

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LIVSERINDRINGER

AF

OBERST

SØREN CHR. BARTH

COMMANDEUR AF DANNEBROG
OG DANNEBROGSMAND

RIDDER AF SVÆRDORDENEN, SACHSISK ALBRECHTSORDEN,
ITALIENSK MAURITIUS-
OG ST. LAZARUSORDEN, FRANSK ÆRESLEGIONSORDEN

TRYKT SOM MANUSKRIFT 1900

Forord.

Nærværende Livserindringer, som ere skrevne af en gammel Mænd til Minde om en svunden Tidsalder, fremlægges herved for Læseren. Naar Hensyn tages hertil, er det at haabe, at Kritikeren, som søger stilistiske og orthografiske Fuldkommenheder, og Taktikeren, der forlanger krigsvidenskabelig Belæring, ville lægge Bogen tilside. Den fremkommer kun som et Minde om et Liv, der, ført i Troskab, ikke bør gaa i Forglemmelse.

Udgiveren.

1ste Kapitel.

Jeg er født den 1ste September 1803, Kl. 5 om Morgenen, hos Bondefogden i Lyngbye ved Kjøbenhavn, hvor mine Forældre havde en Sommerlejlighed.

Min Fader var kongelig Capelmusicus Philip Barth, min Moder Anna Catharine født Meyer, Datter af Oberst Søren Johan Meyer.

Allerede i en Alder af 1 Aar og 3 Maaneder mistede jeg min Fader; han døde hlle Juleaften 1804, 14 Dage efter at min Moder havde født min ældste og eneste Heelsøster Philipine.

Mine Forældre boede hos min Bedstefader (Morfader) i Marinekasernen paa Christianshavn.

Da min Morfader var Normand af Fødsel og min Fader var født i Dresden, saa flyder der saaledes saavel germanisk som skandinavisk Blod i mine Aarer.

Fra min tidligste Barndom staar min Moders Forældre i lige saa kjærlig som tydelig Erindring for mig.

Da min Moder efter at være bleven Enke vedblev at bo hos sine Forældre, gav dette Anledning til, at jeg, alt fra den Stund jeg kunde gaa og begynde at tale, stadig var inde hos disse.

Da jeg var døbt »Søren Christian« ligesom en afdød Broder af min Moder, der som Landkadet i en Alder af 14 Aar, efter at være bestaaet til Officersexamen, blev dræbt ved en Minesprængning paa Amager, saa forestillede de Gamle sig, at de i mig skulde faa Erstatning for den tabte Søn. — Jeg erindrer saa tydeligt, at min Mormoder, naar jeg var uartig, sagde: »jeg troede, at min Søren Christians Aand var faren i dig, men nu seer jeg, at jeg har bedraget mig.«

Jeg faldt da ned paa Knæ for hende, kyssede hendes Hænder, græd, jamrede og skreg: »Jo Bedstemoder! Jeg er ham!«

Denne elskelige, gamle Kone lærte mig at læse.

I Begyndelsen gik det meget trøvt med at lære at kjende Bogstaverne; jeg var som oftest adspredt og uopmærksom: og naar hun pegede paa et Bogstav, som jeg ikke kjendte eller kunde erindre, saa saae jeg hende altid i Ansigtet; i hvilket Tilfælde hun sagde; »Det staar ikke i min Pande, se i Bogen!« — Med den største Taalmodighed fik hun omsider Alfabetet ind i min Hukommelse.

I Reglen — naar jeg var kommen til æ, turde jeg ikke sige ø, da hun saa gjerne sagde: »Søren skal dø«, hvilket bevirkede, at jeg stak i at lude. — For at undgaa at høre »jeg skulde dø« — saa snak jeg gjerne Bogen i, naar jeg havde sagt æ. —

Ikke mindre end min Bedstemoder — saaledes kaldte jeg min Moders Moder, i Modsætning til min Færmoder, som

jeg kaldte »Groszmutter«, som min Fa'rfader »Grosz-vater, da de vare Tydkere: naar jeg altsaa i det Efterfølgende taler om mine Bedsteforældre, saa er det altid min Moders Forældre, — elskede jeg min Bedstefader, og vel i en endnu højere Grad, thi medens min Bedstemoder med al sin Ømhed og Kærlighed til mig meget godt kunde irettesætte mig, naar jeg var uartig, saa var min Bedstefader aldeles blind i denne Retning. — Det kunde hændes sig, at naar han sad i sin Lænestol og læste og blev forstyrret ved mit Skraal, saa istedetfor at irettesætte mig og tale Donners, aabnede han sin Slobrok og sagde: »Kom du til mig, min gode, ærlige Søren«. Jeg løb da hen til ham og lagde mit Hoved i hans Skjød, vedblivende at tude; — saa satte han mig paa sit Knæ, sang for mig og lod mig ride Ranke, hvorpaa jeg i Almindelighed sov ind i hans Arme.

Fra den Stund, at jeg havde sluttet mit Abc-Kursus hos min Bedstemoder, saa blev han min Lærer, og det var til Alles Forbavselse at see den Taalmodighed, hvormed denne gamle Mand gav sig af med mig.

Han næsten forgudede mig, han saae ingen Fejl hos mig, straffede mig aldrig; ja det gik endog saa vidt med denne Forkjælelse, at det blev til en formelig Forargelse i Familien; sine andre Børnebørn ignorerede han ganske. Min Moder havde aldeles ingen Raadighed over mig. — En Gang, da hun havde banket mig, og det paa Grund af en Misforstaaelse, kom det til et mindre behageligt Optrin mellem hende og Faderen. Tingen forholdt sig saaledes: Min Bedstefader laae en Dag syg af Hovedsvimmelhed, hvoraf han ofte led; jeg stod ved hans Seng og havde lagt min Haand paa hans Haand. Ved Sengen

stod et lille lavt Bord, hvorpaa laa hans Uhr og nogle Smaapenge, hvilke sidste fængslede min Opmærksomhed. Han slog et Øjeblik Øjnene op, og da jeg syntes, at han saa paa mig, sagde jeg: »Bedstefader, maa jeg have den Skilling?«, idet jeg viste ham en saadan, hvorpaa han, idet han atter lukkede Øjnene, svarede »Ja!«

Hvad gjorde jeg? Jeg tog Skillingen, løb ned til Marketenderen og købte for den et Hvedebrød. Idet jeg udenfor paa Gangen noget efter gik og gnavede paa min Simle, kom min Moder over fra sine egne Værelser for at se til sin Fader. Da hun bliver mig vaer og ser mig saaledes gnavende, spørger hun, hvor jeg havde faaet det Hvedebrød fra: hertil svarer jeg ganske frimodigt, at jeg havde kjøbt det for en Skilling, som jeg havde faaet af Bedstefader, hvorpaa hun forlod mig. Da hun kom over til sin Fader, hvem hun fandt i halv Blund, spurgte hun: »Fader, har Du givet Søren Penge?« hertil svarer han aandsfraværende »Nej«.

Hvad gjør hun saa?

I en Fart er hun ude paa Gangen, tager mig ved Armen og fører mig ind i hendes egne Værelser, hvor hun regalerer mig med en Dragt Prygl i den Overbevisning, at jeg uden min Bedstefaders Vidende havde sat mig i Besiddelse af Skillingen. Da mine Skrig naaede Bedstefaders Øren, eftersom hans Værelse stødte lige op til Gangen, blev Tjeneren indkaldt og maatte hente min Moder, der fik mange Bebrejdelser i denne Henseende for sin Adfærd.

Hun straffede mig rigtignok i hellig Iver for min Opdragelses Skyld; men Uret havde hun dog. — Da jeg standhaftigen vedblev min Paastand, at min Bedstefader havde tilladt mig at tage Skillingen, indrømmede han Muligheden af,

at han i halv Døs vistnok havde sagt »Ja«, da jeg spurgte ham, om jeg maatte have den.

Skiøndt min Moder var det sømteste og kærligste Væsen, havde hun dog et heftigt Sind, det hun, naar hun kom i Affect, ikke kunne beherske.

Der var en Ting, som stedse pinte hende, og det var den, at min Bedstefader forkjælede mig i høj Grad, idet han paa samme Tid syntes ikke at have noget tilovers for min Søster Philipine, der var et overmaade muntert Barn, paa hvem Sluddereren uafsladelig gik. Naar Bedstefader hertil sagde: »Aa, du sluddrer!« saa svarede hun: »Nej, Bedstefader, jeg snakker bare!« Ofte sagde han: »Det bliver nok en Sjokke den Tøs! Nej, da lover jeg, min Søren, der bliver min Sjæl nok en Karl af ham!«

Følgen af denne Forgudelse af mig fra min Bedstefaders Side, medens han derimod var mindre venlig mod min Søster, blev, at min Moder følte sig saa meget mere forpligtet til ved Kjærlighed at give Tøsen Revanche, og at tage hende i Forsvar, enten der var Grund til det eller ikke: og naar saa Uenighed opstod imellem mig og Philipine, og min Moder skulde dømme os imellem, gik det i Almindelighed ud over mig. Følgen heraf blev, at vi to Børn næsten aldrig kunde enes. Hertil kom, at hun altid var pjattet og af en meget frygtsom Natur, der gjorde, at jeg havde Fornøjelse af at drille hende og gøre hende bange.

Jeg kan ikke undlade at anføre nogle Smaabegivenheder, som karakteriserede dette Barn.

Udenfor min Moders Vinduer til Gaden befandtes en Gadelygte, som om Aftenen blev tændt af Vægteren, der da i sin mørke, trannede Dragt præsenterede sig udenfor Ruden.

For denne Mand havde Tøsen en overordentlig Respekt, der senere udartede til den største Skræk, efterdi, da hun en Gang var uartig og vedblev at skraale, og Moder ikke kunde faa hende til at tie, denne sagde: »Dersom du ikke holder op med at lude, saa skal jeg bede Vægteren om at bringe dig paa Raadstuen.«

En Aftenstund sad min Moder med os to Børn ovre hos sig selv: vi vare blevne kede af at lege og begyndte at blive søvnige, og da der endnu var en Stund til den reglementerede Sengetid, fandt min Moder -- for at more os -- paa med Kridt at tegne noget for os paa Bordet, saaledes et Hus med en Gadelygte udenfor og en Vægter med en Stige paa Skulderen. Da Tegningen var færdig, stod min Moder op for et Øjeblik at gaa over at se til min Bedstemoder, som ikke var vel. Vi to Børn bleve i Stuen: jeg glædede mig over, hvad Moder havde tegnet, og vender mig om til Philippine for at tilkjendegive min Fornøjelse herover: jeg seer, at hun er blodrød i Ansigtet, derpaa bliver hun ligbleg, farer op og visker Vægteren ud.

Min Glæde var nu paa en skammelig Maade forstyrret, jeg gav mig til bitterlig at græde og derpaa til at lude højt, da i det samme Moder aabner Døren og spørger, hvad der er paa Færde: og da jeg siger, at Phille havde visket Vægteren ud, saa spørger hun hende, af hvad Grund, hvortil Tøsen svarer: »O, søde Moder, jeg var bange for ham.«

Et Bevis paa hendes barnlige Nysgjerrighed viser følgende:

Efter at jeg ved min Bedstemoders Taalmodighed endeligen havde gennemgaaet min første ABC, forærede min Bedstefader mig en anden Større med illuminerede Billeder, hvor der for hvert Bøgstav var et særskilt Blad med alle

Slags Figurer, saavel Dyr som Redskaber etc.; saaledes var der for Bogstavet T øverst i det ene Hjørne **en Terrin**. Denne Billedbog havde min Moder, da hun en Aften sad og arbejdede ved Lys, givet Philipine at se i. — Barnet sad just og saa paa forannævnte Blad, da just min Moder rejser sig og fjerner sig en liden Stund. Medens hun er borte, holder Phille Bogen hen til Lyset og brænder den øverste Del af Terrinen, saaledes at kun den nederste Del blev synlig.

I det samme træder Moder ind, og Phille smækker Bogen i i en Fart. Da Moder strax lugter brændt Papir, skrider hun til Undersøgelse, seer da, hvad der er sket, og spørger derpaa Barnet, om hun har stukket Bogen i Lyset. Den onde Samvittighed slaar hende; hun rødmer og maa tilstaa at have gjort det, og paa Moders Spørgsmaal: »Hvorfor?« svarer hun, at hun vilde gjerne se, hvad der var i Terrinen, og derfor havde hun brændt Laaget af.

Som Børn i en Alder fra 3—5 Aar syntes vort Temperament at skulle blive af en anden Natur, end senere Tilfældet blev. Min Søster var meget livlig, geschæftig og snaksom, jeg derimod mindre snaksom, hun væver og lystig, jeg derimod langsom og doven.

Naar Moder tog os ud med at spadsere, saa hoppede og sprang Phille foran, medens jeg næsten maatte slæbes frem af min Moders Haand.

Imidlertid, da jeg blev saa stor, at min Bedstefader kunde tage mig ud med sig, og jeg om Søndagen fik Lov til at gaa med ham til Paraden, som den Gang ligesom senere stillede paa Exerceerpladsen ved Rosenborg Slot, saa kom der paa en Gang Liv over mig, og da jeg saa kom til at lege med Soldaterdrengene i Kasernegaarden, saa oppede jeg mig Dag for Dag.

En Periode staar meget tydelig i min Erindring; det var Kjøbenhavns Bombardement 1807. Den Gang havde jeg netop fyldt mit fjerde Aar.

Da Christianshavn laa mindst udsat for de fjendtlige Bombers Virkninger, var Følgen deraf, at Alle af vor Familie, som boede inde i Byen, foruden en Del af mine Bedsteforældres Venner og Bekjendte, tyede ud til Marinecasernen og bade om Huusly i denne Farens Tid. Og saaledes bleve ikke alene Værelserne, men Loftet og Brændekammere belagte. — I selve min Moders og mine Bedsteforældres Værelser kunde man knap komme frem for alle de Søstersenge, som bleve redte paa Gulvene, og alle de Gjenstande, som Slægtninge havde ført med sig.

I Gaarden var det største Virvar. Desværre var min gamle svage Bedstemoder alene, thi min Bedstefader boede paa Batteriet Tre-Kroner, hvor han var Commandant.

Casernen var paa nogle faa Marinere nær, som vare blevne tilbage som Casernevagt, aldeles blottet for Soldater.

Jeg husker saa tydeligt, hvilken almindelig Skræk det Rygte, at Englænderne vilde overskjære Renderne, som ledte Vandet fra Søerne ind til Byen, foraarsagede.

Alt hvad der af Kar, Ballier, Tønder osv. kunde skrabes sammen, blev bragt ned i Gaarden, hvor Vandposten blev sat i Gang og uatbrudt betjent, saa længe man endnu kunde opdrive noget, hvori der kunde opbevares Vand. Selv, saa lille jeg var, gik jeg med en lille Blikspand og bar Vand fra Posten, og et Under var det, at jeg ikke i denne Trængsel, Sværm og Tummel blev traadt ned.

Da Bombardementet holdt op, drog alle vore Fremmede bort; og da endelig Communication mellem Batteriet og Hoved-

staden var fri, kom daglig min Bedstefaders Tjener eller Ordomants med en Baad til Christianshavn for at hente Et og Andet, saasom Levnedsmidler og Linned etc. til min Bedstefader.

En Dag kom der saaledes en Ordomants fra min Bedstefader med Forlangende, at han ønskede, at den lille Søren skulde komme ud til ham paa Batteriet.

Min Moder fik nu travlt med at pynte mig og pakke mig ind til Sørejsen. Ordomantsen, belæst med en stor Vagtkurv, hvori en Mængde Gjenstande, i den ene Arm, og min Ringhed ved Haanden, satte sig nu i Marsch ned til Snorrebroen, hvor Baaden laa ved Bolværket. I denne satte han Kurven, derpaa tog han mig med sig og begav sig ned i en Kælder i Overgaden neden Vandet; her blev jeg sat paa en Bænk og trakteret med Mjød og Hvedebrød, medens han i Selskab med nogle Marinere og Matroser tog dygtig til sig af Brændevinen. Enden blev, at jeg dels af Kedsomhed og dels af Mjøden blev søvsnig, og Ordomantsen af alle de Kvanta Drikkevarer, som han havde konsumeret, døddrukken og liggende paa en Bænk, medens jeg af Kjældermadammen blev lagt paa en Seng, hvor jeg øjeblikkelig faldt i Søvn og blev ved at sove til langt hen paa Aftenen, da jeg blev vækket af vor Kokkepige, der var kommen for at hente mig. Kælderfolkene havde nemlig hørt af Marinerne, at jeg var Oberst Meyers Dattersøn og havde hjemme paa Marinekasernen: de havde derfor, da vort Selskab omsider faldt dem til Besvær, sendt Bud til Kasernevagten og meldt, at en drukken Mariner med en lille Dreng laa og sov nede hos dem, og udbad sig derfor, at disse byrdefulde Gæster maatte blive afhentede. Underofficeren, der havde Kasernevagt, havde om Formiddagen set mig, som han kendte, gaa bort med en Mariner; han anede strax om hvem Talen gjaldt, og under-

rettede min Moder derom. — I denne Anledning blev Pigen sendt efter mig, medens 1 Gefreider og 2de Mænd sendtes for at afhente min Bedstefaders drukne Ordonnants. — Vi holdt saaledes begge hver for sig, ledsaget af vore respektive Sauvægards, og samtidigt, vort Indtog i Casernen, hvor vi skiltes, jeg afleveret til min Moder, min Compagnon derimod indsat, eller rettere indlagt paa Brixen i Cachotten, hvorfra han næste Dag blev afhentet og ført ud til Batteriet, ved hvilken Leilighed min Bedstefader blev underrettet om det Passerede.

Han havde imidlertid været meget urolig over, at Baaden, som kom tilbage, ikkun medbragte den omtalte Kurv, og at Mandskabet, der afleverede denne, ingen Underretning kunde give hverken om Ordonnantsen eller mig.

Da imidlertid min Bedstefader ikke længe efter blev afløst ved en anden Commandant, saa kom jeg dengang ikke til at besøge ham paa Batteriet, hvilket var en stor Sorg for mig.

Maaske kunde det interessere dem, der læser disse Optegnelser, at faae et Begreb om Forholdene ved nævnte Marinebataillon, for hvilken min Bedstefader var Commandant. — Bataillonens bestod udelukkende af hvervede Folk af alle Nationer, Aventuriers, Emigranter, Deserteurer o. s. v. Dog var største Delen Tyskere, deriblandt en stor Del Hanoveranere, for det meste slette Subjecter, der næsten alle vare forfaldne til Drukkenskab, Tyveri og andre Laster; som Følge heraf slette Oekonomer, der forødede deres vistnok meget knappe Lønning den første Dag, de erholdt den, og da de den næste Dag solgte deres Commisbrød for at skaffe sig Brændevin, saa maatte de de 3de næstfølgende Dage forinden næste Lønningsdag som man siger suge paa Lappen, og dette gav Anledning til stadige af dem forøvede Tyverier, hvoraf fulgte

hyppige Arrestationer, Forhører, Krigsretter med paafølgende Exekutioner. — Spidsrodstraffen forekom jævnlig, og Bataillonens afgav ikke faa Candidater til Slaveriet.

Jeg erindrer at have hørt min Bedstefader fortælle, at en Mariner havde myrdet sin Capitain for at tilvende sig hans Uhr og Penge. — Mordet blev først opdaget 3de Dage efter at det var begaaet. Man fandt Capitainens Dør lukket, og troede at han var bortreist, medtagende sin Oppasser.

Da imidlertid en Officeer, der beboede et under nævnte Capitains Leilighed beliggende Værelse, en Dag bemærkede, at der fra hans gipsede Loftsdække faldt Bloddraaber ned, gav dette Anledning til, at man lod Capitainens Dør brække op, og da fandt man nævnte Capitain liggende paa Bunden af sin Seng, bedækket med Sengeklæderne og svømmende i Blod. Liget havde 7 svære Knivsaar. Det varede imidlertid ikke længe, før Morderen blev paagreben. Hans Dom lød paa Radbrækning, hvilken Dom blev fuldbyrdet paa Christiansborgs Slotsplads. — Efter at alle Lemmerne paa Forbryderens Legeme vare knuste, og som han — som det heed — skulde have Naadestødet, reiser han sig op, hæver den knuste Arm, kysser paa Fingeren til den nærværende Forsamling og siger: »Jetzt ist es vollbracht!«

Arbitraire Straffe fandt dagligen Sted for Drukkenskab, Udeblivelse efter Tappenstreg o. s. v. Disse Exekutioner bestode foruden Arrest i Tamp. — Ved denne Leilighed blev Caserneporten lukket og i selve Portgangen udførtes Straffen. I Almindelighed 27 Slag: »Holmens Ret!« — Af de hertil brugte Tampe med store Knuder paa havdes 3de Gradationer, den mindste for Tambour- og Piberdrengene. — Jeg husker, at disse Strafferequisitter hang paa et stort i min Bedstefaders

Parolstue staaende brunmalet Skab, der indeholdt Bataillonens Archiv.

Blandt Mandskabet befandt sig foruden Tydskere ogsaa Franskmand, Italiener, Spanier og Russer. I Forhold til Tydskerne og Russerne vare de Andre langt proprere: saaledes mødte ofte Franskmandene til Parade med et lille Kalvekryds, lavet af Postpapir, som stak frem mellem Rabatterne.

En ung Franskmand kom en Dag til min Bedstefader og lod sig engagere som menig Soldat; han var Søn af en Emigrant. Da det var et net og dannet Menneske, autog min Bedstefader ham som Skriver; han blev derefter Underofficer og avancerede videre, blev Officer, derefter ansat ved Intendanturen, erholdt et meget indbringende Embede, blev tildeelt Generalkrigscommissairs-Karakter, decoreret ikke alene med indenlandske men og med udenlandske Ordener. Denne Mand blev stedse min Bedstefader overordentlig hengiven, og bevarede til sin Død den inderligste Taknemmelighed for ham.

Engang da jeg i Tjenstforretning kom til ham, og han fik at vide, at jeg var en Dattersøn af afdøde Oberst Søren Johan Meyer, udbrød han: »Aa, det var min bedste Ven! Ja, det var min Velgjører, hvem jeg skylder min Lykke.«

Blandt Marinerne erindrer jeg dog flere nette Mennesker, som senere efter udtjent Capitulation gjorde deres Lykke i borgerlige Stillinger.

Saaledes havde min Bedstefader en Oppasser ved Navn Heinrich, Hannoveraner af Fødsel og Hjulmager af Profession; han blev gift med een af vore Piger og bosatte sig som Mester i Kjøbenhavn. — Ligesaa en Franskmand ved Navn Gullois, Skomager af Profession, han arbejdede for Familien og lærte min yngste Tanté at sye Sko. Dette var dengang

kommen i Mode blandt Damerne. Ogsaa han tog Borger-skab.

En anden Mariner, Russer af Fødsel og Skrædder af Profession, som min Bedstefader ligeledes vilde benytte, gik det derimod galt med.

Bedstefader overdrog ham nemlig at sye sig en Uniformskjole, og havde hertil anskaffet sig af det fineste hørjøde Klæde, mørkeblaat Do, til Rabatter, fiint gmult Cashemir til Underfoder, endvidere Guldtredser til Besætning paa Krave-Rabatter og Opslaget, ægte sølvforgyltde Ankerknapper m. v.

Endvidere fiint mørkeblaat Klæde til Pantalons, dertil Guldsnorer til Besætning (ungarske Knuder foran og Striber langs Sidesømmene). Alt dette, der beløb sig til en temmelig stor Sum, leverede han Schwartz, der lovede at have hele Dragten færdig i Løbet af 14 Dage. — Min Bedstefader ventede nemlig at blive tilsagt til Taffel i Anledning af Kongens forestaaende Fødselsdag, og dertil skulde den ny Uniform bruges.

Efter nogle Dages Forløb tager min Bedstefader mig ved Haanden og siger: »Kom min gode, ærlige Søren (hvilket Prædicat han i Almindelighed tildeelte mig) og lad os gaae op og see, hvorvidt Schwartz er med min nye Mundering.

Da vi kom ind paa det Kammer, hvor Schwartz laae, og havde sit Værksted, fandt vi ham liggende paa Ryggen tværs over Sengen, med Benene skrævende ud til Siderne; han var nemlig døddrukken. At faae ham vaagen, stod hverken i min Bedsteladers eller de Omgivendes Magt. Imidlertid blev han af nogle Cammerater baaren ned i Cachotten for forelobig at sove Rusen ud paa Træbrixen. — Næste Morgen, da han var bleven ædru, blev han ført for sin Oberst, for

lyem han maatte tilstaae, at han havde solgt alt det han betroede Tøi og sviret Pengene op.

Efter denne Tilstaaelse sagde min Bedstefader: »Schwartz! Du bist ein Schweinhund, geh zum Teufel!« — Dermed var Schwartz affærdiget og Sagen endt.

Min Bedstefader, der i sin Commando var en yderst streng og haard Mand og overmaade hidsig, havde alligevel det bedste og varmeste Hjerte og vilde kun sine Undergivnes Vel, men han var streng og holdt skarpt paa Disciplinen, hvilket ogsaa var høist nødvendigt ved et Corps, hvis Mandskab var sammensat af alskens Røverpak. Ikke desto mindre var han en sand Patriark for disse Mennesker og blev ogsaa af sine Undergivne anseet som saadan. Han var ligesaaomgøet agtet som han var afholdt. Jeg hørte ofte, naar Soldaterne kom til ham i deres private Anliggender, at de tiltalte ham med »Vater unser«!

I sit Familieliv var min Bedstefader ved Siden af den bestemte Mand den kjærligste Fader og Ægtemand, og yderst god og venlig mod sine Tjenestefolk.

Hans Godmodighed og Overbærenhed gav han ofte Beviser paa. — Da det var og blev ham meer og meer vanskeligt, efter at hans tro Tjener Heinrich var kommen bort, at finde en skikkelig Oppasser blandt sine egne Folk, saa fik han En, som heed Ole, en Laalænder, af Prinds Christians Regiment: denne havde hans Søn Emil,^x der var Lientnant i bemeldte Regiment, afstaaet til ham. — Bemeldte Ole, der havde sit Kammer ovre paa den anden Side af Porten, blev — engang da han var ifærd med at pudse min Bedstefaders Støvler, hvortil hørte et Par meget store og massive Sølvspændesporer, — kaldt bort. — Han begaaer den Uforsigtighed at

forlade Kammeret uden at lukke efter sig, og lader Sporerne ligge paa Bordet.

Da han kommer tilbage, er Sporerne borte, og da han seer sig om, saa opdager han et Par Been under Sengen. — Frygtsom var han af Naturen, og løber derfor bort igjen for at tilkalde Hjælp: men medens han er borte, forsvinder ogsaa Benene, som laae under Sengen (uden Tvivl tilhørende en Marinier) og Sporerne vare og bleve borte.

Derpaa iler han op igjen til min Bedstefader, melder Sagen og jamrer sig.

»Men for Fanden!« siger min Bedstefader, »hvorfor trak Du ikke selv Karlen frem, som laae under Sengen.«

»Nei, Hr. Oberst, det turde jeg ikke.«

»Sagde Du heller ikke noget til ham?« fortsatte min Bedstefader.

Hertil svarede Ole:

»Jo, jeg sagde »Was bis Du für ein Kerl?«

Saa løe min Bedstefader og sagde: »Du er et Fæ. Ole!« og dermed var denne affærdiget.

Sporerne kom ikke tilveie, og Ole blev til stor Glæde for mig i sin Stilling. — Om Aftenen underholdt han mig i Pige-kammeret med de mest interessante Eventyr og Historier: han sang tyske Viser for mig, som han havde lært af Marineerne.

Ved med sin laalandske Dialekt at gjengive de Sprichwörter og Talemaader, som han havde lært af hine paa stot Tydsk, var han til megen Moro for sine Tilhørere.

Da han blandt andre Underholdningsmidler ogsaa gav sig af med at male alleslags Gjenstande paa Bordet med Kridt, som jeg søgte at efterligne, saa gav dette Anledning til, at min Bedstefader troede at have opdaget Tegnegenie hos mig.

Idet Ole en Aften med Kridt i Haanden fremsagde følgende Formulaer:

»Messer und Gabel!
 Storche-Schnabel,
 Topf und Pfann,
 Kurtz und lang!
 Und da sitzt die Jungfrau
 in Betreibenitz!«

tegnede han for hver Strofe de tilsvarende Figurer.

Alt dette tog jeg til Indtægt, og da jeg derefter kom ind til min Bedstefader, hvem jeg bad om en Blyant og et Stykke Papir — hvilke Dele strax blev mig tilstaaede — og saa tegnede for ham alle de Gjenstaende, som Ole havde vist mig, blev min Bedstefader saa henrykt, at han udbrod: »Seer I, at Drengen har Geni, han skal Død og Pine have en Tegnelærer!«

En Livjæger ved Navn Schmidt, der havde tegnet Monstre for min Modér, blev nu antaget som min Tegnelærer. Han vilde strax — naturligvis for at smigre min Bedstefader gjøre noget ud af mig, der paa den Tid kun var 5 Aar. Og i Stedet for at begynde med Streger, saa gav han mig strax Figurer at tegne. Da jeg nu ikke formaaede dette, saa tegnede han for mig, idet han holdt sin Haand over min og forte Blyanten.

Hvad der nu var bestilt i Timen, skulde naturligvis min Bedstefader see, og da han forbausedes over, hvad jeg havde tegnet, saa var jeg saa aabenhjertet, at jeg sagde, at Hr. Schmidt havde ført min Haand. Imidlertid bragte jeg det

siden efter saa vidt, at den Gamle morede sig kostelig over alt det, som jeg om Aftenen sad og smurte op, baade det ene og det andet.

Knap fyldt 5 Aar kom jeg tilligemed min Søster til at gaate i en Pigeskole. -- Da jeg og hun aldeles ikke harmonerede, og vi dog skulde følges ad, saa gav dette Anledning til mindre paae Optrin: hun var frygtssom og pjattet, og jeg altid opsat paa at drille og forskrække hende.

En Dag, da det var Regnveir, gav Moder hende sin Parasol til at holde over Hovedet: dette syntes jeg ikke om, og vilde ikke følges med hende, da jeg fandt det afstikkende: herover blev Moder vred og talte mig strengt til, og Enden blev, at jeg dog maatte følges med Tøsen, som holdt den opslaaede Parasol over Hovedet. — Af hvad Grund jeg gjorde det, staaer ikke klart for mig, men Tingen var formodentlig den, at da det forekom mig, at Moder havde viist saamegen Omsorg for at Philippine ikke skulde blive vaad, ønskede jeg hendes Beklagelse over, at jeg var bleven det. Jeg gik derfor, da det regnede stærkt, paa Hjemveien fra Skolen vexelviis under Tagdryppet og i Rendestenen, hvorved jeg da opnaaede at blive gennemvaad — og ved Hjemkomsten beklaget af min Moder.

Da jeg havde fyldt mit 6te Aar, blev jeg sat i Borgerdydsskolen paa Christianshavn. Her var jeg den mindste og yngste af alle Drengene i nederste Classe. -- Jeg havde den Lykke at blive godt lidt af Lærerne, men man behandlede mig ogsaa som Pebbling og ikke som Discipel. En af Lærerne tog mig paa Skjødet, en anden, vor Lærer i Historie og Geographie (en Candidat Kroier, han blev senere Huuskærer hos Fru

Dannemand) tog mig endog paa Armen, medens han gaaende op og ned ad Gulvet examinerede de andre Drengene.

Det maac bemærkes, at jeg var meget lille, og derhos yderst propert paaklædt, noget min Moder satte en stor Fornøielse i: lysegrøn Cassimir Trøie med 3de Rader blanke, toppede Knapper, hvid nedfalden Bladkrave, hvide Piquets Buxer, Carduans Støvler og en stor Castorhat paa Hovedet. Dette var mit Adjustment. Til og fra Skolen blev jeg ledsaget af min Bedstefaders Tjener, der endog bar mig, naar det var daarligt Veir. — Man kan nok tænke sig, at en saadan lille forvænt Person snart blev til Spot for de andre Drengene, der drillede og forfulgte mig. — Deres Uvillie blev endnu større, da jeg ved den første Examen blev Dux i Classen. Et Exempel herpaa viser følgende: Som Dux var det min Forretning efter endt Skoletid at rydde op i Classen, saaledes samle Tavler, Skrive- og Tegnebøger sammen og lægge disse i et dertil i Classen værende Skab. — Derimod skulde jeg bære alle Blækhusene efter endt Skrivetime ned i et Værelse underneden. — Som jeg en Dag — med alle Blækhusene i Armene — skulde gaae ned ad Trappen, faaar jeg af en af de andre Drengene, som kom bagefter, pludselig et Stød i Ryggen, der bevirker, at jeg styrter ned ad Trappen, og i Faldet oversprøites af Blækhusenes Indhold. — Man kan tænke sig i hvilken Forfatning jeg kom hjem og presenterede mig for min Moder.

Om Sommeren skulde Skolen have en Skovtour. Til denne glædede jeg mig overordentligt, og kunde ikke Natten forud falde i Søvn i Forventningen herom. — Desværre gik Touren overstyr paa Grund af en vedholdende Dagsregn.

Et Bal, vi den paafølgende Vinter skulde have, glædede

jeg mig ikke mindre til, eftersom jeg i Sommerens Løb havde lært at dandse.

Min Bedstefader paastod, at jeg absolut maatte have en Dame med; og i denne Henseende faldt mit Valg paa Urtekræmmerens Rikke henne paa Hjørnet, en lille Pige paa 13—14 Aar, som jeg havde gjort Bekjendtskab med i den Pigeskole, hvori jeg havde gaaet tilligemed min Søster.

Da Balaftenen kom, blev jeg pyntet nok saa net, hvide Strømper, blanke Sko med Sløifer, hvide Handsker o. s. v. En Hyrekarath blev hentet, i denne blev jeg stukket ind, og kørte da med Bedstefaders Tjener staaende bagpaa til min Baldames Bolig for at hente hende.

Ballet fik jeg kun liden Glæde af, thi min Ringhed forsvandt fuldkommen ved Siden af min Dame, der var en tidlig udviklet Pige, hvorpaa de store Disciple udelukkende lagde Beslag. — Da jeg ikke kunde komme til at dandse, deels fordi jeg var allfor undseelig til at engagere, og deels fordi jeg blev skubbet tilside af de større Disciple, saa kom jeg til at kjede mig grusomt; jeg blev søvnig og vilde hjem; men herpaa kunde ikke tænkes, thi Urtekræmmerens Rikke var i Vælten, og morede sig kosteligt. — For at stille mig tilfreds, førte hun mig med sig ind i et tomt Værelse, hvor der stod en Sofa; her tog hun mig paa sit Skjød og taledede godt for mig. Enden blev, at jeg lod mig lægge paa Sofaen, og inden ret længe var jeg bedækket med hendes Schawl i Morfei Arme, og sov trygt, til jeg først henad Morgenstunden blev vækket af min Bedstefaders Tjener, der var kommen for at hente mig og min Dame.

Da jeg kom hjem, blev jeg da naturligviis udspurgt om, hvorledes jeg havde moret mig; jeg svarede da, at jeg først

havde kjedet mig, og derpaa sovet til vi skulde hjem. Med Marquetenterens Dreng havde jeg daglig Omgang og Læg i Casernegaarden, især om Søn- og Helligdagene, naar de vare fri for Skolen.

I deres Selskab som og med Soldaterdrengene begyndte der at komme rigtig Liv i mig, og jeg egentlig at blive Dreng, navnlig hjalp hertil de Skub og Knubs, som jeg af og til fik, naar jeg ikke havde meer at give dem af det Smørrebrød, Frugt eller Kager, som jeg havde bragt med i Gaarden.

En Søndag Morgen kom Marquetenterens Dreng til min Moder og bad om Tilladelse for mig til at følge med dem ud paa Amager og besøge deres Grønkone: — dertil fik jeg Lov, og min Moder pyntede mig som sædvanlig. — Endvidere havde de ommeldte Dreng besluttet, at vi ret skulde more os, nemlig med at skyde, og i denne Anledning forførte de mig til at sætte mig i Besiddelse af et Par af min Bedstefaders Pistoler, som hang inde i Parolstuen, hvilket var mig saameget lettere, som min Bedstefader var gaaet til Parols. — Med Pistolerne under min Kavaal listede jeg mig bort, og paa Veien købte vi Krudt i en Urtebod.

Da vi saa kom ud paa Amager, bleve Pistolerne ladte, og for at have rigtige Løier, gav Drengene mig en Pistol i hver Haand, og sagde: Træk nu rask af! Da begge Skuddene gik af paa eengang, var Reculen saa stærk, at de fløi ud af Hænderne, og at jeg af Forskrækkelse satte mig paa min Bag, hvorved jeg blev jammerlig tilsølet.

Derpaa gik vi videre, men kom ud i en Sump, hvor jeg sank i til Knæerne: jeg tabte Balancen, faldt og blev vaad og tilsølet fra Top til Taa. — Endelig maede vi med megen Besvær omsider Urtekonens Huus: her blev jeg og

mine Klæder lagt til Tørre paa en Bilæggerkakkellovn, og jeg iført Amager-Klæder, hvori jeg til megen Moro for de andre spankede om, medens mine Klæder tørredes. Det var bleven Aften og mørkt forinden, og da jeg atter var bleven klædt om, begave vi os paa Veien, efter at have i Dagens Løb for-tæret en heel Deel Flødemælk og raa Hvideroer. — Vi kom meget sildigt hjem.

Man havde været meget urolig for mig, saameget mere, som min Bedstefader dog først hen paa Eftermiddagen opdagede, at et Par af hans Pistoler vare blevene borte: en Mariner, som var tilstede i Urteboden, hvor vi købte Krudt, havde fortalt Tjeneren det, hvilken igjen berættede min Moder det. — Der var bleven sendt Folk ud i alle Retninger for at lede efter os, men disse kom først tilbage, efter at vi vare komne hjem. — Min Moders Angst for mig forandrede sig nu til Vrede, og hun vilde, som rimeligt havde været, have relegeret mig med en ordentlig Dragt Prygl, dersom ikke min Bedstefader havde taget mig i Forsvar, idet han hjertelig loe af denne min Genistreg. — Han tog mig over til sig, og forbød min Moder paa det alvorligste at straffe mig.

En saadan Opdragelse kunde ikke andet end forudsætte sørgelige Følger; imidlertid havde det dog ingen videre Følger, end at jeg teede mig som et forkjælet Barn; da jeg havde et blødt Gemt og jevnlig blev paavirket af min Moders og min elskelige gamle Bedstemoders Formaninger, blev jeg dog ikke fordærvet.

Min Moder underholdt sig fra min tidligste Alder med at give mig religiøse Lærdomme. Jeg erindrer saaledes en Aften i Tusmørke, da jeg sad paa en lille Skammel ved hendes Fødder, og hun fortalte mig om Christi Lidelser, at jeg kom

i saadan Graad, at hun havde ondt ved at berolige mig, og jeg om Aftenen ikke kunde falde i Søvn. -- Hun læste ogsaa Aftenbønnen med mig, naar jeg var kommen i Seng, hvilket havde den Virkning, at jeg hele mit Liv igjennem har iagttaget denne Pligt, selv i Felten, naar jeg lagde mig til Hvile, hvad enten det var i Cantonnement, Leir eller Bivoac.

Hvad angaaer mine Groszältern, saa erindrer jeg utydeligt min Groszmutter som en lille, spinkel Dame, og min Groszvater en lille, mager Mand i sorte Klæder med hvidt Haar og røde Øine. — Af disse døde den Første, da jeg var meget lille, og den Sidste lidt senere.

Jeg veed aldrig at have været i deres Huus, kun mindes jeg, at jeg med min Grossvater og nogle af Familien og min Moder kjørte i en Viernervogn til Bellevue, hvor vi spiste til Middag.

Besyderligt var, hvad min Moder har fortalt mig, at skjøndt det gamle Par havde været 20 Aar i Danmark, kunde ikke nogen af dem tale et dansk Ord. Videre har jeg hørt af min Moder, at de kom personligen sammen med mine Bedsteforældre, og at Bedstemoder og Groszmutter vare meget gode Venner.

Skjøndt min Bedstemoder kun talte meget daarligt Tydsk, saa blev dog altid Conversationen med dem stedse ført paa Tydsk. -- Naar min Bedstemoder saa begik en eller anden Bommert ved slig Leilighed, og sagde f. Ex.: »Will Sie« istedetfor »wollen Sie«, og min Moder fortvivlet udbrød: »Gud Moder, det hedder »wollen Sie« og ikke »will Sie«! saa sagde min Groszmutter: »Sprechen Sie nur, Frau Oberstinn, sie sprechen besser deutsch als ich dänisch!«

Da min Bedstemoder undsaae sig for at kalde Groszmutter

»Madam« og sagde »Frau Barth«, — saa bemærkede min Grossmutter hertil: »Die Soldaten Weiber sind Frauen, ich aber Madam!« — Skjøndt der heri vel laae en Smule Ironi, saa følte min rare Bedstemoder det dog ikke.

Det forskjællige Sprog mellem min Faders og min Moders Forældre gav ofte Anledning til Moro i begge disse Huse, naar de her stødte sammen med andre Danskere, ligesom ogsaa med deres egne danske Tjenestefolk.

Eengang vilde nu min Grossvater have hentet en Julekage og kaldte paa Pigen, til hvem han sagde:

»Nun gaer hun zum Bäcker und køb en Juulcake!«

Min Grossvater havde et Sted i Gjentofte med en stor Have til, i hvilken han holdt en Gartner eller Havekarl. — Da en Dag mine Forældre vare deri i Besøg og Grossvater gaaer med min Moder i Haven, syntes han, at Gartneren havde gjort Gangene imellem Bedene for brede, og at derved tabtes Jord. Han kalder paa Gartneren og siger til denne:

»Heinrich! Sie machen mir die Gänge allzu breit.« — Hvortil Heinrich, der ikke kunde Tydsk, men dog af Veneration for min Grossvater vilde benytte sig af dette Sprog — svarede:

»Ja Hrr. Base, ich soll sie sagen, venn Madam Base oder die Dicke soll Etwas pillen, so mussen sie Platz haben.«

Med die Dicke meente Gartneren een af min Faders Søstre, som var temmelig ved Magt.

Jeg har forhen anført, at min Bedstefader var for sine Undergivne, nemlig Underofficerer og Menige, en sand Patriark, og han blev i Virkeligheden ogsaa af disse anseet for en saadan. — Han gjorde alt, hvad der stod i hans Magt, for at de altid kunde være forsynede med de fornødne Under-

munderingstykker, d. v. s. Linned, Strømper, Sko o. s. v., han var deres Kassemeister og holdt til Raade med deres Udgifter, hvilket var saa meget mere nødvendigt, som de fleste af Mandskabet vare, hvad vi før have seet, noget liderligt Pak. — Man fristes vel til at spørge: »Hvad var der for disse Folk at holde til Raade med, da deres Lønning var saa knap? Jo, det var for det første deres Undermunderingspenge, som forsaavidt de ikke havde erholdt Undermunderingsstykker, in natura indestode i Corpsets Casse. — De vare vel ogsaa kun ringe. — Men saa var der deres Prispenge, som ogsaa indestode i bemeldte Casse, og som for mange ikke vare ubetydelige Summer.

Prispengene vare fra de Togter, som de havde været udkommanderede med.

Det er bekjendt, at under Krigen erholdt Mandskabet paa Flaaden Andeel i det Bytte, som blev gjort, og denne Andeel blev beregnet i Penge — som kaldtes Prispenge.

Naar imidlertid Vedkommende af Mandskabet absolut paastod at ville have sine i Corpsets Casse staaende Prispenge udbetalte, saa kunde Corps Commandeuren ikke nægte dem saadant. — Han kunde kun gjøre dem fornuftige Forestillinger om ikke at forøde alt paa eengang. Ofte hjalp det stundom aldeles ikke.

En Dag, da jeg som sædvanlig sad hos min Bedstefader inde i hans Parolstue, og han til min Adspredelse havde givet mig en Blyant og et Stykke Papir for at jeg kunde tegne — banker det paa Døren.

Paa Bedstefaders »her ein!« træder en Mariner ind, og beder Obersten om at maatte faa sine i Corpsets Casse indstaaende Prispenge udbetalte, hvilke beløb til en temmelig stor

Sum. — Herover studser den Gamle og spørger om, hvortil han vilde anvende disse Penge. Da Fyren angav en Grund, som ikke var saa aldeles tilfredsstillende, søgte Bedstefader at faae ham til at lade en Deel staae, men da Marineren paastod, at han absolut maatte have dem, han vilde sætte Bo og gifte sig o. s. v., blev Enden derpaa, at Pengene bleve ham udbetalte. — Han gaaer. — Det var om Formiddagen.

Hen paa Eftermiddagen holder en Kareth udenfor Caserneporten; Kudsken staaer ned af Bukken, aabner Karethdøren, og ud stiger:

først en Herre, iført mørkeblaa Livkjole med blanke Knapper, hvid Vest, et stort Kalvekryds, smaa lysegraa Pantelons, blanke Støvler med gule lakerte Kraver, og endelig paa Hovedet en spidspullet Tyrolerhat; i Haanden en Spanskrørs-Stok.

Dernæst en Dame med stort Schawl, Hat med Fjer og langt Slør, graa Silkekjole og Parasol i Haanden.

Herren byder Damen Armen og fører hende gjennem Porten op ad Trappen til det Kammer, hvor Herren (som ikke var anden end den Mariner, der om Formiddagen havde faaet sine Prispenge udbetalte) tillige med endeel andre Kammerater laae. — Efter for disse at have præsenteret Damen som sin Liebste, forlader han med denne Kammeret, fulgt ned ad Trapperne af Kammerater og flere Soldater, Koner og Børn. — Parret stiger derpaa atter ind i Karethen og kører bort, ledsaget af et Hurra.

Næste Morgen meget tidlig hører Casernevagten Spectakel ude i Porten; det er Skildvagten, der tumler med en drukken Person. — Da Vagtcommandeuren kommer ud, gjenkjender han den omtalte Mariner, blodig i Ansigtet, i Skjorteærmer,

uden Hat, og paa Hosesokker, — og bliver denne strax indsat i Arresten.

Ved det Forhør, som Dagen efter blev holdt over ham, blev det opklaret, at han for endeel af sine Prispenge havde equiperet sig som foran nævnt, og derpaa besøgt et offentligt Fruentimmer (som han udgav for sin Liebste). — Om Aftenen var han landet i en Spillebule, havde drukket tæt og tabt alle sine Penge og flere end disse; saa var det kommet til Slagsmaal, hvorpaa de Vindende havde klædt ham af og kastet ham ud paa Gaden. Derpaa havde han havt Sammenstød med en Vægter, hvem han dog var løben fra. Sporene af hans meget korte Paradis vare endog saa mærkelige, at han, før han kunde straffes, maatte under Lægebehandling.

At mange af Marinerne paa en værdig Maade søgte Bieerhverv, skal ikke nægtes. Saaledes var blandt dem enkelte Ark- og Nodeskrivere, og Flere, der havde lært et Haandværk, søgte paa en ærlig Maade at supplere den knappe Lønning. Mange derimod søgte Erhverv ved falsk Spil, Tiggeri o. s. v.

Blandt Sjødstævnte var der en Mand ved Navn Pop (en Engländer), om hvem jeg skal meddele en ret interessant Episode.

Om Søndag Eftermiddagen i Sommertiden, naar det var godt Veir, pleiede min Bedstefader med sin Familie at spadsere til Frederiksberg. — En saadan Dag vare vi ankomne til Jernporten, som førte ind til Frederiksberg Allee, da der her præsenterer sig en Invalid paa et Træbeen og med en Krykke under Armen. — For det ene Øie havde han en stor sort Klap, en laadden Hue paa Hovedet, og under Huen en mægtig stor sort Paryk og et forlorent Skjæg.

Ved Siden af ham stod en fattig Kone med et lille Barn

paa Armen og 4 andre Børn af forskjellig Størrelse sluttede Rækken. — Invaliden rakte Haanden ud til de Forbigaaende for at faae en Almissee.

Da Bedstefader med sit skarpe Blik i Invaliden opdager een af sine Marinere, udbryder han: »Was den Teufel, bist Du Pop?» og siger til de Omgivende: »giver ikke den Slynge! noget! det er en masqueret Soldat, og Kjællingen med Børnene ere ikke hans.» — Pop kaster i en Fart sin Krykke og humper paa sit Træbeen ned ad Alleen, hvor han blandt de mange Spadserende forsvinder.

Min Bedstefader, der var en meget modig og dygtig Militær, var overordentlig godt lidt af Frederik d. 6te.

Han havde som Commandant paa 3 Kroner i Slaget paa Rheden d. 2. April 1801 viist udmærket Mod og Conduite, hvorfor han blev hædret med Tapperheds-Medailen i Guld. — Besynderligt var det, at denne var den eneste Decoration, han var benaadet med; men dengang var det ogsaa meget sparsomt med Ordens-Meddelelser.

Efterat han længe havde havt nok af at commandere Marinerne, blev han meget glad, da han i Aaret 1810 blev udnævnt til Chef for det 2det jydsk Infanterieregiment, der, saavidt jeg veed, cantonerede i det nordvestlige Sjælland, hvor min Bedstefader var indquarteret hos en Præst; senere kom han til Hagestedgaard, hvor han var i godt Minde, da jeg 10 Aar efter kom til denne Gaard.

Ved Forflyttelsen til et andet Regiment mistede han naturligtviis sin fri Bolig i Marinecasernen. — Min Bedstemoder flyttede derfor til Kronprinsessegaden ind i en 1ste Sals Etage Nr. 387 tæt ved Indgangen til Rosenborg Have.

Jeg blev nu taget ud af Borgerdydskolen paa Christians-

havn og sat i Bassedows Institut i Pilestræde. — I Juni Maaned (saa vidt jeg veed) 1811 blev min Bedstefaders Regiment forlagt til Kjøbenhavn.

Ingen kunde glæde sig mere end jeg til at gjense min rare, velsignede Bedstefader.

Den Dag, Regimentet skulde komme til Kjøbenhavn, fulgte jeg med min Morbroder Emil Meyer, den fornævnte Lieutenant i Pr. Chr. Regt., ud af Byen for at møde min Bedstefader.

Allerede paa Vesterbro stødte vi paa Regimentet, som ved Frihedsstøtten havde gjort Holdt for at rette paa Toiletlet forinden Indmarchen. — Min Bedstefader var glad ved at see mig, kjærtegnede mig og lod mig gaaende ved Siden af Hesten holde mig i hans ene Stighøile for ikke at blive trængt bort i den omværende Folkemasse, som fulgte Regimentet gjennem alle Gader.

Udfør min Bedstefaders nye Bolig i Kronprindsessegaden marcheredes op, og Regimentets Faner bleve bragte ind der, hvor de hensattes i vor Sal.

Nu var der stor Glæde i Familien, og jeg veeg ikke fra min Bedstefaders Side.

I den Tid, min Bedstefader havde commanderet Regimentet, havde han i høi Grad erhvervet sig saavel Mandskabets som Officerernes Agtelse og Hengivenhed. — Han selv var stolt af at commandere sine Jyder, dem han ikke noksom kunde rose, og besynderlig nok var det, at han fornemmelig fremhævede deres Pudsning, en Egenskab, som Soldaterne fra denne Provinds i det mindste den Gang kun med Møie fra de Overordnedes Side lode sig bibringe.

Havde min Bedstefader før givet sig meget af med mig, saa gjorde han det endnu meget mere efter sin Hjemkomst;

han gennemgik daglig mine Lectier med mig, ikke alene Sprogene, Tydsk og Fransk, men ogsaa Religion.

Eengang satte jeg ham imidlertid i en Smule Forlegenhed, idet jeg spurgte ham, om Gud ikke vidste Alt, hvad der skete, og Alt, hvad der vilde skee, hvortil han svarede: »Jo, min Dreng.« — Derpaa sagde jeg: »Men saa er jo Alt bestemt i Forveien, og hvad betyder saa den frie Villie, naar Alt, baade Godt og Ondt, er bestemt forud?«

Nogle Dage efter kom Garnisons-Præsten, Professor Broder^oson og allagde Bedstefader sit Besøg.

Da jeg stod og hang op af ham og han havde sin Arm om mig, sagde Præsten: »Den Dreng holder nok Obersten meget af?« — »Ja, min Sjæl gjør jeg saa!« og da han fortalte, at han selv læste med mig, og at jeg undertiden kom med Spørgsmaal, som han havde Møie med at besvare, sagde Præsten: »Det troer jeg gjerne! en Tosse kan spørge mere, end ti Kløge kan besvare!«

Min Bedstefader svarede: »Han er Pinedød ingen Tosse! — det er en dygtig Dreng!«

Efterat min Moder havde været Enke i 7 Aar, blev hun forlovet med Lieutenant Achen^{xx} af det sjællandske Rytterregiment.

Min Bedstefader maatte anvende al sin Indflydelse hos Kongen for at erholde Giftermaalstilladelse for dem.

Brylluppet blev berammet til den 24de Aug. (1815)^{*}. I denne Anledning havde Achen, der laae ved Regimentet i Cantonnement i Omegnen af Skjælskør, faaet et Par Dages Permission.

Da Vielsen skulde foregaae om Formiddagen i Garnisonskirken, gik min Bedstefader med Brudeparret og 2de af mine tilkommende Stedfaders Brødre, der vare mødte som For-

lovere, til Kirken. — Efterat Brudfølget havde været nogen Tid borte, gik jeg til Vinduet for at see deres Tilbagekomst: — men denne var sørgelig, og Ingen følte det mere end jeg.

Det varede ikke længe, før jeg saae en Kareth komme kjørende meget langsomt oppe fra Gaden: ved Siden gik mine tilkommende 2de Onkler. -- Udenfor vor Gadedør holder Vognen: Brudeparret stiger først ud, og, o Skræk! — derpaa tages min Bedstefader ud af Vognen og bliver i en bevidstløs Tilstand baaret op i Leiligheden. Han var under Vielsen faldet om i Kirken, ramt af et apoplektisk Tilfælde, — endnu i Live, men dog bevidstløs, blev han klædt af og lagt i sin Seng. Men den høire Side var lam. — Man haabede, at han skulde komme sig igjen. Om Aftenen maatte mine Forældre reise. Natten derpaa døde min Bedstefader, efterat have fyldt sit 71. Aar, — min elskede, dyrebare Bedstefader, ja! min Fader! jeg havde aldrig kjendt nogen anden; som han elskede mig, saa elskede jeg ham i saa høi Grad, som et Barn kan elske. — Hele mit Liv igjennem har jeg stadigen med Veemod gjenkaldt ham i min Erindring, og endnu i mit 80. Aar, da jeg nedskrev disse Linier, staaer han tydeligen for mig. Jeg drømmer ofte om ham og kjærtegner ham. Hvad tabte jeg ikke i ham? -- Hidtil havde jeg levet en lykkelig Barnetilværelse, senere blev det anderledes.

I mange Aar efter brast jeg i Graad, naar han blev nævnet. I ham havde jeg fra min tidligste Tid seet Alt; endnu kan jeg føle mig som Barn ved hans Side. — Han var en barok og streng Mand, men i hans Barm slog det ædlest Hjærte.

Af alle hans Børn var min Moder ham den kjæreste.

Han var som sagt norsk af Fødsel og fra Værdalen i det

Tronhjemske. — Hans Fader havde været Major ved de tronhjemske Dragoner og beboede en Gaard, som tilhørte hans Stilling. I en meget ung Alder kom han til Kjøbenhavn og blev ansat ved Garden tilfods som Underofficcer paa Avantage, blev meget tidlig udnævnt til Fendrich, og gik saa de forskellige Charger igjennem indtil Regimentschef. Da han døde, laae Generalmajors-Bestallingen, underskreven af Kongen, i Generalcomissariats Collegiet. — Som sagt, var han i særdeles Naade hos Fred. d. 6.

Af denne fik han, da han kom til Kjøbenhavn med sit Regiment, en smuk Hest forærende.

Min Bedstefader havde siden han forlod Hjemmet ikkun været eengang i Norge, og det var strax efter at han var bleven Major. — Da reiste han derop og tog min Moder, som dengang var 16--17 Aar, med sig. — I en lille Eenspændervogn med sin egen Hest for kjørte Bedstefader om Sommeren fra Kjøbenhavn, tog saaledes over Land gjennem Sverig, gik over Svinesund til Frederikshald, hvor han efterlod sit Køretøi, og tog med Skyds gjennem Norge. — Ved at passere Dovrefjeld paakom der dem en frygtelig Sneestorm, der ikke tillod dem at komme videre. Skydsgutten maatte vælte Vognen med Bunden i Veiret, for at danne et Ly for de Reisende, der først den paafølgende Morgen kunde reise videre. — I Reglen overnattedes hos Bønderne. — Et Sted, hvor de kom ind, var der Brudegilde; og da Bedstefader skjæmte lidt med Bruden, og Brudgommen herover blev vred, saa havde dette kunnet faae ubehagelige Følger, dersom min Bedstefader ikke efter Huusværtens Raad i Hast havde forladt Gaarden og draget videre. — Saavel Brudgommen som endeel af Gjæsterne vare berusede, og det var ikke sjældent, at det ved

slige Leiligheder ved mindste Anledning dertil kom til Slagsmaal, og mangen Gang endte det med de bekjendte Beltespænd, hvor 2de Karle hver med Tollekniv spændte sig sammen og med disse Vaaben søgte at overvinde hinanden. En i Sandhed blodig og farlig Leg.

Et andet Sted paa Reisen bleve de hos en rig Bonde overordentlig gjæstfrit modtagne. — Her spurte Værten min Bedstefader: »Hvor hø er du op!« (d. v. s. hvad er Du), og min Bedstefader svarede: »Jeg er Major«; saa tog Bonden sin Hue af og sagde: »Æ beer om Forladelse, Æ troede, Du var Præst.« (Min Bedstefader reiste civilklædt).

Da de kom til min Bedstefaders Hjemsted i Værdalen, hvor nogle af hans Familie boede, blev der en uendelig Glæde. — En gammel Pige, der havde tjent hos hans Forældre, slog Hænderne sammen, da hun saa ham, og udbrød: »min Gud, er det Søren?«

Om denne Reise talte min Bedstefader ofte med min Moder; det havde været Glandspunktet i hendes Liv.

Jeg havde i min første Barndom hørt saa meget om Norge, og min Bedstefader, der ofte fortalte Begivenheder fra sin Ungdom, om Ulve- og Bjørnejagter, havde i mig en høist opmærksom Tilhører. Han havde saaledes vækket min Interesse for dette Land, at jeg stedse ønskede engang at komme did. Hvad der end mere bidrog til at forøge min Interesse for Norge, var det Tilhold, som de norske Cadetter havde i min Bedstefaders Huus.

Blandt disse var en Brodersøn af ham ved Navn Jacob, der kort efter min Bedstefaders Død afgik fra Landcadet-academiet og blev ansat som Secondlieutnant ved det søndenfjeldske Infanterie-Regiment.

Denne lærte mig at synge Zinclars Vise, som i høi Grad fængslede min barnlige Fantasie.

2det Kapitel.

Jeg er ved at Tanken en Stund er vendt tilbage til Fortiden, gaaet noget tilbage: — jeg skal nu optage Tidens Traad fra min Bedstefaders Død.

Det var med et tungt Hjærte, at min elskede Moder paa hii sørgelige Bryllupsdag om Aftenen forlod Kjøbenhavn med sin Mand, medtagende min Søster Philipine.

De sørgelige Dage mellem min Bedstefaders Død og paafølgende Begravelse vil jeg forbigaae. — Det var den første Sorg, som en Kjærs Død beredte mig, det blev naturligviis ikke derved.

Efter min Bedstefaders Død forblev jeg i Huset hos min Bestemoder, den elskeligste gamle Kone, man kunde tænke sig. — Skjøndt hun var 10 Aar yngre end hendes afdøde Mand, saa havde hun et saa svagt Udseende og var saa udtæret, at man skulde have troet, at hun var langt oppe i Firserne. I 20 Aar havde hun ikke kunnet bruge sine Hænder til noget qvindeligt Arbeide — det var kun med yderste Vanskelighed, at hun kunde føre en Skee og en Gaffel til sin Mund. Alle Fingrene paa Tommelingrene nær vare aldeles sammenbøiede ind i Hænderne. Denne Svaghed var Virkningerne af hendes Søn Søren Christians skrækkelige Død. -- Havde jeg før elsket denne velsignede rare, blide

Bedstemoder, saa blev det i en endnu høiere Grad Tilfældet, efter at jeg havde mistet min Bedstefader. — Hvor ofte har jeg ikke siddet ved hendes Seng og læst høit for hende, og hvor ofte har jeg ikke maattet made hende som et lille Barn, naar hun var syg og sengeliggende og ikke formaagede at røre en Haand.

Hun døde $1\frac{1}{2}$ Aar efter sin Mand. Som Enke var hun i trængende Omstændigheder og maatte fra 1ste Sal flytte ned i Stue-Etagen.

Da min Bedstefader døde, cantonnerede min Onkel Lieut. Emil Meyer i Omegnen af Frederiksborg, og da han strax efter min Bedstefaders Begravelse maatte tilbage til Veienbrod, hvor han havde Quarteer hos en Proprietair Fischer, der eiede en større Gaard der, saa tog han mig med did.

Jeg fulgte ham saaledes i de forskjellige Quarterer, han havde; fra Veienbrod kom han til Nybogaard, der eiedes af Frue Bugge, som havde det store Bagerie i Citadellet og som leverede alt Brød til Militairet, som laae i Kjøbenhavn. — Jeg var engang med min Onkel der og saae, at Slaver gik og æltede Deigen med deres Fødder.

Fra Nybogaard kom vi til en Udflyttergaard fra Langstrup, — her havde jeg til Legekammerat en lille Bondedreng. — Medens min Onkel en Dag var borte, gjorde vi en Razzia paa nogle Æbler, som han havde liggende i et Skab.

Han opdagede imidlertid snart, at der var taget af Æblerne, og spurgte mig, om jeg havde været der. — Jeg nægtede det. Han saae vist paa mig og sagde: »Jeg vil troe Dig!« — Skjøndt der siden ikke blev talt herom, angrede jeg dog at have løiet, men af falsk Undseelse tilstod jeg det ikke. Denne Løgn har jeg angret hele mit Liv.

Fra Langstrup fulgte jeg en Dag med min Onkel til Humlebæk, hvor der var en lille Leir for et Commando af Pr. Chr. Regt., som her laae paa Skandsearbeide. — En anden Dag tog han mig med til Nivaagaard for at aflægge Besøg hos Eieren, en Brinck-Seidelin. — Jeg traf her en Løgekammerat i Eierens Søn, der havde en lille graae Hest, som jeg fik Lov til at ride paa, hvilket glædede mig meget.

Det sidste Quarteer, min Onkel havde, var paa Sømands-hvile. Herfra toge vi en Dag til Hørsholm og besøgte Lieutenant, Kammerjunker Morgenstjerne, som her laae med et Arbeidscommando i Anledning af Slottets Nedbrydning. — Af dette stod endnu en Fløi tilligemed Kirken. I denne Fløi logerede Morgenstjerne med sin Familie. — Opgangen til Leiligheden, erindrer jeg, var en improviseret Trætrappe, meer lignende en Stige med en Lægte ved den ene Side som Rækværk. I det Hele var det en farlig Opgang.

Som forhen meldt kom min Onkel i Oktober Maaned til Kjøbenhavn og jeg med ham. Han fik Quarteer i Sølvgadens Caserne; jeg kom hjem til min Bedstemoder, og begyndte da atter min Skolegang.

Omtrent et Aar efter min Bedstefaders Død flyttede min Bedstemoder til Kongens Nytorv, hvor hun fik et Par Værelser hos afskediget Generalmajor v. d. Ostens. — Hun maatte nu indskrænke sig meget.

Ogsaa havde hun for min Skyld ikke faa Udgifter, saasom Skolepenge og min Garderobe, skjøndt den i høieste Grad var tarvelig nok. — Dog fik jeg engang et Par nye Støvler, hvorfor min Bedstemoder maatte betale 10 Mark.

Tilhuse hos min Bedstemoder vare 2de unge Damer, nemlig hendes yngste Datter Jette, 22 Aar gl., og en Jomfrue

Waldmand paa samme Alder, og som i et Par Aar havde været i Huset til Hjælp for min Bedstemoder. — Begge disse unge Damer, der vare af et glad og sorgfrit Humeur, tog ikke mere Notice af mig end høist nødvendig. -- Hvad min Garderobe angik, saa blev den fornømmelig forfærdiget af min Onkels aflagte Klæder, som bleve onsyede til mig. — Saaledes erindrer jeg, at jeg engang fik et Par gamle mørkeblaa Beenklæder af hans, som min Tante forandrede til mig, saaledes at hun skar dem af ved Knæerne og lagde et Læg paa Buxelinningen — saaledes var den Gjedde kogt, — hun havde jo blot at sømme dem for nedent. Da jeg fik disse Buxer paa, følte jeg mig en heel Karl: thi i disse vare 2de store Sidelommer, i hvilke jeg kunde jage Hænderne ned lige til Albuerne, og fortil en stor, bred Buxeklap, hvoraf jeg var meget stolt, medens jeg ikke kunde see noget til min i høi Grad nedhængende volumineuse Bagdeel.

Da min Moder kort Tid efter kom i et Besøg til Kjøbenhavn og saae mig saaledes costumeret, blev hun alt andet end glad derved: tvertimod, hun gav sig til at græde og kunde ikke undlade at gjøre min Tante Bebreidelser, fordi hun saaledes havde uglet mig ud.

Da min Bedstemoder flyttede til General Ostens, forlod Frederikke Waldmand os og kom til Admiralinde Lindholm som Kammerjomfrue. -- Medens vi boede paa Kongens Nytorv, gjorde min Tante Jette Bekjendskab med et Par unge Damer, Døttre af en Oberstlieutenant Coldevin af det borgerlige Infanterie, og som boede i Gothersgaden. Den ene heed Marie, hun var overnaade smuk og blev gift med en Secretair Mansley fra Vestindien: -- den anden, Henriette, blev ogsaa gift, med hvem erindrer jeg ikke.

Ved Frøknerne Coldevin — som havde en Broder, der ligesom min Onkel var Lieutenant i Prinds Christians Regiment — kom min Tante Jette i Bekjendtskab med Frue Dannemand, der dengang var en Dame i samme Alder som min Tante, nemlig 22 Aar. — Frue Dannemand gjorde Visit hos min Bedstemoder, ja kom endog nogle Gange i sin Kareth og tog min Tante med i Hoftheatret, hvor hun havde Loge. Endog min Ringhed var saa lykkelig at komme med i Theatret. Under Forestillingen hændte det sig, at jeg — staaende foran Damerne og læggende Armene paa Logekarmen med Et slog begge Hænderne sammen, hvilket bevirkede et høit Klask, der vakte Opsigt blandt Tilskuerne og altererede Damerne. — Siden den Tid veed jeg ikke at have været i Hoftheatret.

Efter min Bedstemoders Død blev jeg kun kort Tid hos min Tante. Da jeg kort efter min Bedstemoders Død skulde tilbringe en Dag hos en Onkel af mig, en Oberstlieutenant Ewald,^x havde jeg ingen Sørgedragt. — Paa denne Mangel fandt min letsindede Tante inidlertid Raad: hun lod mig iføre en let Sommerdragt af guult Nankin, Trøie og Buxer, førstnævnte med sorte Fløiels overtrukne Knapper. — I denne midt i Vinteren i Frost og Snee letfærdige Dragt blev jeg ført af General Ostens ældste Søn (Copist i Rentekammeret, i Familien kaldet Faarekylling), til mit Bestemmelsessted, som var Rosenborg Caserne. — Paa Veien did mødte vi en Matros, der forbauset over at see mig sagde: »Naa, nu faaer vi den Onde tordne mig Sne, siden Gulspurvene hoppe paa Gaden.«

Da vort Huusvæsen skulde hæves, blev det bestemt, at min Tante Jette skulde til en Søstier, som var gift med

Capitainvagtimester og Auditeur Kyhnel^x i Nyborg. og jeg hjem til mine Forældre.

Derfor kom min Stedfader for at hente mig. Han laae endnu i Cantonnement og havde Quarteer hos Pastor Duus i Maarsløv.

Reisen did skete paa en Bondevogn, hvilken min Stedfader havde leiet. -- Paa Veien kom vi til Agerløse Mølle, hvor en af min Stedfaders Regimentskammerater, en Lieutenant Møller, var gift og ligesom min Fader havde Familien hos sig. Han havde flere Børn, og blandt disse var en lille Dreng paa 3 Aar ved Navn Carl, der tildrog sig vor Opmærksomhed.

Som han gaaer paa Gulvet og leger, løber han hen, tager en Skammel, som han sætter for sin Moders Fødder (hun sad med et Haandarbeide) og siger: »Moer! Moer! jeg vil ha' Pa!»

Og da Moderen vilde vise ham til Side, gjentog han: »Moer! Moer! jeg vil den Onde tordne mig ha' Pa!»

Bemeldte lille Dreng blev siden Officeer og gik mellem Kammerater under Navnet »Kos-Møller«^x paa Grund af, at han altid, naar noget forundrede ham, udbrød »Kos« (saaledes prononcerede han Ordet »Kors«); han var en udmærket Skytte og meget modig. -- Under en Fægtning, som hans Compagnie havde med Preusserne i Jylland (1849), ved hvilken Leilighed han havde endeel af sit Mandskab i Kjæde bag en Jordvold, stod han mellem dette, og idet han af Folkene lod sig give det ene ladte Gevær efter det andet for selv at affyre det, nedlagde han flere af Fjendens Folk.

Reisen gik nu videre til min Stedfaders Cantonnement, hvor han var indquarteret hos Pastor Duus i Haarsløv. --

I Forening med min Søster Philipine modtog jeg Underviisning i Sprog af min Moder og i de andre Skolefag af min Stedfader. Forresten maatte vi passe vor yngre Broder Just, som endnu var et Pattebarn.

En Legesøster havde vi i Matiane Saxdorf, Datter af en Enkefrue Saxdorf, som en Tid lang boede hos Pastor Duus, med hvem hun var i Familie. Denne lille Pige, der fuldkommen faldt i min Smag, holdt jeg meget af og var altid glad i hendes Selskab, hvorfor jeg blev usigelig bedrøvet, da hendes Moder forbød hende at lege med mig, idet hun angav, at det ikke var passende for hende at have en Dreng til Legekammerat. Matiane var 8 og jeg 9 Aar, og vore Lege af den uskyldigste Natur af Verden. — Fra den tidligste Alder har jeg været meget fingernem, jeg kunde saaledes lave og opsætte de netteste Dukketheatre — Pigebørnenes største Glæde. Af Hvideroer og Gulerødder lavede jeg Kjøkkentøi og Kar etc. til dem. Og saaledes var det ogsaa til deres Sorg, at jeg blev udelukket af deres Selskab.

Imidlertid skulde jeg snart faae Erstatning i en anden Legekammerat, nemlig en Søn af Pastor Galskjøtt i Hyllested, hos hvem min ^{Bed}Stedfader kom i Quarteer. — Et inderligere Barnevenskab end det, som fandt Sted imellem mig og Johannes Galskjøtt, kunde ikke tænkes.

Da senere min Stedfader kom til at ligge i Garnison i Nestved, gik jeg, kun en 11 Aars Dreng, flere Gange de 3½ Mil, som var Afstanden mellem Nestved og Hyllested, for at besøge denne min Legekammerat. — Jeg husker saa tydelig den sidste Gang, da vi som Dreng skiltes, at vi paa Grændseskjellet mellem Hyllested og Haarslev Sogne med Taarer toge en rørende Afsked. Johannes blev ved Bortgangen længe

staaende paa en høi Grøftevold og saae efter mig: jeg vendte mig flere Gange om, og hver Gang hilste vi hinanden ved at svinge med vore Huer. — Først da han var bleven Student og jeg Officcer, mødtes vi i Kjøbenhavn, hvor han logerede paa Communitetet. Her besøgte jeg ham en Morgen: han bød mig en Kop Thee, men skulde først koge Vand, hvilket skete i Kakkeloven ved, at han, da han ingen Brændsel havde, i det Sted tog et gammelt Lexicon, som han havde faaet af sin Fader. — Lad mig nu igjen gaae tilbage til vor Barndom i Hyllested. — Hans Fader var en Original, hans Moder en lærd Dame i et yderst tarveligt for ei at sige mal-properet Costume. — I Reglen tog hun sig Intet for — og slet ikke af sit Hus. Af Døttrene, hvoraf der var 4, bestyrede den ældste Huset. Fruen (Præstemadamen) sad altid med Ryggen vendt mod en stor Bilæggerovn, og det saa nær, at hendes Kjole altid havde et stort Brandsaar i Ryggen. Paa Hovedet bar hun en Slags Hue eller Hætte, forfærdiget af et Stykke af hendes Mands aflagte sorte Manchester-Knæbeenklæder.

Forinden der om Søn- og Helligdagen skulde gaaes til Kirke, blev der altid serveret med Kaffe, d. v. s. en Drik, lavet af brændt Rug og Ærter, der blev nydt af Spølkummer, som i en stor Rundkreds vare stillede paa et gammelt Fyrretræes Bord, hvor al Malingen paa Pladen var afslidt. — Kaffejedlen, som den var tagen af Ilstedet, blev sat paa Bordet, og Drikken skjænket. Der fandtes kun 1 — siger een — Theeskee, og da denne engang savnedes, spurgte Præstemadamen: »Drude! hvor er Theeskeen?» — Ja, hvor var den? — Den lille Hund legede med den under Bordet. — Saa blev

den taget op, og gik da rundt fra den Ene af Selskabet til den Anden, for at omrøre Gudedrikken.

Til Hyllested hørte ogsaa en Annexkirke, hvor Præsten maatte prædike. — Naar han skulde did, red han altid med Præstekjolen opkiltret, om denne en bruun Frakke eller Kappe, sammenholdt med et Reb. Paa Hovedet havde han en blaa ulden, strikket Hue og derover en rund Hat.

Præsten læste selv med sin Søn Johannes. — Læretimerne foregik ofte i Marken; naar Præsten f. Ex. vilde ud at flytte Qvæget eller Hestene, saa gik Johannes bag efter sin Fader fra det ene Tøierslag til det andet og læste op af sin Bog.

En Dag, da jeg fulgte med dem ud i Marken, hændte det sig, at Johannes ved kun at see i Bogen flyttede Fødderne mekanisk, faldt saa lang han var og laae med Hænderne og sin Cicero de bellico midt i en Kokasse.

Som sagt var Johannes og jeg rørige Legekammerater. Vore Lege vare af forskjellig Natur, eftersom den Ene eller den Anden skulde arrangere dem; snart legede vi Soldat, exercerte og rede paa Kjæpheste, og snart var det ministerielle Forretninger; — her ved var Johannes Præst og jeg Degn; sidstnævnte Lege foregik i en Bagport, og Johannes Prædikestol var en gammel Galesche, der gjorde Tjeneste som Hønsheus. Ved disse Lege bleve min Søsters Dukker døbt, en Skadeunge begravet — den var død af Forstoppelse, idet vi havde fyldt den for meget med Rugbrød og Meel. — En anden Gang viede Johannes mig til Gaasepigen. — Brudegildet var arrangeret ude i Stakhaven, og der serveredes med Tykmælk og raa Gulerødder.

Fra Hyllested kom min Fader i Cantonnement i Nærheden af Næsbyholm. — Her, hvor vi fulgte ham, kom vi i

Qvarteer hos en Udflytter-Gaardmand Jens Jensen af Tyvelse. Leiligheden var yderst simpel, og min Moder lavede Mad i fælles Kjøkken med Gaardmandskonen.

Min og min Søsters Underviisning fortsattes som tidligere nævnt. Naar vi Kl. 11 om Formiddagen vare færdige med de scientifikke Elementer, saa fik vi et eller andet Haandarbejde, forinden vi fik fri. Først naar dette var færdigt, fik vi Lov at lege.

Vore Lege bleve imidlertid indskrænkede ved, at vi bestandig maatte have vor mindre Broder med, og saaledes gjøre Barnepigetjeneste.

Haandarbejdet bestod i Strikning, Syening og Kartning. 30 Omgange var i Reglen, hvad vi maatte strikke.

Ved Kartningen var 200 Taver Maalet o. s. v.

Naar vi saaledes begyndte vort Arbejde, skete det altid paa mit Forslag om Kap. Da jeg kunde strikke hurtigere end min Søster, saa yttrede hun, naar jeg saaledes kom først, sin Tilfredshed ved at lude og kalde mig »en afskyelig Dreng!« —

I Reglen forligtes vi meget daarligt; hun havde den Vane at sladdre om mig; frygtsom var hun af Naturen, og dette æggede mig til at gjøre hende bange, hvilket jeg let opnaaede: thi jeg behøvede blot at gjøre Grimacer og Fagter, saa gav hun sig strax til at skribe; og da hun ofte var Aarsag i, at jeg fik corporlig Revselse, hvilket langt fra tjente til at bedre Forholdet imellem os, saa hidrog dette end mere til, at jeg drillede hende.

Min Moders Virksomhed og Arbejdslyst var en Spore for os Børn til at lære, og denne Virkelyst har gavnet mig i hele mit Liv. — Og hvor kunde det andet efter det Exempel,

som vor Moder gav os? — Endog om Vinteren stod hun op Kl. 4 om Morgenen, gjorde selv Ild paa (thi i de første Aar var hun uden Pige), og saa satte hun sig til sin Spinderok.

Hun syede selv sin Mands Klæder og Uniforms-Gjenstande; ogsaa jeg maatte som Dreng paa 10 Aar sye mine egne Klæder, efterat min Moder havde tilskaaret Tøiet for mig. — Min Moder var vel streng imod os Børn, men hendes Kjærlighed var tillige over al Maade stor: jeg har seet det, især naar mine yngre Sødskende vare smaae. — Naar min Moder sad med saadan en lille En paa sit Skjød og ved sit Bryst, forekom hun mig en Madonna! — O! hvor var hun dog i Grunden god — »mais lex extremes se touchent!« Hun glemte sig dog undertiden.

Min Stedfader var en meget streng Mand, altid alvorlig. Jeg har aldrig seet ham at spøge med sine Børn eller smile til dem. Men det være sagt til hans Roes: han var virkelig en høist respectabel Mand og Fader.

Jeg erindrer kun eengang, at han har ytret sin Tilfredshed og rost mig, og det var ved Overhørelsen af en Lexie, jeg havde lært. Endskjøndt han langt fra kunde billige min Adfærd mod min Søster Philippine, saa var hendes af en saadan Natur, at han, som min Moder, stundom kunde komme til at lee over de Narrestreger og Ganterier, som jeg udøvede mod hende.

Henad Efteraaret 1813 blev Regimentets Cantonnement forlagt til Omegnen af Slagelse, og min Stedfader kom da i Qvarteer hos sin Stedfader, Pastor Tryde i Gimlinge, hvor jeg fik en Løgekammerat i dennes yngste Søn, Caspar, der dog var 2 Aar ældre end jeg. — Naturligviis legede vi sammen med Philippine, men da hendes taabelige Væsen op-

muntrede os til Drillerier, saa blev Forholdet mellem hende og os to Drengene ikke bedre, end det forhen havde været mellem hende og mig.

Den gamle Pastor Tryde var en høist indskrænket Personlighed i scientific Forstand, og jeg har tidt undret mig over, at en saadan Mand havde kunnet absolvere theologisk Embedsexamen.

Som Candidat var han Huuslærer paa Gjærdrup, hvis Eier havde Kaldsret til Gimlinge. Da min Stedfaders Fader, der var Præst, døde, fik Tryde Kaldet paa Vilkaar at ægte Enken efter den afdøde Præst, som havde 2de Børn, nemlig min Stedfader og en ældre Broder.

Min nysnævnte nye Legekammerat, min Stedfaders yngste Halvbroder Caspar, havde ligesom jeg noget Anlæg til Tegning, hvormed vi morede os i vore Fritimer, idet vi havde valgt Rullestuen til Tegelocale. — Som vi en Dag saaledes vare beskæftigede, spurgte Caspar mig, om jeg vidste, hvoraf Vidskelæder kom. Jeg svarede, at der i Famkes Naturhistorie stod, at det var en vis Gummiart af et Træ, som groede i Afrika. — »Nei!« svarede han. »Fader siger, at det er Hælehud af de sorte Slaver.«

Da vi om Middagen kom tilbords, sagde Caspar til sin Fader: »Søren siger, at Vidskelæder er en Gummiart og kommer ikke af Huden af Negere.«

»Herregud!« sagde Præsten. »Aa! hvad forstaaer den dumme Dreng sig paa det?«

Endelig kom Provst Baier fra Egitzlev Magle til Visitats. Efter Middagsbordet satte Provsten og Præsten sig med deres Piber til Kaffen og politiserede. Talen blev om Paven og om Nepotisme; da Ordet Nepoter af Provsten blev nævnet,

spurgte Præsten, hvad Nepoter var, og da Provsten svarede: »Aa, det er Pavens naturlige Børn,« saa spurgte Præsten forundret: »Hr. Broder! er Paven gift?« — »Nei, ikke saadan!« svarede Provsten.

Henad Vinteren blev sjællandske Rytterregiment forlagt til et Cantonnement i Omegnen af Kjøbenhavn, da Rygtet gik om Krig med Sverrig. Min Stedfader kom saaledes bort, medens min Moder blev tilbage i Gimlinge, da hun ventede sin Nedkomst.

Det var nu i den strenge Vinter mellem 1813 og 14. Der var megen Sne, og alle Vande tilfrosne, saa at Byens Ungdom morede sig med at glide paa lis og kjøre i Slæde. — Samlingspladsen var i Reglen paa Byens store Gadekjær; en Fornøielse, jeg satte stor Priis paa, ikke alene om Dagen, men især om Aftenen i Maaneskin; thi da var der rigtig Halløi mellem os Dreng.

En Aften bad jeg min Moder om Tilladelse til at gaæ ned paa Gadekjæret til de andre Bønderdrenge.

Hertil fik jeg ogsaa Lov, men paa den Betingelse, at jeg først skulde karte en Kurvfuld Bomuldstaver til min Moders Spind. Jeg gav mig da ogsaa strax i Lag med at karte, men, da det varede mig for længe med at faae Kurven fuld, saa lagde jeg et Par Stykker Brænde paa Bunden af Kurven, medens min Moder et Øieblik var fraværende, hvorved Indholdet af Taverne snart naaede den øverste Kant af Kurven.

Jeg udbrød da: »See nu, Moder, er Kurven fuld!«

»Det var Ret, min Dreng,« sagde hun. »Tag nu kun dine Træsko paa og din Pikkjæp og gaæ ned til de andre Dreng.«

Ikke reflecterende over, hvad Resultat mit lille Bedrageri

vilde have tilfølg, ilede jeg bort. — Jeg havde imidlertid ikke været længe paa Isen, før jeg hørte en Stemme: »Søren, han skal straks komme hjem til sin Moder!»

Det var en Karl, min Moder havde sendt efter mig.

Den onde Samvittighed begyndte at røre sig i mig, og sønderknust stod jeg for den fortørnede Moder, hende, som jeg elskede saa høit, at jeg hver Aften, naar jeg var kommen i min Seng, efterat have sagt min Aftenbøn græd bittere Taarer ved Tanken om, at hun eengang skulde dø, ikke erindrende, at jeg ogsaa ifølge Naturens Orden engang skulde bort — o! hvor havde jeg dog kunnet bedrage denne kjære Moder?

Naa, Sagen var snart afgjort — jeg fik et Par Lussinger; dem modtog jeg med mere Ro, end jeg gjorde med den Moral, som fulgte efter: thi denne rørte mig dybt, og jeg har aldrig bedraget min Moder hverken før eller senere.

Af min Stedfader, der var dreven i al Slags Haandgjøring, lærte jeg tidlig at bruge mine Hænder, og jeg lavede saaledes Legetøi af Træ til min lille Broder Just Emil.

Min Stedfader kunde smedde, snedkre, dreie, væve Grimer, gjøre Børster: han kunde næsten med sine Hænder frembringe Alt, hvad han vilde. Han var en velvoxen, smuk Mand og en stadselig Rytter. Paa Grund af hans Alvor og Strenghed frygtede jeg ham mere end jeg elskede ham. Senere blev hans Adfærd mod sine egne Børn mere tolerant, ja tilsidst for overbærende. Som Smaa kjælede han for dem, og indtil de selv kunde spise, havde han dem ved Maaltiderne altid paa sit Skjød og gav dem Mad med sin Skee. Ved at nævne Skee maa jeg anføre, at da mine Forældre vare meget fattige, eiede de ikke en Sølvskee, men vi spiste Alle med Træskeer,

som min Stedfader selv forfærdigede af Pære- eller Kirsebærtræ, og de vare saa nydelige og behagelige at spise med, at de vakte almindelig Beundring. — Min Stedfaders Accuratesse og Punktighed sporedes i alle hans Foretagender og i hele hans Færd; han var i yderste Grad rettænkende — men om man ikke frakjendte ham Hjerte, som man siger, — saa syntes han haard og lidet følsom.

En Egenskab, som man maatte beundre, var hans Taalmodighed, og ikke mindre hans Udholdenhed. Endnu maae jeg anføre hans over al Maade strenge Maadeholdenhed og Sparsommelighed. Han var en Hader af al Vellevenet og Overdaadighed. Hans Nøisomhed med Hensyn til sin Leve-maade var beundringsværdig. Hvor ofte har jeg ikke som Barn seet ham udpine i smaae Stykker sit Suul eller Flæsk til et større Stykke Brød. Kræsenhed taalte han ikke. Naar en eller anden af os Børn vragede en Bid, bleve vi tvungne til at spise den, om ikke strax, saa til et andet Maaltid, idet Portionen blev hensat indtil da.

Hvad mig angik, som ingen Elsker var af gule Ærter, som jeg siden er bleven det, var det mig en haard Tour, om Aftenen at skulle fortære en saadan kold og stiv Portion. En Dag, da vi til Middag havde grøn Søbekaal, og der i min Portion var et Stykke Kaalstok, bemærkede min Fader, at jeg skjød det til Side. »Hvad skal det betyde?« spurgte han. Jeg svarede da, at jeg ikke kunne spise det. — »Du spiser det strax,« gjentog min Fader; »troer Du, at Din Moder sætter noget paa Bordet, som ikke kan spises?«

Min Frygt for ham var for stor til, at jeg ikke skulde adlyde, men næppe havde jeg faaet Kaalstokken i Munden, førend denne med mere røg ud i Tallerkenen, d. v. s., at jeg

kastede op. — Jeg ventede nu en Dragt Prygl, men min Stedfader tilkastede mig kun et skarpt Blik og førte mig ud af Døren. Denne Passage har formodentlig overtydet ham om, at man med Haardhed og Tvang ikke formaaer at overvinde et Barns naturlige Modbydelighed for et eller andet Spiseligt.

Jeg gaaer nu tilbage til vort Ophold i Gimlinge, medens min Stedfader var borte. -- Den 12te Januar 1814 blev min ældste Halvsøster født her. Da min Moder mærkede, at Fødselstimen nærmede sig, bleve vi Børn sendte over til de gamle Præstefolk, hvor vi skulde ligge om Natten. Men jeg var ikke til at formaae til at gaae til Sengs; jeg havde hørt min Moder jamre sig, og gik udenfor hendes Vinduer og græd, indtil jeg hørte, at jeg havde faaet en lille Søster. — Et Exempel paa min Moders kraftige og stærke Natur skal jeg her anføre:

2den Dagen efter sin Nedkomst sad hun overende i Sengen og syede et Par Beenklæder, som blev sendt til min Fader.

Henimod Marts n. A. rykkede Regimentet til sin gamle Garnison Nestved, og min Fader kom da til Gimlinge for at afhente os og føre os did. Reisen foregik paa Slæde gennem store Suedriver, og mange Steder bleve vi skovlede frem af Snekastere, som overalt forefandtes. — Paa Veien var der mange af de saakaldte Svirrer, hvor min Stedfader, naar vi kom til en saadan, maatte staae af og holde paa Slæden. — En saadan Svirre forekom paa Veien tæt udfor Førsløv, og da min Fader vilde staae af for at holde paa Slæden, bemærkede Kudsken, at saadant ikke var nødvendigt her, han skulde nok komme frem uden dette.

Men inden vi vidste et Ord af det, snurrede Slæden, som

ikke var beslaaet med Jern, rundt og væltede, og vi kastedes Alle ud i en stor Sneedrive, i hvilken vi faldt dybt ned.

Min Moder, der sad med den lille 6 Uger gamle Cecilia — der var indsvøbt i en Trækpude — paa Skjødet, forsvandt aldeles i Sneen, og da hun af min Stedfader og Kudsken blev hjulpet op, havde hun tabt Barnet, der strax ikke var synligt, men dog blev fundet trygt sovende. Paa Veien vare Ind- og Udgangene til Bønderbyerne spærrede af Sneedriver, og vi maatte derfor kjøre uden om over Grøfter og Gjærder.

Da vi naaede Nestved paa $\frac{1}{4}$ Miil nær, bleve vi underrettede om, at den nordre Indgang til Byen var spærret af Sneedriver; vi maatte altsaa kjøre om ad Herlufsholm til Byens søndre Port; ogsaa her laae Sneen saa høit, at Veien gik over Porten, og vort Indtog i Byen skete i Niveau med Tagene paa Husene.

I Nestved havde min Stedfader leiet et lille Huus, beliggende tæt op til St. Petri Kirkegaard i Pølsestrædet. Det indeholdt ikkun 2de Stuer og et lille Kjøkken. Gaardsrum var der intet af. Skjøndt denne Leilighed saaledes var meget indskrænket, saa blev den dog hyggeliggjort ved Moders herfor store Talent. — Vinteren var streng, Røg havde vi i høi Grad. Børnene bleve syge.

Min Søster Philippine laae endog i længere Tid med Frost i Fødderne, hvori der var store Huller. Hun blev imidlertid cureret ved Hjælp af et Huusraad. Dette bestod i et varmt Omslag, hvori blev lagt Ost, fremkommet ved at koge Mælk, hvori var kommet Allun, hvilket bevirkede, at denne løb sammen og frembragte den nævnte Ost. — Jeg stod mig godt og maatte gjøre Gavn i Huset.

Alt var dyrt, navnlig Levnetsmidler. Min Stedfaders Gage

var ringe. Jeg erindrer, at det undertiden manglede paa det tørre Brød og at jeg blandede mine Taarer med min Moders. For at skaffe Brød maatte hun efterhaanden sælge et og andet, navnlig Dækketøi. — Nøden blev dog af og til afhjulpet ved Smaaafsendelser af Fødevarer fra Gimlinge Præstegaard, som ogsaa et Læs Tørv. — Min Gang var hver Morgen til Sortebrødre, hvor der var et Brænderi, som blev drevet af en pensioneret Major Bentzon; did vandrede jeg med min Leerkrug for at hente Mælk. — En Morgen spurgte Fruen mig, om jeg ikke vilde drikke et Kruus Mælk; jeg takkede og bad hende om at komme det i min Krukke.

Da Foraaret kom, flyttede vi ud til Lille-Nestved, hvor min Stedfader hos Blegmanden havde leiet en lille Bolig med Have. — O! hvilken Fryd at komme ud i den frie Natur! Vi Børn tumlede os rigtig paa den store, grønne Blegeplads.

En daglig Gjæst hos os var Lieutenant Stenstrup, en Fætter til min Moder. Han var ligesom min Stedfader Lærer ved Exerceerskolen, og saaledes faldt deres Fritimer sammen.

De morede sig begge med at angle i Aaen, som løb tæt forbi vor Bolig, og bragte mangan Ret Aborrer hjem, hvilke min Moder stegte til Aftensmad. — Ofte saae jeg min Moder staae ved Skorstenen sysselsat med denne Gjærning. For at have den lille Cicilia ved Brystet og paa Skjødets, maatte hun ved denne Leilighed sætte den ene Fod paa Skorstenen og saaledes i den generte Stilling passe Stegepanden. Jeg hørte hende ofte beklage sig over at maatte gjøre disse Aborrer rene, hvorved hun stak sig paa deres lange Pigge.

Naar min Søster og jeg havde endt vore Læretimer om Formiddagen, lik vi Lov til at lege paa Blegdammen, men vi maatte altid have den lille Cecilia med. Jeg satte hende paa

en Trillebør i en Pude. Saalænge jeg kørte hende omkring paa denne, tav hun, men naar jeg satte Børen for at lege med mine andre 2de Sødskende, saa gav hun sig til at skribe, og det saalænge, at hun blev ganske blaa i Ansigtet. Munden stod aaben paa hende og hun var ganske blaa paa Tungen. Hendes Udseende forundrede mig saa meget, at jeg lagde mig paa Knæ ned foran hende og vedblev at see ind i hendes Mund, da i det samme en haard Haand lagde sig paa min ene Skulder, og en Stemme bag mig lød: »Vanartede Dreng, lader han saaledes det stakkels Barn skribe!« — Det var Blegkonens gamle Moder. Jeg stod da op og tog min lille Søster paa Armen, og derpaa tav hun. Det Passerede blev rigtig rapporteret til min Moder, og der fulgte da en alvorlig Irettesættelse.

Af Omgang havde vi kun en Tante af min Moder, Oldfrue paa Herlufsholm og Moder til førnævnte Lieutenant Steenstrup.

En Dag kom min Fader hjem med den Efterretning, at der af Regimentsquartiermester Kryger var tilbudt ham Kjøbet af et lille Huus, beliggende paa Kattebjergtet bag Østersøns Kirke. Og da Major Castenschiolds Svigermoder, Madame Tric tilbød at sætte 200 Rigsdlr. i Stedet, hvilket var den Sum, som Kryger fordrede, saa blev Handelen sluttet, og vi flyttede om Efteraaret 1814 igjen ind til Nestved.

Til nævnte Sted hørte en lille Have, som min Stedfader havde Rettighed til at udvide op imod den store Sandbanke, hvilket han straks iværksatte. Dette gav meget Arbeide med Planering, da Grunden var meget ujævn. Langs Havens Sider blev der plantet Poppelpil og i selve Haven flere Frugttræer, anlagt Terrasser m. v.

Et stort Dige blev opført langs Havens øverste Ende til Værn mod Sandflugten, og i dette Dige anlagt en Grotte, hvorfra vi havde den deiligste Udsigt over Byen og hele Terrænet mod Syd, Susaaen, Karrebæks Fjord, Herlufsholms Skov o. s. v.

Fra nu af maatte jeg arbeide i Haven, navnlig grave og luge, og min Stedfader, der i høi Grad var punktlig og accurat, var mig en streng Opsynsmand. Og saa maatte jeg save Brænde m. m.

Her var det, at mine Forældre fik dem en Ko fra Præsten i Gimlinge, ogsaa af og til en Gris, som da blev fedet og slagtet, og da vi tillige havde Fjerkreaturer, saa hjalp dette endeel paa Husholdningen. — Dog var der knappe Kaar i Hjemmet, skjøndt General Basfowitz af og til skaffede min Stedfader et Gratiale fra Kongen.

I Efteraaret 1815 fik vi Besøg af 2de af min Moders Brødre, nemlig den føromtalte Onkel Emil og en anden Broder af hende, Onkel Fritz,^x Lieutenant i det fynske Infanteri-Regiment og garnisonerende i Nyborg. Begge disse bleve enige om at tage sig af mig. Onkel Fritz skulde tage mig med til Nyborg, hvor jeg — dog uden at være bestemt til Studering — skulde sættes i den derværende lærde Skole. I Fællesskab skulde mine Onkler betale Skolepengene for mig, og jeg skulde logere hos Onkel Fritz, men have Kosten hos Onkel Kyhnel (forhen nævnt). — I Nyborg kom jeg sammen med mine Fætttere, de smaa Kyhneller, hvoraf der var 6 i Alder fra 1—10 Aar.

I Skolen gik med mig de 2de ældste af dem. Her gik det mig godt, og jeg vandt hurtig mine Læreres Tilfredshed;

thi jeg var meget flittig, blev holdt meget strengt og kun tilmaalt ringe Fritid.

Disciplenc i Skolen maatte skifteviis gaae i Kirke hveranden Søndag, og saaledes var jeg hveranden Søndag Formiddag fri. Dog dette syntes min strenge Onkel at være for meget, hvorfor jeg paa den Tid holdtes hjemme, deels for at lære mine pensa til næste Dag, men ogsaa desuden beskjæftige mig med Haandarbeide, fornemmelig Strikning, indtil jeg skulde hen at spise hos Kylnell.

Det hændte sig saaledes en Søndag Formiddag, ligesom jeg havde lært mine Lectier og taget fat paa mit Strikketøi, at min Onkel forlod mig, og han af Frygt for, at jeg i hans Fraværelse skulde knibe ud, sagde til sin Hund, som han posterede ved Døren: »Pas paa ham, Caro!« — Kort efter at min Onkel var gaaet, paakom der mig et nødvendigt Ærinde. Jeg reiste mig derfor for at gaae ned i Guarden, men da Hunden saae, at jeg nærmede mig Døren, satte den sig lige for denne, knurrede og viste Tænder.

Jeg maatte altsaa gaae tilbage til min Plads, hvorpaa Hunden kom hen til mig, viste sig venlig, logrede med Halen og lagde endog sit Hoved i mit Skjød.

Gjort tryk ved denne Hundens Adfærd forsøgte jeg paa atter at komme ud, men den forrige Scene gjentog sig, og jeg forblev Arrestant, hvoraf fulgte, at Naturen gik over Optugtelsen, mine Buxer bleve vaade. Jeg var nu i stor Vaande for min Onkels Hjemkomst. — Han kom og mærkede Intet, og jeg var glad over dette.

En Dag spillede jeg Boldt med mine Fætttere i Kylnells Gaard og var saa uheldig, at min Bold fik Retning mod Kjøkkenvinduet og slog Kjøkkenvinduet itu. Da Onkel Fritz

af min Tante blev underrettet herom, uden at det just var hendes Hensigt at forvolde mig noget Ondt, blev han vred, tog mig ved Armen og førte mig ind i Gangen, hvor han paa det Ubarmhjertigste bankede mig med et Spanskrør.

Havde jeg haft det strengt hos min Stedfader, saa skal Gud vide, at det var og blev værre og værre hos min tyranniske Onkel Fritz. Jeg kunde derfor med Grund sige, at jeg fra Scylla var kommen i Carybdis.

Ak, hvor maatte jeg ikke mindes min elskede heden-gangne Bedstefader!

Hvad mit Adjustment angik, var det yderst tarveligt; jeg var daarlig og tyndt klædt, hvilket jeg ret maatte føle om Vinteren. I Reglen blev gamle, aflagte Klæder, som kom fra min Onkel Emil, omsyede til mig. Ja det gik endog saa vidt, at min Onkel ikke undsaae sig før hos en Bekjendt af ham, en Doctor Scheuermann, at anmode denne om et Par gamle Buxer til mig. Disse, et Par graagule Corderoys, blev da omsyede, men vare for snævre til at gaae udenover, hvorfor de maatte bæres indeni Støvlerne, hvilket for en Dreng paa min Alder saae noget pudsigt ud.

Da jeg senere tilligemed Skolens øvrige Disciple skulde paradere og følge vor afdøde Rector Rothe til Jorden — det var midt om Vinteren — fulgte jeg i følgende Habit: bemeldte lyse, gulgraa Buxer indeni Støvlerne; disse vare ikke blankede, men smurte med Fedt efter min Onkels Ordination; han ansaae det nemlig — uagtet han selv var ikke lidet forfængelig — for mest oecconomisk. Ja, endog da jeg engang var indbudt til Bal hos en af mine Skolekammeraters Forældre, nægtede han mig at blanke mine Støvler. En lysegraa Jakke, hvori Knapperne vare overtrukne med Sort, Flor om Armen,

paa Hovedet en graa Kaskjæt, ligeledes med Flor om. Udfaldende hvid Halskrave.

Efter at jeg $\frac{1}{2}$ Aar havde været hos min Onkel, giftede han sig med en Datter af Bager Friis der i Byen. Denne Mand eiede et 2 Etagers Huus paa Nørregade; dette overlodes de Nygifte, og jeg kom da i en gift Familie. — Bekjendtskabet mellem min Onkel og hans Hustru, min Tante Maren, hidrørte fra, at de i Byens dramatiske Selskab kom til at spille sammen i Stykket »Slavinden af Surinam«, hvor han var hendes Elsker. Hun var imidlertid alt andet end smuk: en lang, ranglet Figur, og Ansigtet skrækkelig vanziret af Kopar, af Aand meget indskrænket. Af Naturen var hun godmodig; dog heraf høstede jeg kun liden Fordeel, idet hun fuldkommen gik ind paa sin Mands Anskuelser med Hensyn til min Opdragelse.

Følgende Træk godtgjør Rigtigheden af min Mening om hende:

Ved den første Aars-Examen, som jeg deeltog i i Nyborg lærde Skole, bestod jeg saa godt, at jeg blev Dux for Sublatinerne (saaledes bleve de kaldte, der ikke vare bestemte til Studeringen og derfor ei deeltog i Latin).

Ved Translocations-Høitideligheden blev jeg af Rector rost for min Flid, og han yttrede ved denne Leilighed:

»At dersom liden Barth's Onkel vilde lade ham studere, saa skulde han ikke alene strax faae fri Skolepenge, men og senere Stipendium.«

Mine Examens-Karakterer vare lutter »Udmærket gode« og »Meget gode« paa et »Godt« nær for Regning (hvori jeg aldrig har været stærk, navnlig i Hovedregning).

Af mine Kammerater blev jeg lykønsket til dette Resul-

tat, og fuld af Glæde ilede jeg hjem for at vise min Onkel min Karakterbog. — Han modtog denne, og da han til Slutning saae »godt« for Regning, tildeelte han mig et Par saae vældige Øredasker, at jeg faldt om paa Gulvet; derpaa sagde han: »Jeg skal lære din Slyngel at spolere alle disse gode Karakterer med et lumpent »godt«, thi »gødt« er ikke »godt«, men en daarlig Karakter.

Da jeg derefter for min Tante Maren beklagede mig over, at jeg havde faaet Straf for, hvad Rectoren havde rost mig for, svarede hun: »Ih, din dumme Dreng, godt er jo ikke godt.«

Hun fulgte saaledes sin Mand gjennem Tyndt og Tykt — som man siger.

Jeg har foran nævnt vor Rector, han hed Rothe (en Bergenser), Pebersvend, blid og venlig, men umaadelig gjerrig. I nogen Tid havde han tvende Disciple hos sig i Pension, Søner af Pastor Wegener i Gudbjerg; den ene hed Caspar (nuværende Geheimeconferenceraad og forhenværende Geheimearchivarius), den anden Peter, senere Gaardmand.

Kosten for dem var yderst tarvelig. — Efterstaaende vil oplyse, i hvor vid Udstrækning.

Førend Rectoren om Morgenen gik paa Skolen, kom hans Huusholderske, gamle Birgitte, ind for at høre Parolen til Middagsmaaltidet.

Saaledes en Dag, idet Rectoren gik hen til et Skab, hvori gemtes Fødemidler, sagde han: »See, her har hun en Kop Gryn, deraf laver hun os Grød, — og saa kan hun gaae over til Oxebølles (en lige overfor boende Brændevinsbrænder) og ligge lidt Øl til Dypelse. See, det er Formaden:

til Eftermad er her 7 Kartofler, 3 til mig og 2 til hver af Disciplene og til hende.

Et yderligere Tegn paa hans Gjærrighed viser følgende:

Han blev meget syg, og det endte med en Lungebetændelse, hvoraf han døde. Lægen raadede ham til at tage en Vaagekone, da gamle Birthe ikke kunne taale at vaage hver Nat. — Men herpaa vilde Rectoren ikke gaae ind; thi en saadan skulde jo betales. Det blev derfor arrangeret saaledes, at af Disciplene skulde 2 og 2 skifteviis vaage hos ham om Natten.

Den Nat, han døde, vaagede jeg tilligemed Georg Vett (senere General) hos ham.

Vi sadde ved en ussel Tællepraas bag et stort Skjærmbrædt, der stod foran Sengen, hvori Rectoren laae, og fordrev Tiden med at afskrive Rollerne til et lille Skuespil, som Disciplene havde i Sinde at opføre. Imidlertid banker det paa Døren, og jeg gaaer hen for at lukke op.

Det var en Tjenestepige fra en af vore Lærere med en Vildand til Rectoren. Da jeg forebragte Rectoren Pigenes Ærinde, sagde han med en yderst svag Stemme:

»Vil han liden Barth gaae hen i min Skuffe! tilhøgre ligger en Haltschilling; giv Pigen den, og Anden til Huusholdersken, at hun kan koge en Suppe paa den til mig imorgen.«

Af og til maatte jeg hen og give ham Havresuppen, naar Hosten pinte ham. Og da sagde han:

»Ved saadanne gode Børns Hjælp skal jeg snart komme mig.«

Heri bedrog han sig; thi samme Nat døde han.

Henad Morgenstunden blev jeg og min Kammerat søvnige.

Vi faldt begge i Søvn med Hovedet støttet in mellem Hænderne og hvilende paa Bordet. Imidlertid vaagnede jeg først, og da jeg ikke kunde høre, om Rectoren trak Veiret, saa listede jeg mig sagte hen til Sengen og spurgte: »Hvorledes har De det, Hr. Rector?« - Da jeg intet Svar fik, sagde jeg: »Georg! kom med Lyset!« — Idet han, staaende bag ved mig, lyste ind i Sengen, saae jeg Rectoren ligge med aaben Mund og lukkede Øine.

Han var død! I min Angst over at see den Døde, farer jeg tilbage, støder til Vægt, saa at denne taber Lyset og vælter Skjærmbredtet.

Forskrækket ile vi begge ud af Døren, gjennem en lang, mørk Gang ned i Porten, som om den Døde var efter os ned ad Trapperne.

Til vor Forskrækkelse fandt vi Porten lukket, men ved forenede Kræfter fik vi den aabnet, og ilede derpaa ned ad Gaden til Overlæreren, Hr. Mules Bopæl, hvor vi af alle Kræfter dundrede paa Gadedøren. Hr. Mule kom da tilsyns i bar Skjorte og spurgte: »Hvad er der paa Færde?« »Åh, Hr. Mule,« gentog vi i Munden paa hinanden, »Rectoren er død!«

»Og I«, sagde han, »Satans Drengene ere løbne bort og har formodentlig ladet Dørene staae aabne! Gaac strax tilbage og væk Huusholdersken; jeg skal strax komme bag efter.« —

Jo pyt! gaac tilbage til den Døde, derfor betakkede vi os; vi ilede derimod alt hvad vi kunde hjem hver til Sit.

Endskjøndt jeg som Discipel var flittig og godt lidt af Lærerne, var jeg dog altid villig til at deeltage i alle de Spilopper, som mine Kammerater kunde finde paa; ja, det

hændte sig endog, at jeg stundom var Oplfinder til og Sjælen i mange af disse.

En Dag i Hr. Mules Time, da han, siddende for Enden af Bordet med et stort Landkort paa Pap i Skjødet, examinerte i Geographie, stod jeg med en anden Discipel, Tevis Vilde, for den anden Bordende og beskæftigede mig med at rukke et af de store Blækhuse, som var fastnaglet til Bordet. Tevis siger til mig: »Kan Du slaa det løs med denne Bog, saa giver jeg Dig 2de store Æbler.«

Paa denne Opfordring slaaer jeg saa stærkt til Blækhuset, at det med sit sorte Fluidum vælter langs ned ad Bordet over Hr. Mules Kort, udgydende sit Indhold over dette og over Hr. Mules gule Nankins Buxer.

Medens nu en Discipel blev sendt til hans Logie for at hente et Par andre Buxer, blev der holdt Forhør, og jeg som Gjærningsmand til Explosionen erkjendt hjemfalden til Straf. Dog, ved de andre Disciples Forestillinger og Forklaringer om, at det var skeet af Vanvare, gik jeg fri, — dels paa Grund af, at jeg var godt lidt af Læreren, og dels fordi denne var af en yderst godmodig Karakter.

En anden Dag i samme Lærers Time sad jeg, medens en af mine Kammerater var oppe, som man siger (blev examine-ret), og morede mig med at bemale min ene Haand, ved af denne at danne et gammelt Kjerlingeansigt, hvilket jeg viste frem for mine lige overfor siddende Kammerater, som jeg derved fik til at grine og fnise. Dette vakte Hr. Mules Opmærksomhed.

Efter en liden Stund at have seet paa min Forestilling, lister han sig sagte hen bag mig, overrasker mig ved at gribe om min bemalede Haand og siger: »Er Du nu atter paa

Spilopper, Barth? Nu skal Du have en Anmærkning i Protokollen!« — Ved disse Ord raabte de andre Disciple: »For Guds Skyld, Hr. Mule! giv ham ikke nogen Anmærkning; thi saa slaar hans Onkel ham fordærvet.«

»Er din Onkel saa streng, min Dreng?« spurgte Hr. Mule. — »Ja,« sagde en af Disciplene, »det er han rigtignok; »thi tænk Dem, da Barth ved sidste Examen blandt lutter Ug'er og Mg'er havde et eneste Godt, bankede hans Onkel ham saa gyseligt.« — »Hvad!« spurgte Hr. Mule, »er det sandt, Du?« — »Ja, det er det rigtignok!« svarede jeg. — De andre Drengene tilføjede: »De gjør Dem intet Begreb om, Hr. Mule, hvor hans Onkel er slem imod ham!« — »Ja, saa skal Du slippe for denne Gang,« sagde min Lærer, og gik — da den bortsendte Discipel kom tilbage med et Par andre Beenklæder — ind i Bibliotheket for at ændre sit Toilette.

Nyborgs Indvaanere vare paa den Tid meget forlystelses-syge; thi foruden at der jævnlig holdtes Assembler og Baller paa Postgaarden, var der et privat dramatisk Selskab, som meget ofte gav Forestillinger paa et ret anseeligt Theater i en stor Sal paa Raadhuset. Det Hele var temmelig storartet af et privat Selskab at være. Decorationerne bleve malede af Tegnelæreren ved den latinske Skole, som lillige var Borgercapitain og som saadan paraderte med sit Corps ved høitidelige Leiligheder, paa Kongens Fødselsdag og naar nogen af de Kongelige passerte Nyborg. Han og hans Lieutenant vare de eneste, der mødte i Uniform: han i carmosinrød Husar-Løbekjole, gule, snevre Pantalons og trekantet Hat med Fjer. — Lieutenantens Uniform, der var meget forskjellig fra hans, erindrer jeg ikke.

Paa det nævnte Theater blev der givet store Stykker.

saasom »Korsridderne«, »Otto af Wittelsback«, »Balders Død« og slige Stykker. — Blandt de spillende Herrer vare som Hovedpersoner mine Onkler Fritz og Kyhnell samt Capitain Krohn m. fl. A.

Af Damerne vare de fornemste mine Tanter Fru Kyhnell og Fru Meyer, sidstnævnte kun før hun blev gift.

Imidlertid tog man saa glubsk fat, at Theaterkassen kom i Underbalance, og Talen var om at hæve hele Selskabet. Da fremstod min Onkel Fritz' Svigerfader, »Friis Bager«, som Bønderne kaldte ham, og erklærede ved en Generalforsamling: »Nei, før skal jeg blive en rungeneret Mand, før det grammatiske Selskab skal gaae overstyr.«

Han havde endnu en ugift Datter, der hyppigt spillede Elskerinderoller.

Ikke desto mindre gik det dramatiske Selskab omsider over Styr.

Den Lyst til Skuespil, hvoraf Nyborgs Indvaanere vare betagne, kunde ei andet end smitte os Skoledrenge. Vi fik paa Kjøbmand Lindharths Kornloft paa Nørregade indrettet et lille Theater. — I Bestyrelsen befandt sig min Ringhed, ligesom jeg ogsaa gav Roller i 2de Stykker, som af os i Ferierne bleve givne, — saaledes var jeg Madame Sniksnak i »Educa-tionsraaden« og Hans i »Soldater og Bønder«. — Vi havde begge Gange fuldt Hus.

En af vore Lærere, Adjunct Guldberg, der var Lærer i Religion, tog imidlertid Forargelse af Disciplenes Mani for Skuespil. — Han ivrede stærkt herimod, men kunde dog ikke formaa Rectoren til at forbyde os denne Fornøielse. Han søgte derfor paa anden Maade at arbeide derimod.

En Morgen fandtes der saaledes opslaaet paa Skoleporten

et Digt, hvori vorø Forældre og Værger lastedes, fordi de bidroge og opmuntrede os til at spille Comedie; og i denne Retning nævntes Dhrr. Capitainer Krohn, Velt og Kyhnell. — Digtet indeholdt blandt andet følgende Strophe:

»Thi see I ikke de smaa Stakler,
Som hist paa Skuepladsen vakler,
Før de om usle, spæde Krop
Kan knappe deres Buxer op.«

Forfatteren var uden Tvivl ingen Anden end Adjunct Guldberg.

3die Kapitel.

I Paaskeferien 1816 tillod min Onkel Fritz mig at reise hjem for at besøge mine Forældre i Nestved. Saavidt jeg erindrer, kom Paasken det Aar ikke tidlig, og det var en temmelig mild Temperatur. Imidlertid skulde jeg faae at føle, at mit Adjnstement just ikke var tilstrækkeligt for en saadan Reise, der ved Nattetider blev foretaget over Store Belt i en aaben Baad, der overførte Posten via Nyborg til Korsør. Min Onkel havde betroet mig til Baadføreren Søren Vinkel. Iklædt blaastribet Lærreds Trøje og Beenklæder, uden andet Undertøi end en Skjorte, Vest og Uldstrømper og Sko, bar Hals, udfaldende Krave og Kaskjæt, uden nogetsomhelst Reisetøi gik jeg ombord Kl. 11 om Aftenen. Det gik ret flinkt ud af Fjorden, indtil vi vare komne forbi Slibshavn. Men her fik vi stærk Modvind, maatte krydse op til Sprogø og her

lægge bi. Dog gik vi atter efter et Par Timers Forløb til Søs og naaede Korsør om Morgenen Kl. 8. Jeg var helt gjennemblødt og forfrossen i min tynde Habit, endskjøndt Søren Vinkler havde puttet mig ned i en Rulle Ankertoug, der laae i Pligten af Baaden, og lagde en Piekkert over mig. Da jeg steg i Land, spurgte jeg en af Matroserne, hvad jeg skulde give i Drikkepenge. »Aa! svarede denne, »saadan en lille fin Herre kan vel give en Rigsdaler.« Da jeg havde svaret, at dette vare alle de Reisepenge, som min Onkel havde givet mig, sagde Matrosen: »Saa kan vi jo dele den!« hvorpaa jeg gav ham Rigsdaleren og han mig 3 Mark tilbage. — Efter at have taget Afsked med min Protector, Søren Vinkler, stiledede jeg Kursen hen til Klokker og Kirkesanger Nissen (en langt ud Beslægtet med min Moder), hvor jeg blev regaleret med en varm Kop Kaffe og Hvedebrød. — Vaad og forfrossen, som jeg var, og tilmed med en voldsom Mavepine, tænkte jeg kun paa at komme videre.

Efter at være bleven forsynet med en Stok begav jeg mig tilfods paa Veien med en Bylt under Armen, som indeholdt min Carakteer-, Skrive- og Tegnebog (dem vilde jeg vise mine Forældre) samt nogle andre Bøger, for under Opholdet hjemme at lære mine Ferielectier. — Længe forinden jeg naaede Slagelse, var min Mavepine gaaet over; jeg var bleven baade varm og tør. — Ankommen til denne By, søgte jeg strax efter en Vogn, som kunde befordre mig til Nestved eller ad Veien dertil, men traf ingen; — derimod traf jeg en Bonde fra Gimlinge, som jeg kendte, og som kaldtes gamle Lars Hansen, en velstaaende Gaardmand: han gjenkjendte mig og spurgte, om jeg vilde tage med ham til Gimlinge og besøge de gamle Præstefolk; han var ridende, og jeg kunde

faae Lov til at sidde bag ved ham paa Hesten. — Endskjøndt det for mig var noget af min Vei, saa slog jeg til, da jeg saa dog kun havde lidt over 3 Mil til Nestved. Efter et Par Timers Ridt holdt jeg med gl. Lars Hansen mit Indtog i Gjnlinge Præstegaard, hvor jeg blev beværtet paa det Bedste. Efter at have ligget der om Natten, begav jeg mig tidlig næste Morgen tilfods paa Veien.

Forinden jeg naaede Fuglebjerg, havde Bagkappen af min ene Sko trykket mig, og jeg haltede. Da jeg var naaet gjennem Fuglebjerg, satte jeg mig paa en Steen ved Veien for at hvile mig lidt. — En Forbigaaende fortalte, at der netop var Hestemarked i Nestved, og der vilde vel nok komme en eller anden Leilighed, hvorved jeg kunde naae Byen.

Da jeg havde ventet i nogen Tid, kom et Par Bønderkarle med et Kobbelt Heste. Jeg spurgte den forreste, om jeg maatte ride med, hvorpaa denne raabte til den bagved Ridende: »Lars! Har Du ikke et Stykke Reb at slaae om Halsen paa denne Dreng, for saa kunde vi binde ham til Halen af en af Hestene.« Og derpaa rede de videre.

Dette Svar krænkede mig saa meget, at jeg kom bitterlig til at græde, og satte mig igjen paa Stenen, ventende paa anden Leilighed.

Jeg har ofte passeret det Sted senere, og al Tid har jeg derved mindedes hin Begivenhed.

Efter forgjæves at have ventet en Stund, maatte jeg opgive Haabet om at faae en Leilighed. — Jeg fortsatte derpaa min Marsch og naaede endelig Nestved, hvor jeg af min elskede Moder modtoges paa det Kjærligste.

Ferien tilbragte jeg nu glad og fornøiet i Hjemmet. — Dog, da Tilbagereisen nærmede sig, følte jeg en underlig

Stikken og Smerte i Brystet, som vedblev efter min Tilbagekomst til Nyborg, og endte med en vedvarende Hoste hele Sommeren og Efteraaret; da Vinteren kom, blev jeg rigtig syg og maatte gaae til Sengs.

Mit Kammer var i 2det Stokværk ligefor Trappegangen; ved Siden af var en stor Sal, hængende fuld af Tøi til Tørring, i hvilket Øiemed alle Vinduerne stod aabne baade Nat og Dag. I mit eget Værelse var ingen Ovn. Jeg laae altsaa, skjøndt det var Frostveir, i Kulden med Hoste og jevnlig Opkastning.

Imidlertid paatog min Onkel sig at curere mig, og i denne Anledning kom han en Aften op til mig med en stor Spøkkumme varmt Øl med stødt Peber i.

Denne Drik skulde jeg tømme, men da den brændte mig ganske gyseligt baade i Halsen og Brystet, og jeg derfor vægrede mig ved at drikke, saa truede min Onkel mig med Prygl, hvis jeg ikke gjorde det. Jeg maatte altsaa tømme den bittere Kalk. Da min Tilstand blev værre næste Dag, skulde Curen gentages. Til Lykke var min Onkel fraværende, og Pigen kom derfor alene op med Drikken; men da jeg paa det Bestemtteste vægrede mig ved at drikke den paa Grund af den Smerte, som det forsaarsagede mig, saa fik jeg Pigen overtalt til at kaste Skaalens Indhold ud af Vinduet. Næste Dag var min Tilstand saa betænkelig, at Lægen maatte hentes. Og da min Onkel meddelte denne, hvad Cour han havde anvendt paa mig, saa spurgte Lægen, hvor mange Gange jeg havde faaet Øl med Peber i. Min Onkel svarede: »Aa, kun 2de Gange.« — Lægen henvendte sig da til mig og spurgte: »Har Du virkelig drukket det Øl 2de Gange?« Skjøndt min Onkel stod der, havde jeg dog Mod til at bekjende, at den

anden Gang var Drikken bleven kastet ud af Vinduet. — »Til Lykke for Dig, min Dreng!« sagde Lægen.

Endskjøndt jeg kom mig af denne Sygdom, som var en Brystinflammation, saa havde jeg dog stadig Remiscentser af den, lige til jeg havde fyldt mit 18de Aar.

Da jeg nu atter kunde besøge Skolen, befandt jeg mig glad blandt mine Kammerater, og ønskede Intet hellere, end at jeg maatte blive bestemt til at studere, men dette vilde min Onkel ikke; derimod vilde han tage mig ud af Skolen. Imidlertid hengik der nogen Tid, før dette skete.

Min Onkel Emil havde fra Kjøbenhavn sendt en gammel rød Surtout (Officererne brugte dengang røde Overfrakker), bestemt for mig. Denne blev farvet mørkebrun og omsyet til en Frakke. Da Skrædderen kom med den, og jeg fik den paa, var jeg heurykt af Glæde; jeg stak begge Hænderne i Lommerne og kunde ikke see mig møet i Speilet.

Min Onkel stod ved Siden og betragtede mig en Stund. Derpaa gav han mig et saa vældigt Øredask, at jeg faldt om paa Gulvet.

»Din infame, utaknemmelige Slyngel! Du siger ikke engang Tak; jeg skal lære Dig til det.« — Han havde ikke kunnet give Tid, indtil min Overraskelse havde sat sig.

Mit Slaverie hos denne Onkel skulde imidlertid snart faae Ende.

Jeg gik nu i mit 14de Aar, og da mine Onkler ikke længere vilde eller kunde betale Skolepengene, blev det bestemt at sende mig hjem til mine Forældre for at confirmeres, og derefter anbringes i en eller anden Vei.

I Foraaret 1817 forlod jeg Nyborg og kom da hjem til mine Forældre i Nestved. Som foranmeldt levede disse i

trange Kaar. I min Fraværelse havde min Moder faaet en lille Pige (min næstældste Halvsøster Sofie); vi vare nu saaledes 5 Sødskende hjemme, og det smertede mig, at jeg skulde være mine Forældre til Byrde; jeg speculerede derfor meget paa, hvorledes jeg kunde lette dem denne Byrde.

Da jeg tidlig havde Anlæg for Frihaandstegning, og jeg i denne Retning var gaaet noget fremad, fandt jeg paa den Idee at søge Informationer for Børn. I denne Anledning samlede jeg i en Mappe endeel af mine Tegninger, begav mig ud i Byen til adskillige Familier, som havde Børn under min Alder, og, idet jeg paa disse Steder fremviste mine Tegninger, tilbød jeg at give Underviisning i Tegning til en Mark for Timen. Maaskee ligesaameget af Medlidenhed med en Dreng paa 13 Aar, der havde denne Dristighed, som af Interesse for mine Forældre, der nød megen Agtelse, lykkedes det mig at blive antaget som Tegnælærer i flere Familier. — Nu kunde jeg i Begyndelsen maanedlig lægge 12 og senere 20 Rdlr. i min Moders Huusholdningskasse. Thi dette var mit Erhverv.

Blandt andre Steder blev jeg ogsaa antaget af General Basewitz for hans Søn Christian, dengang en Dreng paa 6 Aar. Generalinden havde jevnlig fra sit Vindue seet en Dreng gaae forbi med en Mappe under Armen, og spurgt sin Mand, om han ikke vidste, hvem denne Dreng, som hun syntes saa godt om, kunde være. — For at tilfredsstille sin Gemalindes Nysgjærrighed erkyndigede derfor Generalen sig herom; og da han fik at vide, hvem Drengen var, saa lod han mig kalde, udspurgte mig om min Fortid m. m. — og Resultatet blev, at jeg antoges som Tegnælærer for hans Søn.

Efter at jeg var gaaet, gik Generalen over til sin Hustrue og sagde: »Naa, Mutter! Nu kan jeg sige Dig, hvem din lille

Favorit er. Han hedder Søren Barth og er en Stedsøn af Lieutenant Achen; jeg har antaget ham som Tegnelærer for Christian.«

Ved denne Leilighed fik jeg Adgang til Generalens Huus og til mange Familier, der havde Børn. Jeg fik stedse mange Indbydelser, og skjøndt jeg i Underviisningstimerne forstod at holde mig i Respect, endog hos Elever, der vare jævnaldrende med mig, kunde jeg til andre Tider være Ligemand og Legeskammerat med disse, naar jeg kom som Gjæst.

Strax efter min Hjemkomst blev jeg antaget som Confirmationselev af Pastor Holst, en høist elskværdig og begavet Mand, udmærket Prædikant og fortræffelig Religionslærer. Da jeg snart blev hans Yndling, kom jeg til at elske ham som en Fader! — Jeg kom ofte til ham og fik privat Underviisning i Religion; jeg fik i denne Retning Opgaver med hjem, som jeg maatte besvare og udarbeide skriftlig, og med disse var han yderst tilfreds, naar jeg bragte ham dem. Ja, han roste mig altid langt over min Fortjeneste. Naar jeg nu som en Gammel, der nedskriver dette, tænker paa ham, saa er det med de samme Følelser som dengang. — Endog efter min Confirmation fortsatte jeg med religiøse, skriftlige Arbejder under ham, saalænge jeg var hjemme hos mine Forældre. — Det var i Sommeren 1817, at jeg gik til Confirmation. Da hans Bolig var temmelig indskrænket og Sommerens Varme gjorde det kvalmt i Confirmations-Stuen, henlagde han ofte Underviisningen i Kirken, og de Timer, jeg her tilbragte, medens han i sin Lænestol i den aabne Skriftestol i Choret, omringet af sine Confirmanter, foredrog og lærte, glemmer jeg aldrig.

Han havde skrevet en lille Bog: »Vandring gennem Livet«,

Veiledning for Confirmanter. Af denne fik enhver af hans Confirmanter et Exemplar ved Forberedelsen til den første Altergang. Ved de Ord, som han rettede til mig i Kirken paa Confirmationsdagen, sluttede han saaledes: »Herren har sat Dig over lidet, Han give Dig mere.« Sandelig, dette Ønske er gaaet i Opfyldelse langt over, hvad jeg dengang turde vente.

Den føromtalte lille Bog, som han gav mig, er desværre gaaet tabt, og al min Anstrængelse for igjen at faae et Exemplar, har været forgjæves.

Som førømmeldt kom jeg ofte i Generalens Huus, hvor jeg morede min lille Elev og en yngre Broder af denne med at gjøre Smaakunster; blandt Andet havde jeg en Aften medbragt et af mig selv forfærdiget Skyggespeil, med hvilket jeg gav Scener, hvori baade Mennesker og Dyr fremstilledes, og dette morede endogsaa den gamle General meget. — Blandt mine Kunster fremviste jeg en Gang, hvorledes jeg kunde spise et Stykke brændende Lys. (Jeg havde nemlig af et meget stort Æble skaaret et Stykke, dannet det som en Lysestump, og i den ene Ende stukket en flækket Nøddekjerne: ved at stikke Ild i denne, blev Ligheden med en brændende Lysestump træffende.) — Da jeg tog denne Lysestump i Munden og begyndte at tygge den, saa udbrød Generalen, da han hørte den knase under Tænderne: »Det er for Gud ingen Lysestump!« — Hemmeligheden var forraadt, og jeg maatte gaae til Bekjendelse.

Jeg har forhen omtalt Forholdet mellem min Søster Philipine og mig, og hvorledes jeg stundom slog mig til Ridder paa hendes Bekostning. Dette kom mig engang dyrt at staae. Ogsaa hun blev indbudt tilligemed mig til Generalens.

En Aften, da vi vare sammen, blev der spillet »Sorte Peer«. — Det traf sig nu, at Philipine blev »Sorte Peer«, og at Generalinden med en brændt Korkprop vilde give hende en Streg i Panden. Men da Philipine paa det Bestemtteste vægrede sig, saa tog jeg mig paa at decorere hende. Jeg havde nemlig et Stykke Tusk i Lommen; det gjorde jeg vaadt med Tungen, gik bag ved hende, og idet jeg tog hende om Halsen, søgte jeg at give hende en Streg i Panden; men da hun ved denne Læilighed slog om sig, saa blev Stregen ikke alene større end tiltænkt, men gik over det halve Ansigt, saa Pigebarnet kom til at see saa pudsigt ud, at alle de Omgivende brast ud i en lydelig Latter. Da hun derpaa gik hen for at see sig i et Speil og saae, hvorledes hun var malet, gav hun sig til at tudskraale, og efter at Generalinden havde faaet hende afvasket, var det med Nød og Næppe, at hun kunde faae hende tilfredsstillet. Imidlertid kom vi dog tilsidst til Ro, og Spil og Leg fortsattes. Men dermed var Comedien til Ende; Tragedien blev opført næste Dag hjemme i Huset.

Det manglede ikke, at min Søster efter vor Hjemkomst om Aftenen havde givet min Moder et udførligt Referat af, hvad der var forefaldet hos Generalens, og naturligviis med de grueligste Farver skildret »den afskyelige Drengs« Opførsel sammesteds.

Næste Morgen, da min Stedfader kom hjem fra Exerceer-skolen for at spise Frokost, spurgte han min Moder: »Naa, hvorledes morede saa Børnene sig i Aftes hos Generalens?« Da svarede min Moder: »Søren har som sædvanlig havt Philipine til Bedste!« Og derpaa fulgte en udførlig Beskrivelse over min Udaad, ledsaget af den mest rørende Beklagelse over mine kaade Streger.

Herpaa svarede min Stedfader: »Ja, ja! jeg skal nok tale med Søren.«

»Ja,« sagde min Moder, »troer Du, han bryder sig om, hvad Du siger?«

Disse ubetænksomme Ord, fremførte af min ellers saa blødhjærtede, kjære Moder, vakte den høieste Forbitrelse hos min ellers saa rolige og betænkte Stedfader. Han svarede derpaa: »Ja, jeg skal nok faae ham til at bryde sig om mig.« Da jeg i det samme var nærværende, vendte han sig til mig og sagde: »Gaae over i Stalden, og hent mig en af de Hesselstokke, som staae ved Enden af Foderkassen.« — Nu vidste jeg, hvad Klokken var slaaet; og istedetfor at undskyldte mig eller give gode Ord, gik jeg med faste Skridt did for at udføre den givne Befaling. — Da jeg kom tilbage og havde afgivet Stokken, tog min Stedfader mig ved Armen og førte mig over Gangen til det lige over for liggende Værelse, hvis Dør han aflukkede efter sig.

Derpaa begyndte Executionen, idet det ene Slag haardere end det andet faldt paa min Ryg; længe modstod jeg standhaftig disse, men da dette maaskee irriterede ham endnu mere end min Moders Udtalelse, saa vedblev han saalænge at banke mig, indtil jeg tilsidst faldt om paa Galvet, og han endte ikke, før end jeg var krøben ind under en Sofa, der stod i Stuen, og at der af Hesselstokken ikke var mere tilbage end en lille Stump, han holdt i Haanden.

Da imidlertid denne Exekution langt fra kunde gaae lystløst for sig, idet dels Stokkeslagene og tilsidst min Jamren hørtes tydeligt, saa stormede baade min Moder og min Søster tilligemed min Tante, som var i Huset hos os, ud i Gangen, raabte, græd og dundrede paa Døren til Executionsværelset,

hvilken dog ei blev aabnet før Acten var tilende. — Da kom min Stedfader ligbleg ud og fjernede sig. — I 14 Dage kunde jeg ikke ligge paa min Ryg, der var sort og blaa og underløben af Blod.

See, det var Confirmanten! det var Tegnelæreren! det var den Dreng, der trolig lagde enhver Skilling i sin Moders Huusholdningskasse, som han fortjente! ham, der var yndet af sin Religionslærer og over alt i Byen!

Kan Nogen forstaae, at min høitelskede og ellers saa blødhjærtede Moder, og min ellers saa rolige og retskafne Stedfader kunde saaledes komme i Affect? Jeg kan det ikke. Et Guds Under er det, at en saadan Behandling ikke forandrede mit sønlige Sindelag.

At jeg i min daværende Alder kunde vedblive min Tegnelærersyssel som en Forberedelse til Fremtiden, kunde man indsee var ikke muligt; der blev derfor tænkt paa at faae mig anbragt i en eller anden Branche. Der blev mig derfor Adskilligt foreslaaet, saasom at gaae til Søs, til Handelen, til Landvæsenet o. s. v. — Og da jeg helst af alt ønskede at blive Militær, hvilket paa det Bestemtteste blev mig nægtet, saa valgte jeg at komme til Landvæsenet. Ved min Onkel Emils Bekjendtskab blev der tilbudt mig en Plads som Skriver paa Tølløse Gaards Godscontoir under Etatsraad Zeuthens Forvalter Falkenberg.

Ved Maidag 1818 reiste min Fader med mig did, efter at jeg havde taget en rørende Afsked med min Moder og mine smaa Sødskende.

Ved Ankomsten til Tølløse henvendte min Fader sig med mig til Falkenberg, en Mand, der strax gjorde et godt Indtryk paa mig, men som siden viste sig at være alt andet end

elskværdig eller god imod mig. — Han bemærkede strax ved min Forestilling for ham, at jeg var saa lille, men intet Videre.

Min Stedfader reiste bort samme Dag efter at have spist til Middag ved Herskabets Bord tilligemed Forvalteren.

Her paa Tølløse fandt jeg mig — nattet Falkenberg var en meget stræng, haard og fordringsfuld Mand — forøvrigt vel tilfreds, skjøndt jeg ikke var fri for Hjemvee og Længsel efter min Moder.

Jeg blev taget alvorlig i Tjeneste baade med Skriveri paa Contoiret — hvor der altid var nok for mig at bestille — som og med Beskjæftigelse ved Avlsbruget, som laae under Falkenberg. — De 10 til Gaarden hørende Marker indbefattede et Areal af 1100 Tønder Land, og der var et Hollænderi paa 200 Høveder. Ved Godset var fuldt Hoveri. Der blev strax tildeelt mig en Hest, da jeg ofte maatte gjøre Ture til langt bortliggende Steder i Godsets Forretninger. Jeg maatte ogsaa ligesom Udrideren ride omkring og tilsige Bønderne til Hovarbeide, i Høsten ride ud at tælle (tage Tiende), følge med Herredsfuldsmægtigen, naar denne paa Godset foretog Udpantningsforretning, møde med Bønderne i Roeskilde, naar disse til den der garnisonerende Husar-Eskadron skulde levere Fourage o. s. v.

Alle disse Forretninger morede mig, med Undtagelse af Udpantningsforretningerne, hvor det skar mig i Hjærtet, naar der hos en stakkels fattig Husmand under Konens og Børnens Graad blev skrevet de mest uundværlige Ting.

Meget ofte maatte jeg ride til Holbæk baade for Forvalterens private som for Godsets Affærer.

Falkenberg var gift, men hans Familie boede paa Sonne-

rup, hvilket Gods tilligemed Søgaard tilhørte Zeuthen. Til Sonnerup maatte jeg ofte ride i Forvalterens Ærinder, deels for at hente Adskilligt, og deels for at bringe Noget did.

Falkenberg mærkede 'snart, at han kunde bruge mig meer end i een Retning; jeg var fingernem og opfindsom, men tilsidst forlangte han det mest Umulige af mig. — Jeg gjorde Alt for at takkes ham; blandt Andet gjorde jeg Legetøi til hans 2de Smaapiger, som jeg selv bragte til Sonnerup.

Da jeg blev Børnene kjær, indbødes jeg til om Søndagen at komme did, og saa fulgte jeg efter Forvalteren tilhest.

Den Leilighed, som Falkenberg havde paa Tølløse, var yderst knap og tarvelig; den bestod af 2de Værelser; det ene var Contoir, det andet Sovekammer. I sidstnævnte vare 2de Senge, den ene for Forvalteren, den anden for mig.

Møblerne vare yderst tarvelige, der var saaledes ingen Sofa, kun en gammel Lænestol. Hver Morgen kom en Pige for at rede Senge og gjøre rent. Men jeg maatte desuagtet hver Aften rede Forvalterens Seng om. Aarsagen hertil var den, at jeg engang, efter at Pigen havde redet Forvalterens Seng meget slet, saa at han, som man siger, kom til at ligge paa Kaalhoveder, havde redet den om til hans yderste Tilfredshed.

Om Morgenen maatte jeg blanke hans Støvler og banke og børste hans Klæder. Ja, jeg maatte ogsaa stoppe hans Strømper, da han havde seet, at jeg var vant til at bruge Naal og Traad. Og da han ligeledes havde seet, at jeg reparerer mit Fodtøi ved Sammensyning og Flikning, saa blev det ogsaa overdraget mig at flikke og lappe hans Støvler.

Paa Grund af, at han formedelst Fodsved altid havde hudløse Fødder, brugte han til disse linnede Fødlapper; disse

maatte jeg daglig udvadske og tørre. At hans Fordringer til mig tilsidst gik til det yderste, beviser Følgende: En Løvedag Eftermiddag, som han stod færdig til at ride til Sonnerup, kaldte han paa mig og sagde:

»Hør, Søren, jeg har ovre paa Bryggersloftet liggende 5 Faareskind, som jeg vil have til en Fodpose; disse skal Du berede mig.«

Jeg blev yderst forbauset, saae paa ham med store Øine — som man siger — og erklærede, at jeg ikke forstod saadant; det var mig umuligt, thi jeg vidste ikke, hvorledes jeg skulde bære mig ad.

»Sludder!« sagde han; »derom veed enhver Bondekjærling Besked. Ere Skindene ikke beredte til paa Mandag, naar jeg kommer tilbage, saa faaer Du Prygl.«

»Naa!« tænkte jeg, »saa har Du ikke faaet nok af den Confekt af din Onkel i Nyborg eller af din Stedfader?«

Dog -- hvad gjorde jeg? Da Forvalteren var redet bort, gik jeg ned til Ladefogden og meddelte ham det Passerede, og da jeg beklagede mig over Forvalterens Urimelighed, sagde han: »Hør, min gode Skriver, jeg skal give Ham et godt Raad: Gaae Han blot ned i Byen til en Huusmandskone, som hedder Sidse Jeppes; spørg hende til Raads, hun skal nok hjælpe Ham ud af Forlegenheden.

Som sagt, saa gjort; jeg ilede strax til den ommeldte Kone, som, efterat jeg havde skildret hende min Situation, gav mig følgende Raad:

»Gaae Han hjem, lille Skriver, tag Skindene og blød dem godt paa Kjødsiden, spænd dem saa ud paa Ladeporten, at de kan tørres, medens Han gaaer hjem; tag Han sin Hest, rid ud til Hølbæk og køb $\frac{1}{4}$ Pd. Allun. Naar han saa

kommer hjem, støder Han dette og kommer det i en Pot Øl, som Han koger. Og med dette Øl, saa varmt det er, bløder Han Skindene godt igjennem; derpaa lader Han dem blive godt tørre, --- saa tager Han dem ned, gnider dem saalænge imellem Haenderne, at de bliver bløde, og saa er hans Skind færdige.«

Jeg fulgte Konens Raad, og Skindene vare færdige, da Forvalteren om Mandagen kom hjem fra Sonnerup.

Da saa Falkenberg saae, at jeg fuldkommen havde løst min Opgave, sagde han:

»Seer Du nu, din Slyngel! at Du kunde gjøre det. — Gjorde jeg nu din Ret, saa gav jeg Dig en Dragt Prygl for din Modsigelse!«

Det var min Tak!

Han lod Naade gaae for Ret; jeg havde imidlertid ventet, at han havde forlangt, at jeg ogsaa skulde sy Fodposen, men det skete dog ikke.

Om Morgen og om Aften fik jeg min The med 3 store Stykker Sukker til, men da jeg vidste, at mine Sødskende hjemme ikke fik Sukker til deres The, saa gjemte jeg Sukkeret, indtil jeg havde opsparret hele 2 Pund, som jeg senere i en Kasse sendte hjem til min Moder tilligemed nogle Frugter og Kager, jeg som Dessert havde modtaget med min Middagsmad, der blev mig bragt paa Contouret fra Herskabets Bord.

Godscieren, Etatsraad Zeuthen, opholdt sig for det meste i Kjøbenhavn, hvor han havde en Stilling ved Rigets Bank som Direktør eller lignende.

Om Sommeren kom mange af Familien til Tølløse, saaledes Etatsraadens ældste Søn, Assessor Zeuthen med Hustru og Børn. Ligeledes Admiralinde Bille i egen Eqvipage med

2 gamle Heste og en gammel, gnaven Kudsk, som havde den Svaghed ikke at kunne ligge tør i Sengen, saa at han i Kudskekammeret maatte have en egen Seng, hvilket desuagtet ikke formaaede at dæmpe Livkudskens Claus's Uvillie mod at have en slig Kammerat hos sig. Han gjorde sig al Umage for at faae Admiralindens Kudsk fjernet, men da dette ikke vilde lykkes, saa lagde han denne alle mulige Hindringer i Veien -saavel i Stalden som med Hensyn til Fodringen m. v.

Det var min Bestilling at maale Havre ud, saavel til Herskabsstalden som til Materialstalden, og det var fastsat, at naar om Sommeren Arbeidshestene kun fik Grøntfoder og ingen Havre, saa skulde Hestene i Herskabsstalden ogsaa have Grøntfoder med dertil $\frac{1}{4}$ Skp. Havre hver daglig.

Ved Uddelingen af Havre iagttog jeg den samme Bestemmelse med Hensyn til Admiralindens Heste, der, som jeg mente, ligesom Herskabets egne skulde have Grønhakkelse.

Da imidlertid Admiralindens gamle Heste ikke vare vante til Grøntfoder, protesterede den gamle Kudsk og vilde have fuld Havreration ($\frac{1}{2}$ Skp.), hvilket iøvrigt ikke rørte mig, der gik og handlede efter Forvalterens Ordre.

I Anledning heraf klagede den gamle Kudsk til Admiralinden, som derpaa, da hun saae mig gaae over Gaarden, raabte mig an og fordrede, at jeg skulde give hendes Heste fuld Havre-Ration, hvilket hun ogsaa opnaaede, efter at jeg i denne Anledning havde forebragt Sagen for Forvalteren.

Paa den Tid, da der 1818 var Høstgilde paa Gaarden, vare nogle Damer i Besøg paa Tølløse; der vare 3de unge og en ældre Dame. Om Aftenen, da der var Dands nede paa den store Lade, kom disse Damer ned for at see derpaa. Vistnok hørte de til en udenlandsk Diplomats Familie; thi

de talte kun Fransk og saae meget aristokratiske ud. — Da den ene af de yngre Damer pludselig var forsvunden, udbrød den gamle Dame: »mais mon dieu! où est donc Alice?« — »Ah! la voila! elle danse avec un garçon de paysan, c'est drôle!« raabte en anden af de Yngre, hvorpaa begge de Tilbageblevne ilede ud inellem den Sværm af Piger og Karle, som stode omkring de Dandsende. Og det varede ikke længe, før jeg saae dem engagerede hver med sin Bondekarl som Cavalleer i lystig Svingom! — medens den gamle Dame syntes heelt ulykkelig, staaende ene tilbage i Vrømmelen.

Om Foraaret eller i Sommerens Begyndelse kom Godssets Bønder for at faae deres Hopper bedækkede. Etatsraaden holdt nemlig 2de mørkebrune Hingste af Frederiksborg Stutteri, hvilke gik som Forløbere i Spændet, og det vare disse, der blev anvendte til Bedækning. Denne foregik meget tidlig om Morgenen. — Da ved slig Leilighed Begivenheden forraadtes ved Hingstenes lydelige Vrinsken, saa var det interessant at see Dameansigter titte frem bag Rullegardinerne, som vare trukne for Vinduerne i Gjæsteværelserne oppe i Hovedbygningen. Ansigterne lignede de fornævnte unge Dammers, som ikke kunde modstaae Fristelsen til at faae deres Nysgærrighed stillet.

Da jeg kom til Tølløse, blev der som sagt tildeelt mig en Hest. Det var en gammel sort, stiv Hoppe, som bar Navnet »Jægerhoppen«, fordi den havde gjort Tjeneste ved det sjællandske Jægerkorps. Det var en forfærdelig Løber. Som Beviis herfor kan jeg anføre, at jeg en Gang opred en Hare, som paa Veien igjennem Dyrehaven løb i et meget dybt Hjulspor. Af en Hændelse kom Hoppen til at træde paa den, og saa var den død. Hoppen var fiint tilreden, og jeg kan sige,

at jeg af denne lærte meget af Ridekunsten. — For at see, hvor hurtig jeg kunde komme afsted, red jeg engang i Carriere fra Tølløse til Sonnerup, en Afstand af over 1 Mil, uden at det anfægtede Hoppen. Da den imidlertid var usikker paa Forbenene og engang var styrtet med mig, saa købte Forvalteren en anden Hest til mig af Gaardmand Søren Andersen i Tølløse for 30 Rdlr.; det var en lille 3—4 Aar gammel chokoladeskimlet Hoppe med 4 hvide Been og en meget bred Blis.

Ak, hvor var jeg lykkelig ved denne, som jeg endog fik Lov at ride paa for at besøge mine Forældre i Næstved.

En anden Gang, det var i Foraaret 1819, var jeg ligeledes ridende til Næstved.

Anledningen hertil var, at en af de for Søgaard, Tølløse og Sonnerup Godser stillede Distriktsheste var bleven casseret; nu skulde i dens Sted stilles en anden, og en saadan var det, at jeg red did. Jeg presenterede for Regimentets Mønstringscommission i Overværelse af General Bassewitz. — Da han saae mig, sagde han: »Naa, der har vi jo den lille Forvalter — for ham ville vi ingen Ophævelser gjøre.« Saa blev Hesten antaget og indbrændt. — Og saaledes kom jeg stolt tilbage med min indbrændte Landseneer-Hest.

Ung og uerfaren, som jeg var, betroede jeg mig til Lædefogden Hans Larsen (en listig og lumsk Person, forresten en dygtig Mand), naar Forvalteren havde behandlet mig haardt; men skjøndt han syntes venlig stemt og deeltagende, saa sladdrede han ofte om mig til Forvalteren, naar jeg i dennes Fraværelse var redet ud paa min lille Skimmel for at dressere den, havde talt for meget med Kudsken og Staldkarlen o. s. v.,

hvorpaa der fulgte streng Irettesættelse, naar Forvalteren kom hjem.

Da jeg engang under Forvalterens Fraværelse havde ladet mig forlede til at spille paa Fløite til Dands for Folkene i Borgestuen, saa rapporterede han det strax til denne, der herfor regalerede mig med en Dragt Prygl.

Falkenberg kunde i det hele taget ikke lide, at jeg stod mig godt med mine Omgivelser; han vilde, at jeg skulde være Eet og Alt kun for ham.

Imidlertid var Etatsraadens Velvillie falden paa mig. En Dag sad denne høiagtede gamle Mand paa en Trækjævla, som laae i Borggaarden, da jeg i det samme kom ham forbi. — Han kaldte paa mig, gav mig Haanden og spurgte mig, hvorledes det gik, og da jeg svarede ham »godt«, klappede han mig paa Kinden og lod mig derpaa gaa. — Jeg var ved denne Opmærksomhed bleven saa glad og rørt, at Taarerne kom mig i Øjnene, og kunde ikke undlade at udtrykke for Falkenberg min Glæde herover.

Men hvor nedslaaet blev jeg ikke, da han udbrød: »Din dumme Dreng bilder Du Dig ind, at Etatsraaden skulde tage videre Notice af Dig? Dersom Du har den Tro, saa skal jeg nok vide at pille den ud af Dig.«

Da jeg imidlertid søgte saa meget som muligt, og som det stod i min Magt, at gjøre min Tjeneste og være min strænge Herre til Gefall, saa syntes det, som han blev mere rimelig; han blev venligere mod mig og tog mig altid med, naar han gik ud. — Han paalagde mig meer og meer Arbejde, da Skriveriet paa Contoiret betydelig tiltog, saa at vi sadde oppe, beskjæftigede mangan Gang til over Midnat, og jeg pintes af Søvnighed, fordi jeg maatte meget tidlig op om Morgen.

om Sommeren Kl. 4, og om Vinteren Kl. 6. — Det gik dog ret godt for mig, og da jeg blev ham meer og meer til Nytte, kunde jeg mærke, at jeg var ham uundværlig, hvilket baade smigrede og ansprede mig.

Om Foraaret 1819, efter at jeg havde været et Aar paa Tølløse, havde Etatsraad Zeuthen ved sin Indflydelse paa højere Steder faaet udvirket, at Falkenberg blev udnævnt til Forvalter paa det kongelige Gods Frederiksværk, hvilken Post han skulde overtage førstkommende 1ste Mai.

Falkenberg havde imidlertid gjort mig sig saa uundværlig, at det var ham om at gjøre at beholde mig, saa meget mere som jeg ingen Løn fik.

Han tog mig en Dag for sig og sagde mig, at Etatsraaden havde spurgt ham, om han agtede at tage Barth med (eftersom jeg var i hans og ikke i Etatsraadens Tieneste). — Falkenberg forestillede mig, hvor usikker min Stilling vilde blive, naar han forlod Tølløse, og det var usikkert, om jeg under en anden Forvalter vilde kunde lære det, jeg kunde under ham. Han foreslog mig derfor at følge med sig til Frederiksværk, hvor jeg i hans Familie skulde blive optaget som en Søn. Han tilføjede, at Etatsraaden paa hans Forslag at tage mig med havde tilkjendegivet ham sin særdeles Tilfredshed, og takket ham for hans ædelmodige Tilbud.

Saa ung og uerfaren, som jeg var, og blottet for al Menneskekundskab, lod jeg mig — idet jeg følte mig udenfor Etatsraadens Interesse for mig — af Falkenbergs falske men tilsyneladende Velvillie forlede til at gaa ind paa Arrangementet, og Falkenberg erholdt ligeledes min Stedfaders Samtykke.

Skjøndt Avlingen paa Tølløsegaard dengang antoges at

blive dreven med Iver og Forstand, var der dog Meget, som efter de nuværende Forhold var langt tilbage. Meieriet var bortforpagtet til 2de Schweitzere Jordan, der vare Brødre; deres Schweitzeroste vare dengang meget søgte. — Om Sommeren flyttede de med hele deres Besætning op til Grøntved Overdrev (en Art Sæter), det var et af høie Bakker bestaaende Areal, som var vel indhegnet, og hvor der i en Slugt laae en Meieribygning.

Paa Grund af det her voxende kraftige og nærende Græs var Meieriets Udbytte om Sommeren temmelig betydeligt. — Om Vinteren derimod, da Qvægets Foder indskrænkede sig til sparsomt tilstaaet Høe og Halm, kun ringe.

Dengang kjendte man ikke til at give Qvæget Kjærnefoder. Følgen heraf blev, at det om Foraaret var i meget daarlig Stand, og at der forefaldt mange Kastninger. — Mange Køer vare saa afkræftede, at de ikke kunde reise sig op.

Men naar det saa blot havde været 14 Dage i Grøntved, var det ikke til at kjende; — og naar Køerne om Efteraaret kom ned derfra og bleve slupne i Ævret, saa vare de smeld fede, hvor gamle de end vare.

Hvad Hestene angik, da var dette det samme som med Qvæget. Blandt dem vare mange gamle, og efter Saatiden aldeles afrakkede. — Men naar disse om Efteraaret, efter at have gaaet hele Sommeren i Grøntved, bleve optagne, saa vare de smeldfede, glat- og korthaarede, muntre med opspilede Næseboer, udstaaende Haler og smidige Ben.

Forvalter Falkenberg var af en meget simpel Extraction. Han var begyndt som Skrивerdreng hos Byfogden i Holbek; maatte i denne Egenskab gjøre almindelig Huusgeraadskarl's Tjeneste, ja endog staae bag paa Karethen. Han var uden

scientific Dannelselse, men havde dog senere erhvervet sig theoretiske Kundskaber, og navnlig saadanne, som hørte til at være Skriver paa Byfogdens Contoir. Uagtet han end ikke havde dansk juridisk Examen, opnaede han dog at blive Fuldmægtig paa Byfogdens Contoir. Derfra kom han til Tølløse, hvor han blev en lige saa dygtig Godsforvalter som Avlsbestyrer, og meget anseet af Etatsraad Zeuthen. Han var i høi Grad selvfølende og fordringsfuld ligeoverfor sine Medtjenere, dem han behandlede med Overmod.

Omgang med Andre pleiede han ikke. — En Undtagelse herfra var Gartneren paa Gaarden, en meget dannet Mænd og dygtig i sit Fag; — men denne Omgang indskrænkede sig til smaa Besøg; til at modtage Indbydelse til et Maaltid hos denne Familie var han for stolt. Efter hans Formening stod Forvalteren, der spiste ved Godseierens Bord, for meget over Gartneren.

Det var især om Sommerfæstenerne, at Falkenberg gik over til Gartneren, hvor han da med degnen paa en Bænk udenfor Gartnerboligen ved en Pibe Tobak fik sig en Discours. Som han saaledes en Aften var gaaet over til Gartneren og havde taget mig med, sad han i Samtale med denne, medens jeg havde fjernet mig noget for at plukke nogle Blomster i Haven. Jeg var skjult for dem bag et Espalier, hvor jeg uden at ville det hørte dem tale sammen. Gartneren spurgte i Talens Løb, hvem min Fader var; herpaa svarede han: »Aa en klodset militær Vindbeutel«.

At disse to modsatte Egenskaber kunde forenes efter hans Formening, hidrørte udentvivl derfra, at Falkenberg bar Foragt for alt, hvad der var militairt.

Min Stedfader var en jævn, alvorlig og fornuftig Mand

uden Pretensioner, og som ingenlunde kunde fortjene et saadant Prædicat. Det saarede mig derfor dybt at høre sligt af en Mand, der selv gjorde Fordring paa Agtelse.

Da Gartneren engang kom hjem fra en Københavnsrejse, medbragte han en ung Fyr paa min Alder, og som han havde antaget som Elev; hans Navn var Johan Vestergaard, og han var svensk af Fødsel. — Denne unge Mand blev min eneste Selskabsbroder, og vi vare gjerne sammen, naar Forvalteren om Søn- og Helligdagene tog bort. — Om jeg i Længden vilde have havt godt af hans Omgang er et Spørgsmaal, som jeg senere gjorde mig.

Etatsraad Zenthen havde een Datter, som kaldtes Mimi (hendes egentlige Navn var Marie); hun lignede paafaldende Frederik 6tes Datter Kronprindsesse Caroline. Hun blev senere gift med den bekjendte Etatsraad Flor (Slesvigernes ivrige Forfægter). Frøken Marie var jevn, godmodig og almindelig yndet.

En Søndag, da jeg var alene hjemme, anmodede hun mig om at følge med ned i Dyrehaven og hjælpe hende at trække en lille Vogn med hendes Broders Smaapiger. Da vi kom ned i Dyrehaven og havde gjort Holdt, sagde hun: »Nu skal Hestene have Havre!« hvorpaa hun fremtog en Pakke med Pandekager; den vi nøde i Fællesskab.

Da Forvalteren kom hjem og af sin Rapportør, Lædefogden, blev underrettet om, at jeg havde trukket Assessorens Børn til Dyrehaven, blev han vred og forbød mig for Fremtiden at gjøre Tjenertjeneste for Frøkenen. Grunden hertil var ikke andet end Skinsyge, idet han frygtede for, at jeg skulde vinde Herskabets Velvillie.

Maidag kom, da jeg med Forvalteren skulde forlade Tølløse.

Min største Sorg var Afskeden med min lille Graaskimmel. — En yndig Morgenstund kørte jeg med Falkenberg og hans Familie fra Sommerup; det var en behagelig Tour over Jægerspris til Frederikssund, hvor der gjordes et Ophold hos en af Falkenbergs Bekjendte, en Garver Gøtsche; — derfra videre til Arresødal, hvor vi ankom henad Aften; her forefandtes en smuk Forvalterbolig tæt ved Jagtslottet.

Aarstiden og den smukke Egn med Bakker, Skov og den skønne Arresø, Alt bidrog til at gjøre et godt Indtryk paa mig. Mine Forretninger her bestod for det meste i Skriveri. Her var ikke Hoveri som paa Tølløse, og Avlingen, som laa til Gaarden, var temmelig lille.

Falkenberg havde den Vane stedse at besøge sin Correspondance om Aftenen, og jeg maatte da indføre alle Breve og Indberetninger i Copibogen. Da jeg ofte sad og skrev til over Midnat, havde jeg ondt ved at holde mine Øjne aabne; de faldt ikke sjældent til midt under Skriveriet. Tidt faldt jeg endog i Søvn, medens jeg vedblev med at skrive, og naar jeg saa slog Øjnene op, saae jeg til min Forskrækkelse, at jeg enten havde slaaet Klatter i Protokollen eller gjort skjæve Linier, hvilket undertiden forvoldte mig velfortjente Lussinger. Min største Fornøjelse var de lange Ridetoure, som jeg maatte gjøre omkring paa Godset.

Ogsaa herfra fik jeg Lov at besøge mine Forældre, hvilket skete tilhest.

Da Forvalteren imidlertid saae, at jeg ikke kunde overkomme det forhaanden værende Skriveri alene, antog han en Fuldmægtig, en meget pæn, ung Mand ved Navn Hansen, som havde taget dansk juridisk Eksamen. Dennes Moder var Enke og ejede Katterup Værk nede ved Roeskilde.

Han var meget forfængelig og gjorde stedse et smukt Toilette; men forresten var det ikke stort bevendt med hans Dygtighed, og han arbejdede grunime langsomt. Ikke desto mindre søgte han at vise sig som min Overmand og Foresatte, hvilket dog ikke lykkedes ham, thi jeg var ældre i Tjenesten, kjendte Forretningerne og Forholdene og forstod i det hele taget at gjøre Forvalteren tilpas, og da denne følte min Uundværlighed for sin Person, saa kom Hr. Hansen altid tilkort. Engang, da vi havde en Ordvexling i Anledning af, at han vilde behandle mig som Dreng, hvilket jeg ikke lod mig gefalle, gjorde han endog Mine til at tage fat paa mig. Opbragt herover iler jeg hen til Kakkelovnen, griber et stort Stykke Brænde og betyder ham, at dersom han vovede at røre mig, skulde jeg med dette slaa ham lige i Skallen. Midt under denne Scene gik Døren op, og Forvalteren traadte ind paa Contoiret; han spurgte, hvad det var for et Spektakel, og da jeg forklarede ham Anledningen hertil, fik jeg Ret, og Hansen maatte tie. Længe blev denne imidlertid ikke paa Arresødal, da man gjensidig ikke følte sig tilfreds.

Uagtet jeg var vel optagen i Familien, og ofte kom ud med dem saavel paa lange Toure som ogsaa til deres Omgangsvener, saa vare stedse de Fordringer, som Falkenberg stillede til mig, baade med Hensyn til min Tjeneste paa Contoiret som og til den personlige Opvartning, af den Art, at jeg følte mig utilfreds i min Stilling, saa meget mere som jeg ingen Løn fik. Imidlertid var det en Trøst for mig, at jeg var godt lidt saavel i Familien som af Gaardens Folk.

Ligesom Falkenberg til daglig Brug var vant til min Opvartning, saaledes maatte jeg ogsaa være hans Sygevogter. — Det hændtes saaledes, da han jevnlig led af Blodstigninger til

Hovedet, at han engang fik et alvorligt Anfald, der holdt ham i Sengen. Lægen havde endog forbudt ham at tale. Det var i Sommerens allerstærkeste Varme, og han blev meget plaget af Fluerne. For at bortjage disse maatte jeg, siddende ved Sengen, med en lang Paafuglefjer bortjage disse næsvise Gjæster. Denne Forretning, der var yderst triviell, gjorde, at jeg i den stærke Varme, efter saaledes at have siddet i et Par Timers Tid, blev søvrig, og at mine Øjne af og til faldt i af sig selv. Ved en saadan Lejlighed kom jeg til med Paa-fuglefjeren at berøre hans Næse, hvilket havde den behagelige Følge, at jeg blev afsat fra denne min Bestilling.

Henimod Nytaar tillod Forvalteren mig at gjøre en Tour til Kjøbenhavn med den Vogn, som ugentlig gik fra Frederikssund, for at besøge min Onkel, Capitain E. Meyer, som stod ved Prins Christians Regiment, men derhos drev betydelige Ferskvandsfiskerier, og havde Del i et Fiskeudsalg i lille Kirkestræde. Da jeg for min Onkel yttrede mig utilfreds med min Stilling hos Falkenberg, og gjorde ham bekendt med, hvorledes jeg havde det hos denne, sagde han: »Ja, saa skal Du heller ikke blive hos ham. Jeg skal selv underrette ham herom. Jeg kan have Brug for dig ved Fiskeriet. Vil du blive hos mig?« Da dette Tilbud kom mig beleiligt, takkede jeg og svarede »Ja«.

Det var dengang en meget streng Vinter. Min Onkel havde ikke alene forpagtet Fiskeriet i Lyngbye Sø, Sjælsø og et Par mindre Søer i Nærheden af Hørsholm, nemlig Arresø og Løiesø i Ruderskov, men ogsaa Stadsgravene og Gravene omkring Citadellet. Alle disse Steder blev der skiftevis trukket Vaad under Isen.

En Mand, Claus Fisker, som boede ved Lyngbye Sø,

forestod Fiskeriet; med denne Mand drog jeg omkring til de forskjellige Steder, deels for at have Opsigt med Arbejdet, deels for at udbetale Dagleien til de Folk, som vare leiede hertil, og endelig for at besørge Fisketransporten til Kjøbenhavn. — Min første Station var ved Sjælsø, hvor jeg havde Logis hos en Forpagter Eisteen paa Eskemose, senere hos denne Gaards Eier, Grosserer Gusmeier. Fra Sjælsø droge vi til Lyngbye Sø, hvor jeg logerede hos Claus Fisker. Vi vare gjerne 8 Dage paa hver Station. Min Tjeneste var streng, tidlig op om Morgenen og paa Isen hver Dag, indtil Mørket faldt. Afsendelse af Fiskene skete om Natten. Jeg maatte døie megen Kulde og havde kun kort Tid til Søvn og at hvile mig i. De behageligste Timer havde jeg i den sidste Tid, da jeg laae ved Sjælsø.

Da jeg engang havde sendt Grosserer Gusmeier en Ret Fisk, inviterede han mig en Søndag til Middag, efter at jeg havde gjort en Fodtour med ham om Formiddagen til Hørsholm, hvor han havde Forretninger med en Kammerraad Lytz, som var Embedsmand under Forstværnenet. Derpaa tilbød han mig Logis hos sig, hvilket jeg med Glæde modtog, da jeg langtfra fandt det hyggeligt hos Forpagteren, hvis Hustrue var en reen Jesabel.

3die Kapitel.

Da Iisfiskeriet omsider hørte op, var der i Kjøbenhavn saa at sige intet at forrette, og da jeg følte Trang til Beskjæftigelse, vilde jeg gjerne bort. Men hvorhen? og hvad skulde jeg tage fat paa? Lysten til at blive Soldat vaagnede atter hos mig.

I Smug skrev jeg en Ansøgning til Kongen om at maatte blive Landcadet.

Med denne Ansøgning gik jeg til en af Kongens Adjutanter, Kammerherre, Oberstlieutenant Lytzen, som boede paa Prinsens Palais, og bad ham at forskaffe mig Audiens hos Kongen. Efter at jeg paa hans Opfordring havde fortalt ham om min Familie og min Stilling, svarede han, idet han gav mig min Ansøgning tilbage, at det var nødvendigt, at den blev paategnet af een af min Familie; men da jeg ikke vilde nævne min Onkel Emil, saa nævnte jeg min Moders ældste Broder, Major Andreas Meyer^x af Artilleriet. — Ja, sagde Lytzen, lad ham kun paategne den og kom saa igjen til mig. — Naa, jeg gik da med Ansøgningen ud til min Onkel Andreas, som boede paa Christianshavn. Da han havde læst min Ansøgning, sagde han, at han vilde beholde den til »imorgen«, saa kunde jeg komme igjen og faae den.

Men hvad gjorde nu min Onkel Andreas? han gik til min Onkel Emil, viiste denne Ansøgningen og spurgte, om han billigede mit Forsæt.

Næste Dag kaldte min Onkel Emil mig for sig, bebreidede

mig min Opførsel, der viiste den høieste Grad af Utaknemnelighed og Lumskhed, og endte med, at han opfordrede mig til at forlade hans Huus strax. -- Hvor skulde jeg hen? Adgang til Kongen var nu ikke at tænke paa, eftersom jeg ikke kunde faae min Ansøgning paategnet. Jeg maatte altsaa for det første hjem til mine Forældre. Paany at ligge dem til Byrde smertede mig — men der var intel andet for; og jeg maatte hjem til Nestved.

Imidlertid aabnede der sig en Vei for mig. En Ritmester K.^x af samme Regiment som min Stedfader eiede K. . . gaard her paa Sjælland. Denne beboedes fortiden af Ritmesterens gamle Fader Kammerherre K., der hos sig havde en gammel Dame, Enkefrue T., Moder til Ritmesterens Frue; og denne Dame, som bestyrede Gaarden i Ritmesterens Navn (denne laae nemlig ved sin Escadron i Slagelse), ønskede at faae et ungt Menneske i Huset for at gaae hende tilhaande med at føre Husholdningsregnskabet, udbetale Lønninger m. m. samt have Opsigt med Avlingen, som næsten udelukkende stod under en Ladefoged. Der var vel en Forvalter, men denne, som af Herskabet var mindre godt lidt, var fornemmelig henviist til Godsforretningerne.

Ritmester K. foreslog at antage mig paa sin Gaard uden Løn (men derimod Klæder) for som anført at gaa hans Fader og Svigermoder tilhaande som en Slags Landvæseneselev.

Baade mine Forældre og jeg modtog Tilbudet med Glæde, og i Slutningen af April 1820 afrejste jeg til K. . . gaard, hvor jeg modtoges med megen Velvillie, fornemmelig af Fru T., hvis Godhed imod mig jeg har bevaret i taknemmelig Erindring.

Den gamle Kammerherre var en Mand henimod de 80. Han var af Podogra og Gigt næsten lam i Benene og kunde

kun gaae over Gulvet, naar hans Tjener Anders, ved at gaa tæt bag ved ham med Armene om Livet paa ham, saa at sige skubbede ham frem, og Kammerherren støttede sig ved en uhyre stor Stok.

Han havde stedse været en stræng Herre og kunde endnu i al sin Svaghed blive rasende, naar han ikke kunde faae sin Villie sat igjennem. Han gik bestandig i lysegraae Kjole., do. Knæbenklæder og Ridestøvler. Han bar Pidsk i Nakken og altid en hvid Hue paa Hovedet.

Da jeg efter min Ankomst til K. . . gaard første Gang fremstillede mig for ham, spurgte han mig, om jeg forstod at behandle Arbeidsfolkene, og da jeg derpaa svarede »Ja!« sagde han: »ja, det er især Ugedagsmændene, det Kjæltringepak, som jeg mener! — Naar han nu imorgen tidlig kommer paa Laden, saa begynder han at tiltale dem saaledes: Naa I Dagdrivere, I Brødædere, see at rappe jer og staae ikke der at dovne, rør Armene, tag Skankerne med jer o. s. v.« Da jeg heel forbavset saae paa ham og ikke vidste, hvad jeg skulde svare, smilte han og sagde: »Ja Han forstaar mig jo nok; han kommer nok ud af det«, og dermed var Audientsen forbi.

Ganske anderledes var det med Frue T., der var en blid og godmodig Kone, og i høieste Grad sagtmodig ved Siden af denne barske og hidsige Mand.

Hende havde jeg udelukkende med at gjøre. Jeg kom ellers kun op til Herskabet ved Middagsbordet, hvor jeg spiste alene med Kammerherren og Fruen.

Med Undtagelse af de Ord, som Kammerherren talte til mig ved min Ankomst, hørte jeg ikke 10 Ord af ham, saalænge jeg var paa K. . . gaard.

Naar han henvendte sig til Fruen, kaldte han hende

bestandig »Mutter«, hvorimod hun altid, naar hun henvendte sig til ham, benævnte ham »Hr. Kammerherre«. Forresten herskede der et venskabeligt Forhold imellem dem, men Meningsforskjel endte altid med, at Kammerherren beholdt det sidste Ord.

Fru T. havde i mange Aar boet paa K . . . gaard med sine Døttre medens Kammerherrens Frue^x levede, og havde nok ført Huusholdningen, efter hvad en gammel Kone der paa Gaarden fortalte mig.

I Begyndelsen saae Forvalteren nok skævt til mig, men vi bleve dog snart gode Venner, da der for mig ikke var anden Omgang

At ride og gaac paa Jagt var min eneste Adspredelse og Fornøjelse.

En Dag ved Bordet yttrede den gamle Kammerherre, at han holdt meget af Krikandesteg, og spurgte mig, om jeg ikke kunde skyde nogle til ham.

Paa denne Opfordring gik jeg næste Formiddag ud med min Bøsse, først i Marken for at see til Folkene, som pløiede, og derfra ind i Skoven, hvor der var en lille Sø en udgravet Tørvemose —, i hvilken jævnlig saaes Krikænder. Da jeg kom i Nærheden af den, fløi en Flok af disse hurtig op, forskrækket ved min Nærrelse, hvorfor jeg gik hurtig tilbage og skjulte mig bag Træerne. — Som jeg havde ventet, kom Flokken snart tilbage og kastede sig i Vandet, men langt ovre paa den anden Side. Jeg krøb nu udenom Søen henimod det Sted, hvor Flokken havde lagt sig. Her var jeg saa heldig at komme til Skud og traf 3de, men desværre vare de kun vingeskudte og svømmede derfor omkring paa Vandet.

Nu var Spørgsmaalet om at faa dem, men hvorledes?

Jeg havde ingen Hund — comment faire? — Ja, jeg maatte naturligviis selv agere en saadan. I denne Anledning klædte jeg mig af. Da Bredderne af Søen vare sumpige og jeg ikke kunde begynde med at vade ud, saa maatte jeg strax lægge mig paa Maven og saaledes halv krybende ved Svømmetag arbeide mig ud i det aabne Vand. At faae de anskudte Ænder var imidlertid ingen let Sag; thi naar jeg nærnede mig een, dukkede den under og kom saa op paa et andet Sted. Det varede saaledes længe, forinden jeg fik dem alle 3de, idet jeg kun kunde tage en ad Gangen, og bringe den i Land. Det var i Begyndelsen af Oktober Maaned, og Luften saavel som Vandet koldt, saa at jeg, da jeg blev færdig med dette Fiskeri og skulde til at klæde mig paa, var saa forfrossen, at dette var mig en Umulighed. Jeg samlede dertor mine Klæder til en Byldt, hvormed jeg tilligemed mine 3de Ænder og min Bøsse løb, alt hvad jeg kunde op mod Skovfogedhuset, som laae ikke langt borte. Ankommen hertil saae jeg Skovfogdens Kone staae i den aabne Dør. Da denne nu blev mig, der fremstillede sig in puris naturalibus, vaer, udstødte hun et Skrig, smak Døren i og løb ind i Huset. — Der stod jeg net! — Dog aabnedes Døren strax af Skovfogden, som hjalp mig ind og Klæderne paa. Efter at dette var skeet, ilte jeg alt hvad jeg kunde hjem, hvor jeg strax gik tilsens, og tog en Svedekuur, som bestod i Kampherdraaber og Hyllethe, hvilket forebyggede videre slemme Følger af denne min Sport.

Krikænderne lod den gamie Kammerherre sig smage godt, og han loe hjærteligt, da han hørte min Bedrift. Af Frue T. derimod fik jeg en meget alvorlig Advarsel om ikke for Fremtiden at indlade mig paa slige Æventyr ved at agere Vandhund.

En Formiddag, da jeg netop i Dagligstuen stod og talte med Frue T., og den gamle Kammerherre sad i sin Lænestol, traadte Ladefogden ind paa Hosesokker, efter at han havde sat sine Træsko udenfor Døren, med sin røde Hue under Armen.

Efter »en god Morgen« begyndte han paa sin sædvanlige Rapport, men da der i denne forekom noget, som Kammerherren ikke syntes om, saa sagde han: »Dette er Jeres Skyld«, og overdængede ham med en Masse Skjældsord, som Dagdriver! Brødæder! Fæhoved o. s. v.

Herpaa tog Ladefogden meget rolig til Gjenmæle: »Holdt Hr. Kammerherre! den Vise kan jeg udenad; vil De nu bare give mig Ordre for Dagen.« — »Ja, jeg skal give jer Ordre«, svarede Kammerherren, idet han raable: »Anders! kom her! hjælp mig op og før mig hen til ham! Dette skete nu, men idet Kammerherren med hævet Stok stiledede hen mod Ladefogden, smuttede denne ud af Døren.

Paa Pillen mellem Vinduerne stod en Piedestal, hvorpaa en meget stor Gibsstatue.

Da sagde Kammerherren, pegende paa denne: »Anders, før mig hen til Postamentet der!« Og da saa dette skete, hævede han sin Stok og slog Figuren ned paa Gulvet, saa den gik i mange Stykker, dog ikke saa smaa, som han vilde have det. Derfor sagde han atter: »Anders, hold ved:« og begyndte saa at trampe paa disse, da i det samme Frue T. aabnede Døren og udbrød, idet hun saae Kammerherren i Affect: »Min Gud, hvad er her paa Færde?«

»Aa! Mutter«, svarede han, »det er bare den forbandede Ladefoged, som skulde ske al Landsens Uykker!« Efter saaledes at have anseet Gibsfiguren for et equivalent Subject til

at udgyde sin Harmes paa, var han med eet pludselig tilfredsstillet, og lod sig af Anders atter føre hen i sin Lænestol. — Ruinerne af Gibsfiguren bleve i en Hast opsamlede og bortfjernede, og Roligheden var da atter tilveiebragt.

Skjøndt han aldrig kom ud af Stuen, saa faldt han eengang paa at ville have sig en Ridetour; men Spørgsmaalet var nu, hvorledes skulde man faae ham tilhest? Dette kunde kun ske ved at løfte ham lige op og saa lade ham glide ned paa Hesten, holdende hans Been ud til Siderne. I denne Anledning blev der i Høide med Hovedtrappen, som gik ud til Gaarden, opstillet et Stillads af Lægter og Brædder, lig en Landingsbro; til denne blev Hesten ført hen, derpaa blev den gamle Mand som sædvanlig af Tjeneren ført ud til Kanten af denne Bro, af flere Karle løftet ud over samme, og sat ned i Sadlen. Nu vilde han ride ud i Skoven, sagde han, og Toget, som bestod af flere Mennesker, satte sig i Bevægelse.

Da han som foranført var lam i Benene, var det umuligt for ham at sidde fast uden Understøttelse, hvorfor jeg ved den ene og Forvalteren ved den anden Side maatte holde fast paa hans Laar og Been. Ikke desto mindre faldt hans Overkrop snart til den ene, snart til den anden Side.

Havde Hesten, som han red paa, ikke været et over al Maade roligt og front Dyr, saa havde det kunnet komme til at see galt ud; men denne, der ved Tøilen eller rettere sagt ved Mundbidet blev ført af Staldkarlen, gik i roligt Skridt, skjøndt Kammerherren uafsladelig med sin store Stok dunkede den i Hovedet.

Touren gik nu ud ad Skoven til; ved Enden af denne vendte vi om og kom lykkelige hjem til Alles Forundring.

Dette var ved Midsommerstid, da Lindetræerne i Gaarden

stode i fuld Blomstring. — Nogle Dage efter blev han senge-
liggende indtil sin Død.

Efter sin Kones Død havde han til Hensigt at lade sig
vie til Frue T., hvilket denne ogsaa inderlig ønskede, men
stedse havde Familien forhindret det.

Nu imidlertid skulde det skee i al Hemmelighed; — der
skulde løses Kongebrev hertil. En Dag blev jeg kaldt op til
Frue T., som betroede mig dette, idet hun spurgte mig, om
hun kunde stole paa min Discretion; saa vilde hun i Kammer-
herrens Navn og paa Anfordring spørge mig, om jeg vilde
skrive Ansøgningen til Kongen om Giftermaals Tilladelse. —
Det maa bemærkes, at Kammerherren alt, da han overlod
Godset til sin ældste Søn, havde skiftet med sine Børn. Hun
sagde endvidere, at Kammerherren havde spurgt hende, om
de vel turde stole paa min Taushed, hvilket hun havde for-
sikret ham om. — Naa, jeg skrev da bemeldte Ansøgning, og
efter en 8te Dages Forløb ankom Kongebrevet. — Saa blev
jeg kaldt op til Kammerherren, som laae i Sengen. Da han
saae mig, vinkede han til mig, at jeg skulde komme nærmere.
Saa sagde han: »Vil Han gaae over til Præsten, bede ham
tage sin Mundering paa og strax komme over til mig?«

Jeg gik altsaa over til Præsten, der boede tæt ved (han
heed U. og var en Neveu af Kammerherren, der havde kaldet
ham til Embedet). — Præsten spurgte mig om Kammerherrens
Befindende, og da jeg sagde, at han var sengeliggende, saa
lovede han at komme strax.

Præsten lod ikke vente længe paa sig, han kom i Ornat
med Kalken i et Futteral under Armen.

Ved sin Indtrædelse i Sygeværelset, bliver Kammerherren
vaer, hvad han har under Armen; — »jeg kommer, kjære

Onkel, for efter Deres Ønske at —« Præsten fik ikke udtalt. Kammerherren foer op i sit Leie og sagde: »Troer han, jeg vil dø, jeg vil Fanden. Jeg vil have, at han skal vie mig til Mutter!»

Herpaa sagde Præsten: »De maae undskylde mig! Jeg har lovet min salig Tante paa hendes Dødsleie, at jeg aldrig skulde gjøre det.«

»Ja, saa kan han gaae ad, hvor han kom fra.«

Derpaa fjernede Præsten sig, og jeg blev da overdraget at ride over til B., og anmode Præsten J. om ligeledes at tage sin Mundering paa, og komme strax over til K. . . . gaard for at vie Kammerherren til Frue T. Det varede ikke en Time, førend nævnte Præst kom kjørende og holdt for Hovedtrappen. Forud havde et Ilbud foranlediget Frue T.s anden Sygersøns Ankomst. Denne tilligemed Forvalteren og jeg overvarede Brudevielsen, som foregik i Sovekammeret med Kammerherren liggende i Sengen og Frue T. staaende ved Siden af samme.

Da dette Giftermaal rygtedes, forarsagede det et heelt Røre i Familien, og Ritmester K. yttrede i den Anledning for min Stedfader sin høieste Utilfredshed med, at jeg var impliceret i denne Affaire ved at have skrevet Ansøgningen, og at have tiet dermed for ham. Han blev mig heller ikke god siden.

Ikke 14 Dage efter døde den gamle Kammerherre.

Paa Begravelsesdagen indfandt sig alle Godsets Bønder for at bære deres gamle Godsherre til Graven.

Ved at nævne K. . . . gaard kan jeg ikke undlade at fortælle, hvorledes jeg paa et Græsvænge engang var nær ved at miste Livet ved et Mazeppa-Ridt.

En Dag kom en Underofficeer med en Deel Remonter fra Slagelse til K. . . . gaard, og anmodede om en Veiviser til hiint Vænge, hvor disse Heste skulde slaaes paa Græs.

Jeg tilbød mig at vise Commandoet derover og fulgte did tilhest. — Da vi kom til Vænget og just vare i Færd med at lægge Tøirene paa Hestene, fik jeg Øie paa en meget smuk Remont, og bad Underofficeren om at maatte prøve et Ridt paa den. Dette blev mig strax tilstaaet. I denne Anledning blev der af Tøiret lavet en Slags Rebtrendse, saadan een, som i Almindelighed bruges af Bønderne. Men forinden denne Trendse var færdig, springer jeg op paa Hesten, og da denne, der maaskee ikke var vant til at rides, gjør et Spring til Siden, slipper Landseneren, som holder Hesten. Tøiret, hvorpaa Hesten farer i fuld Carrière hen ad Marken.

Jeg havde Intet at styre den med, og idet den gjorde det ene Bukkespring efter det andet, kom jeg fra Sædet ind paa Halsen, som jeg uvilkaarlig omfattede med mine Been, som jeg havde slaaet over Kors. — Ved et endnu voldsommere Spring af Hesten tabte jeg Balancen og kom til med de korslagte Been over Hestens Hals at hænge med Hovedet ned imellem dens Forbeen. Hesten blev derved som rasende, fortsatte sit Løb, i hvilket den med sine Knæ dunkede mig i Nakken, saa jeg tabte Besindelsen: endnu et Spring af Hesten forårsagede, at jeg paa min Ryg blev kastet til Jorden, hvor jeg laa bekvemt. Mandskabet havde med Spænding seet paa dette vidunderlige Ridt og ventet paa Resultatet. Man kom nu løbende hen til mig, tog mig op og bar mig hen til en Vandgrøft. Her overstænkede man mig med koldt Vand og badede mit Hoved, hvilket bevirkede, at jeg kom til mig

selv. Men ikke saa snart saae Mandskabet mig paa Benene, før de begyndte at lee og more sig over det Passerede.

Efter den gamle Kammerherres Død flyttede Ritmester K.s Familie til K. . . . gaard, det vil da sige Fruen med Børnene, thi Ritmesteren maatte blive med sin Escadron i Slagelse. Dog kom han jevnligten ridende til K. . . . gaard og forblev der een eller flere Dage ad Gangen. Naar han saa skulde tilbage, forlød han gjerne Gaarden sildig om Aftenen, og jeg maatte som oftest følge ham tilhøst paa Halvveien, hvor da en Ordonnants med en anden Hest til Skifte ventede paa ham.

I Begyndelsen var Forholdet mellem os ret taaleligt, han tog mig ofte med sig paa Jagt og paa Tourene paa Godset. Engang vare vi paa en saadan Tour kommen ind i Skoven, hvor vi traf en Bondekarl i Færd med at stjæle Nodder. Ritmesteren rider hen for at gribe Karlen, men denne undslipper ved at springe over Skovhegnet, hvor der paa den udvendige Side var en meget bred Grøft. Da jeg seer dette, sætter jeg med min Hest derover for at forfølge Karlen, men Ritmesteren kalder mig tilbage, og da jeg saa vender om og vil gjentage Springet over Grøften, som var meget bred, raaber han: »Holdt! er De gal! dersom De ikke bryder Dem om selv at komme galt afsted, saa vil jeg ikke risiquere min Hest!« — Jeg maatte derfor paa hans Befaling gjøre en lang Omvei for at komme ind i Skoven.

Efter den Tid fik jeg kun Lov til at ride en gammel mager Krikke.

Endskjøndt jeg gjorde Alt for at være Ritmesteren tilpas, saa lykkedes dette mig ligesaa lidet hos ham som hos hans Frue, det var lige saa pirrelig og vanskelig som han.

Hun var meget nerveuse, og jeg var Vidne til, at hun en

Dag, efter at have givet een af Malkepigerne paa Øret, faldt om paa dennes Seng og var besvimet.

Blandt deres Sønner vare de 2de i en Alder af 5—7 Aar. Disse maatte jeg undervise i Læsning, Skrivning og Regning. — Den Yngste var en rar lille Dreng, som jeg godt kunde lide. Jeg tog ham engang op paa mit Skjød, men da Ritmesteren i det samme saae det, kom han hen og rev Drengen fra mig, idet han kastede et rasende Blik paa mig. — Gud veed hvorfor?

Man søgte imidlertid en Huuskærer for Børnene, og Valget faldt da paa en theologisk Student. — Da denne kom, udspandt sig mellem ham og mig Venskab, og vi tilbragte mange glade Timer sammen.

Som en Mærkelighed kan jeg nævne, at vi den 2den April (1821) badede sammen.

Føraaret kom tidlig, og det var saa varmt, at vi lige indtil min Moders Fødselsdag den 25de April gik i Vandet hver Dag. — Derefter blev det meget koldt.

Thaarup og jeg gjorde smaa Udflugter. Saaledes vandrede vi en Paaskemorgen tidlig ud til en meget høi Bakke, som ligger mellem Gaarden og Stranden, for at se Solen staae op (Almuen siger, at den danser Paaskemorgen).

Af en Feiltagelse stillede vi os med Ryggen mod Øst og bleve ved at stirre mod Vest, da det med Eet blev lyst bag os; vi vendte os da om, og saae, at Solen var langt over Horizonten og bleve noget flauere derover.

Endnu hængte Ritmesteren ved Gaarden, men det lakkede ad Enden til, at han skulde forlade den.

Han betydede mig derfor en Dag, at han ikke kunde have mig længer og affærdigede mig med 20 Mk.

Jeg forlod da K. . . gaard i Slutningen af Mai 1821 og reiste hjem til mine Forældre. — De 20 Mk., som jeg havde faaet af Ritmesteren, afleverede jeg strax til min Moder.

Nu følte jeg atter det bittere i at skulle ligge mine Forældre til Byrde.

5te Kapitel.

Imidlertid maatte jeg beskjæftige mig med noget, indtil der atter kunde aabne sig en Vei for mig, og da en Procurator i Næstved, Rye, tilbød mig sin Manduction, blev det besluttet, at jeg skulde forberede mig til dansk juridisk Examen.

Vel læste jeg med Iver og var flittig, men Juraen syntes mig et grumme tørt Studium; jeg sad i Sommerens Hede og læste i Nørregaards Naturet og Hurtigkarls System, og var meget tilbøjelig til at falde i Søvn. — Jeg gik i Vandet for at opvækkes, kom hjem, læste og blev atter søvnig, gik atter i Vandet og saa fremdeles. Sommeren gik og noget af Vinteren, idet jeg stadigen beskjæftigede mig med Tanken om, hvorledes det skulde lykkes at faae mit Ønske opfyldt, nemlig at blive Soldat.

Jeg tog nu Mod og Mands Hjærte i mig og meddelte min Moder, at jeg vilde gaae til General Basewitz og lade mig hverve til Underofficer, naar der blev givet mig Løfte om Til-ladelse til at tage Officers Examen; dette syntes min Moder ikke var saa ilde. Hun stammede jo fra den militaire Stand, og hendes Fader og hendes Brødre havde været og vare Militaire.

Men da min Plan forebragtes min Stedfader, saa fandt den dennes høieste Modstand. — Han forestillede først min Moder de daarlige Udsigter til Forfremmelse i Fredstider, og derpaa sagde han: »Ja, dersom Trompeten blæste til Udrykning mod Fjenden, skulde jeg intet have imod, at Søren lod sig hverve; jeg skulde da tage ham under mit Væрге. Men tænk Dig nu, Moer, din Søn gaaende i Fredstid med Kammerater af den simpleste Classe! De fleste Underofficerer ere hvervede og bestaa mestendeels af forulykkede Subjecter. — Mange af dem ere forfaldne til Drik. Tænk Dig saa din Søn i en grov Commismandering mellem slige Kammerater. Den fordrukne Corporal Stephan kommer hen til ham og siger: »Hei! Cammerad! komm mit uns im Wirthhause hinein, wir wollen Bruderschaft trinken«.

Da min Moder hørte denne Tale, brast hun i en forfærdelig Graad, og besvoer mig at afstaae fra mit Forsæt, hvorved jeg vilde sætte en Plet paa Familiens Ære.

I sin Bekymring ilede hun over til Generalinden og aabnede sit Hjærte for hende, da i det samme Generalen traadte ind; da han hørte min Moders Bekymring, sagde han, at han i hendes Søns Beslutning at blive Soldat og at gaae Graderne igjennem fra neden af ikke saae noget Uæderligt, snarere det Modsatte.

Han skulde med Glæde tage sig af mig, og sikre mig Tilladelse til at tage Officers Examen. Min Moder gik beroliget ved denne Generalens Erklæring hjem med lettet Hjærte, og meddelte min Stedfader Resultatet af sin Gang til Generalinden. — Herpaa hørte min Stedfader meget roligt, hvorpaa han sagde: I Guds Navn, lad Søren have sin Villie.

Derpaa gik jeg hen til min Stedfaders Eskadronschef,

Oberstlieutenant, Kammerherre Wogener, og fremstillede mig som Underofficers Aspirant, idet jeg fremviste ham Prøver paa min Skrift samt nogle Tegninger, som han betragtede. Derpaa sagde han: »Ach, min gode Ven! hvad disse Prøver angaaer, kan De gjerne aspirere til at blive General Feltmarskal.» Han vilde nødig engagere mig, men da han af min Stedfader var bleven underrettet om Generalens Mening i denne Sag, (for hvem han nærede den aller dybeste Respect eller rettere sagt Frygt), saa besluttede han sig dog til at antage mig som Corporal ved sin Escadron, og jeg fik 20 Mk. i Haandpenge, hvorved jeg var forpligtet at tjene i 8 Aar.

Jeg skulde nu melde mig hos Eskadronens Vagtmester, for fra Munderingskammeret at faa udleveret de mig bestemmende Munderingsstykker, hvilke da alle først maatte tilpasses, da de vare altfor store. Dette medtog en ottedags Tid, hvorefter jeg den 31te Januar paa min Stedfaders Fødselsdag ved Paroltid Kl. 11 om Fomiddagen mødte hos Generalen, hvor jeg i samtlige Officerers Overværelse maatte aflægge Troskabseden under Standarten, der blev holdt over mit Hoved. Da jeg kom hjem til mine Forældre, var Stemningen meget høitidelig.

Jeg skulde nu som Recrut melde mig hos Forstanderen for Exerceerskolen, Ritmester Schmidt, og indkvarteres paa Casernen blandt de andre Recruter.

Et Forsøg paa at faa Tilladelse til at ligge om Natten hjemme hos mine Forældre strandede, idet Generalen nægtede saadant med de Ord: »Han skal saa for Gud vide, at han er bleven Soldat«. Det gik i Begyndelsen meget godt med alle Øvelserne; men efter at have ligget en Maaned paa Casernen

i et meget stort, koldt Værelse paa en Halmmadrats under et tyndt Tæppe, blev jeg forkjølet, fik en voldsom Hoste og jevnlige Opkastninger, og maatte nolens volens gaae tilsens. Paa Kammeret med mig laae en lille Trompeter (Elgstrøm), der ogsaa var Recrut. — Jeg bad ham en Nat, da jeg var meget afkræftet og laae i Sveed, om at skaffe mig en Drik Vand for derved at kunne lindre min stærke Hoste, der i høi Grad smertede mig, men han svarede: »Undskyld Corporal, jeg ligger i min sødeste Søvn.»

Endskjøndt Frue Schmidt (Ritmesterens Frue) af og til sendte mig Noget at vederkvæge mig paa, blev min Tilstand værre og værre, saa at Lægen erklærede, at jeg maatte bringes paa Sygestuen. — Det skete dog ikke, idet det blev mig tilladt af Generalen at blive bragt til mine Forældre. Her laae jeg da under min kjærlige Moders Pleie. Det viste sig, at jeg led af en alvorlig Lungebetændelse, og Regimentschirurg Starinsky kom hver Dag og saae til mig. Jeg fik saa mange og stærke, varme Fodbade, at Huden gik af mine Fødder. — Min Tilstand blev værre og værre. — En Dag, da min Fader fulgte Doktoren ud, blev Døren til Gangen staaende paa Klem, og jeg hørte min Fader spørge Doktoren om, hvad han syntes om min Tilstand, og denne svarede: »Ja, der er vel Haab endnu, men De maa være belavet paa det Værste.«

Min Fader var Munderingscommissair, og modtog som saadan alle de Sager, som fra Munderingsdepotet i Kjøbenhavn bleve sendte til Regimentet. Saaledes var der, medens jeg laae syg, kommet et Parti Pistoltasker til at sætte paa Sabelgænge, for deri at stikke Pistolerne, naar Manden var tillods, og skulde bære disse for at give Salut ved f. Ex. Liigparader.

Da min Stedfader kom ind, efterat have fulgt Lægen ud, sagde jeg: »Nu bliver min Begravelse den første Lejlighed, hvor de nye Pistoltasker kommer til Brug.«

»Hvor falder Du paa det«, sagde min Stedfader. »Jo!« svarede jeg. »Jeg hørte godt, at Regimentschirurgen talte om at være belavet paa det Værste.«

Herpaa gjentog min Stedfader: »Du har hørt feil, Doctoren sagde: »Vi ville haabe det bedste«. — Ja, derpaa var jo liden Forskjæl.

Under min Sygdom var det mig den største Sorg, at jeg ikke skulde komme med til Skoleexamen, i hvilket Tilfælde jeg da maatte gaae et heelt Aar til som Recrut.

Imidlertid kom jeg mig dog af denne Sygdom, som ved den duelige Læge, Regimentschirurg Starinskys Hjælp blev den sidste Reminiscens fra Sygdommen hos min Onkels i Nyborg.

Min Færd som Recrut paa Exerceerskolen drev jeg med Lyst og Iver, saa at jeg ved Examen i Mai Maaned blev tilkjendt Præmie. — Det er imidlertid ikke saa let, som man maaskee troer, at gjennemgaae en Cavalleri-Exerceerskole, navnlig for en Reconvalescent; dog slap jeg godt igjennem, uagtet en og anden Smaaubehagelighed.

Der var saaledes ved Exerceerskolen en Vagtmester ved Navn Graber (naturligviis Tysker): han var Lærer i Gymnastik og Fægtning. Hans største Fornøjelse var at bruge Stokken, med eller uden Grund, ligemeget. Da Recrutterne altid ved Gymnastikken mødte i tynde Lærredbuxer, saa vare de Slag, som han med sin Hasselstok eller sin Floret tildeelte dem, saa meget føleligere. Den største Glæde for ham var at straffe og at bringe Folk i Forlegenhed. Skjøndt jeg som Underofficeer ikke var udsat for hans umiddelbare Haand-

gribeligheder, saa havde han dog et skjævt Øje til mig. — Gud veed af hvad Grund.

Det var en Regel, at ingen Recrut efter Indrykningen i Stalden efter endt Exercise maatte gaae bort, førend han havde afsadlet og afvidsket sit Ridetøi.

Da vi saaledes en Dag vare komne hjem fra Marken og havde rykket ind i Stalden, paakom der mig en hurtig Trang til at afgjøre en naturlig Fornødenhed, hvorfor jeg efter at have afstænget og lagt Grimen paa min Hest ilede ud i Gaarden. Da jeg kom tilbage, stod Ritmesteren og Vagtmesteren ved det Spiltoug, hvori min Hest stod. Førstnævnte tiltalte mig med følgende Ord: »Naar han en anden Gang vover at forlade Stalden, forinden han har gjort sit Ridetøi i Orden, saa lader jeg ham give 25 Fugtel her paa Staldgulvet.« Det var visselig en haard Tiltale; og jeg tror næppe, at Ritmesteren, der var en af min Stedfaders Kammerater, ved denne Trudsel har ment det saa alvorligt, som hans Ord og Mine udtrykte det. Men det var dengang den Maade, hvorpaa de Overordnede viiste deres Autoritet ligeoverfor deres Undergivne. Vagtmesteren var den, der havde gjort ham opmærksom paa min formentlige Forseelse.

Jeg forsøgte paa at fremføre min Undskyldning, men han vilde intet høre, vendte sig og gik bort. Vagtmesteren løe i Skjæget. Min Skoletid gik saa hen uden videre Ubehageligheder, uden engang kort før Examen, da jeg igjen var udsat for en uforskyldt Irettesættelse af Ritmesteren. Det var nemlig Dagen før Examen og Præsentationen for Generalen, at vi vare tilhest ude paa Exerceerpladsen.

Vi havde Braving, hvorved 2de Hold ligeoverfor hinanden blænkrede først 2de og 2de mod hverandre, og til Slutning

4 og 4, der under Bevægelsen i Carriere skulde holde Retning. Jeg befandt mig paa venstre Fløi af det ene Hold og skulde saaledes holde Retning tilhøire; men min Hest, der var meget hidsig, var under det hurtige Ridt kommet et Hestehoveds Længde foran de andre, hvorfor jeg fik en drøi Irettesættelse.

Dagen efter, da vi vare komne ud paa Pladsen, rider Ritmesteren hen til mig og siger: »Dersom han i Dag kommer foran i Bravering, saa skal han, saa bandede han, skee al Landsens Ulykke.«

Inidlertid kom Generalen og holdt paa et høit Punct for at see paa den sluttede Exercits, — hvorefter skulde følge Braveringen.

Under denne skeete det samme som Dagen forud, at min Hest kom et Hoved foran de andre. Dette skee lige ud for hvor Generalen holdt. Da jeg derpaa holdt min Hest an, og min Forfølger, der var bevæbnet med Landse, ogsaa holdt sin Hest an, for at han ikke skulde saare mig, siger Generalen, der ikke syntes om denne halve Parade: »Stød ham ned!« hvorpaa min Forfølger atter giver sin Hest efter og uden at ville det jager sit Landsespyd ind i min Patrontaske, og jeg vilde ufejlbarligen have faaet dette i Livet, dersom det ikke var bleven stikkende i Trækardusen, som var inde i Tasken, (senere bleve Landspydene ved disse Øvelser forsynede med et Læderhylster med blød Dop). Derved blev min Hest urolig og jog afsted med Landsen slæbende bagefter sig og jeg langt foran de andre.

Da Præsentationen saa var endt, kom Ritmesteren hen til mig og sagde: »Kom han ikke nu igjen i Dag foran og jog afsted som en gal Kat i Blæst? — Ja! Ja! vi tales ved.«

Jeg blev heed om Ørens og ventede det værste ved Hjem-

komsten, men da nu Ritmesterens Hede var bleven afkjølet, og jeg fik Lov til at forklare Aarsagen til mit vilde Ridt, hvilket blev bekræftet af andre Udsagn, sagde han kun »Hum!« og dermed var Sagen endt. Jeg blev endnu et $\frac{1}{2}$ Aar ved Exerceerskolen for at gennemgaae det for Underofficererne befalede andet Cursus. Imidlertid da Exerceertiden nærmede sig, afgik jeg til Escadronen. De faa Fritimer, som jeg havde ved Exerceerskolen og nu ved Escadronen, benyttede jeg til Læsning, og fik derhos Underviisning af nogle af Regimentets Officerer, saaledes af Løjtnant Saubrey i Mathematik, af Hage og siden Archander i Fransk, af Barnekow i Militærtegning o. s. v. Mine Foresatte vare saa venlige mod mig, at de forundte mig al mulig Leilighed til at fortsætte mine Studeringer. Og jeg anstrængte mig af alle Kræfter for at benytte Tiden hertil. Om Morgenen Kl. 5 om Sommeren og 6 om Vinteren maatte jeg være i Stalden hos mit Corporalskab for at passe Staldtjenesten; her stod jeg da ofte ved Skindet af en Tranlampe, medens Mandskabet støjede, og læste over paa mine daglige Pensa. — Ja, ofte i Marken under Enkeltridningen overtog snart Een snart en Anden af mine Kammerater mine partes, medens jeg bag en Jordvold kunde ligge og læse.

Jeg har før omtalt General Bassevitz som en streng Mand, der fordrede uendelig meget, som syntes udførligt. Jeg har hørt om en General, som skal have yttret sig saaledes: »Forlang det Umulige, og det Muligste skeer.«

Dette kunde man saa godt anføre med Hensyn til vores General. Ved Siden af et blødt Hjærte i Privatlivet havde han, eller rettere viiste han, det Modsatte i Tjenesten. Han

havde som yngre Mand været længere Tid i russisk Tjeneste, og hvad Aanden i denne angik, bragt en Del hjem med sig.

Følgende viser, hvor store hans Fordringer vare: Det var lige i Begyndelsen af den Tid, da det var befaleet, at Svømning skulde læres Mandskabet. Efter at denne i Sommerens Løb var øvet ved Escadronerne, skulde den præsenteres for Generalen, -- og vores Escadron var saaledes en Dag opstillet parademæssigt paaklædt nede ved Svømmestedet. Generalen kom, og efter at der var givet Honneur for ham, spurgte Escadronschefen, Oberst Wegener, Generalen, om han nu tillod, at Mandskabet klædte sig af.

Nej, kjære Bedste, svarede Generalen, jeg vil saa see Mandskabet svømme i fuld Mundering.

Denne Fordring, der kom aldeles uventet, forbausede os Alle, men skulde jo udføres. Geledderne bleve aabnede, og der kommanderedes til det forreste: »Fremad Marsch!» og paa En! To! Tre! maatte det første Hold paa eengang springe i Vandet. Det varede noget, inden at Folkenes Hoveder kom op over Vandet, thi Armaturen, de med Læder besatte Ridebuxer og Støvlerne med Sporer paa gjorde Svømmebevægelserne meget vanskelige, idet Beklædningen og Støvlerne inddrak Vand. En horizontal Stilling var umulig at indtage. Vi pladskede os frem det bedste vi kunde, næsten i opret Stilling. Zapkasserne glæde af Hovedet og fløde omkring paa Vandet, og hele Situationen var lige saa comisk som tragisk. Men Generalen saae ganske roligt paa det Hele -- derefter kom Touren til det andet Geleed, og denne anden Act af Forestillingen var lig den Første. Det var en Lykke, at Ingen druknede. Vi maatte svømme over Aaen, der var temmelig bred, og derpaa tilbage igjen. Hvad mig angik, da tabte jeg Kræfterne, be-

gyndte at gaae tilbunds og var vist gaaet helt under, hvis ikke Svømmelæreren havde faaet fat i mig og holdt mig oppe.

Exercertiden begyndte dengang den 20. September, til hvilken Dag de Permitterede (Frifolkene og Distriktshestene) mødte. Indmønstringen begyndte tidlig om Morgenen. Efter at hver Mænd var tildeelt sin Hest, udleveredes fra Munderingskammeret Mundering, Beklædning og Hesteequipage. Kl. 2 om Eftermiddagen lod Generalen blæse til Udrykning for de 2de i Næstved garnisonerende Escadroner, hvilke da med fuld Oppakning rykkede ud i Galgemarken (vores almindelige Exercerplads). Generalen tog da strax Commandoen, og lod uden videre Forberedelse exercere paa Linien. Galop var hans Yndlingsgangart; det maatte gaae, som det kunde, med de mange indrangerede nationale Remonter, men det gik over al Forventning godt i den sluttede Exercise; hvad derimod de spredte Attaquer angik, af hvilke Generalen var en stor Ynder, da saae man i disse mange pudsige Vendinger og Sammenstød, ja endog Styrtninger. Naturligvis var Aarsagen hertil Landsen med Flaget, som gjorde de unge Heste bange. Sligt ændsede Generalen imidlertid ikke; som han reed, vilde han ogsaa Regimentet skulde ride. Han tog intet Hensyn til Stadiet, hvorpaa Escadronerne med de mange, unge, utilredne Heste befandt sig, ligesaa lidet til Terrainforholdene.

Engang, da han exercerede med Regimentet paa Herlufsholms Hovmark, gav han Ordre til en spredt Attaque. Een af Escadronscheferne gjorde ham opmærksom paa, at der ligefor hans Escadron befandt sig en impassabel Mose, og udbad sig derfor Tilladelse til at maatte bryde af, Noget som enhver anden Commandeur i sligt Tilfælde vilde have gjort af sig selv.

Imidlertid tog Generalen ham dette Spørgsmaal ilde op og svarede ham : »Nej, jeg kjender saa for Gud ingen Forhindringer for Landseneren.« — Derpaa blev Attaquen udført, men Følgen blev, at en heel Deel Heste bleve stikkende i, og maatte trækkes op med Fourageerstrikker. Som Følge af den Voldsomhed, hvormed der blev exerceret paa Regimentslinien, fulgte det, at Styrtinger ikke vare saa sjældne. Især var Springen over Forhindringer Aarsag hertil. Ovenpaa Jordvolden og Barrieren, hvorover der skulde springes, blev der sat et Riisgjærde, hvorved Forhindringen fik en Høide af 5 Fod. Naar nu en Mand ved denne Leilighed styrtede, maatte alligevel ingen Standsning finde Sted. Saaledes fik en Officer en drøi Irettesættelse, fordi han reed ud af Colonnen for at hjælpe en Landsener, der var styrtet, og i Faldet havde brækket det ene Ben ; Karlen maatte blive liggende, indtil hele Colonnen havde passeret Forhindringen ; først da fik han Hjælp.

Tagtet saaledes Generalen ved den Hensynsløshed, han under Exercitsen med Regimentet, og den uhyre Strenghed han i det hele taget viste i Tjenesten, maatte ansees for meget haard, saa havde han dog et varmt og følsomt Hjærte, thi Enhver, der gik til ham for at søge Raad eller Hjælp, gik aldrig utrøstet eller uhjulpet bort. Blandt andet var han en ypperlig Vært, hvilket han viste, naar han havde alle sine Officerer hos sig. Dog, han vidste altid at gjøre sin Autoritet gjældende ; Alle bævede for ham ligefra Profossen til Oberstlieutenanten.

Han holdt Parol hver Formiddag Kl. 11, og fordrede, at Ingen maatte indtræde i Parolstuen førend lige paa Slaget 11.

Et Par Minutter før nævnte Klokkeslet saae man hver Dag Oberstlieutenanten, Premiermajoren, Skoleforstanderen,

Regimentsqvartermesteren og Adjutanten posterede bag Hjørnet af Generalens Gaard for, naar Klokkeren paa det ligeoverfor liggende Kirketaarn slog 11, præcis at kunne indfinde sig hos Generalen.

Mod mig var han altid venlig og god, og ene hans Formaaenhed og Virksomhed havde jeg at takke for, at jeg omsider fik Tilladelse til at tage Officeersexamen.

6te Kapitel.

Medens Generalen i Forsommeren 1823 var paa en Udenlandsreise, indgik min første Ansøgning om at maatte indstille mig til Officeersexamen, men denne blev til min store Sorg reentud afslaaet. Chefen for Landcadetcorpset havde nemlig erklæret sig herimod, da han ikke ønskede academisk Tilgang af Underofficerer fra Regimenterne.

Med Veemod og Længsel imødesaae jeg derfor Generalens Tilbagekomst, og jeg var derfor den første, der mødte ved Vognen, der bragte ham hjem. Med Taarer i Øinene bad jeg Generalen, om han endnu samme Dag vilde tillade mig at komme til ham. Etter at have seet vist paa mig sagde han: „Kom saa kun, lille, kjære Bedste, strax ind med.“

Som sagt saa gjort. Jeg bad ham ret indstændigt om at udvirke Tilladelse for mig til at tage Officeers Examen, da jeg ellers skulde udtjene mine 8 Aars Capitulation som Underofficer, og Gud veed, hvad jeg derefter skulde fange an, thi at blive Underofficer for bestandig, det havde jeg ikke tænkt

paa. Generalen trøstede mig paa det Bedste og paalagde mig, kun at læse videre. Hvad han havde lovet mig ved mit Engagement, det skulde han holde. Dagen efter afrejste han til Kjøbenhavn og havde da Audience hos Kongen, af hvem han udbad sig som en Naade, der beviistes ham personlig, at det maatte tillades mig at tage Officers-Examen.

Hertil var Kongen ikke strax villig efter den Erklæring, som Chefen for Landcadetacademiet havde givet paa min Ansøgning. Kongen sagde til Generalen: »Gjør ham til Vagtmester, de Karle har det godt.« Man ser heraf, at Kongen kjendte Forholdene i Cavalleriet til den yderste detail; han vidste meget godt, at Escadrons Vagtmesteren i Forening med Escadronschefen havde Indtægter af Gjødning og Fourage. Tilsidst gav Kongen sin Tilladelse; men det blev paa temmelig strænge Vilkaar for mig.

Den Kongelige Resolution i denne Anledning lød saaledes: »Vi tillade allernaadigst Corporal af det sjællandske Landsenerregiment Søren Christian Barth Adgang til Landcadetacademiet for ved dette at underkaste sig Officers Examen. I denne Anledning bemyndiges Regimentet til at permittere Corporalen paa eet Aar. Corporalen har selv at afholde Udgifterne med Hensyn til hans Underviisning ved Landcadet-academiet.»

Ja, dette var nu meget dejligt! men hvor skulde Midlerne komme fra til at afholde disse Udgifter? thi det var ikke nok, at der skulde betales 80 Rd. i Informationspenge; men jeg skulde ogsaa deponere 100 Rd. i Corpsets Kasse i Equiperingspenge, for deraf at afholde Udgifterne til min Uniform ved min eventuelle Afgang fra Akademiet som Officer. For at kunne udrede de 80 Rd., som jeg skulde erlægge i Underviis-

ningspenge, tillod Generalcommisariats Collegiet, at jeg foruden min Lønning skulde erholde Brød samt Over- og Undermundering godtgjort i Penge; hvilket tilsammentaget udgjorde lidt over 100 Rd. Naar nu herfra drages de ovennævnte 80 Rd., blev der kun lidt over 20 Rd. tilbage, hvilket saa var det hele, jeg fik at leve af i Kjøbenhavn, nemlig 2 Rd. om Maaneden. Da jeg desuden skulde skaffe mig selv Logis, Kost, Bøger, Cadetmundering m. m., maatte Privathjælp ydes. I denne Anledning skrev min Escadrons Chef, Oberstlieutenant Wegener til en god Ven af ham, Major Sperling af Husarregimentet, og som med sin Escadron laa i Casernen paa Toldbodveien, og bad ham om at overlade mig et Værelse i bemeldte Caserne.

En Broder af min Stedfader, Apotheker Achen paa Almindelig Hospital i Kjøbenhavn, tilsagde mig 2 Rd. om Maaneden. Flere Familier af vor Slægt tilsagde mig 2de Gange om Ugen Middagsmad, og saaledes havde jeg da Udsigt til at faa varm Mad engang om Dagen. Resten maatte jeg selv sørge for.

Blandt fornævnte Familier, som jeg endnu med saa megen Taknemmelighed har i Erindring, var der foruden Commandeur Bruun, en Morbroder til min Moder, og Major Schultz, en Fætter af hende, ogsaa Apotheker Achen.

I Juni Maaned 1823 blev jeg beordret til Kjøbenhavn for ved Landcadetakademiet at tage en prænummerair Examen, hvor efter jeg gik tilbage til Regimentet.

Kort efter indløb der fra Landcadetcorpset en Anmodning til Regimentet om at lade mig afgaa til Kjøbenhavn saa betids, at jeg den 1ste September kunde melde mig ved Corpset, for med dettes næstældste Classe at tage Examen til ældste Classe.

I Slutningen af August Maaned afgik jeg da fra Regi-

mentet. Da jeg kom til Kjøbenhavn, stiledede jeg naturligviis min March til Husarcasernen for at melde mig hos Major Sperling. Denne modtog mig paa den elskværdigste Maade. Han sagde, at paa Casernen var der ingen Plads for mig, men han havde leiet et Værelse til mig ligeoverfor. Foruden han selv betalte Leien, gav han mig endog 1 Favn skaaret Brænde til Vinteren, som han lod sine Husarer bringe mig skaaret og hugget efterhaanden. Ja, han tilbød mig ogsaa at komme i hans Huus saa ofte, som jeg vilde. Senere kom jeg til at læse med hans Søn Ulrich, der var i yngste Skolesal paa Academiet. Denne Læsning foregik om Aftenen og bestod i at gjennemgaa Sønnens Lexier til næste Dag. Han indbød mig endvidere 2de Gange om Ugen nemlig Onsdag og Søndag at komme hjem med Sønnen og spise til Middag. Ja, denne Mand var mig en sand Velgjører, og hans Hustru var ogsaa meget god mod mig.

Da jeg meldte mig hos Landcadetcorpsets Chef, Oberst du Plat, og ved denne Lejlighed præsenterede mig i Landseneer Uniform, sagde han til mig, at førend jeg presenterede mig i Cadet Uniform, kunde jeg ikke blive tilstedet Adgang til Undervisning. Jeg maatte altsaa see, hvorledes jeg bar mig ad med at foretage min Forvandling fra Landseneercorporal til Landcadet.

Foruden min Landseneer Uniform havde jeg medbragt en rød Rytteruniform.

Jeg maae herved bemærke, at det sjællandske Landseneerregiment, det forhenværende sjællandske Rytterregiment, fra Aaret 1816 vedblev med, endskønt det i Aaret 1818 havde faaet den lyseblaa Uniform, til daglig Tjeneste at bære den gamle røde Uniform indtil 1824.

Med egne Hænder omdannede jeg nu hin røde Mundering til en Cadettrøje, idet jeg sprættede de mørkeblaa Rabatter og do. Krave og Opslage af og satte en gul Krave og gule Opslage paa. De til Besætningen fornødne Sølvtedser fik jeg af nogle Cadetter, ligesom og disse forsynede mig med Chacot og Patrontaske, hvorefter jeg, idet jeg fjernede de røde Striber paa mine Benklæder, saa mig istand til at presentere mig som en virkelig Landcadet.

Herefter begyndte jeg at læse med næstældste Classe, hvorefter jeg ved Aarsexamen i Slutningen af November bestod med Roes til ældste Classe.

Forinden jeg skrider til at omtale mit Ophold ved Landcadetacademiet, vil jeg først give en Skildring af dette og det herved ansatte Personale.

Chefen, Oberst og Kammerherre ^{den} P. A. ., var alt andet end skikket til Ungdommens Opdragelse. Han havde ingen Børn og var saaledes ikke inde i de Forhold, eller kjendte til den Maade, der maatte være en absolut Betingelse for en fornuftig Børnecopdragelse. Han var meget streng, hvilket var nødvendigt for at holde Orden og Justits mellem saa mange unge Mennesker, der ikke alene vare forskellige i Sæder og Carakteer, men af forskjellig Herkomst og Sprog, halvvoxne Dreng og fuldvoxne Mennesker. Derhos var han partisk, vægelsindet og lunefuld, hvilket alt ikke undgik Cadetternes begrundede Bedømmelse af ham. Som Tilfældet er ved alle Skoler i Almindelighed, hvor Eleverne give deres Lærere Øgenavne, kunde det ikke undgaaes, at han af Cadetterne fik sit. De kaldte ham »Vejrhauenen«, ogsaa den Tykke (han var corpulent og havde en vaklende Gang). Til sin Partiskhed lededes han af Frygt for Personer, hvis Yndest

han troede at være nødvendig for at sikkre ham Kongens Gunst og Bevarelsen af hans Stilling.

Det var en almindelig Tro blandt Cadetterne, at han favoriserede Cadetter, der vare Sønner af Kongens Adjudanter og andre store Mænd for i disse at have god Recommendation og Fortale. Hans Partiskhed i denne Retning kunde ikke skjules. Man vilde saaledes vide, at Generalinde Bülow havde sagt ham: »P . . . ! falder min Søn igjennem til Officers-Examen, saa mister De Deres Embede.« At denne Trudsel virkelig var blevet ham givet, er ikke usandsynligt.

Følgende Factum taler i det mindste herfor:

General Bülows Søn sad i Classe med mig; -han var umaadelig doven og letsindig.

En Dag under Afgangs-Examen var han min Sidemand i Examens-Salen ved den skriftlige Prøve i Historie.

Han sad aldeles uvirksom foran sit hvide Papir. I det samme træder Commandeuren (Oberst P. . .) ind i Salen, seer sig om, og da han faaer Øie paa Fritz Bülow, gaaer han hen til ham og spørger ham, hvorfor han ikke skriver, hvorpaa denne svarer: »Jeg kan ikke«. Nu vender Commandeuren sig til mig og spørger: »Hvad er Spørgsmaalet?« Jeg svarer: »De 3de puniske Krige!«

Derpaa gaaer Commandeuren hen til Læreren, som har Inspektion ved Examen og spørger: »Er her ikke en Kofods Verdenshistorie?« Men da en saadan ikke var ved Haanden, saa blev en Underofficeer sendt ind i en af Classerne for at hente saadan een.

Underofficeeren kommer tilbage med Bogen, som Commandeuren modtager. Han gaaer hen i en Vinduesforlybning, her slaar han det omtalte Sted op, og efter at have læst

noget i Bogen, lukker han denne og lægger den i Vindueskarmen; kommer saa tilbage til den Plads, hvor Bülow og jeg sade, og idet han sætter sig paa Bænken mellem os, vendende Ryggen mod mig, hælder han sig over imod Bülow og siger ganske sagte (dog saa høit, at jeg kunde høre det): »Fritz! skriv nu, saa skal jeg dictere Dig!« — men Fritz siger »Nej!« I det samme vender Commandeuren sig om til mig, og da ogsaa jeg vender mit Hoved om og synes forundret, spørger han mig: »Hvad seer Du efter? Vil Du passe Dit Arbejde!« Han gjør endnu et Forsøg paa at faa Bülow til at skrive efter sin Dictat, men alt forgjæves; Bülow sidder stille og ubevægelig uden at røre Pennen. Endelig da Commandeuren seer at Bülow dypper Pennen, begynder han at dictere. Med Eet skyder B. Papiret fra sig, og da Commandeuren seer, hvad B. har skrevet, nemlig: »Kan ikke besvares«, reiser han sig, ligbleg af Harmen, iler ud af Salen og slaar Døren i efter sig.

Aarsagen, hvorfor B. ikke fulgte Commandeurens Opfordring var nemlig den, at han vidste, at dersom det blev bekendt mellem Classecammeraterne, vilde han ikke undgaaet Prygl. Dette vilde isaafald været det letteste Udfald af Sagen, nærmest for Commandeurens Vedkommende.

Efter at Frederik Dannemand var bleven Cadet, fik denne Undervisning i Hjemmet af nogle af Academiets Lærere og mødte kun ved Academiet til Examinerne. Det var P... om at gjøre at smigre Kongen; han søgte derfor stedse at favorisere denne Mand og gjorde sig al Umage for at denne, da det kom til Officeersexamen, ikke alene skulde bestaae med første Carachteer, men endog som Nr. 1, saaledes at han kunde faa Æressablen. Imidlertid var der paa samme

Tid en Cadet Caroc, der ved Examen erholdt en høiere Carakteer end Dannemand og altsaa i Virkeligheden tilkom Æressablen. For derfor at faae sin Plan sat igennem, indrettede P . . . det saaledes, at der dette Aar blev givet 2de Æressabler, hvoraf saaledes Caroc fik den ene og D. den anden.

Den Næstcommanderende ved Corpset var Major S
 Han var Normand af Fødsel og havde en slæbende Gang paa Grund af en ubetydelig Lamhed i den venstre Side. Den venstre Arm holdt han altid bøiet, og Haanden hang slap ned og rystede stadigen. Han havde en smuk Profil, men et Par Øine, hvoraf Strenghed og Ondskab stedse luede. Hans Stemme var haard og tilligemed skrattende (hvorfor Cadetterne havde givet ham Øgenavnet »Skræp«). Indskrænket af Aand og tyrannisk og ondskabsfuld af Carakteer, var han almindelig hadet. Han var Corpsets Exerccermester. Hans største Fornøielse under Exercciten, var at uddele Tugtelse. Han opdagede den allermindste Feil ved Paaklædningen. En løs Knap eller Hægte maatte den Paagældende bøde for med Huusarrest om Søndagen; og det var saare almindeligt, at een eller anden Cadet paa Grund af en daarlig Carakteer eller anden lille Feil saaledes vedvarende havde Huusarrest om Søndagen, at der kunde gaa Fjerding-, ja halve Aar hen, hvori han ikke kom udenfor Academiet, med Undtagelse af til Kirkeparade. Major S . . . havde den Vane, naar han tiltalte nogen eller gav Befalinger, deels at gjentage Ordene flere Gange efter hverandre og deels at give dem saa utydelige, at de ofte bleve misforstaaede.

Han havde altid en Cadetunderofficeer hos sig som Skriver, og denne Function alternerede maanedsviis for Enhver. Touren kom saaledes ogsaa til mig. En Dag, da nogle Bønder

vare mødte med Fourage til Corpset, sagde han til mig: »Barth! Barth! Barth er jo Caval-Caval-Cavallerist — forstaaer sig paa Foura-Foura-Fourage — kan gaae ned, gaae ned at tage mod den.»

Da jeg efter denne Forretning kom op paa Contoiret og skulde skrive en Quitting for Bønderne, der havde leveret Fourage, for at disse ved at fremvise samme i Acciseboden kunde erholde de Penge tilbage, som de ved Indkjørselen havde maattet betale i Accise, sagde Majoren til mig: »Barth, Barth! sid ned, sid ned og skriv, skriv.

Jeg satte mig altsaa.

Saa siger han:

»Barth! Barth! skriv, skriver Barth?

Hvorpaa jeg svarer:

»Ja, naar Hr. Majoren vil diktere.»

Derpaa begynder han:

»Til ac! til ac! skriver Barth.»

Jeg, der forstaaer at han siger: »Tillagt» — skriver »Tillagt», men idet han ser mig over Skulderen, udbryder han:

»Fa'n fare mig! det skulde være »til Accisecontoirets Efterretning tjener o. s. v.»

Ved den daglige Parol, som udgaves i Fægtesalen hver Eftermiddag kort før Undervisningen i Classerne begynde, blev Døgnet's Synderegister for Cadetterne oplæst og corporlig Straf exequeret. For Major S. var det en sand Nydelse at se een og anden Cadet blive tildelt fra 6—15 Rottingslag, som af den vagthavende Underofficer tildeltes vedkommende Synder almindelig med megen Iver.

Kunde det hælde sig at een eller anden Underofficer ved en saadan Lejlighed viiste Skaansel mod sit Offer, undgik

saadant aldrig Majorens Opmærksomhed, og Vedkommende fik da strax en meget alvorlig Paamindelse.

Det kunde ei være andet end at denne Mand, i mine saavel som i alle mine Cammeraders Øine var et høist afskyeligt Menneske; han var saa forhadet, at der for ham ikke var en god Tanke; man søgte forgjæves Leilighed til at hævne sig paa ham, thi han var ligesaa snu som ondskabsfuld, og havde Øie for og Ævne til at opdage alt.

Ikke desto mindre var han ofte Gjenstand for Cadetternes Kritik og Latter.

Naar han ved den skriftlige Examen havde Inspection, havde han den Vane at stige op paa Bordene, hvorved Examinanderne sad og skrev, for at kunne oversee Alt, og opdage om een eller anden Cadet skulde benytte sig af de saakaldte Smøreseddeler, som gjenstes i Ærmerne eller Pennene. Ja, han spadserede endog frem og tilbage paa Bordene. Hans slæbende Gang bevirkede ogsaa ved denne Leilighed, at han undertiden stødte til og væltede et Blækhorn, hvilket imidlertid ikke anfægtede ham.

Et Bevis paa, hvor uvidende han var i de forskjellige Brancher, viser følgende.

Ved en skriftlig Examen i Fortification skulde han som Inspectionshavende oplæse det givne Spørsmaal.

Begyndte han saaledes :

»Skriv, Skriv, Skriver D'herrer? at-at-at-beskrive-beskrive beskrive Poter-Poter-Poterne!« (dette skulde nemlig være »Potèrne«.)

Idet samme hørtes fra en Stemme ved et Bord, som stod længere nede i Salen:

»Poterne af en norsk Bjørn!«

Majoren vender sig om og udbryder »Hva-Hva-Hvad behager?«

Der fulgte herpaa intet Svar, og at opdage, hvis Stemme det havde været, var umuligt.

Ved en anden skriftlig Examen i Physik, hvor S . . . ogsaa havde Inspection, havde Cadetterne aftalt, da alle frygtede for det Spørgsmaal: at beskrive Fahrenheits Flydevægt, hvilket de ikke saa dem istand til at besvare — at hvis dette Spørgsmaal virkelig skulde komme, da at beskrive »Pendulet«.

Det befrygtede Spørgsmaal kom virkelig, og alle Besvarelser afhandlede »Pendulet«.

Majoren modtog Besvarelserne og bemærkede den paa disse aftegnede Figur.

Hvad skeer derefter? det sidste Spørgsmaal, som til alle Cadetternes Forskrækkelse blev oplæst af Majoren, lød saaledes:

»At beskrive, at beskrive, at beskrive Pendu-Pendu-Pendulet«, hvornæst han udbryder: »Men jeg synes, Fa'en fare mig, at D'herrer eengang har besvaret dette Spørgsmaal!«

Derpaa reiser Een sig og siger: »Tillad, Hrr. Major! Det første var om »Péndulet«, det andet derimod om »Penduílet«, idet han udtalte det første u kort og det andet langt.

Hvorpaa Majoren svarer:

»Naa! det maa jeg Fa'en fare mig nok tro.«

Bemeldte Major var undertiden stundesløs.

En Formiddag i Friquarteeret sad jeg sammen med en Deel andre Cadetter paa en Bænk i Gaarden. Majoren staaer i sit Vindue og seer ud paa os. Derpaa raaber han:

»Barth! Barth! kom hid!«

Jeg kommer da.

Saa siger han:

»Det var Bauditz, Bauditz, Bauditz!«

Saa kommer da Bauditz.

»Nei! nei!« siger han, »det var Bibow, Bibow, Bibow!«

Da Bibow kommer, siger han: »Slotfeldt, Slotfeldt, Slotfeldt!« og da denne endelig ogsaa kommer, siger han: »Nei, nei, nei, gaae, gaae!« hvorpaa han forlod Vinduet.

I Juleferien 1824 havde jeg faaet Permission til Nestved, og skulde den 3de efter Nytaar om Eftmd. Kl. 3 melde mig paa Academiet, men formedelst at en Axel knækkede paa den Vogn, hvormed jeg gjorde Tilbageisen, ankom jeg først nævnte Dag $\frac{1}{2}$ Time efter den befalede Tid, og da jeg meldte mig hos Majoren, sagde denne: »Barth, Barth, kommer, kommer for sildig, sildig, Barth, Barth, faar Arrest, Arrest«. Der hjalp ingen Undskyldning hverken hos Major eller Commandeur, hvem jeg forklarede Aarsagen. Det var saa meget mere ubilligt, som der den nævnte Dag ingen Tjeneste var for mig paa Academiet (jeg var nemlig Underofficer).

Jeg kommer nu til den 3die Cadetofficer i Rangen, nemlig Capitain W . . *, ligeledes Normand af Fødsel. Ligesom den forrige jevnlige Eed var »Fa'en fare mig«, saa var dennes »Fa'en slaae mig!« Ogsaa denne Herre var temmelig brutal, og han havde ligesom den foregaaende ikke et godt Ord til nogen Cadet; naar han tiltalte een eller anden for noget, saa begyndte han altid med: »Lille Mand, »Fa'en slaae mig« han har nok o. s. v.«

Hans Øgenavn blandt Cadetterne var: »Peer Høker«. Han stod nemlig for Oekonomien, nemlig Indkjøb af Levnedsmidler o. s. v., og havde Opsyn med Kjøkkenet. Oppe paa Loftet i Linie med Sovesalen havde han et Locale (Victualiekammeret),

hvor han især opbevarede saadanne lække Sager, der udgjorde Besætningen til Officerernes Frokost- og Aftensbord under de aarlige Leirtider i Dyrehaven, hvor Officererne — med Undtagelse af Een, som med Cadetterne laae i Felt paa Fløien af disse — vare indquarterede paa det kongelige Jagt-slot »Eremitagen«.

Til fornævnte Victualiekammer (der ogsaa efter det Norske benævntes »Staburet«) havde nogle af de ældste Cadetter faaet Adgang ved gjennem Skorstenen og en Kamindør at krybe ind i samme og der foretaget en ordentlig Razzia, gjemt de erobrede Sager paa et hemmeligt Sted, og efterhaanden fortæret dem. Der gik imidlertid en lang Tid, hvori Capitain W . . . ikke kom paa Victualiekammeret, og Sagen syntes næsten at være gjemt og glemt, indtil Leirtiden kom og Indpakning og Paalæsning af de forskjellige Sager, som skulde medtages, fandt Sted.

Da opdager Capitainen til sin Forbavselse og Harme det Nederlag, hans Forraad paa Staburet havde lidt. Ved de Undersøgelser, som i denne Anledning bleve foretagne, blev der i Kufferterne paa 3die Divisions Paaklædnings Kammer funden nogle med Skimmel bedækkede Skinkeben, Osterskorper, tomme Blikdaaser o. s. v.

Disse Ting vare naturligvis af Academicadetterne henlagte paa dette Sted i den Tanke, at man her neppe vilde finde dem. Maaske ogsaa for at aflede Mistanken over paa Bycadetterne.

Efter at corpora delicti vare fundne, faldt Capitainens Mistanke strax paa de Ældre; han hidkaldte derfor saavel Afgangs- som ældste Classe, med hvilke han afholdt et meget strengt Forhør, og sluttede med at opfordre Formændene for

Complottet at træde frem. Men da han hverken med det Gode eller med Trudsler opnaaede noget i denne Henseende, saa udbrød han: »Ja, jeg veed Fa'en slaae mig godt, hvem der har staaet i Spidsen for Tyveriet, og skal strax udpege dem!» hvorpaa han langsomt gik Kredsen rundt, fixerede stærkt Enhver med Øjnene, og navnlig af og til blev staaende foran dem, som han havde mistænkt. Men alt forgjæves. Med den største Frimodighed for ej at sige Frækhed mødte Enhver hans truende Blik. Der var altsaa Intet herved at gjøre; han maatte hæve Forhøret og dimittire Selskabet, idet han tilføjede: »aufgeschoben aber nicht aufgehoben»! og dermed var denne Historie endt om end ikke glemt.

Enkelte af Cadetofficererne havde private Kostgjængere, saaledes især Capitain Weyhe. Det var i Reglen rige eller formuende Forældres Sønner. Saaledes havde Weyhe faaet en Kostgjænger i en Baron Lillienkrone, en naturlig Søn af Pr Fred. af Hessen.

Denne Fyr kom fra Kiel, hvor han havde studeret ved Universitetet der; han var nu bleven Landcadet.

Ved Ankomsten til Academiet mødte han i polsk Snorefrakke og rød Hue paa Hovedet. I Haanden bar han en stor Tobakspibe med uhyre Silkeqvaster samt en stor velspækket Tobakspung. Da han paa den store Gang møder Capitainen, spørger han:

»Sind Sie Hr. Weyhe!«

«Capitain Weyhe!» retter denne ham, »og her«, tilføjede han, »gjør de rettest i at stikke Piben i Lommen«.

Baronen fik snart Forskjellen at kjende mellem Studenterlivet i Kiel og Opholdet paa Landcadetacademiet i Kjøbenhavn.

Den 2de Cadetofficer var Capitain Redsted, en i alle Maader ridderlig og smuk Person, en hæderlig og høist agtværdig Officer og Lærer. Hans Lærefag var Fransk. Han var altid meget alvorlig, dertil yderst retfærdig og altid galant i sin Opførsel mod Cadetterne,

Alle disse gode Egenskaber uanset, undgik han ikke sit Øgenavn »Hankatten«.

Følgende Scene indtraf paa Sovesalen en Aften, da alle Cadetterne vare gaaede tilsengs, og Capitain R. Kl. 11 kommer for at foretage den sædvanlige Ronde

Idet han kommer indad Døren, begynder fra Enden af Salen en Miaven, som gjentages efter ham, idet han passerer Gangen mellem Sengerækkerne. Da imidlertid en Stemme ikke langt fra ham og meget stærk vækker hans Opmærksomhed, bliver han staaende og siger: »Aa, kan jeg ikke faae endnu engang at høre den store Hankat?» hvorpaa der ikke langt fra ham hørtes: Miau—au—au! sist! sist!»

Med Et vender Capitainen sig om, trækker sin Sabel, farer hen til Sengen, hvorfra Lyden kom, griber Synderen, trækker ham ud paa Gulvet og tildeler ham en ordentlig Portion Fugtel paa den bare Skjorte

Denne Affære havde den Virkning, at der aldrig siden, ikke alene ikke blev miauet efter ham, men ogsaa at han aldrig siden den Tid blev benævnt med Øgenavn.

Anledningen til fornævnte Optrin var, at Capitain R. en Dag havde givet en heel Del »Maadelige«, hvorpaa der altid fulgte Huusarrest for Vedkommende om Søndagen, en Straf der for Academicadetterne var megl følelig, idet det ofte hændte sig, at der var Cadetter, der i halve Aar ikke havde havt Udgangstilladelse.

Den 5te Cadetofficer var Lieutenant C. . . . en sand Caricatur af et Menneske, endnu mere som Officeer i Uniform; han havde en umaadelig stor rød Næse og en snøvlende og skrattende Stemme, en forfærdelig stor Mund med en hængende Underlæbe og altid rindende Øine. Hans Udtale var ligesom brægende. Hans Ansigt havde noget dyreagtigt ved sig.

Ifølge alle disse sjældne Naturegenskaber havde Cadetterne givet ham Øgnenavnet »Lucas Kalvehoved» ogsaa »Lucas Pølseskind.»

I Leirtiden var der engang over Indgangen til hans Telt om Natten anbragt et Kalvehoved. Da han om Morgen blev det vaer, udbrød han: »Ih, du milde Gud! (hvilket var hans stadige Udraab, naar noget forundrede ham) det er jo et Kalvehoved!» De ondskabsfulde Cadetter, som stode uden for deres Telte, opsloge en høj Latter.

Hvor var Kalvehovedet kommet fra? hvem havde opsat det? Ja, ingen vidste det? og ingen fik det at vide.

C. var Lærer i Felttjeneste, men dicterede altid det, han skulde foredrage, hvilket vi derfor maatte nedskrive. Hans Uvidenhed og Ukjendskab med Feltlivet lagde han tydelig for Dagen under sine Examinationer. Engang henvendte han sig til mig saaledes:

»Hør Barth, De er jo Cavallerist, kan De sige mig, hvorledes en Cavalleripatrouille bærer sig ad paa en hemmelig Recognosering for ikke at blive opdaget.»

Efterat jeg havde besvaret Spørgsmaalet — efter mit Begreb tilfredsstillende -- siger han: »Ja, der er dog een Ting, som De har glemt, og som netop er et Middel til at vildlede Fjenden.»

»Maaske Lieutenanten vilde være saa god at nævne dette«, siger jeg.

Han: Jo, seer De, man vender Hestekoene om saaledes at Sporene vende bagud.

Jeg: Skulde man da brække dem fra, og igjen slaa dem under med Hagerne fremad.

Han: Naturligvis.

Jeg: Det er ugjærligt; thi selv om Skoene paa denne Maade, uden at Sømmene kom til at berøre den levende Doel af Foden, kom til at ligge fast, saa var dog en saadan Operation altfor omstændelig; desuden vilde Hesten ikke kunne gaa paa et saadant Beslag.

Han: Ja, saa er der en anden Maade.

Jeg: Og den er, at man kan binde Skoene med Seglgarn.

Ved dette Raad kunde jeg ikke bare mig for at lee, og mine Cammerater loe alle med.

Derpaa vedblev han: »Ja, De skal ikke lee heraf, jeg har i denne Henseende en Autoritet at støtte mig til, og han nævnedes derpaa Scharnhorst» (bekjendt tysk militair Forfatter).

Den 6te Cadetofficer var Adjutanten, Lieutenant T . . . ; en høj statelig Mand med en meget stiv Gang, idet han førte det ene Been noget tvungent. Han smilte lumsk og var ofte barsk og frastødende. Han var Lærer i Garnisonstjeneste. Hans Øgenavn var »den Lange«. Man ser heraf, at de Discipliner, hvori de faste Cadetofficerer vare Lærere, just ikke fremmedes synderlig ved disses videnskabelig Begavelse.

Endvidere vare der 2de Officerer fra Armeen, som gjorde Tjeneste ved Landcadetcorpset. Den ene, en Lieutenant D . . . af 3die jydsk Infanteriregiment, var tillige Lærer i Fransk i de nederste Classer. Hos denne logerede den omtalte Fritz

Bülow, dels for at være under Opsigt, og dels for at doceres og have et bedre Quarteer end det som Sovesalen kunde give ham.

Denne Herre, som havde den Vane at lure ved Dørene for at høre efter, hvad Cadetterne talte om indbyrdes, naar de vare udenfor Læretimerne, var ikke godt lidt.

Den anden Tjenstgørende var Lieutenant Westergaard af det sjællandske Jægercorps — en høist respektabel Personlighed, og yderst godmodig. Han var lille af Vækst og yderst tynd og mager, var meget hurtig i sin Gang, hvorunder han stadigen og hurtigt bevægede Armene. Hans Udtale var aparte, og det syntes som alle hans Ord havde en S'lyd. Skønt han var baade lidt og agtet af alle Cadetterne, saa undgik han ikke sit Tillægsord.

Grunden hertil var følgende: Den første Gang Lieutenant Westergaard havde Inspektion, var jeg tillige Vagthavende, og skulde som saadan ikke alene følge ham med Ronden om Aftenen, men ogsaa med Reveillen om Morgenens. Da vi altsaa om Morgenens traadte ind paa Sovesalen, og begyndte Promenaden ned mellem de lange Rækker af Senge, hvori Cadetterne sov, hævede Lieutenant W. sin Stemme ved at udtale højt: »Staae nu op saa! staae nu op saa!» og dermed vedblev han, indtil det lød for mig: »Staae op saa, staae op saa, stop's;» da vi senere kom i Underofficersclassen, kom Reveillen paa Tale, og da jeg saa sagde, at Lieutenant W.s »staa op saa, staa op saa,» i mine Øren havde lydt som »stop's», lik den brave Mand strax Tillægsordet »Stop's». Ogsaa han var Lærer i fransk for de yngre Classer.

Jeg kommer nu til at omtale de ved Academiet øvrig ansatte Lærere.

1. Professor B., Præst ved Garnisons Kirke, Slesviger af Fødsel, var i sin Tid en meget yndet Prædicant; han førte altid et blomstrende Sprog. Foruden at han var Lærer i Moral for de ældre Classer, docerede han ogsaa disse i Logik, ældre Krigshistorie og Anthropologie. Han benævntes af Cadetterne altid Præsten.

Jeg mindes en Gang en Time, hvori han foredrog Syracus' Beleiring, at man her anvendte de af Archimedes opfundne Maskiner, som var af den Beskaffenhed, at en Kran løftede de fjendtlige Skibe i Vejret, og derpaa vendte dem om, saa at Besætningen faldt i Vandet og druknede. B., maa jeg bemærke, var en Mand ued stærk Fantasi, og skildrede alt med stærke Farver.

2. Capitain F.,^{xx} Lærer i Mathematik. Bag al Fortification, Tactik og nyere Krigshistorie en streng Mand, men dog undertiden gemytlig. For denne havde Cadetterne en overordentlig Respect. Han foredrog altid, og examinerede aldrig undtagen ved Examen; derfor kjendte han meget lidt til sine Elevers Flid og Evner. Han var en grundig videnskabelig dannet Militair, og producerede ofte qvikke Leilighedsdigte. I hans Timer var alt »maus-stille»; kun engang veed jeg at ældste Classe gjorde sig skyldig og forglemte sig.

Det var en meget kold Vinterdag med stærk Blæst og Sne, da Capitain F. havde Time i Mathematik; man ventede ham længe forgæves, saa at Cadetterne troede, at han ikke kom. For imidlertid at udfylde Tiden fandt man paa en mindre pæn Adspredelse, idet nogle foreslog at gjøre Experimenter med Gas og at afbrænde mefitiske Dunster. Forslaget blev antaget og udført, efterladende en afskyelig Lugt, som opfyldte hele Værelset. I det samme træder Capitain F.,

ind, bliver et Øieblik staaende, idet han kaster Overkroppen tilbage og udbryder: »I forbandede Asener! hvad har I havt for? — — godt, nu veed jeg det.« Derpaa farer han frem og lukker alle Vinduerne op, saavel de øverste som de nederste, hvorefter han, efter at have paasat alle Stormkrogene, gaaer til den store Tavle, holdende sit Foredrag aldeles uanfægtet af Kulden, som strømmede ind i Værelset, og som gjennemisnede hans Tilhørere, der sadde i korte Trøier og Lærreds Buxer.

Da Timen var endt, gik han med de Ord: »Jeg haaber, at i betænker Jer paa herefter at brænde Gas!« Capitain F. havde en slingrende Gang og derved faaet Øgenavnet »Peer Dinglemand«!

3. Major D . . . ✕ med Tilnavnet »Spat«, fordi han under sin Gang strøg det ene Been mod det andet. Han var comisk, exalteret og original. En Cadet malede ham engang af paa den store Tavle i Profil, med Hjulventiler i Tindingen, der skulde forestille Afledere for hans fixe Ideer.

Naar han foredrog physisk Geographie om Aftenen, lod han alle Lysene slukke og satte saa en stor Globus — omgivet af en bred Messingring, der skulde forestille Jordbeltet mellem Vendekredsene — paa Bordet. En tændt Lampe — der skulde forestille Solen, der tilsyneladende bevæger sig i en skraa Bane omkring Jorden — holdt han i sin Haand. Idet han med Lampen i Haanden gik rundt om Globusen, bevægede han førstnævnte op og ned for at vise Ecliptica, og raabte saa: »See! see! nu gaaer den! nu gaaer den!«

I Classen fungerede altid En som Sergeant, og En som Gefreiter. Førstnævnte forestod Justitsen, den Anden Inventariet, og denne skulde saaledes blandt Andet sørge for, at

den store Tavle ved Timens Begyndelse var vidsket af, og at Svamp og Kridt var ved Haanden for Læreren.

Disse Functioner alternerede ugevis blandt Cadetterne i Classen.

En Dag kommer Major D ind for at foredrage, og finder den store Tavle helt overskrevet med matematiske Beviser af Capitain Fibiger fra den foregaaende Time, og som man havde ladet staae for senere at kunne afskrive dem.

Majoren raaber: »Gefreiter! Gefreiter!«

»Her, Hrr. Major!« svares der. Og da Majoren byder ham at vidske Tavlen af, svarer han, at Svampen var forlagt, den var ei at finde. Derpaa raaber Majoren igen: Man gribe Gefreiteren! man trække Trøien af ham, og man vidske Tavlen af med denne!«

Udførelsen af en saadan Ordre var jo Commers.

Synderen, Cadet Bülow, kommer frem, Trøien rives af ham og som befalet blev Tavlen vidsket af med denne.

Denne Mand der altid havde været en slet Oeconom, var forhen som Chef for Corpsets 2det Compagnie, de saakaldte Fricorporaler, geraadet i Kasseangel, og da han derfor skulde tiltales, henvendte han sig til Kongen med Ansøgning om Naade; sin Ansøgning sluttede han saaledes:

»Som Herren tilgav Tolderen Saccæus, saaledes tilgive Deres Majestæt Synderen D.»

Fred. d. 6. loe og tilgav; han blev ikke alene benaadet, men hans Underballance blev betalt.

4. Capitain P.^x af Artilleriet, Lærer i Feltfortification og Mineurtjeneste, en overordentlig militair videnskabelig dannet Mand af nobel Carachteer og i høi Grad respekteret af Cadetterne.

Han var yderst ligefrem og gemytlig og forstod den rette Maade at haandhæve sin Authoritet og sætte sig i Respect hos Cadetterne. Naar han, som sjældent var, blev vred, tiltalte han vedkommende med Pronomenet »han«. Under ham vare alle rolige og opmærksomme, thi hans Maade at foredrage paa var ligesaa gemytlig og fængslende som lærerig.

Imidlertid havde denne fortræffelige Mand en slem Svaghed. Han dyrkede Bachus kun alt for meget, og det traf sig ikke sjældent, at han mødte i Classen i synlig beruset Tilstand, men selv og med denne Inspiration var hans Foredrag ikke mindre klart og flydende end ellers, maaskee endnu mere opvækkende.

En Gang forekom der under hans Foredrag imidlertid en uhyggelig Scene. Han traadte ind i Classen i en temmelig beruset Tilstand, og maatte staaende ved den store Tavle støtte sig med den venstre Haand til denne.

Idet han tager Kridtet for at tegne, støder han i den Tilstand han befandt sig dette saa haardt mod Tavlen, at det knækker, og Stumperne falde paa Gulvet.

Han tager nu et andet Stykke Kridt, og det samme gjentages, hvilket vakte Cadetternes Forbauselse.

Og da det samme gjentager sig 3die Gang, saa bringer dette en Cadet, som sidder paa forreste Bænk og i Nærheden af Capitainen, til at lee ganske høit. Da vender Capitainen sig om mod denne, og idet han udbryder: »Flynder! Flab! hvad griner han af?« giver han ham et saadant Øredask, at Cadetten faldt ned af Bænken, hvorefter Capitainen fortsatte sit Foredrag aldeles uanfægtet og rolig, som om intet var forefaldet.

Efter denne Time saae vi aldrig Capitain P. komme be-

ruset til os. Vi havde alle lige saa stor Hengivenhed for ham som Respect, og skjøndt han ofte kunde komme med skæmtende Bemærkninger, saa fristede saadant os aldeles ikke til at glemme det Forhold, hvori vi stode til ham.

Et Træk af hans Humanitet viser følgende :

Hver Sommer kort før Udrykningen til Leiren i Dyrehaven havde Afgangs- og ældste Classe practiske Øvelser i Skandsegravning og Minearbejde.

Medens jeg befandt mig i Afgangsclassen, vare vi en Dag marcherede ud til Amager for at lade en Del Fladderminer springe. dem vi forud havde anlagt. Efter at Ladningen var fuldført, og Orchetterne lagte med deres Brandrør, udbryder Capitainen :

»Naa, hvem vil nu være Spillemand?»

Herpaa springer jeg rask frem, snapper Lunten fra en Artillerist, som havde tændt samme og lader Minen spille. ^

Derefter siger Capitainen: »Hvem kommer nu?»

Da Ingen fremstiller sig, kommer jeg igjen.

Og dette gjentager sig ikke mindre end 6 Gange, under hvilke jeg seer, at mine Kammerater staae og smile skjelmst til hverandre.

Da nu alle Minerne vare sprængte, siger Capitain P. :

»Nu, Barth, gratulerer jeg Dem til at croquere alle Miner«.

Lidt lang i Ansigtet begav jeg mig nu til at opmaale og aftegne Virkningen af disse, for derefter at udføre Croquereringen. Medens jeg var beskæftiget hermed, nød mine Cammerader i al Gemytlighed deres Frokost.

Da jeg kom tilbage, modtoges jeg med ironiske Gratulationer.

Efter at jeg havde vist Captainen mine Optegnelser, siger han: »Se nu, min Kjære! dette var nu første Act af Comedien. Anden Act er vist mindre morsom, thi nu kommer der 6 Tegninger, som jeg skal have, forinden De faaer Afgangs-Attest.«

Nu gik det op for mig, hvorfor mine Cammerater havde vægret dem for at stikke Minerne an. — Men herom i det Efterfølgende.

Samme Aar havde Artilleriet omfattende Minearbejder for paa Amager, da der efter Revuen d. A. for Frederik VI. skulde spille en stor Mine (som var ladet med 11 Cent Krudt) tilligemed 11 Fladderminer, som i en Vinkel laae foran førstnævnte.

Ved Ladningen af denne maatte vi Cadetter gjøre Tjeneste.

Minen havde 2de Brønde, hvortil gik underjordiske Gallerier paa 100 Alens Længde. Til disse Minebrønde maatte vi paa Trillebøre ved Lys og Hornlygter transportere Krudtet i mindre Partier, hvilket Arbejde paa Grund af Minegangenens indskrænkede Høide saavel som Bredde, for os dertil Uvante var temmelig besværlig; idet vi paa hele Strækningen maatte gaae aldeles krogede. Desuden var der for Begyndere noget Uhyggeligt ved Situationen, nemlig Ladningen i Minebrøndene.

Strax efter de praktiske Øvelser paa Amager rykkede vi i Leiren, hvor der foruden Landmaaling, Nivellering og Croquering foretoges Felttjeneste Øvelser.

Efter Indrykningen fra Leiren optoges Tiden med Forberedelse til Officeers-Examen, som begyndte i Slutningen af November Maaned.

Juleferien nærmede sig og de, der vilde reise paa Landet eller til Provinserne, skulde melde sig; og saaledes angav jeg

at ville reise til Næstved for at besøge mine Forældre. Resolutionen herpaa faldt imidlertid ikke førend Dagen før Feriens Begyndelse.

Paa Grund af Travlheden med Forberedelserne til fornævnte Examen og senere Glæden over at have absolveret den, og hengivende mig til Adspredelse ovenpaa denne, havde jeg rent glemt mine Minetegninger. Jeg blev derfor ubehageligt overrasket ved at underrettes om, at min Reisetilladelse ikke kunde tilstedes, førend jeg fra Capt. P. havde erholdt Attest for at have afleveret de Arbeider, jeg under ham stod til Rest for.

Que faire? min Reise var bestemt til næste Dag. Jeg iler sporenstregs til Castellet, hvor Capitainen boede, og klager min Nød. Han gaaer paa Accord med mig og siger: »Naar De blot leverer mig een Minetegning, saa skal De faa Attest for dem alle. Glad ved dette Svar iler jeg ned til Kronprinsensgade og kjøber hos Boghandler Bing et stort Ark Velinpapir, og derpaa hjem, hvor jeg strax sætter mig til at tegne ved en Tællepraas og vedbliver dermed til Daggry, da jeg faaer min Tegning færdig. Med denne skynder jeg mig tidlig om Morgenen atter ud til Capitain P., som da nylig var opstaaet.

Da jeg kommer ind til ham, og han seer, at jeg har en Rulle Papir i Haanden, siger han: »Hvad har De der?« »Min Minetegning, Hrr. Capitain!« »Det var som Fanden, lad see!« Han ruller da Tegningen op, lægger den for sig paa Bordet, seer længe paa den, og efter at have vendt Ryggen mod mig og gjort nogle klukkende Bevægelser, som om han loe indvendig, vender han sig om til mig, og idet han lægger sin Haand paa min Skulder, siger han: »Det

kunde jeg sgu ikke gøre Dem efter, Attest skal De min Sjæl faa, om De end stod tilbage med lige saa mange Tegninger til.»

Var det ikke humant?

Efter at have faaet Capitainens Attest, foer jeg med denne ud paa Academiet og fik saa mit Reisepas.

Jeg gaar nu tilbage for at omtale de øvrige Lærere ved Academiet.

5te Lærer var Lieutenant F . . .^{XX}, en udmærket Artilleri-Officer; han underviiste i Artillerividenskaben, var alvorlig og streng retfærdig. Han var en lille Mand, og da han gik lidt foroverbøjet, kaldte Cadetterne ham »Pukkelfritz».

6. Lieutenant S . . .^{XX} af Kongens Regiment var Lærer i Physik; da han første Gang kom ind i Classen, sagde han: »Vil de, der agter at høre efter mit Foredrag, sætte sig forrest.»

7. Professor Mathiesen, Lærer i Tydsk, en gemytlig gammel Mand. Han fortalte os en Gang, at han havde været preussisk Grenadeer; han var yderst godmodig, hvilket fristede Cadetterne til i hans Time at gjøre Løier. Der skulde naturligviis i hans Time kun tales Tydsk. Af Kaadhed brokkede Cadetterne ganske forfærdelig paa Sproget.

Naar Een tiltalte ham og kaldte ham »Herr Matheisen», saa sagde han ganske rolig: »Ich heisse Mathiesen!»

Til en anden, som spurgte: »Muss ich herunter gehn«, sagde han »es heisst: darf ich unter gehen.« End ikke, naar en 3die sagde: »muss ich das Leus schneusen«, tabte han Taalmodigheden; endskjøndt alle vare rolige i hans Timer, sagde han i Eet væk: huis! huis! still! still!

8. Legationsraad H . . ., Franskmand af Fødsel, brokkede urimelig paa det Danske, som han gjerne vilde tale.

Det var en zilrlig gammel Mand med puddret Haar og Pisk i Nakken, omvunden med et sort Silkebaand, der endte i en Sløjfe. Da han var Parleur hos Prindsesse Wilhelmine og hendes Lærer i Fransk, kom han ofte til os lige fra Palaiet; han var da iført sort Kjole, sorte Silkeknæbenklæder og do. Strømper og Sko med Spænder, hvidt Halstørklæde med en stor Sløjfe foran, i hvis Ender der var Kniplinger, stort Kalvekryds, samt Kniplingsmanchetter, Chapeau bas under Armen; over Skulderen hang en romersk Kappe.

Forinden han begyndte Undervisningen, gjentog han flere Gange: »Mine Erre! passe pou!» (saameget som »værer opmærksomme»).

Skjøndt der vel i Timen skulde være talt Fransk, saa talte han altid sit gebrokkene Dansk.

Informationen bestod i at skrive Fransk efter hans Diktat, som bestod i lutter Anecdoter. Naar han gik, bleve alle Dictatbøgerne samlede, som han saa tog hjem med og rettede.

Vi hverken læste eller lærte Grammatik under ham; dette mente han, at vi havde faaet nok af, forinden vi kom ind i ældste Classe. Min Ringhed tilligemed et Par Andre vare hans Yndlinge.

Den Dag, Linieskibet Dronning Marie skulde løbe af Stabelen, kom Commandeuren i hans Time ind i Classen, og sagde: »Vil Herr Legationsraaden være saa god at udpege mig de to flittigste Cadetter!» hvortil Legationsraaden svarede: »Ja, her er Gulland og Barth.» »Naa,» gjentog Commandeuren, »saa kan I to gaa op at klæde Eder paa, og gaa ud at see Linieskibet løbe af Stabelen.»

9. Capitain W...[†], Lærer i militair og topografisk Tegning, var en lille væver, gemytlig Mand. Med Hensyn til

Anciennitet og Subordination var han Despot. Naar han skulde være Voldgiftsmand mellem 2de Cadetter, sagde han altid: »Den Ældste har Ret!»

Han var meget gemytlig, en intim Ven af P . . . , skjøndt denne ofte gjorde sig lystig paa hans Bekostning, dels paa Grund af hans lille Væxt og dels paa Grund af hans Pre-tentioner. Navnlig, naar vi vare paa Opmaalingsarbejder ude i Leiren under disse to Herrers Ledelse, var der Oprin mellem disse, som ofte gav Anledning til Munterhed og Latter.

En Dag gaaer W . . . i Spidsen af Arbejdscolonnen og P. umiddelbart bag efter ham. P. siger: »Hør W. Du kan jo godt Naturhistorie?»

»Ja, min Ven, jeg har meer deraf ude i min lille Finger end Du i din fede, tykke Krop!»

Hvorpaa P. siger: »Ja, saa kjender Du vel et Insekt, som har 4 Horn i Enden?» W.: Aa Sludder, der er intet saadant Insekt til!» P.: »Ikke? saa kjender Du heller ikke Dig selv!» Som Jægerofficer havde W. i hver af Hjørnerne paa sine Kjoleskjøder et broderet Sølv-Valdhorn. Skjøndt dette blandt os Cadetter vakte en uhyre Latter, tog W. sig det meget let at være Gjenstand herfor.

En anden Gang under Hvil tager P. et Stykke Velinpapir frem og siger til W.: »Du er jo saa forbandet nævenyttig, lad mig see engang, hvor mange Gange Du kan lægge dette sammen.»

Strax napper W. Papiret og begynder Sammenlægning til den højst mulige Grad. Da han har endt hermed, giver han P. det tilbage, men denne skyder det fra sig, idet han siger:

»Men Du kan vel nu bøje det tilbage i modsat Retning?»

»Jo, gu kan jeg saa, svarer W., napper Papiret til sig, og fuldfører Tingen vice-versa; derpaa vedbliver

»Men nu kan Du ikke rette det ud igjen.«

»Kan jeg ikke«, siger W., hvorpaa han glatter Papiret ud med megen Nøjagtighed over det ene Laar og da han er færdig dermed udbryder P. »fortræffeligt! nu er det blødt nok,« hvorpaa P. tager Papiret og fjærner sig. Han skulde først et lille Ærinde.

7de Kapitel.

Efter at have taget Officeersexamen ønskede jeg intet hellere end at kunne komme hjem for at besøge mine Forældre, og jeg reiste derfor samme Dag, som jeg havde faaet den ommeldte Attest af Capitain P. for min Examens Tegnning.

Jeg var stolt af, nu at kunne præsentere mig for General B. og de Officerer, der havde læst med mig, med Secondlieutenants Epauletter.

Da der i Juleugen skulde være Bal og Maskerade i Klubben i Nestved, saa maatte jeg med der. Min Moder havde meget travlt med min Dragt — jeg skulde forestille Tyrk — og da jeg manglede et Skærf, var hendes opofrende Kjærlighed saa stor, at hun sprættede Bordten af sit Shawl for at tjene som saadant.

Ved Hjemkomsten hørte jeg, at min ældste Søster havde gjort Bekjendtskab med en ung Pige, Jomfrue Clausen, Datter af en Enke efter Pastor theologicæ Clausen, forhenværende Præst i Øster-Egitsborg. Bemeldte Enke boede i Nestved, og

Datteren kom ofte hjem til sine Forældre. Jeg skulde bare see, hvor smuk hun var.

Dette fik jeg snart Leilighed til, thi allerede Dagen efter kom hun.

Ja, jeg syntes jo nok at hun var smuk, velvoxen, havde en stolt Figur, deilig Haar og talende Øjne, men Næsen, som var kroget, fandt jeg noget paafaldende.

Hun skulde ogsaa med til Maskeraden og forestille Nat- tens Dronning.

Den med spændt Forventning imødesete Balaften kom, og jeg saa da Jomfrue Signe Clausen i sin sorte Florsdragt med Guldstjerne, og et langt Slør over Hovedet. — Ja, vist var hun smuk! — ja, nu i mine Øjne meget smuk, og selve Næsen syntes mig nu just passede til hendes Ansigt, der gav hende noget imponerende. — Hun var som man siger i Vel- ten og der cures stærkt til hende. Med megen Naturlighed og en vis Værdighed agtede hun kun saare lidet paa den Hyldest, man viste hende.

Jo længere, jeg saac paa hende, des bedre syntes jeg om hende, indtil der tilsidst indfandt sig hos mig en Smule hvad man kalder Forelskelse, og da jeg var saa heldig at faa et Par Dandse med hende, følte jeg mig meget lykkelig, ja fast beruset, hvad der jo ikke var saa underligt med et ungt Menneske paa 21 Aar. —

Min Moder var en Elsker af at spaae i Kort, og lade sig spaae, og Jomfrue Clausen, som ogsaa morede sig dermed, eller rettere sagt morede sin gamle Moder ved at lægge Kort op for hende, maatte paa min Moders Andmodning ogsaa spaae hende.

Det skal imidlertid — i paranthese — være sagt, at

Signe Clausen i ingen Henseende værdigede denne Kunst nogen Tanke, -- hun øvede den kun for at more sin gamle Moder og ældre Damer, der vare saameget mere tilfredse med hendes Spaaende, som den altid gik ud paa glædelige Forudsigelser.

For at vise den smukke Spaaqvinde en Opmærksomhed, tegnede jeg, da jeg kom tilbage til Kjøbenhavn, et Miniaturspilkort, som jeg sendte hende og hvorfor jeg kort efter fik hendes Tak i et Par skriftlige Linier, dem jeg gjemte som en Trophæ, ikke anende, at denne Dame skulde blive min Hustrue. — Der gik imidlertid 6 Aar, forinden vi atter saaes, og i hvilken Tid baade hun og jeg havde været forlovede, men begge vore Forlovelser ophævede, dog ikke fra nogen af vore Sider.

Skjæbnen havde bestemt det anderledes, det var os to, der skulde dele Livet sammen.

Da jeg ved at nedskrive disse mine Livserindringer ofte ved Erindringen om længst forsvundne Tider gjør Spring frem og tilbage og derved fraviger den chronologiske Orden, maae jeg bede Læseren, hvem dette Manuscript maatte falde i Hænder og for Øie, om Undskyldning. —

Efter Juleferien 1824—25 kom jeg tilbage til Kbhvn, hvor jeg endnu skulde forblive som Underofficer ved Landcadetcorpset, gjennemgaae de practiske Øvelser og fuldføre de Arbejder, for hvilke der skulde produceres Attester inden Afgang fra Corpset og Ansættelse som Officer i Armeen.

Jeg gaar nu tilbage for at beskrive mit Ophold ved Landcadetacademiet.

Forud har jeg omtalt Corpsets Officerer og en Del af Lærerne ved Akademiet, men foruden disse vare der mange

civile Personer ansatte som Lærere, navnlig for de yngre Classer, ved hvilke jeg dog ikke vil opholde mig.

Efter at jeg var blevet Cadetunderofficer, var jeg Een af Dem, som blev Classeunderofficer, d. v. s., som fik Inspection over en Classe.

Saaledes blev jeg tildelt den 2den Classe af de Cadetter, der bare graa Uniform, Chacot og Patrontaske, men intet Værge.

I disse Classer foredroges kun Sprog og de almindelige Skolevidenskaber.

Fra disse Classer avancerede Eleverne op til de 3 øverste Classer, som bare rød Uniform og Sabel.

Hvorfor jeg som en af de ældste Underofficerer blev ansat som Inspectionshavende i den alleryngste Classe var, fordi her var kun smaa Drengene, og at der for disse fordredes et Individ med mest mulig Besindighed, Taalmod, Overbærelse o. s. v. Thi det var meget almindeligt paa Landcadet-academiet ligesom i de fleste andre Skoler, at den Uskik fandtes, at de Ældre tyranniserede de Yngre; og dette var i høi Grad Tilfældet paa Landcadetacademiet, og hvad man mindst skulde tro, var at mange blandt Underofficererne behandlede de dem undergivne Cadetter paa en høist brutal Maade.

Subordinationen, som blev drevet til det yderste, gjorde, at den Ældre behandlede den Yngre despotisk. Det gik gennem alle Classer. Af Underofficererne, hvilke altid skulde være forsynede med en Rotting for straks efter Befaling at kunne tildele en dertil dømt Synder sin Straf, var der mangan En, som egenraadig misbrugte dette Symbol paa hans Værdighed paa den mest uværdige Maade.

Den gjængse Philosophie: — saaledes som jeg er bleven behandlet af mine Overordnede, er jeg berettiget til at behandle mine Undergivne: — var gjennemgaaende antaget og fulgt. Jeg har forinden jeg selv blev Underofficeer seet en Underofficeer at slaae en ganske lille Cadet med sit Spansk-rør over Fingrene, da denne lille Stakkel paa hans Commando maatte række sine smaa Hænder frem, som vare snavsede. Ja vel vare de snavsede, men dertil tillige fulde af Frostskaar, saa at end ikke den grønne Sæbe, som foraarsagede ulidelig Smerte, kunde gøre dem rene.

Desforuden har jeg seet Cadetunderofficerer lade deres Rotting spille paa Ryg, Arme og Laar paa Cadetter, der vare undergivne deres Inspection, uden anden Aaledning dertil end Lysten til at bruge dette deres Værdigheds Symbol.

Paa Grund af Foranstaaende var det nødvendigt, i de forskjellige Classer at ansætte til Inspectionshavende saadanne Individuer, om hvem man vidste, at de ikke vilde misbruge deres Myndighed, og at de vilde tage deres Undergivne i Forsvar mod brutal Behandling.

Jeg skal ikke undlade her at give et Resumé over et Optrin, hvori jeg ufrivillig kom til at spille en af Hovedrollerne.

Medens jeg som foranført var Inspecteur i yngste Skolesal, kom jeg, efter at jeg i Friquarteret havde været fraværende, og ingen Lærer var tilstede i Classen, gaende hen ad Gangen mod denne, i hvilken jeg hørte et skærende Skrig. Jeg iler hurtigt mod samme, og idet jeg aabner Døren, seer jeg Underofficeer Schlotfeldt mishandle een af mine smaa Dreng. Jeg var derfor ikke seen med at tage ham i Kraven og trække ham hen mod Døren, men da han satte sig til Modværge, og

var en stor stærk Prygl, griber jeg et Stykke Kakkelovnsbrænde, hvormed jeg giver ham et alvorligt Slag over Ryggen og faar ham endelig ud af Classen.

Herved var S. beskjemmet, og følede den Ærekrænkelse, han havde lidt, lode han til de andre Cadetunderofficerer og meddelte dem det Passerede. Disse, af hvilke ikke en Eneste havde noget tilovers for S., toge herved Anledning til at forskaffe ham endnu en Ydmygelse. Da de vidste, at jeg i Vaabenbrug var ham overlegen, lode de som de toge hans Parti, og raadede ham til at fordre mig ud, hvilket Forslag han strax gik ind paa.

Efterat han havde valgt sig 2de Secundanter, kom disse til mig med Udfordringen, som jeg uden Indvending gik ind paa. Idet de forlod mig, sagde den ene, i det han vendte sig om: »Vi vente alle, at Du giver ham en ordentlig Lection.»

Duellen skulde finde Sted med slebne Sabler og nøgen Overkrop uden Hovedbedækning og Armværn.

Spørgsmaalet var nu, hvorledes dette skulde udføres uden at opdages.

Man vilde, at Duellen skulde finde Sted samme Aften, efter at Ronden først var gaact, og foregaae i Conversations-Salen ligeoverfor Commandeurens Soveværelse i Overværelse af saantlige Underofficerer.

Det var nu Tilfældet, at jeg i samme Døgn »havde Vagt i Huset,» som det hed, og derfor selv var pligtig at holde Orden. Blev derfor Duellen opdaget, var jeg dobbelt strafværdig, kunde være udsat for Degradation. Ikke desto mindre, Sagen maatte have sin Gænge.

Forberedelserne hertil praatog 2de af Cammeraterne sig

ved med S. og min Sabel at begyve sig ud til Husareenseren for der hos Smeden at faa dem slebne,

Aftenen kom, Visitten var gaaet, og lidt derefter mødte samtlige Underofficerer i Conversationssalen, som kun var oplyst af et enligt Tællelys i en Stage, placeret oven paa Kakkellovnen.

Medens vi 2. Duellanter blottede vore Legemer indtil Beltestedet, slog en af Sekondanterne en stor Cirkel med Kridt paa Gulvet, indenfor hvilken vi skulde holde os.

Vi traadte nu frem, og de Andre dannede en Kreds uden om os.

Da min Modstander begyndte med rasende Udfald, saa besluttede jeg foreløbig at indskrænke mig til at afværge disse med Parader, og da En af Tilskuerne — maaske for at tirre ham end mere — udbrød: »Tag dig iagt S.!» svarede denne: »nei! jeg vil myrde ham!» og vedblev sine Udfald, indtil jeg ved en Riposte fik Lejlighed til at give ham et Hug over Underarmen, hvorpaa en af Tilskuerne raabte: »Holdt! det er nok! der er Blod!» Men herved blev S. end mere opbragt, og raabte: »Nej! Nej! jeg vil myrde ham!» hvorpaa han igjen trængte ind paa mig! Jeg strakte Armen helt ud, og med Spidsen af min Klinge tvang jeg ham ud over Kredsen og op i Krogen ved Kakkellovnen; derpaa traadte jeg tilbage og opfordrede ham til at komme frem. Han fulgte efter, og da det saa lykkedes ham, at give mig et fladt Slag paa Armen, begyndte Blodet at stige mig til Hovedet, saa at jeg nu fra Defensiven tog Offensiven, hvorved jeg riposterede et Udfald af ham saa kraftigt, at jeg ved mit Hug slog Pareerbøilen paa hans Sabelfeste saaledes sammen, at hans Haand herved kom i Klemme og tre af hans Fingre saa at sige blev skallede.

Hugget havde været saa kraftigt, at S. fik ondt og faldt om. Nu blev her et Røre. En af Cammeraterne løb ned til Køkkenet og kom tilbage med et Lerfad, hvori der var Eddike, og heri dyppede de den saarede Haand, idet de med Magt drog denne ud af Sabelfæstet, ved hvilken Operation Patienten besvimede; han kom dog snart igjen til Live, efter at en af Cammeraterne havde faaet en Slurk Brændeviin i ham.

Derpaa begyndte Forbindingen med nogle Haandklæder, der bleve hentede fra et af Kamrene.

Da dette var endt, skulde han klædes paa, men paa Grund af den voluminøse Forbinding kunde man kun faa den ene Arm i Munderingen, som da løselig blev knappet om ham. Imidlertid havde man ikke kunnet standse det Blod, som løb af Saarene, og maatte derfor søge Lægehjælp.

Det blev nu bestemt at bringe ham ned paa Garnisons-hospitalet, hvor Corpsets Underlæge, Bataillonschirurg F. logerede. Tvende af Cammeraterne fulgte ham derind med megen Besvær; det var Vinter og en bidende Kulde — og paa Hospitalet blev han rigtig forbunden.

Medens dette foregik, vandrede jeg højest urolig op og ned i Vagtstuen, tænkende over og frygtende de Følger, som denne Historie kunde bringe efter sig.

Endelig, omtrent Kl. 1, kom de tilbage med S. Vi bragte ham til Sengs paa Sovesalen, og jeg og han sluttede Forlig ved et Haandtryk.

Jeg gik hele Natten op og ned ad Gulvet paa Sovesalen, stadig seende hen til S., som laa og havde Saarfeber. Om Morgenen ganske tidlig før Reveillen bragte vi ham over paa Sygestuen, der laa i Fløibygningen.

Nu var det om at gjøre at tage saadanne Forholdsregler, som kunde forhindre at, Duellen blev bekjendt.

I denne Anledning posterede jeg mig nede i Gaarden ved Porten for at passe det Øjeblik, da Regimentschirurg F. kom for at besøge Sygestuen.

Han var den Første, som jeg søgte Hjælp hos, og til ham satte jeg alt mit Haab. Endelig kom han, og jeg bad ham strax om en Samtale, hvori jeg gjorde ham bekjendt med det passerede, skildrede ham min pinlige Stilling, og bad ham anføre i Sygeprotokollen for S. en eller anden Sygdom, som kunde skjule den virkelige Aarsag, men dog være en gyldig Grund for hans Indlæggelse paa Sygestuen.

Han saa paa mig med et ironisk Smil, og sagde: »Naa der har vi Raecn! det er nok Jer gale Onkel i Nyborg, hvis Blod der stikker i Jer» (dermed mente han min Onkel F., hos hvem jeg som tidligere nævnt havde været i Huset, og som havde haft flere Dueller). »Imidlertid, jeg vil hjælpe Jer! gaae nu kun, forhold Dem rolig og hold reen Mund.«

Jeg gik da beroliget bort og berettede mine Cammerater, (der ligesom jeg, dog i mindre Grad, vare implicerede i Sagen, og derfor ogsaa vare urolige), hvorledes jeg havde faaet Doctoren paa min Side.

Lægen havde i Sygeprotokollen anført S. som lidende af en meget slem Byld paa Haanden. Da jeg imidlertid, forinden Regimentschirurgen forlod Academiets, frembragte ham min Tak, sagde han: »Naa De har sku undt ham det godt! men den Karl kan have godt af det!«

Imidlertid blev jeg dog urolig og ængstelig ved at see Commandeuren om Formiddagen stile Coursen over mod Syge-

stuen. Han vilde se hvad S. feilede, efter at han havde modtaget Sygerapporten om Morgenens.

Han troede, at denne Sygdom var af en mistænkelig Natur.

Som Vagthavende benyttede jeg denne min Stilling til at følge efter ham, og i paakommende Tilfælde at angive en eller anden Grund til at jeg kom paa Sygestuen.

Da Commendeuren kom til S.s Seng, spurgte han: »Naa! hvad feiler Dem?»

Ved dette Spørgsmaal fløi Blodet mig til Hovedet, men jeg blev strax beroliget ved at høre S. sige: »Jeg har faaet en stor Byld paa Haanden Hr. Kammerherre!»

Hvorpaa denne sagde! »Ja! det er nok af en net Art!»
Ilvorefter han vendte S. Ryggen og forlod Sygestuen.

Nu var jeg bleven let om Hjærtet; jeg troede at Duellen var gjemt og glemt, og at det Hele vilde forblive skjult.

Heri bedrog jeg mig, thi om end Sagen var skjult eller maaske af Vedkommende paa Academiet ignoreret, saa var dog Affairen bleven bekjendt andetsteds; nogle Dage derefter, da jeg om Aftenen aflagde et Besøg hos min Onkel Capitain E. M. af Prins Christians Regiment, der havde Vagt paa Hovedvagten, og hvor Capitain B. af samme Regiment tilligemed flere af min Onkels nærmeste Bekjendte var mødte til en l'Hombre, — udbryder Capitain B., idet han traadte ud ad Døren: »Naa, der har vi jo Barth! nu kan vi da faa en detailleret Beretning om, hvad vi før talte om» — hvorpaa han vender sig om mod mig med de Ord: »Hør Barth! sig os, hvad det er for en Duel, som nylig har fundet Sted paa Landcadetacademiet mellem 2. af de Cadetunderofficerer, som nu skulde gaa af?»

»Duel!» gjentager jeg og seer Capitainen frækt ind i Øjnene, »jeg ved ikke af nogen Duel at sige.»

»Nu ja! lad det nu være godt.« M., var det dig, der sagde Solo?« Dermed var Forhøret endt, og jeg for stedse beroliget, thi jeg hørte aldrig siden noget om nævnte Affaire.

Endskjøndt jeg nu ved min Fortælling er kommen til det Tidspunkt, da jeg som Officer skulde afgaa fra Landcadet-academiet, saa fristes jeg dog til at dvæle lidt ved den Tid, jeg havde tilbagelagt paa dette.

Jeg vil saaledes begynde med at omtale Aanden blandt Cadetterne.

Det mest fremtrædende heri var det i høj Grad stedfindende Cammeratskab, der nærmest viste sig i hver Classe for sig, og som bestod i et i høi Grad herskende Sammenhold med ubrødelig Tavshed og dækkende Skjul over de Forseelser og Spilopper, som en eller anden Cammerat eller flere i Fællesskab kunde have begaaet. Saaledes var det Pligt for enhver at fortie, hvad han herom maatte vide, naar det kom til Forhør, selv om han skulde udsætte sig for Straf. Principet var at staa Last og Brast med hverandre, og hellere maatte man udsætte sig for Straf in pleno, end en enkelt Cammerat blive straffet som Følge af en Andens Angivelse eller Tilstaaelse.

For Forseelser, der kunde beskjemme en heel Classe, blev Vedkommende straffet af Cammeraterne indbyrdes, og exequeret hemmeligt.

Her gik paa denne Maade mange Forseelser og Spilopper i Svang, som aldrig kom til de Foresattes Kundskab, og selv om disse vare vidende derom, taug man dertil, fordi man i den indbyrdes Justits fandt en Allieret.

For at forebygge, at Cadetterne skulde kunne gjemme eller skjule forbudne Gjenstande, maatte der ikke være Laas

eller Lække for deres Commoder, hvort deres Linned og Mun-
deringssager opbevarede; heller ingen Laas for deres Skuffer
nede i Classerne, hvort de havde deres Bøger og Tøgneappa-
rater.

Enhver Eiendel var forsynet enten med Navn eller Nummer.
Alt skulde ligge aabent og tilgængeligt for de Visiterende og
inspectionshavende Foresatte. Lige saa lidt maatte nogen Cadet
være i Besiddelse af Penge. Tilsendte Penge fra Forældre og
Bekjendte maatte af vedkommende Cadet uophødelig afgives
til Opbevaring hos Majoren som Kasseimester. Kun af denne
kunde Vedkommende efter dennes Skjøn, om saadant var
nødvendigt, ved Udgang eller ved Permission faae de behøvende
Penge udleverede.

Forholdsreglen, ikke at tillade Cadetterne at have lukkede
Gjemmesteder, havde imidlertid en stor Ulæmpe, hvilket det
følgende skal udvise. Respecen for »Mit og Dit» var nemlig
blandt Cadetterne yderst svag, thi manglede Een Et eller Andet,
saa undsaa han sig ikke for at rapse saadant fra en anden
Cadet, naturligvis hørende til en yngre Classe, før ikke ved
Visitten at blive tilkjendt Straf for det, han manglede.

Adgangen til den Berøvedes Gjemme stod jo aaben, og
Udførelsen af Tyveriet beqvæmmest, naar denne var fraværende.

Naar saaledes en Cadet spurgte en anden, som havde
erhvervet sig en manglende Ting paa nævnte Vis: »Hvorledes
fik Du det igjen?» saa svarede denne ganske aabenhjærtet:
»Jeg maatte paa Ære knibe det.»

Det at tilvende sig noget paa fornævnte Maade kaldtes
»at knibe».

At en yngre Cadet ved en saadan Lejlighed kom i For-

legenhed eller til at lide Straf for Skjødesløshed, anfægtede aldeles ikke Kniberen (Tyven).

Nummeret paa de knebne Sager, hvilke bestode i Instrumenter eller enkelte mindre Munderings- eller Armatur-Gjenstande, blev naturligvis af Kniberen strax forandret til sit Eget.

Vidste den Bestjaalne end, hvem Tyven var, turde han dog ikke melde denne, thi i saa Tilfælde vidste han, at han vilde faae en dygtig Dragt Prygl af den Ældre.

Dette var et Beviis paa den hos Cadetterne herskende Subordination. Den Ældre havde en uindskrænket despotisk Magt over den Yngre; til at bekræfte dette vil jeg erindre om den af Capitain W. afsagde Dom.

»Den Ældre har altid Ret!« og dette kunde tilvisse ikke andet end hjemle den Magt, som en Ældre saaledes kunde udøve over den yngre Cadet.

Den første Gang, jeg blev bekendt med den Maade, hvorpaa Cadetterne completerte manglende Gjenstande, var, da jeg som Landseneercorporal var kommanderet ind til Academiet for at tage Præliminair-Examen.

Jeg sad tilligemed nogle andre Cadetier i Tegnesalen, og havde mit Bestik staaende foran paa Bordet ved Siden af mig; da jeg, færdig med min Prøvetegning, vilde samle mine Apparater sammen, savnede jeg en Passer og en Ridsefjer. Jeg søgte paa Bordet og under Bordet, men Gjenstandene vare ikke til at finde. Da jeg kommer ud paa Gangen møder jeg min Fætter Cadet B. for hvem jeg beklager mig, over hvad jeg havde mistet, og yttre at det var mig ubegribeligt, hvorledes mine Sager var forsvundne. Sagde han da leende: »Ih, din Tosse! kan du ikke begribe det? der er naturligvis En, som har knebet dem.«

Som forud sagt, vare de Yngre stedse udsat for vilkaarlig Behandling af de Ældre og det ofte i en saadan Grad, at det var et Under, at saadant ikke medførte virkelige Ulykker.

Blandt andet var der den barbariske Skik, at enhver ny til Academiet ankommen Cadet maatte underkaste sig en Indvielsesscene — hvilket bestod i, at den Paagjældende blev bragt hen under Tuden af Vandposten, hvor han, medens 2de Cadetter holdt ham, af andre blev overpostet af Vand, saalænge som der var en tør Trævl paa ham.

Og den Proces blev exequeret. hvad enten det var Vinter eller Sommer. Dette tilløstes; det var jo et Hærdelsesmiddel for den unge vordende Soldat.

At jeg og nogle Andre ved vor Ankomst til Academiet ikke blev underkastet denne Daabsakt, var naturligtvis en Undtagelse. Med de mindre Cadetter blev der af de Ældre leget Himmelspræt, hvilket foregik paa følgende Maade: En Deel Cadetter stillede sig i 2 Geledder, Arm til Arm og Front imod hinanden; hvorpaa de lige overfor hinanden Staaende toge hinanden i Hænderne. Synderen, der skulde til Himmels, maatte lægge sig paa Maven over de ved den ene Ende staaende Cadetters Arme, hvor han paa Commandoet En, To, Tree! efter at være gynget et Par Gange op og ned, blev kastet saa høit til Veirs, som Vedkommendes Kræfter tillode det, idet han i det samme gaves en skraa Retning fremad, saa at han i Nedfaldet kom til at ligge over Armene paa de Næststaaende i Rækken; af disse blev Synderen paa samme Maade som første Gang atter kastet til Veirs, og dermed vedbleves indtil Enden af Rækken, hvorpaa Touren atter foregik tilbage.

Ved denne Action hændte det sig ikke sjældent, at den Himmelfarende ved sit Nedfald faldt igjennem Hænderne paa

dem, der skulde gribe ham, og tøvne de da mod Jorden, hvorved godt en Arm eller Been var udsat for at brækkes og Hovedet forslaaes. Men man havde aldrig hørt til Sligt.

En anden Fornøjelse bestod i »de vandrede Taarne.»

Taarnvandringen skete saaledes: 5—6 af de største Cadetter sluttede en Kreds med Armene holdte over hverandres Skuldre. Ovenpaa disse maatte nogle mindre Cadetter stille sig paa lignende Maade ovenpaa de førstes Skuldre, og ovenpaa disse igjen 2de af de mindre Cadetter, holdende hinanden om Halsen; herved var Taarnet færdigt. Nu begyndte Vandringen ved at den nederste Kreds bevægede sig snart til den ene snart til den anden Side, snart i opreist Stilling snart i bøiet, hvormed der fortsattes saalænge, indtil de øverst Staaende ikke længere formaaede at holde Ligevægten; de faldt da ned. Et Under, at der ingen ved denne Lejlighed kom til Skade.

Skjøndt der for mig ved Indtrædelsen blandt Cadetterne i en Alder af 20 Aar var meget, som jeg umuligt kunde bifalde, saa bevirkede Exemplet og Omgangen med flere Jevnaldrende, at jeg efterhaanden antog en Ungdommelighed, som under de Forhold, jeg var kommen fra, aldrig vilde have fundet Sted. Jeg blev endog ofte delagtig i manges Spøg og i mange Løier, der hidtil var mig fremmede.

En Spøg, hvori jeg dog ikke deltog, skal jeg her anføre:

Hver Søndag Formiddag var der Parade i Fægtesalen, hvor ogsaa den Afdeling, som skulde marchere til Kirke, stillede og fulgtes af en Cadetofficer.

Da Capitain W. ved at opraabe Navnene paa de Cadetter, der skulde i Kirke, kom til Navnet L. (en Cadet som laa i Byen), svarede den vagthavende Underofficer: »syge meldt!» Men nu fremtraadte en anden Underofficer og sagde, at han

havde seet L. paa 3. Divisions Paaklædningsværelse; hvorpaa Capitainen befalede sidstnævnte Underofficer at gaae op og hente L. ned. Denne gik da, og kom kort efter med den Rapport, at han havde fundet Kammeret aflukket, men gennem Ruden ved Siden af Døren seet L. staaende for det aabne Vindue (og tilføjede han, vist nok seet efter Legationsraad H.s Datter, som sad i et Vindue lige over for.)

Han havde banket paa Ruden og kaldt flere Gange højt L., men denne havde ingen Notits taget heraf, og vedblev at see ud af Vinduet.

Herpaa svarede Capitain W.: »Da skal jeg Fa'en slaae mig nok faa Knægten ned,» hvorpaa han fo'r op ad Trapperne til den øverste Gang, og saae ind ad det nævnte Vindue — ja rigtig, der staaer L. endnu i den søromtalte Stilling.

Herpaa raaber Capitainen: »L., L.!» idet han banker stærkt paa Ruden, — men uden at faa noget Svar. L. bevarer fremdeles den omtalte Stilling.

Dette gjør Capitainen rasende, og han udbryder: »forbandede Knægt! jeg skal nok faa ham vækket!» han iler nu ind paa sit eget Værelse, hvor han havde sine Hovednøgler. Med een af disse aabner han Døren og styrter hen til Vinduet, hvor L. staaer fuldt paaklædt med Chacot, Patrontaske og Sabel, og giver denne bagfra et vældigt Slag paa Siden af Hovedet, men springer i det samme forbauset tilbage, da Cadetten ved Slaget falder om paa Gulvet med Overkroppen til den ene og Underkroppen til den anden Side. Den omtalte Cadet var nemlig en udstoppet Figur, som nogle Cadetter havde opstillet, og hvis Indhold bestod af snavset Linned og uldne Sokker o.s.v.

Da Capitainen forlod Paraden for at hente L., sneg flere Cadetter sig efter ham for ubemærket at være Vidne til hans

Forbavselse. Gjennem det omtalte Vindue saae de da Virkningen af den nævnte Spas, men trak sig i god Tid ubemærkede tilbage. Man kan forestille sig Capitainens Harme og Iver for at faa Gjerningsmændene til dette Bedrag opdagede, men Alt i denne Henseende strandede paa Cadetternes Esprit du corps (deres Sammenhold.)

Endnu skulde jeg tilføje en anden Spads.

Ved de practiske Øvelser i Mineurtjenesten paa Amager det første Aar, jeg deltog heri, havde nogle Cadetter sat sig i Besiddelse af nogle Alen Krudtpølser, som vare blevne tilovers fra Mineladningerne; og Hensigten hermed var at anstille smaa Fyrværkerier i den derpaa følgende Leirtid.

Kongen havde en Gang for Alle tilstaaet 200 Rdl. til Fornøielse for Leirpersonalet og Opmuntring for Cadetterne i Leirtiden, skjøndt Sidstnævnte i ingen Henseende kom til at nyde godt heraf. Thi foruden at Pengene medgik til Vin og Lækkerier for Officererne, anvendtes de desuden til en splendid Diner paa Bellevue for samtlige Lærere.

Da paa en saadan Dag Cadetterne havde Lov, som det kaldtes, saa besluttede de at more sig paa det bedste i Leiren med at kaste Sværmere og Raketter og lave smaa Fladderminer, hvortil Materialet havdes af de paa Amager knebne og hjembragte Krudtforraad.

Da Commandeuren efter fornævnte Diner foreslog sine Gjæster at gjøre en lille Promenade, og han ankommen ved Springforbi kunde overse Plainen helt ned til Leiren, opdagede han en stærk Røg, hvorpaa han udbryder: »Ih, Du min milde Gud og Fader! jeg tror min Sandten, at Cadetterne stikker Ild paa Leiren.» »Aa! Capitain W., gaa dog der ned og see hvad de foretager dem.»

I lang Afstand saae man fra Leiren Capitainen kommende i Stormskridt ned mod denne, saa der var Tid nok til at tilintetgjøre alle Spor af Fyrværkeriet. Derefter spredte hele Mandskabet sig til forskjellige Kanter ud i Skoven, saa at, da Capitainen kom til Leiren, fik han hverken det Ene eller Andet at see.

Dog skulde der anstilles et alvorligt Forhør i denne Anledning, og derfor maatte Alt, hvad der kunde lede til Opdagelse, fjernes.

En af de mindste Cadetter i ældste Classe, F. B., havde under sin Sovemadrads gjemt et Stykke Krudtpølse; da han frygtede for, at det skulde blive opdaget, tager han dette, efter at Ronden om Aftenen var gaaet, og putter det, uden at tænke paa Følgerne, ned i Posten, som stod bag Slottet.

Hvad skeer nu?

Commandeuren lod sin Ordonants tidlig hver Morgen bringe et Glads koldt Vand fra Posten.

Efter at have modtaget et saadant Morgenen efter og sat det til Munden. spytter han det indtagne Vand ud og siger: »Hvad er nu det for raadent Vand, Du her bar bragt mig?»

Hvortil Ordonantsen svarer: »Det er fra Posten, Hr. Kammerherre!»

»Aa! vist ikke, gaae og hent mig et andet Glas.»

Dette skete, men ogsaa dette havde en raaden Smag og tillige en blaa Farve.

Derpaa udbryder Commandeuren: »Der er kommen Krudt i Vandet!»

Nu skred man til at undersøge Posten, og ved at pumpe stærkt, kom der ud af Tuden et Stykke Lærred, hvori der var Krudt. Dette gav Anledning til et strængt Forhør og

videre Visitation i Teltene, og dette ledte atter til at B. blev overbevist om at have havt Krudt, og for at skjule det stukket det ned i Posten.

Hans Straf lød paa 15 Fugtel; men nu fremstod der een af de store Cadetter, der, da han havde Medyndk med den lille B., der kun var 13--14 Aar gammel, erklærede sig som den Skyldige — og idet han blinkede til B., modtog han for ham de 15 Fugtel: Dog et smukt Bevis paa Kammeratskab!

En Eftermiddag havde jeg fra Leiren faaet Tilladelse til at gaac over til Virungaard, som ejedes af min Onkel Capitain E. M

Paa Tilbagevejen om Aftenen hører jeg allerede Retraiten blæses i Leiren. Frygtende for at komme for sildig vil jeg skyde Gjenvei over Marken, men løber vild i Mørket; og da jeg endelig opdager dette og seer, at jeg istedet for at komme til Hjortekjærshuset befinder mig paa Vejen mellem Lyngby og Fortunen, saa var der altsaa al Rimelighed for, at jeg ikke vilde naa Leiren førend Ronden var gaact; da jeg imidlertid seer en Hest i Tøier ved Landevejen, løber jeg til, løser den og kaster mig paa Ryggen af den, rider rask til for gjennem Fortunporten at komme til Leiren.

Jeg finder imidlertid Porten lukket, vender om og styrer Coursen ad Hjortekjærshuset til, men da jeg ogsaa seer Veien spærret her, slipper jeg Hesten, og gjør derpaa Forsøg paa at klattre over det af Enebærstænger dannede, men noget høie Dyrehaugehegn. Det lykkes mig ogsaa at komme op paa samme, men nu stod det tilbage at komme helskindet ned, hvilket ikke var saa let, da Hegnet var noget høit, og stod paa et Dige med en dyb Grav paa begge Sider, saa at et Nedspring var meget problematisk. Der var imidlertid intet andet Valg for mig end at vove det, men idet jeg forlod Gjærdet,

blev jeg hængende ved samme over en temmelig høi Dybde, da een af Gjerdestaverne havde faaet fat bag i mine Benklæder. Situationen var pinlig men meget kort, Stagen knækkede og jeg styrtede ned i Grøften, dog uden at komme til Skade. Derpaa ilede jeg alt hvad jeg kunde over Dyrehaugeplainen for at naa Leiren, hvilket jeg ogsaa var saa heldig at udføre, ligesom den inspectionshavende Officer kom gaaende med sin Lygte og nærmede sig Fløien af Teltrækken. Jeg fik netop Tid til at naae mit Telt, og fuldt paaklædt at kaste mig under mit Sengetæppe. Jeg snorkede, da Visitten stak sin Lygte ind ad Teltaabningen.

Næste Morgen kom en Bonde til Eremitagen og frembragte for Commandeuren Klage over, at en Cadet igaar Aftes havde taget een af hans Heste, som stod tøjret paa Marken, og redet paa den til Hjortekjærshuset og der sluppet den.

Foranlediget ved denne Klage blev alle Cadetterne ved Hjemkomsten fra Arbejdet om Middagen kaldte sammen.

Nu stod da Capitain W. frem og begyndte et Forhør, idet han paa sædvanlig Viis opfordrede den Skyldige til at træde frem, og tilføjede, da ingen meldte sig:

«Ja jeg veed Fa'en slaa mig nok, hvem Fyren er!» Hvor- efter han gik Kredsen rundt og stirrede Enhver stivt i Øjenene, idet han især dvælede ved Enkelte, som han havde mistænkt. Kun mig offrede han liden Opmærksomhed.

Som sædvanlig gav dette Forhør intet Resultat. Ingen Cadet havde været savnet ved Visitten; og Bonden maatte uden at faa Satisfaction gaa sin Vei.

Under Leirtiden spiste Officererne sammen med Cadetterne om Middagen. Ved Bordet havde Commandeuren for Skik, at kalde een og anden Cadet, som han kunde lide, hen

til sig, og byde ham et Glas Viin. Denne Favcur havde jeg nydt et Par Gauge.

En Morgen, da jeg skulde ud for at opmaale Tryggerød Plantage, havde jeg, medens jeg gik ind i een af Stuerne, hvor Maaleinstrumenterne gjentes, for at hente en Speisextant — lagt mine Requisitter tilligemed min Frokost indsvøbt i et Papir, og en lille Brændeviinsflaske paa et Bord i Entréen.

Da jeg kommer ud igjen, støder jeg paa Commandeuren, der har bemægtiget sig min lille Lærke. Han vender sig mod mig og siger: »Naa er Du af den Slags?» hyorpaa han fjernede sig, og jeg gik til mit Arbeide.

Da vi samme Dag kom til Middagsbordet og havde nydt Søbemaden, kalder Commandeuren paa mig, og da jeg var kommen hen til ham, byder han mig et Glas Vand, sigende: »Du holder jo af det klare?»

Efter at jeg med fuld Contenance havde tømt Glasset, gav jeg ham det tilbage og begav mig hen til min Plads.

Foruden vor egentlige Tjeneste i Lejren, maatte de, der vare udtagne til at gjøre Pagetjeneste, vandre tilfods fra Eremitagen til Frederiksberg Slot, ofte i stærk Hede, efter at vi først fra om Morgenen Kl. 6 til Kl. 11 om Formiddagen havde arbeidet i Terrainet og ofte gaaet et Par Mil.

Førend vi forlode Eremitagen fik vi kun et Bæger Mælk og et Stykke bart Smørrebrød, der som sædvanligt bestod af tyende sammenlagte Rundenommer, hvoraf der kun var et meget tyndt Lag Smør paa det ene. Middagsmad fik vi intet af, hvilket var saa meget mere pinligt, som vi staaende ved det kongelige Taffel maatte med tørre Munde see paa de mange kostelige Retter, som der bleve fortaerede.

Naar vi kom til Frederiksberg vare vi i Almindelighed

meget echaufferede og maatte skynde os med at iføre os vor Pagedragt, og vi kom da op til Taffelet meget varme og røde i Hovederne. Dette havde H. M. Dronningen bemærket, ja, og dertil paastaaet, at have kunnet lugte vor Transpiration.

Dette gav Anledning til, at Overhofmarschallen anmodede Commandeuren for Landcadetcorpset om at lade de opvartende Pager paa Hofkassens Regning befordre ved en leiet Vogn eller 2de, eftersom der var færre eller flere som skulde til Opvartning, nemlig 6 eller 12.

Efter at vi paa denne Maade vare blevne befordrede et Par Gange, kom der en anden Anmodning fra Hofmarschal-latet om, da Hofkassen ikke vel kunde bære denne Udgift med Vognleie, at lade Pagerne afgaae saa tidlig fra Eremitagen, at de efter at have tilbagelagt Veien tilfods ved Ankomsten til Slottet kunde have tilstrækkelig Tid til at afkjøle dem, forinden de mødte ved Taffelet.

Forresten var Leiertiden for Cadetterne en sand Fornøjelses Tour, da de her bevægede sig frit i Terrainet, og paa deres ensomme Opmaalings Toure ofte kom ind paa Landstederne og hos Bønderne, hvor de ikke sjælden bleve godt beværtede.

Jeg har før omtalt, hvorledes Cadetterne af en ældre Classe behandlede andre af en yngre Classe paa en inhuman Maade.

Saaledes var jeg det første Aar jeg var i Leiren med ældste Classe Gjenstand for en slig Behandling.

Jeg var nemlig en Dag kommen tilbage til Leiren fra en Opmaalingstour. Det havde regnet hele Tiden, og jeg var aldeles gjennemblødt. Jeg havde hængt mine Støvler til Tørring bag ved mit Telt. Da jeg stod foran dette og skiftede Klæder, fik jeg først den ene og strax derpaa den anden kastet hen

imod mig, og saaledes at den ene berørte min Skulder. Jeg vender mig om, og siger: »hvad er det for Drengestreger?» Hvorpaa en lille Underofficer træder frem og siger: »Hvad siger Du Corporal, Drengestreger?» »Ja vist», svarer jeg, »det er Drengestreger», hvorpaa den lille Mand (hans Navn var T., en af disse Drivhuusplanter, kun i en Alder af 13 Aar), truer mig med en Stok og siger: »Tag Dig iagt for hvad Du gjør!» hvorpaa han lod Stokken falde.

Sligt lod jeg mig ikke gefalle, jeg begav mig strax til Commandeuren, hvem jeg meldte det Passerede idet jeg sagde: »Hrr. Oberst, der er budt mig det af En af Deres Underofficerer, som ingen Officer ved det Regiment, hvorfra jeg er kommen, vilde have budt mig. Jeg forlanger derfor Satisfaktion; hvis ikke, opgiver jeg at tage Officers-Examen her ved Academiet, og gaaer tilbage til mit Regiment.»

Den nævnte Underofficer blev samme Dag paa en Vogn transporteret ind til Kjøbenhavn, hvor han paa Academiet maatte holde flere Dages Arrest.

I min Alder at maatte gjøre Pagetjeneste (agere Tjener), og det ofte mellem halvvoxne Dreng, var mig mindre end behageligt.

Dog, da man i denne Stilling og navnlig ved de store Hoffester fik meget at see og høre, saa fandt jeg mig til Slutning ret godt i det; ja, jeg kunde endog mangan Gang mere mig over Et og Andet.

Pagedragten var til daglig hørød Livkjole med pailleguul Krave og en Rad gule Knapper, gule Cachemirs Knæbenklæder, hvide Silkestrømper og Sko med Spænder, hvidt Halstørklæde. Til Galla var Kjolen saa vel paa Kraven som paa Brystet besat med brede Guldtresser, og ligesaa Skjøderne; til denne sidste Dragt hørte trekantet Hat med brede Guldtresser.

Udenfor Tjeneste kunde der bæres mørkeblaa Uniformsfrakke og rund Hat med en bred Guldresse om Pullen.

Da jeg havde lovet Kammerherre S., hos hvem jeg var en daglig Gjæst, at jeg, naar jeg ved een af de store Hoffester var til Opvartning og i fuld Galla, skulde komme hjem til dem og præsentere mig, saa løb jeg paa Kongens Fødselsdag den 28de Januar 1825, da der paa Amalienborg var stort Balparée, fra dette til Husarcasernen, uagtet det var et meget daarligt Vejr, der lidet passede til min letfærdige Salondragt.

I Reglen blev der i Pagekammeret trukket Lod om, hvilken af de kongelige Personer Enhver især skulde opvarte. Kongen og Dronningen havde hver 2 Pager, og hver af de andre kongelige Personer En. I Almindelighed vilde Pagerne nødig opvarte Kongen, Gud ved af hvilken Grund, jeg derimod meldte mig altid forlods. Kongen var let at opvarte, thi ved Taffelet nød han kun de 2de første Retter, dertil et eneste Glas Rødvind og et Glas dobbelt Øl. Naar han havde nydt disse Ting faldt han gjerne i Søvn, men sad alligevel rank paa Stolen; imellem kunde hans Hoved falde ned paa Brystet, men saa lagde Dronningen, der altid sad ved hans høire Side, sin Haand paa hans Arm, hvorved han da reiste sig og saa op. Dette kunde hænde et Par Gange, men saa var Kongens Taalmodighed forbi; han rejste sig pludselig, bukkede til høire og venstre idet han sagde: »færdig, færdig!» Taffelet var da hævet, efter at kun de færreste Retter vare nydt af Gjæsterne, hvoraf mange, medens de spiste, havde kastet ængstelige Blikke hen til Kongen, frygtende det velbekjendte »færdig, færdig!»

Som bekjendt var Frederik d. 6. meget maadeholdende, og han kunde derfor ikke lide, naar Nogen viste sig som Lækkermund. En Dag, da jeg ved Taffelet stod bag Kongens Stol,

sad der skraas overfor Højstsamme en Kammerjunker, som i en overdreven Grad tog Sukker til sin Ret. Dette blev bemærket af Kongen, som da vendte sig om til mig og sagde: »Page! siig til Lakaien, at han end en Gang præsenterer Sukkerskaalen for den Herre der, han har vist ikke faaet nok.»

En Dag da jeg havde Nr. 1 hos Kongen, og den lille W. H.,[✕] hvis Forretning det var at præsentere Desserten Nr. 2, nærmede sig for at række efter en Sølvskaal med Æbler, borede han sig ved denne Leilighed mod Instruxen frem mellem Kongen og Dronningen, der ved denne Manøvre flyttede sig tættere til hinanden. Der maatte aldrig mellem Kongen og Dronningen komme nogen Arm frem. Førstnævnte blev altid præsenteret ved venstre, Sidstnævnte ved høire Side.

Da Pagen vedblev at trænge paa, vendte Kongen sig om og sagde: »Hvad vil han?» »Have den Sølvskaal, Deres Majestæt!» svarede H., hvorpaa Kongen selv tager Skaalen og giver ham denne, som H. modtager med den ene Haand. Da imidlertid Skaalen var Pagen for tung til at holde med den ene Haand, faaer den en skraa Retning, saa at alle Æblerne vælte ud, nogle ned i Skjødlet paa Dronningen, medens Resten triller ind under Taffelet. Hvad gjør nu den lille H.? Han kaster sig ned paa Knæ, og kryber mellem Kongen og Dronningen ind under Taffelet for at samle Æblerne op. Dette blev imidlertid Kongen for stivt; han bukkede sig ned og gribende den lille Page i Kjoleskjøderne for at trække ham frem, sagde han: »Vil han herud!»

En anden Gang var der en Page, som skulde præsentere Prindsesse C. A. et Glas Vand paa en Sølv tallerken, men idet han løfter denne over hendes Skulder, faaer Tallerkenen en skraa Retning, hvorved Glasset glider og Vandet gydes over Prind-

sessens Bryst og ned i hendes Skjød. Ved at faae denne Duche af Isvand gav hun et høit Skrig fra sig.

Bemeldte Prindsesse bar altid sine Kjoler saa nedringede, at man kunde se hende helt ind i Armhulerne.

En Page, den unge Grev G. H.^x var dødelig charmeret i Prindsesse V. og tilbyttede sig derfor gjerne hendes Nummer.

Fyren var meget forfængelig, og vilde gjerne præsentere sit smukke hvide Linned, hvorfor han, for at et elegant Kalvekryds kunde komme til Syne, lod — stik imod vort Paaklædningsreglement — den øverste Deel af sin Kjole uknappet, hvilket en Dag bragte ham i stor Forlegenhed.

Da han saaledes havde Opvartning hos Prindsessen, og ved at præsentere hende et Fad med Trøfter søgte at komme hende saa nær som muligt, faaer en af hans Kjoleknapper fat i Prinsessens Coiffure, idet han derefter vil fjærne sig, rykker han saaledes i denne, at Prindsessen føler Smerte og giver et høit Skrig. Hun reiser sig halvt op, medens Pagen med Fadet i Haanden staaer bøiet over hende uden at kunne komme løs; hvorfor Prins F., der var hendes Bordcavaller, reiser sig, og endelig med Møie faar Prindsessen skilt fra Pagen; men da dette ikke kunde skee uden at rykke i Haaret, gav Prindsessen atter Lyd fra sig, hvorved Kongen seer der hen, og, da han mærker Situationen, udbryder: »Ho! Ho! det er V. der hænger sammen med Pagen!»

Et lignende Tilfælde, men af en anden Natur, passerede engang mig.

Jeg havde ved Lodtrækningen i Pagekammeret trukket Nummer paa Kronprindsesse C. Med dette Nr. vilde ingen bytte, da Prindsessen altid var saa urolig og vanskelig.

Jeg hørte en Gang, at hun sagde til en Page, som hun

syntes betragtede hende, medens hun spiste — idet hun vendte sig om mod ham: »Misundt Mad bliver ogsaa spist.»

Jeg skulde præsentere hende noget paa et meget stort og tungt Sølvfad.

Ved hendes venstre Side sad den gamle Overkammerjunker B., en meget tynd og mager Maud, i en livslidt hørød Uniform med langt hvidt, af Pudder og Pomade mættet og tilbagekæmmet Haar, (han tilligemed flere stadige Gjæster bleve af Pagerne tillagte Øgenavne — saaledes havde han faaet Prædicatet »Kjødsauce«). Denne gamle Herre converserede Kronprindsessen meget ivrigt, og medens jeg som sagt stod med Fadet imellem Prindsessen og ham, stak han Hovedet ind under dette, vedblev at tale, og fængslede Prindsessens Opmærksomhed i den Grad, at hun nølede med at tage for sig. Jeg, der stod med det tunge Fad og Hænderne indsvøbt i en Serviet i en meget genert Stilling, maatte flytte den ene Haand for at faa bedre Tag.

Ved denne Leilighed faar jeg fat i Overkammerjunkeren's Coiffure, hvilket denne ikke bemærker, før Prindsessen er færdig med sin Anretning og giver mig Vink herom. Jeg snapper nu Fadet hurtigt til mig, og da jeg derved kommer til at rykke den gamle Herre i Haaret, reiser han sig halvt i Veiret og giver et Skrig fra sig. At slippe ham strax var mig umuligt, uden derved at tabe Fadet, hvorfor det varede noget, inden vi kunde blive hinanden qvit.

Imidlertid var Overkammerjunkeren's Coiffure kommen i saadan Uorden, at den vækkede almindelig Opmærksomhed blandt Gjæsterne, hvoraf mange endog udbrød i Latter, og da der ved min ufrivillige Berørelse med Mandens Haar var fremkommet to lange Tjavser, der stode op som 2de Horn, foran-

ledigede dette den unge Prinds F., der sad ved Siden af den yngste Prindsesse, til at udbryde:

»V. see! see! Moses med to store Horn! Potifa'ir med større.»

At den gamle Overkammerjunker saavel som Overhofmarschal M. laante mig, den første nogle bistre, den anden nogle truende Øjne, var jo ikke saa urimeligt.

Jeg, der ufrivilligt var kommen i denne ubehagelige Situation, og bleven Aarsag til, at en gammel Mand blev til Latter ved det kongelige Taffel, var meget ilde tilmode. Medens de andre Pager morede dem kosteligt herover — kunde jeg vente en drøi lrettesættelse i denne Anledning.

Da vi vare komne ned i Pagekammeret for at klæde os om, indtraadte en Lakai med Anmodning om, at den Page, der havde opvartet Kronprindsen, strax vilde komme op til Overhofmarschallen. Jeg tænkte: »nu er Ronden rigtig.»

Da jeg kom ind til den høist elskværdige gamle Mand, modtog han mig med følgende Ord: »Nu! jeg har oplevet og seet mange Pagestreger, thi ogsaa jeg har engang været Page, men Mage til den Forestilling, som den De idag har givet ved det kongelige Taffel, har jeg endnu aldrig været Vidne til», her gjorde han et lille Ophold og saa mig vredt i Øjnene; derpaa sagde jeg:

»Deres Excellence! tillad mig?»

Han: »Nu, har De nogen Undskyldning saa tal.»

Jeg: »Deres Excellence! se paa mig, er jeg en Dreng? Jeg er 20 Aar, min Stilling som opvartende Page følger med min Stilling som Cadetunderofficer. En Stilling, som jeg helst vilde være fri for, har jeg aldrig attraaet. Tror De, at et Menneske i min Alder kunde gjøre sig skyldig i en saa util-

ladelig Handling? Pagestreg som D. E. behager at kalde det? Nej! D. E., det var et Uheld, fremkaldt ved en tilfældig Orstændighed.»

Hs. Excellence saae paa mig.

Og efter at jeg nøjagtig havde forklaret Aarsagen til og Sammenhængen med Affairen, sagde han:

»Nu vel! Jeg troer Dem! men jeg kan ikke undlade, idet jeg meget beklager, at det Skete er hædet Dem, at advare Dem for Fremtiden, og anbefale Dem mere Forsigtighed.

Idet jeg sagde: »Jeg takker D. E.! derom kan De være forsikkret«, bukkede jeg og gik.

Et Nummer, som Pagerne ogsaa nødig vilde trække, var H. M. Dronningen. Hun var meget nøieseende. Da en Page ved Navn R. engang præsenterede hende en Sølv tallerken, var hans Tommelfinger kommen en ganske lille Smule uden for den Serviet, der skulde dække hans Haand. Da Hendes Majestæt bemærkede dette, sagde hun: »Vil De være saa god at bringe mig en anden Tallerken; der kan være Ange (Damp) af Fingren.

En Uskik for Pagerne var, at Alt hvad de Kongelige af Dessert lode blive tilbage paa Deres Tallerken, tilfaldt disse; dette blev da fortæret, naar Taffelet var hævet. Af Velvillie mod Pagerne, der med tørre Munde maatte staae og see paa alle de kostelige Retter, som bleve fortærede, var der flere af de kongelige Personer, som, forinden de forlode Taffelet, opdyngede en Mængde Slikkerier, hvilke de saa, forinden de reiste sig, med et Smil rækkede til den bagved dem staaende Page. Hvad mig angaar, var jeg for stolt til at beholde saadant; jeg gav det altid til den bagved staaende Lakai.

Blandt de Sager, som saaledes bleve ladte tilbage paa

de kongeliges Tallerkener var ogsaa undertiden en Masse skaa-
net hvidt Sukker; med dette dreve Pagerne Tuskhandel med
Hofconditoren, der ved Enden af Salen stod bag ved sin Disk.

For Sukkeret fik de af Denne Kager. Undertiden hændte
det sig, at der ved denne Handel opstod Uenighed mellem
Pagerne og Conditoren, naar denne Sidste ikke vilde give dem,
hvad de forlangte; og for at hævne sig, var der undertiden
een eller anden Page som traadte den gamle Conditør G. paa
Fødderne, hvilket voldte ham store Smerter, eftersom han paa
Fødderne, som de tynde Sko indesluttede, havde mange Liig-
torne.

For at Pagerne ikke skulde faae saadanne Sager, som de
Omtalte, hjem med sig, var der i Pageklæderne ingen Lommer.
Ikke destomindre forsøgte nogle af de Mindre og ganske Unge
at forskaffe sig Lommer ved at opsprætte Foeret i Skjøderne.

Paa Kongens Fødselsdag den 28. Januar 1825 havde der
været Gallataffel paa Amalienborg, og ved denne Leilighed
havde Pagerne været iført Gallauniform. Tiden gik, indtil
Kongen den sidste Torsdag i Fasten skulde præsidere i Høieste-
ret, hvorefter der som sædvanlig atter skulde være stort
Gallataffel.

Pagetjeneren Hr. V. fik i denne Anledning alle Galla-
uniformerne frem for at udbanke og børste dem; man kan
tænke sig hans Bestyrtelse, da han finder, at paa 3/4 af de
mindste Nummere ere Skjøderne i bare Laser; Rotterne havde
afædt dem, da der mellem Ydertøiet og Foeret havde været
Løvninger af bløde Kager.

I sin Vaande iler Pagetjeneren ud paa Academiet og mel-
der dette til Commandeuren. Det var en fatal Historie, thi
allerede næste Dag skulde Uniformerne i Brug.

Efter at have faaet denne Rapport, kaldte Commandeuren alle de Cadetter sammen, som hin Aften havde været til Opvartning, og holdt et strængt Forhør.

Ved dette blev det constateret, at 3de af de mindste Pager, B., B. og H. havde skaaret Foeret itu paa Uniformerne for derved at faae Lommer, hvori de da havde transporteret Kager fra Taffelet ned til Pagekammeret. De 3de Syndere bleve derfor straffede med Arrest.

Det lykkedes imidlertid ved Corps-Skræderen E.s Dygtighed at faa ovennævnte Uniformer reparerede til den bestemte Tid.

Det kunde imidlertid ikke andet end ærgre os Ældre, at denne Historie kom frem endog til Hoffet, blev omtalt og gav Stof til Moro der og i videre Kredse. Navnlig jeg som den Ældste ærgrede mig meget over det Passerede.

Jeg kaldte derfor alle Pagerne sammen, og sagde, at jeg som den Ældste havde et Forslag at gjøre dem, og det var, at ingen Page herefter skulde tage noget af, hvad de kongelige havde lagt paa Tallerkenen, men give det til Lakaierne.

Dersom Nogen handlede herimod, skulde han være hjemfalden til den Straf som de Andre i Forening maatte ville dictere ham.

Dette Forslag blev enstemmigen antaget og overholdt, saalænge som jeg gjorde Pagetjeneste.

Senere fik jeg at vide, at efter at jeg med mit Hold var afgaaet fra Academiet, gik det atter i den gamle Gjænge.

For Pagerne bestod der ved Academiet en saakaldt »Kortcasse«, som bestyredes af Adjutanten Lieutenant T. Indholdet af denne blev ved Pagernes Afgang fra Academiet deelt imellem dem.

Nævnte Casses Indhold bestod nemlig i de Kortpenge,

som bleve erlagte ved de kongelige Spilleborde, naar der af de høie Herskaber ved Hoffester blev spillet Kort.

De hos de spillende Personer opvartende Pager indsamlede disse Penge, og afleverede dem til Adjutanten, som heraf anskaffede de Kort, som ved hine Løjligheder bleve brugte.

Ved at omtale disse Kortpenge bringes i min Erindring en besynderlig Passage.

Det var ved et Hofbal, hvor der blev spillet Kort, at Prinds C. (Chr. 8.) havde lagt en 5 Rdl. Seddel paa Bordet ved Spillet's Ophør. Skjøndt denne høie Herre ellers kun gav 1 Rdl. i Kortpenge, saa troede dog den opvartende Page B., at Prindsen af en sjælden Genereusitet denne Gang havde lagt 5 Rdl.; han tog derfor denne tilligemed de andre Spillepenge, som han ved Hjemkomsten paa Academiet afleverede.

Dagen efter kommer der til Commandeuren en Lakai fra Prindsen med et Brev, hvori Prindsen formelig beskylder Pagen for, at han uberettiget havde sat sig i Besiddelse af Prindsens Femdalersseddel. Da Pagens Adfærd ved denne Leilighed var aldeles udadlelig, blev der fra Corpsets Side ikke gjort andet, end at man sendte bemeldte Femdalersseddel tilbage til Prindsen med fornøden Forklaring.

Denne Passage kunde ikke andet end vække en billig Harm hos os Alle.

Til de foranførte Smaaaheld, som havde fundet Sted hos Pagerne, skulde jeg endnu tilføie et:

»En Page kom med en Tallerken Kjørvelsuppe, som han skulde præsentere Landgreven af Hessen; men i det samme Pagen rækker Haanden frem med Tallerkenen, gjør Landgreven en Bevægelse med den venstre Arm, hvorved Tallerkenen faaar

et saadant Stød, at sammes Indhold flyder ned ad Ryggen paa den høie Herre.

Frederik d. 6. spillede som bekjendt aldrig Kort. Naar der var Hofbal, sad han sædvanlig paa en Stol ved Indgangen til Balsalen, og saa paa de Dandsende, medens han derhos med Dupskoen af sin Sabelskede slog Takt til Musikken.

Kongens Page var saaledes hele Aftenen uden Function; kunde derfor gaae omkring fra det ene Gemak til det andet, ja endog ind i Balsalen og se paa de Dandsende.

Da jeg ved en saadan Leilighed havde Opvartning hos Kongen, benyttede jeg mig af den ovennævnte Fritid. Jeg var saaledes kommen ind i Balsalen, og gik omkring langs med Væggen bag de Dandsende, da med Æet Prindsesse V. med sin Cavaler, en Oberst L. i russisk Uniform med smaa Guldsporer paa Skoene, fra en Vienervals standsede tæt ved mig, saaledes at jeg maatte træde tilbage til Væggen i Nærheden af en stor Kamin.

Prindsessen var dengang meget ung, og morede sig undertiden med at gjøre Pagerne flove. Ved denne Leilighed var det min Ringhed, der skulde holde for. Ladende som hun ikke saae eller bemærkede mig, traadte hun det ene Skridt tilbage efter det andet, indtil hun havde tvunget mig saa langt tilbage, at jeg ikke kunde komme længer, saa at hun tilsidst traadte mig paa Foden; hun vendte sig nu ligesom forbauset om, saa paa mig, og foer saa igjen hurtigt bort i Vienervalsen.

Jeg havde samme Aften et Par Spænder i mine Sko, hvis Hager stak igjennem Overlæderet, og foraarsagede mig en sand Pine: jeg gik derfor ind i et mørkt Gemak og satte mig bag en aabenstaaende Dør, saaledes at denne skjulte mig aldeles. Da jeg havde siddet der en liden Stund, kom en sort-

klædt Dame, i hvem jeg kjendte en af Kronprinsessens Hofdamer (Enkefru B.)^x løbende ind i det mørke Gemak, forfulgt af en Herre. Da hun standsede midt i Værelset slog han Armen om hendes Liv og gav hende et Smækkys. Hun søgte at væрге sig for ham, og sagde: »Gud! Hvad tænker De paa!« I det samme kom jeg til ved en ufrivillig Bevægelse at røre ved den aabenstaaende Fløjdør, som da gav et Knirk, hvilket gav Anledning til, at denne tète á tète endte med at begge de her Omtalte i al Hast ilede ud af Gemakket.

Da jeg nu er ved at omtale mit Ophold paa Landcadetacademiet, vil jeg ikke undlade at give en liden Beskrivelse over Cadetternes Forpleining og af deres Arbejdstider.

Klokken 8 om Morgenen samledes Alle i Spisesalen, hvor Enhver fik et Bæger varmt Øl med Sirup i, og dertil to sammenlagte Rundtenommer Rugbrød, hvoraf kun den ene Halvdeel var belagt med et meget tyndt Lag Smør.

Kl. 8 stillede vi Alle til Morgenparade i Fægtesalen, hvor da, efter at der var formeret Kreds, Morgenbønnen blev oplæst af den vagthavende Underofficer.

Bønnen blev oplæst af Psalmebogen, hvori der for hver Dag i Ugen fandtes en særskilt.

Om jeg mindes ret, stod der i Torsdagsbønnen: »Dersom Du ikke bevarer Staden, da vaage Vægterne forgæves.« Men da det nu netop ikke var Torsdag den Dag, saa gav det Major de S. Anledning til at henvende sig efter Paraden til Underofficeren, som havde oplæst Bønnen, med følgende Bemærkning: »Fa'en fare mei! min kjære Ven! kjære Ven, det var ikke Torsdags, Torsdags Bønnen vi skulde have, det er jo Onsdag i Dag, i Dag, Onsdag.«

Efter Undervisningen fra 8—10 Formiddag styrtede alle

Cadetterne ud af Classerne til Madskabel, som stod ude paa Gangen, hvor Taffeldækkeren og Een af Oppasserne stode, den tørste for til hver især at uddele $1\frac{1}{2}$ Portion Smørrebrød og den Sidste for at udskjænke til hver Cadet et Glas Øl. Ved en Portion forstodes som anført 2de sammenlagte Rundtenommer.

Det var nu tilladt Cadetterne at nyde deres Frokost, hvor de fandt for godt, enten i Classen, paa Gangen, i Spisesalen eller i Gaarden, hvorhen dog alle især i godt Vejr begavede sig, og toge Plads paa de derværende Bænke.

Efter Friquarteret begyndte Undervisningen igjen, og varede til Kl. 1. Maden var i Reglen sund og upaaklagelig. Hver Dag i Ugen havde sine bestemte Retter.

Ved Bordet sammen med Cadetterne spiste den inspectionshavende Officer. For hver 5 Cadetter blev der sat en stor Terrin med Søbemad. Terrinerne saavel som Tallerkenerne vare alle af Tin.

Hver Cadet havde ved Ankomsten til Academiet maattet medbringe en Søbesske, hvilken ved Afgangen tilfaldt Taffeldækkeren.

Af Formad kunde Enhver faae saa meget han vilde og kunde spise. Eftermaden blev derimod frembaaret i passende Portioner, men disse vare ogsaa rigelige; ja, det hændte sig ofte, at Een eller Anden kunde levne noget deraf, og tage det med fra Bordet for at nyde det til sit Smørrebrød, navnlig naar der, som 2de Gange om Ugen, vankede Oxesteg.

At have lidt til Smørrebrødet var kjærkomment. Naar nu en Lækkermund saae, at en Cammerat var i Besiddelse af et Stykke Steg, og sagde han: »Vil Du belægge mig Et for Et?» vilde det sige saa meget som, at Førstnævnte vilde give den Anden et Stykke bart Smørrebrød for at faae Kød til det

Andet. Denne Handel gik ofte for sig mellem en Lækkermund og en meget Graadig.

Fra Kl. 2—4 var der Undervisning; derpaa fulgte et Friquarter med 1 Portion Mellemmad lig Frokosten.

Fra 4—6 atter Undervisning eller Øvelser.

Kl. 7 fik Cadetterne deres Aftensmad, som bestod i 1½ Portion Smørrebrød og 1 Glas Øl.

At Forpleiningen var sund og god, derpaa afgav Cadetternes Sundhed og friske Udseende et tydeligt Bevis. Mærkværdigt var det, at svagt udseende, ny ankomne Cadetter, altid efter et kort Ophold paa Academiet fik et smukt og sundt Udseende. Avindsyge fandt ikke Sted blandt Cadetterne.

Reveillen var om Sommeren Kl. 5, om Vinteren Kl. 6.

\ Kl. 10 om Aftenen var det Sengetid. Sovesalen var paa Loftet med 2de Rader Senge, til hver Seng hørte en Madradsse og en Hovedkile, begge stoppede med Krølhaar, et Par Lagen og 2de uldne Tæpper. Hver Classe havde sine Senge paa Rad med Inspectionsunderofficererens paa Fløien.

Kl. 11 gik Ronden, som paasaae, at Alle vare i Seng.

Skjøndt det var forbudt at sidde oppe efter Kl. 10, var der dog mange Cadetter, som, naar det lakkede ad den aarlige Examen, stode op, efter at Ronden var passeret, og begave sig ned i deres Classe for der i Ro at kunne læse.

Det er vel ikke at undres over, at Cadetterne i de faa Timer, de havde fri, især i de lange Vinteraftener, eller naar de om Helligdagene paa Grund af en ringe Forseeelse, et Maadeligt, eller en manglende Knap eller Hægte havde Huusarrest, morede sig indbyrdes med Et og Andet, saa som at varme Øl eller stege Kartofler i Kakkellovnen i Classen, hvor de sadde; Classen var baade Læse- og Dagligstue. Men disse Smaafor nøjelser bleve

ofte paa en ubehagelig Maade forstyrrede enten ved den inspectionshavende Officers Mellekomst, eller af en eller anden ondskafuld Underofficer, der ikke alene væltede Ølpotten, eller kastede Kartofflerne ud over Gulvet, men endog dertil regalerede vedkommende Kok eller Kokke med et Supplement Rottingslag.

Endnu værre gik det, hvis vedkommende Inspectionshavende forefandt i Bordskufferne Kartoffelskrællinger eller Hoveder af Spegesild, naar man ikke havde faaet Leilighed til at skaffe disse Sager til Side.

Man troe ikke efter den Beskrivelse, som jeg har givet over Academiet med Hensyn til Officerernes og Lærernes som ogsaa Cadetternes Færd, at der fra denne Institution skulde udgaa raa og udannede Mennesker; Nei! paa ingen Maade: med Guldqvasten i Sabelfæstet var Cadetten pludselig forvandlet til Cavaller.

Blandt de unge Mennesker, som fra denne Anstalt udgik, bleve Mange dygtige Officerer.

Af vore høiere Officerer stode de høiest, som havde været Landcadetter; som yngre vare Subordination og Disciplin dem indpodede, og denne for Armeen saa vigtige Støtte og Opholder har baaret gode Frugter.

Tiden har desværre forandret sig meget, og bortkastet et og andet fordums Gode; dertil tør man vel regne Landcadet-academiets Nedlæggelse. Hvorfor skete dette, medens Søcadet-academiet endnu bestaar?

Grunden er vel den, at Søetaten altid har været nrere begunstiget end Landetaten.

Æresfølelsen var hos Landcadetten en Egenskab, som var meget fremtrædende, om den end ofte viste sig mest i det Ydre.

Imidlertid hørte man sjælden nogen Cadet at bande, hvorimod det gjængse Bekræftelsesmiddel var »Paa Ære«! Et Ord der dog ofte blev misbrugt ved altfor jevnlig Anvendelse.

Man fandt blandt Cadetterne yderst faa Sygdomstilfælde. Kosten, legemlige Øvelser, Beklædningen, Leiet m. m. hærdede de unge Mennesker og gjorde dem skikkede til at taale et Fællivs Besværligheder. En Sygdom, som aldrig fandt Sted blandt Cadetterne, var Orm, end ikke blandt de yngste, der ofte kom ind i det 9de eller 10de Aar; jeg antager at det varme Øl med Sirup, som de nøde om Morgenen, samt det meget Rugbrød var Aarsag dertil.

Besyderligt nok var det Lun faa Forkølelses Tilfælde, som fandt Sted, uagtet Cadetterne hjemme i Huset næsten alle gik med Lærreds Benklæder, og ude i den strengeste Vinter uden Overfrakker eller Kapper, medens Artillericadetterne dog vare forsynede med en Chenille med stort Slag.

Ved Academiet var som nævnt en Taffeldækker og 3de Opvartere, Sidstnævnte til Opvarkning i Spisesalen med at frembære Maden fra Kjøkkenet samt for at reengjøre Localerne.

En Portner var tillige Pedel og i denne Egenskab Executor, naar een af de yngre Cadetter skulde afstraffes med Riis, hvilket Ord i Dommen, som oplæstes ved Parolen, lød saaledes: »afstraffes ved Lambrecht«.

Corpsset havde 6 Rideheste for ældste Classes og Afgangsklassens Øvelser i Ridning.

Endvidere ved Øconomien under Capitain Weyhe en Kogekone og en Kokkepige.

Hver Morgen mødte en Slavesergeant med 2de Slaver, der skulde gjøre Gaarden reen.

Det var i Reglen de samme Folk. Blandt disse Slaver

var der en, som gik under Navn af »sorte Fritz«; denne gjorde sig særdeles yndet af Cadetterne, idet han gjorde Kunster for dem, og producerede sig som Taskespiller og Tyrolersanger.

Skjøndt jeg under mit Ophold paa Academiet ofte led Mangel paa de allernødvendigste Ting, saasom Bøger og Klædningsstykker, hvilke Ting jeg selv skulde anskaffe mig, men hvortil jeg ingen Midler havde, saa kom jeg dog ved mine Cammeraters Medfølelse og Godhed saa temmelig godt ud af det; thi hvad Bøgerne angik, saa fik jeg disse til Laans, og hvad Munderingsstykkerne angik, saa fik jeg af mine Cammerater Bycadetterne imellem eet og andet brugt Stykke, saa en Trøie og saa et Par Benklæder, som jeg saa med egne Hænder selv afpassede, undertiden vendte.

I Særdeleshed kneb det grueligt for mig det sidste Aar, da jeg var i Afgangsclassen; baade min Mundering og mine Benklæder var luvslidte.

Den aarlige offentlige Examen, egentlig Præsentation, for Kongen nærmede sig, hvortil jo Alle skulde være en grande tenue, men jeg! ja Gud hjælpe mig! med mig saa det i denne Retning bedrøveligt ud.

I min Vaande henvendte jeg mig til Commandeuren. Efter at have bedet ham om at tage mit luvslidte Ajustement i Øjesyn, og gjort ham bekjendt med min Uformuenhed til at faae dette saaledes restaureret, at jeg ved den forestaaende Præsentation for H. M. Kongen kunde præsentere mig blandt mine Cammerater, der Alle vilde møde i nye Uniformer, bad jeg ham om at ville tillade mig at indgive en Ansøgning til Kongen om et lille Gratiale, samt om at anbefale

denne. Herpaa lød Svaret; »Nei! der bliver nok for Dig at bede Kongen om.»

Gud veed hvad, tænkte jeg!

»Men», tilføjede han, »kan 10 Rdl. hjælpe Dig, saa kan Du faae disse i Afdrag paa Dine privat indestaaende Ekviperingspenge.»

Dette var vel saare lidet, men jeg modtog det dog, og anvendte Pengene til derfor at købe nogle nye Sølvtrædser til Besætning paa min Krave og Opslagene paa min Mundering, samt et Dousin pletterede Knapper, noget Traad og lidt Silke.

Nu skulde da Restaurationen af mine Munderingsgjenstande d. v. s. Trøje og Buxer gaae for sig, mais comment? Trak jeg disse af, saa var jeg nøgen, thi jeg eiede ikke mere end hvad jeg gik og stod i. Que faire?

For det første maatte jeg være fri for Tjeneste og Øvelser paa Akademiet; for det andet maatte jeg, naar jeg skulde sye paa mine Buxer, som jeg vendte, krybe i Sengen og der arbeide paa dem.

I denne Anledning meldte jeg mig syg i Qvarteret.

Efter at være bleven færdig med min Mundering, og da jeg skulde til at sye paa mine Buxer, til hvilken Ende jeg som sagt var krøben i Seng, gaaer Døren til mit Kammer op. Ind træder Major de Seue, stiller sig i en inquisitorisk Stilling og siger:

»Fa'en fare mei!» »Barth! Barth! ikke syg. Barth meldt sig syg. Barth ikke syg!»

»Nei Hr. Major!» svarede jeg, »De seer jeg har andet for end at være syg; jeg syer, jeg vender mine Buxer! Der-som De melder mig til Commandeuren for Skulking, saa beder jeg dem tilføie, i hvilken Situation De har fundet mig.»

Derpaa gik Majoren, idet han vedblev: »Barth! Barth ikke syg, ikke syg.»

Hvad jeg mest led Mangel paa, var Fodtøi; det gik saa vidt, at jeg en Søndag maatte blive hjemme for selv at forsaale mine Støvler. Et Stykke Pumpelæder, som en permitteret Landsener forærede mig, satte mig i Stand dertil.

Engang viste jeg en Academicadet mine Støvler, hvori Saalerne var aldeles opslidte, og da han saae, hvor krænkende dette var for mig, sagde han: »jeg troer at vi passer Fodtøi sammen! lad os bytte Støvler, saa leverer jeg Dine Støvler til Skomageren paa mit Nummer, og naar de saa kommer forsaalede tilbage, saa bytter vi igjen Støvler.» Paa denne Maade blev jeg flere Gange hjulpet ved andre Cammerater.

Som sagt var der hvert Aar efter den almindelige Examen Præsentation for Kongen, der som bekjendt vilde see og høre, hvorledes det gik til overalt. Den elskelige Konge troede, at han saaledes kunde controllere sine Embedsmænd. Blev han heri ikke bedraget eller ført bag Lyset andre Steder, saa blev han det ved Landcadetacademiet. Præsentationen var kun Humbug.

En 14 Dage eller 3 Uger før Kongen skulde komme, blev der daglig i hver Classe og i hver Time afholdt Examination af Lærerne i deres forskjellige Fag. Men for at Examinationen for Kongen kunde gaa rask, og Svarene af Cadetterne blive tilfredsstillende, blev i hver Classe de Flinkeste udpegede og stillede paa høre Fløi, og dertil stadigen øvede i at svare rask paa de givne Spørgsmaal, der altid vare de samme. Man vidste, at Kongen overlod til Lærerne at rette deres Spørgsmaal til hvem de vilde, og at Kongen ikke havde Taalmodighed til at gaae langt ned i Rækken. Sjældent blev der i

nogen Classe examineret flere end 3 eller 4 fra Fløien af, og de givne forberedte Svar gik rask og flydende.

Havde Kongen derimod selv udpeget, hvem af Cadetterne han vilde høre, da var Resultatet næppe blevet saa glimrende. Kongen mødte den nævnte Dag med sin Stab Kl. 9 om Formiddagen paa Academiet, hvorpaa Examinationen strax begyndte med Afgangsclassen og derpaa ned efter med de andre Classer indtil Kl. 1, Cadetternes Spisetid. Efter at disse vare placerede staaende ved Bordene, kom Kongen og smagte paa Maden, derpaa gik han.

Medens Cadetterne spiste, var Kongen med Suite Commandeurens Gjæster til en frugal Frokost, en dejunner á la fourchette, thi det vilde være upolitisk at byde Frederik 6. et lukullisk Maaltid, da han selv var den personificerede Tarvelighed og Nøisomhed.

Efter dette Maaltid fortsattes Examinationen med de yngre Classer og Fremvisning af Haandarbejder samt Skrivning, Frihaands- og Korttegning og Fortifications-Tegning.

Til Slutning overværede Kongen i den stærkt oplyste Fægtesal fra en Balcon Præsentationen i Voltigering, Fægtning, Hugning og Dands, som bestod i Menuet- og Vaabendands med Huggertes, Skjolde og Hovedvisir. Og hermed endte Præsentationen, som den gamle Konge havde overværet staaende fra 9 om Formiddagen til 8 om Aftenen, med Undtagelse af $\frac{1}{2}$ Times Hvil ved Frokosten hos Commandeuren. Selv nød han kun et Glas Madeira og et Par Stykker Smørrebrød.

Efter at Kongen havde forladt Academiet, kom som man siger: »Rosinen i Pølseenden.»

De Underofficerer, som fra Classen havde bestaaet Officers-

Examen, og nu som Officerer skulde gaa ud i Armeen, bleve kaldte til Møde i Conversations Salen, hvor Commandeuren med samtlige Officerer og Lærere vare til Stede. Her blev af Adjutanten nu oplæst H. M. Kongens Resolution af Dags Dato, hvori velkommende udnævntes til Secondlieutenanter i Armeen med Ancienitet af 24de December f. A.

Derpaa sluttede Commandeuren Høitideligheden med de Ord: »Hvem der nu har sin Portépée hos sig, kan sætte den i Sablen!» Dette skete da straks; Enhver havde medbragt sin Guldqvast, thi man kjendte forud Formelen.

Det var et høitideligt Øieblik! nu var al Tvang forbi, fri og frank som Fuglen i Luften følte vi os. Vi kunde gaae ud og ind ad Porten uden at behøve Orlov i de faa Dage, der endnu lænkede os til Academiet.

Da det i Reglen var Enhver tilladt at komme til det Regiment, som han ønskede, angav jeg mit Ønske at komme tilbage til det Regiment, hvorfra jeg var kommen, nemlig det sjællandske Landseneer Regiment.

Men hertil svarede Commandeuren: »Der er ved H. M. Kongens eget Regiment 4 vacante Officersnummere. Kongen har til disses Besættelse bestemt 4 af de til Officers-Examen bedst bestaaede, og Du er Een af disse, saa Dit Ønske kan ikke blive opfyldt.»

Skjøndt dette Svar var temmelig nedslaaende for mig, saa trøstede jeg mig med den Ære at komme til Kongens eget Regiment.

Forinden jeg ganske forlod Academiet, kan jeg ikke andet end i Erindringen at bringe de Familier, som havde hjulpet mig, min hjerteligste Tak for deres Godhed imod mig, medens jeg var paa Academiet.

Min Middagsmad fik jeg paa bestemte Dage saaledes:

1 Dag hos Kammerherre Sperling, hvor jeg tillige tilbragte Aftenen hver Søndag, da jeg kom for at gennemgaa Sønnens Lectier; 2 Dage hos min Grandonkel, Commandeur Braun; 2 Dage hos min Onkel, Major Schultz, og 2 Dage hos min Stedfaders Broder Apotheker Achen.

Aftenerne tilbragte jeg stadigen hos Major Sperlings i Husarcasernen, hvor jeg læste med hans Søn Ulrik, som var Cadet i en af de yngste Classer. Det var især denne Familie, som jeg mest var takskyldig for den Godhed, den viste mig. Af Major Sperling fik jeg min første Portépée.

Kammerherre Sperling havde en Søster, der kaldtes Tante Friedchen. Hun var Hofdame hos Dronningen, og kom hver Aften kørende i en kongelig Kareth, som ogsaa afhentede hende til en vis Tid. I denne høie Dames Yndest kom jeg til at staae ved at tilskjære hendes Penne, hvoraf hun gjerne 1 Gang om Ugen leverede mig et Bundt paa 50 Stkr.

En lille morsom Historie, som jeg havde paa Academiet, strax efter at jeg var kommet ind i Afgangsclassen, og som burde have været anført længere foran, maa jeg dog anføre.

Det var paa min Onkel Emils Fødselsdag den 8de Januar 1825, at jeg var inviteret til Bal paa Virungaard, hvortil jeg var blevet anmodet om at tage en Cammerat med. Valget faldt paa Een ved Navn Melsted. Vi vare i Middagstiden gaaet ned i Borgergaden, og havde hos en Vognmand leiet en Vogn til om Aftenen; paa Grund heraf kom vi et Par Minutter for sildig til Paraden, og herfor bleve vi strax tilkjendt Arrest paa 24 Timer. Ankommen i Arresten siger jeg til min Cammerat: »Naa, det er en deilig Historie at sidde her i Stedet for at komme til Bal!» Hvortil han svarede: »Aa, bryd Dig

Mark Thomsen

ikke om Arresten, den skal ikke holde os fra Ballet! Nede i et Hul ved Døren ligger et Stykke af en gammel Sax (af andre henlagt til samme Brug). Ved Hjælp af denne kunne vi lukke Døren op saavel udenfra som indenfra. Med dette Instrument sætter vi os i Frihed, naar Visitten er gaaet. I Morgen tidlig, før den kommer igjen, ere vi begge atter i Arresten.»

Efter at være kommen ind i Arresten, lagde vi os begge hver paa sin Madrats til at sove, for at være des quikkere om Natten.

Om Aftenen Kl. 11 kom Capitain Redsted, som havde Inspection den Uge, ind til os, og da han havde set sig lidt om i Arresten, siger han idet han gaar; »Jeg ønsker d'Hr. en god rolig Nat!» hvorfor vi takkede pligtskyldigst. Et Qvarter derefter, da Alt var blevet roligt paa Academiet, vare vi udenfor Porten, og ilede hjem til mit Logis, hvor vi gjorde vort Toilette; derpaa gik vi ned til vort Befordringstøi, og rullede saa af Sted til Virumgaard, hvorfra vi, efter at have dandsset den øvrige Deel af Natten, toge bort i rette Tid for atter at kunne være i Arresten førend Visitten kom. Da vi, efter at have alleveret vor Befordring, kom tilbage til Academiet, fandt vi Porten lukket, og da vi ikke vilde ringe paa Portneren af Frygt for at blive opdagede, gik vi om til Bredgaden, hvortil Commandeurens Port vendte ud. Ogsaa denne Port var lukket. Men Murpillerne, som havde horizontale Indsnit, gjorde det muligt ved Hjælp af disse at klattre over Porten. Imidlertid, da det nederste Indsnit var saa høit fra Jorden, at man ikke uden at have noget at staa op paa kunde faa Fodfæste, fandt vi paa den Udvei, at den Ene skulde staae Buk for den Anden, saa at vi kunde faa Haandfæste i Murriderne, og saaledes krybe op paa Muren. Den, der kom først

op skulde da lægge sig paa Maven, og ved at række sin Sabel ned til den Anden saaledes trække ham op. Jeg var tildelt den Førstnævntes Rolle, og, gjort som sagt, hjalp jeg Melsted saa meget, at han kom til at staae opreist i den nederste Murridse, hvorfra han videre krøb op ad. Men forinden han var kommen helt op, nærmede Vægteren sig, som i en Afstand havde bemærket vor Exercise, og griber Melsted om det ene Ben; men denne, som holder sig ved Muren med den venstre Haand, trækker sin Sabel med den høire, og giver Vægteren et saadant Hug over Haanden, at han slipper, idet han raaber Gevalt og begynder at pibe.

I en Fart er min Cammerat ved min Side oppe paa Muren, hvorfra vi lode os dumpe ned i Commandeurens Have i den bløde Jord; derpaa ilede vi i største Fart op ad Trapperne og ind i Arresten; her kastede vi os hver paa sin Madratse og trak Tæppet godt om os. Da Visitten en 10 Minutter efter kom, snorkede vi af alle Kræfter (naturligvis Forestillelse). Derpaa hørte vi Capitain Redsteds Stemme: »Hvorledes have d'Hrr. sovet i Nat?» og da Svaret lød: »Aa, mange Tak, meget godt!» tilføiede han: »Arresten er hævet. Behag at staae op!»

Næste Formiddag blev det ved en Politiebetjent meldt Commandeuren, at 2de Cadetter om Natten vare krøbne over Muren, som vendte mod Bredgaden, og at Vægteren var bleven saaret af den Ene.

Da vi om Morgenen vare blevne fundne sovende i Arresten, kunde naturligvis ingen falde paa, at det have været os, hvorfor der ved denne Sag Intet var at gjøre.

8de Kapitel.

Ved Nytaarstid 1826 afgik jeg fra Landcadetacademiet som Secondlieutenant til Kongens Regiment, og gjennemgik derpaa med mine Samtidige et Coursus i Kjøbenhavns Exerceerskole under Premierlieutenant Klifodts Commando.

Ved Regimentet blev jeg strax ansat ved Jægercompagniet, hvis Chef var Capitain v. Krogh (Helten ved Isted), opvartende Kammerjunker hos Dronningen, hvorfor man sjældent saae ham i Tjenesten, uden naar han skulde have Vagt paa Hovedvagten, og i Exerceertiden. Commandeuren for Regimentet var Oberst Kreber, en umaadelig svær Mand, hvorum der blev givet mange satiriske Fortællinger.

En Handskemager paa Østergade havde til Skildt et Par colossale røde Handsker. Dette kaldte man »Krebers Handsker.»

Rygtet gik et Aar, at der ingen Exercise vilde finde Sted paa Nørrefælled, fordi Oberst Kreber havde nogle Skjorter, der skulde bleges paa denne, hvorfor der ikke var Plads nok paa Blegdammen.

Man sagde ogsaa, »at naar Oberst Kreber gik forbi Hovedvagten, og han da fandt, at Uhret paa Samme ikke viste rigtig, saa dreiede han Viseren med sin Stok.»

Da jeg første Gang kom til ham, det var for at melde mig til Tjeneste ved Regimentet, mødte jeg med et lille Fipskjæg. Idet han nøie betragtede mig, sagde han:

»Hør Lieber! De er freilich en lille smuk Officer, men den Henri-quatre, De har tillagt Dem, den maae De tage af, thi den kan Kongen ikke lide.»

Ikke destomindre lod jeg mit Fipskjæg staae.

Jeg ansaae mig nu for en Pokkers Karl, med en heel ny

Garderobe, ikke alene militair, men ogsaa civil, hertil en uhyre stor Slængkappe, som den Gang var Mode.

Jeg leiede mig et meubleret Værelse i Store Kongensgade hos en Madame Bestle, hvis Mand var fraværende som Skibs-læge.

I Førstningen beskjæftigede kun Tjenesten mig, som blandt andet bestod i hver 4de Dag at trække paa Vagt, hvilket i Almindelighed var ved Øster- og Nørreport, som altid besattes af Jægercompagnerne. Senere, da jeg maatte gjøre Tjeneste ved et Musquettercompagnie, der manglede Officerer, kom jeg ogsaa paa Vagt ved Vester- og Amagerport, Toldboden, Gammelholm, Rosenborg og Stokhuset.

Skjøndt disse Vagter om Aftenen altid bleve besøgt af den Vagthavendes Bekjendte, Kammerater, Studenter, Contorister og ofte Dagdrivere, saa gjorde jeg mig dog al mulig Umage for saa meget som muligt at undgaa slige Visitter, der altid medførte Pengeudgifter, men ogsaa ikke sjældent smaa Scandaler.

Mine Besøg paa disse indskrænkede sig derfor til et Par Fætttere og et Par Studenter, gamle Skolecammerater fra Nyborg, hvilke jeg ikke kunde afvise.

Forresten passerede der ved Portvagterne undertiden ret pudsige Historier, navnlig ved Nørreport, hvorigjennem der var megen Færdsel, og som var den eneste Port, som blev staaende aaben om Natten efter Klokken 12. Paa dette Klokkeslet bleve de andre Porte lukkede, og Nøglerne af 1 Gefreiter og 2de Mand bragt ud til Amalienborg.

En Dag da jeg saaledes havde Vagt ved Nørreport, blev der om Aftenen sildig meldt Opløb ved Ravelinen, hvor en Deel Mennesker havde samlet sig omkring 2de Vogne, der vare carrambolerede, saaledes at den ene var gaaet itu. Ved

at sende en Patrouille did kom Føreren for samme tilbage med 5 Personer, hvoraf de 3de vare fra den ene og 2de fra den 2den Vogn. En af de 2de sidste fordrede de 3de første anholdt og arresterede, fordi de paa Veien fra Dyrehaven ved Forsøg paa at kjøre dem forbi havde drillet dem, og sluttelig kjørt paa dem. Herimod protesterede den Ene af disse, der udgav sig for en Grev Tramp, idet han beraabte sig paa sine friherrelige Privilegier, ifølge hvilke han ikke kunde paalægges med Arrest.

Herpaa svarede jeg, at saa vidt som jeg kjendte til de af ham friherrelige Privilegier, saa var vel saadant Tilfældet med Hensyn til Gjældsfordringer, men ikke med Gadeoptøier og Veiuheld.

Dersom imidlertid den anden Herre gjorde Fordring paa Anholdelse af Hr. Greven, saa kunde jeg ikke nægle ham Assistance; kun maatte jeg i saa Tilfælde beholde begge Parter hos mig som Arrestanter, indtil Svar paa min i denne Henseende indsendte Rapport til Commandeuren var indløben.

Da imidlertid ingen af Parterne synes om dette Arrangement, formaaede jeg dem begge til Forlig, som blev sluttet paa den Betingelse, at Skaden, som var tilføiet Klagerens Vogn, blev af Greven erstattet med et Pengebeløb.

Da jeg en anden Gang var paa samme Vagt, passerede der omtrent ved Middagstid en storartet Jøde-Liigbegjængelse ud gjennem Porten. Efter kort Tids Forløb standser hele Processionen, og der opstaar Trængsel i Porten. Lidt efter føres der en Mand, ledsaget af en anden, til mig ind i Vagten. Førstnævnte, en ældre Mand, var forfærdelig blodig i Ansigtet, og hans pæne hvide Linned var fuldt af størknet Blod.

Det første, som jeg foretog mig, var at lade Stuegefriteren

bringe et Fad med Vand for at den saarede Mand kunde faae Blodet afvadsket og standset. Hans Ledsager sagde, at den Saarede var Grosserer Eibeschutz, boende her i Staden; han var af en anden Jøde ved Navn Isaack Levi bleven overfalden i sin Vogn tæt inde ved Ravelinen.

En Overjæger med et Par Mand, som jeg havde sendt ud for at skaffe mig Aarsagen at vide til den ved Liigtoget stedfundne Trængsel og Opløb, bragte som Ophavsmand til Spectakelet bemeldte Isaack Levi med som Arrestant; han havde modtaget ham af Vagtcommandeuren i Ravelinen, som havde anholdt ham. For at faa Klarhed i Sagen maatte jeg optage et formeligt Forhør. Men da de 3de Jøder begyndte at snakke i Munden paa hverandre, maatte jeg for det første paabyde Taushed. Jeg vilde kun høre een af Gangen.

Jeg opfordrede den Mand, som havde ledsaget Grosseren, til at forklare mig, hvorledes Sagen hang sammen, hvorpaa jeg af den Fremmede (som jeg vil kalde ham) fik følgende Forklaring:

Den Fremmede: »Ser De Hrr. Lieutenant! naar Een af Voreses skal begraves, saa besørger Sørgehuset den Vogn, hvori de til Familien Hørende og de Indbudne skulde kjøre. Grosserer Eibeschutz var indbuden; derfor fik han og jeg en Vogn. Da vi var kommen ind til Ravelinen, kommer Isaack Levi, fulgt af nogle Gadedrenge, farende hen til Karethen, raaber: »Holdt Kudsk! Holdt!« og river Vogndøren op. »Eibeschutz!« siger han, »det er min Vogn, De skal staae ud, jeg vil ind!« Eibeschutz, der ikke vil indlade sig herpaa, bøier sig forover for at lukke Vogndøren.

Men Isaack Levi, der imidlertid er sprungen op paa Vogntrinet og holder igjen paa Døren, siger; »Eibeschutz, dersom

De ikke lader mig komme ind, sparker jeg Dem Gut forbande mig lige i Snuten,» hvorpaa han, da Eiheschütz nægter ham dette, udfører sin Trudsel og virkelig sparker Eibeschütz lige i Ansigtet som Hrr. Lieutenanten kan see!

Isaack Levi: »Hrr. Leitnant! det var min Svigerfader, der blev begrafent!»

Den Fremmede: »Hrr. Leitnant! han er ikke gift!»

Isaack Levi: »Ja! er jeg ikke gift, saa er min Bror gift det er han sku!»

Den Fremmede: »Hrr. Leitnant! han har ingen Bror!»

Jeg erklærede nu, at dersom Grosserer E. fordrede Levi arresteret, maatte de begge blive hos mig i Vagten, indtil jeg efter den derom af mig indgivne Rapport erholdt nærmere Instrux fra Commandanten.

Da den Fremmede hørte, at Grosserereren skulde forblive i Vagten, sagde han: »Kan min Bror ikke fo Lof til at go hjem, jei gifer Dem min Officers Parole po, at han indfinder sig, naar De befaler det.»

Idet jeg betragtede Personen, der var iført en gammel grøn Frakke med Huller paa Albuerne, spurgte jeg forundret, ved hvilket Regiment eller Afdeling han stod. Derpaa svarede han: »Jei er ikke mere i Tjenesten, jei har stoet ved det borkerlige Infanterie.» Jeg kunde ikke bare mig for at le over Jødens Naivitet, og sagde, at hans Officersparole gjaldt ikke her. Ham og Grosserereren beholdt jeg hos mig i Vagtstuen, medens Schakkerjøden Isaack Levi blev ført ned i Corpsdegarden, anbefalet til Overjægerens Paapassenhed.

Da Ordren kom tilbage fra Commandanten, lød den paa, at Grosserereren kunde dimitteres, men at derimod Isaack Levi skulde forblive som Arrestant i Vagten, indtil han blev af-

hentet af Politiet. Ved denne Efterretning blev Isaack meget elendig.

Imidlertid gik Dagen uden at I. L. blev afhentet. Aftenen kom, og Kl. 11, da Isaack Levis Angst steg til det høieste, yltrede han til Overjægeren det Ønske at maatte komme til at tale med Vagtcommandeuren. Da Overjægeren for mig forebragte dette, sagde jeg: »Før ham herind!»

Levi kommer, Overjægeren gaaer.

Jeg: »Hvad vil De?»

Levi: »Seer Di, Hrr. Leitnant, jei vilde gerne fo Lof til at go.»

Jeg: »Ja, det troer jeg nok.»

Levi: »Hrr. Leitnant, kunde vi icke bliffe enige?»

Jeg: »Jo meget godt, naar Politiet kommer og henter Dem.»

Levi: »Ach! Gott Hrr. Leitnant, det forbandede Politi! hvordan vil det go mei, hvat skal jei gere, jei er nili sluppen ut fra 15 Dages Vand og Bred! jei Stakkel, blot fordi jei hafte schakkret! Hrr. Leitnant, kunde vi icke komme ofer Ens? naar jei nu giffer Dem 1 Specie, vilde De so late mig go?»

Jeg (idet jeg vender mig om og seer stivt paa ham): »Hvad behager, er De gal?»

Han (idet han træder tilbage og bøier Overkroppen noget fremad, som i en bedende Stilling): »Hrr. Leitnant! Jeg giffer Dem sku to—tre—fire—fem Specier, dersom De laer mig go!»

Jeg: »Tag Dem i Agt Levi! jeg kjender Dem; De er den, som for 14 Dage siden snød mig med noget Jux af Lak, som De prakkede mig paa!»

Levi: »Ack, Hrr. Leitnant, jeg skal ferehre Dem en heel

Kasse fine Sigarer. Hrr. Leittant, jei gier Dem sku 10 Specier dersom De vil la mei go.»

Nu tabte jeg Taalmodigheden; jeg trak min Sabel i den Hensigt at give Jøden nogle Fugtel, men betænkte mig, kaldte paa Overjægeren, som da førte Jøden med sig bort.

Naar jeg undtager Vagttjenesten, Tjenesten ved Compagniet, hvor der blev tildelt mig en Deel Discipliner med Mandskabet, tilbragte jeg mine ledige Timer fornemmelig med Tegning og med at repetere mine Kundskaber i Mathematik.

Aftenerne tilbragte jeg dels hos mine Frænder og dels hos de Bekjendte, som under mit Ophold ved Landcadet-academiet havde vist mig Venlighed. Offentlige Fornøielser kunde jeg paa Grund af min Uformuenhed ikke deltage i. I de 6 Aar, som jeg tilbragte i Kjøbenhavn indtil jeg blev forsat til det sjællandske Landseneer Regiment, havde jeg ikke været inde hos en Conditor eller paa en Cafè; kun yderst faae Gange tog jeg en Parterrebillet til Theatret.

Et Huus, hvor jeg engang imellem kom, var en Enkefrue Skandsgaard's, hvor jeg blev indført af min Ven Artillerielieutenant Holm. Fruen havde en Datter, som ikke var smuk, og en halvvoxen Søn, som gik i Skole. Her traf jeg flere Gange sammen med en theologisk Student Birkedal (senere den bekjendte Pastor Birkedal i Ryslinge paa Fyen), med hvem jeg senere først kom i Berøring i Aaret 1864, da jeg med en anden Præstefamilie, hos hvem jeg var i Qvarter, besøgte ham.

Da jeg var bleven Officeer, overvurderede jeg mine Indtægter, saaledes at jeg lovede mine Søster Philipine 5 Rdl. maanedlig, som hun da ogsaa fik. Imidlertid mærkede jeg snart, at min Smule Indtægter, der kun bestod i min knappe Gage, umuligt kunde slaae til; jeg søgte derfor at tjene lidt

ved Informationer, som jeg fik ved min forrige Cadetchefs Anbefaling.

Min ovennævnte Omgang var Lieutenant Holm af Artilleriet, hvem jeg ofte besøgte hos hans Moder, hvor han boede. Hun eiede et Hjørnested i Studiestræde.

Vi gjorde om Sommeren lange Fodture sammen. Paa vore Vagter besøgte vi hinanden. Hans faldt meget sjældent paa, da Artilleriet kun havde een Officersvagt nemlig paa Tøi-huset. Her gjorde jeg Bekjendtskab med mange kundskabsrige og vittige Hoveder blandt Artilleriofficererne hvilket senere gav Anledning til, at jeg kom i Berøring med dette Vaaben, paa hvis Rideequipage og Seletøi jeg fik Leilighed til at virke.

Da jeg efter 1½ Aars Forløb agtede at sætte eget Bo og tjene lidt ved Kostgjængere, tog jeg min Søster Philipine til mig for at holde Huus. Jeg leiede en 3de Sals Etage paa Hjørnet af Academiegaden og Store Kongensgade. Min Søster kom ud til mig, men da hun kort Tid efter blev syg, maatte jeg indlægge hende paa almindelig Hospital, hvor min Stedfaders Broder var Apotheker. Efter at hun i fire Maaneder havde ligget paa Hospitalet, blev hun udskreven; derpaa fik jeg hendes Hospitalsregning, men som jeg ikke kunde betale; jeg besluttede da at søge Kongen om et Gratiale.

I denne Anledning skrev jeg en motiveret Ansøgning, og med denne gik jeg til min Regimentscommandeur Oberst Kreber og bad ham om at anbefale den. Herpaa svarede han:

»Hør Lieber, jeg vil sige Dem noget, da jeg var Lieutenant, kom jeg meget godt ud af det med min Gage, ja jeg kunde endog spare Noget op og anskaffe mig Eet og Andet; see blot! det Chatol, som der staaer, har jeg anskaffet mig som Lieutnant. Jeg har aldrig bedet Kongen om noget Gratiale,

og jeg ønsker derfor, at heller ingen af mine Officerer skal gjøre det. Deres Ansøgning kan jeg ikke anbefale.»

Herpaa svarede jeg: »Ikke destomindre Hr. Oberst! vil jeg gaae til Kongen.»

»Aa ja! det kan De jo gjerne, Lieber!« svarede han og gik.

Da Officererne af Kongens eget Regiment vare begunstigede med at faae Audients, fremstillede jeg mig til en saadan, og blev snart indladt.

Idet jeg kommer ind i Avdientssalen, kommer Kongen mig brat i Møde med sit sædvanlige:

»Hvad vil De?«

Jeg skildrede da for H. M. min Situation og min Forleghed, og endte med at bede om et Gratiale. Derpaa spørger Kongen: »Har De noget skriftligt?«

Jeg: »Ja, Deres Majestæt, her,« og rækker ham min Ansøgning.

Efter at have læst den, udbryder han: »Men den er jo ikke paategnet af deres Oberst?«

Da jeg derpaa fortalte Kongen, hvad Obersten havde sagt til mig, gav han mig Ansøgningen tilbage med et »Hm!« og sagde;

»Hør! gaae tilbage til Obersten og hils ham fra mig, og siig ham, at jeg ønsker, at han anbefaler denne Ansøgning.«

Herpaa takkede jeg allerunderdanigst og gik.

Idet jeg træder ind til Obersten, siger han:

»Naa Lieber, har De saa været hos Kongen? Hvad sagde han?« Da jeg derpaa frembragte mit Ærinde fra Kongen, saa sagde Obersten:

»Naa, siden Kongen vil have det, saa maae jeg jo!«

Derpaa modtog han Ansøgningen, hvorunder han skrev: »Anbefales, Kreber,» og gav mig den tilbage.

Saa gik jeg tilbage til Palaiet, hvor jeg til den jourhavende Adjutant afgav min Ansøgning. 2de Dage efter havde jeg Gratialet.

Da min Søster kom tilbage, fik jeg fire Kostgjængere. 2de Brodersønner af Capitain Schwartz, som var Adjutant hos Prinds Christian, Cadet Valdemar Neergaard (senere General Neergaard), søm en kort Tid blev Krigsminister, Stedsøn af Ritmester Saurbrey, og en Cadetaspirant,^x Søn af Major Kleist i Husarregimentet. Endvidere tog jeg til mig min næst- yngste Broder Christian, en Dreng paa 6 Aar.

I Begyndelsen gik Alt ret godt, men det viste sig senere, at min Søster ikke forstod at føre Huusholdningen, saa at jeg efter 1½ Aars Forløb maatte hæve denne, og frasige mig mine Pensionairer, samt sende min Søster og min lille Broder hjem til mine Forældre, opsige min Leilighed og flytte ud i Sølvgadens Caserne, hvor jeg af en Cammerat fik et Værelse til Leie.

Ved et Tilfælde fik jeg at vide, at en Dame, Jomfru Frederikke Waldmann, som havde været i mine Bedsteforældres Huus, nu som Enke beboede en Sommerleilighed paa Bernstorff Hovmarkgaard.

Hun havde været gift med en Kjøbmand Müffelmann. Denne Dame aflagde jeg saa en Visit, hvorefter jeg snart blev en stadig Gjest der, til jeg omsider blev saa godt som en Søn af hende. Efter at hun igjen var flyttet ind til Byen, tilbød hun mig sit Bord og gjorde mig uendelig meget godt. Hun fortalte mig, at min salig Bedstemoder, som holdt meget

af hende, havde paa sit Dødsleie paalagt hende, saavidt det maatte staae i hendes Magt, at have Omsorg for mig, der, da min Bedstemoder døde, var en Dreng paa 10 Aar. Da Frue Müffelmann gjorde mig saa meget godt, maatte jeg naturligvis komme til at elske hende som en anden Moder; jeg kaldte hende siden »Mamma»!

Imidlertid fandt jeg min Stilling som Infanterieofficer mindre efter mit Ønske, og tragtede altid efter at kunne komme tilbage til det Cavallerieregiment, hvorfra jeg var udgaaet, nemlig det sjællandske Landseneerregiment. Og dette Ønske søgte jeg at opnaae, uagtet jeg havde det godt hos Frue Müffelmann, hvor jeg nød min daglige Middagsmad, som jeg endog, naar jeg var paa Vagt, havde Lov til at lade hente ved min Oppasser.

En ældre Dame, Frue Müffelmanns ugifte Søster, Marie Waldmann, som egentlig forestod Huusholdningen, var mig ogsaa meget god; ja, hun syede endog for mig, og holdt mit Linned i Orden.

Da Ønsket om at komme tilbage til det sjællandske Landseneer Regiment stadigt spøgede i mit Sind, saa besluttede jeg at ansøge Kongen om Forsættelse, skjøndt jeg forud vidste, at det vilde mishage Kongen, at een af Officererne ved hans eget Regiment vilde fremkomme med et sligt Andragende. Ikke destomindre, jeg kunde ikke andet end vove Forsøget.

En Søndag Morgen i Sommeren 1828 begav jeg mig ud til Frederiksberg Slot, hvor Kongen opholdt sig, og meldte mig til Audiens hos den jourhavende Adjutant, Oberstlieutenant Rømeling. Kl. 9 begyndte Audiensen, som var forbi Kl. 1. Jeg maatte vente meget længe; da Klokkeren kun manglede

10 Minutter i 1, og jeg saa yttrede for Oberstlieutenanten, at jeg vel næppe vilde opnaae at komme ind til Kongen, svarede han :

»Hvad jeg har lovet, skal jeg holde!« og et Øieblik efter blev jeg indladt.

Kongen kom mig i Møde med sit sædvanlige: »Hvad vil De?»

Idet han lagde Eftertryk paa det sidste Ord, troede jeg at Humeuret ikke var det bedste. Jeg spaaede mig derfor intet godt Udfald af Audiensen, men begyndte saaledes :

»Tilgiv allernaadigste Konge! at jeg kommer for at søge Hjælp og Trøst hos Deres Majestæt. Herpaa afbrød Kongen mig med: »Gud bevares! hvad er hændet Dem? tal! tal!«

Jeg: »Tilgiv mig, Deres Majestæt! dersom jeg ved at aabne mit Hjærte for Dem, skulde være saa uheldig at paa-
drage mig Deres Unaade.

Kongen: »Hum! hvad er det da? siig frem!«

Jeg: »Jeg finder mig ikke lykkelig i min Stilling som Infanterist; jeg ønsker saa inderlig at komme tilbage til Cavalieriet til det Regiment, hvorfra jeg er udgaaet.«

Kongen: »Griller! Børnestreger!«

Jeg: »Visselig ikke! min fremtidige Tilfredshed er betinget heraf.«

Kongen: »Betænk Dem en 14 Dages Tid, saa vil det nok gaae over!« derpaa vendte Kongen sig om, forlod Salen og gik ind i et tilstødende Gemak. Han mente at have affærdiget mig. Jeg hørte ham at gaae op og ned ad Gulvet med haarde Skridt; derpaa kom han farende ind i Audientssalen hen imod mig og sagde:

»Hvad, er De ikke gaaet?«

Jeg: »Nei! Deres Majestæt, jeg ønskede saa gjerne et naadigt Svar paa mit Andragende.»

Kongen: »Gaae hjem og tænk over det blot otte Dage.»

Derpaa forled han mig for anden Gang, medens jeg som fastnaglet til Stedet blev staaende; jeg hørte ham atter gaae op og ned ad Gulvet i det andet Gemak, og følte mig i en sønderlænusende Stemning.

Saa kom Kongen atter tilbage og hen imod mig og sagde:

»Hvad! er De ikke gaaet endnu?»

Hvorpaa jeg svarede og sagde:

»Skal jeg da gaae, Deres Majestæt! for aldrig mere at komme tilbage?»

Herpaa foer Kongen et Par Skridt tilbage, idet han udbrød:

»De er rask paa det?»

Jeg: »Nei! Deres Majestæt! jeg er kun ulykkelig?»

Kongen: »Naa! Det er Skade, at Lieutenanten ikke allerede er bleven Capitain!»

Jeg: »Hvad Avancementet angaaer, allernaadigste Konge, saa tænker jeg aldeles ikke derpaa. Jeg er fuldkommen vis paa, at jeg i Deres Majestæts Regiment vilde være langt heldigere stillet end i ethvert andet. Det er kun Vaabenet, som jeg elsker, og det Regiment, jeg skylder Tak for hvad det har gjort for mig.»

Kongen: »Har jeg da intet gjort for Dem?»

Jeg: »Saa meget, Deres Majestæt, at jeg ikke fuldt nok kan takke Dem. Men tillad mig, allernaadigste Konge, Deres Ævner er ogsaa langt større end Andres.»

Kongen: »Nu, veed De, at De i saa Tilfælde skal anskaffe Dem en kostbar Equiperings? De har Intet, og af mig faaer De Intet.

Jeg: »Jeg har, Deres Majestæt! saa meget at takke for, at jeg meget undseer mig for at bede Dem om yderligere Naadesbevisning.»

Kongen: »Hvor vil De vente at faae Penge til Anskaffelsen af den ny Uniform? Jeg kjender hele Deres Familie; der er Ingen, der eier noget; Penge trænger de Alle til, og Intet forslaaer.»

Jeg: »Ja! Deres Majestæt, det er beklageligt, dog i nævnte Tilfælde er jeg for en Deel hjulpen, og skal nok komme ud af det, naar blot Deres Majestæt allernaadigst vil bevilge min Ansøgning og Forsættelse.»

Kongen: (idet han saae stivt paa mig) »Hm!»

Jeg: »Tør jeg saa, Deres Majestæt, komme med min Ansøgning?»

Kongen: (Idet han hævede den høire Arm, og gjorde et Slag ned med den knyttede Haand) »Aa! saa kom med den!»

Jeg indgav nu min Ansøgning om Forsættelse til det sjællandske Landseneer Regiment; og ikke længe efter modtog jeg Kongens Resolution, som vel lød paa Forsættelse, men da der ved bemeldte Regiment ikke var noget vacant Nummer, skulde jeg, indtil et saadant indtraf, forblive ved Kongens Regiment. Den lød vel nu paa Forsættelse, men jeg var nødt til at finde mig i at vente, og see Tiden an med Taalmodighed.

Imidlertid anskaffede jeg mig efterhaanden et Stykke efter et andet til min Equiperung, saavel Uniform som Rideequipage. Med Undtagelse af en Collet som jeg købte af en Lieutenant Holstein, der fra Sjællandske Landsenerer havde ladet sig forsætte til Garden tilfods, syede jeg selv mine Klæder, endvidere 2de Valdrapper med kongeligt Navnechiffer, Tresser og ungarske Knuder. Det ene var hørødt med Sølvtræsser, det andet krap-

rødt med linnede Tresser. Ligeledes forfærdigede jeg min Zapka, Patrontaske med Bandoleer og Gehæng. Schierf og Strudsfjer forærede min Pleiemoder mig. Ogsaa støbte jeg selv Beslaget til mit Ridetøi. Næsten Alting forfærdigede jeg i min Velgjørerindes Huus, hvor der var anvist det fornødne Locale til Værksted.

Tiden gik, indtil jeg i Forsommeren 1829 vilde gjøre Forsøg paa at slippe fra Kongens Regiment; jeg var i den Anledning betænkt paa at indgive min Ansøgning til Kongen, men blev forhindret deri af vor ny Regimentscommandeur, Oberst ~~Dou~~, der, efter at Oberst Kreber var død, var kommen i dennes Sted. Da jeg præsenterede ham Ansøgningen, svarede han mig med de Ord: »Jeg sætter mig med Hænder og Fødder derimod.»

Da Fru Müffelmann i dette Aar beboede en Sommerleilighed paa Norgesminde ved Strandveien, kom jeg ofte derud, hvor jeg til Tidsfordriv syslede i Haven. Jeg morede mig en Dag med at opkaste en lille Høi, og da jeg herved var bleven varm, gik jeg ned til Stranden for at gaae i Vandet, hvilket kom mig dyrt at staae. Da jeg var kommet ud, begyndte det at blive koldt og at blæse stærkt, og da jeg kom op for at klæde mig paa, paakom der mig med et en frygtelig Kulde; det var med Nød og Neppe, at jeg kunde klæde mig paa; og da jeg kom op i Huset, blev jeg saa angrebet af Koldfeber, at man bragte mig tilsengs. Henad Aften stod jeg op, gik ind til Byen, og meldte mig som Patient paa Garnisons-Hospitalet. Her laa jeg, først pint af en tyrannisk Koldfeber, og efter denne af Nervefeber, i 2de Maaneder, indtil jeg endelig blev erklæret som Reconvalescent.

Medens jeg laa paa Hospitalet, kom Frue Müffelmann og

hendes Søster nogle Gange og saa til mig, og hver Gang medhavende nogle Forfriskninger til mig, saasom : Portvin, Anchiovis og Appelsiner m. m., hvorfor jeg var meget taknemmelig, saa meget mere som jeg kunde dele disse Ting med en Kammerat, jeg havde fælles Stue med, og som jeg af Medfølelse havde indvilliget i at give Plads hos mig, thi hver Officer havde ellers Stue for sig selv.

Nu opstod den Tanke hos mig at gjøre et nyt Forsøg paa at komme fra Regimentet.

Det Efterfølgende skal vise, hvorledes dette endelig lykkedes mig.

Det var Kongens Ønske, og han saae det gjerne, at Officererne af hans eget Regiment mødte til Cuuren ved Dronningens Fødselsdag, hvor man da mødte en grande tenue. Min røde Uniform var imidlertid temmelig slidt, og jeg saae mig derfor nødt til, dersom jeg skulde give Møde ved denne Leilighed, at anskaffe mig en ny, hvilket jeg hverken kunde eller vilde.

Dette bragte mig derfor paa den Tanke at anføre denne Grund til at søge om at afgaae fra Regimentet, og jeg besluttede da at indgive en ny Ansøgning til Kongen. Men hertil maatte jeg absolut have Anbefaling af min Oberst.

Spørgsmaalet var nu, hvordan jeg skulde opnaae en saadan.

Jeg vidste, at Obersten var en Elsker baade af at spise og drikke godt. Da imidlertid hans økonomiske Forfatning hverken tillod ham at hylde Baccus eller tilfredsstille sin Abdomen, og han dertil var meget interesseret, og ikke tog det saa nøie med paa hvad Maade hans Kjøkken eller Kjælder blev forsynet, saa faldt jeg paa den Ide at underkjøbe ham,

og derved faae ham gunstig stemt for mig, saa at han vilde anbefale min Ansøgning.

Jeg skulde netop have mine Qvarteerpenge, blev derfor som man siger ved Muffen. Efter at have hævet Pengene gik jeg hen til en Viinhandler paa Kjøbmagergade og købte 6 Flasker Portviin, og derfra til en Urtekræmmer, hvor jeg købte en Dunk Anchiovis.

Dagen efter havde jeg en Melding at aflægge for Obersten, og efterat dette var skeet, bad jeg om Tilladelse til at udtale mig privat. Han nikkede til mig. Derpaa fortsatte jeg: »En god Ven af mig har i Anledning af min Reconvalescens tilsendt mig 12 Flasker Portvin og 2de Dunke Anchiovis; tør jeg, uden at blive misforstaaet, tillade mig at bede Hr. Obersten om at vilde dele med mig?» Efter denne Anmodning saae jeg, hvorledes Oberstens Øine spillede af Glæde, og han udbrød: »Tak min Ven! tak skal De have! send mig dem i Morgen Formiddag, førend jeg gaaer til Parolen.»

Han vidste nemlig, at dersom hans Hustru under hans Fraværelse skulde komme til at modtage Sagerne, vilde han ikke komme til at nyde disse Ting udeelte; thi hun var i Hjemmet ligesaa tyrannisk, som han var det i Tjenesten; han var formelig som man siger under Tøffelen.

Dagen efter præsenterede jeg min Ansøgning for Obersten. Han modtog den meget venlig, sagde, at han med Fornøielse skulde anbefale den, og tilføiede: »Tak for Vinen!»

Jeg var nu overbevist om, at mit Ønske vilde blive opfyldt, og rigtigt! et Par Dage efter modtog jeg Kongens Resolution, der lød, at jeg fra 1. October s. A. var ansat ved sjællandske Landseneer Regiment med min havende Anciennitet; men da jeg ikke ved bemeldte Regiment kunde faa Extragage,

førend et Nummer blev vacant, skulde indtil da den Gage, jeg havde havt ved Kongens Regiment, blive mig udbetalt.

Nu havde jeg da naaet det Maal, hvorefter jeg saalænge havde higet, og var derfor overordentlig lykkelig. Jeg fik travlt med at fuldføre min Equiperung. Da denne var i Stand til den bestemte Tid, meldte jeg mig til Afgang fra Regimentet. Modtagende mine Kammeraters hjærteligste Lykønskning forlod jeg et Regiment, hvis Officeerscorps, med Undtagelse af Obersten og et Par Stabsofficerer, ikke alene var i Besiddelse af Gentillesse og militaire Kundskaber og Dygtighed, men ogsaa af kammeratlig Sammenhold.

Da jeg ved min Afgang fra Regimentet havde Audiens hos Kongen, spurgte han mig om adskillige Ting, blandt andet:

»Er det sandt, hvad man har fortalt mig, at De syer Deres Klæder selv?»

Jeg: »Det meste af hvad jeg har paa, Deres Majestæt! er af mit eget Arbeide.» Hvorpaa han pegede paa min Zapka, besaae den meget nøie, og spurgte:

»Har De ogsaa forfærdiget den?» og da jeg derpaa svarede ja! spurgte han mig, om jeg havde lært Sadelmagerprofessionen?

Jeg svarede: »Nei! Deres Majestæt!»

Kongen: »Saa er De jo nævenyttig, som man siger. Er De nu fornøiet?»

Jeg: »Ja! og jeg takker Deres Majestæt for den Naade, De har vist mig.»

Kongen: »Hm! Ja! gid det maae gaae Dem saa vel, som jeg ønsker. Farvel!»

Derpaa dreiede den kjære, elskværdige Konge sig hurtigt om, og gik ind i Sidegemakket, og jeg, rørt over hans Naade, ud af Døren.

Da jeg ved Garnisonsparolen meldte mig til Afreise, sagde Commandanten, General Grüner : »Det gjør mig ondt, at Garnisonen skal miste en saa brav ung Officer.»

Hos Frue Müffelmann kom der foruden mig adskillige unge Mennesker, deriblandt min iegode, trofaste Ven Lieutenant Holm af Artilleriet, som af mig altid blev nævnt Ramy, hvilket Navn han ogsaa beholdt af vore Omgivelser.

Saa var der ogsaa Digteren H. C. Andersen, den Gang Student, og introduceret af Frue Müffelmanns Søster, som havde været i Huset hos Rector Meisling i Slagelse, hvor Andersen paa samme Tid gik i latinsk Skole. Hans første Arbejder : »Reisen til Østkysten af Amager» og kort derpaa : »Kjærlighed paa Nicolai Taarn», oplæste han for os, saa vel som senere flere af hans Producter. Med al den Godmodighed, der var eiendommelig for ham, var han i høi Grad aparte saavel i Lader som i Klædedragt, og skjøndt han var meget forfængelig, kunde det dog ikke lykkes ham at tilvende sig et net Ydre eller Væsen. Han opvakte ved sit keitede Væsen ofte Latter, hvilket dog aldrig generede ham.

Han holdt meget af at speile sig, hvorfor han altid, hvor han fandt et Speil, stillede sig foran dette, og selv under Conversation med Andre kunde han ikke undlade alt imellem at betragte sit eget Billede i det.

Da han var bleven Student, var han yderst lykkelig ved at have faaet Uniform, i hvilken han (in parentese talt) langt fra tog sig godt ud; nei, han lignede snarere et Fugleskræmsel, thi hans Uniform, en gammel een, som han havde kjøbt hos en Marskandiser, var ikke alene for kort i Ærmerne og for snever i Livet, men Skjødernes skrævede bagtil; Chacoten var for lille, og sad bag ad Nakken. I denne Costume præ-

senterede han sig efter Løfte for os hos Fru Müffelmann med fuld Armatur kommende lige fra Exerceerhuset. Sablen havde han ved den forkerte Side. Han fortalte os, at han lige havde mødt Prinds Ferdinand med Prindsesse Caroline paa Østergade.

Da jeg spurgte ham, om han havde gjort Honneur for Dem, svarede han: »Ja, det kan De nok tænke, først gjorde jeg Front og præsenterede Gevær! og saa tog jeg Chacoten af og bukkede dybt.»

Men tror De vel, at baade Prindsen og Prindsessen gave sig til at lee, og Prindsessen sagde: »I, min Gud, det er jo Andersen!» Hun kjendte ham nemlig. Hendes Hofdame Frue Buchwaldt havde strax, da Andersen kom til Kjøbenhavn, interesseret sig for ham som Genie, og en Dag præsenteret ham for Prindsessen. Andersen viste sig da i den besynderligste Paaklædning. Idet han traadte ind ad Døren, faldt han saa lang han var paa Næsen, og tabte et Kræmmerhuus med Bonbons, som han havde faaet af Frue Buchwaldt, saa at dettes Indhold flød ud over hele Gulvet; langt fra at dette skulde anfægte ham, gav han sig rolig til at opsamle sine Bonbons, foruden at han gjorde sin Compliment for Prindsessen, der naturligvis loe ret hjærteligt herover. Andersen var jo original.

Han kom i mange fornemme Familier, hvor han da oplæste sine Digte. Saaledes kom han hos General Hegermann-Lindencrone, som den Gang var Chef for Studentercorpset.

Andersen gav os ofte Referat af, hvad der i disse store Familier hændte ham. Saaledes fortalte han os, at General Hegermann havde kaldt ham en smuk ung Mand i Uniform; han skulde lade sig forfremme til Underofficer i Corpset, han

kunde da blive Officer, og opnaae at blive Kammerjunker, thi det var en skjøn Lod at være Soldat og Hofmand tillige.

Generalen selv var nemlig Kammerherre. Andersen og jeg stod forresten paa en god Fod sammen.

Medens jeg arbejdede paa mit Stadsvalrap, kom han og beundrede mit Arbejde, og da dette var færdigt, overrakte han mig en Seddel, hvorpaa stod disse Ord:

»Det Valrap straalere nu saa smukt med Kroner og med
Blommer;

Gid Du, som det, maa Lykken sye i begge dine Lommer.»

Jeg erindrere, at da han, Ramy og jeg en Gang var sammen hos Fru Müffelmann paa Hovmarksgaarden, vi da fik det Indfald at more Damerne (hvoraf ogsaa nogle fremmede vare nærværende) med at klæde os i Fruentimmerklæder. Han optraadte som Visekjælling, jeg som Valdbykone og Ramy som Fiskerkjælling. Læseren skulde have seet Andersen i denne Costume, han fordunklede os andre To, saa rædsom saae han ud.

Ved min Forlovelse sendte han os et lille Digt med Overskrift: »Til Søren og Signe!» hvilket Digt desværre er bortkommet.

Jeg saa ham først igjen i Aaret 1857, da jeg paa Udenlandsreise mødte ham paa Gaden i Paris. Da han saae mig og strax kjendte mig, udbrød han: »Hvad! er De ogsaa kommet til denne væmmelige By? Jeg er lige kommen fra England, hvor jeg i 6 Uger har været Gjæst hos Charles Dickens; jeg reiser herfra i Morgen.»

Nogle Dage efter traf jeg sammen med ham paa Posthuset i Strasborg.

Siden den Tid har jeg kun set ham en Gang, nemlig i Aaret 1860. Jeg søgte ham i hans Bolig i Nyhavn i Anledning af et litterairt Arbejde af min Søn. Ved min Indtrædelse overraskede jeg ham i Slaabrok og Tøller, hvorpaa han med et »Undskyld» styrtede ind i et Sideværelse. Nogle Øieblikke efter kom han tilbage i en Frakke, der var prydet med alle hans Ordensbaand. Han var bleven stor og berømt, siden vi første Gang skiltes ad i Kjøbenhavn. Mit Ærinde blev han snart færdig med, idet han yttrede, at hans Tid ikke tillod ham at gjennemlæse min Søns Skrift.

Derimod opholdt og underholdt han mig længe ved at omtale den Lykke, hans Værker over alt i Evropa selv i Amerika, havde gjort, og som vare oversatte i mange Sprog. Ogsaa viste han mig en Bog, hvori hans Æventyr vare trykte paa russisk.

Blandt de Faa, som ellers kom hos Frue Müffelmann, var en gemytlig ældre Mand, Justitsraad R . . ., Contorchef i Admiralitetet. Han holdt Hest og Vogn, kom om Sommeren med aaben Vogn, hvori 3de Sæder, og hentede os til en Landtuur. Da han var en stor Elsker af et Glas Vin, saa førte han altid et Par Flasker med sig i Vognen. Paa Veien skulde han af og til have sig en Slurk, og saa sagde han, idet han rakte mig Flasken: »Lieutenant! Sauterne saagjerne!»

Hans Kudsk, der ligesom sin Herre holdt af at faae sig en Taar, overdrev som oftest Nydelsen, og blev saa gjærne noget ør, naar vi om Aftenen skulde hjem, hvorfor Justitsraaden i Reglen lod ham sætte sig paa det bagerste Sæde i den holsteenske Vogn, og sagde til ham, at Lieutenanten saa gjærne vilde kjøre Hestene; idet han saa vendte sig mod mig,

sagde han: »Vil De ikke nok? De seer han er drukken, og kunde derfor let kjøre os i Grøften.»

9de Kapitel.

I Begyndelsen af November Maaned 1829 forlod jeg Kjøbenhavn, og reiste til mit gamle Regiment i Næstved, hvor jeg, da jeg meldte mig hos General Bassewitz, blev modtaget paa det venligste. Jeg havde altid staaet mig godt hos ham, havde havt flere Commissioner for ham under mit Ophold i Kjøbenhavn, og er i Besiddelse af flere Breve fra ham. Jeg blev ansat ved Regimentets 3die Escadron, hvorfra jeg var afgaaet som Corporal, og hvis Chef var Oberst Wegener.

Da jeg nu i 7 Aar havde været borte fra Regimentet, skulde jeg ifølge Regimentet paany gennemgaae eller rettere repetere de Discipliner, som fordres, for at kunne gjøre Tjeneste ved en Escadron; jeg meldte mig derfor hos Exercerskolens Forstander, Ritmester Stenstrup (en Fætter til min Moder). Da jeg imidlertid efter en Maanedes Forløb for ham aflagde Prøver paa min Færdighed i, hvad der fordredes af en udlært Recrut, blev jeg dimitteret, og taget til Tjeneste ved Escadronen.

Ved min Hjemkomst til Nestved traf jeg i mine Forældres Huus Jomfru Signe Clausen, hvor hun altid især for min Moder var meget velkommen.

Endskjøndt jeg ikke havde seet denne Dame i flere Aar, vakttes dog Interessen for hende i høi Grad hos mig, hvorfor jeg søgte at komme sammen med hende saa ofte som muligt. Jeg gjorde derfor Visit hos hendes Moder; efter denne fulgte

flere, og da Frue Clausen godt kunde lide mig, blev jeg snart en jevnlig Gjæst i Huset. Jeg tør ikke nægte, at jeg for Datterens Skyld søgte at vinde Moderens Velvillie. Den gamle Frue holdt meget af at faa sig en l'Hombre om Aftenen, i hvilken Anledning jeg ofte blev med hende og een af hendes Sønner Bdie Mand i dette Spil.

Min Attention for Datteren voxede med hver Dag, og endte med en dødelig Forelskelse (som man siger), hvorefter jeg ansaae det for min høieste Lykke at vinde hendes Hjærte.

Studeret Kurmager har jeg aldrig været, thi da hertil hører at kunne smigre, noget der aldrig laae i min Natur eller Charakter, manglede jeg Betingelserne herfor. Ved reent ud at sige min Mening er jeg kunfaldet i faa af de unge Damer Smag, hvorimod jeg altid har staaet mig godt hos ældre Damer og gamle Jomfruer, navnlig hos de Sidste, fordi jeg stedse følte Medlidenhed med dem, naar de forekom mig overseete, og jeg derfor par principe viste dem meer end almindelig Opmærksomhed. Den samme Følelse havde jeg for unge Damer, naar disse paa Grund af, at de ikke vare smukke eller havde een eller anden naturlig eller legemlig Lyde, bleve overseete. Naar jeg paa et Bal saa een eller flere Damer af fornævnte Slags, som man siger, sidde over, saa engagerede jeg dem strax, og blev ved at danse med dem til andres store Forundring, medens jeg ikke tog Notice af de Damer, som vare i Vælten; saadanne blive let indbildske, hvilken Egenskab jeg hadede af mit ganske Sind for ei at sige Hjærte.

Paa Grund af denne min Opførsel blev jeg vistnok ofte ugleseet. Var der maaske een eller anden Dame, der kunde have havt et venligt Øie for mig, kem dette paa Grund af min Tilbageholdenhed ikke videre, eller til mit Vidende.

Efter denne Bekjendelse gaaer jeg nu tilbage til Frue Clausens Huus, hvor jeg efter et l'Hombre Parti, og efter at hendes Søn var gaaet noget tidligt, blev anmodet om at blive tilbage for at spise til Aften. Da Maaltidet var tilende, tog Datteren af Bordet; Pigen var fraværende, og da hun ved denne Leilighed havde begge Hænder fulde, sagde den gamle Kone:

»Aa! lille Barth, er De ikke saa god at følge Signe ud, og lukke Dørene op for hende?» Dette gjorde jeg med den største Fornøielse, og fulgte hende gjennem et lille Kammer, Kjøkkenet og lige til Spisekammeret. Hun forekom mig i sin høihalsede graa Hvergarms Kjole og med sin lille hvide Kappe paa Hovedet saa yndig og saa tiltrækkende, at jeg forglemmende mig selv tog hende om Livet, og stjal et Kys, der nær havde foraarsaget, at hun havde tabt Alt, hvad hun havde i Armene. Derpaa lukkede jeg i en Fart Spisekammerdøren op. Den stakkels Pige havde paa Grund af Situationen og den Hurtighed, hvormed Rovet blev gjort, ikke formaaet at afværge Angrebet.

Jeg indsaae strax min Frækhed, og hun sagde intet, da jeg skyndsomt og angrende ilede tilbage til Moderen.

Kort efter var Sønnen kommen tilbage, og l'Hombren blev igjen optaget, men jeg var distrait og begik den ene Bonnert efter den anden. Jeg kunde ikke see paa Signe, og hun tog ikke Øinene fra sit Arbeide.

Da jeg ved min Bortgang gav hende min Haand, og saae bønfoldende paa hende som for at bede om Tilgivelse, saae hun saa stift og alvorligt paa mig, at jeg selv maatte slaae mine Øine ned. Da jeg kom hjem om Aftenen, var der kun een Tanke og eet Forsæt hos mig: at staae reen for den,

som jeg nu følte, at jeg elskede saa høit og af mit ganske Hjerte. Jeg kunde umuligt strax gaac tilsengs; jeg satte mig derfor ned, skrev et Brev til Gjenstanden for min Kjærlighed, og bad hende om at blive min.

Næste Dag gik jeg til Fru Clausen, og fik da Leilighed til ved min Bortgang at stikke mit Brev i Haanden paa hendes Datter.

Dagen efter fik jeg Svar paa mit Brev, hvori min Tilbedte gjorde mig opmærksom paa, at hun var en fattig Pige, der ikke var i Stand til at bringe mig den mindste Medgift; at hun var 3 Aar ældre end jeg, samt at hun meget frygtede for, at en Forbindelse mellem os sikkerligen i høieste Grad vilde mishage mine Forældre. Dette var hverken Ja eller Nei.

Jeg tabte imidlertid ikke Modet, men skrev hende atter til, at ingensomhelst Hindring skulde afholde mig fra mit Forsæt i denne Retning, da det kun var hendes Person og ædle Character, der havde fængslet mig.

Herpaa modtog jeg atter fra hende et Par Linier, hvori hun forlangte otte Dages Betænkningstid.

At vente otte Dage syntes mig en Evighed! jeg gik derfor, det var en Søndag, den 24de Januar 1830, om Formiddagen hen til Frue Clausen; det var en barsk Kulde med Frost og Sneefog. Da jeg traadte ind i Stuen, sad den gamle Frue i sin Lænestol og læste i en Andagtsbog, Datteren bag de tæt tilfrosne Vinduer paa en Forhøining med et Haandarbeide.

Hun gav mig Haanden, da jeg bød Goddag, men vedblev forresten taus sit Arbeide. Moderen havde imidlertid reist sig, og var gaaet hen i Stuen til en Commode, beskæftiget

med at søge noget i en Skuffe, da med Eet Datteren reiser sig, stiger ned af Forhøiningen og kommer hen til mig. Hun tager mig ved Haanden, fører mig hen til sin Moder og siger:

»Moer! Barth og jeg ere forlovede!« Herved blev den gamle Kone saa overrasket, at hun nær var faldet om, hvorfor det første, hun sagde, var: »Aa! lad mig, lad mig sætte mig ned!« hvorpaa hun vaklede hen til sin Lænestol, satte sig i denne, og gav os sin Velsignelse. O, hvor var jeg lykkelig! jeg havde nu faaet den, jeg elskede med min hele Sjæl.

Det var et Indfald af min Forlovede, at vor Forlovelse for det første skulde holdes hemmelig, hvilket havde en besynderlig Følge.

Nogle Dage efter, først i Februar, var det Herluf Trolles Fødselsdag, hvilken altid med megen Høilidelighed er bleven feiret paa Herlufsholm, og hvor der den Dags Aften gives et stort Bal. Hertil blev blandt Andet Officererne i Nestved med deres Damer indbudte, ogsaa jeg, som, da min Forlovelse endnu ikke var declareret, kom alene.

Jeg havde helst undslaaet mig for at modtage Indbydelsen, men Signe vilde endelig have, at jeg skulde tage til Bal; kun bad hun mig at sørge, for at en Veninde af hende, en Datter af Musiklærer Brandt paa Herlufsholm, fik dandset. Jeg tog altsaa til Ballet, og skjøndt det antages, at man ved et saadant kun morer sig, naar man har en eller anden Dame at inklinere for, saa kunde jeg under mit daværende Forhold ikke komme ind under denne Cathégorie. Jeg søgte kun at opfylde min Forlovedes Ønske, og dandsede ufortrødent med Jomfrue Brandt, saa ofte hun ikke var engageret af en Anden. Da det Første meget ofte var Tilfældet, blev der af de tilstedeværende Damer lagt Mærke hertil; uagtet jeg anmodede et

Par Herrer om at engagere hende, blev hun forbigaaet, og derfor var det, at jeg, som ansaae det for min Pligt efter mit Løfte til min Forlovede at sørge for at hun fik dandset ved selv at antage mig hende, gav Anledning til at man troede, at jeg var charmeret i hende.

Som sædvanligt føle unge Damer efter ethvert Bal en umaadelig Trang til at underholde deres Venner og Bekjendte med Referater om, hvad der er hændet, seet og hørt, og som tiltrækker sig almindelig Opmærksomhed.

Det hændte saaledes, at en ung Dame af min Forlovedes Bekjendtskab Dagen efter Ballet kom og gjorde Visit hos Frue Clausen. Hun vilde vide som ganske vist, at Lieutenant Barth var bleven forlovet med Jomfrue Brandt, thi han havde dandset de fleste Dandse med hende, og forresten kun med nogle faa Andre, nemlig med saadanne, som ellers maatte sidde over.

Et Par Timer efter at fornævnte Dame var gaaet, kom jeg, og efter at jeg pligtskyldigst havde aflagt min Rapport om Ballet, siger min Forlovede: »Naa Christian! Du har nok altfor samvittighedsfuldt opfyldt min Bøn om at tage Dig af Jomfru Brandt? Her gik nylig en Dame herfra, som fortalte, at Du havde gjort stærkt Cour til hende, og dandset de fleste Dandse med hende. Dette har vakt en saadan Opmærksomhed, at man antog, at Du var bleven forlovet med hende. Skjøndt dette for min Forlovede maatte være underligt at høre, tog hun dog denne Beretning meget let, da hun vidste Grunden til min paafaldende Optræden.

Da jeg indsaac, at de daglige Besøg, som jeg aflagde hos Frue Clausen, vilde vække Folks Oprærksomhed og ufeilbarligen give Anledning til Omtale, saa formaaede jeg min Forlovede til at indvillige i, at vor Forlovelse blev bekjendt.

Men nu var Pokker løs! Mine Forældre først og fremmest, vare meget misfornøiede med denne Forbindelse. Jeg havde Intet og min Forlovede Intet. Da min Moder derefter havde en Samtale med Generalinde Bassewitz i denne Anledning, sagde Generalinden: »Nei! da havde jeg et andet Parti for deres Søn, nemlig Frøken S ; hun har 20,000 Rdlr.»

Herfor skulde jeg imidlertid have betakket mig, thi bemeldte Dame var for det første ikke smuk, og for det andet var hendes mentale Tilstand af en meget trivlsom Natur.

Dog, det var ikke alene mine Forældre, men mange Andre, hvem min Forlovelse ikke gefalt. Alle Mine og mine Forældres Bekjendte ansaae det for Galskab af os Begge. Naa! man havde vel i det Hele Ret i at dømme saaledes. Auspicierne for os vare jo ikke meget lovende. Men da det var et reent Inclinationspartie, saa var det Mindste nok for os. Vi arbeidede Begge hver paa sin Viis; min Forlovede ved Haandarbeide, og jeg ved at informere i nogle Skoler. En Glæde havde jeg dog, det var, at Ingen af min Forlovedes Familie var imod Partiet.

Signe havde en ældre Veninde i Pastor Sørensens Hustru i Veilø, en Miilsvei fra Nestved. Dette var det første Sted, vi præsenterede os som Forlovede, og vi besøgte dem af og til. De vare overordentligt venlige mod os. Præstekonen var en meget fornuftig og dannet Dame. Præsten derimod var ikke alene original, og ofte Gjenstand for Omtale, men han havde den Feil at han løi, hvad man strax mærkede, naar han underholdt Een med mange høist mærkelige Fortællinger, der i Almindelighed vare Tildragelser af hans eget Liv. En maadelig Prædikant var han, men dog i Anseelse hos sine Sognefolk, thi han havde en stærk Stemme, slog dygtig i

Prædikestolen og gesticulerede i en farlig Tid. Han gik saa vidt, at han under Prædikenen undertiden udpegede enkelte af sine Tilhørere, hvilket jeg var Vidne til, da Signe og jeg en Dag under vort Besøg i Veilø vare gaaede til Vester-Egilsborg Kirke, som var hans Annex, for at høre ham. Under Prædikenen pegede han paa en Bondekarl og sagde: »Du der med Piben i Lommen!» og ligeledes paa en Bondepige med de Ord: »Du der med de røde Silkebaand paa Huen!»

Hvad jeg ikke kunde fatte, det var, at hans Hustrue, som ellers var en fornuftig Kone, fandt hans Prædikener fortræffelige.

Et halvt Aar efter min Tilbagekomst til Regimentet tog General Bassewitz sin Afsked med Generallieutnants Charakter. Skjøndt hans Commando havde været temmelig despotisk, var Afskeden fra Officerernes Side ikke mindre end rørende. Der bragtes ham et Fakkeltog, og 2de Sange til hans Ære blev ved denne Leilighed afsungne. Han var paa den senere Tid faldet forfærdeligt af. Han flyttede med sin Familie til Kjøbenhavn, hvor han døde Aaret efter.

Oberst Lewetzau af holstenske Dragoner blev hans Eftermand; med ham var Regimentet temmelig utilfreds, thi den Raskhed, hvormed Bassewitz havde ført det, besad han ikke. Hans Ydre og Holdning var just heller ikke skikket til at give Respect. Det varede ikke længe, førend han fik Øgenavne, blandt andre:

»Dieckbach,» paa Grund af, at hans ene Kind var større og tykkere end den anden. Besynderlig nok var den Omstændighed, at denne Kind tog til og af med Maaneskifterne.

I Efteraaret blev jeg forsat til den 2den Escadron, som garnisonerede i Vordingborg. Denne Forsættelse gik baade

mig og min Signe meget nær, thi foruden det, at vi kom saa langt fra hinanden, tabte jeg betydeligt ved at miste mine Informationer, som jeg havde i Nestved.

Min nye Escadronchef i Vordingborg var Oberstlieutenant Holm, en ældre Mand, svag og daarlig som Rytterofficer, forresten brav og skikkelig. Han aabnede strax med megen Venlighed sit Huus for mig, men paa Grund af, at hans Hustru var mindre elskværdig, benyttede jeg ikke hans Tilbud videre, end at jeg paatog mig gratis at informere hans 2de vakkre Døttre i Tegning. Efter kort Tids Ophold i Vordingborg fik jeg Adgang til Rector Sulrs Huus. Det var en høist elskværdig Familie uden Børn. Saavel af Rectoren som af Fruen nød jeg overordentlig megen Velvillie, og da min Forlovede kom i Besøg til mig, blev hun anmodet om at logere hos dem. Signe vandt strax Fruens Velvillic, og deres Godhed mod os nøde vi ikke alene, medens vi vare forlovede, men vedblev at beholde den, efter at vi siden vare gifte og bosatte der i Byen, hvorfor vi stedse bevarede dem i kjærlig og taknemmelig Erindring.

Som eneste Lieutenant ved Escadronen havde jeg alle Øvelserne med Mandskabet, hvorved min Tid var godt optaget; ikke destomindre, da jeg ved Latinskolen blev Lærer i Skrivning og Tegning og senere i Gymnastik, kunde jeg ogsaa bestride dette.

Tjenesten interesserede mig i høi Grad; den var streng og optog megen Tid, men det morede mig at sysle med alle Mandskabets Øvelser, navnlig Ridning, Vaabenbrug, Exereice til Hest og Felttjeneste. Ved disse Øvelser, der meget sjældent bleve lyksaliggjorte med Escadronchefens Nærværelse, var jeg saaledes den ene Ledende, og anstrængte mig af yderste

Ævne for at opnaae det bedst mulige Resultat. Som lidenskabelig Rytter kunde jeg disponere over alle Escadronens Heste, som jeg vexelviis red for at lære dem at kjende; derved fik jeg Ævne til at kunne bedømme hver enkelt Mands Ridning. Især morede det mig at tilride enkelte Remonter. I den yngre Alder er man sjælden fornuftig og klog nok til at vise Taalmodighed og Forsigtighed; dette var ogsaa Tilfældet med mig, hvorfor jeg ofte var udsat for at komme galt afsted; dog Lykken var bedre end Forstanden, og Alt gik godt.

En Ting optog imidlertid meget af min Tid, og det var de mange Croquiser, som jeg maatte tegne og indlevere, det var saa meget mere besværligt, som jeg, da man den Gang ikke havde Situationskort over Terrainet, stadigen maatte optage disse i Marken, hvilket, særlig om Vinteren i koldt og daarligt Veir, var meget svært.

Og jeg var saa meget mere generet i denne Retning, som min Escadronchef paalagde mig lange Recognosceringer, hvorved mine Croquiser fik eu meget stor Udstrækning. Tilsidst gik det saa vidt, at jeg hver Maaned havde et stort Kort at tegne. Imidlertid havde jeg dog den Glæde, at mit Navn stadig nævntes i Armeebefalingerne blandt dem, der havde indgivet de bedste Croquiser, og derfor fik Roes af Kongen.

Efter at jeg havde været halvandet Aar i Vordingborg, flyttede min Forlovede ogsaa hertil, hvorpaa hun etablerede en Pigeskole. I denne underviste hun i Haandarbeide, jeg i Skrivning og Tegning, og 2de af Latinskolens Adjunker i Sprog, Religion og øvrige Skolevidenskaber. Min Løn ved Latinskolen var stegen til 400 Rdlr. aarlig. Og nu da jeg indsaae, at vore fælles Indtægter tillode os at sætte Bo og gifte os, saa tænkte jeg paa at ansøge Kongen om Tilladelse hertil.

En Ansøgning herom, som jeg indgav, blev allernaadigt afslaaet.

Signe havde i Frue Krogh, Hofdame hos Dronningen, en meget varm Protectrise. Denne, som i høi Grad interesserede sig for hende og for vor Forbindelse, gav hende det Raad, at gaae til Kongen og bede om Giftermaalstilladelse for mig. Frue Krogh bevirkede derfor en Audiens for hende. Kongen tog meget naadigt mod hende, men sagde, at han ifølge de Bestemmelser, der var givne med Hensyn til subalterne Officerers Giftermaalstilladelse, ikke kunde bevillige det for os.

Derpaa bad hun Kongen om Tilladelse for mig til at søge civilt Embede. Hvorpaa Kongen svarede: »Hvad tænker De paa? miste een af mine flinkeste Officerer! nei! det kan ikke skee!» Imidlertid, efter at Kongen havde spurgt hende om adskilligt, gav dette hende Mod til at gjentage sin Bøn, hvorpaa Kongen endelig sagde: »Naa, saa lad ham da komme med sin Ansøgning!»

Skjøndt jeg nødigt vilde opgive min militaire Stilling, søgte jeg dog Inspecteurposten paa Herlufsholm, dernæst Gymnastiklærerposten ved Sorø Academie, og endelig Toldcasserer-Embedet i Vordingborg, men da ingen af Posterne var at opnaae, opgav jeg med Glæde det Forsæt at søge civilt Embede.

Omtrent $\frac{1}{2}$ Aar efter at min Forlovede havde haft Audiens hos Kongen, tog jeg til Kjøbenhavn og fik Audiens.

Jeg sagde Kongen, at jeg troede at have saa meget, at jeg kunde gifte mig.

Herpaa svarede Kongen: »Ja det troer jeg gjærne, det er en smuk Pige, deres Forlovede!» jeg svarede: »Ja! Deres Majestæt! men det bedste er, at hun er god flittig, fornuftig

og sparsommelig, og opdraget i Tarvelighed.» Her afbrød Kongen mig med de Ord:

»Ja! det er nu ikke det, vi skulde tale om, men om hvad De har at gifte Dem paa.» Hertil svarede jeg, at jeg foruden min Gage havde 400 Rdlr. ved Latinskolen.

Kongen! »Ja! det er jo ikke nok, det skal være 600.»

Jeg: »Jeg veed det vel, Deres Majestæt, men jeg kan ikke opgive mere end jeg har.»

Kongen saa stivt paa mig og sagde: »Hm!» og efter et lidet Ophold sagde han: »Ja! men kan De ikke manoevrere?»

Nu forstod jeg Kongen! jeg svarede: »Jo! jeg takker Deres Majestæt.»

Audiensen var forbi, jeg vendte hjem med et lettet Sind.

Derefter formaaede jeg mine 3de Svogre til at udstede et Bevis for, at de indtil jeg blev Ritmester tilsikrede mig 200 Rdlr. aarlig. (Herfor maatte jeg give Dem et skriftlig Bevis for, at jeg Intet fordrede af dem.)

Efter at jeg nu kunde godtgjøre, at jeg foruden min Gage havde en aarlig Indtægt af 600 Rdlr., indgav jeg, medens jeg i Efteraaret 1832 var inde med Regimentet til den aarlige Troppesamling, min Ansøgning om Giftermaals Tilladelse, hvilken jeg erholdt endnu medens Regimentet laae inde ved Kjøbenhavn.

Men dermed var Sagen endnu ikke klar. Der var endnu et Gjærde, jeg skulde sætte over, nemlig Indskuddet i Enkekassen.

I denne Anledning indgav jeg atter en Ansøgning til Kongen, om at maatte i Lighed med andre Embedsmænd afgjøre denne Forpligtelse med et maanedligt Afdrag i 12 Aar.

Denne Ansøgning, der skulde passere Generalcommissariats

Collegiet, blev besvaret med, at man ikke saa sig i Stand til at forelægge den for Hans Majestæt.

Efter at have modtaget dette Svar, reiste jeg strax til Kjøbenhavn, thi i min Nød maatte jeg tye til Kongen. Ankommen hertil søgte jeg strax op i Collegiet til Etatsraad Rehler, der var Contorchef i det 3die Departement. Her fik jeg at vide, at min Ansøgning var beroende i hans Contoir.

Derefter begav jeg mig til General Haxthausen, som var Chef for bemeldte Departement.

Da jeg kom ind til ham, sagde han: »Hvem er De?»

Jeg: »Lieutnant Barth af det sjællandske Landsener Regiment!»

Generalen: »Naa! jeg veed hvad De vil! nei! deraf bliver der Intel!»

Jeg: »Jeg hører det, jeg kommer blot for at faae min Ansøgning tilbage.»

Generalen: »Den er allerede sendt tilbage til Regimentet.»

Jeg: »Om Forladelse, Hr. General, jeg veed, at den er endnu beroende i Etatsraad Rehlers's Contoir.»

Generalen: »Saa, hvoraf veed De det?»

Jeg: »Jeg har selv seet den i bemeldte Contoir!»

Generalen: »De lader til at være godt underrettet!»

Jeg: »Hvad mine egne Affairer angaar, har jeg stedse søgt at være det!»

Generalen: »Ja saa! med Dem, Hr. Lieutenant! har jeg Intel at gjøre.»

Da han derpaa vendte sig fra mig, sagde jeg: »Vel Hr. General!» bukkede og gik.

Dagen efter havde jeg Audiens hos Kongen. Idet jeg traadte ind, kom Kongen mig mig i Møde og sagde:

»Naa! er De nu bleven gift?»

Jeg! Nei Deres Majestæt!»

Kongen: »Hvad? og De har allerede faaet min Tilladelse dertil for flere Maaneder siden!»

Jeg: »Deres Majestæts allernaadigste Tilladelse hjælper mig imidlertid ikke.»

Kongen: »Hvad for noget? hvad er der i Veien?»

Jeg: »Det er Indskuddet i Enkekassen, som jeg ikke kan udrede; jeg har derfor indgivet en Ansøgning til Deres Majestæt, om at maatte, i Lighed med andre Embedsmænd, afgjøre det med Afdrag i 12 Aar.»

Kongen: »Nu! ja hvad kan der være i Veien?»

Jeg: »Collegiet sætter sig derimod!»

Kongen: »Hvad for noget? Jeg har Lov til at gjøre, hvad jeg vil!» Kongen stampede med Foden i Gulvet, og gjorde et Kast nedad med den høire Haand!

Jeg: »Dersom jeg maae antage denne Deres Majestæts Yttring for en gunstig Resolution paa min Ansøgning, saa takker jeg allerunderdanigst.»

Kongen: »Nu ja! saa kom med den!»

Jeg: »Jeg har den desværre ikke; den er beroende i Collegiet, som nægter at tilbagegive mig den.»

Kongen: »Gaae strax op i Collegiet, og siig d'Hrr. fra mig af, at jeg ønsker mig deres Ansøgning forelagt snarest muligt.»

Med et »Vel! Deres Majestæt,» bukkede jeg, og gik sporenstregs lige op i Collegiet, hvor jeg traf General Haxthausen siddende ved det store grønne Bord, hvorfra han reiste sig, kom lige henimod mig og udbrød:

»Hvad, er De der igjen? har jeg ikke eengang sagt Dem, at Deres Ansøgning ikke kan blive bevilget.»

Jeg: »Maaske dog!»

Generalen: »Hvad! Jeg siger Nei! og jeg har Intet med Dem at gjøre. De kan gjerne gaae!»

Jeg: »Meget vel! saa snart jeg har udrettet mit Ærinde.»

Generalen: »Ærinde?»

Jeg: »Hr. General! jeg er idag ikke kommen som Suppl-cant, men som Sendebud fra —»

Generalen; (afbrydende mig) »Fra hvem, om jeg maae spørge?»

Jeg: »Fra Kongen!»

Generalen: »Fra Kongen! er De — raser De?»

Jeg: »Nei, Hr. General! jeg hverken raser eller er — andet end et Sendebud fra Kongen med Allerhøiest sammes Ønske, at min Ansøgning snarest mulig forelægges H a m til Resolution.»

Generalen; »Nei, det er mageløst, det er utroligt.»

Jeg: »Dersom Hr. Generalen skulde sætte Mistillid til mit Foregivende, og maaske ønske det skriftligt, som jeg her overgiver mundtligt, saa kan det ske. Jeg seer der (pegende paa det grønne Bord) Skrivematerialer, tillader Hr. Generalen at jeg benytter disse?»

Generalen: »Det gad jeg nok see!»

Herpaa gik jeg hen til Bordet, og efter at jeg ordret havde nedskrevet Kongens Ord, overrakte jeg ham Papiret. Efterat Generalen havde gjennelæst det, sagde han: »Ja det er godt! med Dem har jeg ikke mere at tale.» Hvorpaa jeg bukkede og gik.

Da det nu var mig om at gjøre, at faae det i Orden saa

snart som muligt, gik jeg til min gamle Velynder Oberst, Kammerherre Gössel, som var en af Kongens Adjutanter, og hvis Bekjendtskab jeg havde gjort gjennem min Velgjører, Kammerherre Sperling. Gössel viste mig altid megen Interesse. Da jeg fortalte ham mit Sammenstød med General Haxthausen, morede han sig derover. Jeg bad ham at tale for mig hos Kongen, hvilket han lovede og holdt, hvilket bidrog til at jeg faa Dage derefter fik min Ansøgning bevilget.

Jeg ilede nu hjem med et glad Hjærte til Vordingborg, og ikke mange Dage derefter blev min Signemoer^x og jeg viede i Vordingborg Kirke af Pastor Boelsen den 23de December 1832 (lille Juleaften). Vi kjørte til Kirken aldeles uden Følge og vare uden Vidner.

Endskjørdt Pastor Boelsen ikkun var en ringe Prædikant, saa var dog hans Brudetale saaledes, at den ei kunde andet end gjøre Indtryk, især da han formanede os til at omgaaes varligen! hvilke Ord jeg ofte har gjentaget i min Hukommelse. Da vi kom hjem, maatte min Hustru lægge sig formedelst en stærk Nervehovedpine, hvoraf hun meget ofte led. Henad Aften kunde hun dog staa op, og da de kjære Suhrs havde indbudet os til at passere Aftenen hos dem, gik vi derhen, da det var bleven mørkt, og det morede os at see, at alle de Huse vi gik forbi, vare illuminerede. Da vi kom hen til Rectorens, blev min Hustru meget lidende, og maatte placeres i Hjørnet af en Sofa med en Pude under Hovedet. Hen paa Aftenen blev hun bedre, og vi havde hos denne elskværdige Familie nogle meget behagelige Timer.

Næste Dag vare vi til Aftenselskab hos Apotheker Aarsleffs.

Nu vare vi da forenede under et Tag, dog med en meget indskrænket Leilighed og en høist tarvelig Huusholdning.

Imidlertid vare vi usigelige lykkelige, og havde en behagelig Omgang med Latinskolelærernes Familier. Vel vare vore Kaar kun ringe, men da min Hustru var en udmærket og dygtig Huusholderske, saa kom vi dog godt ud af det. Ikke længe efter fik vi os en Ko, og vi havde altid en Gris paa Sti. Efter at have leiet nogen Jord, anskaffede jeg mig et Par Heste og en Vogn, hvilket satte os i Stand til at gjøre Toure paa Landet til Bekjendte. Saaledes til Proprietair Malling paa Steensby-Gaard, til Proprietair Hagen paa Høvdings-Gaard og til Proprietair Staal paa Aunø, hvis Søn, som var Discipel i Latinskolen, var kommen i Kost hos os. Ogsaa kom vi i Bekjendtskab med Proprietair Hastrup paa Rosenfelt. Dennes Hustrue blev en intim Veninde af min Hustrue, og stod siden Fædder til min ældste Søn Johannes. Hos min Escadronchef, Oberstlieutenant Holm gjorde vi naturligvis strax, efter at vi vare blevne gifte, Visit, men da hans Frue hverken gefalt min Hustru eller mig, saa lode vi det blive derved. Da vi saa siden ikke søgte Omgang med denne Familie, saa blev Fruen os i høi Grad fjendsk, og naturligt var det min Hustru, som hun saae uvenligt til. Et Exempel paa hendes Lavhed skal jeg her give et Bevis paa.

I Sommeren 1833 kom Kongen paa en Gjennemreise fra Holsteen til Vordingborg, hvor han overnattede efter at have taget Logi hos Apotheker Aarsleffs. Regimentets samtlige Officerer vare komne baade fra Slagelse og Nestved i denne Anledning til Vordingborg. Om Altenen var hele Byen illumineret, og næste Formiddag gav Kongen Audiens, hvorved Officerscorpset mødte. Af Regiments-Commandeuren blev hver Enkelt præsenteret for Kongen. Da Touren kom til mig, var Kongen saa naadig at spørge til min Hustrue, hvilket gjorde

Opsigt, og foranledigede min Escadronchef til, da han kom hjem, at fortælle sin Frue dette. Denne fandt det meget besynderligt, at Kongen kunde spørge til en Lieutenants Frue og ikke til hende; imidlertid var det meget naturligt, thi Kongen kjendte min Hustru, derimod ikke Frue Holm. Fruen blev i denne Anledning endnu mere fjendsk mod min Hustru, og det gik saa vidt, at da min Hustru, som dengang var frugtsommelig, gik forbi Holms Bolig, hvor Fruen stod i Døren med en stor Hund, pudsede hun denne paa hende, hvilket kunde have haft de værste Følger.

Da vi som nævnt boede meget indskrænket, vilde jeg gjerne have eget Sted, og jeg søgte derfor et saadant. Det varede ikke længe før jeg af Wemmetofte Klosters Midler fik de fornødne Penge suppleret med en mindre Sum af Justitsraad Wolff til Engelholm, med hvem vi gennem Etatsraad Skibsted havde gjort Bekjendtskab i Kjøbenhavn; hans Frue var en Datter af Admiral Sneedorff, som min Hustru havde kjendt i længere Tid. Med dette Sted fik jeg nu nok at bestille. Jeg byggede først et Baghuus, hvori Stald, Vognremise og Kjælder. Hertil var jeg min egen Tømrer og Murer med min Oppasser til Haandlanger.

Senere udvidede jeg Forhuset og opmurede en dobbelt Skorsten, udværfede Væggene, tapetserede dem m. v.

Jeg tillagde mig noget mere Jord, hvorved jeg nu kunde holde 2de Køer og 4 Faar; vi havde desuden Høns, Ænder og Gjæs, og saaledes en heel lille Landhuusholdning; jeg pløiede, saaede og høstede Alt alene med min Karls Hjælp, med hvem jeg stedse deelte Arbeidet.

I Vordingborg blev alle mine Børn fødte, min første Søn Johannes den 22de November 1833, min anden Søn Peter

Henrik den 29de Januar 1835, min Datter Anna den 24de August 1837 og min yngste Datter Johanne den 7de Mai 1839.

Vi havde gaaet meget igennem i de første Aar; thi min Hustru havde svære Barselsenge. Ikke alene havde hun haarde Forløsninger, især med Johannes, men hun vilde selv amme, hvilket hun dog maatte opgive, da hun manglede Die.

Efter lille Peters Fødsel var hun ogsaa meget svag. Da Barnet var blevet et halvt Aar gammelt, døde det af Krampe-slag, efter at det var blevet vaccineret.

Da vor Kostgjænger Carl Staal blev dimitteret fra Vordingborg, fik vi 2de andre i Stedet for; disse vare Andreas Brünnicke (nuværende Professor med.) og Henrik Clausen Bagge, begge Sønner af Præster paa Laaland, som nu skulde gaae i Latinskolen. Clausen Bagge, som senere blev Huuslærer hos vor Gesandt i London, døde sammesteds i en meget ung Alder af Brystsyge.

Da Proprietair Hagen paa Høvdings-Gaard døde, medens vi boede i Vordingborg, kunde jeg, som jævnlig havde gjæstet hans Huus, da jeg informerte hans Søn i Tegning, samt lærte ham at ride, ikke undlade at møde til Begravelse.

I denne Anledning reed jeg dertil i fuld Uniform, og lagde Veien om ad Øster-Egitzborg, hvor min afdøde Svigerfader havde været Præst, og da jeg ved samme Leilighed vilde besøge en gammel Bekjendt af os, Sognefoged Ankjær, hvis Gaard laae i Nærheden af bemeldte Bye, dreiede jeg ind paa en Sti, som fra Veien gik over hans Mark og førte op til Gaarden. Som jeg var kommen ind paa bemeldte Sti, saae jeg en lille Dreng gaae og vogte en Flok Gjæs. Saasnart han blev mig vaer, foer han i stærkt Løb opad Stien mod Gaarden, hvor han forsvandt. Da jeg reed ind i Gaarden kom

Sognefogden mig imøde, idet han udbrød: »Hvad, er det min Hr. Lieutenant som Gaasedrengen er bleven forskrækket for? han kom nylig forpustet ind i Stuen og sagde Faer! Faer! nu rider Barrias over Lodden!» Der havde fornylig været Gjøglere oppe i Byen, som havde givet Forestillinger i Skolen. Drengen, som imidlertid ikke havde seet noget deraf, men kun hørt Tale derom, og ingen anden Forestilling havde om, hvorledes en saadan Gjøgler saa ud, troede i mig at see en saadan, da han heller aldrig havde seet en Landsenerofficer tilhest.

Som sagt gjorde vi ofte Ture til Engelholm. Da vi efter et saadant Besøg skulde kjøre hjem, havde Justitsraad Wolff ladet lægge en Griis i en Sæk bag i min Vogn uden at jeg vidste det. Derimod vidste min Hustru det. Paa vor Hjemtur til Vordingborg maatte vi holde udenfor Byporten, indtil Toldbetjenten kom og lukkede op. Paa Spørgsmaalet af Betjenten, som kjendte mig: »Ja, Hr. Lieutenanten har vel intet at angive?» svarede jeg: »Nei!» hvorpaa jeg satte Vognen i Gang. Aldrig saasart var dette sket, før Grisen i Sækken begyndte at skribe. Heldigvis hørtes det ikke af Betjenten, der strax var gaaet ind. Naturligvis blev jeg vred over, at min Hustru havde fortiet mig Dyrets Nærværelse, men hun svarede, at hun derved havde villet berede mig en Overraskelse ved Hjemkomsten. Utilfreds med at jeg imod min Villie havde begaaet Toldsvig, forestillede jeg hende det Urigtige heri. At vende tilbage til Toldboden og angive Grisen tænkte jeg imidlertid ikke paa.

Da Kong Frederik den 6te et Par Aar efter atter reiste til Holsten eller Jylland, jeg erindrer det ikke rigtig, og paa denne Reise gjennem Sjælland ogsaa passerede Slagelse, hvor Regimentets 1ste Escadron garnisonerede, maatte Officerscorpset

møde der for at ride Kongen imøde og escortere ham til Byen.

Efter Ankomsten lod han os præsentere for sig. Regimentschefen nævnte ved denne Leilighed for Kongen Navnet paa hver enkelt Officer, men da han kom til mig sagde han: »Det er Lieutenant, Lieutenant,» han kunde ikke erindre mit Navn. Imidlertid afbrød Kongen ham: »Ja Barth, han har staaet ved mit Regiment!» og derpaa sagde han til mig: »De skal have Tak for de smukke Croquier, som De har sendt mig i Vinter.» Samtlige Croquier, som fra alle Regimenter aarlig indsendtes, blev af Oberst du Plat af Generalstaben forelagt Kongen, Da vi senere kom til Bords, sagde Obersten: »Lieutenant Barth har skudt Papegøien i Dag; thi han var den eneste, som Kongen værdigede at tale til.»

Da min gamle Escadronchef, Oberstlieutenant Holm døde, fik vi Ritmester Pfaff i hans Sted. Han havde været min Premierlieutenant, medens jeg som Corporal gjorde Tjeneste ved Regimentets 3die Escadron. Det var i enhver Henseende et godt Bytte, thi foruden at han i det hele var en dygtig Militær og en rask Rytter, var det en højst respectabel Mand, stræng, retfærdig og dertil human og velvillig.

Blandt de Huse, som jeg kom i, var Pastor Spangs i Udbye. Som forannævnt havde han døbt min Søn Johannes. Dette var Begyndelsen til vor Bekjendtskab. Han var en fint dannet Mand, venlig og selskabelig. Og da han var en udmærket Taler, havde han ivrige Tilhørere. Han nedskrev aldrig sine Prædikener; de vare altid extemporerede og han talte længe.

Jeg var en Gang i Udbye Kirke. Da han var nærved at slutte sin Prædiken, traadte imidlertid Familien Aagaard fra Iselinge ind i Kirken; de havde nemlig taget Feil af Kirke-

tiden, hvorfor de kom saa sildig. Spang vilde ikke lade dem gaa forgjæves, og satte derfor en heel Deel til sin Prædiken.

Pastor Spang var en lidenskabelig Rytter. En ung Hest, han havde kjøbt, maatte jeg ride til for ham, og medens dette varede, laante jeg ham min egen. Vi gjorde, da han ønskede Undervisning i Ridning af mig, jævnlig en Toure sammen. Paa disse havde vi ofte religiøse Samtaler. Da jeg imidlertid just ikke er, hvad man kalder Ortodox, derimod nok en Smule Rationalist, kunde det ikke være andet, end at jeg yttrede Eet og Andet, der for en Præsts Øren maatte være daddelværdigt eller skurrende; men han var liberal.

Paa een af vore Ridetoure kom vi til at tale om det Hiinsidige, om Evigheden efter Døden, om Himmerig og Helvede, den evige Salighed og den evige Forbandelse. Og da jeg dertil yttrede: At jeg fandt, det vilde være for den Gode en altfor stor Løn, og for den Onde en altfor stor Straf i Betragtning af vort korte Liv heneden, og at jeg antog, at der efter Døden maatte gives Synderne Ævne til Omvendelse og Forbedring, saa svarede Spang blot de faa Ord: »Turde være!»

Efter at vi havde faaet Ritmester Pfaff til Escadronchef og kort derpaa Oberst Guldberg til Regimentschef, blev Tjenesten mere lønnende. Det kan nok være, at Sidstnævnte forstod at sætte Liv i Regimentet, hvilket for en stor Deel var gaaet tabt under Lewetzow.

Ridning, Vaabenbrug, praktisk Felttjeneste og Kampen tilhest drev han svært paa. Til den theoretiske Undervisning i Felttjeneste satte han store Fordringer. Opplapren efter Bogen hadede han, og da denne Disciplin havde megen Interesse for ham, søgte han at indføre en ny Methode, idet han

fordrede, at Undervisningen her i alt skulde ske ved Hjælp af et Situationskort, fremstillet i stor Maalestok paa en verticalt-hængende Tavle, der kunde oversees af alt Mandskabet paa een Gang. Læreren skulde sætte Manden ind i Terrainet; dette skulde altid præsentere den Egn, hvori Afdelingen laae, og her gav man ham en Opgave, som han skulde løse ved Henvisning paa Kortet.

Guldberg brugte det Udtryk: Undervisningen i denne Disciplin skulde »dramatiseres». Der skulde være 3de Elementer til Stede for Examinanten nemlig: Terrainplan (Skueplads), Situation (Forhold til Stedet) og Object d. v. s. Modpartens (Fjendens) Stilling.

Forinden en Felttjeneste skulde udføres, maatte paa den havende Situationsplan (Kortet) Suppositionens og dernæst Instructionen gjenemgaaes med Mandskabet, og hver især bleve anvist sin Rolle. Og sluttelig skulde efter endt præctisk Felttjenesteøvelse denne, saaledes som den var gjenemført, forklares paa Kortet, hvorved hver enkelt Mand maatte gjøre Rede for sit Forhold under Øvelsen.

Paa Grund af disse Fordringer besluttede jeg at producere et Apparat, hvorved jeg ved Undervisningen i Felttjenesten kom det Praktiske saa nær som muligt. Dette Apparat kom da til at bestaae af: En temmelig horisontal Plade (et Børd). Grunden var malet hvid; paa denne var Terrainet indtegnet, og alle Gjenstande herpaa fremstillede ved de Situationer, som vare foreskrevne for militaire Situationskort, alt med Farver i Olie, ikke alene for at give Pladen Varighed, men ogsaa for at kunne holde den reen ved Vaskning. Maalestokken for dette Kort var 90 Decimaltommer paa Milen. Troppetegn saavel for større og sluttede Afdelinger af alle Vaabenarter,

som for mindre Afdelinger og enkelte Folk. Disse Troppetegn vare af Bly og betegnede Afdelinger ved Parallelopeder og enkelte Folk, (Flanqueurer eller Vedetter) ved smaae fladtrykte Kugler (Kuglezoner). Alle disse Tegn vare bemalede med den for Tropper paa Croquier befalede Maade. Med disse Tegn kunde saaledes ved Opstilling paa Situationplanen angives Troppestillinger og Troppesformationer. For at anskueliggjøre og gjøre Mandskabet bekjendt med alle de militaire Gjenstande, som forekomme i Felten, havdes bemalede Tegn, saasom for Skandser, Redouter, Flecher, Forhug, Barricader, spanske Ryttere o. s. v.; fremdeles Tegn, som forraade os Fjendens Nærværelse saa vel om Dagen som om Natten. Disse Tegn, som kunde opstilles paa Situationsplanen paa saadanne Steder, der tænkes indenfor Mands Syns- eller Hørekræds, kunde saaledes give Vedetten eller Flanqueringen Stof til Melding, som han selv maatte forme i Hovedet og derpaa overbringe (melde) Vedkommende.

Da imidlertid Beskrivelsen over dette practiske Forelæsnings-Apparat vilde blive for vidtløftig i disse Optegnelser, som vel blive læste af Flere, hvem en saadan Materie ilke kan interesse, vil jeg indskrænke mig til at melde, hvad Resultatet blev af dette Arbeide.

Den første Gang jeg, efter at det var blevet færdigt, for min Regimentschef anvendte det ved Examination af Mandskabet i theoretisk Felttjeneste, faldt det saaledes i hans Smag, at han erklærede, at Løsningen af Opgaven aldeles overtraf hans Forventning, hvilket bevirkede, at et sligt Apparat ikke alene blev anskaffet for Garnisonen i Nestved, men Escadronen i Slagelse maatte erhverve sig et Lignende, om end Mindre og Simplere, som dog tildels opfyldte sin Bestemmelse.

Endnu medens Frederik den 6te levede, gjorde Oberst Guldberg en Indberetning om mit fornævnte militaire Arbeide, hvorfor jeg erholdt en Gratification af 150 Rdlr., som var meget i den Tid for en stakkels Lieutenant.

Den 3die December 1839 døde Frederik d. 6te. Dagen efter om Formiddagen, da jeg var ved Øvelse med Mandskabet paa Fægtesalen, kom Qvartermesteren med denne Efterretning, der gjorde et dybt Indtryk paa os Alle, der tause gik fra hverandre. Ingen som jeg betoges af Sorg over den elskede Konges Bortgang; jeg skammer mig ikke over at tilstaae, at jeg offrede hans Minde en bitter Taare som taknemmelig Erindring for al den Naade, han havde beviist mig, og det varede mange Dage, inden jeg kunde forrette min Gjerning. Jeg besluttede at følge ham til sit sidste Hvilested. Da Dagen kom, hvorpaa Kongeliget skulde føres til Roskilde, var jeg mødt i Kjøbenhavn, efter i en streng Kulde at være redet fra Vordingborg dertil. Ved Frederiksberg Slot, hvorfra Ligvognen blev escorteret af en Afdeling Husarer, sluttede jeg mig til Følget, og red i en stram Kulde under Blæst, Regn og Isslag med Toget, der gjorde Holdt tæt udenfor Roskilde. Efter at have opstaldet min Hest begav jeg mig til Høitideligheden i Domkirken, som var gribende. Efter Bisættelsen steg jeg atter tilhest, og reed tilbage til Vordingborg.

Jeg gav mig nu til med Iver at optage mine vante Arbeider.

En Beskrivelse med Planer af mit Felttjeneste-Apparat ledsaget med Situationskort sendte jeg til Kronprinds Oscar af Sverrig, for hvilket jeg kort efter modtog en Erindringsmedaille i Guld med Kronprindsens Billede.

I Aaret 1840 blev det overdraget mig at forfærdige et

Felttjeneste- og Manøvreapparat for H. M. Kong Christians eget Regiment. Da dette i Foraaret 1841 blev færdigt, erholdt jeg Ordre til at føre det til Kjøbenhavn, og personlig at aflevere det til Regimentet.

Paa min Begjæring om at maatte vise dets Anvendelse blev det mig tilladt at medtage 2de Landsenerer, som jeg vilde examinere ved Apparatet under dettes Forevisning. Da jeg foredrog dette mit Ønske for Oberst Guldberg, fandt det hans fuldkomne Bifald; han yttrede endog i denne Anledning, at han selv vilde reise med, da han hørte, hvad der var mig meddelt af een af Kongens Adjutanter, Oberstlieutenant Bruhn, at H. M. Kongen selv vilde overvære Præsentationen; men da Reisen endelig blev bestemt, faldt han fra, og vilde ikke tage med.

Jeg reiste da alene med mit Apparat og mine 2de Landsenerer.

Ved min Ankomst til Kjøbenhavn blev Apparatet opstillet i et Locale i Sølvgadens Caserne, og Dagen til Præsentationen for Kongen bestemt til den 8de Marts. Kl. 12 Middag samme Dag kom Kongen, ledsaget af Kronprindsen samt hele sin Stab. Alt gik over Forventning godt. Mine Landsenerer svarede rask, bestemt og tydeligt paa alle Spørgsmaal, og viste til Fuldkommenhed at være orienterede saavel i det fremstillede Terrain af Kjøbenhavns Omegn, som med Anvendelsen af de til Apparatet henhørende Gjenstande. Derefter fik jeg allerhøist Befaling til i nogen Tid at forblive i Kjøbenhavn for efterhaanden at præsentere Apparatet og dets Anvendelse ved den theoretiske Undervisning i Felttjeneste med Underoficerer og Mandskab. Hermed gik 8te Dage med daglig Præsentation for Eet af de i Kjøbenhavn garnisonerende Regimenter, ved

hvilken Lælighed jeg havde megen Fornøielse af mine Landsenerer, der tildrog sig almindelig Beundring.

Da jeg var færdig med min Mission, skulde jeg naturligvis melde mig hos Kongen til Afreise. Da jeg fremstillede mig for Hans Majestæt, spurgte Allerhøistsamme mig, om jeg var fornøiet med Udbyttet af mine Præsentationer, hvortil jeg svarede: »Over al Forventning, Deres Majestæt»; hertil føjede jeg: »men min største Løn, min største Glæde er dog den, at Deres Majestæt har været saa naadig at lade mig præsentere mit Arbeide for Dem.» »Naa, sagde Kongen, saa vil jeg vise Dem, at jeg ogsaa har været tilfreds dermed.» Han tilføjede derpaa, idet han fra en Consol, der stod i Nærheden, fremtog en lille Pakke indsvøbt i Papir: »See her har De et Beviis derpaa! Jeg har lagt Lidt indeni, som kan være Dem til Nytte.»

Da jeg i dybeste Underdanighed havde takket Kongen for hans store Naade, bukkede jeg; halvt beruset gik jeg gjennem Forgemakket, som var heelt fuldt af Folk.

I Palaisporten aabnede jeg Papiret, hvori der var et rødt Saffians Etui, og i dette en smuk Gulddaase, som indeholdt en Hundrededaler Seddel. Min første Gang var nu til min Velynder, den kjære Oberst Gössel, som modtog mig paa det venligste. Da jeg havde berettet ham Udfaldet af min Reise og Audiensen hos Kongen, og vist ham Daasen, saa sagde han: »Kongen burde have lagt Ridderkorset deri.»

Min Søn Johannes, dengang en Dreng paa 7 Aar, havde jeg taget med til Kjøbenhavn. Paa den Dag, jeg havde Præsentationen for Kongen, stod han i en Krog i samme Værelse, og han var saa usigelig glad over at have seet Kongen og været ham saa nær.

Fra Kammerherre Gössel gik jeg til mit Logis, hvorfra jeg lod hente en Droske, og i denne tog jeg Drengen med for at afgjøre mine Afskedsvisitter.

Den første var hos Oberstlieutenant Bruhn, som godhedsfuldt havde arrangeret alt for min Reise til Kjøbenhavn og Præsentationen for Kongen.

Næste Dag forlode vi Kjøbenhavn.

I Kjøge købte jeg en Side Flæsk og en Kakkelovn, som jeg tog med hjem.

I Hjemmet modtog min Hustru mig med usigelig Glæde, og jeg takkede inderligt min Gud for, at jeg traf hende velbeholden. I et Brev fra hende, som jeg modtog Dagen før min Afreise fra Kjøbenhavn, havde hun skrevet: »I Morges vaagnede jeg Klokken 5. Det var et deiligt klart Maaneskin; jeg kaldte paa Hans, og bød ham at lægge paa Hestene og lave Kanen til, thi jeg vilde kjøre over Isen til Stubbekjøbing (hendes Fødeby). I Aften er jeg kommen tilbage, det var en deilig Tour.»

Jeg fik siden at vide, at hun af Fiskerne nede ved Stranden var fraraadet Touren, da det havde været Tøveir i 2de Dage. Men hun havde ikke lyttet til deres Advarsel.

For at finde Vei over Isen, efter at det var bleven mørkt, havde hun taget en Bunke Kosteris med sig i Kanen, og med disse betegnede hun Veien ved at kaste enkelte af dem med nogen Afstand fra hverandre; hun tilstod siden for mig, at dersom hun ikke havde brugt denne Forsigtighed, vilde de bestemt ikke have fundet den rigtige Vei hjem, da de ikke kunde see Sporet.

Da jeg ved min Hjemkomst fra Kjøbenhavn viste min Hustrue Gulddaasen, og fortalte hende, hvad der havde været

i den, spurgte hun mig, om jeg havde alle Pengene med hjem. Paa mit Svar »Nei!» spurgte hun mig: »hvad har Du da kjøbt?» »Et Gulduhr til Dig min Skat!» svarede jeg, hvorpaa hun løftede Hænderne i Veiret og udbrød: »Gud Christian, hvor kunde Du dog være saa ufornuftig; er der ikke mange Ting, som vi trænge til?» Derpaa sagde jeg: »Nei, min Signemoer! jeg har intet Gulduhr til Dig, derimod en Side Flæsk til Dit Spisekammer og en Kakkelovn til vort Sovekammer.» Da hun hørte dette, faldt hun mig om Halsen og kysede mig.

Dagen efter min Hjemkomst satte jeg mig paa min Hest, og red til Nestved for at melde mig hjemkommen hos min Oberst. Denne modtog mig meget koldt og spurgte spydigt: »Ei, Hr. Professor! hvorledes er det saa gaaet med Deres Forelæsning?»

Jeg lod mig imidlertid ikke decontenancere, men afgav en nøiagtig Melding om, hvorledes alt var løbet af.

Derpaa spurgte Obersten: «Naa, hvad sagde saa Kongen?»

Jeg svarede, at Hans Majestæt havde været særdeles naadig og veltillfreds med mit Foredrag og min Examination. Og, idet jeg tog min Gulddaase op af Lommen, sagde jeg: »See denne, Hr. Oberst! gav Kongen mig til Bevis paa sin Tilfredshed,» hvorpaa han udbrød: »Guds Død og Pine ja! jeg gratulerer Dem,» og da jeg derpaa fortalte ham, hvad der havde ligget i Daasen, blev han endnu mere forbauset.

Oberst Guldberg, der forud havde viist mig megen Bevaagenhed, begyndte fra nu af at vise mig et andet Sindelag.

Formodentlig syntes han, at jeg ved at løse hans Opgave havde gjort dette paa en fremtrædende Maade, og havde erhvervet mig en Ære, hvilken han dog egentlig om ikke ganske saa dog for en Deel kunde have Krav paa.

Hans derpaa følgende Uvillie mod mig kom imidlertid Kongen for Øre, og dette gav Anledning til, at Generaladjutant, Admiral Wolff, som var i Familie med Oberst Guldberg, ved at meddele ham dette sagde, at Kongen gjerne vilde vide, om der var noget i Veien med Lieutenant Barth? Herpaa skal Guldberg have svaret: »Nei paa ingen Maade!»

Dette blev mig meddelt af Oberstlieutenant Bruhn, som var en Svoger til Admiral Wolff, og som havde kjendt mig fra min Barndom af. Han var gift med en Cousine af min Moder, og Søster til Admiralen. Bruhn havde blandt andet arbeidet paa at faae mig decoreret, men var ikke bleven understøttet heri af Guldberg, der syntes, at jeg var paa-skjønnet nok i Forveien.

Imidlertid gik dette dog i Opfyldelse. I Anledning af Kronprinds Frederiks forestaaende Formæling med Prindsesse Mariane af Mecklenborg lod H. M. Kongen udgive en Opfordring til alle Autoriteter, om at indstille til Decoration dertil qualificerede Underordnede. Efter at en saadan Opfordring var kommen til det sjællandske Landsenerregiment, blev jeg tillige med 2de andre Officerer indstillet til Ridderkorset, hvilket vi da alle 3de fik.

Decorationen, som blev sendt mig fra Ordenscapitlet med Posten, ankom en Dag, da jeg var i Marken, og blev modtaget af min Hustru.

Den hos Damer saa almindelig herskende Nysgjærrighed forførte hende til at aabne det store Brev, hvori Decorationen var indesluttet.

Da jeg var uvidende om Oberstens Indstilling, blev jeg ved Hjemkomsten meget overrasket ved at see min Hustru med lille Anna paa Skjødets og Ridderkorsets hæftet paa sit Bryst.

Efter at have modtaget Decorationen blev jeg beordret til at reise til Kjøbenhavn for tilligemed mine 2de andre Ordensbrødre af Obersten at blive forestillet for H. Majestæt, hvilket skete et Par Dage forinden den fremmede Prindsesses Ankomst. Kongen bød os at overvære Høitideligheden, deltage i alle paafølgende Fester, og ønskede, at vi maatte more os paa det Bedste.

Min Kone fulgte med mig til Kjøbenhavn, hvor vi opholdt os i nogle Dage.

Det var i Aaret 1841, at jeg var beskjæfliget med at construere en ny Sadelbom for Cavalleriet med tilhørende Remmetøi, Bepakning og Optømning.

En saadan, som havde medtaget megen Tid at faae færdig, præsenterede jeg for Regimentschefen og de ved de 2de i Nestved garnisonerende Escadroners Officerer. Alt fandt almindeligt Bifald, og Obersten selv lod sig forfærdige en Sadel efter min Model.

I Foraaret 1842 reed jeg til Kjøbenhavn med hele min nye Ride-Equipage og med fuld Oppakning. Da jeg var kommen til Kjøbenhavn, meldte jeg mig hos Kongen, og meldte Anledningen til min Reise; jeg bad H. Majestæt om Tilladelse til at maatte præsentere min bemeldte Ride-Equipage for Cavallerieinspecteuren, Oberst Börger, hvilket allernaadigst blev mig bevilget. Cavallerieinspecteuren syntes godt om det hele, og foreslog, at der efter min Model skulde forfærdiges 9 Exemplarer, hvoraf der skulde tilstilles 3de Cavalleriregimenter hvert 3de af disse til Prøve i 1½ Aar, og derefter indgives Rapport over Udfaldet. Saalænge som Fabrikationen af ovennævnte 9 Exemplarer stod paa ved Varedepotet, skulde jeg forblive i Kjøbenhavn for at lede og paasee Arbeidet. Da alle Exem-

plarer vare færdige, bleve de tildelte Husarregimentet, 6te og 1ste Dragonregiment.

Under dette mit Ophold i Kjøbenhavn præsenterede jeg min nye Ride-Equipage ved Garden tilhest, hvor sammes Commandeur, General Bardenfleth, gav mig en meget smigrende Bedømmelse. Ligeledes præsenterede jeg Ride-Equipagen for Artilleriecorpsets Officerer.

Da General Friboe under mit Ophold i Kjøbenhavn en Dag havde Audients hos Kongen, spurgte H. Majestæt ham, om han havde seet Lieutenant Barths nye Ride-Equipage, hvorpaa Generalen sagde »Nei!» »Da ønsker jeg dog, at De skal see den,» sagde Kongen.

Dagen efter fik jeg fra Generalen Anmodning om at møde i Husarcasernen for at præsentere ham min Ride-Equipage. Da jeg bad ham om at give mig en skriftlig Bedømmelse over den, svarede han derpaa reent ud »Nei!»

I det Hele taget fandt jeg megen Modstand i Cavalleriet, hvor især de ældre Officerer harmede sig over, at en ung Lieutenant havde den Hardiesse, at criticere Vaabenets Materiel, og gjøre Forsøg paa at faae det forandret; man vilde ikke indsee, at jeg sigtede til at forbedre det! Det var nemlig den reglementerte ungarske Sadelbom, der var af en saa slet Konstruktion, at den i høi Grad forarsagede Trykning af Hesten.

Dette vilde man ikke erkjende. Naar en Hest var trykket, gav man i Almindelighed Rytteren Skylden, og denne blev som oftest herfor straffet, blandt andet med paa Marschen at maatte bære Saddeltøiet og trække Hesten. Da jeg som Underofficer maatte ride i den ungarske Sadel, havde jeg fuld Leilighed til at bedømme den, og kom denne Erfaring mig tilgode

ved Udførelsen af mit forelagte Project. Da jeg senere udgav en Beskrivelse med Planer over min Ride-Equipage, og i denne blottede Manglerne ved dem vi havde, tog en Ritmester Leth heraf Anledning til i militairt Repertorium at give en vidtløftig og udtværet Kritik over mit Skrift. Men herpaa svarede jeg ham saaledes i samme Repertorium, at han paa det Evidenteste blev gjendreven og bragt til Taushed.

Efter at min Ride-Equipage som meddelt var tildeelt de fornævnte 3de Cavallerie-Regimenter, blev jeg kommanderet til at begive mig til disses Garnisoner for at paavise Anlæg-gelsen og Omgangen med samme,

Det var i Aaret 1843 om Sommeren. Jeg kom først til Odense, hvor jeg havde den Ære, at præsentere min Equipage for H. kgl. Høihed Kronprinds Frederik; derefter kom jeg til Slesvig, hvor jeg skulde præsentere den for Prindsen af Augustenborg, den Gang kommanderende General i Hertugdømmerne. Førend jeg meldte mig hos ham, spaaede Oficererne mig ingen god Modtagelse, thi Prindsen hadede og latterliggjorte Alt, hvad der kom fra Kongeriget, og kort sagt, Alt hvad der var dansk.

Da jeg meldte mig paa Gottorp Slot til Audients, tog Prindsen vel imod mig, men i en Stilling halvt vendt mod mig, og seende paa mig over sin høire Skulder, hvorfor jeg for at faae Front imod ham gjorde et Skridt frem, og vendte mig saaledes, at Prindsen kom til at staa nærmest Døren og jeg noget inde i Stuen.

Imponeret herved gjorde Prindsen et Par Skridt fremad, og vendte sig saaledes, at jeg kom til at staa i en skraa Stilling for ham, hvilket bevirkede, at jeg traadte tilbage og gjorde Front. Han maae have følt, at jeg ikke vilde lade mig im-

ponere og see over Skulderne, antog derfor en mildere Mine, indlod sig med mig i en naadig Samtale, og betydede mig, at han vilde tage min Ride-Equipage i Øiesyn og høre min Forklaring over samme. Jeg blev tilsagt til at møde næste Formiddag i Ridehuset, hvor da Præsentionen fandt Sted, uden at Prindsen havde noget at indvende mod mit System eller mit Foredrag. Jeg havde den Ære at blive tilsagt til hans Taffel næste Dag.

Da jeg derefter samme Dag besøgte Ritmester Cæsar du Plat, der var Prindsens Stabschef, yttrede denne for mig, at jeg imod alles Forventning havde erhlvervet mig Prindsens særdeles Naade.

Du Plat sagde mig, at han endnu aldrig med Prindsen havde overværet nogen Præsention, hvor Prindsen ikke havde viist sig ubehagelig, og havt Eet og Andet at udsætte; det havde derfor forundret alle de tilstedeværende Officerer, at Hans Durchlauthed med Tualmodighed havde overværet min Præsention. Du Plat fortalte mig endog, at, da han fulgte Prindsen hjem, havde denne, da de vare komne udenfor Ridehuset, sagt: »Ja! dagegen ist ja nichts zu sagen, der Mann hat ja vollkommen recht.»

Dagen efter var jeg tilsagt til Prindsens Middagstaffel paa Gottorp Slot. Ved dette viste han sig meget naadig mod mig. Han spurgte mig om Et og Andet, saaledes ogsaa om, hvad Vei jeg agtede at tage hjem, og da jeg herpaa svarede, at jeg agtede at tage lige nordpaa og saa gaae over Fyn, sagde Prindsen: »Nei, De skal tage gjennem Anglea, det er et smukt Landskab, og saa over Als; jeg skal skrive til min Broder Hertugen, at De vil komme til Augustenborg; jeg vil bede ham om at modtage Dem venligt, og lade Dem vise hans

Stutterie; det vil vist interessere Dem. Jeg fandt i Prindsessen en høist elskværdig Dame; hun syntes forresten svag, og at lide af en Brysts sygdom.

Naa! saa tog jeg til Als, hvor en Fætter af mig, Hans Krogh Meyer, var Præst i Ulkebølle. Ogsaa her var jeg hjærtelig velkommen. Dagen efter skulde min Fætter til Augustenborg, hvor han forberedte Hertugens tvende Døttre til Confirmation paa Dansk.

De bleve imidlertid confirmerede paa Tydsk af en anden Præst.

Jeg fulgte med min Fætter derover. Da vi kom til Augustenborg, var Hertugen ikke hjemme, hvorimod Hertuginen modtog os. Og da Meyer gik ind til de unge Prindsesser, blev jeg tilbage hos Hertuginen.

Efter at have taget meget naadigt og venligt imod mig sagde hun: »Ja! min Svoger har skrevet os til og meldt Deres Ankomst; jeg haaber, at De vil blive her nogle Dage og tage Logis her paa Slottet.» Idet jeg underdanigst takkede hendes Durchlauthed for dette naadige Tilbud, afslog jeg imidlertid dette, idet jeg sagde, at jeg alt havde lovet min Fætter at logere hos ham. Derpaa sagde hun: »Har De Lyst at besee Slottet? saa skal jeg vise Dem omkring!» hvorpaa hun bad mig følge sig.

Da vi kom til et yderst smagfuldt møbleret Værelse, hvori der stod en opredt Seng med Damaskes Omhæng, sagde hun: »See, dette er vort bedste Gjæsteværelse, kan det ikke overtale Dem til at blive hos os?«

Med dyb Undseelse takkede jeg Hertuginen for hendes overordentlige Venlighed, men gjentog mit Løfte til min Fætter at boe hos ham. Derpaa sagde Hertuginen: »Ja! men vi

seer Dem da en Dag, naar Hertugen er kommen hjem?» Han retournerte Dagen efter, og nu blev Meyer og jeg inviteret til Taffel paa Augustenborg.

Hertugen tog vel naadigt imod mig, men langtfra saa venligt som hans Broder. Da vi skulde gaa tilbords, opfordrede Hertugen mig til at tage hans yngste Datter, medens Meyer tog den ældste til Borddame. Under Taffelet stillede Hertugen adskillige Spørgsmaal til mig, som tydelig bare Præg af hans politiske Sindelag. Blandt andet sagde han: »Sig mig Lieutenant Barth, hvorfor anlægges man nu yderligere Forskandsninger til Rendsborg Fæstning imod os stakkels Slesvigere?»

Hertil svarede jeg, at en Fæstning for at kunne modstaae en Fjendes omgaaende Angreb vel maatte være saaledes, at den var stærk paa ethvert Punkt, og da dette netop havde været en Mangel ved bemeldte Fæstning paa den nordre Side, saa var nok dette Aarsag til, at det nye Forværk var blevet anlagt. I Modsætning til Hertugen var hans Gemalinde Elskværdigheden og Venligheden selv.

Da hun spurgte Krogh Meyer, hvorvidt man var kommen med Restaureringen af Ulkebølle Kirke, svarede denne, at Alt i denne var fuldført, Eet manglede kun, og det var Alterkarrene. Derpaa tilføiede han med sin naturlige Aabenhed og Lige fremhed:

»Naar jeg paa dette Taffel seer saa meget Sølv, saa undrer det mig, at Hertugen ikke har Sind til at sætte et Par Sølvkar paa Herrens Bord.» Hertil svarede Hertugen Intet, derimod sagde Hertuginde:

»Giv Dem tilfreds, Pastor Meyer! vil ingen Andre, saa skal jeg sørge for, at Saadant skeer.»

Efter Taffelet sagde Hertugen til mig at dersom jeg ønskede

at beseer hans Stutterie, saa havde hans Staldmester faaet Ordre til at vise mig omkring.

Hertugens Døttre vare 2de nette og naturlige Pigebørn. Det var morsomt at høre, at de kunde tale det alsiske Jargon.

10de Kapitel.

Det var i Aaret 1842, at en Militaircommission under Kronprindsens Præsidium var nedsat i Odense med Medlemmer af de forskjellige Vaabenarter for at udarbeide en Reorganisations-Plan for Armeen. Det skulde nu desværre træffe sig saaledes, at Cavalleriet her var repræsenteret af 2de Dragon-officerer, nemlig Oberst Flindt og Oberstlieutenant Juel, begge af Prinds Ferdinands Dragoner. Begge disse Officerer, især den første, vare afgjorte Modstandere af Landsen, ved hvilken de 2de Regimenter, det sjællandske og det holstenske, havde erhvervet en hvis Supremati over det øvrige Cavallerie, der var bevæbnet med Karabin.

Oberst Guldberg, under hvis Auspicier og Ledelse Landsen havde gjort sig saa gjældende, var den Mand, der især havde vakt de 2de fornævnte Herrers Skinsyge, hvilket gav Anledning til — skjøndt Commissionens andre Medlemmer søgte at bevare Landsen — at denne blev afskaffet, og at hele Cavalleriet blev omdannet til Dragoner. Da dette nu førte til, at det sjællandske Landsener Regiment omdannet til Dragoner maatte afgive dette sit kjære Vaaben, og det holstenske Landse-ner Regiment gik ind, saa er det intet Under, at dette hos de gamle Landsenerregimenters Officerer opvakte en høi Grad af Indignation. Hvad der mest havde stemt Dragonofficererne mod

Landsen, var den store Overvægt, som denne viste i Enkelt-Kampen mod Sablen.

Kampen tilhest maatte efter Oberst Guldbergs Udtalelser anses som Slutstenen ved Cavalleriets Uddannelse; da saaledes Vaabenbruget i Forening med Hestens Førelse var Beviset for den sande Rytterdygtighed, blev dette drevet under ham til en sjælden Fuldkommenhed.

Jeg, som var en ivrig Tilhænger af Landsen, og i høi Grad var passioneret for Kampen tilhest, deltog personlig daglig med Mandskabet i denne Øvelse, og da jeg havde en udmærket sort Hoppe af Frederiksborg Race, ved Navn Zantippe, som jeg selv havde tilredet, og som syntes ligesom jeg at more sig ved denne Færd, vandt vi begge i denne Branche en Færdighed, som faa af Underofficererne og ingen af Mandskabet — paa Een nær, som i høi Grad var vor Overmand, nemlig Overvægtmester Juel — kunde præstere. Det var derfor min største Fornøielse, naar man paa begge Sider var iført Maske og Plastron, at uddele Hug og Stød paa sine Contraparter, der langtfra besadde den behørige Behændighed og Bevægelighed, som hertil udfordredes.

En Dag — ja det var længe før Oberst Guldbergs Ankomst til Regimentet, — medens vi ved 2den Escadron havde til Chef den gamle Oberstlieutenant Holm, havde jeg til Modstander Escadronens Quartermester Metzer, hvem jeg paa det Ivrigste bearbejdede med Hug og Stød.

Den gamle Oberstlieutenant, der i nogen Tid havde staaet og betragtet det Skuespil, udbryder:

»Vægtmester! hvem er den Mand, som Lieutenanten der saa ubarmhjærtig behandler?» Da der svares: »Det er Quartermesteren, Hr. Oberstlieutenant!» saa raaber han: »Lieute-

nant! Lieutenant! Holdt! Holdt! Død og Pine, slaac mig ikke min Qvartermester fordærvet! hvem skal saa skrive for mig?»

Jeg, som med Qvartermesteren foer omkring paa Ridebanen i flyvende Galop, kunde under Huggerternes Klirren og Sammenhug ikke høre Oberstlieutenantens Raab, og standsede først, da Vagtmester Jensen kom hen til mig, og bad mig fra Oberstlieutenanten at holde inde.

Det er let at begribe, at der paa Grund af den Interesse, som Oberst Guldberg offrede paa Kampen tilhest, efter den Tid gjordes store Fremskridt i denne Retning. Landsen lik meer og meer Overvægt over de andre Vaaben, ikke alene over Sablen, men ogsaa over Bajonetten.

Ved at nævne Bajonetten skal jeg ikke undlade at omtale en Præsentation, som jeg i Aaret 1837 overværede i Kongens Ridehus i Kjøbenhavn.

Det var nemlig Premierlieutenant Irminger af Dronningens Livregiment, der i høi Grad interesserede sig for Bajonettægningen, og som vilde bevise, at dette Vaaben fuldkommen var i Stand til at modstaa Landsen ikke at tale om Sablen. Han havde i denne Anledning erholdt Kongens Tilladelse til at benytte Eleverne af det gymnastiske Institut, adrette og fixe Underofficerer, til at overtage Bajonettens Rolle, medens Landsens blev tildelt nogle Husarer, der i en meget kort Tid skulde lære Landsens Brug. Ved denne Præsentation blev naturligvis Resultatet, at Landsen paa det skammeligste blev beskjæmmet, dels paa Grund af Husarernes Ukjendtskab med dette Vaaben, dels paa Grund af deres Hestes Uvanthed med at taale Landsens og modstaae Bajonettens Bevægelser.

Det maae her bemærkes, at de nævnte Husarer kun vare øvede med Landsen i 8te Dage, og dog skulde disse fægte

mod de langt ældre og dygtigere Gymnastik-Underofficerer. At Landsen herved blev haaret og Bajonetten hævet, havde dog imidlertid intet at betyde; thi det viste sig siden tydeligt, at Landsen havde og beholdt Overmagten. Dette bekræftedes af Gymnastikdirektøren, Oberstlieutenant Nachtigalls, Erklæring, da han flere Gange inspicerede ved det sjællandske Landsenerregiment, hvor han endog uddelte Douceurer til Landsenerer, der i Kampen mod Bajonet havde vist særdeles Dygtighed.

Da ingen Landsener-Officer havde Sæde i Reorganisations-Commissionen, var dette Grunden til, at Landsen faldt.

Den nye Organisation kom ud. En betydelig Formindskelse af Cavalleriet fandt Sted. Fra 9 Regimenter blev det reduceret til 6. Sjællandske Landsenerregiment blev omdannet til Dragoner, det holstenske Landsenerregiment og det slesvigske Cuirasserregiment gik ind; Resten, Husarregimentet og de 4 Dragonregimenter forbleve alle bevæbnede med Sabler, Pistol og Karabin; dog blev Husarregimentet reduceret til 2de Escadroner og benævntes Gardelhusardivisionen, som i Forening med Garden tilhest, som før bestod af 2de, men nu blev smættet sammen til een Cuirasserescadron, dannede et Corps under Navn af den kongelige Garde tilhest. Cavalleriet blev nu inddelt i 3de Brigader, hvis samtlige Commandeurer under Navn af Brigadegeneraler alle 3de udgik fra sjællandske Landsenerregiment, nemlig: Oberst Guldberg for 1ste Cavalleriebrigade paa Sjælland, bestaaende af Garden tilhest og 4de Dragonregiment, Oberst Henrik Castenskiold for 2den Brigade paa Fyen og i Jylland, bestaaende af 3die, 5te og 6te Dragonregiment, og Oberst Christian Castenschiold for 3die Brigade i Hertugdømmerne, nemlig 1ste og 2det Dragonregiment. Det var saa naturligt, at den Aand som General Guldberg be-

sjæledes af, og saa at sige var blevet optaget af hine 2de Herrer, der havde staaet under ham, maatte gjøre sig gjældende i de nye Brigader, og der blev derfor lagt megen Vægt paa Ridningen i Forbindelse med Vaabenbruget, Kampen tilhest og Felttjenesten. Alt dette gik ogsaa meget godt ved 1ste og 2den Cavalleriebrigade, navnlig ved 1ste under General Guldberg. Ved 3die Brigade i Hertugdømmerne, hvor Prindsen af Augustenborg var commanderende General, blev der fra dennes Side lagt adskilligt i Veien for General C. Castenschiolds Virksomhed. Ogsaa følte denne sig i aldeles fremmede Forhold, navnlig paa Grund af det tyske Sprog, som her saavel mundtlig som skriftlig blev brugt i Tjenesten.

Da Generalen over dette sidste beklagede sig, svarede Prindsen ham: »Derom skal De ikke bryde Dem; jeg har sørget for, at De faar en dygtig Underofficer til Skriver.»

Hvad den omtalte Kamp tilhest angik, da viste der sig her megen Antipatie. Den falske Grund, som man derfor angav, var, at det smukke og correcte Ridt derved leed, ligesom ogsaa at Hestene derved maatte lide, Argumenter, der tydeligt viste, at man intet Begreb havde om, hvad der udfordres for at være en veløvet og fuldt uddannet Ryttersoldat.

Den ny Organisation havde for mig og min daværende Stilling en vigtig Indflydelse. Som forhen anført var man paa høiere Steder vedvarende — og ikke uden Grund — af den Formening, at Guldberg saa skjævt til mig; hvilket havde sin Rigtighed og sin Grund i Skinsyge, som hidrørte fra det af mig inventerede Apparat til Brug ved den theoretiske Undervisning i Felttjenesten.

Generalen troede derfor at finde en Leilighed til at vise, at han intet havde imod mig, og dette skete paa følgende

Maade: Ifølge den nye Organisationsplan skulde der til Brigadeadjutanter udtages 3de Premierlieutenanter af Vaabenet, og hver Brigadegeneral skulde i denne Henseende indstille 3de Premierlieutenanter, hvoraf saa Kongen vilde vælge Een. Saaledes indstillede han Lieutenanterne Döcker og Dahl af fynske Dragoner og mig af sjællandske Landsenerregiment. Ved at sætte mig paa Listen vilde Guldberg saaledes vise, at han Intet havde imod mig, medens han paa den anden Side ved at sætte mig som Nr. 3, troede at sikre sig for^x at faa mig til Adjutant, da i Reglen den Øverste paa Listen blev valgt. Imidlertid havde han i denne Retning forregnet sig, eftersom Kongen valgte mig.

Langt fra at drømme om, at en slig Ære skulde vorde mig til Deel, blev jeg meget forbauset ved at modtage Underretningen herom. Som foran anført havde jeg en Indtægt af 400 Rdlr. aarlig som Lærer ved Vordingborg lærde Skole; denne Indtægt vilde jeg ved min Forsættelse tabe, uden at min forhøjede Gage som Brigadeadjutant var i Stand til at erstatte mig dette Tab. Dog, da jeg ansaa min Udnævnelse for en Æresbeviisning, saa gubliserede jeg ikke videre herover.

Næste Dag red jeg til Næstved for at melde mig hos min Herre, Generalen. Af den Maade, hvorpaa han modtog mig, mærkede jeg strax, at han langtfra var tilfreds med at have faaet mig til Adjutant. Jeg havde knap meldt mig, før han udbrød: »Min Ven, jeg indser fuldkommen, hvorlidet det er til Deres Fordel at følge mig som Adjutant til Kjøbenhavn; jeg vil derfor med største Fornøjelse indstille til Kongen at faa en anden Adjutant i deres Sted. Vel har jeg indstillet Dem; jeg skulde jo nævne 3de, og Dem satte jeg sidst paa Listen, kunde derfor ikke vente at Kongen just skulde vælge Dem,

men jeg nævnte Dem, fordi jeg vilde gjøre Kongen opmærksom paa Dem.«

Hertil svarede jeg: »Hr. General! da jeg ikke alene anseer mig for hædret ved denne Udnævnelse, men jeg tillige altid har anset det for min Pligt fornøjet at gaa hen, hvor Tjenesten kalder mig, saa ønsker jeg for min Del ingen Forandring heri.» Ikke desto mindre vedblev Generalen at forestille mig, hvorlidet jeg vandt ved min Forsættelse, og søgte at faa mig til at indvillige i, at han indstillede en Anden.

Da jeg imidlertid vedblev min Paastand, tav han, hvorpaa han underrettede mig om, at Kongen havde tilladt ham at tage Ophold i Nestved indtil October, og jeg maatte derfor flytte her op.

At Generalen gjerne opfyldte mine Ønsker, og altid var villig til at give og forskaffe mig Reisetilladelse, kunde jeg ikke noksom paaskjønne og være ham taknemmelig for. Saaledes havde han i Forsommeren 1843 forskaffet mig Reisetilladelse for at bivaane en Troppesamling i Eggen om Herrevadkloster i Skaane, hvor en Cavalleriemasse af 25 Escadroner var samlet. At komme did havde for mig saa megen mere Interesse, som min projecterede Rideequipage ved denne Lejlighed blev prøvet ved Kronprinsens Husarregiment, som her var tilstede.

Da Ritmester Breckwoldt af Gardehusardivisionen ogsaa ønskede at overvære bemeldte Troppesamling, bleve vi enige om at slaa os sammen.

Da jeg i Forvejen kjendte een af Escadroncheferne i Kronprindsens Husarregiment, nemlig Ritmester Engmann, saa henvendte vi os ved vor Ankomst til Leiren til denne, som med sit Regiment laa i en Bondeby (Svenstorp).

Det øvrige Cavalleri, skaanske Husarer (10 Escadroner)

og skaanske Dragoner, ligeledes 10 Escadroner, stode i Leir paa Bonarphede. De arme Heste, som alt siden Slutningen af April (vi vare nu i Begyndelsen af Mai) havde staaet bundne ved Campeerpæle, lede frygtelig af Kulde om Nætterne under vedholdende Taage (Havguse) vester fra. Hestene fik aldrig Dækken paa; dette tjente Manden til Overstykke om Natten.

Hvad der forundrede mig meget var, at der ved hele det svenske Cavalleri ikke gaves Strøelse til Hestene.

I Staldene i Garnisonerne maatte endog Hestene ligge paa den haarde Stenbro i Spiiltougene uden nogetsomhelst Underlag. Hvor der enkelte Steder, saasom ved Hestgarden i Stockholm fandtes Spiiltouge brolagte med Træpløkke, gik det endda nogenlunde an.

Jeg fik her et Begreb om, at Svenskerne maa være gode Feltsoldater, der med Lethed udholde Feltlivets Besværligheder, navnlig hvad Cavalleriet angaar, hvor det menige Mandskab næsten udelukkende bestaar af Bønderkarle, der i Hjemmet ere vante til yderst tarvelig Kost og dertil ere meget haardføre.

Hestene vare temmelig tynde, men kraftige, letbenede og i det Hele vel byggede.

Jeg fik af det skaanske Cavallerie et meget godt Indtryk, saavel som af dets præcise og raske Exercits, saa meget mere som det var i Begyndelsen af Samlingen; navnlig udmærkede sig Kronprindsens Husarregiment under Commando af Oberst Platen, en høj smuk Mand, der i Felttoget 1813 som Lieutenant havde udmærket sig saaledes, at han i denne Charge fik Sværdordenens Ridderkors. Dette var en Undtagelse, thi Rit-

mester- og Captainschargen var den Gang den ringeste, som denne Orden kunde tildøles.

Da Brechwoldt og jeg kom til Bonarp, eller rettere til Svenstorp, bleve vi af Officerskorpset modtagne paa det venligste. Jeg fik Qvarter hos Ritmester Otto Thott, Brechwoldt hos en anden Officer, og han var henrykt over, at en ung, smuk Bondepige overlod ham sin Seng, som da blev flyttet ind i det Værelse, hvor han skulde ligge. Han haabede, at han i denne skulde faa behagelige Drømme, men fik imidlertid Andet at vide; thi da jeg næste Morgen meget tidlig besøgte ham, forinden han var opstaaet, sagde han mig til almindelig Moro for Omgivelserne, at han ikke havde haft Søvn i Øinene formedelst Plagerie af Lopper, hvorom jeg blev overtydet, da han løftede sin Overdyne, og jeg under denne saae, hvor smaa sorte Husarer i Tusindvis flankerede, og truede med at attackere os Udenforstaaende, hvorfor vi alle skyndsomt forlod Stuen.

Vi bleve strax indbudne til Officersmessen, som holdtes i Oberst Platens Qvarter, hvor vi under vort Ophold her daglig bleve regalerede med afsiede gule Ærter, hvori var smaa Flæsketærninger og hakket Purløg, hvilket smagte os udmærket godt, navnlig efter at vi forud havde nydt den almindelige Smørgås. De øvrige Retter vare gode og Vinen ligesaa.

Efter den første Middag proponerede Officererne os et Rundridt i Cantonnementet for at gjøre Visit hos samtlige Escadronchefer.

Oberst Platen stillede en af sine egne Heste til min Disposition. Han blev meget forundret ved at see, at jeg lod Sadlen tage af, og derimod paalægge Hesten et let Sveddækken og en Ridegjord med Bøiler.

Et saadant Requisit har jeg altid medført paa mine Reiser, da jeg ved at benytte forskjellige engelske Sadler har fundet Vanskelighed ved at komme i Rapport til Hestene, idet Sadlernes almindelige Fremadglidning forandrer Gravitetscentret.

Paa en senere Udenlandsreise i Aaret 1847 blev jeg i Bryssel gjort bereden af Oberst Devallier (Chef for Guide-regimentet) ved en af hans egne Heste, som var paalagt en almindelig engelsk Sadel. Jeg maatte ved denne Leilighed beklage, at jeg ikke havde medtaget mit Dækken med Ridejord; var derfor tvungen til at benytte Hesten saaledes som den var opsadlet. Og da Sadlen laa helt ud over Hestens Videris, var jeg alt andet end vel situeret.

Da vi kom ud paa Exerceerpladsen, spurgte Obersten, der var stolt af sin smukke Blodshest, hvad jeg syntes om den, hvorpaa jeg svarede, at Hesten fandt jeg fortræffelig, men Riddet paa den langt fra commod paa Grund af, at Sadlens Leie var altfor langt fremad, hvilket forhindrede mig i at komme i Rapport til den.

Jeg gjorde derpaa et Hop i Veiret, og satte mig tæt bag ved Sadlen, hvorpaa jeg erklærede, at jeg nu først befandt mig over Gravitetscentret, og i denne Stilling reed jeg en lille Volte i Galop til Forundring for de Tilstedeværende. Hvor-efter jeg erklærede, at Hesten gefalt mig.

Efter dette Intermezzo vender jeg tilbage til de svenske Officerer.

Paa den før omtalte Tour omkring i Cantonnementet bleve vi paa hvert Sted regalerede med varm Banko, hvilket havde til Følge, at jeg, der ikke var vant til denne stærke Drik, blev aldeles ør i Hovedet, og det i den Grad, at Alt under Riddet fra det ene til det andet Sted løb rundt for mig. Dog

var jeg fuldkommen fast i Sædet, skjøndt det gik flyvende Fart op ad Søndre-Aasen, hvor store Sten rullede for Hestens Hove.

De skaanske Heste ere livlige og tørre, umaadelig letfodede og sikre, og skjøndt Terrainet overalt var besaaet med store Rullestene, saae jeg ikke, selv i den hurtigste Gangart, en eneste Heste at snuble, og endnu mindre en Styrtning. Her redes lige saa sikkert som dristigt; baade Retning og Slutning var beundringsværdig.

Den menige Rytters Smaafornödenheder vare meget faa, hans Toiletgjenstande f. Ex. indskrænkede sig til et Stykke irregulært Speilglas og et lille Stykke Redekam, hvilke Dele han førte i sin Lomme.

Da jeg under mit Ophold i Leiren af Oberst Platen blev opfordret til at gjøre en Tur til Stockholm for at se Prøverne med min Ride-Equipage ved Garden tilhest, gav dette mig meget at tænke paa.

Min Permission, der kun lød paa 8 Dage, var snart udløben; jeg maatte altsaa søge om Prolongation; det var nu det Ene, det Andet var, at jeg ikke havde Penge til en saadan længere Reise.

Da imidlertid Brechwoldt tilbød sig at staae i Forskud, saa skrev jeg til General Guldberg og bad om Permission endnu i 3 Uger. Et Par Dage derefter havde jeg den, hvorpaa vi efter 6 Dages Ophold ved Leiren paa Jongsbyhede begave os paa Reisen til Stockholm.

Dagen efter vor Ankomst hertil, den 23de, gjorde vi følgende Visitter. Først hos Admiral Gyldengranat, som venlig gav os Adgangskort til paa Tilbageveien at besee Skibsværftet og Marine-Etablissementet i Carlscrona, hvilket vi desværre ikke kom til at benytte. Dernæst hos Oberst Silfver-

stolpe, Chef for Dragonregimentet, hvor min Sadel blev prøvet, og endelig hos Oberst Stedingk, Chef for Hestgarden.

Samme Dag dinede vi hos den danske Minister i Selskab med hans Attaché Grev Scheel-Plessen, den østerrigske Minister Esterhazy og den preussiske Minister, Krigsmisteren General Peyron, Generalerne Mörner og Livrèn. Efter Bordet trak de 2de sidste mig ind i et Cabinet, hvor de placerede mig i en Sofa mellem sig, og hvor jeg maatte opvarte med adskillige Historier til deres Moro.

Da jeg ved Dineren havde Scheel-Plessen til Nabo, betroede han mig, at det var Skik her at gjøre tilreisende fremmede Officerer beredne med gale Heste, hvoraf jeg imidlertid ikke lod mig afficere.

Om Eftermiddagen gjorde B. og jeg en Udflugt til Invalidehospitalet Ulriksdal, egentlig et lille Jagtslot; Commandanten var en Oberstlieutenant Ritter. En gammel Lieutenant Molstrøm, Invalid, yderst servil, viste os omkring. Han var yderst taknemmelig for, at vi bød ham ind i Værtshuset paa at tømme en Flaske Vin. Den Skildring, han iøvrigt gav os over Invalidernes Stilling, var kun kummerlig. De, som ikke kunde optages i Hospitalet, eller som der ikke var Plads til, bleve indleiede hos Skoleholdere og Bønder paa Landet.

Det stødte os at høre Commandanten titulere Lieutenant Molstrøm med »han».

Hvad der paa Ulriksdal interesserede os mest, var Rustkammeret, hvor der blandt andre Ting forefandtes :

Birger Jarls Stavsele, Erik den helliges Pantserhue og -Skjorte, hvilke Dele jeg for Løier iførte mig, Gustav Adolphs Hest, udstoppet, hvilken han reed i Slaget ved Lützen; Magnus Ladelaas's Hestedækken; Gustav den 3dies Carusselrust-

ning, Krone paa Kjolen med Diamanter; Carl den 12tes Felt-Hestedækken, hans Rustning som Prinds; Frederik den 1stes Gevær; Carl den 12tes Pistoler; Zar Peters Sværd, Gevær og Pistol (Muskedonner fra Narva); Gustav den 3dies Hest, udstopet, som blev skudt under ham i Krigen mod Russerne; endvidere hans kostbare Gevær indlagt med Ellenben, Foræring af Paven; 2de tyske Pauker, tagne under Gustav Adolphs Krig mod Tydskerne; et antikt Metalsværd og Gustav Adolph den 3dies Slagsværd.

Om Aftenen tog B. og jeg med en Kullebaad til Diurgården, hvor vi drak Thee.

Dagen efter vare vi af Oberstlieutenant Erichson inviterede til en Diner i Diurgården paa Kasino i Selskab med Ingenieurmajor Modig, som havde en til Forfærdelse meget stor rød Næse, dennes Broder (civil Person), og en Expeditions-Secretair Aaberg.

Ved Bordet blev der serveret Gravlax, anrettet raa efter i 24 Timer at have ligget under Jorden, en svensk Livret. Da den saae ud som anden kogt fersk Lax, tog jeg heraf en dygtig Portion. Dette saae Oberstlieutenant Erichson, hvorpaa han sagde: »Det spiser Hr. Lieutenanten ikke, ikke heller jeg. Den er raa, jeg lader altid min koge, skjøndt den i Almindelighed er meget afholdt.

Jeg kunde heller ikke spise den; jeg fandt den meget vammel. Mine Bordfæller derimod gjorde med den stor Besked, ligesaa Brechwolddt, skjøndt jeg havde en lumsk Anelse om, at han tvang sig dertil af Forfængelighed.

Om Aftenen vare vi af vor Minister tilsagte at møde til Cour paa det lille Lystslot Rosendal, beliggende i Diurgården. Her bleve vi præsenterede for hele den kongelige Familie. Da

Dronningen kom til Brechwoldt, som stod ved Siden af mig, spurgte hun ham om, hvad han syntes om Sverrig? da han derpaa svarede, at han fandt Alt saa pittoresk, sagde hun: »Aa ja pittoresk! vel det, men ved hiin store Revolution i Naturen lod Vor Herre de store Sten rulle til Sverrig, medens Danmark beholdt den fede Jord!»

Souperen var som altid her staaende.

Rosendal er kun et lille ubetydeligt Slot; det var imidlertid Carl Johans Yndlingsopholdssted. Hvad der her tildrog sig min Interesse, vare 2de Arbejder af Granit: det ene en stor Kumme, 14 Fod i Diameter, som stod paa en høi Sokkel, den var blank og glat som Marmor, og en umaadelig stor Vase af samme Materiel. Et lignende Exemplar som førstnævnte var tilsendt Keiseren af Rusland.

Den 25de om Morgenen kjørte vi til Drotningholm, der ligger paa en Ø i Mälaren; her laae Livdragonregimentets Exercerskole og Lære-Escadron. Den unge talentfulde og elskværdige Prinds Gustav laae her; vi fandt ham gaende med 5 Recrutter, som han havde til Øvelse i Marchering. I Haanden havde han en Hesselstok, som han kastede fra sig, da Øvelserne var forbi. Jeg tog den op for at have den til Minde om ham, desværre mistede jeg den forinden min Afreise fra Sverrig. Prindsen bød os op paa Slottet, hvor han boede, og underholdt os med Musik, idet han paa Fortepiano spillede nogle af sine egne Compositioner; han var nemlig et udmærket musikalsk Talent og en høist elskværdig Personlighed. Man elskede ham til Forgudelse, derfor var der en almindelig dyb Sorg, da han i en meget ung Alder blev bortrevet af Brystsyge.

Dagen efter vare vi atter til Diner hos vor Minister, Grev Moltke.

Den 26de Mai mødte om Morgenen 2de Ordonantser med Heste til os til Bivaanelse af Troppernes Exercice paa Ladugårdslandet. Den Hest, som var tildeelt mig, var en Blodskimmel, tilhørende Grev Stedingk, Commandeur for Hestgarden. Ved at efterse Optømningen, fandt jeg, at Kindkjæden var meget løs, og Stangen faldt igjennem. Jeg vilde dog ikke forandre noget herved, førend jeg fik at vide, om Hesten var vant til at gaa for denne Optømning, og spurgte derfor Ordonnantsen, om dette var Tilfældet. Da denne bekræftede det ved at svare: »ja bevares!» saa lod jeg den blive, som den var, og red med B. ud til nævnte Fællede. Da vi kom ud paa Fælleden, kom ogsaa Kongen med suite, hvorpaa vi gjorde Front og hilste.

Kongen opfordrede os til at følge med, og nu tog han Retning hen, hvor begge Regimenterne af Fodgarden exercerede. Kongen var saa naadig at henvende sig til mig, og gjorde mig opmærksom paa det af Regimenterne, som kaldes »andra Gardet», hvis Holdning og Evolutioner vi i høi Grad maatte beundre. Og vi kunde godt mærke, at dette Regiment havde større Anseelse end det andet »Liv Gardet». Endelig sagde Kongen til mig: »Ja! De vil vel gjerne over til Cavalleriet? De skal have Deres Frihed!» og derefter reed jeg did. Det var Hestgarden som exercerede escadronsvis.

Paa høire Fløi af en af Escadronerne reed Kronprindsen, der som Lieutenant gjorde Tjeneste her. Da jeg kommer hen til denne Escadron, sætter den i Galop og begynder en Attaque, hvorpaa jeg følger efter i samme Gangart; men da Escadronen gaaer over til Carrieren, tager min Hest »Reis aus», bryder midt igjennem Escadronen, og fortsætter Farten ud ad Fælleden; da jeg endelig faar den vendt — standse den for-

maaede jeg ikke med denne negligente Optømning — vedbliver den Carrieren tilbage til Escadronen, der imidlertid havde gjort Holdt, og hvor jeg saaledes tørner imod Kronprindsen, som reed paa høire Fløi, at H. kgl. Høihed nær var redet af Sadden, og nu først standsede Hesten.

I min Vaande bad jeg H. kgl. H. tusinde Gange om Forladelse, fremførte til min Undskyldning den negligente Optømning, og, idet jeg sprang af Hesten, sagde jeg: »Med Deres K. H.s Tilladelse skal jeg nu vise Dem, at jeg kan ride en Carriere paa denne Hest!» Efter saa at have tilhaget Kindkjæden, steg jeg op, og idet jeg satte Sporerne ordentlig ind i Hestens Side, tog jeg en lang Carriere, parerte, jog saa tilbage til Escadronen, der imidlertid var bleven holdende, parerte foran Kronprindsen og saluterte.

Strax efter denne Passage kom en Husarordonants hen imod mig, parerte og sagde: »Jag skulle beda herr generalen komma til konungen.» Saa høit var jeg nu avanceret.

Derpaa fulgte jeg en Stund med Kongen, der spurgte mig om adskilligt Cavalleriet vedkommende.

Efter Indrykningen vare vi inviterede til en dejeuner à la fourchette i Hestgardens Caserne, hvor ogsaa Kronprindsen var tilstede. I Forveien havde vi beset hele Etablissementet.

Da der ved det forudgaaende Smørrebrødsbord ikke manglede den ufravigelige Snaps, hørte jeg, at en af Officererne spurgte Kronprindsen: »Er kungliga høghet super inte?» Hvorpaa Prindsen svarede: »Nei, jag super inte!»

Samme Dag vare vi til en stor Diner hos Krigsministeren, General Peyron. Her var samlet over 50 Personer, deriblandt Oberst Silfverstolpe og Major Truil af Livgardedragonregimentet. Generalinden, som var en ung livlig Dame, saavidt

jeg kunde erfare en Cousine til Major Truil, der saa lumsk curede til hende; Generalen var en gammel Mand, og dette var hans anden Hustrue.

At de svenske Huusmødre satte en stor Ære i, paa det mest overdrevne at udstyre det forud for ethvert varmt Maaltid anrettede Smørrebrødsbord, fik jeg her fuldstændigt Beviis paa, thi Mage til Smørgås fandtes neppe. Med største Forundring saae jeg Attaquen paa dette, og paa den Mængde Snapse, som her nedskylledes. Ved Bordet havde jeg faaet Plads ved Generalindens høire Side. Ligeoverfor sad Oberst Silfverstolpe, og ved Siden af ham sad Brechwolddt. Conversationen var livlig og ugenert. Med et vender Generalinden sig om til mig, og siger: »Det måsta vara roligt att höra en beskrifning af herrernes resa från Gøteborg och hit.

Da jeg saa begynder at udtale min Henrykkelse over alle de skjønne Natur-Situationer, der var komne for os, udbryder Oberst Silfverstolpe: »Å! nei! lieutenant Barth, berättu hennes nåd heldre om Kringelvridaren!»

Her kom jeg i Knibe; jeg saa paa Brechwolddt og han saa paa mig, og Generalinden kneb mig i Armen og sagde: »Fortäl! fortäl! å lieutenant Barth fortäl!» Naa! ja! jeg maatte op med Historien om, hvorlunde jeg havde indbildt Brechwolddt, at en Bager paa Svensk hed «Kringelvridare», til almindelig Morskab for hele Selskabet. Latteren havde nær aldrig faaet Ende, og Generalinden lo, saa hun var færdig at falde af Stolen. Jeg havde ved min Hjemkomst ventet mig en alvorlig Scene med Brechwolddt, som imidlertid under Fortællingen holdt en beundringsværdig Contenance, idet han selv lo med. Vel sagde han til mig, at jeg ikke burde have fortalt Passagen ved Bordet, men da jeg spurgte ham om, paa

hvad Maade jeg vel kunde have undgaaet det, svarede han blot: »Du burde ikke have fortalt den til Silfverstolpe.» Hertil svarede jeg, at dette var sket ganske tilfældigt, og jeg kunde ingen Anelse have om, at den skulde blive publiceret ved denne Leilighed. Brechwoldt viste atter her sin Godmodighed og sagde intet videre.

Da vi samme Dag henimod Aften vare komne tilbage til vort Logis, siger Brechwoldt: »Hør Barth, Du maa lade mig faae nogle Penge — jeg var nemlig Kassemester — jeg vil ud paa Æventyr!» Heraf blev der imidlertid Intet. Vi hørte en Vogn gjøre Holdt udenfor Hotellet, og saa deri 2de Herrer at stige ud og gaa ind ad Porten.

Et Øieblik derefter gaar Døren op, og de nævnte Herrer træder ind; det var Grev Sandels og Baron Fog^x, begge Ritmestere i Hæstgardet.

De kom for at hente os til en Tour til Carlsberg, Haga og Diurgården.

Under Maaltidet hos General Peyron spurgte Oberst Silfverstolpe mig om, naar jeg vilde opfylde mit Løfte at vise Landsens Brug til Hest for ham og hans Officerer. Da jeg dertil svarede, at jeg var beredt dertil, naar og hvor det skulde være, tog General Peyron Ordet, og sagde: »Jeg beder de Herrer ikke at gjøre nogen Aftale i denne Retning, førend jeg har talt med Kongen derom. I Mørgen taler jeg med H. M. i Statsraadet, og da jeg antager, at H. Majestæt selv vil overvære en saadan Præsentation, saa vil jeg bede Dem om at vente, til at De hører nærmere fra mig.»

Dagen efter, den 27de om Formiddagen, modtog jeg et Brev fra Oberst Silfverstolpe, hvori han meldte mig, at Kongen samme Dags Eftermiddag Kl. 5 ønskede at se mit Landsespil

tilhest paa Drottningholm. Obersten indbød mig derfor til at ledsage ham did tilhest. Jeg reed altsaa med Obersten til Drottningholm, hvor jeg udsøgte mig en Hest til den forestaaende Præsentation. Det havde i Grunden været ligegyldigt, hvilken Hest jeg havde taget, thi vel vare de alle godt tilfredne, men ingen af dem var vant til at gaa for Landse.

Régimentet havde vel Landser, men endnu var Brugen af disse ikke øvet tilhest, men kun tilfods.

Efter at den af mig udtagne Hest var paalagt een af mine Prøvesadler, rykkede jeg paa den fastsatte Tid ud paa Ridebanen foran Slottet, hvor Majestæten med Følge havde taget Plads paa Terrainet, omringet af et talrigt militairt Publikum. Ikke alene vare alle Regimentets Officerer tilstede, men alle Underofficerer og Menige, som fandtes her.

Jeg satte min Hest i Galop og parerede foran Kongen, saluterende med sænket Landse. Derefter rykkede jeg et Par Skridt tilbage, gjorde høire om, satte Hesten i Galop paa en stor 4-kantet Volte, hvor jeg udførte alle Bevægelser med Landsen, reed smaa Volter og 8-Taller først paa høire saa paa venstre Volte, viste Brugen af Landsen mod Infanteristen, gjorde nogle Carrierer, faldt derpaa af i kort Galop og reed hen for Kongen og saluterte. Efter Præsentationen blev jeg opfordret til at komme op til Kongen paa Slottet, som naadigst tilkjendegav mig sin Tilfredshed med min Præsentation, hvorefter han forestillede mig en Ritmester Versin, som havde gennemgaaet Rideskolen i Saumur, og der lært Landsens Brug paa fransk Maner.

Kongen yttrede, at det vilde være interessant at se en Fægning mellem Ritmesteren og mig med Sabel mod Landse. Hertil svarede jeg, at det vilde være mig en stor Ære at op-

fyldte denne naadigste Opfordring. Paa Kongens Forslag skulde Versin angribe mig med Landsen, medens jeg forsvarede mig med Sabel. Vi stillede os derfor op ligefor hinanden, og Versins Angreb begyndte, medens jeg alene skulde forsvare mig ved Parader; thi Opgaven for den Sabelbevæbnede var kun at afparere Landsestøddene, og dette gjorde jeg saa fuldkommen, at ikke et eneste Stød af Versin naaede mig.

Derpaa sagde Kongen :

»Nu får Herrarne bytte vapen!» Hvorpaa jeg tog Landsen og Versin Sablen.

Da nu Resultatet af denne ombyttede Rolle viste, at det var aldeles umuligt for Versin at parere min Landse, udbrød Kongen :

»Men huru kommer det?»

Jeg tillod mig herpaa at svare, at Grunden hertil laae i, at Versin og jeg brugte Landsen paa forskjellig Maade, og at min Overlegenhed bestod i, at jeg i Dækningen til Venstre brugte den venstre Underarm som Anlæg, og i Dækningen til Høire Armens Albukrog til Anlæg.

Dersom Ritnester Versin vilde forsøge samme Maade, saa skulde det vise sig, at heller ikke jeg var i Stand til med min Sabel at rokke hans Landse. Da dette fandt Kongens Bifald, og Versin og jeg atter stillede os for hinanden, han med Landse og jeg med Sabel, og Resultatet blev, at ogsaa i min Modstanders Haand Landsen havde Overvægten, saa fornøiede det Kongen i saa høi Grad, at han vendte sig til Oberst Silfverstolpe og de omkringstaaende Officerer og sagde, at fra nu af var det hidtil normerede Landsereglement afskaffet, og at Øvelserne med Landse skulde ophøre, indtil man havde

modtaget det Udkast til et Landsreglement, som Lieutenant Barth havde lovet at affatte. *)

Jeg blev derpaa af Kongen inviteret til Thee om Aftenen paa Slottet, men i Mellemtiden paalagde han Oberst Silfverstolpe at vise mig omkring i Slotshaven. Da vi kom derned, sagde Obersten, at der var i Haven et Sted, som benævntes »China«, en meget stor Pavillon, opført af Gustav den 3die, og som Kongen meget yndede. Han bad mig derfor ret nøie at tage denne i Øiesyn, thi Kongen vilde vistnok, naar vi kom tilbage, spørge, hvad jeg syntes om den. Da vi derpaa efter at have dvælet en Stund i Slotshaven kom op paa Slottet ind i en stor Sal, fandt vi denne fuld af Officerer og andre høie Herrer. Midt paa Gulvet stod et meget langt serveret Bord; i Sidegemakkerne var der flere Buffets med Kager og Drikkevarer. Strax efter kom Kongen med Prinds Gustav.

Som jeg havde faaet min Tallerken, kom Kongen hen til mig og tiltalte mig, men da han saae, at jeg vilde sætte den fra mig, bad han mig om at beholde den, og fjernede sig. Et Øieblik efter kom han tilbage, og da jeg saae, at han nærmede sig det Sted, hvor jeg stod, skyndte jeg mig at sætte min Tallerken fra mig. Kongen kom nu atter hen til mig og sagde, at han her egentlig som jeg var Gjæst, thi Leiligheden var hans Søns, saalænge han opholdt sig ved Excererskolen, men denne var saa venlig at logere ham, naar han kom herud. Derpaa spurgte han mig, om Oberst Silfverstolpe havde vist mig omkring, og om jeg havde været inde i China. Jeg bejaede dette og fremhævede de eiendommelige, men til-

*) Dette Reglement modtog Kong Oscar 3de Maaneder efter under sit Ophold i Christiania.

lige saa smagfulde Decorationer der. Dette morede Kongen, som, idet han vedligeholdt Samtalen, baglænds trak sig henimod en aaben Dør til et Sidegemak, og jeg maatte følge efter. Da han kom i Døren, gjorde han en Vending til Siden ind i Gemakket og gav mig et Vink til at følge efter. Kongen gik nu nogle Skridt længere ind i Gemakket, saaledes at han var aldeles skjult for Selskabet inde i Salen. Det var tydeligt, at Kongen vilde tale med mig i Enrum.

Kongen spurgte mig først om, hvad jeg tykkedes om hans Cavallerie, og da jeg udtalte mig rosende om de Regimenter, jeg havde seet i Skaane, spurgte han mig om, hvad jeg syntes om hans Hestgarde. Hertil svarede jeg:

»Da Deres Majestæt er saa venlig at opfordre mig, anseer jeg det for min Pligt allerunderdanigst at sige min Mening, og hvis denne skulde forundre Deres Mjjestæt, saa beder jeg allerunderdanigst om, at De hertil kun vil tage min Sandhedskjærlighed i Betragtning.»

»Ja! Ja! sig kun Deres Mening rent ud!»

Jeg sagde da, at den kongelige Garde tilhest efter min Formening ikke kunde maale sig med de af H. Majestæts Cavallerieregimenter, som jeg havde set i Skaane. Mandskabet i Hestgarden var langt fra saa kraftigt som det Skaanske, der bestod af stærke Landboere.

Her afbrød Kongen mig med Spørgsmaalet: »Hestene?»

»I en mærkelig daarlig Foderstand, Deres Majestæt!» svarede jeg.

»Men nu Ride-Equipagen?» spurgte han videre.

Jeg bad Kongen endnu en Gang om Tilladelse til at sige min Mening reent ud, hvortil han svarede:

»Ja! ja! det er netop det, jeg vil have!»

»For at nævne det væsentligste, Deres Majestæt, vil jeg holde mig til Sadelbommene; disse ere af en saadan Beskaffenhed, et saa raat og primitivt Product, som jeg ikke har kunnet forestille mig. De ere som vare de ophuggede med en Brænde-øxe, og foruden at Constructionen er slet, saa er Sadelns Ydre dækket af en Høudstopning, overtrukken med Lærred.» Her afbrød Kongen mig: »Ja! Ja! det skal nok blive bedre; De kommer nok en Gang igjen for at se hvad Fremskridt Deres Sadel har haft. De kan vel begribe, at jeg selv ikke har haft Leilighed til at sætte mig ind i Deres Sadlingssystem; ikke destomindre ønsker jeg gjerne af Dem at høre et Resumé deraf.»

Den Udtalelse af Kongen var for mig, hvilket Enhver kan tænke sig, meget smigrende, og jeg sagde derfor, at Intet vilde være mig kjærere end at opfylde dette, naar H. Majestæt blot vilde være saa naadig at skjænke mig nogle Minutters Gehør.

»Ofanligt gerna!» svarede Kongen. Da jeg nu skulde holde et kortfattet Foredrag, maatte jeg naturligvis benytte mig af Tegning, hvorfor jeg fremtog min Lommebog, hvori der var blankt Papir og Blyant, og med Kongens Tilladelse holdt jeg den op til Væggen og tydeliggjorde ved Tegning mit Foredrag. Under denne Proces maatte jeg vende Ryggen til Kongen, som da stod og saae over min Skulder.

Denne Audience havde imidlertid varet saalænge, at man ude i den anden Sal var bleven opmærksom derpaa.

Jeg fik senere at vide, at den naadige Opmærksomhed, som Kongen havde vist mig, var bleven seet med Skinsyge af Mange. Det var heller intet Under; thi jeg var jo en meget underordnet Person.

Dagen efter var jeg opfordret til at møde i Hestgardens

Caserne paa Ladugårdslandet for at holde et Foredrag over mit Sadlingssystem, hvilket Foredrag var bæret med Nær-værelsen af Hans kongelige Højhed Kronprindsen og hele Officerscorpset af Hestgarden.

I denne Anledning var en fuldt opsadlet Hest fremført. Da een af Officererne gjorde den Bemærkning, at Hørullen gjorde Oppakningen saa høi, at Opstigningen derved vanskelig-gjordes, traadte Kronprindsen frem og sagde: »Aa! den er ikke høiere, end at man kan springe op i Sadlen!» Hvorpaa H. kgl. Højhed tog et Tag i Hestens Manke og med et Spring var oppe i den.

Da jeg efter Præsentationen gjorde Afskedsvisit hos Com-mandeu ren for Hestgarden, Oberst Grev Stedingk, omfavnede han mig, kyssede mig paa Kinden, og sagde:

»Vi råkades som främlinger, vi skiljas som vänner!»

Hvorpaa han med den mest aristokratiske Anstand traadte et Skridt tilbage.

Den overordentlige Velvillie og Artighed, jeg nød af Gar-dens Officerer og overhovedet af Alle endog meget høitstaaende Personer, kunde ikke andet end forbause mig i den ringe Charge, hvori jeg fremtraadte.

Da Brech^uwoldt ikke tillige med mig var indbudt hverken til Drottningholm ved Præsentationen for Kongen eller til Præsentationen i Hestgardens Caserne, fandt han sig meget tilsidesat.

Ved Afskedsaudiencen hos Kongen paa Drottningholm stod H. M. og førte den høire Haand noget frem, ligesom han vilde opmuntre mig til at fatte den. Da jeg ikke fattede hans Mening dermed, lod jeg som jeg ikke saa det. Thi at han

vilde bæere mig med et Haandtryk, saaledes som de 2de af Vore sidste Konger, kunde ikke falde mig ind.

Da jeg i denne Anledning spurgte Oberst Silfverstolpe, hvad dette vel skulde have at betyde, svarede han: »Ih nu, naturligvis til Kys!» Hertil bemærkede jeg, at da vore Konger ikke brugte denne Skik, og jeg ikke vidste, at saadant var Tilfældet i Sverrig, saa havde jeg ikke forstaaet Kongens Mening; havde jeg imidlertid kjendt den, skulde jeg med Glæde have modtaget denne Æresbevisning.

Den 29de Maj afreiste vi fra Stockholm med Dampskibet Svithiof.

Forinden jeg tager Afsked med Stockholm kan jeg ikke undlade at meddele, at den venlige Modtagelse, og Gjæstfrihed, der under vort Ophold blev os til Deel, staar endnu i min høie Alder, da jeg skriver dette, i usvækket kjær Ærindring og Erkjendelse hos mig.

Naar jeg foran har omtalt de Høierestilledes Adfærd og Forhold til de Laverestillede i Sverrig, saa skulde jeg til Slutning bemærke, at det Standpunct, hvorpaa den simple Mand staar, næsten er blottet for den laveste Skolelærdom i Sammenligning med samme Classe hos os. Derimod finder man hos disse Mennesker ligesom hos Franskmanden en vis naturlig Politur, en Qvikhed og Lethed i Omgang, som bøder paa den manglende Skolelærdom. Blandt andet er det forbausende at høre den Kjendskab, som den simple Mand paa Landet har til sit Fædrelands Historie, hvorom jeg er bleven overbevist ved Samtale ikke alene med Voxne. og gamle Folk men ogsaa med Børn. Men al deres Viden i denne Retning have de ved Traditionen. Hvad Haandgjærning og Huusflid angaar samt Vindskibelighed, da ere disse Egenskaber fremherskende hos

dem. De besidde legemlig Kraft, Haardførhed og Udholdenhed ved det sværeste Arbeide. Endnu maa her tilføies som en fremragende National-Egenskab: Tarvelighed og Nøisomhed. Jeg har set fattige Markarbeidere gaae til deres Dont med tørt Brød og en Osterskorpe i deres Madpose, og til Drik kun at nyde koldt Vand. Men disse Folk ere i Almindelighed, naar Leilighed dertil gives, tilbøielige til at søge Regres i Brændevinsflasken. Naar man vil dømme den tjenende Classe efter de Individier, der komme hertil, saa maa man betænke, at der findes braadne Kar i alle Lande, onde og gode Mennesker, og at det i Almindelighed er enten Forbrydere eller Folk, der ikke kunde tee sig hjemme, som udvandre.

Naa, saa ere vi da paa Hjemveien. Touren gaaer igjennem et Archipel, hvori Fæstningen Vaxholm ligger paa en Ø for at beskytte Indløbet til Mälaren. Vi gik et temmelig langt Stykke nordpaa, forinden vi dreiede østerpaa ud i Østersøen, hvilket havde sin Grund i de mange Skjær, som findes langs Kysten. Svithiof var et meget stort Hjuldampskib, og havde mange Passagerer ombord. Skibets Bestemmelse var Lübeck, men det anløb dog Ystad, hvor vi skulde gaae i Land.

Da Reisen var lang og temmelig kjedsommelig, søgte Captainen, som var en kvik og forekommende Mand, at underholde Selskabet paa flere Maader; saaledes foresloges akrobatiske Lege, til hvilket Brug han lagde Madratser frem paa Dækket. I disse Lege maatte efter Captainens Opfordring saavel Ældre som Yngre tage Deel.

Blandt andet lod han en Ring ophænge paa Masten i en Høide af omtrent 4 Fod fra Gulvet, og Opgaven var, at man

med den ene Fod skulde kaste den ud af en anden Ring, hvori den hang. Fra dette Kunststykke slap jeg for min Part godt. Brechwoldt havde derimod det Uheld, da han maatte løfte det ene Been temmelig høit, at tabe Balancen, og at falde ned paa sin Bag.

Ombord paa Dampskibet befandt der sig en fattig Familie fra Dalarne, som bestod af Mand, Kone og en halv Snes Børn, hvriblandt 2de voxne Sønner og flere Pigebørn; Konen havde et lille Barn ved Brystet.

Da disse Mennesker vare halvnøgne og om Natten maatte ligge paa Dækket, vakte de almindelig Medynk. I deres Madposer havde de kun tørt Havrebrød, hvortil deres Drik var Vand. De mindre Børn frøs og græd. Næsten enhver af Passagererne gav dem Almisse. De medførte en Del Uhre af eget Fabrikat, og deres Reise gjaldt Tyskland, hvor de vilde afsætte dem. Hovedet for Banden var et raat, afskyeligt Menneske med Forbryder Physiognomie.

Da han havde faaet Penge, gav han sig til at drikke Brændeviin, saa at han blev beruset og ustyrlig, hvorpaa han begyndte at mishandle ikke alene Konen med Patteglutten, men ogsaa de øvrige Børn. De ældre Sønner søgte vel at stille ham tilfreds, men han svarede dem med Slag. Tilsidst lagde Passagererne sig derimellem, men da heller ikke disse kunde udrette noget, saa traadte Captainen til, og truede med at binde Urostifteren, samt forklarede ham, at naar han kom til Ystad, vilde han aflevere ham til Politiet, for at Familien i Ro kunde fortsætte Reisen. Forresten passerede der paa Reisen Intet videre af Interesse.

Da vi passerede Øland, pegede Captainen paa Ruinerne

af Slottet Borgholm, hvis Commandant under Gustav den 4de røvede dets Kostbarheder, afbrændte det og flygtede til Amer.ka.

Fra Ystad toge vi over Land til Malmø. Denne vor Reise hjemad havde vel været kortere, end om vi havde taget Kanalveien til Gøteborg og saa videre, men langt mindre komfortabel; thi medens vi paa hiin kunde sidde mageligt i en Wienervogn, blev vi paa denne skumplede paa en 2-hjulet Karre, hvorfor vi vare glade, da Reisen var endt ved Ankomsten til Malmø. Herfra toge vi pr. Dampskib til København.

Min gamle General modtog mig venligt, og var derefter i flere Dage en opmærksom Tilhører ved alle mine Fortællinger om Reisen. Det interesserede ham meget, at jeg havde redet for Kong Oscar og vist Landsens Brug.

En af de Første, som jeg besøgte Dagen efter min Hjemkomst, var Oberstlieutenant Bruhn, Adjutant hos Chr. 8.

Han fortalte mig, at den danske Gesandt i Stockholm, Grev Moltke, havde meldt, at 2de danske Officerer, nemlig Ritmester Brechwooldt af Gardehusardivisionen og Lieutenant Barth, Adjutant ved den 1ste Cavalleriebrigade, for Tiden gæstede Stockholm, og at der var viist dem, navnlig den Sidste, en faafaldende Opmærksomhed. Lieutenant Barth havde nemlig paa Drottningholm redet for Kong Oscar, og viist Brugen af Landsen, og derpaa havde Lieutenant Barth i Hestgardens Caserne for sammes Officeerscorps holdt et Foredrag over sit Sadlingssystem, hvilket Foredrag Hs. k. Høihed Kronprinsen havde overværet. Ved at modtage denne Rapport var Kongen bleven meget vred over, at saadant var sket uden hans Tillade se; ogsaa Kongens Generaladjutant, General Ewald, der forhen havde viist sig meget bevaagen mod mig, var bleven vred paa mig.

I denne Anledning var der Tale om at straffe mig med Fæstningsarrest. Bruhn sagde til mig:

»Du maa øieblikkelig gaae til Ewald og saa godt som muligt forsvare Dig! — han lider Dig jo forresten, — se at faa ham til at stemme Kongen mildt mod Dig.«

Herpaa svarede jeg, at jeg hellere vilde forebringe min Undskyldning skriftlig for General Ewald; thi saa kunde jeg bedre sætte Omstændighederne og det Passerede ud fra hinanden. Det Skrevne var Generaladjutanten nødt til at læse; — i det Mundtlige kunde jeg blive afbrudt og ikke faa Leilighed til fuldkommen at plaidere min Sag. Siden skulde jeg nok gaa til General Ewald.

Da denne min Beslutning fandt Oberstlieutenant Bruhns Bifald, sendte jeg Generalen en skriftlig Fremstilling af, hvad der efter min Formening tjente til min Undskyldning.

Dagen efter gik jeg til ham, var saa heldig at forsone mig med ham, og tog det Løfte, at han vilde tale med Kongen for mig.

Resultatet af denne Historie blev, at jeg af den commanderende General skulde gives en Irettesættelse for uden speciel Tilladelse at have reist til Stockholm. Jeg blev da kaldet til Prinds Ferdinand, som modtog mig med de Ord: »Ja, De veed vel, hvorfor De er blevet kaldet?« hvortil jeg svarede Ja! men bad tillige Prinsen om Tilladelse til at maatte fremstille mit Forsvar; efter at jeg for ham havde gjentaget, hvad jeg havde skrevet til General Ewald, sagde han smilende og godmodig: »Jeg skulde jo give Dem en Irettesættelse; De kan sige, at De har faaet den.« Dermed var Audiensen forbi; — og efter at denne Sag havde givet Garnisonens Officerer Stof til Omtale, var den snart glemt.

11te Kapitel,

Da jeg nu atter var kommen tilbage til min Adjutantur hos General Guldberg, syslede jeg med adskillige Militair-Arbeider, og ligesom jeg forud havde aflattet en Beskrivelse over den af mig inventerede Ride-Equipage paa Tydsk, og sendt General Wrangel den paa Opfordring, saa indrykkede jeg en Lignende paa Dansk i »Militairt Repertorium«, som blev kritiseret i samme Skrift af min Antagonist, Ritmester Leth. Paa denne Kritik svarede jeg ham djærvt og aalede ham saadan af, at han ikke fik videre Lyst til at fortsætte Polemikken. Det var mig en Tilfredsstillelse at have vakt megen Interesse for Sagen navnlig blandt de yngre Cavallerieofficerer.

Den paafølgende Krig medførte, at en Reise til Berlin med et complet Exemplar af min Ride-Equipage, som Hs. Majestæt Kong Chr. 8. vilde forære Kongen af Preussen, gik overstyr.

Jeg havde i lang Tid været beskjæftiget med at forfærdige et Felttjeneste Apparat for det kongelige Landcadetacademie, og senere et Lignende for Rendsborg Garnison. Hvert af disse havde kostet mig over et Aars Arbeide.

Foruden Godtgjørelsen for Udlægget til de til Apparatet medgaaede Materialier var hele min Løn et Par pletterte Armlysestager, som Corpsets Chef overrakte mig. Da jeg i min Stilling ikke havde Brug for Armlysestager, saa besluttede jeg efter Samraad med min Hustrue at bytte dem imod et Taffel-uhr, som skulde koste 30 Rd., hvorfor jeg maatte give 4 Rd. i Bytte.

Medens jeg arbeidede paa det for Rendsborg Garnison af Kongen bestemte Arbeide, besluttede jeg at bede Kongen om, naar det blev færdig, selv at maatte tage med det til

Rendsborg. General Ewald udvirkede hos Kongen, at mit Ønske blev opfyldt.

Medens jeg var paa denne Reise til Rendsborg, var der en høiere militair Person af vort Bekjendtskab, som med min Hustrue havde talt om den slette Løn, jeg havde høstet for mit Arbeide til Landcadetacademiet, og derpaa raadet hende at søge Audients hos Kongen og forestille Allerhøistsamme den Uretfærdighed, der i denne Retning var overgaaet mig.

Naar det gjaldt om at tale min og vor fælles Sag, havde hun tidligere viist, hvad hun formaade, nemlig ved den i disse Erindringer føromtalte Audients hos Frederik den 6te.

Hun var ikke forknyt, og lod sig ved Grev Blücher-Altona, en af Kongens Adjutanter, melde til Audients, og da denne kjendte vore Forhold og viiste os megen Interesse, bidrog dette ikke lidet til, at Audiensen blev hende tilstaaet.

Hun var fremtraadt med den hende eiendommelige Frimodighed, og havde skildret for Kongen, hvorledes min Forventning om Godtgjørelse for mit Arbejde for Landcadetacademiet var blevet skuffet. Hun sagde til Kongen: »Jeg har set min Mands utrættelige Flid med dette Arbeide, set ham arbejde tidligt og sent, ofte langt ud paa Natten; da saa Dagen kom og han ventede Løn for sit Arbeide, saa var denne — «

»Saa var denne?« spurgte Kongen.

»Et Par pletterte Lysestager! Deres Majestæt!«

»Fik han da ingen Penge?« spurgte Kongen.

»Ikke en Hviid! Deres Majestæt!« svarede hun.

Derpaa sagde Kongen: «Lad ham komme med en Ansøgning; men den maa være anbefalet af hans General!«

Herpaa svarede min Hustru: »Hvad Anbefalinger angaaer, Deres Majestæt! da skal min Mand sikkert ikke mangle disse.«

Dermed var Audientsen forbi. Min Hustrue forekom det, da hun gik igjennem Forgemakket, der var opfyldt af mange Mennesker, som Alt stod i Taage for hende, og da hun kom ned i Porten, maatte hun holde sig ved Muren for ei at falde om. Bevæget som hun var, og rystende, formaaede hun ikke at gaae af Stedet, før efter at have sundet sig en Stund.

Hun frygtede for at have talt for dristigt til Kongen.

Vore nærmeste Omgangsvener var Ritmester Marchers Familie; han var Escadronchef i Gardehusardivisionen, og boede i Casernen paa Toldbodveien. Til disse Mennesker, der altid viste os megen Deltagelse og Velvillie, styrede min Hustrue nu sine Fjed, og da hun fortalte dem den korte Samtale, hun havde havt med Kongen, lagde Ritmester Marcher sin Haand paa hendes Skulder, og sagde bevæget: »Held den Mand, der har en Hustrue som Lieutenant Barths.«

Grev Blücher, som var jourhavende Adjutant hos Kongen den Dag, min Hustrue havde Audientsen, havde staaende ved Døren til Audients-Gemakket hørt hvert Ord, der var bleven vexlet mellem Kongen og min Hustrue; han sagde sidenefter til Ritmester Marcher, at han aldrig havde hørt en Dame tale saa dristig til Kongen som Fru Barth.

Paa min derom indgivne Ansøgning erholdt jeg den mig tidligere af Frederik den 6te tilstaaede Hjælp til Husleie, nemlig 60 Rdlr. aarlig.

Det var under mit Ophold i Holsteen, at min Hustrue i et Brev meddelte mig den Audients, hun havde havt hos Kongen; hun frygtede for, at jeg skulde være utilfreds med hendes Foretagende i denne Retning uden mit Vidende.

Visseligen, havde jeg kjendt hendes Fortsæt forud, vilde jeg paa det Bestemtteste have sat mig herimod, — men nu,

siden det var sket, kunde jeg ikke være andet end tilfreds dermed, foruden at jeg maatte beundre hendes Mod og Resolutieth.

Seent i Efteraaret 1847 blev jeg beordret til som Consulent at følge det Halvbatteri, der under Commando af en Capitain skulde foretage en March paa 100 Miil omkring i Sjælland for at prøve min Ride-Equipage og nogle af mig foreslaaede Forandringer ved Seletøiet og Bepakningen m. m.

Hans kongelige Høihed Prinds Frederik af Hessen, som var udset til fremtidig Chef for Artilleriet, og derfor skulde gjøre sig bekjendt med dette Vaaben, skulde følge dette Commando.

Den første Dag skulde Touren gaae til Dalby og Omegnen sønden for Kjøge. Prindsen fulgte tilhest.

Vi vare ikke komne længere end til det Sted, hvor Chausseen dreier af ved Høie-Taastrup, før vi overfaldtes af en øsende Regn, som vedvarede lige til vor Ankomst til Kjøge, hvor vi skulde holde Hvil, og hvor Officererne, 4 i Tallet, forud vare indbudte af Prindsen til Frokost.

Paa denne Tour havde Prindsen den Malheur, at hans medfølgende Vogn, hvorpaa Frokosten var, samt hans Tjener med hans Kappe af en Feiltagelse havde fortsat Touren ligeud ad Roeskilde til, hvoraf Følgen var, at Prindsen i blank Figur blev aldeles gjennemblødt; vi Andre, der, endskjønt vi vare forsynede med Kappe, ogsaa vare temmelig vaade ved Ankomsten til Kjøge, maatte gøre Afkald paa Nydelse af alle de lækkre Sager, som vare paa Prindsens Vogn.

Da vi kom til Kjøge, reed jeg strax i en Stald, hvor jeg af min Mantelsæk, som jeg førte med mig paa Hesten, fremtog en heel tør Dragt, hvilken jeg iførte mig, forinden jeg gik op

til Gæstgivergaarden, hvor Prinsen var taget ind. Ved min Indtrædelse i Prindsens Værelse fandt jeg ham aldeles gjennemblødt staaende med Ryggen til Kakkellovnen.

Da han saa mig, udbrød han: »Men Gud, De er jo ikke vaad!« hvorpaa jeg svarede: »Nei, Deres Kongelige Høihed! det har jeg min Mantelsæk at takke for, thi jeg fører altid denne med mig paa Marchen, og har deri en Reservedragt.« »Ja, deri kjender jeg den rigtige Feltsoldat,*)« sagde han.

Stakkel! saa drivvaad, som han var, maatte han sætte sig ned og med os andre nøies med et langt ringere Maaltid end det, hans Vogn indeholdt. Derpaa fortsatte vi Marchen til Dalby, hvor Prinsen blev indquarteret hos Præsten og endnu længe maatte vente paa sin Vogn. Prinsen, der havde faaet nok af den første Marchdag, forlod os Dagen efter og tog tilbage til København. Næste Dag marcherede vi til Næstved, hvor der Dagen efter blev evoleret paa Herlufholms Mark.

Dagen derpaa marcherede vi til Sorø, hvor vi overnattede. I Sorø fik jeg Lejlighed til at besøge Adjunct Paludan-Møller, hvem jeg, da jeg garnisonerede i Vordingborg, havde lært at kjende hos Overlærer Lange, der var gift med hans Søster. Først ca. 40 Aar efter traf jeg ham som Provst i Snesere Sogn, ved min Guddatter Dagmar Wolffs Daab paa Engelholm.

Dagen derpaa gik vi over Svinninge, som ligger paa Vejen til Kallundborg, til Holbæk. Næste Dag til Frederikssund, hvor vi overnattede. Dagen efter til Hillerød, hvor vi paa denne March havde vor sidste Nattequarter. Herfra gik vi over Hørsholm ad Strandveien tilbage til Kjøbenhavn, hvortil vi, efter at have gjort 8 March- og 1 Evolutionsdag og ialt tilbagelagt 100 Miil, retournerede om- Eftermiddagen.

*) Et Prædikat, som jeg havde i Kongens Regiment.

Da vi paa den sidste Marchdag ankom til Klampenborg, kom Artilleriets Chef, General Fibiger med sin Stab og flere Artillerieofficerer os imøde.

Denne Marchtour var for mig en af de behageligste, som jeg nogensinde havde deltaget i. Ikke alene havde jeg i de Officerer, som vare ved Commandoet, de behageligste og venligste Kammerader, men jeg havde — hvilket var af stor Vigtighed for mig — den Glæde, at Marchen med Hensyn til min ny Rideequipage havde givet det heldigste Resultat, idet ikke en eneste Ride- eller Trækhest var bleven haardt trykket, hvorfor mit Sadlingssystem af Krigsministeriet definitivt blev reglementeret for Artilleriet, ligesom ogsaa de af mig ved Træktøjet foreslaaede og nu prøvede Forandringer bleve antagne.

I Foraaret 1847 fandt der atter i Skaane en større Troppesamling Sted ved Herrevads Kloster. I denne Anledning søgte jeg en kort Permission for at bivaane denne.

En skjøn Maidagmorgen gik jeg ombord med min lille Græskimmel, som jeg havde medbragt fra det sjællandske Landseneer-Regiment, i et Dampskib, som gik til Malmø.

Jeg var i fuld Uniform og havde min Mantelsæk med nogle Munderingsstykker bag paa Sadlen. Da jeg stod i Land i Malmø, forlangte Toldvæsenet Told af min Hest. Det hjalp, at jeg sagde, at jeg skulde til Troppesamlingen; jeg slap for Tolden ved at formaae een i Byen bosat Mand til at stille Caution for min Tilbagekomst og videre Afreise fra Sverrig.

Efter at jeg have bedet et Par Timer i Malmø, begav jeg mig paa Marchen til Lund, hvor jeg atter rastede et Par Timer, og fortsatte derpaa Vejen. Jeg passerede saaledes efterstaaende Bondebyer: Valkarra, Keflinge, Søndre og Nørre Veddinge,

Åkarp, Gryderup, Pårup, Ask til Röstanga, hvor jeg tog Nattequarteer efter denne Dag at have redet over 8 Mil. Paa Voien imellem Ask og Röstanga mødte jeg en lille Bondefige, eller rettere indhentede hende; det var et Barn paa 7—8 Aar. Jeg gav mig i Snak med hende, fik hendes Alder at vide, og at hendes Forældre boede i en By, som hed Brandberga. Hun spurgte: »Hvad er Du?« jeg svarede: »Skolemästara«. »Lær Du små Pojkar at läsa?« »Nei jeg lærer store Dronge at ride, at skyde, at bruge Sablen og noget Mere!« Efter at vi havde passiareet lidt sammen, tog jeg Afsked med hende, idet jeg gav hende et Par Sølvskillinger, hvorover hun blev meget glad.

Om Morgenen den næste Dag brød jeg op fra Röstanga, og fik en lille Dreng til at følge mig ad en Gjenvei over Södra Aasen til Svenstrup, hvor min Ven Ritmester Engmann laae med sin Escadron i Quarteer.

Her blev jeg paa det venligste modtaget. Næste Dag overværede jeg Cavalleriets Exercice paa Bonarp Hede og ligeledes et Par af de følgende Dage. Saa kom Kongen til Herrerovads Kloster for Dagen efter at holde Revue over Tropperne, i Anledning af hvillen mange Mennesker fra Omegnen vare strømmede til.

Præsentationen af Cavalleriet for Kongen overværede jeg med stor Fornøjelse. Der blev redet raskt, Holdning, Retning og Slutning var fortrinlig ved alle 3 Regimenter, neralig Kronprindsens Husarer, skaanske Husarer og skaanske Dragoner. Til Slutning formeredes der en stor Colonne af alle Regimenter med Escadrons Front, og derpaa udførtes af samtlige Escadroner, den ene efter den anden en Front attæpue forbi Kongen. Det Hele var virkelig brilliant udført, og var

saa meget mere forbausende, som Øveisestiden før Revuën havde været meget kort. Men herved maatte tages i Betragtning, at Mandskabet, deels det Hvervede, deels det saakaldte Inddelte, staar i Nummer i flere Aar.

Gjennem Kongens Adjutant, Kammerherre Blücher, som var nærværende ved denne Troppesamling, fik jeg en skriftlig Indbydelse til Kongens Taffel paa Herrevad Kloster, ved hvilken jeg tilligemed Ritmester Blücher havde den Ære at spise ved Hs. Majestæts eget Bord, der alene var dækket for ham og nogle faa meget højtstaaende Personer, medens alle andre Officerer spiste ved et andet stort Bord i en stor Sal udenfor.

Da jeg efter Taffelet tilligemed nogle andre Officerer spadserede gennem Teltrækkerne, hørte jeg en Barnestemme raabe: »Aa, Mo'r! Fa'r! see der Skolmästaren!« Ved at vende mig seer jeg den omtalte lille Pige, som jeg paa Henmarchen havde mødt paa Veien. Skjøndt Moderen holdt hende tilbage, idet hun sagde: »Tys! Tys! det er en fornem Herre!« streed hun af alle Kræfter for at komme hen til mig. Da jeg saae dette, gik jeg hen til hende, talte lidt med Forældrene, gav derpaa Barnet en Sølvdaler og sagde Farvel i en Fart for at slippe for Forældrenes Taksigelser.

Om Aftenen var der i Kloster-Parken arrangeret en storartet Sexa, hvor ogsaa Kongen mødte. Medens jeg meest opholdt mig ved og mellem Officererne af Kronprinsens Husarer, som jeg alle personlig kjendte, kom Kongen hen til os, og sagde, da han saa mig: »Naa Lieutenant Barth har nok her gammelt Bekjendtskab?« Hvortil Oberst Platen svarede: »Ja! Barth hører saagodt som til Regimentet.«

Jeg var i December 1846 bleven benaadet med Sværdordenen. I den Anledning sagde Kongen, idet han vendte sig

om mod mig: »Det glæder mig at se Sværdordenen pryde et saa ædelt Bryst.« Svenskerne ere jo bekjendte Smigrere!

Da Kronprinsens Regiment den næste Dag skulde gaa tilbage til deres Standquarterer, gjorde jeg paa denne Dag Marchen med. Der var ikke mindre end 10 danske, 6 svenske, Mil at ride i den mest brændende Hede og den forfærdeligste Støv. Paa denne Marsch blev der kun een Gang bedet; det var paa Halvveien, hvor Mandskabet kun blev regaleret med et rundtenom sammenlagt Stykke Smørrebrød og een Snaps. Saadant kan kun bydes Svensken.

Endnu længe før Aften kom vi til Malmø. Af Støv og Sved var Mandskabet saa sort i Ansigtet, at det var aldeles ukiendeligt, og Lieutenant Hellmann, hvis Plads havde været bagerst i Coloumen, var især ukjendelig. Forøvrigt var Escadronen efter denne lange Marsch saa usvækket, at den var fuldkommen attaquefähig. Denne min Overbeviisning, som jeg yttrede for Officererne, fik jeg siden at vide, var kommen for Kongens Øren, thi Hs. Maj. havde til Oberst Vickede, som havde været tilstede ved en anden Troppesamling, fremført hiin af mig gjorte Yttring om Engmanns Escadron efter Marschen fra Bonarp til Malmø, og tilføjel: »Det har Lieutenant Barth selv sagt.»

12te Kapitel.

Tidsrummet 1842—1848, hvori jeg fungerede som Adjutant hos General Guldberg, anseer jeg for den værste Skole, jeg nogensinde har gennemgaaet, thi Generalen var en højst vanskelig Mand at omgaaes.

Af Temperament var han kolerisk, af Character mistroisk i højeste Grad; han var ilter og flyvende, og vilde snarest muligt se Enden paa det Arbejde, han paalagde Andre; arbejdede man sammen med ham, hastede han altid saa meget, at man let geraadede i Confusion.

Imidlertid var han en saa mærkelig og storartet Personlighed, at man ikke kunde andet end have den største Respect for ham; han var en højst begavet Mand; ikke alene en ivrig og modig Militair, men han var tillige overordentlig studert i sit Fag. Endskjøndt han var besjælet af en ualmindelig Retfærdighedsfølelse, lod han sig meget ofte af sin Mistro og Skinsyge lede til Uretfærdighed; dog, det være sagt til hans Roes, at han altid var villig til at gjøre den Uret god igjen, som han forledet af hine Lidenskaber, havde tilføjet Een. Guldberg havde reist en Deel, havde set meget, og bevaret Alt i Hukommelsen.

Han førte en udmærket Pen, og var en stiv Logiker. Hans Argumenter vare slaaende, hans Kritik skarp og bidende. Han besad en overordentlig Tale-Evne og henrev ofte sine Tilhørere ved sin Humor og træffende Vittighed. Jeg er over-

beviist om, at han som Krigsminister vilde have været istand til at trække af baade med Rigsdagens »Høire» og »Venstre». Han besad en overordentlig Overtalelses Evne. Endskjøndt han var en sand Bussemand for alle sine Undergivne fra den Højeste til den Laveste, saa var han dog respecteret af Alle.

Mod sine Nærmeste var han ofte utaalelig og urimelig, og Ingen har vel mere end jeg maattet erfare det. Paa den anden Side var han meget erkjendtlig for den Hengivenhed, som jeg viiste ham, og søgte paa alle Maader at fremme sine Undergivnes Vel ved kraftig at tale deres Sag. Han havde forresten den mest ridderlige Character, man kunde træffe. Skjøndt yderst prikken paa Æren, satte han saare liden Pris paa udvortes Ærestegn, saasom Ordner og Titler. Dog ytrede han senere for mig, da jeg som Major havde faaet Æreslegionens Kors: »Det er saamænd den eneste Orden, som jeg har ønsket mig; i Krigen 1813 var den mig lovet af General Lallemand, men jeg fik den ikke».

Guldbergs Anbefalinger vare altid varme og kraftige. I sine skriftlige Anbefalinger benyttede han sig ofte af originale Udtryk. Saaledes mindes jeg, at han en Gang paa en Ansøgning af mig til Fred. d. 6. skrev: »Ansøgeren, som jeg særdeles ynder, er raadsnar og har et mekanisk Hoved» o. s. v

Jeg var da altsaa kommen til Nestved, medens min Familie indtil videre forblev i Vordingborg. Her havde jeg et stort Otium, som jeg benyttede til at arbejde paa mit Felttjeneste Apparat til Landcadetacademiet; thi naar jeg undtager, at jeg hver Formiddag maatte møde hos Generalen for at se, hvad Posten havde medbragt, og i det højeste tilbragte 1 a 2 Timer hos ham, saa var Resten at Dagen min egen.

Paa samme Tid som jeg arbejdede paa mit Felttjeneste-

Apparat, var Generalens forhenværende Adjutant, Kammerjunker, Ritmester Oldenburg beskjæftiget med at tegne paa en Jord-Globus i meget stort Format.

Brigadeskriveren, Vagtmester Andersen, der var en god Tegner, havde jeg hvervet til at hjælpe mig med den til mit Apparat hørende Situationsplan over Kjøbenhavns Omegn; efter at have arbejdet hos mig et Par Dage, kom han til mig og sagde: »Kammerjunker Oldenburg har saamænd været i Lag med mig, og bedet mig om at hjælpe ham med at tegne paa hans Globus, men jeg svarede ham, at jeg allerede var engageret af Lieutenanten!» Herpaa sagde jeg til Andersen: »De er jo Deres egen Herre, hvad der er privat imellem os, staar det jo til Dem at hæve, naar De vil; jeg kan ogsaa godt hjælpe mig selv.» »Jeg vil rent ud tilstaa for Lieutenanten, at jeg nødig vil arbejde for Kammerjunkereren!» »Ja, gjør som De vil, Andersen, det er mig lige meget», svarede jeg.

Næste Dag kommer Oldenburg op til mig og siger, at Andersen paa hans Anmodning havde lovet at ville tegne for ham, naar jeg vilde tillade det. Hertil svarede jeg: »Jeg har hverken nogen Tilladelse eller Forbud at give Andersen, han er sin egen Herre og kan gjøre hvad han vil udenfor Tjenesten.» »Men kan vi ikke dele ham, naar De f. Ex. tog ham om Formiddagen og jeg om Eftermiddagen?» »Nej», svarede jeg, derpaa vil jeg ikke indlade mig, thi om Formiddagen have vi i Almindelighed Contoirforretninger og ere hos Generalen; det er kun om Eftermiddagen, at jeg kan benytte ham, men tag De ham kun, jeg kan godt hjælpe mig ham foruden.»

Næste Dag kom Andersen og sagde, at Oldenburg havde paany talt til ham om at tegne hos sig, men at han vilde helst blive hos mig, hvortil jeg svarede: »Gjør som De vil, eg er lige fornøjet.»

Samme Dags Efte middag kommer Oldenburg igjen op til mig og siger, at nu var Andersen villig til at tegne for ham, naar blot jeg vilde sige, at han skulde, og at jeg ønskede det. Hertil svarede jeg: »Min kjære Oldenburg! siger jeg til Andersen, at han skal tegne for Dem, lyder jo saadant som en Befaling i et Omraade, hvor jeg intet har at befale; og siger jeg — at jeg ønsker, at han tegner for Dem, saa lyver jeg. Jeg siger derfor hverken det Ene eller Andet — end at det er mig aldeles ligegyldigt, om han vil tegne for mig eller ikke. Han er i den Retning sin egen Herre.»

Men Oldenburg blev ved at fordre, at jeg skulde formaae Andersen til at tegne for ham. Da imidlertid denne for mig yttrede, at han nødig vilde tegne for Kammerjunkeren, saa vedblev jeg min Paastand, hvilket bevægede Oldenburg til at sige: »Det er godt!« og idet han gik ud af Døren: »De skal nærmere høre fra mig!« hvorpaa jeg svarede: «Jeg staaer til Deres Tjeneste, De veed jo min Bopæl.»

I den Tanke, at Oldenburgs Ord var en Udfordring, som vilde indløbe næste Dag, var jeg ikke seen til at sikkre mig 2de Secondanter, hvortil jeg fandt 2de af mine Kammerater i 4de Dragonregiment villige, nemlig Ritmester Bjerg og Lieutenant Gerlach. Derpaa gik jeg hen, sleb min Sabel og støbte Kugler til mine Pistoler.

Imidlertid lod Oldenburg mig vente hele næste Dag, og jeg hørte intet fra ham.

3die Dags Morgen, da jeg kommer til Generalen, bliver jeg modtaget med følgende Tale:

»Hvad er det jeg hører om Dem? De har toucheret Oldenburg? det er ikke smukt handlet mod en ældre Cammerat,

der har faaet sin Afskeed, medens De er bleven staaende. De har jo fordret ham?»

»Paa ingen Maade, Hr. General!« svarede jeg. »Det er netop ham, der har truet mig, og har Hr. Generalen Taalmodighed til at høre, hvorledes det er gaaet til, at Oldenburg har troet sig fornærmet, saa skal jeg i al Korthed aflægge Rapporten.« Hvortil Generalen svarede: »Lad høre.«

Herpaa fortalte jeg, hvad der var passeret imellem os, — og efter at have hørt paa det Hele udbød Generalen:

»Jeg siger, Djæveln styrte mig, (det og »Fanden spille mig« vare hans sædvanlige Eder) som Hermann von Bremenfeldt i Holbergs Comedie: Den, der taler sidst, har ma foi Ret!«

Siden den Tid har jeg ikke seet eller talt med Oldenburg.

Kort Tid efter skulde Generalen inspicere Garden og Husarerne i Kjøbenhavn, paa Jægersborg og Hørsholm. Vi reiste altsaa did, men da jeg tog min Oppasser med, gav dette Anledning til en Misforstaaelse mellem ham og mig. Vi havde nemlig taget Logis i Hotel d'Angleterre paa Kongens Nytorv, og da vi skulde reise hjem, havde Varten sammesteds opført min Oppasser paa Generalens Regning. Han blev vred og sagde til mig, at han Djæveln styrte sig ikke reiste som grand Seigneur! han havde ingen Tjener med, og saa behøvede jeg ikke heller! — hvorefter jeg naturligvis siden efter lod min Oppasser blive hjemme.

Dagen før Generalen skulde inspicere Liv-Garde-Escadronen, sagde han til mig, at jeg maatte være belavet paa, naar vi kom did, at ride Huggevolten for Garden for at vise denne, hvorledes han eftertidigen ønskede den redet.

Ankommen paa Gardens Ridebane ved Philosophgangen,

hvor Escadronen holdt opmarcheret tilhest, sagde han til Prindsen af Augustenborg, som nu var Commandeur for den kongelige Garde, at han herefter fordrrede at see Vaabenbruget tilhest af hver enkelt Mand paa Volten i Galoppade, og tilføjede: »Min Adjutant vil vise Dem, hvorledes jeg fordrer denne Volte reden«.

Som sagt saa gjort; jeg steg op paa een af disse store, velmæskede Garderheste, og befandt mig alt andet end tilfreds med at tage Sæde i en stor og bred Bomsaddel. Og skønt Sædet i denne var helt anderledes end jeg var vant til, og Hesten var meget tung i sine Bevægelser, saa at jeg maatte dygtig bruge Sporerne for at faae den i den Allure, som Generalen vilde have det, red jeg dog Volten med smaa Volter, Ottetaller og Changement, gørende alle Cavallerihuggene og endte med en Carriere — Alt til Generalens Tilfredshed og de Tilstedeværendes Forundring.

For yderligere at lette Vedkommende Commandoen til og Udførelsen af bemeldte Huggevolte, maatte jeg forfatte en Optegnelse af de hertil brugende Commandoord, ledsaget af Tegninger. Flere Exemplarer af disse Optegnelser bleve indførte i smaa Bøger, som jeg maatte forfærdige, og derefter omdelte til Escadronerne og Exerceerskolen ved Gardercorpset.

Det gik her, som forhen ved Regimentet — General Guldberg blev agtet og frygtet.

Hvad mig selv angaaer, da vandt jeg meer og meer Generalens Tiltro og Agtelse. Som Adjutant, Generalens Organ og Fortrolige, kan det ikke undgaaes, at man af de øvrige i Brigaden staaende Officerer ansees med en vis Mistro. Man blev saa at sige udstødt af Kammeratskabet, og Grunden er saare naturlig, thi man bliver paa indirekte Maade deres Dom-

mer, idet man ifølge sin Stilling er pligtig til at see Alt, og derefter gøre sin Foresatte, om han selv maatte have overseet Eet og Andet, opmærksom paa saadant.

Da jeg indtraadte som Brigadeadjutant, og saa at sige forlod mine Kammerater, gjorde jeg mig selv det Løfte, at jeg vilde være dem lige saa tro og hengivne som forhen, og aldrig give dem Lejlighed at bedømme mig, som de tidligere havde bedømt en hos den forhenværende Cavallerieinspecteur værende Adjutant, der stedse iagttog de Feil, der under hans Chiefs Inspectioner maatte vise sig ved Afdelingerne, og gjorde Inspecteuren opmærksom derpaa.

Jeg stod i den Formening, at jeg kunde beholde for mig selv, hvad jeg saa under Generalens Inspicering.

Jeg havde desværre her taget meget feil.

Efter den første inspektion i 1842 over den kongl. Garde tilhest spurgte Generalen mig ved vor Hjemkomst: »Naa! hvad har de saa set?«

»Det samme som Hr. Generalen!« svarede jeg. Hvorpaa han gjentog: »Det kan jeg sku' begribe, men jeg vil, Djæveln styrte mig, vide Deres Mening om det og det!« og saaledes nævnte han flere Brancher og Gjenstande.

I Virkeligheden havde jeg seet mange Mangler, især ved Livgarde Escadronen, og jeg søgte derfor saa meget som muligt at fortie Et og Andet.

Dette mærkede Generalen, og nu begyndte han at gaae mig paa Klingen, idet han sagde: »Jeg haaber, at De har brugt Deres Øine, som ogsaa ere mine Øine, og derfor rent ud af Posen fortæller, hvad De har seet, for at vi kunne notere det. De maa ikke tro, at De i den Stilling, som De som Adjutant indtager hos mig, kan agere Diplomat.

Hvad var der altsaa at gjøre? Naar det, han forlangte af mig, var Tjenestepligt, maatte jeg jo opfylde den.

»Jeg veed«, sagde Generalen, »at De har megen Indsigt i Detaillen; derfor vil jeg ogsaa benytte Dem i denne Retning.«

Af de af Generalen gjorte Bemærkninger kunde det ikke undgaaes, at man saa, at han foruden sine egne ogsaa havde benyttet mine Øjne; Følgen heraf var, — om man end utydeligt lagde det for Dagen, — at jeg godt mærkede, at man saa til mig med skjæve Øine, især hvad Livgarde Escadronen angik, for hvilken Prins Christian af Glück-burg var Commandeur. Følgende Udtalelse af Prinsen vidnede herom, da han som Chef for Cavalcriet flere Aar efter inspicerede min Escadron i Wandsbeck: »Seer De, Major Barth, De har før saa tidt inspiceret mig, — nu inspicerer jeg Dem?« »Gudbevares, Deres kongl. Høihed!« svarede jeg, »inspiceret Dem, hvorledes forstaar jeg det?« Hvorpaa Prindsen gjentog: »Ja! lad os nu ikke tale videre derom!«

I mange Henseender var den Tid, som jeg tilbragte i Nestved som Adjutant hos General Guldberg, meget behagelig, thi vi havde flere gode Venner og Bekjendte i denne By. Men Efteraaret nærmede sig, da vi skulde flytte til Kjøbenhavn, og vi rykkede ind i vor Lejlighed paa Hjørnet af Stormgade og Frederiksholms Kanal. Mit Sted i Vordingborg havde jeg været saa heldig at sælge uden Tab.

Min Ven, Pastor Spang, var Præst ved Helliggeists Kirke. At være denne herlige Mand og hans elskværdige Familie saa nær, var os Alle en stor Glæde.

Dog denne Glæde varede kun kort. Spang blev knap to Aar efter pludselig angreben af en farlig Typhus, som bortrev

ham fra en talrig Familie til stor Sorg for denne og for talrige Venner.

Det var mig smerteligt, ikke at kunne besøge ham under hans Sygdom af Frygt for at bringe Smitte hjem til min Familie.

Natten før hans Død havde jeg en forunderlig Drøm. Jeg drømte, at han var død, og at jeg fulgte ham til Graven. Da Ligvognen kom til Assistentskirkegaarden, gik jeg hen til hans Kiste, lukkede Laaget op, og sagde til ham, at han maatte ikke dø! han slog Øinene op, saae paa mig, lukkede dem atter, — da vaagnede jeg i det Samme. Det var Morgen. Jeg stod hurtig op og ilede til hans Bolig; der erfarede jeg, at han virkelig var død, og jeg gik bedrøvet hjem.

En Julemorgen, ikke længe før hans Død, deeltog jeg i Gudstjenesten i hans Kirke. Jeg ser ham endnu staae paa Prædikestolen, talende begeistret i den oplyste Kirke. Op af hans Isse stod en lille Damp, liig den man ofte seer paa Billede af hellige Mænd. Han forekom mig som forklaret.

Min ældste Datter Hanne havde en Friplads i Fru Schalls Pigeinstitut. Da jeg hørte, at der var endnu en Friplads ledig, som blev bortgivet af Arveprindsen, ønskede jeg meget at erholde denne til min anden Datter Hanne, som var 2 Aar yngre, og henvendte mig derfor en Dag, da jeg var til Parol med min General hos Prinds Ferdinand, til denne med min Ansøgning herom.

Han svarede mig, at jeg skulde gaae til Arveprindsessen med den; hun befandt sig for Øieblikket i Havestuen, hvorhen han fulgte mig.

Prindsen forlod mig, efter at have lukket mig ind til Prindsessen. Denne kom mig imøde paa lignende Maade som hendes

salig Fader, Kong Frederik den 6te, og spurgte, forinden jeg fik Tid til at lukke Munden op: »Hvem er De? Hvad vil De? Jeg kjender Dem ikke!« Hvorpaa jeg svarede: »Det er meget naturligt, Deres Kongl. Høihed, eftersom jeg aldrig har været Dem personlig fremstillet; forresten har jeg, medens jeg gjorde Pagetjeneste hos Deres høisalige Fader, Kong Frederik den 6te, flere Gange havt den Ære at opvarte Dem. Jeg veed ikke, om Drs. Kgl. Høih. erindrer Historien med Overkammerjunkeren Paryk, som Pagen fik ind i Servietten, da han ved Taffelet præsenterede Dem et Fad med Trøfler? Det var min Ringhed, som havde dette Uheld. Forresten er mit Navn Barth; jeg er Adjutant hos General Guldberg.«

Prindsessen: »Aa! hos ham! Jo nu, da De omtaler det, husker jeg nok, hvor min Fader, Kongen, loe ad Buckwaldts forstyrrede Paryk. Men hvad er det saa De vil mig?«

Jeg: »Ansøge om den Plads, som Drs. K. Høihed har at give bort i Frue Schalls Institut. Min ældste Datter gaaer i denne Skole; jeg ønskede derfor gjerne, at min yngste Datter ogsaa kunde komme ind i samme.«

Prindsessen: »Ja seer De, jeg mener, at man er sine Egne nærmest. Der er nu min Kammerlakai, som har en lille Pige, for hvem han søger denne Plads.«

Jeg: »Ja, Gud bevares, Drs. K. Høihed! det er en anden Sag; jeg beder tusinde Gange om Forladelse, det kunde aldrig falde mig ind at concurrere med Deres Lakai!« herpaa bukkede jeg og gik.

Et Par Dage efter denne Begivenhed gav Arveprindsen et stort Bal, hvortil Kongen og Dronningen tilligemed hele den kongelige Familie, Corps diplomatique, alle Ministrene og en Mængde andre Personer vare indbudne.

Ogsaa General Guldberg med min Ringhed vare det.

Kort efter, at vi vare ankomne paa Palaiet og ordnede til Couren, kommer Prindsen og Prindsessens Secretair, Etatsraad Clemmensen, hen til mig og siger: »Deres Datter har faaet den Friplads i Frue Schalls Skole, som De har ansøgt Prindsessen om.« »Det er umuligt, Hr. Etatsraad«, svarede jeg, »thi det og det svarede Prindsessen mig, den Dag jeg var hos hende med mit Andragende.« »Jeg forsikrer Dem paa, Lieutenant Barth«, gjentog Clemmensen, »at det forholder sig virkelig saa; gjør mig nu blot den Tjeneste, at stille Dem saaledes ved Couren, at Prindsessen kan faae Øie paa Dem; De veed jo, at hun er nærsynet.«

Efter at jeg havde taget Plads efter Etatsraadens Forlangende, begyndte Couren, og rigtig! strax da Prindsessen fik Øie paa mig, ilede hun hen imod mig, og forinden jeg kunde faa Leilighed til at frembære min Tak, udbrød hun: »Naa! ere vi nu gode Venner!« hvorpaa hun fortsatte sin Gang.

Saaledes havde den høie Dame følt, at hun paa en Maade havde baaret sig galt ad.

Naar jeg fulgte med Generalen til Prindsen, som var commanderende General paa Sjælland, og medens han var inde hos denne til Referat, og jeg forblev i Forgemakket, kom ofte Prindsessen — der ogsaa havde den hos Damerne i Almindelighed nedarvede Svaghed at være nysgjærrig — aabnede Døren paa Klem, og, naar hun saae at jeg var alene, indlod sig med mig ved at stille et eller andet Spørgsmaal. Saaledes eengang:

»Hør, Lieutenant Barth! er Guldberg inde hos Prindsen? Det er nok en meget streng Herre? hvad?

En anden Gang, da Prindsen skulde kommandere det ene Parti paa en stor Manøvre, og Guldberg var nede hos ham, medens jeg stod alene i Forgemakket, kommer atter Arveprindsessen, aabner Dørene paa Klem fra Sidegemakket, lalder mig hen til sig og siger :

»Hør Lieut. Barth! er det sandt at Prindsen imorgen skal kommandere den store Manøvre? Er han ikke en dygtig General? Det siger i det mindste alle Borgerofficererne!«

Herpaa svarede jeg : »Ja ganske vist, Deres kgl. Højhed ! overordentlig dygtig!«

Da Døren i det samme fra Prindsens Audientssal gik op og Generalen kom ud, trak Hds. kgl. Højhed skyndsomst Døren til.

Den Gang, jeg blev ansat som Adjutant ved første Kavaleribrigade, fik jeg mange Misundere blandt mine Kammerater ; — men dersom disse havde haft en Anelse om, hvad jeg i de 6 Aar, jeg var Adjutant hos General Guldberg, har maattet lide og døje — vilde de visseligen ikke have misundt mig denne Stilling.

Jeg kan med Haanden paa Hjærtet forsikre, at disse 6 Aar har været mig de drøjeste i hele min Tjenestetid.

Guldbergs Tale var kørt og bestemt; han brugte ejendommelige Udtryk.

Hans Lignelser, dem han ofte brugte baade i sine Bestemmelser og som paa Beviser for sine Paastande, var yderst slaaende, ofte noget skarpe og ironiske.

Skønt han med Lethed gav den galante og belevne Herre, var han til andre Tider frastødende og ubehagelig. Dog maa jeg sige, at han ligeoverfor Officererne af Garden altid bevarede Kavaleren. — Han var i højeste Grad loyal og bar

megen Veneration for Kongehuset. IHjærtet var han imidlertid alt andet end Hofmand. Han var i højeste Grad Patriot. — Han kjendte ikke til Frygt. — Han bar Hjærtet paa Tungen, som man siger, og sagde stedse sin Mening rent ud. — Dygtighed satte han stor Pris paa saavel med Hensyn til aandelig, som til legemlig Udvikling.

Dumme og uvidende Mennesker dømte han uden Skaansel. — De Irdbildske gjorde han latterlige. — Han var en yderst skarp og bidende Kritiker. — Han havde læst meget og kunde erindre næsten Alt.

Paa en Udenlandsrejse, medens han var Chef for fynske Dragoner, kom han til Wien, hvor han i en Audients hos Erkehertug Carl ytrede sin Mening om en vis Sag, og anførte i den Anledning, at Hs. k. Højhed selv havde i et af sine Værker udtalt sig herom.

Da imidlertid Erkehertugen drog saadant i Tvivl, sagde Guldberg: »Tillader Deres k. Højhed (Audiensen var i Erkehertugens Bibliothek), at jeg gaar hen og tager Værket for at vise Dem Stedet. Det er Pagina. . . .«

Jeg sagde for sandt, at Guldberg var mistroisk; — herpaa havde jeg endog Bevis. Jeg maatte daglig — Søndagen undtagen — møde hos ham Kl. 9, og derefter arbejde under og med ham flere Timer ofte til Kl. 2.

En Dag modtog han mig med de Ord: »Jeg saae Dem igaar staa paa gl. Torv og tale med Major Funch, (Majoren ved Garden tilhest), det var nok om mig, De talte?«

Jeg svarede: »Det var om min Sattel ved Garden!«

»Ja, ja! jeg forstaar det. De gaar og stikker Hovedet sammen med de andre Officerer.«

Denne Beskyldning var for mig lige saa krænkende som

usand. Alligevel taug jeg, og ventede kun paa en Lejlighed til at tage Bladet fra Munden. Den kom ogsaa.

Generalen havde fra Generalstaben erholdt tillaans alle de Suppositioner, Ordre, Dispositioner, Rapporter, som vedkom Forbundstroppernes Samling ved Lüneborg i 1843. I denne Anledning spurgte han mig, om jeg vilde være med at gennemgaa alle disse Manøvrer. Jeg svarede naturligvis »Ja!«, thi han behøvede jo ikke at spørge, kun at befale. Da der imidlertid med alle de fornævnte Papirer ikke var fulgt noget Kort, og man uden at have et saadant ved Siden ikke vilde kunne blive klog paa det hele, besluttede jeg at skaffe mig et, og overraske Generalen dermed.

I denne Anledning gik jeg til Oberst Baggesen, under hvem Generalstabens Arkiv stod, og ansøgte om et Kort over Omegnen af Lüneborg, men Obersten svarede, at et saadant havde han ikke. Da en god Ven af mig, Lieutnant Wagner ved Artilleriet, havde været ved Troppesamlingen hint Aar med vort Forbundskontingent, formodede jeg, at han maaske var i Besiddelse af et Kort. Jeg fandt hos ham, hvad jeg søgte, og modtog Kortet som Foræring.

Yderst glad herover, og i den Tanke hermed at overraske Generalen, tog jeg det med en Mandag Morgen, da vi skulde til Parol hos Kongen.

Da jeg kom og ytrede, at vi neppe uden Kort vilde have nogen Nytte eller Glæde af at gennemgaa Papirerne, havde jeg søgt at skaffe mig et saadant. Jeg havde først henvendt mig til Generalstaben, men her fandtes Intet, derimod havde jeg været heldigere et andet Sted; her havde jeg Kortet . . .

Med Eet fo'r han op, og jeg saa, at et af hans dæmoniske Anfald var i Anmarsch. Han udbrød:

»Naa, her har vi det igjen! De har gaaet omkring og fortalt Krethi og Plethi, at De skulde gjennemgaa disse Sager med mig. Det er med andre Ord, at jeg ikke selv kunde komme ud af det, og saaledes har De blottet mig«.

Herpaa tog jeg til Orde:

»Hr. General! jeg har altid gjort min Pligt, og havt et klart Begreb om min Stilling. Jeg har saavel tjenstlig som privat været Dem hengiven, og søgt at opfylde saavel Deres Befalinger som Deres Ønsker, men da jeg kun har høstet Misnøie og Ubehageligheder, ja endog Krænkelser, saa ønsker jeg at fratræde min Stilling. Vi gaar nu til Kongen; siig Hs. Maj., at De er misfornøiet med mig, og ønsker en anden Adjutant. Jeg kan forsikre Dem om, at der vil være 10 for 1, som troer at herved gjøre sin Lykke.«

»Vil De det ikke, saa er her min Sabel! Jeg erklærer mig som Arrestant, og ønsker mit Tjenesteforhold undersøgt og bedømt ved Krigsret.«

Man skulde have seet Generalens Forbauselse. Han stod nogle Øjeblikke og tænkte sig om, og da han ei kunde føle Andet, end at jeg havde Grund til at være misfornøjet, saa tog han Sagen let, skøndt jeg er overbevist om, at det brændte i hans Indre, erklærede, at jeg maatte have misforstaaet ham, og rakte mig Haanden med de Ord, at han ikke alene agtede mig, men var mig af Hjærtet hengiven.

Uagtet Generalen skattede min Tjenesteiver og min Interesse for Vaabenet, saae han ofte til mig med skinsyge Øine og frygtede for, at man skulde tro, at jeg stod bag ved som en Kuglestøber, eller Concipist af hvad han producerede.

Et Beviis paa, hvor ilde han engang i denne Henseende blev berørt, viser Følgende:

Generalen havde i militairt Repertorium givet en meget interessant Afhandling om Underviisningen i Felttjenesten m. m.

Nogen Tid efter traf han Prinds Wittgenstein i Prinds Ferdinands Forgemak. Det var nemlig Paroldag, paa hvilken Brigadegeneralerne frembragte deres Meldinger osv.

Efterat Guldberg og Prindsen havde hilst paa hinanden, tiltaler Prindsen ham paa Tydsk:

»Ich höre, Sie wollen alles erneueren!«

»Wie! Was! erneueren? erneueren? was wollen Sie damit sagen?«

Kort sagt, Guldberg ansaa Wittgensteins Ytring for en Fornærmelse, foer løs paa ham med knubbede Ord, og jeg er overbeviist om, at det var kommen til en Duel mellem disse to gamle Herrer, dersom ikke Prinds Ferdinands Stabschef, Oberst Hagemann, var kommen til og havde lagt sig derimellem.

For imidlertid at lade, som om der Intet var passeret, optog Prinds Wittgenstein atter Samtalen, og sagde til General Guldberg:

»Jeg har med megen Fornøjelse læst den Afhandling, som Deres Adjutant har skrevet i militairt Repertorium«, hvorpaa Guldberg svarede:

»Afhandlingen er af mig, og ikke af min Adjutant!«

Da jeg Dagen efter mødte hos Generalen, mærkede jeg, at et Uveir var ved at trække op.

Efter at have rømmet sig et Par Gange udbrød han:

»Det er dog, D. s mig, mærkværdigt, at Folk tillægger min Adjutant Alt, hvad der kommer fra mig. Det gaar mig som Kragen, hvem Papegøierne ikke vilde lade beholde dens egne blanke Fjer, idet de paastode, at de vare stjaalne De

hørte jo, hvad Wittgenstein i gaar yttrede om min Afhandling i Repertorium!«

Hvad skulde jeg hertil svare Andet, end at Feiltagelsen var fremkommet derved, at Generalen ikke havde sat sit Navn under Afhandlingen.

Han læste meget, især militaire Skrifter, og da han gjerne enten vilde høre min Mening om eet og andet, eller maaske unde mig en aandelig Nydelse, saa fik jeg ikke sjældent Eet og Andet hjem med til Gjennemlæsning, og maatte da siden gjøre Rede for, hvad jeg deraf havde opfattet.

Han selv læste meget hurtigt og opfattede Alt, ja gjemte Alt i sin Hukommelse med en beundringsværdig Lethed. — Det samme fordrede han af Andre.

Saaledes leverede han mig en Dag ved min Bortgang en Bog med de Ord: »Tag denne Bog, læs den, og siig mig saa imorgen Deres Mening om den.» — Det var en saare kort Frist, og jeg maatte for at opfylde hans Begjæring sidde oppe til langt ud paa Natten.

At jeg stadig søgte at efterkomme hans Fordringer, hvor urimelige de end maatte synes, var mindre af Frygt for at gjøre ham imod, end af en vis Æresfølelse, der ikke tillod mig at give mig fortabt.

Naar han havde et eller andet Arbejde, vilde han gjerne have mig ved Siden, for derom at udvekle Tanker og Meeninger.

En fransk Cavallerie-Officer, Major Etié havde udgivet et militært Skrift: le systeme des manœuvres sans inversions. — Dette var i Aaret 1846 bleven prøvet ved en Troppesamling af Cavallerie ved Luneville. — Guldberg havde læst Skriftet, gjort et Uddrag deraf, og dermed ladet gjøre Forsøg først ved fjerde Dragonregiment og derefter ved Garden, og

da Systemet fandtes meget hensigtsmæssigt, foredrog han det for Kong Christian d. 8de, hvorefter Kongen foreslog ham at skrive et nyt Exerceerreglement. Herpaa vilde Generalen imidlertid ikke gaae ind, fordi han ikke vilde udsætte sig for, at en Commission, som siden vilde blive nedsat for at bedømme et saadant Reglement, i dette skulde gøre Forandringer, eller kritisere det. — Derimod tilbød han sig at ville skrive et saadant i Form af et »Udkast«.

Forinden han begyndte paa dette Arbeide, spurgte han mig, om jeg vilde arbeide sammen med ham i denne Retning.

Naturligviis var jeg villig hertil, og lovede mig iforvejen megen Fornøjelse deraf.

Det blev nu bestemt, at vi hver Formiddag, efter at Contoir Forretningerne vare tilendebragte, skulde beskæftige os med dette Arbeide.

At der mellem os vilde opstaa forskjellige Meninger om een og anden Ting, var jeg iforvejen overbeviist om, thi ihvor udmærket en Taktiker og Excercemester General Guldberg var, saa kunde jeg dog forudsee, at hans overordentlige Phantasie af og til vilde forlede ham til at fremsætte Evolutioner, der i Virkeligheden ikke lode sig udføre.

Som vi en Dag saaledes sad ved vort Arbeide, vilde Generalen vise mig en Evolution, han havde udtænkt, men da han ved denne ikke tog Hensyn til Rummet, der udfordredes til dets Udførelse, idet Afdelingerne i Virkeligheden vilde komme til at carambolere, og jeg derfor gjorde ham opmærksom derpaa, saa svarede han: »for Satan! vi ere dog elastiske Væsener, og kan give efter og slutte os sammen efter Omstændighederne«, hvortil jeg svarede: »Nei, Herr

General, det ere vi ikke! enhver Rytter-Skikkelse er en Størrelse, som fordrer et bestemt Rum, thi den kan hverken gjøre sig tyndere for at komme igjennem eller forbi, — ei heller tykkere for at udfylde en fremkommen Aabning. Enhver Mand i Geledet maa betragtes som en mathematisk Størrelse, ligesom alle Evolutioner og Formationer samt Overgangen fra een til anden af disse maa skee efter mathematiske Regler.«

Endskjøndt Generalen villigen indrømmede mig Rigtigheden af disse Bemærkninger, saa var det ikke sjældent, naar han med Troppetegnene viste Udførelsen af en eller anden genial Manøvre, hvoraf han til Overflod havde mange, at jeg maatte erindre ham om at holde sig indenfor de fastsatte Grændser.

Jeg erindrer saaledes, at jeg engang, da Generalen med Troppetegnene vilde vise Udførelsen af en eller anden udtænkt Manøvre, men da han derved, fordi en Afdeling manglede Plads til at komme forbi en anden, skubbede Brikkerne ud af den oprindelige Retning, — udbrød, »holdt, Herr General, der stjal De!«

Han blev herover forbavset og gjentog »stjal! stjal! hvad vil De sige dermed?«

Herpaa svarede jeg »stjal Terrain, Herr General.« Hertil taug han, og den af ham paatænkte Evolution blev opgivet.

Endskjönt Guldberg stillede store Fordringer til sin Adjutant og fordrede meget Arbeide, saa skaanede han paa ingen Maade sig selv. Alle Indberetninger, ja selv alle Breve dicterede han selv. Men i enkelte Tilfælde, navnlig i sine Bedømmelser efter Afdelingernes Inspicering, kunde han fordre af mig, at jeg affattede enkelte Partier, navnlig saadanne som angik Materiellet.

Efter at jeg næsten i 6 Aar havde været Adjutant hos

General Guldberg, blev han, efter kort iforveien at være avanceret til Generallieutenant, udnævnt til kommanderende General over Nørrejylland.

Vistnok havde han gjerne seet, at jeg fulgte ham i hans nye Stilling, men da han indsaa, at jeg for mine Børns Opdragelses og navnlig deres Skolegangs Skyld helst maatte forblive i Kjøbenhavn, havde han alt formegen Godhed og Interesse for mig og min Families Vel, til at han ved anden Gang at indstille mig til Forflyttelse skulde udsætte mig for økonomiske Tab. — Han bad mig derfor at være ham behjælpelig med at udsøge en anden Adjutant, og derfor henvende mig til en eller anden Officeer, som kunde være villig hertil, og som han kunde være tjent med. — En saadan lykkedes det mig efter nogen Tids Søgning at finde i Lieutenant Lundbye, som var Adjutant ved Kongens Regiment.

Det være langt fra, at jeg ikke skulde føle noget ved at skilles fra denne i saamange Henseender udmærkede, men tillige eiendommelige Personlighed, thi foruden at han var en Mand med mange Kundskaber, en ivrig og dygtig Militair, saa var hans Interesse for Kunst, Videnskab og Industri ganske ualmindelig. I saa Henseende havde disse hans Egenskaber en stor Indflydelse paa mig, og jeg lærte meget af ham, hvorfor jeg evig vil være ham Tak skyldig. — Han var meget religiøs og havde strænge moralske Grundsætninger; han var godgjørende i den rette Forstand, thi han undersøgte altid, om den, der henvendte sig til ham om Hjælp, var saadan værdig. — Saae han et ungt Menneske med Talent og Genie, var det med den største Iver, at han søgte at hjælpe Besidderen heraf frem til det Maal, hvorefter han higede.

I hans Charakter var der imidlertid noget, som ikke alene

forvoldte ham Sindsuro, men ogsaa hans nærmeste Omgivelser Krænkelse.

Navnlig var det mig, hvem han forresten viste megen Fortrolighed, at det ofte gik ud over.

Han fordrøede ofte, som han udtrykte sig, det Umulige, for at naae det Muligste.

Vel gjorde han mig mangen Gang til min største Gêne afhængig af sin Person og sine Luner, men da han paa den anden Side baade agtede og viste mig Velvillie, og som man siger »holdt paa mig«, saa taalte jeg meget af ham, og oversaa hans Skyggesider for hans gode Siders Skyld.

Han spurgte mig ofte om min Mening, naar der forelaa Et og Andet enten til Afgjørelse eller Bedømmelse, men var meget knap med den Tid, han undte mig til Betænkning.

Saaledes leverede han mig en Dag en Bog, idet han sagde: »Der Barth! der er en Bog, tag den hjem med Dem, læs den igjennem, og siig mig Deres Mening om den, naar De kommer imorgen.» -- Rigtignok studsede jeg ved denne Opfordring, men da jeg nødig gjorde ham Indvendinger og det piquerede min Æresfølelse at kunne gjøre det Umulige muligt, saa offrede jeg $1\frac{1}{2}$ Dag med paafølgende Nat paa at gjennemlæse Bogen.

Foruden at jeg hver Eftermiddag maatte ride en Tour med ham, var jeg især paa vore Inspectionsrejser uhyre afhængig af ham; jeg maatte intet Øjeblik vige fra hans Side. — Efter at vi efter Hjemkomsten fra Inspiceringsen vare komne i Kvarter, maatte først Dags-Rapporten affattes, ved hvilken Lejlighed han meget nøie erkyndigede sig, om jeg havde haft Øinene med mig. Naar han saa havde dicteret sine Bemærkninger, maatte jeg spise til Middag sammen med ham, derpaa

drikke Kaffe og ryge en Cigar, saa konversere en Times Tid, og derpaa ledsage ham paa en Spadseretour, eller gjøre Visitter med ham hos en eller anden Officer, i Regelen Chefen for den Escadron eller Exercerskole, der den Dag var bleven inspiceret. — Hjemkomne til Qvarteret, maatte jeg forblive for at holde ham med Selskab lige til Sengetid, ja ikke engang Natten skulde have skilt os ad, thi en Dag foreslog Generalen mig at dele hans Soveværelse med ham. Jeg svarede: »Ja, Herr General! det vil jeg dog fraraade; thi jeg snorker ganske forfærdeligt.«

»Ih! Gud frie mig«, sagde han, »derfor skal De have mange Tak«.

Efter at jeg havde faaet Tilladelse til at forblive som Adjutant ved den 1ste Cavalerie Brigade, skrev jeg til General Wedell Wedellsborg, der fra Chef for det 6te Dragonregiment var udnævnt til Commandeur for Brigaden, og ansøgte ham om at beholde mig som Adjutant, hvori han indvilligede.

Da imidlertid Oprøret i Hertugdømmet udbrød, fik General Wedell Commandoen over det Corps, som var samlet ved Kolding og skulde rykke ind i Slesvig. Generalen, som nu forlod den 1ste Cavaleriebrigade, troede imidlertid, at han uden Krigsministeriets Tilladelse ikke turde tage mig med sig; han afreiste derpaa strax alene den 26de Marts.

Efterat han var reist, ilede jeg strax ind til Amalienborg, hvor det nye Krigsministerium under Capitain Tscherning var etableret, hvem jeg bad om Tilladelse til at følge General Wedell i Felten; dette blev mig tilstaaet med Befaling at reise strax. Jeg ilede glædestraalende hjem, thi det havde stedse været mit Ønske at komme i Felten og lugte Krudt.

Da det saaledes var mig paalagt at tage afsted saa

hurtigt som muligt, maatte jeg samme Aften afreise med Posten, efterat have afleveret min Hest til 2den Husar Escadron for med denne at blive ført til Slesvig.

Anden Del.

Krigsaarene 1848—50.

1ste Kapitel.

Det er naturligt, at Afskeden fra Kone og Børn var meget bevæget; man kan vel tænke sig, at jeg, den bortdragende, i Afskedsøjeblikket følte mig lidt benauet. Men den, hvis Pligt og Kald det er at tjene Konge og Fædreland, og som drager derhen, hvor Æren kalder ham, han ved, at hans Skjæbne er bestemt af Gud, som ogsaa antager sig Enkerne og de Faderløse, hvis deres Forsørger falder i Kampen.

Overbevisningen herom littede Afskeden, som ogsaa Bevidstheden om, at jeg efterlod min Familie i Sikkerhed, uden Nød, omgivet af Frænder og mange hengivne Venner.

Den 27. Marts 1848 om Aftenen reiste jeg fra Kjøbenhavn og ankom til Kolding.

Den 29. om Morgenen Kl. 6, da jeg steg ud af Postvognen, blæstes der til Udrykning for de Tropper, der laa i Kolding og dennes Omegn.

Den første, jeg stødte paa, var Kapitain Læssøe (den egentlige Feltherre), som bød mig hjærtelig Velkommen, og paa-lagde mig strax at følge med Colonnen, som gik sydpaa. Da jeg svarede ham, at jeg for Øjeblikket ingen Hest havde, og først kunde vente den med den 2den Husar-Escadron, saa beordrede han strax den 4de Escadron af 6te Dragonregiment at afgive en Hest til mig.

Jeg fik knap Tid til at faa denne paalagt min Sadel og

min Mantelsæk, de eneste Sager som jeg førte med mig, førend der blev commanderet Marsch.

Det gik nu muntert og rask, som enhver, der erindrer den Stemning, der dengang var i Armeen og hos Folket, kan begribe.

Besyderligt var det, at det var en almindelig Tro, at dette Felttog vilde være endt i Løbet af nogle Uger, og denne Tro i Forbindelse med den hurtige Udrykning forledede Afdelingerne til ikke at iagttage den nødvendige Omhu for Mandskabets Beklædning. Skjøndt Munderings-Kamrene vare rigeligt forsynede med alle Slags nye Sager, gik det dog saa vidt, at f. Ex. nyt Lædertøi blev opbevaret paa Kammeret saalænge, at, da man endelig vilde tage det i Brug, var det saa fortrøret, at det bristede og aldeles ikke duede.

Ikke stort bedre gik det med Hestene, især ved de jydsk Regiment. Man fodrede dem som Staldstude, og tænkte ikke paa at give dem Kraft og Aande ved at bruge dem flittigt og raskt.

Ja, der var Escadronchefer, der endog holdt over, at Hestene ikke kom i Sved.

Med disse Anskuelser drog man i Felten, — men Omstændighederne lærte snart Vedkommende, at de havde været paa en gal Galei.

Medens Escadronerne sukkede over, at de havde ladet de nye Sager blive tilbage i Garnisonerne, disponerede Intendanturen over disse, der efter Krigsministerens Befaling skulde uddeles til Krigsreserven.

Som nævnt gik Marchen med Colonnen, som bestod af 6te Dragronregiment, 3de Jægerkorps og et Batterie, —

døn 29. over Christiansfelt til Haderslev, hvor Tropperne gik i Qvarter.

Her blev det forebragt Generalen, at enkelte Personer af Friskarerne skulde være skjulte i borgerlige Huse. — I denne Anledning blev jeg af Generalen beordret til at visitere nogle af disse. Jeg tog derfor et Par Ordonantser med mig, og, da det var Aften og temmelig seent, begav jeg mig forsynet med Lygte rundt om til de angivne Steder.

Jeg gjennemgik Lofter, Kjældere, Pakhuse, ikke at tale om de sædvanlige Lokaler; jeg blev viist fra det ene Sted til det andet af Angivere, hvoraf der fandtes mange, uden at finde Nogen.

Imidlertid kom der en Mand til mig paa Gaden, pegede paa et Huus, hvor der i andet Stokværk brændte Lys, smilte og nikkede til mig, og sagde: »der boer en Frue Rumohr med tvende Døttre; de har skjult een af Familien, som har været blandt Friskarerne, hos sig.«

Paa denne Anvisning gik jeg op i det paa pegede Huus, hvor jeg gjentagne Gange maatte banke, og tilsidst dundre paa Døren, forinden denne blev lukket op af en ung Dame, som blev meget forskrækket ved at see mig, og helt bleg i Ansigtet ved mit Spørgsmaal, om ikke her var en ung Mand skjult. Dette benægtede hun, da i det samme hendes Moder ledsaget af en anden ung Dame kom til. De syntes begge bestyrkede, og benægtede paa det bestemteste at have nogen tilhuse; og da jeg derpaa sagde til dem, at jeg var beordret til at visitere, saa udbrød de, indignerede over min Paatrængenhed, at det var høist uchevaleresk at trænge ind til enlige og værgeløse Fruentimmer og sætte disse i Skræk. De vedbleve at forsikre mig om, at der ingen var i Lejligheden uden

dem. — Imidlertid lod jeg mig ikke føre bag Lyset. Jeg gik dem derfor forbi gjennem et Par aabne Værelser, og standsede ved eet som var lukket. Dette aabnede jeg, og saae da en ung Mand liggende i en Seng. Foran Sengen stod et Bord, hvorpaa brændte Lys, og hvor der stod en Vase med friske Blomster, ligesom der ved Foden af denne laa flere Bouquetter, formentlig sympathetiske Beviser paa Deltagelse for en saaret Freischärler.

Ved at spørge Personen om han var syg, fik jeg til Svar, at han havde et daarligt Been. Paa mit Forlangende om at se det, maatte han vise det frem, og jeg saa da hele hans Blessure at bestaae i en Vabel paa Hælen, gnavet af hans Fodtøi. — Da jeg nu bød ham at staa op, klæde sig paa og følge mig, svarede han, at det var ham umuligt at støtte paa Foden, og da jeg alligevel vedblev min Fordring, kom de trende Damer til, kaldte mit Forlangende barbarisk etc., hvortil jeg svarede: »Værer de kun rolige mine Damer! De skulle snart blive overbeviiste om, at Manden Intet feiler.«

Derpaa beordrede jeg een af Ordonantserne til at hente Corpslægen.

Denne kom da lidt efter, og efter at han havde trukket en lille Sime (en Uldgarnstraad) gjennem Vablen og den i samme værende Vædske var løbet ud, saa var al Smærte forbi og Patienten fuldkommen istand til at tage sine Sko paa og træde paa Foden.

Han maatte altsaa med til Hovedkvarteret, hvor han blev stillet for Forhør; og da han for dette maatte tilstaa, at han var Freischärler, saa blev han sat paa en Vogn og transporteret til Nybørg Fæstning som Arrestant.

Den 30. Marts fulgte jeg med et Recognoscerings Com-

mando Dragoner til Hopdrup og Vartøberg, hvor jeg udstillede 2de Feltvagter med Poster mod Syd.

Den 31. Marts blev jeg beordret at følge med 2de Escadroner af 6te Dragonregiment paa en Reconoscering vesten om mod Aabenraa.

Ved Hjortkjær (Jordkirk) gjordes Holdt, da vi om Aftenen naaede dertil, og der bivouakertes. Medens jeg etablerede Bivouaken, drog de andre Herrer Officerer ind i Præstegaarden, hvor de hos Pastor Hansen (senere Biskop) blev meget gæstfrit modtagne.

Pastor Hansen var en ivrig dansksindet Mand. Da han saa, at jeg var den, der ledte og tog mig af det Hele med Hensyn til Dislokeringen og Sikkerhedstjenesten, og at jeg var den Sidste, der søgte Huus, viiste han mig især Opmærksomhed og Venlighed, og underholdt sig længe med mig. — Ved Afskeden omfavnede han mig og kyssede mig paa Kinden.

Natten havde været mørk med stærk Taage, hvorved jeg, der i flere Timer havde været ude for at ordne Sikkerhedstjenesten og visitere Posterne, paadrog mig en Øienbetændelse, som den medfølgende Læge, Overlæge Launy, som havde gjort Tjeneste ved de svenske Tropper i Algier, erklærede for den ægyptiske Øiensyge.

Jeg var blevet aldeles blind, da Øinene vare sammenklistrede. — Jeg maatte derfor, da vi om Morgen en brød op **den 1ste April**, og fortsatte Marchen, lade min Hest føre ved Tøilen af min Ordonnants. I Byerne Torp og Ellum, som ligge vesten for Aabenraa, omtrent i Høide med samme, indtog Commandoet et Cantonnement noget hen paa Eftermiddagen.

Jeg fik Qvarter i et elendigt Bondehuus, og blev af Lægen

strax beordret til at gaa til Sengen, — men maatte, da Sengen var meget kort, lægge mig efter Diagonalen. Derpaa blev en Pose med varm Grød lagt over mine Øine og Hovedet indbundet. — Imidlertid, efterat jeg havde sovet godt om Natten, og da jeg vaagnede om Morgenen Kl. 6, var den ægyptiske Øiensyge forsvundet og jeg blevet fuldkommen clairvoyant. Da vores Colonne havde Ordre til at standse her, indtil Hovedcolonnen havde naaet Aabenraa, saa besluttede jeg alene med min Ordonnants at nærme mig denne By for om muligt at see, hvorvidt denne Colonne var naaet. — Paa denne Expedition ønskede min Læge at følge med, foregivende at han vilde købe nogle Medikamenter paa Apotheket der.

Paa Veien mødte jeg en Mand, som sagde, at Slottet, hvor Amtmanden boede, var besat af Insurgenter. — Da jeg kom nærmere til Byen, saae jeg, at der i Havnen laae et af vore Krigsdampskibe ganske roligt; altsaa maatte Slottet i Nattens Løb være bleven forladt. Jeg red derfor dristig ind i Byen, og traf paa Gaden Commandeuren for nævnte Dampskib, Captainlieutenant Suenson. Denne kom strax henimod mig og fortalte, at Captain Michelsen med et Compagnie Kieler Jægere (forrige 4de Jægercorps) havde haft Byen besat, og at han med denne havde haft en kort Fægtning.

Jægerne chargerte Dampskibet, men da han gav dem nogle Kanonskud, havde de fortrukket.

Han sagde videre: »saalænge vore Tropper endnu ikke have ladet sig see, saa er jeg bleven liggende her som Commandant, men da jeg nu har truffet Dem, og faaet at vide, at De er General Wedells Adjudant, saa overgiver jeg Commandoen til Dem, og letter for at styre videre.« — Det første, jeg nu gjorde, var at begive mig til Posthuset, hvor jeg

bemægtigede mig, hvad der var kommet syd fra og adresseret til Amtmanden. Dette bestod nemlig i en meget stor Pakke i stivt Papir. — Med denne gik jeg op paa Slottet, hvor jeg lod mig melde hos Amtmand Stemann.

Efter at være bleven indladt, overrakte jeg ham Pakken, og opfordrede ham til at aabne den i min Nærværelse, hvilket han ogsaa gjorde.

Den indeholdt Proclamationer fra den provisoriske Regering, hvorfor jeg bemægtigede mig den, for derefter at aflevere den i Hovedkvarteret.

Derefter steg jeg tilhest og tog ad Vejen, som førte til Haderslev. Ved Udgangen af Byen traf jeg et Par Herrer af Byraadet, som vilde gaa Generalen imøde. De fulgtes med mig et Stykke Vei, og lidt efter ankom Generalen i Spidsen for Hovedcolonnen. Jeg forestillede dem for ham, hvorpaa han opfordrede dem til at følge ham til Raadhuset.

Da der i det samme kom os en Wienervogn imøde fra Byen af, blev denne anholdt med Ordre om at vende om, og Passagererne i samme til at stige ud, hvorpaa Borgerrepræsentanterne i Vognen fulgte med til Raadhuset.

Den Dag fik jeg meget at bestille; Generalen gav Ordre til at Enhver, der var i Besiddelse af Vaaben, lige meget af hvilken som helst Slags, skulde personlig ufortøvet møde paa Raadhuset og aflevere disse. Det var imidlertid lovet vedkommende Ihændehavere, at de efter tilendebragt Pacifikation skulde faa deres Vaaben tilbage.

I denne Anledning forfattede jeg ikke alene en detailleret Liste over disse Vaaben med Tilføjelse af Eiermændenes Navne, men jeg forsøgte at mærke dem, idet jeg paaklistrede ethvert Stykke en Seddel med Nr. og Eierens Navn, thi jeg

indsaae vel, at der var **Mangen**, som maatte opgive et kostbart Jagtgevær, der aldrig var paatænkt at bruges i oprørsk Øiemed.

Da jeg senere erfarede, at alle disse Vaaben blev kastede paa Vogne for at transporteres til Kjøbenhavns Arsenal, indsaae jeg, at Tilbageleveringen til Eierne aldrig vilde blive iværksat med disse confiskerede Vaaben.

Generalen fik Qvarter hos den bekjendte Kjøbmand og Skibsværftpatron Bruhn, som var Enkemand. Denne kom strax til mig, og opfordrede mig til i hans Sted at overtage en Værts Forpligtelser, og idet han overrakte mig Nøglen til sin Viinkjælder, sagde han: »De er, saalænge Generalen opholder sig i mit Huus, sammes Herre og Commandant, og min Huusholderske staar under deres Befaling.«

Medens vi opholdt os i Aabenraa, bereed jeg med Generalen 5te, 3die og 6te Dragonregimenters Cantonnementer.

Efter at det Corps, der under General Hedemanns Commando skulde gaa mod Insurgenterne, var samlet, fik General Wedel Commandoen over Reservecavalleriet, som bestod af de sidstnævnte Dragonregimenter, og gik

den 7de April efter 6 Dages Ophold i Aabenraa til Tinglev, hvor han tog Qvarter hos Pastor Beuer. Samme Aften stødte et lille Fricorps fra Veile til Brigaden; det blev ført af en Capitain Prytz (afskediget og forhenværende Samtidig med mig paa Landcadetakademiet) samt et Infanterie Detachement. Disse Commandoer skulde jeg besørge indquarterede og forskaffe Forpleining, hvilket forvoldte mig meget Bryderie, navnlig med Hensyn til Fricorpsset fra Veile, hvis Mandskab ikke vilde lystre deres Anfører, og modsatte sig Indquarteringen.

Nu maatte jeg til, og da jeg truede Enhver med Arrest, som ikke vilde lystre, saa kom der endelig Orden i Tingene.

Den 8de April rykkede Cavalleriet frem til Medelby og Omegn. Generalen tog Qvarteer hos Præsten i nævnte By.

Samme Dag beordrede Generalen mig til at recognoscere Terrainet sønderfor Tinglev og navnlig Overgangstederne over Geil Aa, samt at optage et Croquis derover. Jeg kom først hjem om Aftenen, efterat det var bleven mørkt. — Efterat have aflagt Generalen Rapport og afleveret mit Croquis, sagde han til mig: »Ja, nu min kjære Barth! skal De efter at have havt en streng Dag gaae hen og hvile Dem til imorgen.« — Jeg gik altsaa tilsengs omtrent Kl. 9; men havde næppe hvilet en Time, førend Generalens Ordonnants kom og kaldte mig til ham. Jeg var da atter hurtig i Klæderne. — Da jeg kom ind til Generalen, fandt jeg Capitain Bruun af Artilleriet, en Fætter til min Moder, altsaa min Onkel — i Værelset. Generalen sagde: »Her er Capitain Bruun med sit Batterie som er tildelt Brigaden og skal dislokeres; hvor kan vi i Nærheden faa Qvarterer til det? Herpaa svarede jeg, at alle de nærmeste Byer vare belagte af Cavalleriet; dog troede jeg, at Kravlund var ubelagt.

Da Capitain Bruun spurgte: »hvor langt er der til den Bye?« og jeg svarede: en Miil og noget derover, saa udbrød han »det er umuligt, efter den lange og besværlige Marsch, vi har havt, ad en saa daarlig Vej; mine Heste ere trætte og mine Folk udasede. — Jeg maa blive her«. »Nei, det er umuligt, Capitain Bruun«, svarede Generalen, »Tinglev er saa stærk belagt som det kan være, og paa Marken kan de ikke blive; det begynder allerede at snee og det er bælgmørkt, — der er ikke andet for, end at De maa marchere til Kravlund«.

»Men Herr General! vedblev Bruun, jeg veed jo ikke engang, hvor den By ligger. Egnen er mig aldeles fremmed, jeg maae i det mindste have en Officer med mig, ikke alene som Veiviser, men ogsaa for at regulere Indqvarteringen og anvise en Parkplads«. — Herpaa svarede Generalen, »ja, i den Henseende er jeg i stor Forlegenhed; vi ere Alle fremmede her i Egnen; — den eneste, som ville kunne tjene Dem tilhjælp, er min Adjutant, Lieutenant Barth, men han har hele Dagen været i Sadeln for at croquere og recognoscere, og kan nok trænge til at hvile sig indtil imorgen, saavel som hans Hest.«

Bruun saa spørgende paa mig, som han vilde sige »vil Du ikke hjælpe din Frænde?« Derpaa sagde jeg »dersom Generalen ikke har noget imod, at jeg tager Stabstrompeterens Hest, der har staaet fri idag, — saa er jeg villig til at være Capitainens Veiviser og Qvartermester.« — Herpaa svarede Generalen, idet han henvendte sig til Bruun: »Ja, vil Lieutenant Barth af egen god Villie ledsage Dem, vil jeg ikke have noget derimod, skjøndt jeg for Øieblikket nødig afseer ham. — Befale ham dertil vil jeg ikke.«

Naa, saa var da Bruun hjulpen.

Noget over Kl. 11 satte vi os i Marsch ad Veien til Kravlund. En abominabel Vei var det, Bivei, opkjørt saa at Hjulene skare i til midt paa Egerne.

Tykt Sneeveir, Vinden lige i Ansigtet; det gik kun langsomt med udmattede Heste og Folk. — Bruun var i et yderst daarligt Humeur og meget gnaven, han spurgte hvert Øieblik: Ere vi da ikke snart ved Kravlund. Hvor langt er der endnu til den forbandede By? Hertil svarede jeg, at jeg paa Grund af Mørket og den Sneglefart, vi skjøde, ikke havde noget Begreb derom.

Saa tabte han aldeles Taalmodigheden. og blev tilsidst helt ubehagelig.

Endelig efter et Par Timers Marsch naaede vi Kravlund. Det første, der skulde sørges for, var en Parkplads. — Colonnen stod paa Veien med dybe Grøvter og høie Diger paa begge Sider, den skulde ind paa aaben Mark; — derfor: Pionererne frem for at gjøre Debouchee. Endelig kom vi ind paa Marken, men nu gjaldt det Opmarsch, Fraspænding etc., hvilket i et Bælgmørke ikke foregik uden Carrambolage og Forvirring. — Jeg foreslog derfor at tænde Lygter, hvorpaa Kapitainen beordrede Overfyrværkeren at tænde disse, men da det saa viste sig, at der i en Ammunitionsvogn vel fandtes Lygter, men ikke noget Lys, saa blev Bruun aldeles rasende, og tiltalte Overfyrværkeren meget haardt for Forsømmelse.

Dette gav mig Anledning til at blande mig i Sagen, saa meget mere som Bruun lod falde Ytringer, der berørte mig, som om jeg havde Andel i Aarsagen til den Forlegenhed, de befandt sig i.

Jeg bad ham derfor i en venskabelig Tone om at have Taalmodighed, thi saadant vilde bedst tjene til at overvinde Ubehagelighederne. »Hvad«, udbrød han, »vil Du blande Dig i mit Commando? jeg skal bede Dig om at erindre det subordinaire Forhold, hvori Du staar til mig«. Hvorpaa jeg svarede: »I denne Retning tager De feil, Herr Capitain! jeg staar aldeles ikke under Deres Commando. — Vort Forhold her er af aldeles privat Natur. Husker De ikke Generalens Ord, da han tillod mig at følge Dem? Jeg er af egen god Villie draget med Dem, — vil De ikke erkjende dette, saa er min Mission forbi, og jeg har den Ære at recommandere

mig». Da Overfyrværkeren hørte dette, gik han bag om mig, trak i mit ene Frakkeskjøde, og hviskede: »Aa, Herre Gud! bønør os Herr Lieutnant, og hjælp os! — bryd Dem ikke om Kaptainen, saaledes er han saa tidt.« — Ja, jeg kjendte ham godt, vi havde jo før carramboleret, f. Ex. da mine Sadler vare til Prøve i hans Batterie.

Da jeg derpaa fremtog min egen Feltlygte og tændte Lys, kom Bruun hen til mig og sagde: »Ja, vil Du overtage Commandoen? saa tag den, værsgod, tag den!« — Derpaa reed han bort for at søge sig et Qvarteer.

Efter at Fraspændingen var udført og Parkvagten etableret, marscherede jeg med Folk og Heste (200 i Tallet) ind til Byen, hvor jeg vilde have fat i Sognefogden. Denne, der heldigvis var Krovært, havde sit Vaaningshuus ud til Veien. — Efter længe at have banket paa Gadedøren og et Vindue ved Siden af denne, uden at nogen lod sig høre eller see, slog jeg en Rude ind.

Dette hjalp og Manden kom frem.

Da jeg opfordrede ham til at være behjælpelig med Indqvarteringen af Mandskab og Heste af et Batterie, svarede han, at Byen var helt belagt med Dragoner og alle Stalde vare optagne. — Jeg paatog mig selv at foretage Indqvarteringen, — men jeg fandt kun Loer og Lader tomme, forsaavidt der i disse ikke fandtes Plove, Harver, Vogne etc. Hvor dette var Tilfældet, maatte saadant først ryddes af Veien, hvilket optog en Del Tid. — Da man flere Steder havde stænget Porte og Døre, og vægrede sig ved at lukke op, saa maatte jeg lade Pionerer slaa Væggene ind. — Imidlertid, da man mærkede dette, begyndte Beboerne at aabne og komme frem for at yde Hjælp; nu kom der Folk med Lygter, og dette

lettede betydeligt Indkvarteringen og Indstillingen af Hestene ; dog maatte disse staae saa tæt sammen, at de ikke kunde lægge sig, og Seletøiet maatte forblive paa. Imidlertid gik der flere Timer, forinden Batteriet var underbragt. Det var henimod Kl. 3. Jeg gik hen til Capitain Bruun for at meddele ham dette. Jeg traf ham siddende, rygende paa sin Pibe ved en Kop Thee, der stod paa et dækket Bord. Efterat jeg havde gjort ham ovennævnte Meddelelse, sagde han: »Ja, jeg er Dig saagu meget taknemmelig for at Du har hjulpet mig og os alle. Kom nu og tag en Snaps, og vær ikke vred paa mig.«

Jeg var bleven i skidt Humeur ved den lange og besværlige Marsch og det nederdrægtige Veir.

Imidlertid ilede jeg dog med at komme tilbage til Hovedkvarteret, det jeg naaede endnu før Dag.

Da jeg Dagen efter maatte berette Generalen om Batteriets Underbringelse i Kravlund, morede han sig over den Maade, hvorpaa jeg gjengav det Passerede.

Vi vidste nu, at Fjenden stod i og omkring Flensborg, samt i Hahnevidt.

Fjenden havde kun 5 Escadr. ligeøverfor vore 12, og i den Stilling, som vi stode i, vare vi hans Flanque saa nær, at vi, naar vi i Dagbrækningen næste Morgen rykkede frem, vilde kunne have overfløiet ham, kastet ham over Flensborg Chausseen og afskaaret ham Retraiten til Rendsborg. — Skæbnen vilde det imidlertid anderledes.

Alt da det næsten var bleven mørkt, kom en Ordonnans fra Hovedkvarteret, som var i Bommerlund, med Ordre til Generalen uopholdelig at sende sin Adjutant did for at modtage Ordren til næste Dag. I denne Anledning maatte jeg i

al Hast afsted; som Ordonnants havde jeg en Dragon af 3die Regiment, ved Navn Rossow, en Slesviger af Folket og godt kjendt med Egnen, hvori vi stode. Veien gik over Jarlund, Sofiendal, Skytterhuus og Krakelund. Paa Veien til Bommerlund saa vi enkelte fjendtlige Poster paa Høiderne i vor høire Flanque; de havde altsaa seet os, og vi maatte derfor være forsigtige, naar vi skulde tilbage samme Vei senere paa Døgnet. Det var nemlig Maaneskin.

Først om Aftenen Kl. 9 $\frac{1}{2}$ naaede jeg Bommerlund, hvor Hovedkvarteret var fuldt af Adjutanter fra de forskjellige Afdelinger med deres Ordonnantser.

Man var allerede i Færd med at skrive Ordren for næste Dag. — Jeg blev strax kaldt ind til General Hedemann, som befalede mig at bringe Wedel den Ordre: strax før Dagbrækningen at bryde op med sit Corps og gaa tilbage til Schäferhaus, vest ud for Bommerlund, hvor Hovedcorpset stod, og hvor der samme Aften havde staaet en lille Fægtning, hvori Capitain Hegermann af Jægerne var falden.

Naar Armeen næste Morgen rykkede frem, skulde General Wedel med Cavalleriet operere i den høire Flanque.

Efter at have modtaget denne Ordre, der i høj Grad virkede nedslaaende paa mig, sagde jeg til Generalen, at jeg ikke kunde indestaae for, at jeg vilde komme tilbage til Medelbye med Ordren, efter som Terrainet mellem Bommerlund allerede var besat af Fjendens Forposter, og jeg udsat for at blive opsnappet. Alt dette anførte jeg for muligen at formaa Generalen til at tage Ordren tilbage, og vi derved blive istand til at omgaae Fjenden. — Men Generalen lod sig ikke bevæge; han sagde mig, at jeg med mit Liv skulde indestaae for Ordrenes rigtige Afgivelse. Med denne Beskeed maatte jeg

altsaa vende tilbage, men maatte gøre en betydelig Omvet over Bejstrup.

At man i Hovedkvarteret frygtede for, at Fjenden paa Grund af den store Afstand, der var imellem Hovedkvarteret og Flanquekorpset, som General Wedell commanderte, muligens vilde kunne trænge frem mellem sidstnævnte og fornævnte, og derved flanquere vort Hovedcorps, var vel Grunden til at General Wedell skulde gaa tilbage for at være nærmere dette.

Men hertil maatte vel indvendes, at den staaende Stilling, som vi havde overfor Fjenden i hans venstre Flanque, vilde sikkert afholde ham fra et Angreb paa Hovedcorpsets højre Flanque, hvorved han omgaaet af General Wedells Corps vilde blive kastet tilbage og angrebet i Ryggen.

Jarlund, som vi skulde passere paa Tilbageveien, sagde man blev om Natten besat af Fjenden; — derfor, da vi nærmede os denne Bye og skulde gennem den, sagde jeg til Rossow: nu Sporene i Livet paa Hestene! hvorpaa vi i plain Carriere reed igjennem Byen, hvilket paa den brolagte Gade gav stor Gjenlyd. — Vi hørte et »wer da!« og et Skud falde, men saa ellers Intet. Da vi naaede vore egne Poster, bleve vi anraabte, og da jeg ved Hovedkvarteret ikke havde faaet det nye Feltraab, og afgav det gamle, som nu ikke længer gjaldt, nægtede Vedetten — skjøndt han kjendte mig som Generalens Adjutant — at lade mig passere. Og jeg maatte blive, indtil, efter afgiven Melding til Feltvagten, dennes Commandeur kom og løste mig ud.

Som det var at forudsee, blev Generalen ved Mødtagelsen af den Ordre, som jeg medbragte, ligesaa harmelig i Sind som overrasket. Men herved var Intet at gjøre. Vor Hvilc var forstyrret, og vi ventede utaalmodige Timen til Opbrud.

Da denne kom, den 9de April, og Tropperne begyndte at stille til Afmarsch, hørtes der en meget stærk Ringning med Kirkeklokkerne. — Man berettede Generalen, at det var Degnen, en ivrig Slesvigholstener, som dermed averterte Fjenden om vore Bevægelser. — Da Generalen hørte dette, befalede han sin Ordonnantsofficer, Lieutenant Bauditz (Wilhelm), af 3die Dragonregiment til at hente Degnen. — Bauditz løb, og kom kort efter tilbage med Degnen, hvem Generalen foreholdt den strafværdige Forbrydelse, han var anklaget for, men Degnen forsvarede sig ved at sige: »Nun! was habe ich gethan? ich habe geläutet und dass thue ich jederⁿ Morgen!« — Dette Forsvar hjalp imidlertid ikke; Synderen blev afgiven til en Dragon, der med en Fouragerstrikke om hans Hals skulde føre ham som Arrestant med paa Marschen. Tropperne satte sig i Bevægelse, og Marschen gik over Jarlund og Skyttelehuus til Schäferhuus.

Marschen gik over Heden, Veien var besværlig at passere, især for Artilleriet, thi Hjulene skare dybt, og Hestene kunde kun med megen Kraftanstrængelse trække Kanonerne frem. — Endelig naaede vi da Rendez-vous-Stillingen, og satte os i Forbindelse med Hovedcorpset, og medens dette gik frem mod Flensborg, fulgte vort Corps dette ved at gaa over Frøslev til Harreslev, som var besat af Fjenden med Infanterie. — Paa Veien vesten og ligefor denne Bye gjorde vor Colonne holdt. — Da fjendtligt Cavallerie lod sig tilsyne ved Harreskov, lod Generalen det beskyde med Granater under dets Bevægelse foran Harreskov, medens det trak sig østerpaa. — At General Wedell fra den Stilling, vi stod i ved Harreslev, forblev i Uvirksomhed, har man vistnok ikke med Uret bebreidet ham; en Fremrykning enten med hele Cavalleriet eller en Del af

samme vilde upaatvivleligt have havt en god Virkning. — Jeg antager at han, nedslaaet ved at have maattet opgive sin første Plan fra Medelbye, ikke klart har fattet Situationen her.

Havde General Wedell rykket frem, angrebet og forfulgt det nævnte fjendtlige Cavallerie, var det ikke umuligt, at det var bleven afskaaret fra Retraiten ad Rendsborger Chausseen, og muligen Prindsen af Nör (Augustenborg) tagen fangen; thi jeg saa denne Herre, da jeg fulgte de 2de Kanoner af Bruuns Batterie, der beskjød hiint fjendtlige Cavallerie, — paa en hvid Hest at jage i fuld Carriere ad Rendsborger Chausseen til.

Om Eftermiddagen rykkede vi ind i Flensborg, der ligesom Aabenraa strax viste Dannebrog. Generalen med sin Stab, tog Qvarter hos den danske Patriot, Grosserer Christiansen. Strax efter Indrykningen fulgte jeg med Generalen til det store Lazareth, hvor alle de i Slaget Saarede vare henbragte. Men Gud hvilket Syn! Gange og Gulve flød af Blod, som vi maatte vade i. — Spande, Potter, Fade og alle Slags Kar stode rundt om, fyldte med Blod fra Amputeringerne, samtidig med en Dødsstillehed overalt. — Da det var første Gang, at jeg befandt mig overfor et saadant Syn, saa kan jeg ikke nægte, at jeg følte mig helt bevæget. — Blandt de Saarede var en ung Kammerat, Lieutenant Regenburg af 4de Dragonregiment, som havde faaet et Skud i Underlivet; han var imidlertid i den Formeening, at der aldeles ikke var nogen Fare for hans Liv, og syntes veltilfreds, da jeg sagde ham Farvel. Næste Dag var han død.

Den 10. April rykkede Armeen frem til Slesvig, som besattes. Cavalleriet under General Wedell trak igjen ud i høire Flanque — Første Dag var Generalens Qvarteer i

Langsted Kro, men yderst tarveligt. En lille Stue med 2 opredte Senge, en gammel Lænestol ved Siden af en Bilæggerovn, et lille Bord og en Træstol, det var hele Meublementet. Under Vinduet op til Væggen stod en stor Kiste med rundt Laag. — Da Aftenen kom paa, og det var Tid at gaae til Hvile, blev Generalen og jeg enig om — efter at vi havde overbeviist os om Sengenes modbydelige Udseende — ikke at benytte disse, men søge Hvile om Natten paa anden Maade. — For Generalen tilvejebragte jeg et halvt siddende, halvt liggende Leie i ovennævnte Lænestol ved at forlænge dette med Træstolen, ligesom jeg lagde et sammenlagt Hestedækken over begge Fødderne. — Selv lagde jeg mig med min Kappe paa og min Mantelsæk under Hovedet paa Kisten under Vinduet, hvilket kun undte mig et haardt, koldt og umageligt Leie, idet jeg bestandig gled til Siderne.

Da Generalen gjerne vilde have lidt under Hovedet, stod jeg op og tog fra den ene Seng en Trækkepude, hvorover der var et reent hvidt Overtræk, og gav ham denne.

Efterat en liden Stund var gaaet, faldt vi begge i Søvn, men vaagnede snart; Generalen, fordi han foruroligedes af en forfærdelig Kløe baade i Hovedet og Ansigtet og paa Hænder, og jeg, fordi jeg mærkede hans Urolighed. Jeg stod derfor op og gik hen til ham for at høre, om han manglede noget, da han var en gammel Mand, og muligvis kunde feile et eller andet.

Ved nærmere Undersøgelse ved Hjælp af Lyset, som jeg havde ladet brænde, opdagede jeg, at hans Klæder vare besatte med Luus, ligesom ogsaa Hovedpuden. — At der ikke den Nat blev Søvn eller Hvile, var naturligt.

Tjeneren blev indkaldt, Generalen omklædt og rensset, og

saa godt som muligt befriet for sine Snyltegæster. — Da jeg ikke havde benyttet noget af Sengetøiet, gik jeg fri.

Den II. April gik vi til Ellingsted. Med Staben fulgte Escadronerne Hviid og Lichtenstein af 3die Regiment.

Ved Ankomsten hertil gav Generalen mig Ordre, at besørge disses Indquartering. — Da d'Hrr. Escadronchefer spurgte mig, om hvor de skulde ligge, svarede jeg, at jeg vilde overlade det til dem selv at vælge Qvarteer, hvorefter jeg gav mig i Lag med Indquarteringen af Folk og Heste.

At bringe 2de Escadroner under Tag i en Landsby, selv om denne har en nogenlunde Udstrækning, er sandelig ikke saa let, og derfor bleve alle Gaarde og Huse stærkt belagte. Da jeg var færdig med denne Indquartering, og begav mig tilbage for at melde dette til Generalen, mødte jeg paa Gaden de 2 Herrer Escadronchefer, der nu atter spurgte mig om, hvor de skulde ligge.

Herpaa svarede jeg: »hvor de Selv har behaget at tage Qvarteer.«

»Ja«, sagde den Enc, »vi have intet ordentligt Qvarteer kunnet finde; intetsteds var der nogen Sofa eller lignende, hvorpaa man kunde hvile sig etc.« — Hertil svarede jeg: »at jeg havde intet Bedre vidst, end at overlade det til dem selv at vælge Qvarteer — nu vilde jeg underrette Dem om, at deres Folk og Heste vare underbragte, og dermed var hele Byen belagt.«

De maatte have mig undskyldt, idet jeg fremdeles bad dem om at sørge for sig selv; jeg kunde ikke opholde mig længere, thi Generalen ventede mig. — Efter Indquarteringen fulgte Fourageringen, som efter Overcommandoens Ordre skulde leveres af Værterne. — Men her mødte den store Vanskelighed,

at der hverken i Byen eller Omegnen var en Kjerne Havre eller Hø at erholde; Alt var taget af Insurgenterne.

Med den største Møie fik jeg sammenskrabet saa megen daarlig og klinteblandet Rug, at hver Hest kunde faae et Fjerdingkar heraf.

Halmen gik det bedre med. Det maae hertil bemærkes, at Intendanturen endnu ikke var kommen over Fødselsveerne.

Da jeg var færdig med det Hele, vendte jeg tilbage til Generalen, hvis Qvarteer var hos Fogden, en luun og ræveagtig Slesvigholstener.

»Nu«, sagde Generalen, »skulle vi skrive vor Rapport og Ordren til imorgen.« Hvorpaa jeg satte mig med min Skrivemappe tilrette, medens Generalen siddende i Lænestolen med sin Pibe dieterte. — Ved Siden af mig paa Bordet stod mit Felt-Kogecapparat, hvorpaa jeg lavede mig en Kop Thee, og da denne var færdig, udbad jeg mig Generalens Tilladelse til at opvarte ham med en Kop.

Hertil svarede han: »Tak, min Ven! Frederiksen har lovet at lave Thee for os Alle«. — Det var en Lieutenant af 3die Regiment, der var ansat som Stabschef hos General Wedell. Han havde et meget smilende Væsen, og søgte paa alle Maader at indsmigre sig hos Generalen; han søgte meget ivrig at sætte mig til Side, uden at det dog lykkedes ham. — Altsaa Frederiksen skulde lave Thee for hele Brigadestaben. I denne Anledning begav han sig med et stort Kræmmerhuus Thee ind i Stegerset til Værtinden, som han paalagde at koge Theen, hvilket hun strax gav sig i Lag med i al Frimødighed. Hun satte en stor Jydepotte over en Tørveild, og efter at have udgydt Theen i Potten fyldte hun denne med koldt Vand, og

kogte saaledes bogstavelig Thee. Langt om længe gik Døren op, og Frederiksen viste sig med en stor dampende Jydepotte, som han satte paa Bordet; bag efter kom Værtinden med en Stabel Spølkummer. — Derpaa begyndte han med en Overkop at øse Theen op. Et Kræmmerhuus med Puddersukker skulde gaa omkring mellem Gjæsterne, der efter Behag skulde forsyne sig. Det Bedste var imidlertid Fløden, hvis den ikke havde smagt af Tørverøg. Da Generalen havde faaet den første Mundfuld af denne Thee, spyttede han den ud og udbrød: »Fy for Fanden! hvad er dog dette for noget Tørvevand?« derpaa henvendte han sig til mig, og sagde: »Kjære Barth, maae jeg ikke faae en Kop hos Dem?«

»Med Fornøielse, Herr General!«

Da han derpaa smagte min Thee, sagde han: »Ja, see det er dog noget, man kan kalde Thee. Tak skal De have!« og han nød denne med Velbehag.

Den 12te April forlagdes Brigadekvarteret til Slesvig, hvor General Wedell med sin Stab fik Qvarteer paa Gottorp Slot. Her bleve vi i Uvirksomhed, med Undtagelse af, at jeg en Dag maatte følge Escadronen Lichtenstein paa en Recognoscering til Sorgbrück — indtil Generalen

den 21de April fik Ordre til at gaa til Flensborg, for at modtage Garden tilhest, som kom fra Kjøbenhavn, og Batteriet Marcussen fra Als. Fra den 21de indtil

den 22de April forbleve vi i Flensborg, men denne Dags Morgen blev jeg tilligemed 3 Ordonantser sendt til Bov. — Generalen og Ritmester Saubrey, der under vort Ophold i Slesvig var bleven ansat som Stabschef, vilde senere følge efter.

Siden vi forlode Slesvig havde Slaget der paa 1ste Paa-skedag fundet Sted. Vor Armeé var bleven slaget og laae i

Flensborg og sønden for samme, Ovennævnte Dag tidlig paa Formiddagen var jeg kommen til Bov, og stod, efter at min og Ordonnantsernes Heste vare komne i Stald, udenfor Kroen paa Landeveien og speidede mod Syd, da en Ordonants kom springende og overrakte mig følgende.

Ordre til Lieutenant Barth!

Norden for Flensborg, 24de April 1848, Fmd. Kl. 10.

De har øjeblikkelig at samle 30 Dragoner, recognoscere og besætte de nærmeste Veie, som fører sydpaa.

Efter Ordre

Saubrey.

Efter at have læst denne Ordre, skrev jeg paa en Seddel:

»Jeg har kun 3de Dragoner under mit Commando, nemlig vore Ordonnantser. Skjønt disse kun mangler et Nul bag sig, og jeg ikke for Øieblikket indser, hvorledes dette skal kunne skaffes tilveie, skal jeg dog gjøre, hvad jeg formaer for at opfylde det Muligste af det tilsyneladende forlangte Umulige.

Barth,

Premt. og Adjutant.

Til

Stabschefen, Herr Ritmester Saubrey!

Efter min Afmarch fra Flensborg fandt den paniske Skræk for Fjendens Fremrykning Sted, som ikke alene forarsagede Armeens Tilbagetog til Bov, men bevirkede, at mange enkelte Folk toge Flugten nordpaa.

Ikke længe efter at jeg havde modtaget foranstaaende Ordre, og som jeg stod paa Landevejen udenfor Bov Kro, begyndte Symptomerne paa den fornævnte Skræk for Fjenden at vise sig.

Først kom enkelte Bagage- og Marketendervogne farende forbi Kroen. Trainkuske med Haandheste; enkelte Husarer ridende paa Dækken og uden Vaaben, ja endog med Trætøfler paa Benene. — Dette Spektakkel saae jeg en Stund paa, indtil endelig enkelte kampdygtige Mandskaber viiste sig blandt de Flygtende. Da spærrede jeg med mine 3de Ordonnantser Veien og anholdt saavel Folk som Heste, og efterat jeg havde samlet saa mange af disse, at jeg saae, at jeg dermed kunde organisere en Ryttertrop paa 30 Mand, udledte jeg af denne Skare et saadant Antal med tilsvarende Heste, hvorpaa jeg lod Passagen fri for de Flygtende.

Da nu de Folk, som jeg havde capret, vel havde Vaaben, men derimod Hestene intet Sadeltøi paa, maatte jeg paa een eller anden Maade see at skaffe saadant tilveie. — Tilfældet kom mig i denne Henseende beleiligt imøde. — Flere Vogne belæssede med Ride-Equipage kom til i det samme, og vilde jage forbi. Disse standsede jeg, og lod dem køre ind i et Vænge ved Siden af Landeveien; her lod jeg hele Stadsen vælte af, og i Forening med 2de Underofficerer af 3die Dragonregiment (Vagtmester Seehusen og 1 Corporal), hvilke jeg begge havde standset, som Bagageførere, samlede og ordnede jeg liggende paa Knæ saa mange Sæt Sadeltøj, som jeg behøvede til mit Mandskab, efter at hver Mand var tildeelt Hest, hvorpaa jeg lod sidde op — og nu rangerede jeg dette mit improviserede Commando, inddelte det, og gjorde nogle Evolutioner med det for at gjøre det til en sluttet og tjenstdygtig Trop.

Først nu kunde jeg tænke paa at løse min Opgave. — Hver af de nævnte 2de Underofficerer tildelte jeg nogle Mand, og sendte dem derpaa til Recognoscering i Terrainet sydpaa.

Af Resten af Mandskabet formærte jeg en Feltvagt paa Stedet, og indsatte de fornødne Poster. — Da det næsten var mørkt, kom mine Patrouiller tilbage med den Efterretning, at Terrainet kun var opfyldt af vore egne retirerende Tropper.

Nu kom ogsaa General Wedell med sin Stabschef Ritmester Saurbrey til Bov, og jeg aflagde da min Rapport til Generalen, som da befalede mig at give min Vagtmester Commandoen over den af mig etablerede Feltvagt.

Imidlertid samlede sig ved Bov næsten hele Cavalleriet tilligemed mange andre Tropper uden at vide, hvor det skulde hen; bælgmørkt var det, og det øsregnede. — Her var hverken Tale om eller Raad til Stilling eller Disloquering; heller ingen Forpleining, hverken for Mandskab eller for Heste. Alt var Forvirring. Generalen befalede mig at ride tilbage ad Veien til Flensborg, søge at finde General Hedemann og forlange Forholdsordre. — Ved Nyhuus mødte jeg General Hedemann med et ganske lille Følge, vaad som en druknet Muus.

Jeg forebragte ham nu mit Ærinde og han svarede blot: »See at komme under Tag!« »Herr General!« udbrød jeg, »derom kan der under disse Forhold ikke være Tale med saa store Masser og i denne Situation; Hovedsagen er at tage Stilling mod Fjenden, indtage Bivouac og skaffe Forpleining. Herpaa svarede den commanderende General kort: »Spørg Læssøe!« — Han længtes blot efter at naae Wasserleben, hvor han vilde tage Qvarteer.

Jeg reed nu helt harmfuld i Sind tilbage til Bov, hvor jeg til General Wedell overbragte den Beskeed, jeg havde faaet af Overgeneralen.

Derpaa beordrede General Wedell mig til at ride ad Veien til Holbøl for at see efter Marcussens Batterie.

Da jeg kom i Nærheden af Holbøl, kom en Mand mig imøde; Mørket forhindrede mig at see, hvem det var, Militair eller Civil. Ved at standse og udspørge ham fik jeg at vide, at det var en Mand af Marcussens Batterie; han sagde, at dette kom strax bag efter. Jeg fortsatte nu mit Ridt ad Ringenæs, men da jeg, efter at have passeret Hokkerup og naaet til Hesselgaard, endnu ikke traf Marcussen, formodede jeg, at han fra Ringenæs maatte være slaaet ind ad Veien, som gaar over Kjelstrup Mark til Nørre Snedeby, og reed derfor tilbage ad Bov til. Paa Veien mellem Holbøl og Bov fandt jeg en stagnerende Colonne, bestaaende af Train- og Bagagevogne og Afdelinger af alle Vaabenarter, hvilket Virvar varede lige til Bov. Her traf jeg Ritmester Leth med Resten af sin Escadron, som var undkommet fra Overfaldet paa Munkevolstrup af hannoveranske Husarer, der havde taget Regimentets Chef, Oberst Astrup tilligemed flere Officerer — deriblandt min gode Ven Ritmester Bjerg — tilfange efter at have overrumplet dem i deres Senge.

Kan man tænke sig noget mere dumt og utilgiveligt, end at gaa i Cantonnement, naar man er paa Retraite, forfulgt af Fjenden?

Ritmester Leth var iført en grøn Kalmuks Frakke med en graa Filthat paa Hovedet og Sablen hængende i et Stykke Reeb bundet om Livet. Hans Folk vare i hvide Kitler og uden Bandoler; nogle med Hjelm, andre med Felthue paa Hovedet. — De fleste af dem sadde og sov paa Hestene. — Jeg maatte for at komme frem bane mig Vei ved med trukken Sabel at hugge tilhøire og venstre. — Stort bedre Syn afgav ikke den øvrige Masse af imellem hinanden blandede og opløste Tropeafdelinger.

Langt om længe naaede jeg til Bov, hvor jeg forgjæves søgte min General, og heller ikke fandt det Commando, som jeg der havde efterladt, og som jeg med saa megen Møie havde skrabet sammen. — Jeg gik ind i Kroen, hvor jeg traf Major Læssøe omgiven af en Deel Officerer og med et opslaaet Kort foran sig paa Bordet. De vare alle meget lause og Samtalen førtes i en sagte Tone. — Omsider kom der mere Liv i Selskabet, og Een efter Anden søgte efter Forfriskninger, hvortil alle vare trængende. Forraadet i Kroen var snart forbi, og Enkelte forsvandt for at trække frisk Luft. — Iblandt de Tilstedeværende opdagede jeg en ung blond Maud i meenig Husar Dolman; jeg hørte ham tituleret »Herr Greve«. Han beklagede sig over at have maattet flygte fra Slesvig uden Hest eller Bagage.

Ved at knytte en Samtale med ham erfarede jeg at hans Navn var Arthur Reventlow. Han havde som Frivillig fulgt Reserve Gardehusar Escadronen under Ritmester Hegermann Lindencrone, men var ved Indrykningen i Slesvig udnævnt til Amtmand i Gottorp, — han var nemlig juridisk Candidat, — men havde maattet tage Reis aus efter denne Byes Indtagelse af Tyskerne, og var saaledes nødt til atter at trække i Husardolmanen og følge efter paa vor Armees Retraite.

Han vidste ikke, hvor han skulde hen. Da jeg medførte en opsadlet Reservehest, tilbød jeg ham denne, ligesom jeg forsynede ham med en Feltkappe og en Mantelsæk, samt en lille Haandtaske med Smaafornödenheder, for Alt hvilket han adtrykte sin Taknemmelighed. — Derefter foreslog jeg ham at attachere sig til Cavalleriebrigadens Stab som Ordonants-officer. — I denne Anledning søgte jeg General Wedell, som jeg endelig fandt gaaende under Armen af hans Ordonants-officer

Lieutenant Emil Hansen, af 6te Regiment, yderst træt og mat. -- Mit Forslag med Reventlow fandt hans Bifald, og denne var altsaa antaget; han fulgte hele Retraiten til Jylland, og forblev siden sammen med mig ved det derefter formeerte nørrejydske Corps' Hovedkvarter.

Begge Steder var han til stor Nytte, da han var Slesviger (hans Fader var Godseier der), og derfor meget localiseret i Hertugdømmet, og talte flydende plattysk.

Den 25de April om Morgenen brød Armeen, som om Natten havde staaet paa aaben Mark, op. Hovedkvarteret med den største Styrke gik til Als, og Cavallerie-Brigaden med et Batterie under General Wedell til Jylland. — Det gik den første Marschdag til Tinglev, hvor vi ankom om Middagen og traf 3die Bataillon, som derefter hørte til os. — Medens denne paa Marschen havde Hvil og satte Geværerne sammen i Pyramider, løb Mandskabet mellem hverandre og gjorde Løier; en Frivillig kom med Foden til at støde til et Gevær, hvorved Pyramiden styrtede sammen, et Gevær gik af og Skuddet traf ham saaledes, at han døde paa Stedet; det var en ung Maler ved Navn Lundbye, et høist elskværdigt og begavet Menneske, en Broder til den senere Krigsminister Lundbye. Dette Tilfælde gjorde et saare uhyggeligt Indtryk paa os Alle. Liget blev indsvøbt i et Lagen, og jordet paa den tæt ved Veien liggende Kirkegaard. — Paa denne Marsch kom vi sammen med nogle Bagage-Vogne fra Flensborg. En Trainkudsk, som bar en Standart, kom hen imod mig for at aflevere denne, som han paa Flensborg Gade havde modtaget af en Officer, som i Underbeenklæder var kommet hen til ham; han var styrtet ud af sit Kvarter med den i Haanden, og havde bedt Trainkudsken om at redde den.

Ved at udfolde den saac jeg, at den tilhørte den anden Gardhusar Escadron. Jeg gik da hen med den til General Wedell og spurgte ham om, hvad der skulde gøres ved den. Han svarede: vi tage den med os, til den igjen kan komme til sin Afdeling.

Generalen var saa discret at sende den i al Hemmelighed til Escadrons Chefen, som nu var paa Als.

Vi vare nu paa Retraiten til Jylland, men uden Intendantur eller Forpleining, hvorfor Reventlow og jeg overtog en Slags Forpleiningscommission.

Den 26de April, henimod Aften, kom vi til Toftlund, hvor Generalen tog Qvarteer hos Pastor Bjerregaard. — Tropperne bivouaquerede i og uden om Byen. Sildig om Aftenen kom Reventlow tilbage med en heel Colonne Bøndervogne, belæsede med Havre i Sække. — Jeg forsøgte paa en ordentlig Uddeling af Fouragen, i hvilken Anledning jeg posterte Ordonnantser langs Vognrækken for at paasee, at ingen egenmægtig satte sig i Besiddelse af noget af Transporten. — Jeg vilde nu forsøge paa ordentlig Maade at uddele Fouragen, men næppe havde jeg begivet mig til Têten af Colonnen, førend Dragoner fra de forskellige Escadroner styrtede ind i Colonnen, og trak Vogne med sig, saa at al ordentlig Uddeling blev umuliggjort. — Mine Ordonnantser kunde ikke forhindre denne Voldshandling, da ingen af vedkommende Chefer og Officerer brøde sig det mindste om at holde Orden. — Alt var kun Forvirring.

Istedelfor at jeg skulde have Assistance af vedkommende Commandeurer, saa var det disse, som handlede helt i modsat Retning. — De søgte hver for sig at bemægtige sig saa meget som muligt for deres Afdeling. — Den mest hen-

synsløse i denne Retning, var min Antagonist, Ritmester Leth, af 3die Regiment, der alene for sin Escadron havde bemægtiget sig 3 Vogne med Havre.

Hvor kunde en saadan Adfærd bevirke andet, end at nogle Escadroner fik for meget, andre derimod slet Intet?

Forinden Afmarschen fra Toftlund den følgende Morgen blev jeg overbeviist om, hvor skammeligt Ritmester Leth havde baaret sig ad; thi jeg saae paa den Plads, hvor hans Escadron havde staaet, store Bunker af Havre ligge paa Jorden. Han havde ikke ladet Mandskabet fodre af Foderposerne, men af den blotte Jord, hvorpaa han havde ladet Havresækkene udtømme. — Naar en Commandeur viser sine Undergivne et saadant Exempel, hvad skal man saa vente af disse i lignende Tilfælde.

Jeg forestillede nu Generalen, at det Rigtigste var, at Reventlow og jeg hver Dag rede forud for at samle Levnedsmidler og Fourage paa et Sted, hvorfra Afdelingerne kunde faae det dem Tilkommende udleveret. — Og saaledes havde vi da Fourage til Corpset næste Dag.

Den 27. April kom vi i Qvarteer i Orderup; etablerede 2de Magaziner, eet for Levnedsmidler og eet for Fourage, og herfra skele ogsaa denne Dag en regelmæssig Uddeling.

Midt om Natten maatte vi bryde op og fortsætte Retraiten; dog fik jeg saa megen Tid, at jeg af vor Brødbeholdning kunde forsyne enhver Rytter med et stort huusbagt Brød, der da førtes spændt ovenpaa Mantelsækken.

I Bælgmørke og Sneefog, ad høist ubanede Veie, hvoraf vi ofte tabte Sporet, sneeg den lange Colonne sig langsomt frem, da med et vi befandt os paa en Hede ude i den høie Lyng. Paa engang standsede Têten og som Følge deraf den

lange Colonne. Der hørtes Raab og Støi, Det var den 2den Escadron af 4de Regiment, som sad fast i en Mose.

Jeg sagde da til Generalen, at jeg vilde tænde min Feltlygte og see at finde Sporet. -- »For Himlens Skyld«, raabte Generalen, »De vil gjøre os Alle sammen sneeblinde«. Men uden at agte derpaa steg jeg af min Hest, tog min Lygte ud af Sadeltasken, satte mig ned paa Jorden og slog min Kappe over Hovedet for at forhindre Blæsten i at slukke, medens jeg forsøgte at faa Ild. — Da jeg saa havde faaet tændt Lys i Lygten, steg jeg atter til Hest og begav mig til Têten af Colonnen, hvor jeg da søgte og snart fandt Veien. Men nu skulde man have været Vidne til en Forandring. I Stedet for den dybeste Tavshed og største Mismod, lød nu, da Colonnen atter var kommen i Træk, pludselig Sang og Munterhed, da ogsaa de Folk, som sad i Mosen, kom op paa Veien.

Den 28. April seent paa Dagen kom vi til Gram, hvor der etableredes Bivouac i Skoven. En hel Del Bønder tilbragte os Vogne belæssede med Brød og røgede Flæskeskinker, som jeg saa uddelte til Afdelingerne. Vi fik saa mange store Brød, at hver Rytter fik et helt til sig og sin Hest, da vi ingen Fourage havde. Om Aftenen begyndte det at regne, og vedblev dermed hele Natten.

Da der i Skoven stode Masser af tørt Bøgebrænde, saa manglede der Intet til Vagtild, som strax blev anlagt paa mangfoldige Steder, og hvorved Dragonerne paa Spidsen af deres Sabelklinger stegte det dem tildelte Flæsk, der endog af Officererne nødtes med største Velbehag til det tørre Brød. Medens Generalen med den øvrige Stab søgte Qvarteer paa Gram Slot, maatte jeg næsten hele Natten forblive i Bivouaquen for at varetage mine Tjenestepligter. Da disse

imidlertid vare besørgede, begav jeg mig op paa Slottet, hvor Generalen sad med sine andre Officerer, og forgjæves havde søgt at faae nogle Forfriskninger. — Greven, som ejede Slottet, var med hele sin Familie draget sydpaa. Af Tjenestefolkene var kun en gammel Fyr, Grevens Hofmester, bleven tilbage. — Denne lod Generalen kalde og forlangte, at han skulde skaffe nogle Flasker Viin; men Hofmesteren svarede, at Vinkjældereren var aflaaet, og desuden turde han Intet udlevere.

Da Generalen vedblev sin Fordring, svarede Manden, at Greven havde medtaget Nøglen til Kjældereren. — Men da saa Generalen sagde: »Ja, saa lader jeg Døren brække op!« saa gik Manden, og kom tilbage med nogle faa Flasker Rødviin; dem satte han paa Bordet for Generalen.

Disse blev da tømte ved en Pibe Tobak. — Ellers fik Generalen og hans Følge Intet. — Da Hofmesteren yttrede Frygt for Grevens Vrede, fordi Viinkjældereren imod hans Befaling var bleven aabnet, sagde Generalen: »De kan hilse Greven og sige, at vi have drukket Vinen paa hans Sundhed.

Den 29. April fortsattes Retraiten nordpaa. — Da vi efter en lang og anstrængende Marsch havde naaet den jydse Grændse, opmarscherede Cavalleriet nordenfor Koldingbro. Da Mandskabet var siddet af, kastede alle Hestene sig ligesom paa Commando paa eengang ned, saa trætte og udmattede vare de. — Tropperne gik i Cantonnement i Omegnen af Sønderskovgaard, hvor Generalen tog Qvarteer.

Den gamle Mand var yderst udaset og udmattet, og maatte gaae tilsengs.

Noget efter kom General Baggesen, som havde faaet Overcommandoen i Nørrejylland, til vort Qvarteer, og forlangte

at tale med Generalen. Da Baggesen herom henvendte sig til mig, svarede jeg, at Generalen af Træthed og Udmattelse havde maattet lægge sig; jeg vilde derfor nødig forurolige ham. — Herpaa svarede Baggesen intet og fjærnede sig strax.

Den 30. April gik Corpset til Snoghøi.

Den 1. Maj passeredes lille Belt, og Tropperne gik i Cantonnement i Omegnen af Middelfart. — Generalen tog Qvarteer paa Hindsgavl, hvor vi forbleve til den 13de Maj — Jylland var nu priisgivet Fjenden; thi hvad der her var af vore Tropper, maatte snart indskibe sig og gaa til Fyen — Dagen efter observerede vi ovre ved Snoghøi en fjendtlig Cavallerie Patrouille, som afsøgte Egnen. — Og atter Dagen efter saae vi preussisk ridende Artillerie at kjøre op og prodse af i Nærheden af Snoghøi; derfra sendtes nogle Kugler over imod Hindsgarl, men de naaede ikke; de faldt noget derfra inde i Skoven og paa Marken.

Jeg var netop paa den Tid gaaet ind i Skoven med de 2de Frøkener Fønss, ganske unge Piger, og meget nysgjerrige efter at see Fjendens Bevægelser, og skjøndt Kanonkugler faldt ned i vår Nærhed, maatte jeg bruge Autoritet for at fornaae dem til at vende om til Hjemmet.

Den 3. Maj drog vi i Cantonnement i Omegnen af Erholm, paa hvilken Gaard Generalen tog Qvarteer. — Her bleve vi indtil den 16de altsaa i 14 Dage. — Et Par Dage efter fulgte jeg Generalen paa hans Inspectioner over Cavalleriet. Det var sandelig i en høist maadelig Forfatning, baade med Hensyn til Beklædning og Hestebestand; navnlig vare største Delen af Hestene sadeltrykkede; især havde Ritmester L.s, der forhen var anseet for een af Cavalleriets

Coryphæer, en umaadelig Hoben trykkede Heste, og i den Grad, at jeg aldrig kan glemme det Syn, disse frembød.

Jeg saae saaledes Regimentsdyrlæge Lorentsen at stikke sin Haand ned i Ryggen paa en Hest og derpaa lade den glide frem langs Rygraden lige til Videris'et, og da han saa tog Haanden op, var den fuld af raaddent Kjød og Materie, hvilket foraarsagede en saadant Stank, at alle vi omkring Staaende maatte vende os om og gaa noget tilbage. — See, det var den Mand, der i Skrift og Tale havde forsvaret og priset det ungarske Sadelssystem.

Efter denne Beskrivelse maae jeg berette, at Escadronerne Faber og Saurbrey gjorde en Undtagelse, thi hos disse var alt complet og i Kampmæssig Tilstand.

Den 17. Maj blev Cavalleriet forlagt til Egnen vesterfor og sønderfor Odense. Generalens Qvarteer blev paa Christiansdal. Tæt ved ligger Dalum Mølle, som dengang ejedes af en Bekjendt af os, Herr Demant, hvor jeg, saalænge vi laae paa Christiansdal, havde mange glade Timer, thi her var jeg sammen med min Hustru. — Medens jeg laae paa Erholm, var hun kommen fra Kjøbenhavn til Kammerraad Schmidt's paa Andrupgaard, som ligger en lille Miil nordenfor Odense. — Fra Erholm havde jeg besøgt hende der. Men nu, da jeg var kommen hende nærmere, og Demants havde inviteret hende til dem paa Dalum Mølle, saa kom hun dertil, og saa vare vi daglig sammen indtil vor Afmarch,

Den 27. Maj, da saa min Hustru tog tilbage til Kjøbenhavn. — Dagen før vi skiltes, tog Provst Abel i Dalum os ganske alene til Alters. Naturligvis vare vi ved Afskeden høitidelig og rørt stemte.

Forinden vor Afmarch var Oberst Juel bleven tildeelt

Commandoen over det Cavallerie, som laae paa Fyen, og General Wedell sat til Disposition. Den nævnte Dag gik vi vesterpaa, og Oberst Juel tog Nattequarteer i Skovmøllen.

Den 28de blev jeg sendt forud til Middelfart for at besørge Overfarten til Snoghøi; paa Veien stødte Lieutenant Anker af det norske Cavallerie og som var bleven ansat ved Oberst Juels Stab, til mig; jeg gjorde herved hans Bekjendtskab, og traf i ham en udmærket dygtig og brav Officeer, der havde gjort Tjeneste i den franske Armee i Algier.

Han viste mig, at han i Kjøbenhavn havde forskaffet sig en af mine Sadler.

Samme Dag gik vi over lille Belt og i Qvarteer i Bjert.

Den 29de fortsattes Marschen til Kolding og til Christiansfelt og

Den 31. til Haderslev, hvor vi stode med Forposter indtil **7. Juni** ved Hopdrup og Vartenberg. Om Natten mellem den 6te og 7de bleve disse angrebne af det flyvende Corps under den bekendte v. d. Tann, der senere som Adjudant fulgte den ulykkelige Kejser Maximilian til Mexico, og som saa vidt jeg ved der fandt sin Død.

Tanns Corps, der for det meste bestod af Freischärlerne, var i flyvende Fart rykket frem paa Vogne, og skjøndt man alt i det Fjærne havde hørt disses Raslen, havde man ladet dem komme saa nær, at de fuldførte deres Overfald paa vore Forposter, som kastedes tilbage med Tabet af 2de Kanoner.

Da Meldingen herom og Flygtninge om Morgenen tidlig kom til Haderslev, stod jeg tilligemed en Kammerat, Lieutenant Otto Bentzen, i mit Qvarter. Jeg saae fra Vinduet en Officer i dansk Generals Uniform og ved Siden af ham en

Yngre med rød Zapka paa Hovedet staa udenfor paa Gaden og see op ad Huset.

Da Bentzen blev dem vaer, udrød han, idet han greb mig haardt i Armen og var ganske bleg i Ansigtet! »See saae! nu ere vi Fanger, det er en preussisk General!« -- »Aa! Snak!« sagde jeg, han har jo dansk Cocarde paa Hatten«. Derpaa foer jeg ned ad Trappen og ud paa Gaden. Da jeg spurgte ham om, hvad der stod til Tjeneste? svarede han mig blot ved at pege paa sin Adjutant, som da sagde mig, at det var en engelsk Officer Plantagenet, som var bleven udnævnt til dansk General og af Krigsminister Tscherning var sendt over til Oberst Juel for at erholde et Commando under ham. Jeg meldte derpaa til Oberst Juel, »General Plantagenet«. — Hvorpaa Obersten udrød: »Hvad Fa'en er det for en Karl? Ja! lad ham komme ind.«

Derpaa blev den Fremmede med hans Følgesvend indladt.

Efter høist et Qvarteers Forløb kom begge Herrerne ud, og jeg blev indkaldt. Obersten beordrede mig da til at gjøre disse 2de Personer beredne, samt give dem en Ordonnants.

Dette skete, idet jeg gav en Hestegarder Ordre til at trække 2de Heste frem, og derpaa var jeg behjælpelig med at paalægge disse 2de meget elegante Ride-Equipager, som de havde medført.

Engelskmanden kunde ikke faae sine Stigremme til at passe, fordi der manglede Spændehuller.

I Førstningen vidste jeg ikke, hvad der var i Veien for ham, hvorfor jeg først tiltalte ham paa Tydsk, og derefter Paa Fransk, hvortil han rystede paa Hovedet begge Gange. Herpaa henvendte jeg mig til hans Adjutant, og fik saa Oplysning i Sagen. Tingen var, at Engelskmanden kun forstod

Engelsk. Jeg fremtog nu af min Haandtaske min Hultang, hvormed jeg i de nævnte Stigremme da anbragte de fornødne Spændehuller og derved fik Mangelen redresseret, hvorpaa Hr. Plantagenet fulgte med Oberst Jucl paa en Fremrykning i Terrainet. •

Senere fortalte Oberst Jucl mig, at denne General Plantagenet havde fra Tscherning medbragt 2de Skrivelser: een aaben og een forseglet, hvori han advarede imod at betroe denne Eventyrer et større Commando. — Krigsministeren havde vistnok af politiske Grunde givet den aabne Anbefaling. Under Fremrykningen havde Plantagenet uophørlig demonstreret for Obersten paa Engelsk, og blandt andet forlangt 100 Mand udklædte som Bønder for med disse at operere mod Fjenden og kaste ham tilbage. Da Obersten blev ærgerlig over den Fremmedes Snak, ignorerede han denne og vilde ingen Commando give ham, hvorfor Engelskmanden blev fornærmet, og reed bort. Ingen vidste hvor han var bleven af, og jeg, som skulde gjøre Regnskab for min Ordonnants og mine Heste, maatte efterlyse den Fremmede. Og Resultatet paa min Efterspørgsel blev, at Herr Plantagenet havde taget Cours ad Kjøbenhavn til, og efterladt Ordonnants og Heste i Middelfart, hvilke saa nogle Dage efter kom tilbage til mig.

Da jeg som Commandant i Hovedquarteret var overdraget Omsorgen for Bagagen, Materiellet, Archivet m. m., saa blev jeg, da et Tilbagetog blev besluttet, beordret til med det Fornævnte under Bedækning af en Del af Hovedquarterets Ordonantser at marschere til Kolding. Paa denne Marsch fik jeg et Overblik over, hvad for Elementer den saakaldte fortrinlige Husar Eskadron indeholdt, samt den Disciplin der herskede i samme. Thi langs Landeveien saae jeg Individier,

som var flygtede fra Affairen ved Hopdrup, ligge døddrukne i Landeveis-Grøfterne, medens deres Heste irrede omkring.

Den 7. Juni om Eftermiddagen rykkede Oberst Juels Corps ind i Kolding. Efter en Dags Ophold der fik jeg en ny Herre i General Bülow, som havde afløst Oberst Juel, der havde faaet Commandoen over Cavalleriet. Fra nu af forøgedes mine Forretninger i høi Grad, idet jeg blev Stabens Kassemester og tillige maatte sørge for de antagne Spioner, dem jeg ikke alene maatte gjøre beredne, men ogsaa besørge Ride-Equipage til, hvilke Dele jeg siden aldrig fik at see igjen eller fandt Spor af.

Da jeg den 9de Juni om Morgenen ved Intendanturen havde lævet en ikke ubetydelig Pengesum til Udgifter ved Hovedkvarteret og til Gager og Lønning for de herved værende subalterne Officerer og Mandskaber, kom Oberst V. . ., Chefen for 5te Dragonregiment, fulgt af sin Adjutant Lieutenant Neergaard hen til mig, og ytrede, at da han ikke havde erholdt sit Felttillæg for denne Maaned udbetaalt, og var blottet for Penge, om jeg da ikke vilde udbetale ham dette, saavidt jeg erindre 90 Kr. og lidt derover. Jeg erklærede mig strax villig hertil; da V. . . var en Mand med Formue, havde jeg ingen Betænkelighed i dette Tilfælde. Imidlertid glemte jeg at faae Qvittering for Pengene, da jeg dels var meget beskæftiget i Anledning af den forestaaende Afmarsch, og desuden blev kaldt ud i det samme. Ved min Bortgang hørte jeg Oberst V. . . sige til sin Adjutant: »Lieutenant Barth har Hjælp i alle Tilfælde.«

Jeg var saa optaget af Tjenesteforretninger i de Dage, at jeg aldeles glemte dette Passerede, og skjøndt jeg ved Opjørelsen af mit Regnskab et Par Maaneder derefter manglede

en lignende Sum, kunde jeg ikke udfinde Grunden dertil; jeg maatte altsaa af min egen Kasse dække Deficit. Noget efter erindrede jeg vel, at jeg havde udbetalt en lignende Sum til en højerestaaende Officer, men hvem det var, var det mig aldeles umuligt at erindre.

Men saa var det i Aaret 1866, da jeg opholdt mig hos min Datter Anna i Jylland, at jeg en Aften laae i min Seng uden at kunne falde i Søvn; Tankerne løb hid og did, indtil de fæstede sig til Krigsaarene 48—50; saa meget dengang Oplevet passerede Revue for mig, at med Eet Affairen med V. . . stod tydeligt for mig — mais que faire? Pengene vare udbetalte, Obersten var død, og Beviis manglede. At Oberst V. . . ogsaa glemte Forskuddet, er mig paafaldende.

Senere søgte jeg ved at henvende mig til Krigsministeriets Archiv, hvor Regnskaberne fra Krigen skulde findes, at faae oplyst, om Oberst V. . . skulde have faaet eller ikke have faaet sit Felttillæg for bemeldte Maaned (Maj 1848). Men Regnskabet fra hans Regiment over Officersgagerne fandtes ikke.

Havde det vist sig i et saadant Regnskab, at Oberst V. ikke havde faaet sit Felttillæg for hiin Maaned udbetalt, saa vilde jo heraf sluttes, at han har anset det opført til Udgift i mit Regnskab — og ikke brudt sig videre derom.

Imidlertid seer man dog, hvor ufuldstændigt der er gjort Rede og Rigtighed for Udgifter i Feldten, naar et saadant Regnskab, som det fornævnte, mangler.

Altsaa den 9de Juni om Morgenen opbrød General Bülow med sit Corps fra Kolding for at drage ind i Slesvig. Den første Marsch gik til Sommersted, hvor vi først indtraf

om Aftenen. Det havde regnet hele Dagen, var vel nu Op- holdsveir, men Alt vaadt og sjadsket. Efter at Generalen var rykket ind i sit Qvarteer hos Præsten, fik jeg Ordre til at udstille Sikkringsdelene, hvilke bestode af Infanterie. Hermed var jeg beskjæftiget til Midnat. Da jeg havde maattet vade igjennem den høie, vaade Rug, saa var jeg gennemblødt til Brystet. I denne Forfatning vilde jeg søge lidt Ly i Præste- gaarden, for muligt at tage tørre Klæder paa, men her var Alt stille, mørkt og tillukket. Min Ordonnants med min Hest, paa hvilken jeg havde min Mantelsæk med tørre Klæder, var redet et eller andet Sted hen og var ikke til at finde. Jeg var træt og hungrig, og søgte at komme under Tag, for at hvile mig lidt. Ved Siden af Præstegaarden laa et lidet Huus; jeg saa, at en Halvdør stod aaben til en Stald; jeg gik ind i den og fandt et ledigt Spiiltoug, hvori laa noget Halm. Det var under min Situation et indbydende Leie, som jeg strax indtog. Næppe var jeg ved at falde i Søvn, førend en Ko ved Siden af mig begyndte at brøle, og vedblev dermed, blandet med Jamren af en saaret Infanterist, der lige som jeg havde søgt Ly paa dette Sted. Jeg maatte nu opgive Hvilen, og foretrak at vandre den øvrige Deel af Natten op og ned ad Veien udenfor, i Stedet for den ubehagelige Concert i Stalden.

Den 10de Juni om Morgenens tidlig opbrød Corpset og gik til Oxevad, hvor General Bülow tog Qvarteer hos Præsten.

Den 12te Juni marscherede vi til Haderslev, hvor vi forbleve til den 17de. General Bülow var bleven anvist Qvar- teer i den bortdragne dansksindede Borgmester, Etatsraad Lassons Huus. Foruden mine mange andre Forretninger, hvor- til stedse tilføiedes nye, kom nu den, at være Hofmarskal

ved Hovedkvarteret, hvilket bestod fornemmelig i at sørge for Generalens Taffel, og Anretningerne ved samme, samt Indbydelserne af Gjæster hertil. Alt Etatsraad Lassons Huus-Inventarium blev sat til min Raadighed, ligesom 2de Tienestepiger til min Disposition. Jeg fandt mig forpligtet til saa godt som muligt at bevare det mig betroede; i denne Anledning udtog jeg af Linned, Dækketøi, Porcellain og Sølvføi etc. kun det simpleste og det allernødvendigste.

Alt øvrigt Nyt og Bedre lukkede jeg og laasede for.

Af Communebestyrelsen i Byen blev mig anvist de Steder, hvor jeg — mod skriftlig Requisition — kunde faa udleveret Levnetsmidler, Colonialvarer, Viin m. m. til Generalens Bord.

Hver Morgen kom meget tidlig Kokkepigen til mig med følgende Spørgsmaal:

»Hvad befaler Commandanten, at der skal laves til Middag?»

Hvorpaa jeg bestemte Spisesedlen, og ved Requisition tilvejebragte det fornødne.

Ved General Bülows Hovedkvarter herskede der megen Gemytlighed, thi Generalen selv var en venlig og behagelig Mand; derimod hans Stabschef meget alvorlig paa Grund af hans ansvarsfulde Stilling, som optog al hans Tid; men derhos var han dog venlig, retfølende og yderst behagelig for sine Undergivne.

Personalet ved Hovedkvarteret var foruden Stabschefen Grev Reventlow, Lieutenanterne Lasson, Benzon, Anker og min Ringhed, samt Auditeur Glahn og Secretair Heltzen (siden Amtmand — i Slesvig og senest i Odense) samt et Par Andre, som jeg nu (1879) efter 31 Aars Forløb ikke erindrer.

Da vi til Hovedkvarteret kunde faae alt, hvad vi ønskede,

af Viin, Rom, Cognac etc. paa Requisition, blev jeg en Aften af Reventlow opfordret til at skaffe en Deel Flasker Rom og en Top hvidt Sukker, af hvilke Ingredienser han vilde have en »bruleau« for dermed at holde et lidet Sold. I et stort Værelse ved Siden af Generalens blev der paa et Bord midt i Stuen sat en stor Messing Kjedel, hvorover der blev lagt en Ildtang, og paa denne sattes Sukkertoppen, som efter at være overgydet og gennemtrukket af Rom, der stadigen paa heldtes, blev sat i en brændede Tilstand. Det Fluidum, som efterhaanden dryppede ned i Kjedlen, udgjorde den Gudedrik, som snart satte os alle i et overstadigt Humeur, der endte med at vi alle dandsede til stor Moro for den kjære General, som siddende rygende paa sin Pibe godmodigen bivaanede dette Baccanal. At der den Aften blev røget en Deel af de fineste Cigarer, der paa min Requisition vare tilveiebragte, maae ikke forglemmes.

(Stabschefen var ikke tilstede; han arbejdede ved sit Skrivebord paa sit eget Værelse).

I Hovedkvarteret herskede der for resten megen Virksomhed. Kryger fra Befstofte og Etatsraad Flor kom blandt andre og confererede med Stabschefen. Denuncianter vare i fuld Virksomhed, og mange mistænkte Personer bleve indbragte til derpaa følgende Forhør og Arrest. Til disse Forhør optraadte ogsaa Reventlow som Examinatør, da han som Jurist og bekjendt med Forholdene i Hertugdømmet og det Plattydske fuldkommen mægtig, var særdeles qualificeret.

I Terrainet, som var besat og afspærret, laae Byens Marker, der endog udstrakte sig til enkelte Steder, som laae uden for vore Forposter, og her græssede Indbyggernes Kvæg. Eftersom det ligesaa meget laae i vort som i Indvaanernes

Interesse at faae disse malkede, og saaledes faae Mælk til vor Forpleining, saa tillod Generalen Malkepigerne fri Passage der, mod at være forsynede med Passeerseddel, og saadanne skulde udstedes af mig.

I denne Anledning samlede der sig Morgen og Aften en Skare af Røgttere og Malkepiger for at faae Passeerseddel, hvormed hvert Individ skulde være forsynet. Paa en saadan skulde ikke alene anføres Ihænderhaverens Navn, men ogsaa til hvilket Klokkeslet paa Døgnet den var gjældende.

Da jeg ingen Skriver havde, maatte jeg besørge alt selv. Til denne Ende satte jeg et Bord under mit Vindue, som jeg da aabnede, saa at jeg igjennem det kunde expedere de udenfor Forsamlede.

Medens vi laae i Haderslev, kom en Kanonbaad og lagde sig til Bolværket lige overfor mine Vinduer.

Dette Syn foraarsagede min gamle Værtinde en umaadelig Skræk, som blev endnu større, da et Batterie kom rullende forbi hendes Huus, der, da det var af Bindingsværk, rystede kjendeligt.

Jeg maatte anvende al min Ævne for at berolige denne elskværdige gamle Kone, hvem jeg i de faa Dage jeg var hendes Gæst fik megen Godhed og Agtelse for. Vi vare ret blevne fortrolige med hinanden. Hun satte stor Priis paa at jeg havde foretrukket hendes Bord for det i Hovedkvarteret, og at jeg hver Morgen ved Thebordet, hvor hun præsiderede i en net Morgendragt, sad ved hendes Side og lod mig credentse af hende. Da jeg endelig maatte sige hende Farvel, tog hun Afsked med mig med Taarer i Øjnene. Det samme var Tilfældet med Pigerne i Hovedkvarteret.

Den 17de Juni om Morgenen dirigeredes Marchen til

Mangstrup, hvor den commanderende General Hedemann indtraf med sin Stabschef Major Læssøe, samt Commandeuren for Ordonantscorpset, Lieutenant Buchwald.

Da jeg længe havde ønsket at komme tilbage til Cavalieribrigaden, saa vilde jeg nu forsøge paa at slippe den Function, hvori jeg var, og som var alt andet end behageligt. Derfor, da jeg saa Generalen komme kørende i en Wiener-vogn, gik jeg strax hen til ham, og bad ham, da nu den virkelige Commandeur for Ordonnantscorpset var ankommen, om jeg til ham maatte aflevere den ikke ubetydelige Deel af dette Corps, som hidtil havde staaet under min Commando, og derefter gaa tilbage til Cavalleriebrigaden, som Adjutant hos Oberst Juel.

Da dette øjeblikkelig blev mig tilladt, ilede jeg til mit Qvarteer, og efter at have samlet Stamlisterne over mine Ordonnanser og deres Heste samt opgjort Lønnings- og Fourage-regnskabet, lod jeg Mandskab og Heste stille, og begyndte Afleveringen til Lieutenant Buchwald.

Jeg havde næppe begyndt denne Forretning, da Major Læssøe kommer til og spørger:

»Hvad gaar her for sig?«

Jeg: »Jeg afleverer Ordonnants-Afdelingen til Lieutenant Buchwald!«

Han: »Hvorfor?«

Jeg: »General Hedemann har tilladt mig at gaa tilbage til Cavalleriet.«

Han: »Nei! De skal blive her!«

Jeg: »Jeg har Generalens Ord, og jeg ta'r derfor herfra.«

Da Læssøe fandt, at jeg var i min gode Ret, men dog

ønskede mig hos sig, efterdi vi kjendte hinanden personligt, saa siger han, idet han et Øjeblik lagde Baand paa sit despotiske Sindelag:

»Ja, men hør nu Barth, naar jeg nu beder Dem: »Bliv hos os!»

Herpaa kunde jeg ikke andet end svare »Ja!« hvorpaa han trykkede mig i Haanden. Og næste Dag fik jeg Commandoen over hele Ordonnantscorpset og Buchwald en anden Function.

Havde jeg før havt en streng Tjeneste, saa blev den ikke lettere nu; Læssøe brugte mig til Alt, forlangte eller rettere betroede mig Alt, hvad der angik det materielle ved Hovedkvarteret.

Til Fortrolig — rettere Client — havde han valgt Lieutenant Lasson.

Denne kom til mig Dagen efter Læssøes Ankomst til Mangstrup og sagde: »Hør Barth, jeg skulde spørge Dig fra Læssøe, om Du ikke vilde tage ham i Kost?» Herover brød jeg ud i Latter og sagde: »Hvad er det Du der siger?»

»Ja seer Du, sagde han, vi kom her i Gaar, og have intet nydt siden; Læssøe er altfor optaget af sine Forretninger, til at han kan faa Tid til at bryde sig om sin egen Forpleining, og han veed Ingen, der som Du kan skaffe til Veje, hvad det skal være. Maa vi saa om en Time komme til Frokost hos Dig?« I Grunden fandt jeg mig smigret ved Læssøes Anmodning, og da jeg tillige mente, at det altid var godt at staae sig med denne formaende Mand, saa svarede jeg: »Ja kom I kun!» Og nu fik jeg travlt med at gøre Anretning.

Dette Kosthold blev imidlertid brat afbrudt, idet Dagen efter Hovedkvarteret blev forlagt til Christiansfeldt, som blev

stærkt belagt. Selv Søsterhuset fik hele Indendantur-Personalet; et Sted, hvor ellers aldrig et mandligt Væsen maatte modtages Dagen over, blev paa denne Maade profaneret. Imidlertid lod det til, at Søstrene ikke vare misfornøjede med deres nye Gjæster, hvorved den Stilhed og den Tvang, som ellers herskede, blev afbrudt. — En gammel Tante af min Hustrue, som var paa Søsterhuset, var usigelig glad ved mig. Hun bad mig at følge sig til Aftengudstjenesten, og at tage mine Ordener paa. Da jeg saa førte hende ved Armen ind i Bedesalen, saa saae hun sig om baade til høire og venstre, som om hun til de forsamlede Søstre vilde sige: »Seer I, at jeg har en Cavaleer under Armen!

Under mit Ophold i Christiansfeldt var min første Opgave at reorganisere Ordonnantscorpset, der efterhaanden havde maattet give mange Heste med fuld Equipage af til Officerer ved Troppeafdelingerne. Saaledes manglede der baade Heste- og Ride-Equipage, og de faa Heste, som vare tilbage, vare alle trykkede og kunde ikke bære Sadel. Da imidlertid beredne Ordonnantser ikke kunde undværes, lod jeg Mandskabet ride paa Dækken, hvorover der for Syns Skyld blev lagt et Valdrap, hvis Bagsvidsel-Pose jeg lod udstoppe med Høe. En Dækkengjord spændt over Sadlen forsynet med Stigremme med Bøiler fuldendte denne improviserede Opsadling. Foruden det at jeg fik min Afdeling mobiliseret, saa havde jeg den Glæde, at alle de trykkede Heste efter megen kort Tids Forløb vare blevne lægte. Ordonnantserne vare saa fornøjede med at ride paa Dækken, at de med Misnøie krøb i de ungarske Sadler igjen, da Corpset atter blev forsynet med saadanne

Under Opholdet i Haderslev maatte jeg endnu afgive af

mit Commando flere opsadlede Heste til Infanterie-Officerer. Men blandt disse Heste vare adskillige, som uvante og mindre dygtige Ryttere enten ikke turde eller kunde ride, hvorfor de ombyttede dem med mere inagelige og mindre vælige Heste af Bespændingen for Train- eller Bagagevogne. Jeg traf derfor ofte paa mine Toure Heste, forspændte Trainvognene, med Mærket O. C. (Ordonnantscorps) paa Laaret, hvilke jeg saa reclamerede.

Mit Commando ved Ordonnantscorpset var meget udstrakt, thi jeg havde bortcommanderte Folk ved alle Brigader, og disse maatte jeg af og til inspicere. Herved saae jeg, hvor lidet Tilsyn Vedkommende førte med sine Folk. Jeg fandt deres Munderinger og Armatur smudsige og ilde behandlede, Hestene slet vartede, og deres Beslag mangelfuldt.

Da jeg paa forskjellig Maade, navnlig ved at rekvirere Skrædder, Skomager etc. søgte at raade Bod herpaa, yttrede Major Læssøe for mig, at naar jeg saaledes vilde vedblive, vilde jeg foraarsage Udsættelser fra Krigsministeriet. Herpaa svarede jeg, at jeg ikke havde anskaffet andet end det høist Nødvendige, og naar man paalagde mig Forpligtelser og Arbejder at udføre, maatte man ogsaa tilstaa mig Midler hertil. Og da han indrømmede mig Rigtigheden heraf, saa fik jeg derefter carte-blanche til de nødvendige Udgifter, og plain-pouvoir til at udføre, hvad jeg ansaa for aldeles nødvendigt.

At Læssøe som Stabschef var sin Plads voxen, var almindelig anerkjendt, men han var dertil ligesaa despotisk som han var dygtig. Især maatte hans nærmeste Omgivende lide derunder, og dette var de Officerer og andre Personer, der vare ansatte ved Hovedkvarteret. Blandt disse var der en

Del, der tildels vare til Overflod og derfor heller ikke til Nytte. Disse skulde beskjæftiges, og derfor lænkede han dem tillige med sine Adjutanter og Skrivere til Skriverbordet, hvor de maatte afskrive Ordre og Dagsbefalinger.

Disse Forhold vare mig i Forveien vel bekendte, og jeg indtog strax ved Hovedkvarteret en saadan Stilling, at jeg saa at sige blev aldeles uafhængig af Læssøe udenfor Tjenesten.

Han havde strax foreslaaet mig, at jeg skulde logere i Hovedkvarteret for stedse at kunne have mig i sin Nærhed; men hertil svarede jeg, at da min Stilling og mine Forretninger medførte, at jeg stedse var paa Inspection til alle de Steder, hvor jeg havde bortcommanderte Mandskaber, at jeg maatte tidlig ud om Morgenen, kom sent hjem om Aftenen, og ofte maatte arbejde om Natten, saa var det for mig nødvendigt at have et eget og uforstyrret Qvarteer. Da Læssøe tog denne Forklaring for god, var jeg saaledes langt mindre generet end nogen af de andre Officerer ved Hovedkvarteret, som misundte mig min Frihed. Naar Læssøe vilde have fat i mig, maatte han enten meget betids underrette mig derom, eller i Reglen vente til jeg kom hjem om Aftenen. Thi da jeg helst turnlede mig tilhest ude i Terrainet, saa fandt jeg altid Paaskud til Tjenesteforretninger, som kaldte mig snart til et og snart til et andet Punkt. En Dag kom Buchwaldt til mig, just som jeg var ifærd med at stige tilhest for at gjøre en af mine sædvanlige Toure, og sagde:

•Ja, Barth! De er s'gu en Lykkens Pamphilius mod os andre i Hovedkvarteret. De er fri som Fuglen i Luften og kan mere Dem med at tage omkring allevegne. Vi andre maa sidde som Polyper, lænkede til det forbandede Hovedkvartereer; han lader os ikke slippe en eneste Time, saa at vi

kan faa os en Motion, som vi nok kunde trænge til. Skal vi blive længe i Christiansfeldt, saa tænker jeg at vi alle komme til at lide af Obstruction eller vi faa Spleen.»

»Nej! Du har min Sjæl gjort klogt, og strax taget ham paa den rette Maade.«

Ved Hovedkvarteret befandt sig i Egenskab af Correspondent Digteren H. P. Holst.

Denne var bleven charmeret i en rød Halvblods Hoppe, som blev reden af en af mine Ordonnantser, Gardehusar Magleby, og da Holst ligesom enhver Anden ved Hovedkvarteret skulde være bereden, saa skulde han ogsaa have en Hest. I denne Anledning fik Ordonnantscorpsen Ordre til at afgive Een til ham. Læssøe havde givet ham Lov til selv at vælge, og han erklærede sig for den ovennævnte røde Hoppe. Imidlertid, da jeg nødig vilde afgive den, saa søgte jeg at forhale Tiden.

Da Magleby hørte dette, kom han til mig med Taarer i Øjnene, og spurgte:

»Hrr Lieutenant! er det sandt at jeg skal afgive min lille Fux, som jeg selv har reden som Remont?«

Hierpaa svarede jeg:

»Ordren dertil har jeg modtaget fra Hovedkvarteret, imidlertid skal jeg gjøre hvad jeg kan, for at Du kan beholde Din Hest!«

»Aa Gud velsigne Dem, Hrr Lieutenant, for det, jeg vilde ikke miste hende for en Specie,« sagde han.

»Naa, sætter Du ikke større Pris paa Din Hest, end for en Specie?«

»Aa! Hrr Lieutenant jeg vilde hellere miste min Kjæreste end hende.«

Jeg gik nu til Læssøe og forestillede ham Husarens Sorg

over at skulde afgive sin Hest, og sagde ham tillige, at Holst aldrig vilde komme til at ride den, da den var altfor vild og nervøs. Men der hjalp ingen kære Moer. Holst skulde have Hesten. Da Husaren saa kom for at aflevere den, græd han som et Barn.

Holst forestillede jeg det inhumane ved at berøve Husaren sin Hest; han vilde aldrig komme til at ride den, han kunde faa en anden, som bedre passede for ham. Men nej! Holst var ubevægelig; han vilde have den, og fik den, men kom, som jeg sagde, aldrig til at ride den mere end een Gang. Nei ikke engang Eengang, thi det viste sig strax, da han kom op paa den, at han tog den for haardt i Tøilerne, hvorved den steilede; saa blev Holst bange og stod af. Derpaa fik en Husarcorporal ved Navn Grub (han faldt siden ved Kolding) den at ride for at gjøre den rolig, og Enden blev at Grub reed den bovlam. Nu kunde Magleby faa sin Hest igjen, men den var spoleret og blev casset.

Jeg troer nok, at dersom jeg vilde have nedladt mig til at tale strængere til Holst, det da tilsidst vilde have lykkedes mig at bringe ham til at frasige sig Hesten. Men jeg var altfor stolt til at smidske for en Civilist, der havde sneget sig ind i mit Commando, og derfor forlod jeg ham med et Øiekast, som tydeligt viste mit Sindelag mod ham.

Engang sad jeg tilfældigvis om Aftenen i Hovedkvarteret, hvor Læssøe underholdt sine Omgivende med at fortælle om sin første Udenlandsreise, da han stod som Secondlieutenant ved Frederik den 6tes Regiment tilligemed mig.

En Nat paa sin Reise i Italien befandt han sig tilligemed en Deel Passagerer i en stor Deligence, da med eet denne standsedes af Røvere, der skjød Veturinen, saa han

faldt ned ad Bukken, og derpaa overskar Skaglerne paa Seletøiet.

Herefter aabnedes Karethdøren; Passagererne befalede til at stige ud Een for Een, og at lægge sig ned paa Maven med Ansigtet mod Jorden; de bleve derefter truede med at blive skudt, dersom nogen af dem vovede at dreie Ansigtet fra Jorden eller hæve Hovedet. Derpaa blev enhver af Passagererne ransaget, og berøvet sit Uhr, Penge og øvrige Ting af Værdi, der maatte findes paa ham.

Læssøe havde en Pengekat om Livet, hvori han havde hele sin Reiseformue; denne blev ham frataget, hvorimod et Gulduhr, som han havde arvet efter sin Fader, undgik Røvernes Opmærksomhed. Han bar det paa Brystet i en Snor om Halsen.

Da jeg en Gang sad i fortrolig Samtale med Læssøe, og Emnet var om vor Stilling og Styrke, sagde han: »O! Barth, havde vi blot haft Frederik den 6tes Armee!« (denne blev jo under Christian den 8de betydelig reduceret 1842.)

At en Mand af den nye Tid, som Læssøe, og med dennes constitutionelle Tendenser yttrede dette, forundrede mig, men jeg skal ikke nægte, at det gjorde mig godt at høre ham erkjende det Gode fra hiin Tid. Og dette bevirkede vistnok, at jeg derefter fik meer og meer tilovers for Læssøe.

Aaret efter (1849), da General Ryes Corps stod i Jylland, mødte jeg Læssøe med sin Bataillon (12te lette) for hvilken han var bleven Commandeur efter General Kroghs Bortgang 1848. Vi havde en kort Samtale under et Hviil, og kom til at tale om de Ordre, som udgik fra Hovedkvarteret, og hvoraf han fandt sig noget trykket. Ja! sagde han, nu føler

jeg, at jeg som Stabschef ved Overcommandoen har udstedt mange urimelige Ordre.

Den 30te Juni blev Hovedkvarteret forlagt til Leirskov nordenfor Kongeaaen, hvor det blev etableret i Præstegaarden samme Steds. Alle Officererne ved Hovedkvarteret bleve indlogerede her.

Den 2den Juli forlagdes Hovedkvarteret til Viuf, hvor jeg fik mit Kvarter paa Viufgaard hos en Forpagter Rasmussen, en høist ubehagelig og stridig Krabat, der utilfreds med sin Indkvartering gjorde alt for at chicanere os. Saaledes satte han Laas for Brønden og formeente os Drikkevand; men naturligvis brød vi Laasen fra.

Da der ved Hovedkvarteret stedse holdt en Del Egtvogne i Beredskab, og Kudskene til disse lodø deres Heste æde af det Græs, som stod langs med den indgravede Vei, der gik over hans Mark, paastod han, at han vilde have Godtgjørelse herfor.

Eieren af Viufgaard, en afskediget Major Ingversen, der drev en storartet Studehandel, hvorved han stadigen laae paa Reiser, gjorde jeg Bekjendtskab med under mit Ophold her; jeg kom ofte der i Huset, og var vel antaget af Familien. Fruen var en vakker Dame, ligesaa hendes Datter; jeg sluttede her et Venskab, der var mig saa meget mere behageligt, som jeg senere kom i Forbindelse med flere Medlemmer af denne Familie.

Ordonnantscorpset, som jeg commanderte, bestod af Mandskaber, som dertil vare afgivne fra alle Regimente, og sølgelig bare diases Uniform. Det var paa Afstand vanskeligt at kjende, hvilket dog var af Vigtighed, og foranledigede mig til at henvende mig til General Hedemann med Forslag om at

maatte give dem et aparte Tegn paa deres Mundering, som kunde vise at de hørte til Ordonnantscorpset. Da dette fandt Generalens Bifald, og jeg fik Tilladelsen i denne Henseende, saa fik de Ordonnantser, som henhørte til Hovedkvarteret, et Skulderbaand af røde og hvide Strimler med rød Sløife, og de Ordonnantser, som vare afgivne til de forskjellige Brigader, hvide Skulderbaand med hvid Sløife. Da jeg havde forglemt at melde denne Forandring til Stabschefen, Major Læssøe, blev han, da han saae denne Decoration paa Ordonnantserne, noget forundret, og lod mig ved Licutenant Lasson spørge, hvad dette skulde betyde, og at jeg, dersom jeg havde gjort dette paa egen Haand, strax havde at borttage Tegnet.

Jeg gik da til Læssøe og forklarede for ham, at Overgeneralen paa mit Forslag havde bifaldet saadant. Følgen heraf blev, at Skulderbaandene bleve siddende, men jeg fik en Reprimande, fordi jeg ikke havde meddelt denne Forandring for Stabschefen.

Jeg maae dog bemærke, at denne Irettesættelse mere blev givet mig i Form af en venlig Bebreidelse, og at dette aldeles ikke gjorde Skaar i det gode Forhold, jeg lige fra Feltogets Begyndelse havde staaet i til ham.

Da der paa denne Tid skulde foretages Fabrication af mine Sadler, hvormed et Batterie skulde forsynes, og Artilleriets Chef General Fibiger havde henvendt sig til Krigsministeren med Ønske om at jeg i denne Anledning maatte paa en 8 Dags Tid komme til Kjøbenhavn for paa Tøihuset at give nogle Oplysninger og instruere Haandværkerne dersteds, saa modtog jeg i Veile, hvorhen Hovedkvarteret var bleven forlagt den 17de Juli, Ordre til at gjøre mig færdig til næste Dag at afreise til Kjøbenhavn.

Jeg fik da meget travlt med at arrangere adskilligt Ordonnantscorpset vedkommende under min Fraværelse.

Om Aftenen samme Dag, da jeg netop var gaaet i Seng, kom en Ordonnants fra Hovedkvarteret med Ordre til at indfinde mig der. Jeg, som glædede mig til at overraske min Hustrue og mine Børn med kort Besøg, frygtede i denne Ordre at see en contra Ordre eller en Opsættelse af min forestaaende Reise. Imidlertid blev jeg paa en anden Maade behagelig overrasket. Ved min Indtrædelse i Hovedkvarteret staaer Læssøe midt paa Gulvet med et Papir i Haanden, og modtager mig med de Ord:

•Gratulerer Hrr Ritmester af 1ste Classe!•

Hvortil jeg svarer: »Jo! pyt!»

•Hvad! tror De mig ikke?• siger han. »Saa læs selv, vantro Thomas!» Hvorpaa han rækker mig Avancement-Bekendtgjørelsen fra Krigsministeriet, hvori jeg tilligemed flere Eftermænd, efter at jeg i 24 Aar havde staaet som Lieutenant, udnævntes til Ritmester af 1. Classe. Kan nogen tænke sig min Overraskelse ved at være sprungen en hel Classe over, nemlig Secondritmesteren!

Dagen efter, den 15de August reiste jeg til Kjøbenhavn, hvor jeg med usigelig Glæde modtoges af min Hustrue og mine Børn. Naar jeg i de faa Dage, jeg var i Kjøbenhavn, ikke var i Værkstederne paa Tøihuset, kunde jeg udelukkende helige Hjemmet min Nærværelse.

Mine gamle Forældre og Haases paa Frederiks Hospital deelte vi os mellem, og det var nogle af de gladeste Dage, jeg har oplevet. Under min Fraværelse havde min elskede Hustrue, der besidder et overordentlig oeconomisk Talent, af de Penge, hun fik ved at have unge Mennesker i Kost, sam-

mensparet saa meget, at hun kunde anskaffe et nyt Fortepiano til til vore Pigebørn, som under min Fraværelse havde havt Underviisning af Organist Kallehauge, en Bekendt af os

Disse Smaapiger i en Alder af 7 og 9 Aar havde bragt det saa vidt, at de kundespille et 4-hændig Stykke for mig, samt til Claveret at synge »Den tapre Landsoldat», hvorover jeg blev meget rørt. De faa Dage gik — men Afskeden var langt mindre tung end forrige Gang; jeg var jo avanceret og vore Indtægter derved betydelig forøgede.

Da jeg returnerede til Hovedkvarteret, overtog jeg vel min hidtidige Tjeneste, men ventede hver Dag paa Ordre til at overtage Commandoen over en Escadron.

Det var Commandeuren af Cavalleriet, Oberst Juel, hvem jeg som forannævnt havde staaet under, der skulde gjøre Forslag til Besættelsen af de Escadroner, hvis Chefer vare afgaaede, og forinden Resolution herpaa kunde falde, maatte jeg vente nogle Dage paa min ny Ansættelse og den Escadron jeg skulde overtage.

Mit Ophold i Veile var hos en Fru Mazanti, en Søster til Frue Ingversen paa Viufgaard; her nød jeg en overordentlig Venlighed, og havde det udmærket godt under mit Ophold sammesteds.

Som Øverstcommanderende for Artilleriet laae Oberst de Meza ogsaa i Veile.

Da jeg en Dag mødte ham paa Gaden, sagde han:

»Naa! er De ogsaa her, hvad synes De om Opholdet i denne Bye?» Jeg svarede at jeg fandt det meget behageligt, hvorpaa han sagde:

»Aa ja, for Frøer!» han sigtede til den lave Beliggenhed

og Omgivelsen af Enge og Vandløb. Han fandt uagtet den smukke Egn Byen meget trist.

Da nu Ordren kom til min Afsked fra Hovedkvarteret, saa tog jeg Afsked med mine Omgivende og Læssøe; skjøndt jeg nok troer, at denne nødige mistede mig, ønskede han mig dog et ret kjærligt »til Lykke«, og jeg kan ikke nægte, at det var med en vemodig Følelse, at jeg tog Afsked med ham.

13de Kapitel.

Oberst Juel havde den Godhed for mig at overlade mig Valget mellem 1ste og 2den Escadron af 6te Dragonregiment. Da det imidlertid var at vente, at Chefen for 1ste Escadron, Major Würtzen, som var i Fangenskab, vilde blive udløst af dette, og saa rimeligvis fik sin Escadron igjen, saa valgte jeg 2den Escadron, som den afgaaede Rimester Brunckhorst havde havt.

Den 1ste September, min Fødselsdag, overtog jeg i Hopballe sidstnævnte Escadron; jeg fik den overleveret ved en Commission. Men Du min Gud! hvilket Syn afgav denne? Alt, Alt! defect og mangelfuldt, saavel Munderingssager som Heste-Equipage. Mandskabet saa at sige i Pjalter. Folk, som vare udløste af Fangenskab, havde vel faaet Vaaben, men ikke Lædertøj, hvorfor flere bare deres Sabel i et Stykke Reeb bundet om Livet; mange havde kun Een Spore paa Hælene. Mange Heste havde af Hovedlaget kun Bridonen alene, andre Kandar uden Bridonhovedlag. Beslaget var ikke alene daarligt, men flere Heste manglede en Sko, andre 2de. For-

resten at nævne al den Daarlighed, jeg her forefandt, og som eg skulde bringe i Orden, er umuligt.

Jeg fik altsaa nok at bestille. Da jeg stod mig godt med Interdanturens Personale, og kunde faae Materiale til Reparationer, fik jeg efter kort Tids Forløb de væsentligste Mangler afhjulpne og Escadronen i en saadan Stand, at jeg kunde være den bekjendt.

Den 3die Septem^ber gik Escadronen til Ægtved og den 5te til Jorderup, hvor jeg fik Qvarteer hos Sognefogden, der blev tituleret Hrr Kammeraad. Efter at have været Landvæsenscommissæir et vist bestemt Antal Aar havde han som sædvanligt erholdt Rang som saadan ; Prædicatet gav Publicum ham. Da Oberst Ju^l kort i Forveien havde haft dette Qvarter, saa antog jeg at det maatte være godt, dog nei! langt fra, skjøndt der blev mig anvist 2de gode Værelser at se til. Det ene var Sovekammer, hvori stod en Lysthuusseng med et tykt Lærreds Omhæng.

Som jeg den første Aften havde lagt mig i denne, og efter at h ve slukket Lyset netop var falden i Søvn, blev jeg vækket ved at noget ligesom trak i Sengeomhænget. Strax derpaa hører jeg noget ovenpaa Sengehimlen og da jeg tager min Ridepidsk, som tilfældigvis laae paa Bordet udenfor Sengen, og slaar flere Gange dermed paa Sengeomhænget, falder med Ect en stor Rotte ned paa Overdynen, farer over min Haand og forsvinder bag Hovedpuden.

At tilbringe Natten i Selskab med Rotter, der maaske havde Reder i Sengehalmen — hvilken i Reglen hos de jyske Bønder yderst sjældent tages bort, men derimod, naar den er falden sammen, forøges med et nyt Lag — fandt jeg mig ikke beføiet til.

Jeg overlod Lysthussengen til Rotterne og redte mig et Leie inde i den anden Stue paa en Sofa. Men jeg havde ikke ligget ret længe efter at have slukket Lyset, før Rotterne indfandt sig ogsaa her og foruroligede mig i høi Grad; de løb langs Gesimsen og paa Gulvet, hoppede over Sofaen hen paa Bordet, hvor Lyset stod, og begyndte paa at bearbejde dette. Det hjalp kun faa Øieblikke, at jeg slog efter dem med min Ridepidsk.

Saasnart jeg lagde mig til at sove, kom Rotterne igjen og opførte samme Scene.

Jeg stod op, og satte Stagen med Lyset midt paa Gulvet, og nu saae jeg ved Maaneskinnet, som det dengang var, hvorledes flere Rotter flokkede sig om Stagen, og formelig sloges om Lyset, indtil en stor Rotte bemægtigede sig dette, og løb dermed til et Hul ved Muren, hvor den forsvandt fulgt af alle sine Kammerater. Saa havde jeg Ro den Nat. De følgende Aftener iagttog jeg den Forsigtighed, forinden jeg lagde mig, at sætte Lyset paa Gulvet, hvor da Scenen fra 1ste Aften gjentog sig. Paa mit Spørgsmaal til min Vært, om det ikke havde været ham muligt at blive disse Rotter qvit, svarede han: »A ku' møj wal jag' æ Rotter u a mi Stuhous Hr. Ritmeister! men saa goer de ower aa æ'er mi Korn« (hvor de naturligviis ogsaa vare); saa vil han hellere have dem i Stuelængen.

Den 7de var jeg saa heldig at kunne sige Farvel til Kammerraaden og hans Rotter, for at marchere med min Escadron til Høirup, hvor vi laa til den 20de, da vi gik til Omegnen af Horsens i Nærheden af Boller. Min Escadron blev indkvarteret i Seit og Ustrup. Selv kom jeg i Qvarteer

hos en Skovrider-Enke, Madame Andersen, hvor jeg fandt mig særdeles tilfreds.

Herfra gjorde jeg flere Toure omkring i Eggen, især til Oberst Juel, som laae i Qvarteer paa Boller og gjerne saa mig; jeg maatte synges for ham og fortælle Historier.

Den 29de Oktbr brød vi op for at gaa til Fyen.

Jeg maatte under mit Ophold i Seit tage Afsked med en gammel tro Svend: min Tjenestehest, en Skimmel ved Navn Polle, opkaldt efter en Ungdoms Ven (Leopold Jørgensen). Denne Hest, som var 18 Aar, havde jeg medbragt fra det sjællandske Landsenerregiment, da jeg i Aaret 1842 blev Brigadeadjutant. Den havde trolig baaret mig i det forløbne Krigsjaar, men havde ved Strabadser faaet gennemgaaende Galde paa det venstre Forben, der gjorde den for Tiden og maaske ogsaa for Eftertiden utjenstedygtig. Da jeg, efter at være bleven Escadronchef, var pligtig selv at holde Hest, saa skulde min gamle Polle afleveres, og, i den Tilstand han var, udsættes og sælges ved Auction. Det er indlysende, at en Cavallerist kun med et tungt Hjærte skilles fra en Hest, som han har redet i mange Aar, især naar dertil kommer, som Tilfældet var med Polle, at denne Hest ikke alene var vel tilredet, men ogsaa vel dresseret i mange Retninger. Navnlig var det en udmærket Kamphest, fra hvilken man saavel med Landse som med Sabel med Lethed og Sikkerhed kunde optage en Kamp.

For derfor at sikre denne gamle Ven en god Ende besluttede jeg at kjøbe den, og søgte derfor Krigsministeriet om at maatte faa den for en Vurderings Sum.

Men da jeg i Ansøgningen havde anført, at jeg ved en Operation vilde forsøge at bortfjærne den omtalte Galde, saa

ansaae man dette for Barbarie, og anbefalede derfor ikke min Ansøgning.

Hesten maatte jeg aflevere, hvorfor den blev solgt ved Auction i Horsens, hvor jeg ikke var tilstede.

At den Operation som jeg vilde foretage med Polle, med meget Held senere blev udført med en anden af mine Heste, som jeg havde kjøbt i Seit, beviser, at man ved Hovedqvarteret ingen Idee havde om et saadant Foretagende.

Da imidlertid en saadan Operation af flere Dyr læger i det mindste dengang ansaas for meget precair, saa giver dette mig Anledning til nærmere at skrive et Par Ord herom.

Den nævnte Hest, som jeg kjøbte af en Bonde i Seit, var en mørkebruun Hoppe paa 4 Aar. Jeg reed den Aaret efter i Felttoget, og den fik paa Grund af Strabadser i denne unge Alder, gjennemgaaende Galde ligeledes paa det venstre Forbeen. Da der mod dette Onde intet andet Middel er, end at borttage Vandet, og ved en frembragt Betændelse at bevirke en paafølgende Tilstopning, der indeslutter Vandet, saa hjælper ingen fordelende Midler ved Indgnidning udvendig. Hesten er og forbliver halt og til Ridning aldeles ubrugelig, og saaledes var det med min unge Hoppe. Jeg besluttede da skjønt alle fraraadede mig Aftapning, at forsøge saadan, uagtet man vilde forudsige mig, at Hoppen ved en saadan Operation vilde crepere. I denne Anledning henvendte jeg mig først til min egen Dyr læge, men han nægtede det; det samme Svar fik jeg af vor Regimentsdyr læge. I det samme kom Professor With, som var Forstander for det kongelige Stutteri tilrejsende. Ogsaa til ham henvendte jeg mig med Forespørgsel i saa Henseende, hvorpaa han svarede. at man ved Vete-

rinærskolen havde foretaget en saadan Operation, men Hesten var død derefter; hvorfor han fraraadede mig at foretage en saadan. Da imidlertid Hoppen i den Tilstand, hvori den befandt sig, aldeles ingen Værd havde for mig, paa Grund af dens Ubrugbarhed som Ridehest, og jeg paa ingen Maade vilde lade den komme i andre Hænder, saa, skjøndt den var i Foel og temmelig nær henne, besluttede jeg dog, at Operationen skulde foretages, og kunde jeg ikke faa nogen Dyrlæge hertil, saa vilde jeg selv udføre den. Da min egen Dyrlæge hørte dette, sagde han: »Ja, vil endelig Ritmesteren have det, og vil vove Hoppen, saa vil jeg da nok foretage Operationen.«

Derpaa blev Hoppen ført ned til Smedien, men den var saa halt og smertefuld, at den med Nød og Næppe naaede did uden at blive baaren. Den blev nu kastet, Svulsten aabnet, Vandet udtappet, derpaa nogle Gange indsprøjet med Jodtinctur og sluttelig Saaret sammenbrændt. Da derpaa Kasteøiet blev aftaget, sprang Hoppen op, og da den efter Operationen ingen Smerter følte, slog den ud med Bagbenene og steilede af Glæde; paa Hjemveien dandsede den ved Førerens Haand. Derpaa blev den udsat paa Græs i en blød Eng. Da jeg næste Dag saae til den, var Benet hovnet op til Albuen, og den stod og løftede Benet. Dog tabte Hævelsen sig efter nogle Dage og Hoppen var ikke mere halt. 14 Dage efter Operationen gik jeg med min Datter ved Haanden ud i Marken for at se til Hoppen, da BARNET idet vi nærmede os den udbryder: »Se Runser!*) der staar et lille Føl bag ved Fippe,» (saaledes kaldte vi Hoppen). Rigtig! Hoppen havde

*) Vaterunser, Børnenes Tilnavn til Fadere n.

folet; derefter reed jeg den i Fæltloget 1850, og efter at den havde givet mig endnu et Føl, og tjent mig til sit 16de Aar, solgte jeg den til Proprietær Carstens i Wandsbæk. Det var en udmærket Damehoppe og mine Børn reed den gjærne.

Efter at have gjort et Spring i min Fortælling vender jeg tilbage til Seit, som Escadronen forlod den

29de Oktober for at gaa tilbage til Fyen, og marscherede til Vinding, hvor vi overnattede.

Den 30te gik vi til Stenstrup,

Den 31te til Skjærbæk;

Den 1ste November over Lille Belt til Bubel,

Den 2den November til Odense, Regimentets Garnisonssted, hvor vi bleve liggende til

Den 26de December, da 2de Escadroner, nemlig min den 2den og den 3die under Commando af Major Honnens afgik til et Cantonnement i Egnen mellem Bogense og Middelfart. Min Escadron blev indqvarteret i Brænderup, Aahøirup, Skovhøirup og Bubel. Jeg fik Qvarteer hos Pastor Sidenius i Brænderup. Dagen efter var der Lønningsparade i Præstegaarden, og der var megen Liv og Travlhed i samme med Escadronens Mandskab. Imidlertid kom min Overvagtmeester og fortalte mig, at Præsten for ham kavde ytret sig meget utilfreds med al den Støi, som fulgte med min Indqvartering her, navnlig Mishag med denne Ind- og Udgaæn gennem Dørene, Dragonernes Trampen med fedtede og snavsede Støvler paa Gangen, gennem Havestuen til mit Værelse o. s. v. Ved at høre dette besluttede jeg, da det var mig meget imod at genere eller være Nogen til Besvær, hos hvem jeg laae i Qvarteer, snarest muligt at flytte et andet Sted hen. Jeg lod derfor strax min Hest sadle, og reed med miu Over-

vagtmeister til Sognefogden, som boede i Skovhøirup, for at ham at lade mig anvise at andet Qvarteer. Sognefogden blev høist forundret over, at jeg ikke vilde blive hos Præsten, og troede, at denne vilde blive meget ilde tilmode, naar jeg flyttede fra ham. Tilmed sagde han:

»Hvad vil Sognefolkene sige dertil, at Ritmesteren vrager Qvarteret i Præstegaarden?»

Efter at have gjort ham bekjendt med Aarsagen hertil, tog han med os over til Aahøirup, hvor jeg hos Gaardmand Jørgen Andersen fik et andet Qvarteer.

Samme Dags Aften kommer General Wedell, og medbringer en ung Læge ved Navn Colstrup, som skulde være ved min Escadron i Cantonnementet.

Ved Aftensbordet, hvor vi alle vare samlede, siger Generalen til Præsten idet han peger paa Lægen:

»Hrr Pastor! denne unge Mand, som jeg her medbringer, beder jeg Dem om at tage i Qvarteer!»

Herpaa svarede Præsten:

Det gjør mig ondt Hrr General, at jeg maac nægte dette, thi jeg har allerede Ritmester Barth i Qvarteer, og han har vort eneste Gjæstekammer.« Derpaa tog jeg Ordet og sagde:

»Tag De, Hrr Pastor! kun imod Doctoren, thi i Morgen flytter jeg herfra til Aahøirup«. Hertil gjorde Præsten store Øjne, og spurgte hvad der vel kunde være Grunden til at jeg ikke vilde bo i Præstegaarden? jeg svarede ham, at Omstændighederne fordrede, at jeg flyttede.

Næste Dag kom Præsten til mig, og vilde vide Grunden til at jeg flyttede.

Da sagde jeg ham denne rent ud, men tilføiede, at dette skulde aldeles ikke have nogen Indflydelse paa min gode Me-

ning om ham; jeg ønskede at drage bort med gjensidig Velvillie for Eftertiden, og udbad mig Tilladelse til — naar min Tid tillod det, at besøge Præstegaarden.

Og derpaa skiltes vi ad »med de bedste Ønsker for Kongehuset«, som General Guldberg pleiede at sige.

Og nu gik det her, saaledes som det saa ofte gaar at en Misforstaaelse ved vort første Møde med et Menneske bliver Aarsag til et eftertidigt Venskab. Thi efterat vi, Sidenius og jeg, havde lært hinanden at kjende, fik vi en gjensidig Agtelse for hinanden, hvilket lagde Grunden til et senere intimt Venskab, som varede til hans Død, der først indtraf 31 Aar derefter.

Efter at det 6te Dragonregiment som foran meldt var rykket i Felten med gamle Munderingsstykker, var det ikke at undres over, at disse efter $\frac{3}{4}$ Aars Brug vare i den yukeligste Forfatning. Da jeg nu for mit Vedkommende ikke kunde vente Erstatning af Munderingssager for det første, saa maatte jeg tage andre Forholdsregler, der kunde give min Escadron et anstændigt Ydre.

I denne Anledning reed jeg ind til Bogense, hvor jeg hos Øvrigheden forlangte, at denne skulde paalægge de Haandværkere, nemlig Skræddere, Skomagere, Sadelmagere o. s. v., som boede i Byen, uopholdelig at modtage til Reparation de Sager, som ved min Escadron trængte dertil, og i største Hast udføre denne.

Dernæst forskaffede jeg mig ved Intendanturen de Materialier, som hertil behøvedes. Det var saa meget mere nødvendigt at fremme dette Arbeide, som Vinteren nærmede sig, og at Mandskabet af denne Grund havde forsvarlig Beklædning. Jeg var saa heldig at faae det tilendebragt, førend den strænge Vinter brød løs, hvilket snart indtraf.

Bestemmelsen med Henlægningen af vore 2de Escadroner til denne Egn var, at vi skulde være beredte til at gaae over Isen til Jylland, hvis denne lagde Bro over lille Belt, og Fjenden skulle vilde bryde Vaaben-Stilstanden. For et saadant Tilfælde maatte der naturligviis sørges for, at et godt skjærpet Hesteslag altid forefandtes i Tilfælde af hastig Udrykning. For at have et saadant til Rede, var Skrueskjærping det hensigtsmæssigste, thi naar man ser hen til den Tid der medgaar med at forsyne en heel Escadron med fast Skjærping, hvilken Operation for en enkelt Escadrons Beslag-smed fordrer et Tidsrum af 5 Dage og derover, saa vil det indsees, at en hurtig Udrykning ej lader sig gjøre, med mindre man afmarscherer med slapskoede Heste. Hvilket Resultat en saadan Tilstand kan medføre saavel for Artillerie og Train som for Cavallerie, have vi de sørgeligste Beviser paa i Retraiten fra Dannevirke 1864.

For at min Escadron derfor stedse i paakommende Tilfælde kunde rykke ud med frisk Skjærping indførte jeg Skrueskjærping for egen Regning.

Et Forslag om at faae Skrueskjærping indført indgav jeg vel, men at vente paa Resolution paa dette fandt jeg uforeneligt med Forholdene. Heller ikke kom der nogen.

Da det var nødvendigt for til enhver Tid at være muligst kampdygtig, som og for at beskjæftige Mandskabet og holde det i Aande, saa at det ikke ved Lediggang skulde henfalde til Daarlighed og Excesser, saa holdt jeg daglig Øvelser afvekslende tilhest og tilfods, Kulden maatte være saa stærk den vilde.

Vel udgik der fra Krigsministeriet Forbud mod at holde Øvelser, naar Kulden var 6° og derover, men desuagtet ved-

blev jeg mine Øvelser endog i 11 ° Kulde; thi dersom man ikke knnde exercere i dette Tilfælde, hvorledes skulde man da under samme Temperatur kunde gaa imod Fjenden? Eller skulde man lige overfor denne lade være at udsætte Forposter eller udsende Recognoscerings-Patrouiller?

Jeg havde af Eieren til Kjærsgaard, som laa midt i Cantonnementet, faaet Tilladelse til at benytte en af hans Hovmarker til Exercerplads, og her tumlede jeg min Escadron hveranden Dag med Exercice og Evolutioner.

Naar vore Fødder frøs, lod jeg sidde af Hestene, og førende disse ved Haanden bevægede vi os i den dybe Sne indtil vore Fødder bleve varme; saa lod jeg sidde op og fortsatte Exercicen.

Og med alt dette vare mine Folk muntre og veltilfredse, Hestene i god Stand og i Aande. Jeg brugte altid Belønninger for de flinke Folk, og da derved de mindre flinke opmuntredes til at blive delagtige i disse, saa var jeg meget sjælden nødt til at straffe. Kun for Drukkenskab fandt jeg saadant nødvendigt.

Medens min Escadron stødse var i Activitet, var dette det Modsatte ved Nabo-Escadronen. Her foretoges ligesaalidt Exercice som andre Øvelser. Hestene kom aldrig ud for at røres uden i Ny og Næ, og aldrig, naar det var Glatføre; de var altid slapskoede.

Beklædningen var over al Maade slet, og Intet blev gjort for at forbedre den.

Under vort Ophold i dette Cantonnement kom Cavalerie-inspecteuren Oberst Nielsen en Dag for at inspicere os. I denne Anledning stillede vi paa Marken ved Inslev Kro. Ved hans Ankomst holdt vi i een Linie tilhest, min Escadron paa høire

Fløi. Efter at der var givet Honnør, blev der siddet af og stillet tilfods.

Det, der gav Anledning til Inspiceringen, var navnlig vor Beklædning, hvorover ikke alene Regimentet havde beklaget sig og fordret nye Munderinger, men ogsaa Publikum og Bladene havde givet de sørgeligste Skildringer heraf.

Da Obersten passerede Fronten af min Escadron, og saa den vel i gamle men dog aldeles hele Klæder, kunde han ikke andet end ytre sin Tilfredshed herover. Men da han kom til 3dje Escadron, og der fandt Mandskabet i hullede og lasede Klæder, var Glæden forbi. Da han gik ned ad denne Front, saae jeg, hvorledes han stak Haanden i en og anden Mands Buxer og rev Hullerne i disse endnu større.

Det maatte undre Enhver, at Divisionskommandeuren aldrig inspicerede, og aldrig lod Escadronen rykke ud.

Saalænge vi laae i dette Cantonnement, kunde jeg ikke andet end føle mig tilfreds, thi Officererne kom jævnlig sammen, ligesom Præstefamilien i Brænderup og Petersen paa Kjærsgaard venligen aabnede deres Huse for os.

Medens jeg laae i Aahøirup, leed jeg en Tid af Hjærtebanken, og om Natten frygtelig af Mareidtd. Lægen ordnerte Iglér bag til. Jeg reed derfor en Aften Kl. 5 til Odense, hvor jeg tog ind i Billes Hotel, og lod strax en Barber hente, som satte mig 12 Iglér. Efter at Forblødningen var standset, satte jeg mig atter tilhest, og reed ikke uden Smerter tilbage til mit Cantonnement, hvor jeg indtraf Kl. 8 om Morgenen. Jeg havde saaledes fra Aften til Morgen redet 10 Miil. Nogle Dage derefter havde jeg en stor Glæde, idet jeg fra min Hustrue modtog i et Etui et Daguerrotyp-Billede af hende

og mine tre Børn. Dette fulgte med mig siden overalt i min Sadeltaske.

I en af de første Dage i Marts opbrøde vi fra Cantonnementet i Nærheden af Odense nemlig i Elmelund og Sanderrum. Mandskabets Beklædning var nu atter i den ynkeligste Tilstand, og da vi nu, eftersom Vaabenstilstanden var udløben den 4de April, kunde vente Marschordre, saa havde Regimentet paa det indstændigste andraget hos Krigsministeriet om nye Munderingssager. Skjønt der ogsaa i Bladene kom store Lamentationer over Regimentets usle Beklædning, hengik dog Tiden uden at de forlangte Munderings-Sager kom.

Vi havde allerede den

25de Marts faaet Ordre til næste Morgen den 26de at bryde op, da der om Eftermiddagen kom Ordre fra Regimentet, at Escadronerne uopholdeligen skulde til Odense indsende alle cassable Munderings-Stykker (iberegnet Mantelsække og Valdrapper) for ved den derværende Intendantur at faae disse ombyttede med nye.

Det var allerede bleven mørkt, inden vi kunde faae denne Ordre ud i Cantonnementet, og først Kl. 8 meldte min Overvagtimester mig, at alle gamle Sager vare indkomne til Elmelunde og læsset paa Vogne.

Da jeg just var beskjæftiget med noget Skriverie i Anledning af Afmarschen, lod jeg Overvagtimesteren tilligemed de fornødne Folk afgaae med Transporten, idet jeg sagde, at jeg selv snarest muligt skulde følge efter.

En Time senere satte jeg mig tilhest, og tog Veien ad Odense til. Da jeg kom Byen en halv Fjerdingsvej nær, hørte jeg en stærk Vognraslen komme mig imøde; det var bælgmørkt og jeg kunde ikke see. Det jeg kom nærmere, stødte

jeg paa min Overvagtimester, og udbrød: »Det var da i en Fandens Fart, st De blev færdig!«

Han svarede: »Ja desværre, Hrr Ritmester! jeg kommer tilbage med alle Pjallerne!«

»Hvad, lik De ingen nye Sager?«

»Nei! ved Intendanturen sagde man, at de ingen havde; der var ingen komne fra Kjøbenhavn.«

»Det er Løgn!« sagde jeg; »jeg har selv seet, da jeg for nylig var i Odense, at ikke alene St. Hans Kirke var opfyldt med nye Munderings-Sager, men at der ogsaa i Consul Richardts Pakhuus ligger en stor Mængde.« Derfor: »hele Colonnen omkring!« og nu jog jeg i Spidsen for denne i strygende Fart til Odense.

Ankommen hertil Kl. 10 om Aftenen ilede jeg op i Intendanturen, og forlangte Forklaring over, hvorledes det kunde være, at man samtidig med Ordren til at hente Munderings-Sager erklærede ingen at have, skjøndt jeg vidste at saadanne vare tilstede i Mængde paa de og de Steder.

»Ja!« svarede der, »der er vel en Deel, men ikke saa mange, at hele Regimentet kan blive forsynet.«

»Det er mig ligemeget, naar jeg blot faar til min Escadron, hvad jeg behøver,« svarede jeg.

Derpaa vedblev Intendanten: »Vi kan intet udlevere uden paa Regimentets Requisition.«

»Godt, vil De give mig Papir!«

»Vær saa god!«

Jeg satte mig da ned i Intendanturens Bureau og skrev følgende:

»Det 6te Dragonregiment requirerer herved for dets 2den

Escadron de ny Munderings-Sager, som denne maatte behøve imod at aflevere et lignende Antal cassable.

Odense, den 25de Marts 1849, Aften Kl. 11.

Med dette Papir gik jeg til Oberstens Qvarter. Denne var, da han tidlig næste Morgen skulde marchere med Regimentet, gaaet tilsengs. Ikke destomindre bad jeg Ordonant-sen, som stod paa Gangen, at melde mig hos ham.

Da jeg kom ind, sad han over Ende i Sengen og gned Øinene. Han spurgte mig, hvad jeg vilde. I faa Ord forklarede jeg ham Situationen, og fik uden Betænkning hans Underskrift. Og nu i Galop tilbage til Intendanturen, hvorfra Pakhuusforvalteren med Løgte og Nøgler fulgte mig til Sancti Hans Kirke, hvorhen jeg i Forveien havde sendt min Overvagtimester med Vognene og Mandskabet;

Da jeg kom ind i Kirken, og saae denne pakfuld af Munderings-Sager, og det i den Grad, at der kun i Midten var en smal Gang, slugte jeg dette med graadige Øjne. Jeg besteg Prædikestolen i en Fart, thi der maalte jeg op for at naae de Sager, jeg skulde have. Og medens jeg fra dette op-høiede Stæde kastede det ene Stykke ned efter det andet, blev det talt og opfanget af mine Dragoner, der førte det til Vognene. Jeg var saaledes sat i Stand til at faa hele min Escadron opklædt med Nyt fra Top til Taa. Fra St. Hans Kirke gik det ud til Magasinet paa Nørregade, hvor jeg fik de Sadler, som ikke fandtes i Kirken. Der var nu medgaaet et Par Timer til denne Razzia. Kl. var bleven over 1, inden Vognene kunde komme af Sted, men nu gik det ogsaa med flyvende Fart tilbage til Cantonnementet, hvor der, da de nye Sager bleve fordeelte, var stor Glæde og Munterhed blandt Mandskabet.

Men Natten gik ogsaa derind, og der blev hverken Søvn eller Hvile, thi tidlig om Morgenen skulde vi marschere.

Det var altsaa den 26de Marts meget tidligt, at vi brøde op for at naae Indslev Kro, hvor vi skulde støde til Regimentet. Da der blandt de nye Sager, som vi havde modtaget om Natten, ikkun af lyseblaa Kapper var nok til de 3de første Delinger, saa fik 4de Deling røde Kapper.

Efterat Escadronen paa Marschen til Rendez-vous'en havde været afmarcheret fra høire paa den halve Vei, trak jeg nu Queuen frem, saaledes at 4de Deling med de røde Kapper kom foran i Téten. Vi havde denne Dag en temmelig lang Marsch, medens de andre 3de Escadroner, som havde en Marschdag forud, havde cantonneret i Omegnen at Indslev. De kunde altsaa lettere end vi møde betids paa Pladsen, og havde saaledes været der før vi. Obersten havde sagt: »Mon 2den Escadron i Dag skulde lade vente paa sig?« da i det samme Adjutanten siger:

»Der kommer den.«

«Nej«, indvendte Majoren, »det er Garden tilhøst, som ogsaa idag skal komme. De ser jo de røde Kapper.« Jeg kom inidlertid nærmere, lod blæse »Sablen ud!« og med mine 3de Trompetere*), der blæste en højtidelig Parade-marsch foran mig, rykkede jeg ind paa Linien.

Men hvor blev ikke Forundringen stor over at se os i nye Munderinger fra Top til Taa, og megen Misundelse hos de andre, der saa at sige vare klædte i Pjalter.

Den vigtige Major X kom i Egenskab af Præsens

*) Den 3die Trompeter holdt jeg selv, thi Escadroner var kun reglementerede med 2de.

i Munderingskommissionen hen til mig. »Hvorledes,» spurgte han, «De har tilladt Dem uden min Requisition at hæve nye Munderings-Stykker?»

Herpaa svarede jeg, at dersom jeg vilde have ventet, indtil jeg gennem Munderings-Commissionen kunde faa nye Sager saa var jeg ligesom de andre Escadroner mødt i Pjalter. Pligten mod mine Folk bød mig at sørge for dem, og med denne for Øje gik jeg ingen Omvej, men lige paa Maalet.

Om Eftermiddagen **den 26. Marts** gik jeg med min Escadron i Cantonnement i Nørre Aaby, hvor vi laa en Dag over, medens Regimentets andre 3de Escadroner gik over lille Bælt.

3die Kapitel.

Den 28. Marts 1849 marscherede vi til Middelfart, og gik over lille Bælt til et Cantonnement i Aagaard, hvor vi forbleve 2de Dage; derpaa gik Escadronen efter en anstrængende Marsch i stærk Snestorm i Cantonnement i Hørup, vest for Vejle, hvor vi laa nogle Dage.

I dette Kvarter blev jeg overrasket ved Ritmester Brechwoldts Ankomst; han meldte sig sendt fra Regimentet til Tjeneste ved min Escadron efter eget Forlangende.

Efter Affæren ved Hopdrup mellem den 6te og 7de Juni f. A. havde Brechwoldt mistet sin Escadron; han var allsaa nu uden Aktivitet.

Men da atter et nyt Felttog stod for Haanden, havde han ved Krigsministeriet meldt sig som Frivillig, og dette havde sendt ham til Hovedkvarteret under General Krogh; denne havde atter sendt ham til Disposition under Oberst Juel, som

kommanderte Cavalleriet, og Juel havde sendt ham til 6te Dragonregiment, ved hvilket han skulde gøre Tjeneste; her havde han forlangt at komme til min Escadron. Jeg modtog ham med al Venlighed; han havde længe været Eskadronchef, medens jeg var Brigadeadjutant. Vi havde rejst sammen i Sverrig og jeg med min Hustru og mine Børn var kommet meget i hans Familie i København. Hvorledes jeg skulde anvende ham, vidste jeg ikke ret, jeg lod ham derfor følge Escadronen som Tilskuer, og delte altid mit Kvarter med ham, i hvilket jeg som Vært stedse overlod ham Hæderspladsen, Han medførte sin egen Hest og Oppasser og fik ingen Gage. I Hørup laa Escadronen til den 3die April, da vi gik syd paa og ankom tidlig paa Morgenen til Foldingbro, hvor vort Corps skulde samles. Da vi ankom til Stedet, var det endnu ikke fuldkommen Dag, og ingen af de andre Afdelinger ankommen. Jeg lod derfor sidde af og fodre. Men næppe havde Hestene faaet Muleposerne paa, saa ankom det 3die Dragonregiment under Kommando af Oberstlieutenant X, der nylig var udnævnt hertil.

Ifølge Tjenestereglementet skulde jeg lade sidde op og give Honnør, men da jeg ikke vidste, hvor længe det var os forundt at fodre, førend vi skulde marschere videre, saa gik eg hen til Oberstlieutenanten og spurgte ham, om han befalede, at jeg skulde lade min Escadron sidde op. Hertil svarede han mut: «Nej!» Imidlertid sagde jeg: «maa jeg have den Ære at gratulere Hr. Oberstlieutenanten til Deres nye Kommando?» Han svarede med et: »Hm! »Stødt over en saadan Modtagelse sagde jeg: «Jeg har maaske ikke den Ære at være kendt af Hr. Oberstlieutenanten, mit Navn er Barth». «Jo jeg kender Dem Fa'en gale mig nok,» svarede han. Endnu

mere opbragt over et saadant Svar, vendte jeg ham Ryggen, da jeg idet jeg bortfærnedede mig, mødte hans Adjutant. Til denne sagde jeg: «Grovere Stud end Din Oberstlieutenant, har jeg ikke truffet paa,» og dette saa højt, at den Paagældende godt kunde høre det.

Efter dette Oprtrin ventede jeg naturligvis noget meget alvorligt, men til min store Forundring udeblev dette. Vi passerede nu Foldingbro og drog ind i Slesvig, hvor vi efter 3de anstrængende Dagsmarscher kom i Cantonnement i Strandthjørn den 5te April om Eftermiddagen.

Straks efter at vi vare komne i Kvarter gav jeg mig i Lag med at lave et varmt Maaltid, og da dette var færdigt anmodede jeg Breckwoldt om at spise med, men dette afslog han, i det han sagde, at han hos Værtinden havde bestilt en delicat Æggecake; da jeg var lige færdig med mit Maaltid, blæste Trompeteren til hurtig Udrykning, og min Ven Breckwoldt maatte, da Æggecakeen endnu ikke var bagt, stige tilhest med en tom Mave. Vi skulde trække os tilbage nordpaa. Efter den første Marschdag kom vi om Aftenen i Nærheden af en isoleret Kirke, som laa paa en Høj, omgiven af en Mur. Aftenen var kold og det sneede. Her besluttede jeg at bivouakere om Natten. Mandskab og Heste stode i Ly af Bakken. Selv søgte jeg mig et Leje paa Kirkegaarden mellem 2de Grave. Disse, der vare tæt bevoksede med Regnfang, ydede mig et ypperligt hunt Leje; endskønt jeg laa paa den bare Jord med min Mantelsæk under Hovedet og min Kappe over mig, faldt jeg straks i Søvn.

Jeg havde vel sovet en Times Tid, da min Overvagt-mester Jensen med en Lygte i Haanden, som han holdt hen for mig, vækkede mig og sagde: Hr. Ritmester, der er uden

for Kirkegaardslaagen en fremmed Officer, som vil tale med Dem.» «Lad ham komme herind,» sagde jeg og rejste mig støttende paa den ene Albue. Straks siger en høj Stemme: «Ih, fy for Fa'en, ligger De her mellem de Døde? Hu, ha! den afskyelige Død! jeg elsker Livet, ha! ha! Jeg bringer Dem den Ordre, at De skal gaa til Kolstrup, og gaa i Kvarter der.» Manden var den raske, uforsagte, norske Lieutenant Carsten Anker, der fungerede som Adjutant hos Oberst Juel, der commanderte Cavalleriet.

Ved Daggry brød Escadronen op, og gik som nævnt i Qvarteer i Kolstrup Eftermiddagen d. 6te April. Buchwaldt og jeg kom til at ligge i en Gaard, hvor 2de unge Piger husede. Forældrene vare døde, og deres Broder ved Armeen.

De modtog os meget venligt, idet de i os saae Beskyttere imod Fjenden. Men de bleve snart førte ud af denne Vildfarelse, da Trompeten om Aftenen kaldte til Udrykning. Da de 2de stakkels Piger saae vor Forberedelse til Afmarch, begyndte de ynkeligen at græde. Den ene sagde:

»Naa, forlade I os nu, og overlade os til Preusserne? saa maatte I hellere være bleven borte». Disse Ord hører jeg endnu, og hvor det skar mig i Hjærtet at forlade dem, er let at tænke.

Om Aftenen brøde vi da op, og marcherte hele Natten i en afskyelig Storm og Støv. Tidlig om Morgenen Kl. 7 naaede vi Kolding. Min Escadron, der havde havt Tøten, opmarcherede paa Bakken ved Møllen sydfor Byen. Efter at der var siddet af til Fodring, gav jeg mig i Lag med at lave mig en Portvins-Salep for mig og mine Officerer.

Karrene, der indeholdt den kogende Drik, som blev nydt

i smaa Mundfulde, vare næppe tømte, før Trompeterne blæste til Opbrud, hvorfor Enhver skyndte sig til sin Afdeling; vi vare 13 Escadroner i Følge. Vi droge nu igjennem Kolding, og gik nordpaa, min Escadron i Cantonnement i Lilleballe. Herfra droge vi af og til paa Forpost, enten ved Harthe eller Kolding.

En Dag vare vi paa Recognoscering syd for Kolding over Dalby til en stor Gaard, hvor vi ventede at kunne fange et Commando Cavallerie af Insurgenternes. Men ved Ankomsten til bemeldte Gaard fandt vi Ingen. Da Ordren forbød at gaa længere frem, maatte jeg gaa tilbage med min Escadron, skøndt vi kunde see Hestespor paa Veien af en Colonne, som var dragen sydpaa.

Fjenden rykkede nu nærmere og nærmere, og omsider den **20de April** mod Kolding.

Det 1ste Jægerkorps, som vi havde havt foran os, rykkede nu ogsaa nord paa, og skulde modtage vort Cantonnement. I Følge Regimentsbefaling indtog min Escadron et Cantonnement i Haastrup den **20. April**

Hele Escadronen var samlet i denne Bye. Jeg etablerede en Vagt i mit Qvarteer, bestaaende af 1 Underofficer, 2 Undercorporaler og 10 Dragoner, som afløstes Kl. 7 om Aftenen, Kl. 12 Midnat, Kl. 7 om Morgenen. Der blev i Nattens Løb patrouilleret over Herlev, Høirup Kro til Overgangsstedet over Taulow Aa, videre over Landrupgaard til Vilstrup og Mosvraa.

Den **22de April** rykkede Escadronen paa Forpost ved Lilleballe, hvor den afløstes af 4de Escadron.

Den **23de April** om Morgenen Kl. 2¹/₂ rykkede Escadronen i Forening med Escadron Lichtenstein af 3die Regi-

ment under Major Faber af 5te Regiment til Harthe som Soutien for 1ste Jægercorps, som under Major Wilster stod paa den 2den Side af Kongeaen i Eistrup. Det var den Dag, at Slaget ved Kolding stod. Wilster havde en haard Kamp og mange Folk af vort Infanterie faldt. Terrainet til- lod ingen Virksomhed for Cavalleriet, hvorfor vi desværre ikke kom til at deltage i Affairen.

Fra det Sted, hvor jeg holdt med min Escadron, havde jeg en viid Udsigt over Terrainet, men kunde dog ikke se det mindste af, hvad der foregik ved Eistrup. Op ad Formid- dagen blev jeg en belæstet Vogn vaer, som kom vesterfra ad Landeveien. Det forekom mig, at Læsset var temmelig høit, at være af Qvas eller Grenbrænde; 2de Mand sadde oven paa det.

Jeg reed ad Landeveien til Vognen, og da jeg kom den nær, saae jeg, at det var et Læs af døde Infanterister, som laae pakkede oven paa hverandre; Arme og Ben hang ud over Vognfjællene, og slæbde paa Hjulene. Foruden Kudsken sad der en saaret Soldat med Armen i Bind og rygende paa en Pibe oven paa de Døde. Jeg henvendte mig til ham med de Ord:

»Naa, det gaar nok varmt til derovre.» Hvorpaa han svarede:

»Ja, De kan Fa'en æde mig tro'et!«

Medens jeg stod her ved Harthe, kom Feltpolitilientenant Leerbeck til mig, og klagede gudsjammerlig over Sult, hvor- for jeg præsenterede ham min lille Feltkjædel, hvori der var noget stegt Flæsk og et Par Kartofler. Det morede mig at se hans glade Ansigt herover, og hvor graadigt han tog til sig.

Her blev ogsaa indbragt et Par Insurgenter.

Slaget ved Kolding var tabt, og nu begyndte vor Retraite. Om Eftermiddagen stødte vi Kl. 3 til Harthe, og der marcheredes til et Cantonnement i Herslev; herfra opbrød Escadronen

Den 24de om Morgenen Kl. 7 for at stille ved Skjærup Kl. 7 $\frac{1}{2}$; derpaa gik Marchen over Veile til et Cantonnement i Stenderup, hvor vi ankom Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$. Da vi her kunde vente hurtig Udrykning, blev de nødvendig Forholdsregler dertil tagne. 1 Mand for hver Qvarteer stod paa Vagt til Daggry, og patrouillerede rundt om dette; Løgter havdes parate.

Den 27de var Escadronen paa Forpost ved Haraldskær

Den 28de om Morgenen marcherede Escadronen til Kollerup. **Den 29de** var Escadronen paa Recognoscering; hjem over Starup gennem Vejle tilbage til Kollerup.

Den 3. Maj blev Escadronen tilligeme d Escadronen Bruhn afgivet til Avantgarden under Major Wilster med 1ste Jægerkorps og 2de Kanoner under Lieutenant Stjernstamm (svensk). Ved Alminde angrebes Fjenden, og da han retirerede, blev han beskydt af vore 2de Kanoner fra Alminde Høide. En preussisk Infanterie Colonne retirerede ad Kolding Landevej. Da vi nærmede os Alminde, kom Major Wilster jagende henimod mig, som havde Queuen af Colonnen, og raa bte: »Barth! Barth! Hurtig frem til Forfølgning med Din Escadron!» Jeg passerede nu i flyvende Galop uden om Bruhns Escadron. »Til Lykke med Handelen!» raabte Bruhn. »Ha! ha!» han lo, som altid var hans Vane. Idet jeg fra Hulvejen kom op paa Højden ved Alminde Kirke, blev jeg beskydt pr. Ricochet af 2de preussiske Kanoner, der vare placerede paa Landevejen i Høide med Lilleballe.

Jeg gjorde derfor en Skraamarch tilhøjre, for at komme ud af Skudlinien, men nu blev jeg i denne Retning ligeledes beskudt af 2de preussiske Kanoner, som var placerede ved Dons, hvorved jeg blev nødt til at trække mig ind i Alminde. Efter at jeg fra Landevejen var svinget ind paa en Eng, slog den første Kugle ned tæt ved min højre Side, hvorved min Hest, gjorde et Sidespring til venstre, da i det samme den 2den Kanonkugle faldt tæt ved min venstre Side; hvilket bevirkede, at min Hest stejlede og gjorde omkring. I det samme faldt den 3die Kugle tæt ned bag Hesten, og da denne ligesom de 2de foregaaende Kugler blev stikkende i den bløde Engbund, og oversprøjtede Hesten med Tørvemøg, gjorde dette den saa fortunlet, at den gjorde et voldsomt Spring til Siden og faldt i Knæ; denne Bevægelse gjorde, at det saa ud som om jeg styrtede ramt af Kuglen, hvilket gav Anledning til følgende:

En Infanterist, en Fyenbo, som havde seet dette, men ikke at Hesten rejste sig, skrev hjem til sin Moder, som boede i Odense, at jeg var falden truffen af en Kanonkugle. Da Konen fik dette at vide, gik hun hen til min Hustru, som hun traf i Køkkenet beskæftiget med at lave Mad. Hun begyndte med følgende Ord: »Aa Herre Gud, lille Frue! det var dog grumme tungt, at hun saaledes skulde miste sin Mand.»

»Men hvad er det dog De siger? jeg har just et Brev fra ham, som jeg fik idag.» Hvor altereret min Hustru blev, vilde hun dog ikke fæste Lid til Konens Udsagn. Hun vidste, at jeg altid skrev, naar vi havde havt Sammenstød med Fjenden, for at berolige hende, og sendte derfor strax vor ældste Datter Anna (dengang 14 Aar) hen til Posthuset for at høre efter Brev fra mig, og da der virkelig var et saadant, saa blev der stor Glæde oven paa den korte Ængstelse.

Under tornævnte Affaire blev en af mine Underkorporaler truffen af en Kanonkugle, uden dog egentlig at blive saaret, thi Kuglen gik igennem hans Kappe og borttog hans Patron-taske, hvorved han fik en saadan Contusion, at han faldt af Hesten, hvorpaa jeg saae ham at kravle paa alle fire hen til en Grøftevold. Han blev straks transporteret til Lazarettet, men meldte sig dog efter 6 Ugers Forløb igjen til Tjeneste ved Escadronen.

Da imidlertid Fjenden ophørte med Skydningen, forbleve vi paa Stedet og holdt Stillingen ved Alminde Natten over med Vagtposter og Patrouiller.

Jeg laae om Aftenen paa noget Halm, og var sovet ind. Efter nogle Timers Søvn vaagnede jeg og saae Horisonten rødglødende derude. Jeg troede først, at det var Solopgang, men det var Viufgaard, der brændte. Det var Nemesis, som tog Hævn over den fatale Forpagter, som jeg omtalte fra ifor.

Den 4. Mai forlod Escadronen Bivouakken ved Alminde, og gik til Cantonnementet Maastrup.

Den 6 Mai Kl. 8¹/₂ Morgen rykkede Escadronen atter paa Forpost ved Alminde.

Den 7. Mai om Morgenen angreb Fjenden, og Forposterne begyndte Retraiten med Fægtning fra Stilling til Stilling. Escadronen udgjorde Bedækning for 2de 12-pundige Kanoner under Lieutenant Schjøtz, som fulgte Chausseen, medens Escadronen stedse holdt sig paa den østlige Side af samme. Den sidste Stilling var ved Blaakjær Skov, hvor Fjenden beskød os under en høi Elevation, som gjorde, at jeg kunde see Kanonkuglerne paa deres Bane i Luften, og saaledes undgaae disse ved at forandre Stilling. I høire Flanque paa den anden Side af Vejen laa et stort Ellekrat, der forhindrede

Udsigten over Egnen, hvorfor jeg gjerne vilde vide, om dette ikke skulde dække en eller anden fjendtlig Afdeling, som kunde flanquere os. Jeg sendte derfor en Dragon, Nr. 113 Asperup, ud til Siden med Ordre til at ride saalangt, at han kunde see bag om Krattet. Han var imidlertid ikke kommen 100 Skridt fra Escadronen, førend han blev ramt af en Kanonkugle, der i Farten tog det halve Hoved af hans Hest, og hans højre Arm lige ved Skulderledet, saa at denne tiligemed den udtrukne Sabel, som han holdt i Haanden, fløi langt ud til Siden. Fjendens Fremrykning, der foraarsagede vor Tilbagegang, forhindrede os i at føre ham med os. Vi erfarede siden efter, at han var bleven indlagt i Viuf Kro, hvor han henlaae hele Natten i Feberphantasier, og saa døde om Morgenen. I denne sidste Stilling blev Lieutenant Schjøtz ramt af en Kanonkugle i Sadelstedet. som borttog den indre Del af hans højre Laar, af hvilket Saar han samme Dag døde efter at være bragt ind i et Bondehus og behandlet af en Læge.

Han var en dygtig Officer og en højst elskværdig Personlighed.

Henimod Aften fik Escadronen Ordre til at gaae i Cantonnement i Engom.

Den 8. om Morgenen Kl. 5¹/₂ stod Escadronen ved Juulberg nordenfor Veile. Herfra gik Retraiten ad Horsens Chausseen. Min Escadron dannede Arrieregarden, og kom om Aftenen Kl. 10¹/₂ til Ølsted Kro, hvor den fik Ordre til at gjøre Holdt. Vi havde uatbrudt fra den tidligste Morgenstund været i Sadel. Hestene havde intet Foder faaet, og vi havde intet med. Vi maatte tage Straataget af et Hus, som stod ved Landevejen, og dette gamle Tagstraae aad vore Heste med Begjærlighed.

Kl. 12 Midnat afgaves den halve Escadron til Forpost, og den anden halve gik i Cantonnement i Hatting.

Den 9. Mai gik vi til Horsens og til et Cantonnement i Serritzlev, hvor jeg med Buchwaldt fik Qvarter hos Pastor Beck. Qvarteret var upaaklageligt, men Buchwaldt yttrede sit Mishag, fordi han ikke fik Vin til Middagsmaden.

Den 10. Kl. 7 om Morgenen rykkede Escadronen til Regimentets Allarmplads, og stod i Stilling til hen paa Eftermiddagen.

Den 11. Mai Kl. 5 atter i Stilling som igaar.

Den 12. ligeledes.

Den 13. Mai Kl. 4^{1/2} i Stilling. Kl. 10 Formiddag i Qvarter. Kl. 12 Middag hurtig Udrykning, Retraite. Escadronen dannede Bagtroppen; Der marscheredes over Ørritslev, Grimstrup, Herskindsgave til Fruering. Her indbragtes fra Bagtroppen 12 fjendtlige Husarer fra det 11te preussiske Husarregiment; de vare, sagde de, redne vild.

Min halve Escadron kom straks paa Forpost og Patrouillering.

I Fruering tilbragte jeg Natten i Præstegaarden, hvor Præsten, der havde havt Kald paa St. Croix, trakterede med ægte gammel Rum, hvoraf han endog fyldte min Feltflaske.

Den 14. Mai Kl. 4. Afmarch fra Fruering; ankommen til Stier Efterm. Kl. 6; hvor vi gik i Qvarter.

Den 17. Form. Kl. 10 rykkede Escadronen paa Forpost ved Fruering.

Den 18. rykkede Escadronen i Forening med 4de Escadron mod Fjenden, som returnerede over Bro-Passet ved Lottenborg, hvor imidlertid en Deling af 4de Escadron under Lieutenant Juel faldt i Baghold og blev taget tilfange af de

preussiske Husarer. Jeg stod med min Escadron ved Svinsager, og gik derfra til Soelberg for at afskjære et Commando preussiske Husarer, der sagdes at være dragne af denne Vej, men da jeg ingen fandt her, gik jeg tilbage til Svinsager, hvor jeg indtog en skjult Stilling i Haab om at den meldte fjendtlige Afdeling skulde komme tilbage, og jeg saa kunde afskjære den. Oberst Flindt havde imidlertid givet Ordre til 1ste og 3die Escadron, som stode ved Hvolbæk, at rykke frem over Lottenborg, men disse Escadroner, som havde tømmed af og fodrede, kom saa sent i Sadlen, at Momentet for deres Virksomhed var gaaet tabt, hvorfor Obersten lod dem blive, hvor de var, og besluttede at gaa tilbage med Regimentet. I denne Anledning kom der Ordre til mig, som stod ved Fruering, at gaa tilbage til Hvolbæk. Men da jeg vedblivende laa i mit Baghold ventende paa, at faa Lejlighed til at gøre et Coup, maatte Obersten flere Gange sende Bud efter mig, forinden jeg bekvemmede mig til at forlade min Stilling.

Kl. 3 Eftermiddag afmarscherede Escadronen, og kom Kl. 5 i Cantonnement i Adslev.

Den 19. udsendes herfra smaa Patrouiller og **den 20.** rykkede Escadronen om Morgenen Kl. 6 til en rendez-vous Stilling, hvorfra den Kl. 12 Middag gik tilbage til Adslev.

Den 21. Morgen Kl. 6 afmarscherede Escadronen for at afløse 1ste Escadron paa Forpost i Fruering.

Den 22. Morgen Kl. 8 afmarscherede Escadronen fra Fruering og dannede Arrieregarden. Kl. 12 Middag indtoges Cantonnement i Herskind.

Den 23. Morgen Kl. 8^{1/2} afmarscheredes til rendez-vous Stilling norden for Fremlev. Kl. 4 Eftermiddag afmar-

scheredes til et Cantonnement i Aastrup norden for Aarhus, hvor vi ankom Kl. 2 om Morgenen den **24. Mai**.

Den 25. Mai afmarscherede Escadronen Kl. 7^{1/2} om Morgenen for at trække paa Forpost i Veilbye, og besætte Aarhus og Hasle.

Den 26. Cantonnement i Hjelmager og Studstrup.

Den 31. Mai mødte Escadronen Kl. 12^{1/2} til Forpost ved Egaa. Strax efter Escadronens Ankomst hertil ankom General Rye, og beordrede 1ste halve Escadron med Premier lieutenant H. Castenschiold afgivet til et Recognoscerings Commando under Oberst Møller mod Aarhus, som var besat af Fjenden. En Time efter fik jeg Ordre til med 2den Halvescadron at følge Oberst Møller i højre Flanque.

Fremrykningen skete hurtig til Vejlbjby, hvor 4de Escadron stod paa Forpost. Ankommen hertil fandt jeg Oberst Møller i Engagement med Fjenden, og ifærd med at kaste dennes Forposter tilbage ad Chausseen til Aarhus. Da det nu vilde komme til Angreb, lod jeg mine Pionerer for en eventuel Retraites Skyld gjøre 3de Debouchèer i den foran liggende store Grøvte vold, af hvilke jeg forbeholdt mig de 2de, medens jeg overlod den 3die til Ritmester Heramb, der rykkede efter med en Del af 4de Escadron. Derefter rykkede jeg frem, — efter at have ladet mit Mandskab aftage Kapperne, for at det bedre skulde kunde bruge Sablen.

Foran os havde vi en stor Rugmark, som var besat af preussisk Infanterie i Kjæde, hvorpaa jeg gjorde en spredt Attaque. Endeel redes overende, medens en anden Del kastede sig ned i den høje Rug; Nogle beskød os derefter i Ryggen men uden at træffe.

Da jeg kom op paa den foranliggende Høide, opdagede

jeg en preussisk Husar-Escadron holdende opmarscheret ved Hasle, medens jeg ved at kaste Øjet bagud saa en anden preussisk Husar-Escadron rykke frem ad Chausseen fra Aarhus. Saaledes truet i venstre Flanque og muligvis udsat for at afskjæres fra det Debouchée, jeg var rykket frem igjennem, sendte jeg min høire Fløideling under Vagtmester Nielsen tilbage gjennem dette for at tage Post der mod den fremrykkende Fjende. Denne Bevægelse, som af den preussiske Husar-Escadron ved Hasle blev antaget for en virkelig Retraite, forledede de ved samme Escadron værende 2de subalterne Officerer under Major Çlauptler til at raabe »Attaquirt, Hurra!» hvorpaa hele Escadronen rykkede frem i Carriere for at forfølge fornævnte min Afdeling. Uden at agte mig, der holdt paa Fløjen af den øvrige Del af min Escadron, fore de mig forbl. Nu lod jeg min Trompeter blæse omkring til Nielsens Deling, men det hørtes ikke, hvorfor jeg i Carriere sprængte tilbage mod Debouchèet, og foer midt igennem den opløste preussiske Escadron, uden at blive ænset, før end jeg var heelt foran den; da forraadede min røde Collot og min blanke Stjerne mig. Min Trompeter, der red bag mig, saa jeg at blive ligbleg i Ansigtet og i det samme falde af Hesten; en af de omtalte preussiske Officerer, Prinsen af Salm-Salm, senere Adjudant hos Kejser Maximilian af Mexico, havde bagfra jaget sin Sabel midt igjennem Livet paa ham. Jeg kom først igjennem Debouchèet og gjorde Front imod 3de fjendtlige Husarer, der vilde omringe mig; jeg kom saaledes i Fægtning med dem, medens den nævnte Husar-Escadron modtoges af min 4de Deling i Fronten og blev angreben af de andre 3de Delinger i Ryggen. Mit Engagement med de 3de fornævnte Husarer var snart forbi, efterdi

den ene, en Underofficer, efter hvem jeg huggede, tog sin Hest saa stærkt i Tøjlen, at den gik bagover med ham; liggende paa Jorden og holdende Sablen over Hovedet udbrød han: «Die verfluchten Sexer» — (hentydende til vort Tal paa Hjelman.) En af de andre 2de, som engagerede mig, var Lieutenant B., et ungt Menneske paa 21 Aar. Denne havde tiltænkt mig noget ret Alvorligt, havde trukket sin Pistol og var redet om bag mig for at skyde mig i Ryggen, da en af mine Underofficerer, Corporal Dreslette, kom til, og gav ham et saadant Hug tvers over Ansigtet, at han faldt af Hesten og tabte Pistolen, som vi siden tog op og bragte hjem med til Kvarteret, hvor Breckwoldt skød den af. Sammenstødet mellem os og de preussiske Husarer varede ikke mange Minutter; vore skarpslebne Sabler førtes af kraftige Arme, og afgjorde i en Fart det hele. 40 preussiske Husarer, alle med Hovedhug, bleve af deres Egne efter Fægtningen opsamlede og transporterede paa Vogne til Skanderborg; de 29 døde næste Dag. Jeg havde iforvejen instrueret mine Dragoner til kun at føre Hug mod Hovedet, og det gav et saa meget kraftigere Resultat, som disse Husarers Colpachs hverken havde Skygge for eller bag, og deres Halskraver vare saa smalle, at det saa ud som deres Hoveder sad paa en Stage. Af Fanger gjorde vi 25 foruden Prinsen af Salm-Salm, som var saaret i den ene Arm; han blev tilligemed Fangerne bragt til Vejlbj, og forbunden af min Svoger Bricka, der som Overlæge fulgte Expeditionen; derpaa blev han lagt paa en Vogn, hvori man iforvejen havde lagt den døde Trompeter Schröder, som han selv havde dræbt. Uhyggelig ved dette Naboskab, henvendte han sig bedende til Bricka med de Ord: «Ach! Hrr. Doctor! kann ich den todten Menschen

los werden.» Han blev saa lagt paa en anden Vogn. Da han kom op til Veilby, saa han B. ligge død paa en Bondevogn; han gik hen til ham, og tog med Taarer i Øjnene en Guldring af hans Finger. Af Corporal Dreslettes Hug var B. ikke død, men efter at være falden af Hesten, irrede han omkring paa Valpladsen uden Sabel og blændet af det over hele Ansigtet nedløbende Blod.

Brechwoldt træffer paa ham og siger: «Um Gottes Willen, wo wollen sie hin? gehen sie doch, wo die Gefangemen sind, sie werden sonst entweder niedergelitten oder niedergehauen!» Men herpaa agtede han ikke, og i et ubevogtet Øjeblik stak han i Løb over mod et stort Voldgjærde, bag hvilket han saae preussiske Infanterister i Kjæde. Imidlertid faaer een af mine Dragoner Øje paa ham, farer efter ham, og bibringer ham et saadant Hug i Baghovedet, at han styrter til Jorden og bliver liggende, medens jeg efter Fægtningen samler min Escadron; da dette var sket, saa jeg en Mand ligge udstrakt med Ansigtet ned mod Jorden. Jeg hidkaldte derfor 2de Dragoner, og lod dem sidde af for at løfte den Saarede op. De fik ham op paa Knæerne; han lukkede de næsten brystne Øjne op mod mig. Og jeg spurgte: «Sind sie schwerverwundet?» Derpaa faldt hans Hoved ned paa Brystet, og da jeg saa, at Blodet strømmede ham ned ad Ryggen, rakte jeg Haanden ud for at undersøge hans Saar. Jeg fandt, at hans Baghoved var kløvet lige til Ørepiberne. Derpaa sagde jeg til Dragonerne: «Aa, lad den Stakkel ligge for det Første». Hvorpaa jeg atter red hen til Escadronen for at gaa tilbage til Veilbye. Kort derefter saa jeg en af mine Dragoner, hans Navn var Stegersted, med Tilnavnet «den gale Smed,» forsvinde over Marken med et Menneske

liggende over Forsvidselen med Hovedet nedad, hvorfra der flød en stor Blodstrøm ned over Hestens Bov.

Jeg raabte ham an, lod ham holde, og spurgte ham, hvad han vilde med det døde Menneske, hvortil han svarede: «Aa! Hrr. Ritmester, jeg vil med ham op til Veilby; der er en Doktor, han kan maaske sye ham sammen». Jeg befalede ham derpaa at ride i Skridt. Det var den Stakkels B., som da blev transporteret til Helgenæs, hvorfra han Lig senere blev afhentet af hans Familie.

Prins Salm blev ført til Kjøbenhavn, hvor han blev indlagt paa Frederiks Hospital. Han modtog her Visit af Prins Ferdinand med Gemalinde. Om Fægtningen ved Aarhus hørte jeg senere, at General Prittwitz skal have sagt: «Diese dänische Dragoner, die sind keine Menschen — aber wahre Barbaren, denn sie nicht nur verwunden, aber sie enthaupten die Leute. Paa Valpladsen fandt jeg en lille Tegnebog, som tilhørte Lieutenant B.; deri laae et Brev fra hans Fader, der lød saaledes:

«Mein lieber Arthur!

Mein Versprechen gemäsz überschicke ich in der Anlage ein Schreiben an den König, 1 do. an Herrn Auerswald. Ich bitte Dich nur Sorge zu tragen, dasz das Erstere wo möglich an dem selben Tage abgeht wie die Eingabe am Seiten des Gen. Comd. Das Schreiben an Herrn Auerswald kannst du sogleich zur Post befördern. Du sollst Tiedemann fragen, ob die Division abgegangen ist. Ich kann diese Zeilen nicht schliessen, ohne dir noch einmal meine Misfallen über deine schlechte Geldwirthschaft auszudrücken.

Ich fürchte dabei sehr, dasz wenn Du so fortfahren

sollst, du mich in die Unmöglichkeit setzest, dich länger bei der Cavallerie zu lassen. Es ist sehr natürlich, dass wenn man sich zu Hause garnicht mit irgend einen ernsten Sache beschäftigt, und seine ganze Unterhaltung nur in Kaffe-häusern sucht, man erstaunlich viel Geld verschwendet. Ich glaube, das wenn ein Sohn Veranlassung hat aus Liebe für seinem Vater sich so einzurichten, dasz dieser nicht in Verlegenheit gesetzt werde, — Du diese Veranlassung in sehr hohen Grade habst. Ih ermahne dich daher sehr ernstlich, mit dem Gelde besser zu wirthschafften, indem du sonst dahin kommen wirst wie O. Victor ist, was du offenbar selbst nicht beabsichtigst.

Es ist überhaupt nicht honett ohne Geld zu sein. Ich hoffe daher, das du, mein guter Sohn, meine wahrlich väterliche freundschaftliche Bitte ernstlich berüchsichtigest!»

Det var forresten mærkeligt, under Fægtningen at see, hvor lidet de preussiske Husarer vare øvede i Enkelt-Kampen, og hvor liden Magt de havde over deres Heste, der ved Sammenstødet, naar Rytteren var saaret, strax toge Reisaus. — Medens vi havde skarpslebne Sabler, vare deres stumpe. — Da man nu kunde vente, at Fjenden vilde rykke frem med fornyet Styrke, bleve Fangerne satte i March til Hovedquarteret paa Skjærringgaard, for herfra at føres til Helgenæs og videre til Kjøbenhavn. — Forinden havde Fangerne staaet under Bevogtning i en Have ved den yderste Gaard af Veilbye. De fraterniserte strax med mine Dragoner, og udviste megen Glæde over at komme til Kjøbenhavn. Blandt Fangerne var der en Trompeter, der meget gemytlig lod sig gynge af en af mine Dragoner.

Da her i længere Tid var Stedet for en Feltvagt, saa

havde Dragonerne moret sig med at indrette en Gyngge imellem 2de Træer i bemeldte Have.

Man maa dengang i den preussiske Armee have haft en løierlig Forestilling om, hvorledes man i Danmark førte Krig, eftersom man angreb os med stumpe Vaaben.

Da jeg oppe i Veilbye holdt ved de Vogne, der skulde føre de saarede og døde bort, blev jeg tiltalt af en preussisk Feltpræst, en forhenværende Husar v. Amster. Da han spurgte mig, om han maatte see een af vore Sabler, lod jeg en ved min Side holdende Dragon overrække ham sin, og da Præsten befølte Oddén af denne, sagde han: «Mein Gott, der ist ja scharff geschliffen?» Hvortil jeg fœiede: «Ja natürlích!» — Derpaa saa Præsten meget alvorlig paa mig. —

Om Lieutenant B. hørte jeg senere, da vi rykkede ind i Aarhus, at han havde været indquarteret hos Kjøbmand Lidberg, og at han — førend han om Morgenén rykkede ud den nævnte Dag — havde sagt til en ung Dame der: «Sehen sie, mein Fräulein! — idet han viste hende sin dragne Sabel — diese Klinge soll heute in Dänenblut getauft werden!»

I min Rapport over denne Fægtning havde jeg Leilighed til at fremhæve det af Ritmester Brechwoldt udviste Mod, idet han udhuggede min Qvartermester, som var bleven Fange. — Jeg har al Grund til at antage, at dette bidrog til, at han igjen fik sin Escadron. Ved denne ellers respectable Fægtning blev jeg overtudet om, hvor vanskeligt det er efter en saadan, og udover en saadan, at faa Mandskabet til at høre og lyde Commando, og herefter Signalet til Samling; thi naar det først er kommen i Affect, er det vanskeligt at styre — og jeg er overbevist om, at det vilde have været yderst vanskeligt, ja, maaske umuligt at have undgaaet en Opløsning, dersom Fjen-

den havde havt en Reserve, og anvendt denne til en Flanquerung i vor Ryg.

Ved denne Leilighed havde jeg vel den Deling, som jeg havde sendt tilbage igennem Debouchéet, men da denne kom frem, var den ogsaa strax med i Haandgemænget; altsaa havde jeg ingen Reserve.

En anden Ulempe ved en saadan Affaire er, at ikke sjældent blande Uvedkommende, saasom smaa Adjutanter og Attachéer, sig i dennes Gang ved Udraab: «See her»! «der»! o. s. v. —

Ritmester Heramb havde som nævnt ogsaa deltaget i denne Fægtning med en Del af sin Escadron, og været engageret af den preussiske Husar Escadron, som under Ritmester Nobel rykkede frem fra Aarhus; hans Hest styrtede og han fik et Hug i Hovedet, som hans Hjælm tog af for, ligesom han indsvøbt i sin Kappe slap for at blive saaret. — Han var saa heldig at slippe og komme tilhest igjen.

Samme Eftermiddag afmarcherede Escadronen til sit Cantonnement i Studstrup.

Den 1. Juni, altsaa Dagen efter Fægtningen, rykkede Escadronen atter paa Forpost og besatte Aarhus, Hasle, Skeiby, Veilby og Egaae Bro.

Den 2. Juni rykkede Escadronen fra Forposten til Cantonnementet Aastrup.

Den 4. Juni atter paa Forpost, og derfra **den 5. Juni** til Cantonnement i Svinboe og Skjærring.

Den 8. igjen paa Forpost.

Den 9. i Cantonnementet Egaae.

Den 11. antog Escadronen en Marquetender.

Den 12. paa Forpost i Aarhus.

Den 13. til Cantonnementet Aastrup og Studstrup.

Den 15. Gudstjeneste ved Skjærring.

Den 16. paa Forpost i Aarhus.

Den 17. Cantonnement i Svinboe og Skjærring. Sil-dig om Aftenen meldte sig til Tjeneste ved Escadronen svensk Frivillig Lieutenant Cronsjø.

Den 20. paa Forpost ved Veilby.

Den 21. rykkede Fjenden ind i Aarhus, hvorefter Escadronen fik Ordre til at trække sig tilbage, og at gaa i Cantonnement i Egaae.

Den 22. stod Escadronen i Stilling ved Skjærring, hvorefter den gik til Cantonnement i Seegalt, hvor den indtraf Aften Kl. 9^{1/2}.

Den 23. stod Escadronen i Stilling ved Seegalt. Fjenden recognoscerede fremad, og var rykket frem til Vorre. Jeg med min og Ritmester Mørk med sin Escadron fik Ordre til at rykke frem til Angreb, men blev i Farten paa Halvveien holdt tilbage. — Her hændte sig noget ganske uforklarligt. — General Rye holdt paa en Bakke. Hans Neveu, Lieutenant Rye, frivillig svensk Officer, der gjorde Tjeneste som Adjutant, var redet forud i Terrainet, da en preussisk Officer kom ham imøde og vinkede ham til sig. — Da han kom hen til den fremmede Officer, siger denne: «Vil de gjøre deres General opmærksom paa, at han holder lige i vor Skudlinie; bed ham om at dække sig. Da Lieutenant Rye høist forundret over denne Advarsel spørger den fremmede Officer om, hvem han har den Ære at tale med, svarer denne: «Nun lass das gut sein!» hvorpaa han vender kort om og jager tilbage.

Om Aftenen gik Escadronen i Cantonnement i Faarup.

Den 24. Juni var Escadronen paa Forpost i Skjældstrup og Vorre.

Den 25. cantonneret i Thorsager.

Vi vare nu altsaa i Molboernes Land, hvilket jeg tydeligt mærkede paa Sproget, som var en Jargon, hvoraf jeg i Førstningen ikke forstod et Ord. I det Qvarteer, som Brechwoldt og jeg havde, stod der midt paa Gulvet en stor Kurv, hvori der laa en Gaas paa Æg. I Stuen var Luften alt andet end god, og Vinduerne var ikke til at lukke op. Her fik vi en Ret, som smagte os godt; det var store Muslinger, som falbødes kogte og pillede af en Kone, som gik omkring dermed; jeg købte en hel Skjæppe for 3 Mark.

En Doctor Hahn, som var ved Hovedqvarteret, besøgte mig her, og da han syntes at misunde mig dette mit Kjøb, sendte jeg ham Dagen efter en Krukke Muslinger, hvilket jeg siden fortrød, eftersom han paa mit Spørgsmaal om, hvorledes de smagte ham, svarede, at han ikke havde turdet spise dem af Frygt for at de skulde være giftige.

Den 27. paa Forpost i Hjelmager.

Den 29. Hurtig Udrykning, derpaa tilbage til Thorsager.

Den 30. Paa Forpost i Hjelmager.

Her laa jeg i en Gaard, der eiedes af en gammel fordrukken Mand, som havde 2de Døtre, meget vakre Piger, den ældste især; hun græd gudsjammerlig over sin gamle Fader, der var sengeliggende og led af Brystsyge, og som bestandig forlangte Brændeviin.

Disse stakkels Piger maatte forrette alt ved Gaarden forefaldende Arbeide, og formelig forrette Karle-Arbeide, da de ingen holdt; de maatte baade pløje og kjøre Møg.

Det første som den gamle Mand gjorde, naar han om

Morgenen vaagnede, var at raabe: »Anna, kom med min Drikke!» Da han fik denne i et Kruus, spurgte jeg ham, hvad det var, og han svarede: «Det er Pons, Hrr. Ritmeist! vil han smage?»

Jeg betakkede mig naturligviis, men vilde dog vide, hvad denne Pons var lavet af; han svarede: »Det er Brændeviin, varmt Vand og Puddersukker.»

Den 1 Juli, Aft, Kl. 9, i Cantonnement i Skreirup.

Den 3. Cantonnement i Uglebølle.

Den 4. Forpost i Hjelmager.

Den 5. Cantonneret i Følle.

Den 7. Om Aft. Kl. 7 afmarcherede Escadronen til Vosnæsgaard og derfra til Kanbølle; her bivouakeredes til Fredag Eftermiddag **den 8**, da vi gik i Cantonnement her.

Den 9 paa Forpost ved Elsted.

Den 10 om Eftermiddagen indtog Escadronen Cantonnement i Skjærring. Kl. 10 om Aftenen etablerede vi et Piquet, hvorfra der udsattes en dobbelt Post paa Veien mod Egaae. Ligesaa udsendtes der Patrouiller. Om Natten havde Escadronen opsadlet, og Hestene stode med paalagte Kandarer og udspændte og udhagede Stang og Bridonbid, Tøilernerne rangerte paa Halsen af Hestene. Bagagen holdt pakket til Afmærch.

Den 11 holdt Escadronen fra Kl. 2 Eftermd. til Kl 9 Aften i Stilling paa Allarmpladsen vesten for Byen.

Den 12, Forpost, hvor vi stode med Feltvagter i Egaae, Lystrup og Veilbye.

Den 13 i Cantonnementet Kanbølle.

Den 15. Afmarch om Natten Kl. 1, og staaet paa Pladsen til Kl. 3,

Den 16. Præsentation for Oberst Flindt. Escadronen var beordret at møde paa Dækken med Kandar. Obersten lod sig her Mandskabet præsentere i Opspringning paa Hesten fra Jorden af, hvilket skete til hans fuldkomne Tilfredshed, da dette var en Øvelse, som stadigen er bleven holdt ved min Escadron saavel paa Stedet, som i Løb.

Aarsagen til denne Præsentation var, at Obersten havde seet, at Mandskab af andre Escadroner havde — naar de skulde ride fra Smede eller andre Steder — trukket hen ved en Sten eller ned i en Grøft, for at jordspringe Hesten. Efter Præsentationen rykkede Escadronen i Forpost ved Skjærring. Da det lakkede ad Aften sagde jeg til Brechwoldt: «Nu skulde vi see at faa et Natteleie.» I Nærheden opdagede jeg et lille Huus, der manglede baade Vinduer og Døre; jeg gik hen til det, og saae, at der indenfor i en lille Stue laa en Mængde Halm.

Her havde altsaa forud været Leie for Folk. der havde staaet paa Forpost.

Vi bleve meget glade ved denne Halm, hvori vi tilberedte os et Leie for Natten.

Da Klokken blev 11, vare de udsatte Patrouiller komne tilbage og havde meldt: «Alt roligt!» hvorfor jeg og min Feltgjæst lagde os i den bløde Halm.

Ved Midnat vaagnede vi, følende en ulidelig Kløe over alt paa Legemet. Vi spurgte hinanden om, hvad det vel kunde være. Brechwoldt mente, at vi havde faaet de røde Hunde.

Og disse lode os ingen Fred, vi vendte og dreiede os fra den ene Side til den anden uden at faa Ro, hvorpaa vi stode op og tilbragte Natten i det frie; saa ophørte Kløen.

Imidlertid skulde vi, da vi vare komne hjem i Cantonnementet, og jeg med Escadronen var reden ned til Stranden for at svømme Hestene og lade Mandskabet bade, snart komme efter Aarsagen til Kløen. Brechwoldt og jeg vare ogsaa gaaede i Vandet. Da jeg efter Badet begyndte min Paaklædning, og tog min Skjorte, opdagede jeg paa denne en Mængde smaa Pletter, som ved nærmere Eftersyn viste sig at være Luus. Jeg viste dette til Brechwoldt, og da han saae paa sin Skjorte, var dette det samme Tilfælde for hans Vedkommende; ogsaa vore andre Klædningsstykker vare besatte med disse Snyltegjæster. Det var nu aabenbart, at vi havde tilegnet os disse Gjæster ved at ligge i Bivouakhalmen, som havde været benyttet af nogle Infanterister, der ligeledes havde været paa Forpost der paa samme Sted.

Vi maatte nu, medens vore Oppassere bleve hjemsendte for at hente andre Klæder, gaa tilbage til Vandet, og forbleve i dette, indtil disse indtraf.

Den 17 gik Escadronen i Cantonnement i Aastrup; her-
efter Kl. 5 Hestesvømning.

Den 19 om Eftermiddagen, Hestesvømning.

Den 20 Eftermd. Kl. 1 Forpost ved Skjærring.

Den 21 til Cantonnement i Skjærring.

Den 23 bivaanede Escadronen om Eftermiddagen Guds-
tjeneste i Kronbølle Skov.

Den 24 Eftermd. Kl. 1, stillede Escadronen marschfærdig ved Skjærring for Kl. 3 at møde ved Skiby og danne en Del af Avantgarden under Oberst Møllers Commando. Samme Dag rykkede vi ind i Aarhus. Brechwoldt og jeg fik anvist Qvarteer hos Consul Ree, hvor vi erholdt 3 store, elegant monterede Værelser med Brysseler Tæpper og Damaskes Gar-

diner. Men da disse for mig, til hvem Underofficerer, Mandskab og Trainkudske idelig havde Adgang, vare altfor fine, saa valgte jeg et simpelt Portkammer for mig og min Søn, som var kommen over til mig fra Kjøbenhavn. — Vi bleve paa den mest venlige og gjæstfrie Maade modtagne.

Vort Indtog i Aarhus var helt stadseligt. Hvor vi reed igjennem Gaderne, bleve vi overalt fra Vinduerne overkastede med Blomster, ja endog med Krands. Jeg lod Brechwoldt ride foran mig. Han var sjæleglad, kysede paa Fingeren ad Damerne, som stod i Vinduerne. Han var saa heldig at fange en Krands paa sin Sabelklinge. Jeg tormoder, at de vidste, at det var den Escadron, der den 31. Mai havde havt Fægtningen her med Preusserne.

Hvad mig selv angik, da var denne Hyldest mig ingenlunde behagelig. Jeg har nu altid havt mine egne Anskuelser med Hensyn til offentlige Folkeytringer. Jeg reed ligeud og saa hverken til høire eller venstre. En mig medfødt Undseelse foraarsager, at jeg altid føler mig ydmyg, hvor andre føler sig stolte ved tilkjendt Roes eller Anerkjendelse.

Efter at have forladt Brechwoldt i det brillante Værelse trak jeg mig tilbage til mit beskedne Portkammer.

Da jeg var færdig med Udgivelsen af Dagsordren og havde klædt mig om, sagde jeg til Johannes: «Lad os nu gaa over til Brechwoldt og see, hvorledes han har det.» Da vi traadte ind i den store Sal, saa jeg Brechwoldt siddende i en polstret Lænestol iført en ny tyrkisk Slaabrok, gule Saffians Morgensko, og en høj rød Fez, med lyseblaa Silkeqvaster, paa Hovedet. Armene laa paa et lille Bord, hvorpaa der stod en Eau de Cologne Flaske; i Haanden havde han et fint, hvidt Lommetørklæde.

Han saa ud, som han halvsov. Forbavset stod ieg og betragtede ham. Han strakte derpaa Haanden ud, pegede paa en i Nærheden staaende Stol og anmodede mig paa denne Maade, uden at sige et Ord, om at tage Plads. Jeg udrød: «Gode Herre! er du syg? eller du endnu ikke bleven af med de Luus, som vi fik paa Forposten ved Skjærring?» — Dette var for meget, han faldt ud af sin Rolle, men sagde dog med Affectation: «Naa! jeg føler mig blot noget nerveus.»

Consul Rées Have vendte ud til Aaen, hvor der laa en lille Øe, som var beplantet, og hvor der var anbragt et Lysthuus. Husjomfruen fortalte mig, at de havde havt en preussisk Officeer i Indqvartering, som gjerne vilde over paa denne Øe, men da der ikke der paa Stedet fandtes nogen Baad, saa var han gaaet i et stort Vandkar, der laa ved Bredden, for i dette ved Hjæld af en Stage at komme over til Øen; men da han var stødt fra Land og kommet midt ud i Aaen, saa løb Karret rundt med ham, saa han tabte Balancen og var nærved at kæntre, da i det samme paa hans Raab om Hjælp nogle af hans Folk vare komne til, og havde hjulpet ham ud af den farlige Situation.

Den 25. og 26. stod Escadronen paa Forpost.

Den 27. afmarcherede Escadronen fra Aarhus formerende Avantgarden til Herskindsgave, hvorefter vi samme Dag indtog Cantonnement i Torrild.

Den 28. indtoges Cantonnement i Elbek, Gansted, Agerup, Toftum og Søvind.

Jeg med Brechwoldt kom i Qvarteer i Elbek Præstegaard. Præsten her var taget til Sjælland hvor han havde faaet et andet Kald; hans Navn var Salikath; Frue med Datter var derimod bleven tilbage i Elbek. De modtog os meget venligt.

Dagen efter var der Komædie og Bal i Horsens. Brechwoldt vilde vise sig fra den galante Side; han inviterede derfor Datteren til at tage med sig til Horsens i denne Anledning. Til Befordring fik de Præstens Wienervogn og et Par af mine Trainheste. — Om Eftermiddagen rullede de saa afsted. Johannes og jeg blev da ene hjemme.

Da de om Aftenen kjørte hjem, naaede Lieutenant C . . . dem. Han havde af mig faaet Permission til Horsens. Han var ridende, men vilde hellere kjøre i Wienervogn, hvorfor han bad Herskabet om at maatte kjøre med. Da dette blev ham tilstaaet, stod han af og bandt sin Hest bag til Vognen, og steg derpaa ind i denne. Han begyndte nu at prale en heel Deel; Brechwoldt mærkede strax, at han var drukken, og fortrød, at han havde taget ham ind i Vognen. Noget efter begyndte C . . . at være nærgaaende mod Frk. Salikath, hvilket foranledigede Brechwoldt til at lade Kudskene holde. Derpaa aabnede han Vogndøren og bød Lieutenanten være saa god at stige ud, hvilket skete uden Vægning fra dennes Side.

Vi forbleve endnu i Elbek den 29 og den 30.

Den 31 om Morgenen brøde vi op Kl. 6 for at marchere til Daugaard.

Samme Dag indtog Escadronen Cantonnement i Store Dalby, røde og lille Mølle, Daugaard og Vilhelmsborg. Mit Qvarteer var paa Vilhelmsborg.

Den 1. August rastet.

Den 2. Hesteparade for Regimentscommandeuren om Eftermd. Kl. 3 ved lille Dalby.

Den 3. og 4. Pudsning.

Sidstnævnte Dag havde jeg tilladt Escadronens Mandskab

at holde Dands om Aftenen paa Loen, i Kvarteret, og hvortil jeg gav dem nogle Boller Punsch.

Henimod Aften fik jeg Visit af Capellan J. . . . fra Daugaard. Han var mig ubekjendt, og kom kun for at see Dragonerne. Jeg bød ham en Cigar, og holdt med ham, som forekom mig meget gemytlig, en lang Passiar; og noget efter at Dandsen var begyndt, gik han med over paa Loen, hvor Dandsen var i fuld Gang. Efter at have staaet lidt fik Capellanen Lyst til at dandse, hvorpaa han gik hen og tog een af Malkepigerne op; og saa blev han ved at dandse og drikke Punsch med Dragonerne. Da Klokken var 11, forlod jeg Stedet tilligemed min Søn for at gaa til Sengs. Uagtet jeg sagde Godnat til Capellanen forblev han dog ved Dandsen, saa længe denne varede, nemlig til Kl. 2 om Morgen. Denne Capellanens Adfærd var mig saa meget mere paafaldende, som han havde sagt mig, at han næste Dag skulde prædike i Daugaard. Jeg havde seet hans Capacitet som Balcavaleer; jeg vilde nu gjerne see, hvad han var som Præst, hvorfor jeg næste Dag holdt med hele min Escadron til Kirkeparade i Daugaard.

Jeg fik her at høre, hvad jeg ikke havde ventet af ham, nemlig en overmaade tilfredsstillende, god Prædiken; hvorfor jeg efter Gudstjenesten ventede paa ham i Vaabehuset. Her takkede jeg ham for hans Prædiken, idet jeg tillige lidt onskabsfuldt bemærkede, at jeg nu havde seet ham ligesaa dygtig som Prædikant som Balcavaleer.

Den 6. exercerede Escadronen om Formiddagen fra 8—10 ved Daugaard.

Den 7. March til Veile for at afløse 1. Escadron, som der havde været paa Forpost; 1. Deling paa Feltvagt.

Den 8. Kl. 9³/₄ Formiddag, rykkede 2. Deling paa Felt-vagt for at afløse 1. Deling, syd for Veile.

Om Eftermiddagen Kl. 5 Fodexercice med 2. Halv-Escadron. — Her i Veile havde Brechwoldt og jeg Qvarteer hos Agent Lindemann. Om Formiddagen bragte min Qvarteermester mig Brigadebefalingen fra Oberst Flindt.

I denne udtalte Obersten sig høist utilfreds med 1. Escadrons Forhold under dens Ophold i Veile.

Der anførtes heri Mangel paa militair Anstand, slet Pudsning og Paaklædning. Mandskabet var gaaet paa Gaden med Trætøfler.

Commandoer vare passerede Oberstens Qvarteer med brændende Tobakspiber. Til Slutning føiedes, at eftersom Escadronchefen havde overseet disse Mangler og Uordener, saa havde det været Premierlieutenantens Pligt at træde til.

Brechwoldt og jeg sad just og spiste Frokost, da denne Ordre kom, og jeg udbrød, da jeg læste den: «Naa, det er min Sjæl ikke en Pind, men en heel Planke til en Ligkiste.

Da denne Ordre kom til Regimentet, befalede dette for vedkommende Escadron Straffeexercits flere Dage i Rad.

Den 9. om Aftenen erholdt Escadronen Ordre til Opbrud næste Morgen saa betids, at den Kl. 9 Formiddag kunde støde til 1. Jægercorps ved Viuf Kro, hvoraf 2. Compagni tilligemed min Escadron under Major Wilsters Commando skulde besætte Kolding.

Sildig om Aftenen modtog jeg Ordre fra Oberst Flindt til at melde mig personlig hos ham ved Afmarchen næste Morgen.

«Naa!» tænkte jeg, ihukommende Brigadebefalingen af 8., hvad! skulde der være noget at udsætte paa mit Commando?

skulde der være noget galt passeret, som jeg var uvidende om? Altsaa næste Morgen.

Den 10. stillede Escadronen Kl. 7 til Afmarch, men den blev saalænge opholdt ved Brigadekvarteret, at den først Kl. 8 kunde passere videre. Thi jeg maatte vente meget længe, forinden jeg blev indladt til Obersten; han var ikke opstaaet, og maa have brugt lang Tid til sit Toilette.

Da jeg endelig kom ind til ham, begyndte han saaledes:

«Jeg har med megen Opmærksomhed iagttaget deres Escadron under dens Ophold her i Veile og — jeg maa sige dem — her gjorde han et Ophold og rømmede sig.

Naa, tænkte jeg atter, hvad mon der er noget galt? — men da han saa fortsatte — «og jeg maa sige dem, at det har været mig en sand Fornøjelse at see den gode Anstand, den smukke Pudsning og Disciplin ligesom og den Activitet, den har været i.» Derpaa bukkede han og jeg ligesaa. Da jeg saa kom til Escadronen var Kl. 8; jeg havde 1½ Miil til Viuf, og denne Strækning tilbagelagde jeg i en vedvarende Trav.

Desuagtet, da jeg kom til Stedet, hvor jeg skulde støde til Major Wilsters Commando, var dette forlængst afmarcheret. Nu forcerede jeg min Trav, og naaede først Colonnen tæt udenfor Kolding, Kl. 10 Formiddag. Jeg havde saaledes med fuld Oppakning og 24 Timers Fourage paa Hestene tilbagelagt 3½ Miil i 2 Timer, og det uden at mine Heste vare komne ud af Aande.

I Kolding ventede der os en storarte! Modtagelse.

Escadronen opmarcherte paa Ridebanen ved Staldgaarden, og efter Afsidning og Kobling marcherte den tilligemed Jægerne ind i Ridehuset, der festligt var decoreret med Grønt,

Blomster og Flag. I den ene Ende var der en improviseret Talerstol (et omvendt Sukkerfad); herpaa stod Pastor Galschjött og holdt en lang, begejstret Tale; han gesticulerede paa det voldsomste, og raabte saa høit, at jeg stod med Frygt for at Manden skulde skraale Halsen af sig.

Efter ham kom der endnu et Par Talere med Velkomstyttringer. — Men saa kom det gemytligste. — Der var langs Væggene hensat Borde med Spise- og Drikkevarer, sidstnævnte i Overflødighed. Og hverken Officerer eller Menige kastede Vrag derpaa. Der blev drukket umaadeligt, først Vin, siden Punsch.

Og da Munterheden var paa det høieste, blev der klappet op til Dands. Dragonerne agerte Herrer og Jægerne Damer. Jægercorpsets Musik spillede.

Der var i det hele taget et smukt Forhold mellem min Escadron og 1. Jægercorps, det var ligesom det Venskab, den Hengivenhed og Fortrolighed, som der fandt Sted mellem dets Commandeur og mig, havde Indflydelse paa vore Undergivne. Det at Tilfældet saa ofte førte os sammen til Samvirken, havde ogsaa bidraget meget til gjensidig Sympati. Naar vi vilde opmuntre vore Folk, sagde Wilster altid: «see paa Dragonerne!» og jeg: «see paa Jægernel»

Da jeg under Festen saa een af mine Dragoner sætte en Punschebolle, som han fattede med begge Hænder, for Munden, saa jeg, at det var paa Tide at holde op, hvorfor jeg lod blæse til Standarten.

Tilsidst var det med A. nær gaaet for vidt. Han kom hen til mig, tog mig under Armen, og da hans Gang var noget vaklende, bad han mig om at følge sig udenfor, hvilket jeg ogsaa gjorde. Derpaa sagde han: «Kjære Barth! jeg er

saa fuld!» «Aa nei, vist ikke, svarede jeg; kom bare med mig ind i Stalden der. Da vi kom inden for Døren, saa jeg, at der bag samme stod en Spand med Vand, denne greb jeg og hældte ham noget over Hovedet, hvorved han udstødte et Brøl og syntes at komme sig lidt. I det samme kom B. hen til mig — jeg saa strax, at ogsaa han var tildækket — og sagde: «Hør Barth! skulde jeg ikke følge A. i Qvarteer, han er jo helt drukken!»

«Jo vel!» svarede jeg, og var glad ved at blive dem begge qvit. — Jeg sagde ved mig selv: «Den Blinde seer, den Halte gaar, ved fælles Hjælp de Byen naar!»

Da jeg kom ud paa Pladsen til Escadronen, havde Overvagtmasteren faaet denne rangeret; omendskjønt mine Folk havde taget rigeligt til dem af Drikkevarerne, kom dog hver Mand ordentlig tilhest.

Efter at der efter Major Wilsters Ordre var sendt en Observations Commando til Leierskov, bestaaende af 1 Underofficer og 12 Dragoner, 2 Mand til Herresteds Kro og 2de Ordonnantser til Capitain Dreyer, gik Escadronen i Qvarteer der i Byen.

Den 11. afløstes de sidstnævnte Commandoer og ligeledes **den 12.** og endvidere, for efter Ordre at observere Overgangsstederne paa Kongeaaen; 1 Uoff. og 2 Dragoner til Eistrup; en dobbelt Post ved Rolles Mølle; en Cosakpost ved Dolle-rup. Resten af Commandoet, som bestod af en Deling, stod ved Drabeks Mølle, hvorfra der sendtes Patrouiller sydpaa mod Grændsen, nemlig over Nagelbølle til Vamdrup og over Skanderup til Jarup.

3. Deling var parat som Piquet til ved første Allarm at rykke ud i Løbet af 10 Minutter, hvorfor deres Heste stode

opsadlede i Staldene. Fornævnte Grændsevagter afløstes den 19. August, da Escadronen brød op fra Kolding for at indtage et Cantonnement i Viuf, Alminde og Moesvraae.

Det korte Ophold i Kolding under Major Wilsters Commando, var for mig yderst behøgeligt. Han og jeg havde været sammen paa Landcadetacademiet; vi vare altsaa Duskammerater, vi sympatiserede i mange Retninger, og da han var en rigtig «Gaapaa», søgte jeg altid at komme paa Parti med ham.

Da vi den 19. August marcherte ud af Kolding, fulgte han os med alle sine Officerer tilligemed sit Musikcorps et Stykke paa Vei.

Et godt Stykke fra Kolding toge vi en hjertelig Afsked med hverandre med gjensidige Hurraer; Wilster og jeg med Tak for godt Samliv i Felten. Medens vi laa sammen i Kolding, gjorde vi daglig Rideture med hinanden i Omegnen, navnlig mod og indover Grændsen. En Dag foreslog han mig at ride med ham til Eistrup for at besee det Sted, hvor han havde havt den alvorlige Fægtning med Fjenden paa den Dag, Slaget stod ved Kolding, og da jeg stod ved Harthe som hans Reserve.

Da vi i i et kratbevøxet Terrain nærme os en Høi, jager Wilster forud for at komme op paa Høien. Ved at kaste Øiet op i den Retning, han tog, seer jeg, at Løvet, som bedækkede Skraaningen, var blandet med jernholdigt Vand, hvilket forraadte, at der var et Kildevæld, hvorfor jeg raaber: «Wilster! Wilster! holdt! holdt!» — Men uden at agte paa mit Tilraab fortsætter han Farten, og med eet rider han Hesten i lige til Bringen, som da bliver stikkende i Mudderet; kaster sig derpaa til Siden, hvorved Wilster kommer ud af Sadlen. —

Efter at have hjulpet ham og Hesten op, bebreidede jeg ham hans Uforsigtighed, og at han ikke havde agtet paa min Advarsel. Herpaa spurgte han: «Hvor kunde du vide, at der var saa blødt?» — «Det undrer mig,» svarede jeg, «at du som en gammel Jæger ikke er mere kjendt med Terrainforhold, at du ikke kjender slige Mærker: naar Løv, som dækker en Bakke, eller naar Græssværet paa samme har et blaaligt, fugtigt Skjær, da er det et ufeilbarligt Bevis for, at derunder lurer en blød Jordbund, og at et Kildevæld gjør dette impassabelt.

I det sidst nævnte Cantonnement Viuf rastede jeg indtil den 22., da vi Kl. 9 Formiddag brød op og gik til Snoghøi, hvorpaa vi passerede lille Bælt og gik i Cantonnement i Skovby, Brønderød, Kjælstrup og Skattebølle.

Fra dette Cantonnement opbrød vi **den 17.** om Morgenen Kl. 7 $\frac{1}{2}$ for at støde til Regimentet ved Indslev Kro Kl. 10 Formiddag, derefter fortsattes Marchen til Cantonnementet Grøftebjerg, Brønderød, Kjælstrup og Skallebølle, hvorfra vi brøde op den 24. om Formiddagen Kl. 8 $\frac{3}{4}$ og stødte til Regimentet paa Landeveien ved Korsbjerg, hvorefter Marchen fortsattes gennem Odense til et Cantonnement Bankstedgaard, Aasum, Eibye, Kjelderup, Tornbjerg, Langkildegaard, Øvre og Nedre Holluf samt Hollufgaard.

Ritmester Brechwoldt, der havde fulgt Escadronen i dette Felttog, tog her Afsked med os, ved hvilken Leilighed han udtalte sin Tak til Escadronen.

I dette Cantonnement forblev Escadronen til den 4. Septbr.

4de Kapitel.

Under Vaabenstilstanden 1849—1850, laa jeg med min Escadron i Garnison i Odense.

Efter min Hjemkomst hertil fandt jeg Alt vel hos min Familie; vi tilbragte en rigtig rar Vinter og Sommer her, og havde Glæde af et Besøg af mine gamle Forældre.

Som Tiden nærmede sig, da vi atter skulde i Felten, gjorde jeg mig al mulig Umage for at øve og uddanne min Escadron og faa Materiellet i den bedste Orden. Og for under Felttoget at kunne vedligeholde dette medførte jeg paa min Trainvogn en Kasse med Værktøi og Reparationsmaterialer, som bestod i Læder, Klædestykker, Lærred og gamle Hestedækkener, sidstnævnte til Dannelsen af Stegepuder, naar disse gjordes fornødne til Sadlerne. For paa Marchen eller paa Marken at kunne skrive medførte jeg et lille Slagbord og en Feltstol samt en Regnskjærm.

For mit eget Vedkommende bar min Hestepasser i en Rem over Skuldrene en Lædertaske med 3de Rum. Et i Midten indeholdt mine Kogeredskaber, som bestod i 2de smaa flade Blikkjedler, den ene inden i den anden. Den yderste var til at koge i og den midterste tjente som Kaffe- og Thekjedel, med et fladt Laag, hvori et Hul til en lille Cylinder-

trakt til at komme Theen og Kaffen i. Under Transporten lagdes denne Trakt efter Længden ned i Kjedlen. I hver Ende af den ovennævnte Lædertaske var et Rum, det ene til en lille Løgte, det andet til en firkantet Blikflaske med Sprit. Et lille Blikbæger til det Quantum Sprit, som brugtes til at koge ved, og en lille Blikskjærm, bestaaende af 2de Fløie forenede med en Charnier, som kunde lægges sammen, førtes ligeledes i hiint større Rum i Tasken. Skjærmen placeredes efter at være lagt sammen ved Siden af Kjedlen, og det lille Spritbæger blev lagt i den inderste Kjedel ved Siden af Tragten. Begge Kedlerne havde et fladt Laag. — Sukker, The, Kaffe og Tobak havdes i smaa Læderposer af samme Form som de grønlandske Tobakspunge. I en lille Blikdaase førte jeg altid et Quantum ostindisk Knolde Salep. En Theskefuld heraf i kogt Vand med Sukker og lidt Viin eller Cognac afgav en meget nærende og velsmagende Ret, der gik for Søbemaad. Min Feltflaske, som var dobbelt, indeholdt 2de Rum, det ene for Brændeviin det andet for Cognac. Da det i Felten var meget vanskeligt at faa drikkeligt Øl enten hos Marquetenderne eller hos Bønderne, saa nød jeg i almindelighed Mælk med lidt Cognac i.

I den ene af mine Saccocher (Sadeltasker) havde jeg min Haandtaske, som indeholdt min Ske, Kniv og Gaffel, mit Sytøj, Barbertøj, samt Sax, Syle m. m.

1850 12. Juli Form. Kl. 8¹/₂ afmarscherte Regimentet fra sin Garnision i Odense, og Escadronen gik samme Dag til Fjellerup og Omegn.

Den 13. i Cantonnement i Veilby hvor jeg havde Qvarter hos Pastor Askanius.

Den 14. Fart over lille Belt, og Cantonnement i Borup.

Den 15. stillede Escadronen om Morgenen Kl. 5^{1/2} til Afmarsch ved Kolding Chaussee for at marschere til et nyt Cantonnement i Høirup og Uve.

Den 16. om Morgenen Kl. 6^{1/2} stilledes paa Regimentets Allarmplads for at marchere ind i det Slesviske, og gik vi i Cantonnement i Kolstrup.

Den 17. om Morgenen Kl. 7 stillede Escadronen paa Regimentets Allarmplads, og gik med Regimentet over Styding og Tyrning Mølle, til Strandelhjørne, hvor Escadronen gik i Qvarter.

Som bekjendt er det den tjenstgjørende Majors (Premiermajorens) Pligt at controllere Escadronerne, og at paase at at Tjenstreglementet etc. etc. efterleves, og bliver han derfor i Almindelighed anset for en Bussemand.

Hjemme i Garnisonen, hvor Tjenesten let faar et Anstrøg af Gamacherne, har nævnte Major en videre Mark til sin Virksomhed, end dette kan være Tilfælde i Felten. Ikke destomindre vilde vor Major nødig opgive Udførelsen af sin Politimester Function; han var en stor Pedant og en over al Maade stiv Reglementshest, og vilde ikke indsee, at Reglementet kun skulde og kunde indeholde Bestemmelser for ordinaire Tilfælde — og derfor ikke gjaldt for extraordinaire, hvori Vedkommende alene maatte handle efter Conduite.

Nævnte Marchsdag den 17. Juli var det en forfærdelig Hede, hvorfor baade Folk og Heste lede af Tørst.

Ved Infanteriet faldt Flere døde om under Marschen. At vore Heste vare meget varme, kan ei nægtes, ligesom det ogsaa i Almindelighed antages, at disse i en saadan Tilstand

ikke maa vandes, hvilket ikke alene er dumt men ogsaa tyrannisk.

Ikke destomindre fulgte jeg altid det Princip at benytte Vandet, hvor det fandtes, thi at vente, til der blev holdt Hvil, maaske paa et Sted, hvor intet Vand fandtes, havde jeg ingen Lyst til, Derfor, da vi kom til Tyrning Mølle, (jeg havde med min Escadron Têten) og jeg saa den dejlige klare Sø ligge lige foran mig, saa var Fristelsen altfor stor til at jeg kunde overvinde den, og følge det foranførte vanvittige Reglementsprincip, ikke at vande, naar Hestene vare varme. Nej, jeg red med hele min Escadron ligeud i Møllensøen, hvor mine stakkels Dyr ret nød en Forfriskelse, og fik deres Tørst slukket.

Da Majoren saa dette, var han ikke sen med at melde dette til Obersten, hvem han forestillede det høist Urigtige i min Adfærd, tilføjende, at jeg vilde kunne ødelægge Hestene.

Nu kom rigtignok Obersten hen til mig, og yttrede sin Betænkelighed over Vandingen, men da jeg forestillede ham, at det paa saa lang en March var nødvendigt at vande, og at vi maatte tage Vandet, hvor vi fandt det, thi det var ikke sagt, at vi paa næste Hvilested vilde finde Vand, — saa var han ikke alene villig til at give mig Ret, men befalede endog de andre 3de Escadroner at vande.

Et andet Exempel paa nævnte Majors Hængen ved Reglementet sees af følgende:

Min Escadron var paa en March kommen til et Sted, hvor der skulde opmarcheres, og da Majoren saa, at jeg gjorde Opmarchen anderledes end der staar i Excerreglementet, saa gjorde han straks sin Bemærkning herover. Men jeg var ikke sen med at overtøye ham om, at den af mig udførte Evolution ikke alene tog mindre Tid, men ogsaa

fordrede mindre Rum, saa at han vel taug, men vendte sig bort med Uvillie.

Den 18 Juli om Morgenen Kl. 7 afmarcherede Escadronen til Cantonnement i Geilaa, hvor vi laa til **den 21.** — Eftermiddag Kl. 7^{1/2} stillede Escadronen ved Bommerlund og marcherede til Klus.

Den 22. Morgen Kl. 5^{1/2} rykkede Escadronen paa Forpost ved Jardelund med Feltvagter i Medelbye og Vestbye, samt udsendte Patrouiller til Jyndeved, Agtdrup, Skovlund og Valsbøl.

Den 23. Morgen Kl. 5^{1/2} Opbrud og March til Friederiksheide, sønden for Flensborg.

Vi nærmede os nu mere mere den afgjørende Dag, da vi skulde maale os med Fjenden; forinden kunde vi vente at komme til at bivouaquere meget, og saaledes blive afskaarne fra den Forpleining, vi kunde faa hos Landets Indvaanere. Forinden vi brøde op fra Jardelund, havde jeg hos en Bondeskone kjøbt en stegt And, hvoraf jeg, efter at jeg med mine Kammerater havde fortæret det halve, lagde den anden Halvdel med en Klat Smør og nogle Kartoffler i min lille Feltkjedel, som jeg førte med paa Hesten.

Escadronen ankom temmelig tidlig til Friederiksheide, som var Samlingspladsen for hele Cavalleriet, der endnu ikke var ankommet, saa at vi havde god Tid til at fodre og spise Frokost.

Efter at der var siddet af og visiteret, lagde vi os ned, og hver nød af det, han havde med. Jeg lod min Oppasser grave et Hul i Jorden, og heri sætte min Feltkjedel med Indhold over den tændte Spritlampe.

Nu skete der noget, som kunde have havt ubehagelige

Følger. Ved Flammen af min Spritlampe var der kommen Ild i Lyngen, og da det blæste meget stærkt, saa greb Ilden hurtigt om sig; ikke desmindre lykkedes det os, da alle mine Dragoner kom til, at faa Ilden slukket.

Strax efter kom Oberst Torp ridende til os. Efter at vi havde hilst paa hinanden, spurgte han, i det han saae paa min Kjedel: «Men hvad er det de har der?» «Det er min Frokost! vi lave Mad». «Aal ti stille med Mad», sagde han, «jeg faar ondt! jeg har ikke nydt noget siden igaar-morges». «Da», svarede jeg, «skal jeg strax have den Ære at opvarte dem med lidt varmt Andesteg og Kartoffler!»

«Aa Barth!» gentog han, «gjør nu ingen Løjer med mig, de har Synd deraf».

«Paa ingen Maade, see her», og jeg tog Laaget af Kjedlen, som jeg holdt hen foran ham, saa at den varme Damp steg ham op i Næsen, «kom kun og tag fat, og kast ikke Vrag paa den simple Anretning».

«Hvad ser jeg,» udbrød han, «varm Mad, min Sjæl! Barth de kan jo hexe!» og idet jeg aabnede mit Spiseetue, fortsatte han: «Nej, nu har jeg nok af det. En Sølvgaffel saagar.» Derpaa tog han med den yderste Taknemmelighed til sig; og da vi begge havde spist og dertil faaet os en Dram, saa blev hans Forundring endnu større, da jeg bød ham et Bæger Portvins Salep med Sukker i — og derefter en Cigar.

Ved Afskeden forsikrede Obersten, at han aldrig vilde glemme mig.

Vi stode nu i Bivouac paa Friederiksheide indtil vi næste Dags Morgen Kl. 2½ ved Trompeternes Lyd bleve kaldte til Opbrud, da vi med vort Regiment samt 3die og 4de Dra-

gonregiment og Batteriet Wegener rykkede frem til Tarup, hvor vi gik i Bivouac. Paa Vejen hertil bleve vi vækkede af et Skud, som gik af inde i min Escadron. Det kom fra en Dragon, hvis Karabinhane ved at carrambolere med Sidermanden var bleven spændt, og ved en eller anden Berøring slaaet ned. Kuglen traf Formandens Hest i det høire Bagben i Kronen, saa at den blev utjenstdygtig. Ankommen til Tarup etablerede jeg mig med min Escadron i Nærheden af en Kjæmpehøj, som afgav fortræffelig Ly for Blæsten. Her valgte jeg mit Natteleie. Vi havde intet Leierstraa, og maatte derfor ligge paa den bare Jord — Natten var meget kold. I saa Tilfælde pleiede Officerene at benytte deres Hjelm til Hovedpude, men da en saadan, som enhver kan indse, er et daarligt Surrogat, saa brugte jeg i dets Sted altid en skraa afskaaren Græstørv. Jeg stod netop og havde ladet en af mine Pionerer opgrave mig en saadan Græstørv, da min Regimentchef Oberst Pfaff kom til, og spurgte, hvad den Græstørv skulde til, og da jeg svarede ham: «til en Hovedpude,» saa sagde han: «Aa! lad mig ogsaa faae saadan en.» Kort efter havde alle Officerene forsynet sig med slige Hovedpuder, der snart bleve almindelige i Bivouaquerne.

Den 25. Juli om Morgenen Kl. 2¹/₂ løde Trompeterne til Opbrud. I Forening med Escadronen Dækker af vort Regiment og 2de Kanoner af Batteriet Wegener under Lieutenant Lndd dannede min Escadron Têten af Avantgarden, der rykkede frem mod Bollingsted, og som commanderedes af Oberstlieutenant Honnens, Snart stod Solen op i sin Pragt, men det varede dog ikke længe, førend den fordunkledes af en tyk Taage, som dog atter opad Formiddagen forsvandt, for at Solen kunde skinne paa en forfærdelig

blodig Valplads. Ankomne til Bollingsted fandt vi denne By besat af Infanteri og Broen afkastet, hvorfor Oberstlieutenant Honnens requirerte noget Infanteri, der snart indtraf med et Brotrain, som i en Fart etablerede en Overgang. Infanteriet, som bestod af Compagniet Gørtz af 1ste Forstærknings Bataillon, fordrev strax Fjenden ud af Byen. Den første af Compagniet, som faldt, var en Sergeant, som fulgtes af en sort Puddel. Da denne saa sin Herre falde, lagde den sig ovenpaa ham og tillod ingen at komme Liget nær.

Her faldt ogsaa en ung Infanteriofficer Lieutenant Nohmann, som foreløbigen blev begravet i en i Nærheden værende Kjæmpehøj ved Engbrück.

Da med et Skydningen ophørte, jog jeg ind i Byen, hvor jeg mødte Captain Gørtz. Compagniets Ammunition var opbrugt, og da Captainen sagde, af han var nødt til at trække sig tilbage, saa svarede jeg: «Neil for Guds Skyld gør ikke det! lad Mandskabet lægge sig ned bag Digerne, og vent et Øjeblik, saa skal jeg strax skaffe Ammunition. Derpaa jagede jeg tilbage til min Escadron, og lod tvende Dragoner hver med en Foderpose samle fra mine Folk al den Ammunition, som disse havde hos sig, og fordele mellem Infanteristerne, som da atter begyndte Charginen, hvorved Fjendene blev opholdt. Og da jeg senere fra en anden tæt ved holdende Escadron havde faaet et Par Foderposer fyldt med Patroner, som ligeledes blev uddelt til Infanteristerne, blev derved Ilden forstærket, og Fjenden tvungen til at fortrække, saa at vi beholdt Byen. Ved at sætte over et Havegjærde for at komme videre frem i Byen, kom jeg over en Mødding med en stor Pøl, og derpaa ind mellem 2de Huslængder. Her kom en Infanteriunderofficer løbende imod

mig og raabte: «Tag dem i Agt! der er 2de, som lægger an paa dem.» Da jeg strax blev disse vaer, kastede jeg mig strax med Overkroppen ned bag Halsen paa min Hest, og i det samme kom 2de Skud, som gik over mig ind i Straa-
taget af Husene. Et paa hver Side af mig.

Nu sprængte jeg tilbage til Oberstlieutenant Honnens, hvem jeg forestillede, at man maatte komme Infanteriet tilhjulps, og udbad mig Tilladelse til at lade en Del af mine Dragoner sidde af og rykke frem tilfods. Herpaa sagde han: «Men gaar det an?» Uden at svare herpaa ilede jeg tilbage til min Escadron, lod 4de Deling sidde af, og befalede Lieutenanten med denne at rykke frem til Byen. Ved denne Ordre saa jeg, at han blev bleg, og da han gjorde mig opmærksom paa, at Lieutenant Rossing var ældre end han, svarede jeg: »jeg gjør dem en Ære ved at vælge dem.» Derpaa gik han frem med sit Commando og begyndte Ilden i Forening med Infanteriet. Da Fjenden saa, at vort Infanteri fik Forstærkning af Folk i mørkeblaa Frakker med blanke Hjælme paa Hovedet, (hvilket senere i tyske Blade blev udlagt til, at disse vare Svenskere) saa begyndte 2de fjendtlige Kanoner, der vare placerede i en Flèche bag Byen, at give Ild, dog uden Virkning, da vore Folk vare godt dækkede.

Da jeg saa, hvorfra Ilden kom, jog jeg hen til føromtalte 2de af vore Kanoner, som da under Lieutenant Lund fulgte mig til et Punkt, som jeg i forveien havde udset, og hvorfra den paa den anden Side af Byen liggende Veirmølle kunde beskydes. Denne var besat af Fjenden, som derfra vedligeholdte en levende Ild. Den første Granat sprængte over Hovedet paa mine Dragoner, der laa i Kjæde bag Hegnet, og det syntes just ikke at behage dem. Den anden Granat

derimod slog Mølleportene op paa viid Gab, og den Tredie tog Hatten af Møllen, som derved kom i Brand; nu styrtede den fjendtlige Besætning hovedkulds ud af Møllen, og vi saa hvorledes enkelte Folk krøb ned af Møllevingerne.

En ivrig Slesvigholstener, som havde bidt sig fast i Tremmerne, tog sin Kepi af, svingede den og raabte et leve Schleswigholstein. En Geværkugle fra en af vore Infanterister strakte ham død ned til Jorden. Efter at vore Kanoner havde demonteret en af de fjendtlige Kanoner, som vare placerede i den fornævnte Flêche, fortrak Fjenden.

At vi ikke fik Lov til Forfølgning, formoder jeg havde sin Grund i, at Kampen i Centrum og paa venstre Fløi endnu var tvivlsom. Jeg red atter ind i Bollingsted, som aldeles var forladt af Indvaanerne. De fleste Huse var ramponerte og Møllen brændte.

I et Hus sadde nogle Infanterister. Da {jeg saa disse af Røg og Krudtdamp sværtede Karle, kunde jeg ikke andet, end at tage min Portemonnaie op, og tømme dens Indhold for dem paa Bordet, for at de derfor kunde drikke paa et heldigt Udfald af Kampen.

Som jeg her stod, blev en Menig ført ind, som havde faaet en Kugle i den høire Side af Brystet i Nærheden af Skulderen; han var meget bløg, men kunde dog tale. Han blev sat paa en Stol, medens jeg ilede efter min Underlæge Obdrup, som holdt ved Escadronen. Da denne kom og fandt, at Kuglen sad bagude i Skulderbladet. skar han den ud. «Aa,» udbrød Patienten, «giv mig den?» Da imidlertid den Saarede syntes at skulle besvime, gav jeg ham en Slurk Portvin af min Fettflaske, hvilket oppede ham, hvorefter han blev ført til Ambulancen. Han blev senere ført til La-

zaretten i Flensborg, hvor han laa i lang Tid. Flere Splinter Smaaben bleve efterhaanden uddragne af Saaret; han skal have lidt meget.

Nogle Aar efter, at jeg med min Escadron var kommen til Wandsbeck, og var paa et Besøg i Kjøbenhavn, gik jeg en Dag forbi Petri Kirke, hvor jeg paa Fortouget mødte en ung Mand med den ene Arm i Bind; han blev staaende foran mig, og spurgte: «Er det ikke Major Barth, som hjalp mig da jeg var bleven saaret i Bollingsted?» Da jeg bejaede dette, sagde han, at han derved var bleven berøvet Brugen af den høire Arm, og nu var bleven ansat i Toldfaget. Nu gjenkjendte jeg Manden! jeg saae, at han havde faaet Sølvkorset.

Han var af meget god Familie, og var gaaet med i Felten som Frivillig.

Efter dette Ophold gaar jeg nu tilbage til Bollingsted.

Hen paa Eftermiddagen var Slaget vundet og Armeen rykkede frem mod Slesvig By. Da jeg fra et ophøjet Punct, hvor jeg holdt, kunde se Cavalleriet, hvorfra vi vare detacherte, rykke frem ad Chaussèen, formodentlig for at omgaa Fjendens venstre Flanque, saa fik jeg megen Lyst til med min Escadron at slutte mig til dette, hvorfor jeg bad Oberstlieutenanten om Tilladelse dertil, men det blev mig nægtet. Han turde ikke gøre Forandring i sin Stilling, eller detachere noget af sin Styrke, uden høiere Ordre. Brændende efter at see Udslaget af Cavalleriets Bevægelser bad jeg Oberstlieutenanten om for min egen Person at maatte fjerne mig en liden Stund. Da dette blev mig tilstaaet, overgav jeg saalænge Escadroncommandoen til min Premierlieutenant Rossing, og red derpaa ledsaget af en Ordonnants over Heden østen om Gammellund forbi Isted Kro ad Veien til Lürchau. Da

jeg kom op i Høide med Arnholtz, naaede jeg først Reservecavalleriet, som holdt i en Fire-Colonne paa Veien. Ved at passere Heden, som ligger mellem Bollingsted og Isted Kro, saae jeg flere døde og saarede Infanterister saavel af vore egne som af Fjendens, ligge paa Jorden, En Læge sad paa en Grøftevold med opsmøgede Skjortæærmer og blodige Hænder, hvori han holdt en Snapseflaske og et Stykke Smørrebrød. En Ambulancesoldat stod hos ham. Da jeg anmodede ham om at ile hen til en saaret Soldat, som sad i en Grøft med en Kugle i Underlivet, svarede han, at han den hele Dag ikke havde gjort andet end at forbinde Saarede og skaffe disse til Ambulancen; alle Ambulance-Soldaterne vare nu borte med Saarede, han stod ganske alene med sin Oppasser, og var dødstræt. Idet jeg red videre frem, og var kommen ind paa Chausséen, stødte jeg paa Wegener med sine andre 6 Kanoner. I Følge med ham passerede jeg Isted Kro, som stod i lys Lue, hvorfor Wegener lod sine Ammunitionsvogne kjøre i lynende Fart, for at Ildstykkerne ikke skulde falde paa disse. Da jeg som sagt var naet til Cavalleriecolonnen, og spurgte en Kammerat om Aarsagen til, at han holdt her stille, fik jeg til Svar, at Oberst Flindt uden at recognoscere var gaaet lige løs paa Skovby, i hvis Gorge stod 2de fjendtlige Kanoner, som strax havde givet Ild paa hans Colonne. I det samme saa han, at hans Søn, der red ved Siden, styrtede med sin Hest. Hvorpaa han, idet han havde raabt: «Aa, min Alfred!» havde standset Fremrykningen. Man sagde, at da han i Fremrykningen havde villet søge Raad og Oplysning om Terrænet hos Oberst Juell, havde denne vægret sig ved at svare, paa Grund af, at han nærede Skinsyge mod Flindt. Havde denne blot sendt 6 Dragonregiment, som

havde cantonneret der i Egnen Aaret forud og kjendte alle Veie gjennem Lürschau i høire Flanque vesten om Husbye, havde Fjenden nok af Frygt for at blive omgaaet og muligen afskaaret, rømmet Husbye, og derved skaffet den øvrige Styrke fri Gjennemmarch.

Det var nu kun i et daarligt Humeur, at jeg vendte tilbage til Bollingsted. Først seent om Aftenen forlod vi Stillingen her, og indtraf midt om Natten i den Bivouak, som Cavalleriet havde indtaget østen for Arnholdt Sø. Her stode vi til det blev lyst, og derpaa begyndte vi at indrette os en Hytteleir. Trainvognene med Folk bleve sendte til Skovs for at hente Materiale til Hytter. Efter at Leiren var bleven afstukken med Gader for hver Escadron, maatte Pionererne grave Græstørv, og da Vognene kom tilbage med tykke Grene, bleve disse tilhuggede, og Sparreværket til Hytterne rejst for 4 Mand i hver. Kampeerpæle bleve nedrammede, Kampeerliner trukne mellem disse, og Hestene i hver Escadron i 2de Linier bundne dertil. For mit Vedkommende byggede jeg min Hytte op til et meget høit Dige lige for Enden af den Gade, som mine Folks Hytter dannede.

Foran min Veranda vare mine 2de Quarterfaner plantede. Det hele saae stadseligt ud, og blev meget beundret af Officerene ved de andre Afdelinger.

Efter at have tilbragt 2de Dage i Ro kom Escadronen paa Forpost ved Grosz-Dannewerk under Ritmester Hegermann Lindencrone som Forpost Commandeur. Da man frygtede Angreb af Fjenden, maatte vi hele Natten være tilhest, og ingen Hvile blev tilladt. Da imidlertid mit Mandskab siddende paa Hesten, begyndte at blive dorsk, og ikke

kunde modstaa Søvnen, maatte jeg holde det i Bevægelse ved uafslædig at lade ride Volte.

I vor prægtige Hytteleir modtog vi stadig Visitter af Officererne, ikke alene fra vort eget Regiment, men ogsaa fra de andre Regimenter.

De beundrede alle vort comfortable Etablissement. Dog skulde vi ikke længe glæde os ved dette.

5te Kapitel.

Jeg fik pludselig en Nat Ordre til ufortøvet at bryde op og marshere til Neukrug med min Escadron, og melde mig til Oberst Scheplern, der med et combineret Corps, som foruden min Escadron bestod af 2de Batailloner og Batteriet Glahn, skulde gaae mod Friederikstadt, tage og besætte denne By.

Om Morgenen forlod Colonnen Neukrug; jeg med min Escadron maatte marchere i Queuen, og aldrig i mine Dage har jeg haft en saa kjedelig og trættende March som denne, altid i Skridt. Det var ikke efter vor Kogebog, thi vi toge os altid paa Marchen en livlig Trav af og til. For imidlertid ikke at trættes alt for meget af denne Sneglegang, lod jeg af og til gøre Holdt, og Colonnen gaa et godt Stykke frem; derpaa indhentede vi denne ved en livlig Trav. Marchen varede hele Dagen og det halve af den følgende Nat.

Da det blev mørkt, maatte vi opgive vor livsopvækkende Trav, og følge Kolonnen i langsom Skridt. Og da det saa begyndte at regne, og Veiene fast vare bundløse, var vor Tilstand meget ubehagelig.

Endelig naaede vi langt ud paa Natten Ostenfeldt, hvor vi biouakerte under aaben Himmel; jeg laa ved Siden af min

Hest paa den bare Jord. Artilleri-Officererne vare heldigere stillede, thi de havde et Telt, som de ved Ankomsten til Bi-vouaquen strax opslog. Det var ellers et meget farligt Sted, jeg havde valgt mig til at sove paa, thi da jeg ved Daggry slog Øinene op, saa jeg. at jeg laa lige paa Kanten af en dyb Mergelgrav. som var fyldt med Vand. Det kunde have været en slem Overraskelse, dersom jeg om Natten ved en ubevidst Bevægelse var styrtet ned i samme og maaske min Hest med, der stod ved Siden af mig. Denne Begivenhed bevirkede, at jeg strax anskaffede 4 Hornlygter, een for hver Deling, hvorved vi om Natten enten i Byer eller paa Marker kunde see os til Rette. Næste Dag gik Marchen til Schwabstedt, hvor vi ligeledes bivouaquerede om Natten.

Tidlig om Morgenen gik Oberstlieutenant Helgesen med et stort Commando til Frederiksstad, som efter en kort Fægtning blev forladt af Fjenden. Og nu var Helgesen Commandant her. En Vagtmester med 20 Dragoner afgaves til ham, saavel som Lieutenant Rossing. Lieutenant Wedell blev med et mindre Commando etableret paa Kringelkrug, en lille Gaard tæt ved Eideren, omtrent 1 Miil vesten for Frederiksstad. Lieutenant Schroll var den eneste Officer, som jeg beholdt hos mig.

Med den største Deel af Escadronen fik jeg Ordre til at gaa i Cantonnements Qvarteer i Winnert tilligemed et Detachment Infanterie under Lieutenant Goeskjær med Lieutenant Penich.

Jeg fik et meget godt Qvarteer hos en Gaardmand Carstens. Vi 4 Officerer tilligemed min Læge Obdrup havde det meget behageligt; vi kom personlig sammen. Schroll og Obdrup spiste hos mig hver Middag. Vi sloge vore Feltra-

tioner sammen og min Oppasser var Kok. I Almindelighed havde vi Suppe hver Dag, Det Kjød, der levertes os, var af en ganske fortrinlig Qvalitet; det var ungt Studekjød. Da vi rykkede ind i Winnert, var Gaden saa snavset, at vi formelig vadede i Skidt, og Indgangen til Gaarden var ganske forfærdelig.

Som bekjendt var der Beleiringstilstand, og min Ringhed øvede saaledes i mit Cantonnement en vis Authoritet. Jeg lod strax Fogden kalde, og paalagde ham:

1. At lade Gaden rense, ved at hver Hufner (Gaardeier) for sin Part udførte saadant.

2. At alle Adgange til Qvartererne rensedes saaledes, at man kunde gaa tørskoede ind til disse.

3. At hver Onsdag og hver Løverdagskulde Gaderne renses over det hele.

Dersom dette ikke skete til den følgende Dags Middag, skulde den Mand, som ikke havde adlydt nævnte Befaling, belægges med Arrest.

Næste Dag meldte Fogden at een Mand havde modsat sig Befalingen. Denne blev øieblikkelig af en Patrouille ført til Vagten og derhos betydet, at dersom hans Gadeandeele ikke strax blev rensede, vilde han blive krumsluttet saa længe, indtil saadant var skeet.

Saa skeete det strax, og siden var Gaden altid reen, saa at de stakkels Malkepiger, der hidindtil barbenede maatte vade i Snavs til midt op paa Benene, nu kunde gaa med Strømper og blanke Sko ud at malke, sædvanlig hver fulgt af en Cavaleer, som bar Bøtten for dem (naturligviis en Dragon).

Oberst Scheplern etablerede sit Hovedqvarter paa Lehm-sig hos Førstraad Linde de Frydenreich. — Min Tjeneste med-

førte, at jeg ofte maatte op til Hovedkvarteret, som vel laa paa et høit Punct, men var berøvet Udsigten over Terrainet af den omliggende Skov.

Da jeg for Stabschefen, Capitain Mathiesen, yttrede, at dette var en stor Mangel, svarede han: «Ja derved er der intet at gjøre» — Jeg svarede, at jeg paa Øieblikket var istand til at frembringe et Observationssted, saa at man derfra kunde oversee Egnen langs Treenen helt ned til Frederiksstad. — Derpaa fik jeg fat paa et Par lange Stiger, som jeg bandt sammen og lagde op over Taget ligetil Rygningen; jeg bad Mathiesen om at krybe op med mig, og da vi kom op til Skorstenen, nød vi den herligste Udsigt over hele Egnen. Jeg kunde, naar jeg vilde, fra Winnert komme til Lehmsig — det skulde aldrig slaa feil, at jeg saa een eller anden af Hovedkvarterets Personale staa oppe ved Skorstenen og med en Kikkert speide over mod Fjenden, hvis Forposter derfra kunde sees.

Da der af min Escadron var etableret Ordonnantser ved alle vore Forposter langs med Treenen sydvest for Schwabstedt, saa havde jeg stedse, fulgt af min tro Svend, Overvagtimester Jensen, mange behagelige Ridetoure ved at inspicere disse Poster. Ogsaa gjorde jeg mange andre Ture baade til Husum og til Tønning. Paa Grund af den strænge Tjeneste, mine Folk havde, og de mange Commandoer og Ordonnantser, jeg maatte afgive, var efterhaanden Styrken af min Escadron blevet forøget indtil 190 Heste.

Qvarteret i Winnert var for mig meget behageligt, og jeg og mine Folk vare godt lidte af Beboerne, der meget ofte kom til mig med Forespørgsler og for at hente Raad.

En Dag kom der 3de Koner til mig fra Ostenfelt, og be-

klagede sig over, at saavel alle Mændene som alle Karlene havde forladt Gaardene for hele Dagen at sidde, de førstnævnte i Øster- og de sidstnævnte i Vesterkreif, og svire, overladende alt Arbeide til Fruentimmerne, som ikke alene maatte kjøre Gjødning ud og pløie, men endog besørge Fragt-kjørsler. Naar Mandfolkene endelig midt om Natten kom hjem, var det kun for at sove og derpaa gaa igjen.

De bade mig derfor at komme dem tilhjælp. — I denne Anledning forlagde jeg til enhver af de nævnte Kroer 1 Underkorporal og 2de Dragoner, der fik den Instrux at bortvise alle, undtagen Reisende, fra Kroerne, og paa ingen Maade tillade siddende Gjæster der, det være saavel om Dagen som om Natten. Dette havde den Virkning, at Mandfolkene forbleve ved Hjemstavnen og forrettede deres Dont. Efter nogle Dages Forløb havde jeg den Ære at modtage en Deputation af 3de Bønderkoner, som kom for at takke mig, for hvad jeg havde gjort i den Anledning.

Den Demoralisation som her i Ostensfeldter District herskede, var forfærdelig; navnlig herskede Drukkenskab i en meget høi Grad ved Gilder, ja endog ved Begravelser. — En af mine Underofficerer berettede mig følgende: — Da han en Dag reed igjennem Ostensfelt, mødte han en Ligprocession foran hvilken bares Fakler. Nærmest Baaren, bag samme, gik Præsten med den nærmeste af Familien, og umiddelbart derefter en døddrukken Mand under Armene af 2de andre Mænd, som formelig maatte holde ham oppe. Under Gangen spyede han, saa det sprøitede over paa Præstens Kjole.

Da der ingen Politivrigthed var i den af os besatte Deel af Landet, saa maatte jeg i mit District som Høistcomman-

derende overtage den Authoritet, som hine ellers skulde udøve.

En Dag kom een af mine Dragoner og meldte mig, at der var bleven ham frastjaalet et Par Støvler, og da een af hans Kammerater havde seet en Karl at gaa og pløie med et Par sporebesatte Støvler, blev denne Karl hentet og sat i midlertidig Varetægtsarrest. Næste Dag nedsatte jeg et Forhør under mit eget Præsidio og 2de Officerer som Bisiddere. Imidlertid fik jeg at vide, at bemeldte Karl, en Knøs paa 18—20 Aar, var forfalden til Drukkenskab, og havde Dagen forud i saadan Tilstand slaaet sin egen Fader, en gammel, blind Mand paa 70 Aar.

Tyven blev fremstillet for Forhøret, og nægtede paa det bestemteste at have stjaalet Støvlerne, som og at have slaaet sin gamle Fader; men da der fremstod flere Vidner imod ham, endog hans egen Søster, som tjente hos min Vært, saa idømte jeg ham en Straf af 25 Stokkeprygl, hvilken Straf samme Dag blev exequeret i hele Escadronens tilstedeværende Mandskabs og Lægens Overværelse.

Medens jeg saaledes laa i Winnert, havde jeg først Besøg af min Søn Johannes, og derefter den 19. August af min Hustru.

Da jeg den første Aften efter min Hustrus Ankomst skulde berede vort Natteleie, laa mine ladte Pistoler og udtrukne Sabel paa vort Bord, som stod foran Sengen. Da hun blev forskrækket og spurgte, hvad dette skulde betyde, svarede jeg: «for Sikkerheds Skyld! det kunde hænde sig, at Fjenden overraskede os, derfor vare om Natten Hestene sadlede, ligesom og Bagagen læsset. Imidlertid haabede jeg — om et Overfald skulde skee — at vore Forposter nok sikkrede os saa

megen Tid, at hun i al Mag kunde komme tilvogns og blive kjørt til Flensborg. «For Sikkerheds Skyld klæde vi os ei heller af om Aftenen, men lægge os til at sove med Klæderne paa, og du, min rare Pige, maa gjøre det samme. Rasmus sover paa sit Straaleie tværs for min Dør.»

Min Hustru, som var en meget behjertet Dame, sov derfor trygt ved min Side.

Efter at have været hos mig omtrent 3de Dage, tog hun bort med min Trainvogn, der befordrede hende til Flensborg. Paa Henturen var min Hustru taget over Slesvig, hvor hun hos den berømte Hotelværtinde, Madame Esselbach var bleven yderst venligt modtaget; denne havde forskaffet hende Befordring til Winnert, da hun selv havde Posthold, som det hedder i Hertugdømmerne.

Nogle Dage efter min Hustrus Afreise stod jeg en Formiddag ude i Gaarden ved mit Qvarteer og uddeelte Lønning, da vi med eet hørte et vældigt Knald som et Tordenslag, hvilket vi i Øieblikket antog det for; men da der kom flere lignende, gik det op for os, at det var Kanonade ved Frederiksstad. Der blev derfor gjort Allarm. Jeg begav mig strax did og erfarede da, at det var Fjenden, der beskjød Byen.

Paa Grund af at Oberst Scheplern formedelst et ældre Skudskaar, som ei vilde læges, maatte reise til Kjøbenhavn, og indlægges paa Frederiks Hospital, var Oberstlieutenant Irminge udnævnt i hans Sted for vort Corps. Af denne fik jeg nu Ordre til at rykke med min havende Styrke i Winnert til Hovedkvarteret i Lehmsig, hvor jeg indtog en Bivouacstilling. Da Bombardementet paa Frederiksstad havde varet et Par Dage, og Byen derved blev sat i Brand, blev jeg af Oberstlieutenant Irminge sendt ind til Helgesen med det

Raad, at han dog ikke ved at forsvare sig maatte sætte alt paa Spidsen, men tænke paa den stakkels By og dens Indvaanere. Hertil svarede Helgesen: «Vil De, min gode Ritmester, hilse Oberstlieutenanten, og sige, at hvad Byens Indvaanere angaar, da er der af disse ikke flere i Byen, da de alle have fortrukket, og hvad Byen selv angaar, saa bryder jeg mig Fanden om, hvor den bliver af, naar blot jeg beholder Pladsen, hvorpaa den har staaet.

Da jeg bragte Irminger dette Svar, sagde han: «Nei! det er et skrækkeligt Menneske.»

Da jeg en anden Dag blev sendt til Frederiksstad og kom indenfor een af de ydre Forskandsninger, saa jeg 3de Infanterister sidde i Lag med at koge Mad.

«Det gaar varmt til her,» sagde jeg. Hvorpaa en af Infanteristerne svarede: — «Vel gjør det det, — men vor Herre være lovet for den gode Ildebrand, thi vi har ikke nødvendig at gjøre Ild for at koge Mad ved.»

De kogte nemlig ved de rygende Tomter.

Det maa erkjendes, at vore Jenser vare ligesaa udholdende som tappre. Imidlertid viste de megen Medlidenhed med Indvaanerne; som et smukt Beviis paa Menneskekjærlighed kan nævnes, at 4 Infanterister i en Kurv bare en Barselkone med sin Spæde til Tønning, som ligger 2de Miil fra Frederiksstad.

Et Beviis paa Helgesens Koldblodighed var følgende. — Han sad en Dag med nogle af sine Officerer og spiste Frokost, da en Bombe faldt ned, og sprang i Nærheden, i selve Huset, hvor de sadde, dog uden at saare nogen af dem. Saa sagde Helgesen: «Mine Herrer! skulde vi ikke flytte Bordet ind i den anden Stue?»

Helgesen førte i Frederiksstad en stræng Justits; saaledes lod han een af Borgerne paa Torvet tildele en alvorlig Dragt Stokkepygl, fordi han havde udviist en meget mistænkelig Adfærd.

Helgesen, som flere Aar havde boet i Hertugdømmerne og navnlig i længere Tid i Omegnen af Frederiksstad, og derfor var inde i alle Forhold der, og havde Kjendskab til Embedsmændenes Aand og Færd, havde et godt Øie til en Herredsfoged i det Eiderstedske. Han fik en Dag Visit af denne Mand, som søgte at sætte sig i Gunst hos ham ved at spille dansk Patriot. Da denne sagde: «De kjender mig, Hrr. Oberstlieutenant! og maa være overbeviist om min Loyalitet!» svarede Helgesen: «Ja vist kjender jeg dem som en stor Schuft! derfor tag dem iagt! her driver vi ikke Spads med dem, der seiler under falsk Flag.»

At Helgesen var lige saa humoristisk som barsk, afgiver Følgende Beviis paa:

Da han senere var Commandant i Slesvig og boede paa Gottorp Slot, og en Dag sad ved Vinduet og røg paa sin Pibe, saa han en Flok Damer passere forbi, iklædte hvide Kjoler og prydede med lyseblaa og høirode Baand, altsaa de slesvigholstenske Farver. Da de toge Retning ind i Slotshaven, sendte han først sin Oppasser hen til Conditoren for at hente Chokolade og Kager, og da disse vare komne, sin Adjutant ned i Haven for at invitere bemeldte Damer op til sig for at drikke Chokolade. Damerne adlød med megen Glæde denne Indbydelse, og kom, henrykte over Commandantens Venlighed, ind til Helgesen, som modtog dem med al Courtoisie, og underholdt dem med luun Passiar. Men da de skulde gaa, sagde han: «Ja, sehen sie, heute habe ich meine Damen mit Cho-

colade und Confect servirt, nächste Mal wird es aber mit Wasser und Brod!» Det var da naturligt, at hans Gjæster gik meget slukørede bort.

Efter at Bombardementet paa Frederiksstad havde varet nogle Dage, og man troede, at den ikke kunde holdes, var alt, hvad der var i og ved Hovedkvarteret, rykket ud og stod vesten for Sahwabstedt. Resten af min Escadron var ved idelige Detacheringer og Afgivelser af Ordonantser, betydeligt smeltet sammen.

Aftenen den 5. October var mørk, med Himlen luerød af utallige Bomber og Granater. Da jeg hele Dagen intet havde nydt, befalede jeg min Oppasser Rasmus at gaa hen bag et Dige for at koge mig lidt Thee; — han kom snart tilbage med de Ord, at han kunde intet Sted være for de nedfaldende Kanonkugler. «Aah!» sagde jeg til ham, «gaa saa et andet Sted hen!» hvilket han ogsaa gjorde, men kom atter strax tilbage og sagde, at han heller ikke kunde være der for Kuglerne; jeg maatte altsaa undvære min Thee. Da jeg fremdeles maatte afgive Folk, blev mit Commando tilsidst reduceret til 5 Dragoner.

Nu kom Oberstlieutenanten igjen til mig, og forlangte 5 Ordonnantser. Da svarede jeg: «det glæder mig, at jeg endnu kan opfylde deres Befaling, thi jeg har accurat 5 Mand tilbage af min Escadron; jeg nedlægger derfor nu min Marchalstav, og beder om at maatte sende min Standard tilbage.» Herpaa svarede Oberstlieutenanten: «Ja! og vil De saa være min Adjutant?»

«Som De befaler!» sagde jeg.

Da Klokken vel kunde være 9, sagde Irminger til mig: «Hrr. Ritmester, vil De overtage en meget vanskelig Opgave?»

De skal med et Detachement Intanterister gaa til Randrum, optage de mulige Flygtende, og afbryde alle de forefindende Broer i Marchen.» -- Efter at have erholdt en Deel af mine afgivne Folk tilbage, afmarcherede jeg med disse og det mig undergivne Commando Infanteri til Randrum. Ankommen hertil gik jeg, medtagende en Lygte og nogle faa Mand, ud i Marken, og begyndte med at afbryde alle forhaanden værende Broer. Paa denne Expedition traf jeg Kammerraad og Vejinspektør Grove, der var sysselsat med samme Forretning; han var gjennemvaad og yderst forfrossen, hvorfor jeg gav ham en Dragonkappe, for hvilken han takkede mig paa det varmeste.

Da Broafbrydningen var endt, ilede jeg tilbage til Randrum til mit Commando. Her lod jeg hente en lang Stage, som blev sat til en høi Kornstak, og tog derefter Plads oppe paa samme, hvor jeg iagttog, hvad der foregik ved Frederiksstad. Endskjøndt Afstanden mellem Randrum og Frederiksstad var omtrent 1 Miil, og Natten var bælmørk, tillod Lyningen fra den brændende By og alle de i Luften svævende Bomber og Granater mig gjennem min Kikkert at see alt, hvad der foregik; ja, jeg kunde endog see enkelte Folk, som øb frem, kaste sig ned for at lade og igjen at skyde.

Med eet saaes et stort Blink, paafulgt af et vældigt Knald. Det var en fjendtlig Ammunitionsvogn, som sprang i Luften.

Kort efter saa jeg en fjendtlig Stormkolonne rykke frem lige til Frederiksstads Forskandsninger, men derpaa at retirere i lynende Fart. Stormen var af vore afslaaet, al Skydning fra Fjenden ophørt, og Himlen atter mørk; dog saa jeg tydelig, at hele Byen brændte.

Jeg sendte nu een af mine Underofficerer ind til Frederiksstad for at faa Underretning om Tilstanden.

Efter knap 3 Qvarteers Forløb kom han jagende tilbage med Efterretning om, at Stormen var afslaaet, og at Commandanten havde tilladt Besætningen at plyndre.

Efter at have erholdt denne Underretning fremtog jeg et Stykke Papir, og skrev med en Blyant og ved Skinet af min Lygte fra mit ophøiede Punct i Kornstakken følgende Linier til min Hustru:

Randrum, den 5. Octbr. 1850.

Natten Kl. 1¹/₂.

Min elskede Signemoer! Jeg lader dig herved vide, at Stormen paa Frederiksstad er i Nat afslaaet af dens tappre Besætning. Fjenden retirerer i største Hast ad Rendsborg til. Viis hvem du vil denne Seddel.

Din Chr.

Derpaa lagde jeg Papiret sammen uden Forsegling, og skrev udenpaa min Hustrus Adresse. Saa kaldte jeg paa en paalidelig og velbereden Dragon, og paalagde ham at ride sporenstregs, alt hvad han kunde, til Flensborg, saaledes at han kunde naa dertil om Morgenen Kl. 6, og aflevere Brevet paa Dampskibet, som gik til Fyen. Det var ligegyldigt, om han forreed Hesten eller ikke, og naar han kom tilbage. — Ikke desto mindre kom Dragonen tilbage til mig til Winnert 3die Dagen efter.

Min Hustru modtog Brevet i Odense samme Dag henimod Aften, og da der den Dag, den 6. October, Kongens Fødselsdag, var en stor Diner i Klubben, hvori alle i Byen værende høie Herrer og Embedsmænd tog Deel, fik hun fat i en Dragon, hvem hun anmodede om at gaa op i Klubben, og bringe

den kommanderende General, General Wedell, dette Brev. Kort efter, da Alle sad ved Dineren, banker det paa Salsdøren; Dragonen træder ind og melder, at han har et Brev at aflevere til Hrr. Generalen fra Fru Barth. En almindelig Opmærksomhed lod sig tilsyne hos alle Gjæsterne. Biskop Gad, som sad nærmest Døren, reiste sig, modtog Brevet og gik dermed hen til Generalen, der, da han ikke havde sine Brilller hos sig, bad Biskoppen om at læse det. — Da denne nu begyndte med:

«Min elskede Signemor» blev endnu Spændingen større, og da saa senere Indholdet kom, blev der stort Liv, og Generalen udbrød: det var en Efterretning, som maa fordre Champagne frem! — Saa blev Frederiksstads tapre Forsvareres Skaal drukket, ledsaget med mange Hurra.

Det var saaledes mit Brev, der bragte Efterretning om, at Stormen paa Frederiksstad var afslaaet, endnu tidligere end Overcommandoens Rapport herom.

Næste Dag Kl. 1 Eftermiddag fik jeg Ordre at samle mit Mandskab, og gaa tilbage til Lehmsig, og $\frac{1}{2}$ Time derefter til mit Cantonnement i Winnert.

Dagen efter visiterede jeg mine Detachementer i Frederiksstad og Husum. Da jeg kom udenfor Frederiksstad, paa den Side, hvor Stormen var foretaget, var jeg Vidne til, at en stor Mængde Vogne vare mødte for at optage og bortføre de opsamlede Døde, for det meste fjendtlige Soldater; disse vare næsten alle barbenede, da de havde mistet deres Sko i Marskens Dynd.

Flere hundrede Lig bleve transporterede til Koldenbüttels Kirkegaard for der at nedgraves. Ved at passere en af Vognene saa jeg en slesvig-holstensk Soldat i en halv sid-

dende, halv liggende Stilling ovenpaa et stort Læs Lig. Han havde aabne Øine og røde Kinder, og saa aldeles levende ud, saa at jeg endog var i Begreb med at rette et Spørgsmaal til ham. Da jeg imidlertid kom tæt hen til ham, blev jeg først overtødet om, at det var et Lig.

Han maa have haft en meget let og naturlig Død. Jeg fik ikke at see hans Dødssaar; han var i fuld Mundering, og havde endog sin Kepi paa med Rem under Hagen.

Frederiksstad var saa godt som aldeles raseret — det brændte endnu i Grunden; Torvet var overfyldt af alleslags Møbler. Et stort Klædeskab, som laa paa Siden, tiltrak sig min Opmærksomhed, da jeg inden i dette hørte en knurrende Lyd; ved at aabne Shabet fandt jeg deri en sovende Infanterist.

Efter Stormen paa Frederiksstad vedblev jeg at have Commandoen baade der, i Tønning, Garding og Husum, med en Mængde Relaisordonnanser langs Routerne.

Opholdet her blev tilsidst meget trist, foruden at en meget tyk Taage vedvarende omgav os; den var saa tæt, at man ikke kunde skjælne noget i Pistolskuds Distance; hertil kom, at Jordbunden var saa opløst, at Ordonnants-Forbindelsen mellem Winnert og Frederiksstad maatte opgives tilhest, og derimod forrettes tilfods.

Ja tilsidst saa man sig nødsaget til at anlægge Gangstier af Brædder, thi end ikke tilfods kunde man komme frem for Dynd og Væde. Heldigvis var der dog Veie norden for Winnert og ad Husum til, som jeg kunde benytte til mine daglige Ridetoure.

Da der fra Overcommandoen kom Forespørgsel, om Escadronen ønskede, at Feltpræsten skulde komme for at holde

Allergang hos os, saa henvendte jeg mig først til Pastor Bech i Ostensfeld med Forespørgsel, om han kunde holde denne paa dansk, hvortil han svarede «Ja!» Han var nemlig født Haderslever og havde været Huuslærer hos Amtmand Johansen. I denne Anledning var jeg tilligemed mine Underofficerer og næsten hele Escadronens Mandskab, som cantonnerede i Winnert, til Alters i Ostensfelds Kirke den 17. Januar 1857.

Da der i denne Kirke ikke var noget Knæfald for Alteret, modtog vi Sacramentet staaende. — Pastor Bech skilte sig ret godt fra sin Tale. Da jeg efter Gudstjenesten aflagde ham et Besøg, spurgte han mig, hvorledes jeg havde været fornøiet med hans Tale; jeg svarede, at der var kun eet Ord i den, som havde stødt mig, idet han havde sagt: «I ere alle Forbrydere» (han havde ment Syndere); herover blev han lidt flau. Saa længe vi vare i Winnert, var han loyal dansk, ellers var han tysksindet.

Han var en ivrig Lhombre-Spiller, og naar vi kom, opfordrede han os stedse til et Parti; naar han da i Forhaanden altid sagde: «Ich muss casquieren!» saa forundrede dette os, indtil vi bleve bekendte med den holstenske Lhombre (det frie Spil).

Sønnen kom aldrig ind i Familien, men var imellem Folkene, og maatte spise med disse i Borgestuen.

Forinden jeg vidste, at han havde en Søn, sagde han til mig, da denne skulde kjøre mig til Winnert: »Sie müssen dem Kutschern ja keine Trinkgelder anbieten, denn er ist mein Sohn!»

Efter Frederiksstads Beleiring besluttedes det af Helgesens Corps at give ham en Æresgave. Komiteen for denne var Major Wilster, Capitain Glahn, og min Ringhed. Det blev

overdraget mig at gjøre Tegning til et Sværd, hvilket jeg udforte ved at vælge Formen af et Korssværd. Ovenpaa Hæftet en Hjelm, paa den ene Side af samme en Granat, og paa denne en Løve med Hellebard. Klingen havde paa den ene Side den Indskript: «Frederiksstad den 4de October 1850»; paa den anden Helgesens fulde Navn. Denne Tegning blev imidlertid ikke benyttet, derimod valgtes en Krumsabel med Sølvskede, Jeg blev valgt til at bære og overrække den.

Toget gik ud fra Schwabsted i 2de Baade ad Treenen. Et Musikcorps var i den forreste, Officererne i den bagerste. Det var ikke uden Fare for at synke, at vi naaede Frederiksstad, thi Baadene vare saa stærkt bemandede, at Vandet ved den mindste Bevægelse af Passagererne gik ind over Rælingen.

Helgesen modtog os ved Landingsstedet. Idet jeg overrakte ham Sablen, sagde han (alluderende til dennes Form): «Ha! vil man nu gjøre mig til Tyrk?» Forresten følte han sig vel smigret, men langtfra rørt.

Helgesen var vel en haard Mand og streng i Opfyldelsen af sit Kald, men han havde dog et varmt Hjærte, der meest slog for hans Undergivne; han var derfor ligesaa høit elsket som agtet af Soldaten. Han besad en ubestikkelig Retfærdighedsfølelse. Som bekjendt var der i Sydslesvig Beleiringsstilstand under Felttoget, og Dommermyndigheden var derfor hos den Høistcommanderende paa Stedet. Det manglede ikke paa Denunciationer. Blev nogen angivet for Wühlerie eller sligt, da undersøgte han Sagen med største Retfærdighed, og kun naar han fandt Klagen begrundet, lagde han ikke Fingrene imellem.

Hvad mig angaar, da er jeg stolt af at have besiddet

Helgesens Velvillie i høi Grad, og hans Agtelse. Et Beviis herpaa er, at jeg er i Besiddelse af en Riffel, han forærede mig, da vi laa for Frederiksstad. I det jeg slutter Beretningen om Frederiksstads Beleiring og Forsvar, skal jeg ikke undlade at bemærkø, at den Frihed, som Helgesen, efter at Stormen var afslaaet, gav Besætningen i Tilladelse til Plyndring, vistnok kunde have haft slemme Følger, dersom Fjenden senere henad Morgenstunden var vendt tilbage og havde gjentaget Stormen, thi Soldaterne, for hvem det afbrændte Hotels Vin-kjælder var given til Priis, havde taget saaledes til sig af Drikkevarerne, at en stor Deel var i utilregnelig Tilstand, og en anden Deel hensunken i Morpheus Arme.

Medens jeg laa i Winnert havde jeg ofte Besøg af Officerer af gennemmarcherende Commandoer. Saaledes, da jeg en Aften medens Angrebet ventedes, sad med mine Officerer ved en lille Lhombre, kom min Ordonnants ind og meldte, at der ude i Terrainet østen for Byen hørtes Støi og Summen af Mennesker. Jeg stod da strax op, tændte min Lygte og gik ud i den angivne Retning, hvor jeg traf Major Bülow med sin Bataillon kommen fra Slesvig og dirigeret til Frederiksstad. Man var faret vild og kommen ind paa Marken, hvor man irrede omkring i en stor Mose, og ikke kunde orientere sig, da det var bælmørkt. Jeg fik nu Bataillonen ind i Byen, hvor den, saa godt som det lod sig gøre, blev anbragt for Natten. Majoren med Adjutant og Overlæge Rathje tog jeg ind i mit Kvarter, hvor de halvt forkomne bleve vederkvægede ved et godt Aftensmaaltid og en stiv Toddy, ja jeg fik endog lavet Soveleie til dem alle tre, hvorover de vare heelt henrykte, især Overlægen, der ikke kunde begribe, at jeg var istand til, saaledes at skaffe saa meget tilveie. Næste

Morgen meget tidlig fortsatte Bataillonens sin March til Frederiksstad.

Under vort Ophold i Winnert modtog Underlæge Obdrup den Efterretning fra Kjøbenhavn, at hans Fader var meget syg og at man frygtede, at han skulde døe.

I denne Anledning fik Obdrup, en kort Permission og i hans Sted kom Underlæge Orlamundt til Winnert. Da nu Obdrup efter en 14 Dages Tid kom tilbage, og jeg mente, at Orlamundts Vicariat havde Ende, og betød ham at vende tilbage til den Afdeling, han var kommen fra, sagde han, at da han af Stabslægen, Professor Rørbye, var commanderet til min Escadron, saa var det Mening, at han skulde forblive ved samme. Han vilde ikke vige for Obdrup og denne ikke for ham, der nødig vilde ud i en kold og fugtig Hytteleir. Her i Winnert havde han det saa godt.

Da jeg ikke kunde beholde 2de Læger, henvendte jeg mig til Stabslægen med Forespørgsel om, hvem af dem jeg skulde beholde. Efter nogle Dages Forløb kom Svaret, der lød paa, at Orlamundt skulde gaa tilbage til den Afdeling, hvorfra han var kommen. Hermed fandt Orlamundt sig høist utilfreds.

Jeg har havt flere Beviser for at Ridning har en overordentlig god Virkning paa brystsvage Personer; saaledes var dette Tilfældet med Underlæge Obdrup.

Da han kom til Escadronen ved Begyndelsen af Felttoget, var han yderst svag og trangbrystet, havde vedvarende Slimafsondring og kunde ikke taale at ligge, men maatte sove i siddende Stilling. Hans Udseende var blegt og sygeligt, hans Stemme hæs og Aandedrættet hivende. Men da jeg bestandig holdt ham ridende, blev han efter en 6 Ugers Forløb aldeles rask.

I Anledning af, at Markerne bleve meer og meer opkjørte af de mange Ægtvogne, bleve betydelige Strækninger af Vintersæd ødelagte, og henvendte Godseierne af de nærmeste Districter sig til mig om Raad og Hjælp til Forebyggelse af dette Uvæsen. Dette standsede jeg ved at lade enkelte Dragoner tilhest patrouillere langs bemeldte Veie og tilholde Ægtkudskene at holde sig til den oprindelige Vei, hvilket opnaaedes derved, at der for de overhøriges Kudske vankede Hug, som mine Folk med største Fornøielse uddeelte med deres flade Klinger. — Men da Bønderne kom til mig med Bønner om at foraarsage deres Jorder omtaxerede, for at Skatterne kunde blive mere ligeligt fordeelte, maatte jeg svare dem, at jeg i denne Retning ingen Raad eller Hjælp kunde give dem. Dette forundrede dem meget, eftersom jeg hidtil havde udvirket, hvad hverken deres Foged eller Herredsfoged havde kunnet.

Tiden efter Stormen paa Frederiksstad og til vor Hjemmarch til Fyen gik — skjøndt Veiret var yderst melancholsk paa Grund af den evige Taage, og uagtet de opløste, fælt impassable Veie — ret gemytlig. Da jeg havde Wilster og Glahn i Schwabsted, besøgte vi jevnlig hverandre.

Godskjær, Ohdrup, Schroll og jeg fik gjerne hver Aften en Lhombre. Vi havde en Spillekasse, hvori de fælles Gevinster bleve lagte for derfor at købe Viin, da vi ingen Øl kunde faa. Vinen fik vi fra Husum for den meget billige Priis 7 Courantskilling pr. Flaske.

Omsider kom Ordren til Opbrud i de første Dage af Februar 1851. Regimentet skulde gaa tilbage til sin Garnison i Odense. Efter at have inddraget alle mine Detachementer og afgivne Ordonnantser til Frederiksstad og det Eiderstedske,

forlode vi Winnert en Vintermorgen. Det var en bidende Kulde og stærk Blæst. Paa Veien mellem Winnert og Falkenberg opdagede jeg til Venstre Ild og Røg. Det var fra et Infanteri-Commando, som var i Lag med at koge. Nødtorftig, som jeg var, gjorde jeg en Afstikker derhen, og nød der med megen Velbehag en Kop varm Bouillon.

Ved Falkenberg gjorde jeg Holdt med min Escadron og opmarcherede udenfor Oberst Flindts Qvarteer, da han var den høistcommanderende Cavalleriofficeer. Jeg gik ind og meldte mig hos ham, hvorpaa han kom ud, saae paa Escadronen og yttrede sin Tilfredshed med dens Holdning og Bestand. Jeg kunde mærke paa ham, at han til Afsked ventede et Hurra, men jeg var ikke saa entusiasmeret for ham, at jeg vilde bringe ham en saadan Hyldest.

Da Escadronen den Dag skulde cantonnere i Nærheden af Falkenberg, indbød Obersten mig til Middag hos sig, men jeg afslog det, dels fordi jeg var træt efter en lang March og dels fordi vi tidlig næste Morgen skulde bryde op og marchere til Flensborg. Desuden var en Extratour i denne Anledning fra Cantonnementet til Falkenberg og om Aftenen tllbage ikke behagelig.

Marchen fortsattes nu med Regimentet, uden at der paa denne foregik noget, som videre er i min Erindring, eller værd at optegne.

Kun veed jeg, at det var en stor Glæde for mig og min Familie atter at samles.

Min Søn var imidlertid sendt til Kjøbenhavn for at forberede sig til polyteknisk Examen. Men mine Smaapiger havde vi dog hos os, og det var en stor Glæde daglig at ride ud med dem. De saae i deres sorte Ridedragter, med

eensfarvede Chabraquer og eens udstyret Ridetøi og eensfarvede Heste (2de mørkebrune) nyskelige ud, og vare blevne fixe Ryttersker, især Anna, den ældste, der ikke frygtede nogen Forhindring. En Dag paa Heden (den almindelige Exercerplads), da vi vare ude at see paa Infanteriets Exercits, hvorved Oberst Rehder var tilstede, yttrede denne sin Forundring over mine Smaapigers Anstand tilhest, hvilket gav mig Anledning til at vise ham, hvorledes Anna kunde tumle sin Hest paa en Volte, hvorfor hun modtog mange Complimenter.

Jeg havde den Glæde, at mine Smaapiger vare velseete overalt, hvoraf min Hustru, der tilfulde forstod at opdrage dem ikke alene ved at give dem et takkeligt Væsen, men ogsaa en ligesaa net som tarvelig Paaklædning, alene havde Æren.

I Odense førte vi et meget behageligt Liv, skjøndt vi i Byen kun havde lidet Omgang.

Ligesaa lidet som vi gave Middage, ligesaa lidet kom vi ud til Middag, med Undtagelse af hos Kammerherre Benzon paa Christiansdal, hvis Søn stod i vort Regiment og senere ved min Escadron.

En stor Glæde havde jeg i Sommerens Løb 1851; Det var Besøget af mine gamle Forældre, som jeg, da jeg holdt Kjøretøi, kunde føre omkring i Eggen.

I Aaret 1852 blev 6. Dragonregiment forlagt til Holsteen, 1. og 3. Escadron med Garnison i Itzehoe, 2. og 4. til Omegnen af Altona under Oberst du Plat's Commando, med Batteriet Holm og 2de Infanteri-Battailloner med Commandeurerne Oberst du Plat (ham selv) og Harbou.

Da Capitain Holm var min bedste Ven, ønskede jeg at komme til at ligge i Altona, hvorfor jeg førend Afmarchen fra

Odense skrev til du_Plat, som ogsaa var en gammel Ven og Regimentskammerat af mig, — vi havde nemlig i 4 Aar staaet som Lieutenanter sammen ved Fredr. 6. Reg., — og yttrede dette Ønske. Herpaa fik jeg strax et indvilligende Svar.

Jeg skulde nu atter forlade min Familie, der deels paa Grund af Pigebørnenes Confirmation, og deels fordi jeg først efter Ankomsten til Holsteen kunde søge Huusleilighed maatte forblive i Odense.

Afmarchen fra Odense skete den 12. Juli 1852. — Marchen til Holsteen var meget behagelig.

Den førømtalte brune Hoppe, som jeg i 48 førte med fra Jylland, havde et 3 Maaneders gammelt Føl. Da dette skulde gjøre den lange March med, og jeg frygtede for, at dets smaa Hove skulde tage Skade ved at passere de haarde Chausseer, saa lod jeg min Sadelmager forfærdige Lædersko til den, hvilke bleve spændte omkring dens Koder. Disse Sko sadde udmærket fast, endskjøndt Føllet under Marchen lystig sprang om mellem Skjærv- og Gruusbunkerne, som laa paa Vei-Rabatterne.

Imidlertid, da vi vare naaede ind i Holsteen og kom i Cantonnementet Steinberg syd for Itzehoe, maatte jeg her lade Skoene forsaale.

Da jeg ved Ankomsten til Altona, meldte mig hos du Plat sagde han: «Kjære Barth! det gjør mig meget ondt at maatte bryde mit Løfte til dig om at beholde dig her i Altona; du maa gaa til Wandsbek, thi did kan jeg ikke sende R . . . paa Grund af de Forhold, hvori han har staaet der.

Vi droge saaledes ind i Wandsbek i en af de første Dage i October 1852.

Jeg fik mit Qvarteer i Værtshuset «Schwartzten Bären»,

hvor der var Dandsesalon. Som Følge heraf plagedes jeg næsten hver Nat ved at høre Dandsemusikken, der sjælden hørte op før hen ad Morgenstunden.

Escadronen blev indquarteret hos Borgerne. Quartererne vare i høieste Grad slette, og Staldene under al Critik. Hestene maatte staae paa den bare Jord, hvorfor denne snart opblødtes og blev reent til Uføre. Der fandtes heller ikke Spiltouge, hvorfor Hestene kom til at slaas og beskadige hverandre. Hvad Befolkningen angik, var den langt bedre end i den øvrige Deel af Hertugdømmerne, og der fandt derfor i de 8 Aar. som jeg der laa med min Escadron, ikke en eneste Rivning Sted mellem Beboerne og mine Folk.

Da den Tid nærmede sig, da mine Døttre skulde confirmeres, søgte jeg om Permission til Odense, den jeg ogsaa fik. Jeg kom nu hjem til denne højtidelige Handling (d. 13. April).

Efter Confirmationen reiste jeg med min Familie (Hustru og 2de Døttre) fra Odense, og ankom til Wandsbek Kl. 12 om Natten Dagen efter. Jeg havde indrettet det paa det bedste, meubleret Værelserne og selv hængt Gardinerne op, førend jeg reiste til Odense. — Min Hustru, som altid i Fortiden, naar jeg yttrede, at vi muligen engang vilde komme til at bo i Holsten, havde yttret Skræk herfor, fandt sig imidlertid nu ret godt i det. Pigebørnene vare henrykte over, at de nu havde faaet deres eget Værelse.

Slutning.

Her ender vor fortræffelige Ven sin Fortælling. Det er hans Barndoms og Ungdoms Sorger og Glæder, hans Manddoms Bedrifter, som han i sin Alderdom har optegnet og som giver os et Billede af den Kjærlighed til Minderne, som ethvert Menneske med Hjertet paa det rette Sted efter et velført Liv maa være besjælet af. Det er den Gamles Tak til Forsynet, som ledte hans Veie, hans Hilsen og Farvel til sine Kære og de mange Venner, som sammen med ham toge deres Del i Livets Færd.

Dog omfatte disse Erindringer kun de første 50 Aar af hans Liv, som have forekommet ham selv at være de interessanteste.

De, som nødig skilles ved en gammel Ven, men ønske at følge ham til det Sidste, maa lade sig nøie med følgende:

Da Trompeten i 1864 kaldte imod Syd, deltog han i Krigen som Depotkommandeur. Senere opholdt han sig med sin Familië paa Villaen «Solbakken» ved Hørsholm, hvor han havde indrettet sit Liv efter sit eget Hoved. I sit Arbejdsværelse var han omgivet af sin Vaabensamling, for størstedelen samlet af Trofæer fra Krigen, hvoriblandt den tyske Officeers Patrontaske med Faderens Brev og et blodigt Lomme-

tørklæde. I sit Værksted forarbejdede han Alt til Snedker-, Skrædder-, Skomager- og Sadelmagerfaget henhørende. I Stalden stod Hesten, som han indtil det sidste selv røgtede, fodrede og vandede. Ved den arbejdssomme Levemaade bevarede han sit Helbred og opnaaede en Alder, som kun de Færreste opleve.

Barth bevarede stedse Troskaben mod sin Konge og sit Land. Endnu da han gik i sit 90de Aar, iførte han sig sin Uniform og sine Vaaben og fremstillede sig for sin Konge dels i Fredensborg dels i Kjøbenhavn. Ved en af disse Leiligheder forærede Kongen ham en smuk Ridehest ved Navn «Murad», som Keiseren af Rusland havde redet.

Hans glødende patriotiske Sindelag fik sit Udtryk ved en Fest, som de danske Cavalleriofficerer afholdt til Ære for Generallieutenant Hegermann-Lindenchrone: den saakaldte Cavallerifægtning paa Skydebanen, den 13. August 1887. Her reiste han sig som Veteranen blandt de Tilstedeværende og udbragte en Skaal for

«sit elskede Danmark,»

hvorved Taarene randt af hans Øine, og et Pust af Aanden fra 1848 hævede Stemningen til sit Høidepunkt.

Den 19. Januar 1895 døde han i sin Families Skjød 91 Aar gammel, og Danmark tabte i ham en af sine bedste Sønner, thi i ham var Mod og Snille forenet med et varmt og følede Hjerte.

Indhold.

1ste Del.

1ste Kapitel.

	Pag.
Min Fødsel og Familieforhold. Bombardementet 1807. Min Bedstefader som Commandant for Marinebataillon. Jeg sættes i Borgerdyds Skolen paa Christianshavn. 1811 i Bassedows Institut. Min Moder gifter sig igjen. Min Bestefader dør.....	1

2det Kapitel.

Min Bedstemoder dør. Jeg følger min Onkel Emil, og derefter min Stedfader. Vi flytte til Næstved. Jeg følger min Onkel Fritz til Nyborg. Skolediscipel her. Rektoren dør.....	33
---	----

3die Kapitel.

Feriereise til Næstved. Sygdom i Nyborg. Jeg vender tilbage til Næstved 1817, Emploi som Tegnelærer. Konfirmation. Bliver ansat som Skriver paa Tølløse. Landliv her. Følger med Falkenberg til Frederiksværk. Forlader denne og ansættes ved Fiskeriet paa Sjælsø.....	62
---	----

4de Kapitel.

Jeg ønsker at blive Landkadet. Bliver derimod antaget som Landvæsenelev paa K.gaard. Livct der. Den gamle Kammerherre dør. Jeg faar min Afsked.....	89
---	----

5te Kapitel.

Antages som Underofficersaspirant. Bliver syg. Exercerskolen	101
--	-----

6te Kapitel.

Erholder ved General Bassewitzs Hjælp Tilladelse til at tage

Officersexamen. Bliver Landkadet 1823. Officerspersonalet. Livet paa Landkadetakademiet..... 112

7de Kapitel.

Sekondlieutnant 1824, men forbliver som Underofficer ved Akademiet. Fortsættelse af Livet der. Pagetjeneste. Ansættelse ved Kongens eget Regiment..... 140

8de Kapitel.

Portvagt. Økonomiske Vanskeligheder. Audientser hos Kong Frederik 6. Ansættelse ved sjællandske Landseneerregiment 1829. Digteren Andersen..... 186

9de Kapitel.

Tilbage til Næstved. Forlovelse med Jfr. Signe Hansen. Forsættes til 2den Escadron i Vordingborg. Ansøger om Giftermaals-tilladelse. Vielse i Vordingborg Kirke den 23. December 1832. Jeg bygger mit Huus. Mine Børn fødes. Pastor Spang. Oberst Guldberg bliver Regimentschef. Mit Feldtjenesteapparat. Kong Frederik 6. dør. Jeg udnævnes til Ridder af Dbg. Min Ride-eqvipage. Den præsenteres for Kong Christian 8., og derefter for Prinsen af Augustenborg. Besøg paa Gottop Slot og Augustenborg 203

10de Kapitel.

Landsen mod Sablen. Ny Organisation af Cavalleriet. Jeg bliver Adjudant hos General Guldberg. Troppesamlingen ved Herrevads Kloster i Skaane. Reise til Stockholm med Ritmester Breckvoldt. Visitter. Ulriksdal. Rosendal. Exercits paa Ladegaardslandet. Landsespil for Kongen paa Drottningholm. Samtale med Kongen. Atsked. Hjemreise og Ubehageligheder..... 244

11te Kapitel.

Min Hustrues Audiens hos Kong Frederik 6. Jeg følger et Halvbatteri paa Marchtour i Sjælland. Atter til Troppesamling i Skaane..... 273

12te Kapitel.

1842—1848 Adjudant hos General Guldberg. Dennes Karakteristik. Han udnævnes til commanderende General i Nørre-Jylland. Jeg forbliver som Adjudant ved 1ste Cavalleribrigade hos General Wedel-Wedelsborg. Krigen udbryder..... 282

2den Del.**1ste Kapitel.**

Journal fra Krigsaarene.

Fra den 27. Marts 1848 — 1. September 1848..... 3

2det Kapitel.

Fra 1. September 1848 — 26. Marts 1849..... 57

3die Kapitel.

Fra 28. Marts 1849 — 24. August 1849..... 73

4de Kapitel.

Fra 12. Juli 1850 -- 25. Juli 1850..... 108

5te Kapitel.

Fra 25. Juli 1850 — Oktober 1852..... 122

Slutning.